

PRÆLECTIONES
THEOLOGICÆ
DE
SACRAMENTIS
BAPTISMI,
ET
CONFIRMATIONIS,
Quas in Scholis Sorbonicis habuit
HONORATUS
TOURNELY
Sacrae Facultatis Parisiensis Doctor,
*Socius Sorbonicus, Regius & Emeritus Professor, Sacrosanctæ
Capellæ Regii Palatii Parisiensis Canonicus.*
TOMUS SEPTIMUS.

VENETIIS,
Apud NICOLAUM PEZZANA.

M DCC LV.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

PRÆLECTIONES
THEOLOGICÆ

DE

SACRAMENTIS
BAPTISMI

ET

CONFIRMATIONIS

Quas in Scholis Sorbonicis habuit

HONORATUS

TOURNELY

Sacrae Facultatis Parisiensis Doctor,

Summi Sorbonici, Regius & Universitatis Professor, Sacrosanctae
Capellae Regni Palatii Parisiensis Canonicus.

TOMUS SEPTIMUS.

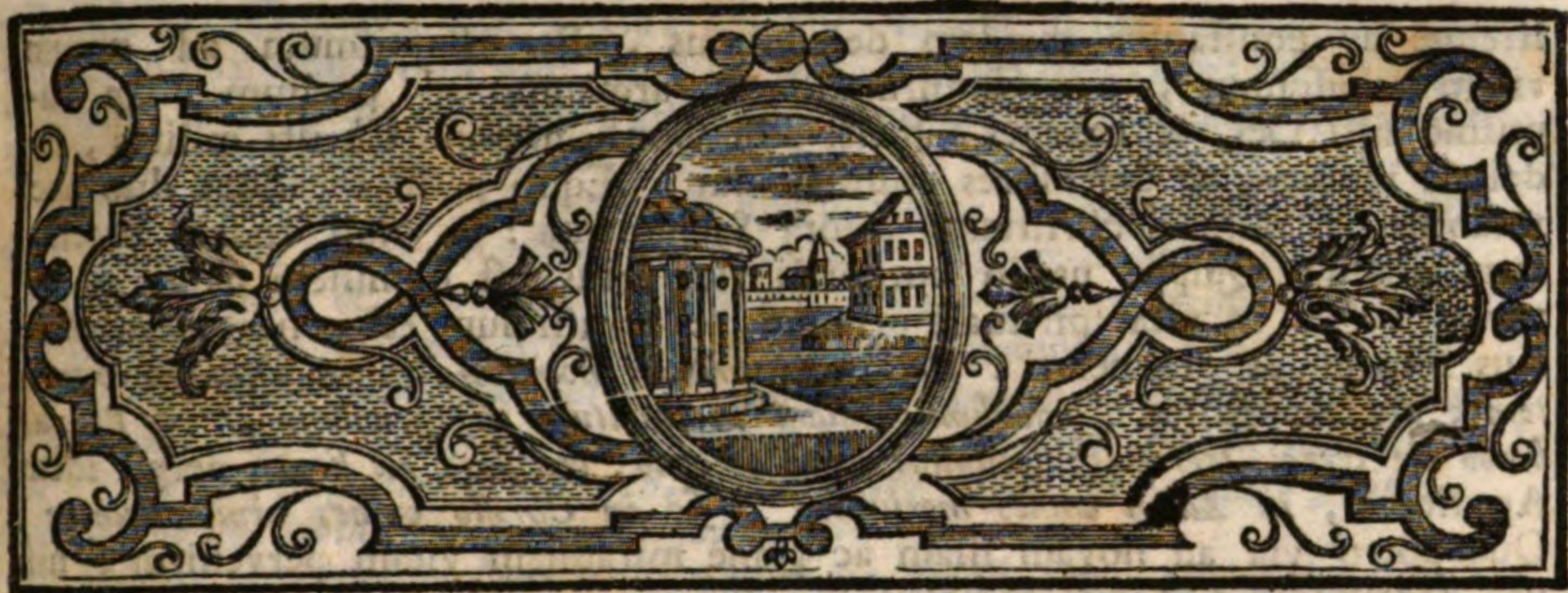

VENITUS

Apud NICOLAUM PEEZAN.

MDCCLV

Superiorum permisso, ne privilegio.

THEOLOGIÆ CANDIDATIS PRÆFATIO.

VIDISTIS, dilectissimi Candidati, in Prælectionibus, quas de Sacramentis universim consideratis emisimus, quæcumque pertinent ad originem, causas, naturam, vim & efficaciam, affectiones & proprietates omnium Sacramentorum Christi: vidistis quam liberali ac munifica manu Deus Optimus præsentissima nobis salutis remedia dispensaverit. Unicuique ætati idonea & quasi propria destinavit: *Nam quia omnis ætas peccato est obnoxia, inquit S. Ambr. L. 2. de Abr. c. 11. n. 81. ideo omnis ætas Sacramento idonea.* Causam & rationem ab ipso fonte repetit S. Irenæus L. 2. c. 22. alias 39. *Domini, inquit, omnes venit per semetipsum salvare: omnes, inquam, qui per eum renascuntur in Deum, infantes & parvulos, & pueros, & juvenes & seniores. Ideo per omnem venit ætatem, & infantibus infans factus sanctificans infantes; parvulis, parvulus &c.*

Tom. 1.
p. 349. G.

P. 147.
n. 4.

Et vero varias humanæ vitæ partes sive periodos animo percurrite, dilectissimi Candidati, nulla profecto vobis videbitur cœlestibus auxiliis vacua, nulla divinæ providentiæ cura, & spirituali Sacramentorum ope ac præsidio destituta. Per Baptismum enim, ait S. P. Eugenius Armenos instruens, *spiritualiter renascimur; per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide: renati autem & roborati, nutrimur divina Eucharistiæ alimonia.* Quod si per peccatum aegritudinem incurrimus animæ, per Pœnitentiam spiritualiter sanamur; spiritualiter etiam & corporaliter, prout animæ expedit, per extremam Unctionem: per Ordinem vero Ecclesia gubernatur & multiplicatur spiritualiter: per Matrimonium corporaliter augetur. Septem ista sunt divinæ gratiæ nobis communicandæ organa, & instrumenta, quæ vobis, Deo aspirante, sigillatim exponere meditamur, in absolvendo, qui nobis reliquus superest, nostrarum, quas promissimus, Prælectionum Theologicarum cursu.

Tom. 13.
Conc. p.
534. E.

Primus ad Religionem Christi aditus, Baptismus est, cæterorum Sacramentorum janua idcirco nuncupatus. Primus militiæ christianæ gradus, Confirmatio: per Baptismum illustrati, fidem Christi suscipimus ac solemneriter profiteamur; per Confirmationem induti virtute ex alto,

strenue ac constanter eandem defendimus . Per Baptismum ad novam vitam renascimur ; per Confirmationem armamur ad prælium . In Baptismo filii Dei, & hæredes Christi, in Confirmatione Christi milites, fideique vindices ac defensores constituimur . Aequo passu incedunt duo hæc infantia ac militia christianæ priora Sacramenta : at non eodem necessitatis gradu . Quippe ut in corporali vita prius est hominem nasci ac vivere : ita & in vita spirituali primum ac potissimum est, hominem interiorius renasci ac regenerari . Factus est primus homo Adam in animam viventem, ait Apostolus, novissimus Adam in spiritum vivificantem . . . Primus homo de terra, terrenus : secundus homo de cælo, cælestis . Et sicut, pergit idem Apostolus, in Adam omnes moriuntur, sic in Christo omnes vivificabuntur, Qua porro via ad novam illam ac plane mirabilem vitam pervenitur, nisi per Baptismum ? Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus sancti . Atque ut Christus ipse pronuntiat, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei . Quod natum est ex carne, caro est : quod natum est ex Spiritu, spiritus est .

Ad rei novitatem obstupuit Nicodemus . Quomodo, inquit, potest homo nasci, cum sit senex ? Numquid potest in ventrem matris sue iterato introire, & renasci ? Non mireris, reponit Christus, quia dixi tibi : Oportet nasci denuo . Spiritus ubi vult spirat, & vocem ejus audis, sed nescis unde veniat, aut quo vadat . . . Tu es Magister in Israel, & hæc ignoras . Confidentem nimium Legis Doctorem hic Christus increpat simul & instruit . Non aliam quam carnis novam generationem ac nativitatem, ex verbis Christi animo sibi effingebat Judæus homo carnalis : novam autem spiritus regenerationem, docendo Christus proponit & adstruit . Superbam Doctoris Legis ignorantiam sanando carpit, & ad humilitatem disponit, ut animadvertit S. Augustinus Tractat. 12. in Joan. Non ipsi tamen insultat : aut si insultat, tamquam indocto insultat, ut deponat superbiam .

Quam Nicodemus ignorabat, vel non credebat, Christo annuntiante, paratam ac præsentem spiritus renovationem & regenerationem, hanc nihilominus non modo ut possibilem, sed & aliquando futuram, Nicodemus, cum esset in Lege peritus, ignorare non debuerat . Nonne apud Ezechielem prophetico spiritu scriptum legerat : Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris . . . Et dabo vobis cor novum, & spiritum novum ponam in medio vestri, & auferam cor lapideum de carne vestra, & dabo vobis cor carneum ? Nonne Psaltes Regius cecinerat, Emitte Spiritum tuum & creabuntur & renovabis faciem terræ ? Quæ certe non de alia, quam de interiori spiritus renovatione per gratiam animis infundendam, intelligere debuisset Legis Doctor ; maxime cum simile quoddam, quamquam rude adhuc apud suos domesticum ac familiare renovationis vestigium præ oculis haberet, in iis scilicet qui a cultu falsorum deorum conversi, Legi Mosaicæ nomen suum dabant : tot enim illi præviis ritibus, cæremoniis, lotionibus ac baptismatibus mundabantur, præparabantur ac præformabantur ad veram Dei Religionem, ut novi quasi homines, & , ut loquitur Sanctus Petrus, sicut modo geniti infantes haberentur .

Ex his, maxime vero ex decretoria ista & aperta Christi sententia, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei, intelligitis haud dubie, dilectissimi Candidati, tantam esse Baptisma-

ptismatis necessitatem, tam strictam & universalem illius percipiendi legem omnibus impositam esse, ut sine illo, aut saltem, certis in casibus, sine ipsius voto, ac desiderio nullus ad vitam æternam & Regnum cælorum pervenire usquam possit.

Verum, proh dolor! quo major & apertior tam salutaris remedii necessitas, ea major in ea impugnanda dæmonis, salutis humanæ invidi obrectatoris, furor & impetus; eo major & Hæreticorum, quos vel a primis Ecclesiæ temporibus suscitavit, ad quidlibet audendum, projecta temeritas. Nuper, inquiebat Tertull. L. de Baptismo c. 1. *conversata isthic quedam de Cajana hæresi vipera venenatissima, doctrina sua plerosque rapuit, imprimis Baptismum destruens ... nam fere vipere & aspidēs, ipsique reguli serpentes arida & inaquosa sectantur.*

P. 244. A.

In eodem luto hæsisse fanaticam quamdam fœminam, Quintillam nomine, observat ibidem Tertullianus, *Quintilla*, inquit, *monstruosissima*, cui nec integre quidem docendi jus erat, optime norat pisciculos necare, de aqua auferens. Quanta vis est perversitatis, addit ibidem, ad fidem labefactandam, vel in totum non recipiendam, ut ex his eam impugnet, ex quibus constat. Quod vero fuerit antiquissimi hujus erroris fundamentum, si nosse vultis, Cand. dilect. eundem audite Tertullianum, jam tum, sæculo nempe secundo Novatorum nostrorum errorem circa fidem justificantem, in veteribus Hæreticis confodientem: Sic ergo, ait Tertullianus eodem Lib. c. 13. *scelestissimi illi provocant quæstiones. Adeo dicunt, Baptismus non est necessarius, quibus fides satis est: nam & Abraham nullius aquæ nisi fidei Sacramento Deo placuit.* En erroris fundamentum. Sed reponit Tertullianus, in omnibus posteriora concludunt, & sequentia antecedentibus prævalent. Fuerit salus retro per fidem nudam ante Domini passionem & resurrectionem: at ubi fides aucta est credendi in nativitatem, passionem, resurrectionemque ejus; addita est ampliatio Sacramento, obsignatio Baptismi, vestimentum quodammodo fidei, quæ retro erat nuda, nec potest jam sine sua lege. Lex enim tingendi imposita est, & forma præscripta: *Ite docete omnes nationes, tingentes eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Huic legi collata definitio est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in Regnum cælorum. Obstrinxit fidem ad Baptismi necessitatem.*

Ibid.

Ibid. pag. 229. C.

Totum porro illud antiquissimarum viperarum mortiferum, ac lethale virus haustum in se transfuderunt posteriorum temporum perditissimi Sociniani. Docent illi 1. Christum Apostolis verum non dedisse baptizandi mandatum; atque verba ista: *Euntes docete, baptizantes &c.* exponenda esse, non de aquæ Baptismo, sed de sola instructione, ac doctrina, quæ instar aquæ sordes animæ mundat & abstergit. 2. Apostolos nihilominus, etsi non jussos, ritum baptizandi convenienter usurpasse, tum quia populus Judæus cæremoniis valde delectabatur, utpote in illis quasi enutritus & educatus; tum quia Baptismi cæremonia a magni nominis, magnæque auctoritatis viro, nempe Joanne, jam antea introducta, magnoque applausu ab omnibus recepta fuerat; tum denique quia aptissima erat ad adumbrandum Christianorum officium, ac statum: unde conveniens fuit viros hujus ætatis per Baptismi cæremoniam christianæ Religioni adscribi. Verba sunt Volkeli Lib. 6. de vera Religione c. 14. 3. docent baptizandi præceptum (si tamen præceptum vocant) universale non fuisse, ab omnibus in perpetuum observandum; sed certis dumtaxat personis, ac pro certo quodam

dam tempore additum, illis nempe, qui Ecclesiæ initio a Paganismo vel Judaismo ad Christum convertebantur, quos per nudum illud, ac sterile symbolum exterius distingui ad invicem oportuit.

P. 584. Sociniani a Calvinianis, ex quibus nati, ac propagati sunt, arma mutantur, quibus absolutam & medii, ut vocant, in Baptismate necessitatem totis viribus impetunt. *Perspicuum est*, ait Calvinus Inst. L. 4. c. 12. n. 10. *quam falsum sit, quod docuerunt pridem nonnulli, in quo alii persistunt, per Baptismum solvi nos & eximi, ab originali peccato, & a corruptione, quæ ab Adam in universam posteritatem propagata est.* Et n. 22. expresse ait, *non arceri a Regno Cælorum infantes, quos e præsentis vita migrare continget, antequam aqua mergi datum fuerit.* Atqui jam visum est, pergit ille, *fieri non levem injuriam Dei fœderi, nisi in eo acquiescimus, ac si per se infirmum esset, cum ejus effectus neque a Baptismo ab ullis accessionibus pendeat.*

P. 488. Atqui tamen his imbutis documentis Calviniani, Anabaptistis & Socinianis toto animo hic repugnare, ac contradicere videri volunt, ad scenam magis, & ludricam, ut puto, disputationem, quam ad seriam demonstrationem veritatis. Qua etenim fronte, qua ingenii præsentia, sibi hoc assumere Calvinistæ possunt, ut convincant Anabaptistas: *non debere infantes a Baptismo excludi*; cum vel ipsimet contendunt, infantes sine Baptismo ex præsentis vita raptos, a Regno Cælorum non arceri, sed una præsentis fœderis virtute salvos fieri; &, quod amplius quidquam est, cum, sicut & ipsimet Anabaptistæ & Sociniani, celebrem istam Christi sententiam: *Nisi quis renatus fuerit &c.* ad figuratum & metaphoricum sensum detorqueant, nec de vero aquæ, sed Spiritus Baptismo instar aquæ lavantis, ac mundantis, interpretentur? Dicant illi nobis, quid juris habeant ad hanc Christi sententiam a litterali & obvio sensu ad metaphoricum inflectendam, quod sibi pariter arrogare non possint Sociniani, quos illi tamen durius insectantur, cum verba hæc Christi plana certe & aperta: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos &c.* non de vero aquæ, sed instructionis dumtaxat, ac doctrinæ Baptismo, dicta esse arbitrantur. *O homo, in quo judicas alterum, te ipsum condemnas.*

Rom. 2.
v. 1.

P. 124. Una est simplex, sibi semper cohærens, ac uniformis Catholicæ fidei doctrina de Baptismi præstantia, virtute, & omnimoda ad salutem consequendam necessitate. *Felix Sacramentum aquæ nostræ*, exclamabat Tertullianus L. de Baptismo c. 1. *qua abluti delictis pristina cæcitatibus, in vitam æternam liberamur.* De sancto spiritu sanctificata natura aquarum, & ipsa sanctificare cœpit. Supervenit statim Spiritus de Cælis, & aquis superest, sanctificans eas de semetipso, & ita sanctificatæ vim sanctificandi combibunt.

P. 408. n. 2.

Belle omnino Irenæus L. 3. c. 17. alias 19. Sicut, inquit, de arido tritico massa una fieri non potest sine humore, neque unus panis, ita nec nos multi unum fieri in Christo Jesu poteramus, sine aqua, quæ de Cælo est. Et sicut arida terra, si non percipiat humorem, non fructificat; sic & nos, lignum aridum existentes primum, nunquam fructificaremus vitam, sine superna voluntaria pluvia: corpora enim nostra per lavacrum, illam, quæ est ad incorruptionem, unitatem acceperunt; animæ autem per spiritum. Unde & utraque necessaria, cum utraque proficiunt in vitam Dei, miserante Domino nostro.

Pressius S. Augustinus L. 3. de origine animæ cap. 9. dicebat: *Noli credere, noli dicere, nec docere, infantes, antequam baptizentur morte præ-*

ven-

P R Æ F A T I O.

ventos, pervenire posse ad originalium indulgentiam peccatorum, si vis esse Catholicus.

Rata igitur lex est, ac fixa Christi sententia: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in Regnum Cælorum.* Nul-
lum hic excipit, ait S. Ambr. L. 2. de Abrah. c. 11. n. 84. non infantem, non aliqua præventum necessitate. Tom. 10. p. 379. C.

Procul ergo putidum istud Pelagianorum figmentum, infantes sine Ba-
ptismo arceri quidem a Regno Cælorum, propter Christi sententiam: *Nisi quis &c.* æterna tamen vita donari, propter vitæ eorum innocen-
tiam: quasi in Adamo & ipsi non peccaverint: in quo omnes peccave-
runt; quasi non nascantur filii iræ, ac indignationis. Sicut ergo in Adam
omnes moriuntur, ita necesse est omnes in Christo renasci. Quisquis di-
xerit, ait S. Aug. Epist. 166. alias 28. ad Hieronymum: quod in Christo
vivificabuntur etiam parvuli, qui sine Sacramenti ejus participatione de
vita exeunt; hic profecto & contra Apostolicam prædicationem venit, &
totam condemnat Ecclesiam, ubi propterea cum baptizandis parvulis festi-
natur, & curritur, quia sine dubio creditur aliter eos in Christo omnino
vivificari non posse. Tom. 1. p. 351. A. Rom. 5. v. 12. To. 2. p. 592. B.

Novimus equidem esse aliquos ex nostris, qui plus æquo de misericor-
dia Dei præsumentes; ac nescio quo tenerioris clementiæ affectu commo-
ti erga tot infantium millia, qui absque Baptismo migrant ex hac vita,
& æternum pereunt, naturalem quamdam felicitatem illius liberaliter as-
signant. Verum immota stat Christi sententia: *Nisi quis &c.* Sapienter
omnino, ac graviter monet eam in rem Bellarminus L. 6. de amissione
gratiæ c. 2. misericordiam nostram parvulis jam defunctis nihil prodesse;
econtra nihil obesse nostræ sententiæ severitatem: multum autem, pergit,
nobis obest, si ob inutilem misericordiam erga defunctos, pertinaciter ali-
quid contra Scripturas aut Ecclesiam defendamus; idcirco non affectum
quemdam humanum, quo plerique moveri solent, sed Scripturæ, Concilio-
rum & Patrum sententiam consulere, ac sequi debemus. Tom. 4. p. 145. C.

Novimus etiam Novatores nostros eximias Baptismi prærogativas & ef-
fectus aut restringere parcius, aut latius diffundere. Hinc vim a labe ori-
ginali mundandi, & sanctificantem infundendi gratiam ipsi detrahunt; in-
de vero liberam ab omni humana servitute, omnibusque votis observan-
dis, (eo excepto quod fit in Baptismo de observanda Dei lege) immuni-
tatem concedere videntur. Utrobique error est: inter extrema media ve-
ritas incedit.

Baptismus & interius ab omni peccato mundat: *Abluti estis, sanctifica-
ti estis, justificati estis, & ab humana servitute non eximit: Omnis ani-
ma potestatibus sublimioribus subdita sit: non est enim potestas nisi a Deo.*
Et rursum: *Obedite præpositis, & subjacete illis.* 1. Cor. 6. v. 11. Rom. 13. v. 1.

Infiniti essemus, dilectissimi Candidati, si omnes, quas Ss. Patres tan-
ta facundia exponunt, Baptismatis dotes, effectus, ac prærogativas enu-
merare vobis hic aggredieremur. Unus sufficiat S. Chrysostomus, qui has
omnes dotes, quibus baptizati exornantur, mira eloquentia prosequitur.
Ecce, inquit Hom. ad Neophytos: libertatis serenitate perfruuntur, qui
tenebantur paulo ante captivi; & cives Ecclesiæ sunt, qui fuerunt in pe-
reginationis errore; & justitiæ in sorte versantur, qui fuerunt in con-
fusione peccati. Non enim tantum sunt liberi, sed & sancti; non tan-
tum sancti, sed & justi; nec solum justi, sed & filii; nec solum filii, Ed. Paris. an. 1621. Tom. 2. Append. p. 52.
sed

Ed. 220.
Tom. 2. p.
920.

sed & heredes; nec solum heredes, sed & fratres Christi; nec tantum fratres Christi, sed & cohæredes; non solum cohæredes, sed & membra; non tantum membra, sed & templum; non tantum templum, sed & organa Spiritus. Vide quot sint Baptismatis largitates? sed multis quidem videtur cœlestem gratiam in peccatorum tantum remissione consistere; nos autem honores computavimus decem. Et Hom. 1. ad illuminandos, ait Baptismum appellari lavacrum regenerationis, quia non solum nobis peccata remittit, neque solum delicta purgat, sed ita præstat, ac si denuc generati essemus: quasi modo geniti infantes.

Par. 2. de
Bap. Sac.
n. 1.

Sed quorsum tota illa de Baptismo, ac potissimum de illius necessitate in hac Præfatione disputatio? Nimirum ut intelligatis, dilectissimi Candidati, quantam hæc Theologiæ nostræ pars atque Tractatus, attentionem, studiumque exigat, ab iis maxime, qui ministerio Ecclesiastico destinati, aliorum saluti procurandæ omni cura toti incumbere tenentur; qui non sine suo & aliorum damno, ea vel ignorare penitus, vel negligenter tractare possunt, quæ sunt ad salutem animarum necessaria. Si quis autem diligentius Apostolum legerit: ait Catechismus Romanus: sine dubitatione ita statuet, perfectam Baptismi cognitionem a fidelibus magnopere requiri: adeo non solum frequenter, sed gravibus verbis, & Spiritu Deo plenis, ejus mysterii memoriam renovat, divinitatem commendat, atque in eo Redemptoris nostri mortem, sepulturam, & resurrectionem nobis ante oculos, tum ad contemplandum, tum ad imitandum constituit.

Quo ergo major est Baptismi ad salutem necessitas, eo accuratius omnia, quæ ad illum pertinent, animo comprehendenda & percipienda: quæ ejus natura; quæ materia vera & legitima; quæ forma ipsius præscripta: quis in quaque occasione minister; quod illius percipiendi capax subjectum; quis conferendi modus & ratio, quis ritus, quis usus; quæ de his omnibus Pontificum & Ecclesiæ decisiones: hæc, inquam diligentissime perfecteque percipienda, ne quid in iis peccetur, non a vobis tantum, sed etiam ab aliis, quas a vobis edoceri oportebit, quin ab illis, ubi res & tempus feret, præstari oporteat. Quare, concludit Catechismus Romanus, Pastores nunquam se satis multam operam & studium in hujus Sacramenti tractatione collocasse arbitrentur.

Instit. l. 4.
c. 19. pag.
538.

Jam vero quid dicam vobis, dilectissimi Candidati, de Sacramento Confirmationis, divino illo signaculo, unde baptizato tantæ vires accrescunt ad fidem Christi coram tyrannis intrepide profitendam? Quid de illo Novatores nostri? Pudet referre quanta hic sit Calvinii protervia & impietas: Oleum Confirmationis pollutum appellat diaboli mendacio, abortivam Sacramenti larvam, atque inter exitiales satanæ præstigias recensendum esse. O blasphemia! o impietas! Ita ne vero pollutum est, ac inter exitiales satanæ præstigias recensendum Sacramentum, quod Apostoli a Christo edocti, vel ab initio primis Fidelibus contulerunt? Oraverunt pro ipsis Et imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum. Quod universa Ecclesia constanti usu, ac nusquam interrupto semper observavit. Egressi de lavacro, ait Tertullianus Libro de Baptismo capite 7. perungimur benedicta unctione de pristina disciplina in nobis carnaliter currit unctio, sed spiritualiter proficit. Et Cyprianus Epistola ad Januarium 70. Ungi quoque necesse est eum qui

Act. 8. v.
14. & seq.
P. 218. D.

P R Æ F A T I O.

qui baptizatus sit, ut accepto chrismate, idest, unctione, esse unctus Dei, & habere in se gratiam Christi possit. Et rursus in Epistola ad Jubajan. Pag. 117.
 73. Quod nunc quoque, inquit, apud nos geritur, ut qui in Ecclesia baptizantur, praepositis Ecclesiae offerantur, ut per nostram orationem, ac manus impositionem Spiritum sanctum consequantur, & signaculo Dominico consummentur. Hieronymus denique, Dial. adversus Luciferianos, aut Pag. 121.
 potius Luciferianus apud ipsum (ut alios innumeros hic taceam) An nescis Ecclesiarum hunc esse morem, ut baptizatis postea manus imponatur, & ita invocetur Spiritus Sanctus? Exigis ubi scriptum sit? in Actibus Apostolorum. Etiam si Scripturae auctoritas non subesset, totius orbis in hanc partem consensus instar praecepti obtineret. Ita ne vero pollutum, ac inter exitiales satanae praestigias recensendum, quod SS. Ecclesiae Doctores communi suffragio tot exornant laudibus, cujus virtutem T. 3. p. 254.
 & efficaciam ita magnifice extollunt, ac praedicant? Unus instar omnium suffragium dicat S. Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi 3. mystagogica, ubi exponens ritum quo aetate sua unctio confirmatoria per omnes fere corporis partes effusa ministrabatur, sic scribit: *Frons & alii sensus corporis tui symbolice inunguntur; & corpus equidem isto visibili unguento perungitur, anima vero sancto, vivificoque Spiritu sanctificatur. Ac primum quidem fronti illinitur, ut eum abstergat a vobis pudorem, quem primus homo transgressor perpetuo circumferebat, simulque efficiat, ut possitis vultu non velato gloriam Domini intueri. Deinde vero aures unguuntur, ut ad audiendum divina mysteria aures accipiatis Postea nares: ut divinum recipientes unguentum dicatis: Christi gratus est odor Deo in his, qui salvantur: Tum vero & pectus inungitur, ut induti thoracem justitiae, fortiter adversus insultus diaboli consistatis. Ut enim Salvator post Baptismum, & illum Spiritus Sancti adventum egressus in praelium; devicit adversarium; sic & vos post sacrum Baptismum & chrisma mysticum, induti armis Sancti Spiritus adversus oppositam vobis potestatem consistitis & praeliamini, dicentes: Omnia possum in eo, qui me confortat Christo. Ita ne pollutum est, ac inter exitiales satanae praestigias recensendum, quod in fronte positum demonibus terori, nobis autem ad omnes eorum propulsandos impetus, summo esse praesidio debet, atque adjumento. Adversarius enim vester diabolus, ait S. Petrus, tanquam leo rugiens circuit quaerens, Ephes. 6.
 quem devoret: cui resistite fortes in fide. Induite vos armaturam Dei, n. 11.
 ut possitis stare adversus insidias diaboli, inquit S. Paulus. Unde porro armatura haec, nisi ex Sacramento Confirmationis? ut nempe signo crucis in fronte muniti, crucis ignominiam non erubescamus: Quia in fronte erubescitur, ait egregie S. August. in Psalm. 141. num. 9. ille qui dixit: Qui me erubuerit coram hominibus, erubescam eum coram Patre meo qui in Caelis est; ipsam crucis ignominiam quodammodo quam Pagani derident; in loco pudoris nostri constituit. Quod signum crucis, ait idem S. Doct. Tract. 118. in Joann. nisi adhibeatur sive in frontibus credentium, sive ipsi aquae ex qua regenerantur, sive oleo quo chrismate unguuntur, sive sacrificio quo aluntur, nihil eorum rite perficitur. Hiccinne quæso, ritum pollutum referunt, ac inter exitiales satanae praestigias recensendum?*

Paulo quidem modestius, quamquam nec verius, nostrum istud Sacramentum impetit non ignobilis Calvini Sectator Dallæus, qui non alium imposi-

T. 4. pag. 153. E.

P. 3. par. 2. p. 801 E.

P R Æ F A T I O.

positionis manuum Apostolorum, fructum agnoscit, quam linguarum, ac miraculorum dona, quæ cum jam diu extincta & abrogata fuisse constet, & ipsum quoque Confirmationis ritum cum illis omnino extinctum periisse arbitratur. Verum non satis attendisse videtur Dallæus, ad infantiam, ut ita dicam, nascentis Religionis, quam conspicuis, ac splendidis prodigiis adolescere, ac confirmari oportuit. Quibus, adulta & confirmata, non indiguit amplius. Nec enim, ut observat S. Aug. L. 3. de Baptismo cap. 16. temporalibus, & sensibilibus miraculis attestantibus, per manus impositionem modo datur Spiritus sanctus, sicut antea dabatur ad commendationem rudis fidei, & Ecclesiæ primordia dilatanda. Quis enim nunc hoc expectat, ut ii, quibus manus ad accipiendum Spiritum sanctum imponitur, repente incipiant linguis loqui? Sed invisibiliter & latenter intelligitur, propter vinculum pacis eorum cordibus divina charitas inspirari. Rem eleganti comparatione illustrat S. Gregorius Magnus Homil. 29. in Evangelia. Hæc, inquit, miracula necessaria in exordio Ecclesiæ fuerunt. Ut enim ad fidem cresceret, miraculis fuerat nutrienda, quia & nos cum arbusa plantamus, tamdiu eis aquam infundimus, quousque ea in terra jam coaluisse videamus, & si semel radicem fixerint, irrigatio cessabit.

Hic dicendi finem facio, dilectissimi Candidati, hoc unum enixe flagitans, ut memores sitis istorum Apostoli verborum: Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus. Consepulti enim sumus cum illo per Baptismum in mortem; ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Solliciti servare unitatem Spiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus Spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestræ. Unus Dominus, una fides, unum Baptisma. Unus Deus, & pater omnium.

I N D E X

Q U Æ S T I O N U M.

CANONES Concilii Tridentini de Baptismo Sess. 7.	Pag. 1
QUÆSTIO I. De nomine & natura Baptismi.	2
ARTICULUS I. De nomine & definitione Baptismi.	ibid.
<i>Varia nominis Baptismi significatio apud Auctores sacros.</i>	3
<i>Varia nomina Sacramenti Baptismatis.</i>	5
<i>Definitio Baptismi.</i>	6
<i>Definitiones Baptismi ab Hereticis confictæ.</i>	ibid.
<i>Orthodoxæ Baptismi definitiones.</i>	7
ARTICULUS II. De materia remota Baptismi.	8
<i>Errores circa materiam remotum Baptismi.</i>	ibid.
CONCLUSIO. Omnis & sola naturalis seu elementaris aqua est remota Baptis-	11
<i>mi materia, eaque necessaria.</i>	15
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	19
ARTICULUS III. De materia proxima Baptismi.	19
<i>An valeat Baptismus per immersionem, infusionem, vel asperisionem datus.</i>	ibid.
<i>ibid.</i>	20
<i>Antiquitas immersionis, & quidem trine, in Baptismo.</i>	20
CONCLUSIO. Ritus immersionis, trina in solemni Baptismi administratione ab	ibid.
<i>Apostolis usurpatus, ab Ecclesia, tum Græca, tum Latina, constanter re-</i>	ibid.
<i>tentus fuit usque ad decimum tertium Ecclesia sæculum, quo primum a La-</i>	ibid.
<i>tinis immutari cœpit.</i>	24
<i>Necessitas trina immersionis. An valeat Baptismus asperisione vel infusione da-</i>	24
<i>tus.</i>	ibid.
CONCLUSIO. Trina immersio ad substantiam Sacramenti non pertinet, nec	ibid.
<i>aliter Veteribus visum fuit, qui ratum perinde habuere Baptismum, sive</i>	ibid.
<i>per immersionem, sive per infusionem aut asperisionem trinam vel unicam col-</i>	27
<i>latum.</i>	33
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	33
<i>Ritus olim observati in trina Baptismi mersione.</i>	35
ARTICULUS IV. De forma Baptismi.	35
<i>De variis circa formam Baptismi erroribus.</i>	36
<i>An Christus aliquam Baptismi formam præscripserit.</i>	38
CONCLUSIO. Christus certam verborum formam in Baptismo usurpandam præ-	39
<i>scripsit.</i>	42
<i>Qua forma utantur Græci. An antiqua sit, & valida.</i>	42
CONCLUSIO. Forma hæc baptizandi apud Græcos: Baptizatur servus vel ser-	ibid.
<i>va Dei N. in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti, antiqua est, & va-</i>	44
<i>lida.</i>	44
<i>Qua forma Baptismi utantur Latini. An antiqua sit & valida.</i>	44
CONCLUSIO. Hæc apud Latinos baptizandi forma: Ego te baptizo in nomi-	ibid.
<i>ne &c. antiqua est & maxime conveniens.</i>	45
<i>An hæc verba: Ego te batizo, quibus actus baptizantis exprimitur, necessa-</i>	45
<i>ria sint, ut Sacramentum valeat.</i>	46
<i>Opiniones diversæ.</i>	46
CONCLUSIO. Verba ista: Ego te baptizo, aut æquivalentia, quibus actioba-	47
<i>pizantis exprimitur, absolute necessaria sunt, ut valeat Baptismus.</i>	47
<i>An distincta trium personarum divinarum invocatio sit absolute necessaria, &</i>	49
<i>num valuerit olim Baptismus datus in solo Christi nomine.</i>	CON-

INDEX QUESTIONUM.

CONCLUSIO. <i>Distincta Patris & Filii & Spiritus sancti invocatio absolute necessaria est; nec unquam valuit, aut valere potest Baptismus in solo nomine Christi collatus.</i>	50
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	53
ARTICULUS V. <i>De discrimine Baptismi Christi a Baptismo Joannis</i>	60
<i>res.</i>	60
<i>Scholasticorum opiniones.</i>	61
CONCLUSIO. <i>Baptismus Joan. diversus fuit a Baptismo Christi, natura & efficacia.</i>	62
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	68
QUÆSTIO II. <i>De necessitate Baptismi.</i>	70
<i>Prænotanda.</i>	ibid.
ARTICULUS I. <i>Utrum Baptismus necessarius sit in re, vel in voto adultis, necessitate medii & præcepti; infantibus vero necessitate medii. Errores.</i>	71
<i>Scholasticorum aliquorum opiniones.</i>	75
CONCLUSIO. <i>Baptismus in re vel in voto necessarius est adultis necessitate medii & præcepti, parvulis necessitate medii ad salutem.</i>	76
<i>Probatur prima pars de necessitate præcepti, ex Scripturis, quæ a contortis Socinianorum expositionibus vindicantur.</i>	ibid.
<i>Probatur secunda pars de necessitate medii ex Scripturis; quæ a contortis Socinianorum & aliorum expositionibus vindicantur.</i>	83
<i>Probatur 2. Conclusio, ex constanti & perpetua Traditione Ecclesiæ.</i>	88
PRIMUM ARGUMENTUM. <i>Ex testimoniis Veterum.</i>	ibid.
SECUNDUM ARGUMENTUM. <i>Ex usu & praxi Ecclesiæ perpetua, ac generalibus quibusdam momentis.</i>	91
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	93
ARTICULUS II. <i>An & quomodo Baptismus aqua suppleri possit per martyrium, & perfectam contritionem Baptismi votum includentem.</i>	103
<i>An, & quomodo Martyrium suppleat vices Baptismi aquæ.</i>	ibid.
<i>Errores & opiniones.</i>	104
CONCLUSIO. <i>Baptismus sanguinis, seu martyrium, virtutem Baptismi aquæ perfecte supplet ex opere operato, tum in infantibus, tum in adultis: in istis tamen prævia quadam conditiones requiruntur.</i>	105
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	109
<i>An, & quomodo perfecta charitas includens votum Baptismi, vices ejus suppleat.</i>	112
<i>Prænotanda.</i>	112
<i>Opiniones.</i>	113
CONCLUSIO. <i>Baptismus flaminis, seu perfecta charitas & cordis contritio includens votum Baptismi aquæ, illius vices supplet in adultis.</i>	115
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	118
QUÆSTIO III. <i>De causis, seu de auctore, ministro, & subiecto Baptismi.</i>	122.
ARTICULUS I. <i>De auctore Baptismi; an, & quando fuerit a Christo institutus, & obligare cœperit.</i>	ibid.
PRIMA CONCLUSIO. <i>Christus Baptismum ante mortem suam instituit; quo præcise tempore certo non constat: probabilius tamen est tunc instituisse, cum in Jordane fuit baptizatus.</i>	123
SECUNDA CONCLUSIO. <i>Lex Baptismi prius obligare generaliter non cœpit, quam fuerit sufficienter promulgata.</i>	126
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	127
ARTICULUS II. <i>De ministro Baptismi. Prænotanda.</i>	128
<i>Errores, & opiniones.</i>	129
PRIMA CONCLUSIO. <i>Minister Baptismi ordinarius & ex officio est Episcopus, & Presbyter. Episcopus quidem primarius; Presbyter secundarius, & ex licen-</i>	

INDEX QUÆSTIONUM.

<i>licentia Episcopi, qui solus primis Ecclesiæ sæculis Baptismum solemniter administ- nistrabat.</i>	131
SECUNDA CONCLUSIO. Diaconi sunt ministri extraordinarii Baptismi, seu ex delegatione tantum, non ex officio.	133
TERTIA CONCLUSIO. In casu extremæ necessitatis, valide, & licite ad- ministrare potest Baptismum homo quilibet laicus, sive vir, sive mulier, sive Fidelis, sive Infidelis.	134
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	137
<i>Solvuntur nonnullæ quæstiones circa ministrum Baptismi.</i>	140
ARTICULUS III. De subiecto Baptismi, seu de suscipientibus Baptismum.	142
<i>De Baptismo infantium.</i>	ibid.
<i>Utrum infantes sint capaces Baptismi, & expediat eos baptizare. Errores, & Opi- niones.</i>	143
CONCLUSIO. Infantes sunt Baptismi capaces, & expedit eos baptizare.	145.
<i>Probatur prima pars ex Scripturis.</i>	ibid.
<i>Secunda probatio ex constanti Traditione Ecclesiæ.</i>	147
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	149
<i>Utrum infantes in utero materno inclusi, aut aliqua tantum sui parte in lucem editi; utrum monstri &c. baptizari possint & debeant.</i>	152
<i>Utrum infidelium filii invitis parentibus baptizari possint & debeant.</i>	154
CONCLUSIO. Filii infidelium non debent invitis parentibus baptizari, nisi sint serviliter subiecti, aut in manifesto vitæ discrimine constituti.	ibid.
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	155
<i>Quam fidem in infantibus aut supponat aut producat Baptismus.</i>	159
<i>Prænotanda.</i>	ibid.
<i>Errores & opiniones.</i>	ibid.
PRIMA CONCLUSIO. Nulla est in infantibus, cum baptizantur, fides pro- pria actualis, sed hæc per fidem Ecclesiæ & offerentium puerum ad Baptis- mum, suppletur.	162
SECUNDA CONCLUSIO. Fide catholica certum est, infantibus per Baptis- mum infundi sanctificantem gratiam & fidem, quæ sit aliquid fixum & perma- nens ab actibus distinctum, & quæ, desinente sæculo duodecimo, habitus nomi- ne explicari cœpit: utrum autem sit vera qualitas animæ inherens, & verus habitus, fide non constat.	163
<i>De Baptismo adultorum.</i>	167
<i>An in adultis præviæ ad Baptismum requirantur dispositiones, & quæ.</i>	ibid.
CONCLUSIO. Requiruntur in adultis ad percipiendum cum fructu Baptismum, præviæ dispositiones, nempe fides in Christum, dolor de peccatis, inchoatus Dei amor &c.	ibid.
<i>Historia veteris Catechumenatus.</i>	168
<i>An quilibet adultus, sive sanus, sive infirmus, amens, furiosus, mortuus, vel vi- vus pro mortuo, possit & debeat baptizari.</i>	172
QUÆSTIO IV. De effectibus Baptismi.	174
ARTICULUS I. An Baptismus gratiam sanctificantem, & plenam; tum quoad culpam, tum quoad pœnam, peccatorum remissionem conferat. Errores.	ibid.
PRIMA CONCLUSIO. Baptismus confert gratiam interiorem sanctificantem, per quam baptizatus renascitur, regeneratur, innovatur, fit Dei filius, Christi membrum, unius cum eo spiritus, vitæ æternæ compos &c.	175
SECUNDA CONCLUSIO. Baptismus perfecte tollit omnia peccata, tam ra- tione culpæ, quam pœnæ.	176
ARTICULUS II. De charactere Baptismi, & de Baptismo ficto suscepto; an recedente fisione reviviscat.	180

INDEX QUÆSTIONUM

PRIMA CONCLUSIO. <i>Baptismus imprimit animæ indelebilem characterem, quo fit ut non possit iterari.</i>	181
SECUNDA CONCLUSIO. <i>Baptismus tum in hæresi, tum in schismate, tum in Ecclesia ipsa catholica fide susceptus, recedente fictione, omnia peccata quæ ipsum præcesserant, penitus tollit; peccata vero Baptismum subsequuta, delentur per Pœnitentiam.</i>	183
<i>Solvuntur Objectiones.</i>	184
QUÆSTIO ULTIMA. <i>De ceremoniis Baptismi.</i>	186
<i>Ceremoniæ quæ præcedunt Baptismum.</i>	187
<i>Ceremoniæ quæ Baptismum comitantur.</i>	188
<i>Ceremoniæ quæ sequuntur Baptismum.</i>	189

DE SACRAMENTO

CONFIRMATIONIS.

Q UÆSTIO PRIMA. De natura seu partibus quibus constat Sacramentum Confirmationis.	191
ARTICULUS I. De nomine & definitione Sacramenti Confirmationis.	192
ARTICULUS II. An Confirmatio sit verum & proprie dictum novæ Legis Sacramentum. Errores.	193
Utrum veritas Sacramenti Confirmationis efficaciter probari possit ex Scripturis. Opiniones Scholasticorum.	195
CONCLUSIO. Veritas Sacramenti Confirmationis efficaciter probatur ex sacris Litteris.	196
Solvuntur Objectiones Dallæi adversus probationem ex Scripturis.	197
Utrum veritas Sacramenti Confirmationis possit efficaciter probari ex constanti & perpetua Ecclesiæ Traditione.	199
CONCLUSIO. Veritas Sacramenti Confirmationis invicte probatur ex perpetua & constanti totius Ecclesiæ praxi & Traditione.	200
Prima probatio ex Conciliis.	ibid.
Secunda probatio ex Summis Pontificibus.	202
Tertia probatio ex SS. Patribus.	203
Quarta probatio ex usu & praxi Ecclesiæ perpetua.	206
Solvuntur Objectiones Dallæi adversus probationem ex Traditione Ecclesiæ.	ibid.
ARTICULUS III. De materia Sacramenti Confirmationis. Errores & opiniones.	211
CONCLUSIO. Materia essentialis adæquata & totalis Sacramenti Confirmationis, est impositio manuum, & unctio chrismatis.	216
Probatur prima pars Conclusionis, manus scilicet impositionem essentialem esse Sacramenti Confirmationis materiam.	ibid.
Solvuntur Objectiones.	218
Probatur secunda pars Conclusionis, nempe unctionem chrismatis essentialem esse Sacramenti Confirmationis materiam.	225
Solvuntur Objectiones.	226
De confectioe, consecratione, & applicatione chrismatis. Opiniones Scholasticorum.	233
ARTICULUS IV. De forma Sacramenti Confirmationis. Error Novatorum.	237
Opiniones Scholæ.	238
CONCLUSIO. Oratio quæ præcedit unctionem, & verba quæ illam comitantur, sunt, tum apud Græcos, tum apud Latinos, adæquata & totalis forma Sacramenti Confirmationis.	240
Solvuntur Objectiones.	243
QUÆSTIO II. De necessitate Sacramenti Confirmationis.	246
ARTICULUS I. Utrum Sacramentum Confirmationis suppleri possit per unctionem verticalem Baptismi.	ibid.
CONCLUSIO. Unctio verticis in Baptismo usurpata supplere non potest Sacramentum Confirmationis.	ibid.
ARTICULUS II. Quæ sit necessitas Sacramenti Confirmationis respectu Fidelium.	247
PRIMA CONCLUSIO. Sacramentum Confirmationis non est simpliciter & absolute necessarium, seu, ut dicitur necessitate mediæ ad salutem.	248
SECUNDA CONCLUSIO. Sacramentum Confirmationis necessarium est Fidelibus adultis in re vel in voto, necessitate præcepti divini & Ecclesiastici.	248
TER-	

INDEX QUÆSTIONUM.

TERTIA CONCLUSIO. Præceptum divinum suscipiendi Sacramentum Confirmationis maxime obligat vel tempore persecutionis contra fidem, vel quando instant graves circa Religionem tentationes, vel in præsentis mortis periculo.	ibid.
QUARTA CONCLUSIO. Præceptum Ecclesiasticum percipiendi Sacramentum Confirmationis obligat, cum baptizatus pervenit ad annos discretionis, & eo præsertim tempore quo præsens est ac paratus Episcopus illud administrare, nullamque baptizatus habet legitimam causam differendi illius perceptionem.	250
QUÆSTIO III. De causis, seu auctore, ministro, & subiecto Sacramenti Confirmationis.	ibid.
ARTICULUS I. De auctore Sacramenti Confirmationis: an, & quando fuerit a Christo institutum.	ibid.
Opiniones Scholæ.	251
CONCLUSIO. Christus immediate per se instituit Sacramentum Confirmationis; quo præcise tempore, plane incertum est.	252
ARTICULUS II. De ministro Sacramenti Confirmationis.	253
Minister Ordinarius Confirmationis.	ibid.
CONCLUSIO. Solus Episcopus institutione divina ordinarius est Sacramenti Confirmationis minister.	254
Solvuntur Objectiones.	258
Minister extraordinarius Confirmationis.	263
Utrum Ecclesia in Conciliis Florentino, vel Tridentino, quidquam definierit circa ministrum extraordinarium Confirmationis.	264
CONCLUSIO. Possunt simplices Presbyteri, ex delegata auctoritate seu dispensatione, administrare Sacramentum Confirmationis.	265
Solvuntur Objectiones.	268
ARTICULUS III. De subiecto Sacramenti Confirmationis.	271
QUÆSTIO IV. De effectibus Sacramenti Confirmationis.	272
ARTICULUS I. De gratia quæ per Sacramentum Confirmationis confertur.	273
PRIMA CONCLUSIO. Sacramentum Confirmationis confert sanctificantem gratiam, non quidem primam, saltem per se, sed secundam.	274
SECUNDA CONCLUSIO. Gratia propria Sacramenti Confirmationis, est gratia roboris ac virtutis ad fidem intrepide ac fortiter propugnandam, & superandas, quæ adversus eam insurgunt, dæmonis ac mundi tentationes.	ibid.
Solvuntur Objectiones.	275
ARTICULUS II. De charactere quem imprimit Confirmatio, & de ritu quo redeuntes ab hæresi olim recipiebantur; an verum esset Confirmationis Sacramentum. Errores & opiniones.	277
PRIMA CONCLUSIO. Sacramentum Confirmationis characterem imprimit unde iterari non potest.	278
SECUNDA CONCLUSIO. Ritus quo Hæretici conversi recipiebantur in Ecclesiam, non erat verum & proprium Sacramentum Confirmationis, sed merum dumtaxat cæremonia institutionis Ecclesiasticæ.	279
Solvuntur Objectiones.	283
QUÆSTIO V. ET ULTIMA. De cæremoniis Sacramenti Confirmationis.	290
De cæremoniis quæ præcedunt Confirmationem.	ibid.
De cæremoniis quæ comitantur Confirmationem.	291
De cæremoniis quæ sequuntur Confirmationem.	292

PRÆLECTIONES
THEOLOGICÆ
DE
SACRAMENTO
BAPTISMI.

TOTAM de Baptismo disputationem quinque absolvemus Quæstionibus.

Prima, de nomine & natura Baptismi: ubi de materia, forma, & discrimine illius a Baptismo S. Joannis.

Secunda, de necessitate seu existentia Baptismi.

Tertia de causis Baptismi: ubi de auctore, ministro, & subiecto illius.

Quarta, de effectibus.

Quinta, de cœremoniis, sive quæ antecedunt, sive quæ comitantur, sive quæ sequuntur Baptismum.

Priusquam vero ad rem nostram propius accedamus, statim in fronte hujus Tractatus Tridentini de Baptismo Canones velut doctrinæ Catholicæ fundamentum præmittendi sunt.

Canones Concilii Tridentini de Baptismo Sess. 7.

Can. 1. Si quis dixerit, Baptismum Joannis habuisse eandem vim cum Baptismo Christi, anathema sit.

Can. 2. Si quis dixerit, aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo verba illa Domini nostri Jesu Christi: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, ad metaphoram aliquam detorserit, anathema sit.

Can. 3. Si quis dixerit, in Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum mater est & magistra, non esse veram de Baptismi Sacramento doctrinam, anathema sit.

Can. 4. Si quis dixerit, Baptismum, qui etiam datur ab Hereticis in nomine Patris & Filii, & Spiritus Sancti, cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum, anathema sit.

Tournely de Baptis. & Confr. Tom. VII.

A

Can. 5.

Tom. 14.
Conc. pag.
777. &
seq.

Can. 5. Si quis dixerit, Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anathema sit.

Can. 6. Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si velit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere, anathema sit.

Can. 7. Si quis dixerit, baptizatos per Baptismum ipsum solius tantum fidei debitores fieri, non autem universæ legis Christi servandæ, anathema sit.

Can. 8. Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis ... ita ut ea observare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint, anathema sit.

Can. 9. Si quis dixerit, ita revocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, ut vota omnia quæ post Baptismum fiunt, vi promissionis in Baptismo ipso jam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea, & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo, anathema sit.

Can. 10. Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri, anathema sit.

Can. 11. Si quis dixerit, verum & rite collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud Infideles fidem Christi negaverit, cum ad pœnitentiam convertitur, anathema sit.

Can. 12. Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, quæ Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo, anathema sit.

Can. 13. Si quis dixerit, parvulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter Fideles computandos non esse; ac propterea, cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos; aut præstare omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola Fide Ecclesiæ, anathema sit.

Can. 14. Si quis dixerit, huiusmodi parvulos baptizatos, cum adoleverint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt; & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant, anathema sit.

QUESTIO PRIMA.

De nomine & natura Baptismi.

UT plene innotescat quæ sit Baptismi natura, nomen ejus, definitionem, materiam, sive remotam, sive proximam, formam, ac discrimen a Baptismo Joannis expendere necesse est.

ARTICULUS PRIMUS.

De nomine & definitione Baptismi.

Baptismi nomen origine græcum est, a verbo βαπτίζω vel βαπτίζω; id est mergo, tingo; hinc βαπτισμα, immersio, tinctio: quia scilicet, qui olim baptizabantur, toti aquis immergebantur seu tingeantur.

Nomen Baptismi considerari potest vel secundum significationem grammaticalem, vel secundum significationem Ecclesiasticam & sacramentalem.

Varia

Varia nominis baptismi significatio apud Auctores sacros.

Quadruplex distingui potest nominis baptismi significatio apud Auctores sacros. Prima, litteralis & communis. Secunda, cœremonialis seu legalis. Tertia, accommodatitia seu metaphorica & figurata. Quarta, sacramentalis & Ecclesiastica.

I. Juxta litteralem vim nominis, baptismus, ut mox dixi, idem est, ac immersio & intinctio: cum vero quod lavatur, totum soleat aquis immergi, Græci eodem utuntur nomine ut immersionem, tinctionem, & lotionem seu ablutionem vulgarem significant. L. 4. Regum c. 5. v. 14. de Naaman dicitur: *Descendit, & lavit in Jordane septies*. Græce, βαπτισατο. De Judith, Libro cui nomen dedit c. 12. v. 7. *Exibat noctibus in vallem Bethulie, & baptizabat se in fonte aquæ*, id est, lavabat se, lotionem communi & vulgari.

III. Nomen baptismi usurpatur in Scripturis ad significandas lotiones illas legales & cœremoniales, quibus tam frequenter uti solebant Judæi: unde Baptiste appellantur a S. Justino, Dialogo cum Tryphone; hincque nata secta Hemerobaptistarum, seu eorum, ut loquitur S. Epiph. hæresi 17. *qui tam vere, autumno, quam æstate atque etiam hyeme quotidie lavant*. De his frequentissimis Judæorum baptismatibus seu lotionibus S. Marcus c. 7. v. 3. & 4. ait: *Pharisæi & omnes Judæi, nisi crebro laverint manus, non manducant, & a foro nisi baptizentur, non comedunt: & alia multa sunt, quæ tradita sunt illis servare, baptismata calicum, & urceorum, & æramentorum & lectorum*. Observat etiam S. Paulus Hebr. 9. v. 10. Judæorum hostias solummodo in cibis & in potibus, & variis baptismatibus fuisse positas. Baptismus quoque S. Joannis cœremonialis quidem fuit, sed e Cœlo veniens, & ad Baptismum Christi per pœnitentiam, ad quam hortabatur, viam sternens, ac præparans.

III. Sensus accommodatitio seu metaphorico & figurato nomen baptismi usurpatur in Scripturis, ad significandam primo afflictionem, quæ hominem instar aquæ vehementis mergit & absorbet. Quo sensu Christus apud S. Lucam c. 12. v. 50. dicebat: *Baptismo autem habeo baptizari*: hoc est, pati debere & affligi: aquæ enim frequenter in Scripturis significant afflictionem, & dolorem, Psal. 68. v. 1. David ad exprimendam afflictionis suæ vehementiam, dicebat: *Intraverunt aquæ usque ad animam meam*. Et v. 15. & 16. Deum ita deprecatur: *Eripe me de luto, ut non insigam: libera me ... de profundis aquarum. Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum*.

Hinc propter dolorem annexum, nomen baptismi pœnitentiæ & martyrio adaptatur.

Pœnitentiæ quidem & perfectæ contritioni; unde dictus Baptismus flammis. Marci 1. v. 4. & Lucæ 3. v. 3. Joannes dicitur prædicans Baptismum pœnitentiæ. Ratio est, quia qui pœnitentia compunguntur, ii corde contrito, ac lacrymis perfusi veniam peccatorum suppliciter deprecantur: unde a SS. Patribus pœnitentia sæpius baptismus laboriosus, seu lacrymarum appellatur. Hoc sensu Sedulius de muliere peccatrice rigante lacrymis pedes Christi apud S. Lucam cap. 7. sic canit: *purgata recessit per gemitum, propriique lavans in gurgite fletus, munda suis lacrymis redit, & deterosa capillis*. Non desunt qui eodem sensu interpretantur etiam istud Apostoli, 1. Corinth. 15. vers. 29. *Quid facient, qui baptizantur pro mortuis?* id est, affliguntur & macerantur.

Martyrio quoque baptismi nomen accommodatur, unde dictus Baptismus sanguinis. Quo sensu Marci 10. v. 38. Christus filiis Zebedæi ait: *Nescitis quid*

Edit. Paris. 1615.
p. 307. A.
Edit. Paris. 1622.
Tom. 1. p. 37. A.

Ed. nov.
Tom. 2. p.
155. A.
Ed. nov.
Tom. 2. p.
526. A.

quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibo, aut baptismo quo ego baptizor, baptizari? idest, supplicia & mortem sustinere. Sic S. Basilius Homil. de 40. Martyribus, loquens de illo qui triginta novem se adjunxit: *Baptizatus est in ipsum (Jesum Christum)* ait: *non ab alio, sed a propria fide; non in aqua, sed in proprio sanguine.* Et S. Chrysostomus Homilia in S. Lucianum Martyrem: *Neque miremini, inquit, quod baptismum martyrium vocaverim: nam & hic Spiritus cum multa advolat ubertate, ac peccatorum abolitio, & animæ fit purgatio quædam mirabilis, ac stupenda: & quemadmodum ii, qui baptizantur aquis, ita qui martyrium patiuntur, proprio sanguine abluuntur.*

Ed. Paris.
1622. p.
36. A.
Ed. post.
Tom. 1. p.
262. A.

Usurpatur præterea sensu figurato baptismus, ad designandam abundantem & copiosam gratiæ Dei diffusionem. Act. 1. v. 5. de Apostolis dicitur: *Vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies.* Et Matth. 3. v. 11. S. Joannes de Christo ait: *Ipse vos baptizabit Spiritu Sancto & igni.* Per ignem autem nonnulli sensu spiritali, ac mystico intelligunt uberem Spiritus Sancti gratiam, quæ instar ignis omnes peccatorum sordes absumit, nec ab effectu potest retardari, adeo vehemens est & activa. Ita S. Chrysostomus Hom. 11. in Matth. & S. Gregorius Thaumaturgus Serm. in sancta Theophania, ad hæc verba: *Ipse baptizabit vos in Spiritu Sancto & igne.* Aqua, inquit, (baptizabit) *ut quæ peccatorum sordes abluere potest; Spiritu, ut qui terrenos, spirituales reddere potest; igne, ut qui solet iniquitatum spinas comburere.*

Alii verum ignem sensu litterali intelligunt, aiuntque, sanctum Joannem alludere ad species illas linguarum ignearum, quæ in die Pentecostes visæ sunt dispersitæ supra capita Apostolorum, cum Spiritu Sancto, ejusque donis repleti sunt. Ita S. Joannes Damascenus L. 4. orthodoxæ fidei c. 9.

Ed. Rigal.
p. 247. B.

Usurpatur denique sensu figurato baptismus, ad significandum tum diluvium universale, quo submersus est universus Orbis, & vocatur a Tertulliano L. de Baptismo, *Baptismus mundi*, qui juxta S. Petrum Epistolæ 1. c. 3. v. 21. fuit imago & figura Sacramenti baptismatis: tum maris rubri transitum, quando nempe Israelitæ sicco pede divisæ aquis incedentes, Ægyptios insequentes evitarunt, & dictus est baptismus Moysis, quia duce Mose Israelitæ ex Ægypto egressi sunt, de quo Apostolus 1. Cor. 10. v. 2. *Omnes, inquit, in Moyse baptizati sunt in nube & in mari.*

Omnes porro illæ figuratæ, ac metaphoricæ baptismi significationes, desumuntur ex analogia, seu similitudine, quam habent vel cum materia, vel cum effectu nostri baptismi.

Non est vero audiendus Socinus, qui præter adductas figuratas nominis baptismi significationes, novam plane & inusitatam irvehit, contendens nomine baptismi doctrinam Evangelicam aliquando designari in Scripturis. Verum, ut ex dicendis inferius constabit, merum istud est cerebri Sociniani figmentum, cujus ne tenuissimum quidem extat in Scripturis fundamentum.

IV. Denique, usu Ecclesiastico & sacramentali baptismi nomen significat lotionem illam sacram, mysticam, & religiosam, qua quis aqua tingitur seu baptizatur in corpore, ut spiritu interius renascatur, & dicitur vulgo *Baptismus fluminis*, quo Christiani sumus: de quo Matth. 28. v. 19. Christus Apostolis & Discipulis dixit: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* Et Joann. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Proprie & ad litteram

ram ritus ille Baptismus dictus est, quia, ut jam observatum fuit, qui baptizabantur, olim toti aquis immergebantur.

De Baptismo secundum hanc postremam significationem prout nempe Sacramentum est novæ Legis, hoc in Tractatu loquimur. Variis autem nominibus solet tum in Scriptura, tum apud Ss. Patres designari.

Varia nomina Sacramenti Baptismatis.

Varia hæc nomina desumuntur partim a materia, partim a forma, partim ab effectibus, partim denique a cœremoniis Baptismi.

A materia appellatur: *Lavacrum aquæ*, Ephes. 5. v. 26. *Sacramentum aquæ*, a Tertulliano Lib. de Baptismo cap. 1. *Unda genitalis*, *stuvius aquæ vitalis*, a S. Cypriano Epistola 2. & a S. Gregorio Nazianzeno Oratione in sanctum Baptisma.

A forma appellatur: *Sigillum*, *Signaculum*, *Obsignatio fidei*, *Sacramentum Trinitatis*, *Sacramentum fidei*, tum quia per Baptismum homo inter Fideles adscribitur; tum quia solemnem fidei suæ professionem, vel per se si adultus sit, vel per susceptores, si infans, emittit; tum quia expressa in eo fit Ss. Trinitatis invocatio.

Ab effectibus vocatur: *Lavacrum regenerationis & renovationis* ab Apostolo ad Titum 3. v. 5. *Ablutio peccatorum*. Act. 22. v. 16. *Vitæ novitas*, Rom. 6. v. 4. *Sanctificatio*, 1. Corinth. 6. v. 11. *Sepultura hominis cum Christo in mortem*. Rom. 6. v. 4. *Circumcisio non manufacta*. Coloss. 2. v. 4. *Illuminatio*, seu Sacramentum illuminationis. Hebr. 6. v. 4. Nomina hæc passim afferunt & confirmant Ss. Patres. Tertullianus Lib. de pœnit. cap. 6. appellat Baptismum, *fidei obsignationem*; S. Basilius Hom. 13. dicit esse *sigillum quod conatu nullo frangi potest*. S. Gregorius Nazianzenus Orat. 40. *Sigillum est*, inquit, *quia conservatio est, ac donationis significatio*. S. Augustinus Epistola 185. alias 50. cap. 6. *Signaculum*, appellat *Redemptoris*; & Conc. Trident. Sess. 6. cap. 7. *Sacramentum Fidei*. Græci præsertim appellant: *Sacramentum illuminationis*: unde S. Cyrillus Jerolymitanus Catecheses suas de Baptismo inscripsit: *Catecheses illuminatorum*; S. Gregorius Nazianzenus Orationem suam 39. quæ est panegyrica Baptismi Christi, inscripsit: *Orationem in sancta lumina*. Multa alia congerunt nomina, quibus vis & energia Baptismi exprimitur: unum sufficiat testimonium S. Gregorii Nazianzeni Oratione 40. in S. Baptisma, ubi sic loquitur: *Baptismus est splendor animarum, vitæ in melius commutatio, conscientie ad Deum interrogatio. Baptismus infirmitatis nostræ adjumentum. Baptismus carnis est abjectio, spiritus affectatio: Verbi participatio, figmenti correctio, peccati diluvium, lucis communicatio, tenebrarum oppressio. Baptismus vehiculum ad Deum, peregrinatio cum Christo, fidei adminiculum, mentis perfectio, cœlestis regni, clavis, servitutis depulsio, vinculorum solutio... omnium Dei beneficiorum præclarissimum & præstantissimum? Et postea: Donum vocamus, gratiam, Baptismum, unctionem, illuminationem, incorruptionis indumentum, regenerationis lavacrum, sigillum &c.*

Denique a cœremoniis Baptismus dicitur *Vestimentum candidum*, a S. Cyrillo Jerolymitano: *Unctio* a S. Gregorio Nazianzeno &c.

Definitio Baptismi.

Variae definitiones Baptismi proferuntur tum ab hæreticis, tum ab orthodoxis Theologis, cum eo discrimine, quod primi naturam Baptismi adulterando fidem violant; postremi, salva fide, magis aut minus accuratam & evolutam definitionem proponunt.

Definitiones Baptismi ab Hæreticis confectæ

Inter Hæreticos Philippus Melancton in Locis suis communibus, definit Baptismum, *signum quo Deus nobiscum agit, & recipit nos in gratiam.*

Verum definitio hæc convenit omni Sacramento, imo & verbo prædicationis; ac supponit Baptismum esse nudum signum, gratiæ sanctificantis non productivum.

Calvinus L. 4. Instit. c. 15. *Baptismus, inquit, est signum imitationis, quo in Ecclesia cooptamur societatem, ut Christo insiti inter filios Dei censeamur.*

Ed. Cene-
ve 1554.
pag. 481.
num. 3.
Verum definitio hæc peccat I. quod explicet tantum Baptismum per finem secundarium, nempe cooptationem inter filios Dei, & potestatem fidelitatis, quam Deo, & Ecclesiæ debemus, non vero per primum & præcipuum effectum, regenerationem scilicet interiorem hominis, & a peccatis mundationem.

II. Quia innuit Baptismum esse nudum signum, non vero efficax gratiæ sanctificantis.

III. Quia convenit ex æquo circumcisioni; imo, juxta Calvinistas, etiam longe aptius quam nostro Baptismo; tum quia secundum illos filii Fidelium, quamvis non baptizati, in societatem Ecclesiæ sunt cooptari, Christo insiti, Dei filii: tum quia Circumcisio longe melius distinguebat Judæos a cæteris gentibus, cum ipsi corpori impressa adhæreret tenacius, noster vero Baptismus in actione positus fluat & transeat exterius, solo superstitie interiori & invisibili caractere.

Sociniani post Socinum de Ecclesia, titulo de Baptismo: Tom. 1. pag. 250. & Epistola ad Matthæum Radecium ibid. pag. 384. & passim disp. de Baptismo ibid. pag. 709. definiunt Baptismum, *adumbrationem remissionis peccatorum in nomine Christi, ejusque nominis apertam professionem, & in ipsius Religionis quamdam imitationem, per quam nihil revera datur, sed tantummodo eorum, quæ vel jam data esse, vel datum iri certissimum est, externa quædam agnitio significetur.* Aqua enim baptizari in nomine Christi, nihil aliud est, inquit Socinus disput. de Baptismo cap. 5. quam publice Christo nomen dare, ejusque fidem, quæ in corde lateat, palam testari ac profiteri; ita ut non Christianum ulla ex parte Baptismus efficiat, sed indicet atque declaret.

Brevius Volchelius L. 6. de vera Religione c. 14. *Baptismus, inquit, nihil aliud est quam publicum Christianæ professionis symbolum, quo per intinctionem in aquam, homines illius Religionis initiantur.*

Multiplex ea in descriptione Baptismi vitium est, nec unus latet error: nempe, Baptismum nudam esse & otiosam cœremoniam; necessarium non esse, sed indifferentem: nullum extare illius percipiendi fixum ac permanens mandatum: quæ omnia, quam sint a fide Catholica aliena, ostendimus inferius, ubi de necessitate & efficacia Baptismi.

A Socinianis non multum recedit Episcopus in responsione ad 64. quæstiones, Tom. 1. pag. 37. ubi duplicem affert Baptismi definitionem; unam, qua Baptismus dicitur esse tantum *tessera, nota, signum vel sigillum, quale Diplomatis suis Reges affigere solent, professionis publicæ, quo Christiani Religione sumus, cujuscmodi signum populo Israelis erat Circumcisio*. Atque juxta hanc Baptismi ideam, ait, *mandatum Baptismi eos omnes obstringere tantum, qui professione sunt Christiani*. Altera definitio est, qua Baptismus dicitur *signum resipiscentiæ, & sigillum remissionis peccatorum ante eum susceptum perpetratorum*. Atque juxta hanc definitionem, addit Episcopus *Baptismi mandatum ad eos pertinere, qui vel a paganismo ad Religionem Christianam transeunt, vel in Christiana Religione nati, peccatis se obstrinxerunt: unde si quis nulla peccata (quod rarum) perpetrasset, ad eum, inquit, mandatum Baptismi pertinere non auderem dicere, sed Christi illud dictum referrem Mat. h. 9. v. 12. Non est opus valentibus medico*.

Verum definitionem hanc Baptismi, quæ cum Sociniana cohæret, falsam esse, multisque implicatam erroribus, constabit ex dicendis tum de necessitate, tum de efficacia & effectibus Baptismi.

Orthodoxæ Baptismi definitiones.

Hugo a S. Victore L. 2. de Sacramentis part. 6. cap. 2. *Baptismus, inquit, est aqua abluendis criminibus sanctificata*. P. 452. D.

Magister Sententiarum L. 4. dist. 3. *Baptismus est ablutio corporis exterior facta sub forma verborum præscriptam*.

Eandem cum Magistro definitionem adducit S. Th. 3. p. q. 66. art. 1.

Catechismus Concilii Trid. parag. 2. num. 5. definit Baptismum: *Sacramentum regenerationis per aquam in verbo*.

Alii paulo explicatius exponunt illud, *in verbo*, & ajunt, *Baptismum esse Sacramentum regenerationis per aquam, cum expressa Ss. Trinitatis invocatione*. Posterior hæc definitio accurata videtur: tum quia verbis Scripturæ exprimitur, partim ex c. 3. S. Joan. v. 5. partim ex S. Paulo ad Titum 3. v. 5. & ad Ephesios 5. v. 26. partim ex S. Matth. c. 28. v. 19. Tum quia omnes Baptismi partes explicat.

I. Dicitur *Sacramentum*, quod est genus.

II. Additur *regenerationis*, quæ vox differentiam exprimit contrahentem genus, & distinguentem Baptismum tum a Sacramentis veteribus, tum etiam ab aliis novæ Legis; solus quippe Baptismus inter Sacramenta Evangelica proprie regenerat: *Non solum, inquit Chrysostomus Catechesi 1. ad illuminandos, nobis peccata remittit, neque solum delicta purgat; sed ita id præstat ac si denuo generati essemus. Etenim nos denuo creat, & format, non ex terra rursus effingens, sed ex alio elemento, aquarum scilicet natura creans*. Edit. nov. Tom. 2. p. 229. E.

III. Additur, *per aquam*; quæ est alia indifferentia magis contrahens, & distinguens ab aliis Sacramentis novæ Legis ipsamque Baptismi designat materiam.

IV. Denique dicitur, *cum expressa Ss. Trinitatis invocatione*, quibus verbis forma Baptismi exprimitur.

Ex hac definitione colliges, Sacramentum Baptismi non esse ipsam aquam, prout est res permanens; sed esse ablutionem exterioriorem, seu usum & applicationem aquæ.

Colliges 2. post S. Th. hic q. 66. art. 1. in corp. tria distingui posse

in Baptismo, scilicet, id quod Sacramentum tantum; quod est res Sacramenti tantum: & quod est Sacramentum simul & res Sacramenti.

Sacramentum tantum dicitur, id quod, significat & non significatur: nempe quod exterius sensibus subicitur, & est signum interioris effectus; qualis est aqua, seu ejus usus & applicatio cum præscripta verborum forma.

Res Sacramenti tantum dicitur id, quod significatur & non significat. & est ipsa interior animæ ablutio, quæ fit per gratiam sanctificantem.

Sacramentum & res Sacramenti simul dicitur id, quod significat & significatur; & est character baptismalis, qui significat tum interiorem justificationem, vel quæ sit, vel quæ esse debeat; tum jus quod est in baptizato ad percipienda alia Sacramenta: significatur autem, quia est effectus abluitionis exterioris; omnis autem causa significat suum effectum.

A R T I C U L U S II.

De materia remota Baptismi.

Duplex distinguitur materia in Sacramentis, quæ in actione & usu consistunt, una remota, altera proxima.

Remota est res, quæ assumitur ad conficiendum Sacramentum: v. g. in Baptismo aqua, in Confirmatione oleum.

Proxima est ipsa applicatio, seu usus materiæ remotæ: v. g. in Baptismo ablutio, in Confirmatione unctio.

De materia dumtaxat remota Baptismi hic agimus, circa quam olim errores nonnulli insurrexerunt.

Errores circa materiam remotam Baptismi.

Duplex generatim statui potest ordo Hæreticorum, qui errarunt circa materiam Baptismi.

Primus eorum, qui aquam aut penitus sustulerunt, aut saltem in necessitate, valere in alio liquore Baptismum existimarunt.

Secundus, eorum qui illam adulterarunt adjecta rerum aliarum mixtione.

Primi ordinis Hæretici, qui aquam penitus sustulerunt; fuere

I. Omnes illi, qui Sacramenta omnia sive signa sensibilia rejecerunt; quales fuere nonnulli Gnostici, de quibus S. Irenæus Lib. 2. cap. 18. S. Epiphanius hæresi 34. Ascodrutæ & Archontici, de quibus Theodoretus L. 1. hæreticarum fabularum cap. 10. & 11. Beguinæ, & Beguardi, de quibus Joannes XXII. in Extravaganti: *Sancta Romana Ecclesia. De religiosis domibus*, in Sexto.

P. 214. A. II. Cajani de quibus Tertullianus L. de Baptismo c. 1. *Nuper, inquit, conversata istic quædam de Cajana hæresi vipera venenatissima, doctrina sua plerosque rapuit, imprimis Baptismum destruens: nam fere viperae & aspides, ipsique reguli serpentes arida & inaquosa sectantur.*

III. Quintilliani a Quintilla femina sic dicti, qui & Pepuziani nonnunquam appellantur, a vico Pepusæ ubi coneventus suos habebant & virus suum diffundebant liberius eidem errori adhæserunt, testem eodem Tertulliano citato mox c. 1. L. de Baptismo: *Quintilla, inquit, monstruosissima, cui nec integre quidem docendi jus erat, optime norat pasciculos necare, de aqua auferens.* Eodem Lib. cap. 2. refert Tertullianus, errori causam ac prætextum disse

Ibid.

disse aquæ simplicitatem & vilem conditionem . Hunc porro errorem sequuta est Quintilla , antequam ad partes Montani accederet ; Montano enim addicta , aquam Baptismi cum ipso retinuit .

IV. Manichæi rati aquam esse a malo principio , Baptismum in aqua collatum ut plane inutile rejiciebant . Ita S. Aug. Lib. de hæresibus , hæresi 46. circa finem . *Baptismum in aqua* , inquit , *nihil cuiquam perhibent salutis afferre . Nec quemquam eorum , quos decipiunt , baptizant .* Tom. 8. f. 17. C.

V. Seleuciani & Hermiani ab auctoribus sic dicti , ac eodem modo cum Manichæis principio nixi , *Baptismum in aqua non recipiunt* , inquit S. Augustinus L. de hæresibus , hæresi 39. & ante ipsum Philastrius in Catalogo hæreseon , quæ sub Apostolis extiterunt , ait eos illo aquæ Baptismo non uti , propter verbum hoc , quod dixit Joannes Baptista : *Ipse vos baptizabit in spiritu & igne* : quibus verbis constat quidem eos in aqua non baptizasse ; sed in igne , & quomodo baptizaverint , incertum est . Bibl. PP. Tom. 3. p. 707. G.

Sane antiquissimum esse morem in Baptismo ignem seu unctionem usurpandi , constat ex Heracleone apud Clementem Alexandrinum in Libro de Prophetia . *Quidam* , inquit , *obsignatorum aures igni notabant* . Et de Valentino Tertullianus ait : *Bis docuit tingi traducto corpore flamma* . Jacobitæ etiam a Jacobo Zanzalo Syro propagati , loco Baptismatis aquæ , ferro candente imprimunt in frontibus figuram crucis . Ita Bernardus Lutemburgensis in Catalogo Hæreticorum Lib. 2. verbo , *Jacobita* . Ignem quoque adhibere perhibentur Æthiopes .

Quidam etiam Manichæi dicti Cathari , duodecimo sæculo , dicebant non esse in aqua baptizandum , sed in igne , cum Baptismus aquæ nihil proficiat . Ita refert Eckbertus Præbyter , qui floruit ann. 1160. Sermone octavo adversus quintam illorum Manichæorum hæresim , quæ est de Baptismo aquæ . Fundamentum erroris desumebant ex his verbis S. Joannis apud S. Matth. c. 3. *Ille baptizabit vos in Spiritu sancto , & igne* : quæ non ita interpretabantur , quasi vellent ignem & unctionem adhiberi debere in Baptismo ; sed *Baptismum in igne dicitur* , ait ibidem Eckbertus , *propter ignem luminum , quæ in circuitu ardent* . Narrat scilicet eos in hunc modum baptizasse . *Locantur* , inquit , *luminaria copiose in circuitu cum reverentia magna . Statuitur in medio infelix ille , qui baptizandus seu catharizandus est , & assistit ei Archichatarus , tenens in manu Libellum deputatum ad officium hoc , quem imponens vertici ejus dicit benedictiones ... orantibus cæteris qui circumstant & sic perficitur ille Baptismus* . Ibid. B C. Ibid. B.

VI. Bellarminus Lib. 1. de Baptismo cap. 2. & post eum multi alii recensent inter Hæreticos , qui penitus aquam e Baptismo eliminarunt , Paulicianos e secta Manichæorum , qui , teste Euthymio Panopliæ par. 2. tit. 21. videntur pro elemento ea tantum verba inter baptizandum substituisse : *Ego sum aqua viva* . Verum ex Euthymio non videtur illud posse colligi : neque enim ille ait Paulicianos existimasse Baptismum in his verbis positum esse , sed tantum eos finxisse se suscipere Baptismum , eo quod admitterent Evangelium ; Baptismum autem esse Evangelii verba , quia Dominus dixit : *Ego sum aqua viva* . Unde colligi quidem potest , ejusmodi Hæreticos circa vim & efficaciam Baptismi errasse , non circa materiam , præsertim cum , ut ibidem observat Euthymius , illi infantes suos Præbyteris baptizandos offerrent , eo quod Baptismum corpori prodesse putabant , quamvis animæ nullam afferret utilitatem . Bibl. PP. Tom. 19. p. 405. G. Ibid.

Bibl. PP.
Tom. 24. p.
1542. G.

VII. Quidam Valdenses ex Manichæorum secta, referente Ebrardo c. 6. Operis adversus eos conscripti, aquam a Baptismo auferebant: *Hæretici, inquit, duo testimonia extinguunt, sanguinem in sacrificio, aquam in Baptismo non credunt.*

VIII. Flagellantes decimo tertio sæculo exorti, per Italiam, Hungariam, Poloniam, Galliam, & Germaniam diffusi, dicebant, *unumquemque baptizari debere proprio sanguine per flagella de corpore excusso.* Ita refertur in vita Gregorii Papæ X. Tom. 11. Conc. par. 1. pag. 928. An vero illi rejecerint Baptismum aquæ, non affirmant Auctores, qui de illis scripserunt; & Gerſo, qui contra illos Tractatum edidit Tom. 1. par. 1. pag. 636. Edit. Parisiensis ann. 1606. ait quidem illos negligere Confessionem sacramentalem & Pœnitentiam, immo & flagellorum dignitatem ac meritum ipsi martyrio antepondere; sed de rejecto ab illis aquæ Baptismo fileat. *Constat, inquit, per experientiam, quod taliter se flagellantes non curant de Sacramento Confessionis vel Pœnitentiæ sacramentalis, dicentes quod hæc flagellatio potior est ad delendum peccata, quam quæcumque Confessio, immo eam equiparant nonnulli vel præponunt martyrio, quoniam facimus, inquit, ultro fundendo sanguinem proprium, quod ab aliis Martyres pati cogeantur.*

Edidit V.
161. p. 254.

Castigandus hic obiter Socinus, qui disputatione de Baptismo c. 15. ut ostendat perpetuum non fuisse in Ecclesia usum Baptismi aquæ, asserit, teste Dionysio Alexandrino apud Eusebium, a Novato abrogatum fuisse Baptismum. Verum, aut mentem Dionysii non est assecutus Socinus, aut insigniter aberrat. Certum enim est, Novatorum non tantum suos baptizasse, sed & baptizatos a Catholicis iterum baptizasse, cum ad suas transibant partes. Eo igitur dumtaxat sensu dixit apud Eusebium Lib. 7. Historiarum cap. 8. Dionysius, Novatum abrogasse Baptismum, quod a Catholicis baptizatos ad se venientes iterum baptizans, hoc facto, quantum in se erat, Baptismum Catholicorum, utpote nullum, abrogaret.

Haftenus de Hæreticis primi ordinis, qui visi sunt aquam ex Baptismo penitus rejecisse.

Exitere vero, qui hanc quidem retinendam esse voluerunt usu communi & ordinario, sed in casu necessitatis posse Baptismum alio in liquore conferri censuerunt. Ita ille, qui, referente Joanne Mosco cap. 176. Judæum quemdam in eremo deficientem baptizavit in arena.

Præbyter ille, de quo interrogatus fuit Stephanus II. S. Pontifex: qui aqua deficiente periclitantem infantem vino abluerat.

In Norvegia fuere etiam, qui propter aquæ penuriam infantes baptizabant in cervisia, de quo Baptismo consultus Gregorius IX. S. Pontifex a Nidrosiensi in Norvegia Archiepiscopo, respondit secundum doctrinam Evangelicam baptizandum esse in aqua.

Armeni quoque, referente Thoma Valdensi Lib. 2. c. 114. in necessitate varie baptizabant, *quidam in vino, quidam in lacte.*

Lutherus etiam in Colloquii symplosiacis cap. 17. interrogatus num deficiente aqua liceret baptizare in lacte, respondit: *Quidquid balnei loco esse potest, illud aptum esse ad baptizandum.*

Idem sentit Theodorus Beza in sua secunda ad Tillium Epistola: *Si desit aqua, inquit, tamen Baptismus alicujus differri amplius cum ædificatione non possit nec debeat, ergo certe quovis liquore, non minus rite quam aqua*

aqua baptizarem. Addit ibidem, (quod apertum est mendacium) *non aliter sentire Scholasticos nostros*.

Pallavicinus Lib. 9. Historiæ Conc. Trid. c. 7. inter varias propositiones ex recentioribus Hæreticis Lutheranis & Calvinistis excerptas, hanc circa Baptismum refert: *Aqua vera & naturalis non est de necessitate Baptismi*; atque ideo verba illa Domini nostri Jesu Christi: *Nisi quis renatus fuerit in aqua & Spiritu sancto*, ad metaphoram detorqueri debent; quem errorem proscripsit Synodus Tridentina Sessione 7. Can. 2. Reipsa enim Calvinus Lib. 4. Instit. c. 15. per aquam Christi sanguinem vult intelligi, *propter mundandi abluendique similitudinem*. Dallæus quoque L. 2. de Confessione c. 3. cœterique vulgo Calvinistæ eandem interpretationem amplectuntur.

Tom. 2. p.
36. n. 8.

P. 481. n. 2.

Secundi ordinis Hæretici, qui aquam Baptismi adulterarunt injecta rerum aliarum mixtione, fuere

Quidam Marci discipuli dicti Marcosii e Gnosticorum secta: ii nempe, teste S. Epiphanio hæresi 34. post S. Itenæum, oleum aqua temperatum in Baptismo adhibebant. *Non desunt inter illos*, ait S. Epiphanius, *qui ad aquam perducere supervacaneum arbitrantur; sed oleum aqua temperatum cum solemnibus carminibus initiatorum capita inspergunt, idque deum redemptionem nominant*.

Tom. 1. p.
256. B.

Antiquissimus Auctor anonymus in Tractatu quem scripsit adversus S. Cyprianum, cœterosque Rebaptizantes, versus finem, certos refellit Hæreticos, qui ignem aquæ adjungendum esse in Baptismo contendebant, tum propter hæc verba S. Joannis, *Ille (Christus) baptizabit vos in Spiritu sancto & igne*; tum quia in Libro qui *Pauli prædicatio* inscribitur, (supposititius ille est & nugis plenus) legebant, ignem super aquam visum fuisse, quando Christus fuit a Joanne baptizatus. Hinc est quod illi fingeant, statim ac in aquam descendissent ut baptizarentur, ignem super aquam aptare. Putidum hoc figmentum refellit Anonymus, cujus Tractatus editus est ad calcem Operum S. Cypriani, & Tom. 1. Conc. pag. 783.

Egbertus Eboracensis Archiepiscopus in excerptis c. 42. narrat suo tempore quosdam fuisse qui miscebant vinum cum aqua Baptismatis; *Et hoc non recte*, inquit, *quia Christus non jussit baptizari vino, sed aqua*.

T. 6. Conc.
p. 1590. B.

His præmissis, dogma catholicum sequenti Conclusionem demonstrabimus.

C O N C L U S I O.

Omnis & sola naturalis seu elementaris aqua est remota Baptismi materia, eaque necessaria.

Tam expresse dogma istud in Scripturis continetur; & Ecclesiæ totius praxi ac traditione confirmatur, ut mirum sit potuisse in dubium revocari.

Probatur igitur 1. ex Scriptura, triplici argumento. A prophetia, seu promissione aquæ baptismalis, a præcepto, & ab exemplo seu facto tum Christi, tum Apostolorum, qui in aqua baptizarunt.

I. Deus per Ezechielem cap. 36. v. 25. promisit, & prædixit se per aquam omnes iniquitates nostras expurgaturum: *Infundam*, inquit, *super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus iniquitatibus vestris*. Quem locum haud dubie respicit 2. Paulus Heb. 10. v. 22. cum ait: *Aspersi corda a conscientia mala, & abluti aqua munda*.

II. Man-

II. Mandavit Christus Apostolis, ut in aqua baptizarent omnes gentes. Matth. 28. v. 19. *Euntes ergo docet omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti*. Baptismum autem illum in aqua fieri debere, declaravit Christus apud S. Joan. c. 3. v. 5. his verbis: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*. Unde Apostolus Ephes. 5. v. 25. *Christus, inquit, dilexit Ecclesiam, & tradidit seipsum pro ea, mundans eam lavacro aquæ*. Nominem autem aquæ, veram, naturalem, & elementarem sensu proprio & literaliter; non figurato & metaphorico esse intelligendam, manifeste demonstrat exemplum Christi, & Apostolorum.

III. Postquam Christus in suo cum Nicodemo colloquio Joan. 3. dixisset, neminem posse introire in Regnum Dei, *nisi renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto*; ut verba facta comprobaret, v. 22. ejusdem capituli ita refertur: *Post hæc venit Jesus, & Discipuli ejus in terram Judæam, & illic demorabatur cum eis, & baptizabat*. Erat autem & Joannes baptizans in *Ænon juxta Salim, quia atquæ multæ erant illic*. Ex quibus perspicuum est, Christum cum Discipulis suis baptizasse baptismo aquæ veræ & naturalis, sicut ipse Joannes Baptista; unde orta quæstio discipulorum Joannis, *Rabbi, inquit v. 26. qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum*. Quin ipse Christus in aqua baptizatus est a Joanne: Matth. 3. v. 6. *Baptizatus autem Jesus confestim ascendit de aqua*. Idem refertur a S. Marco c. 1. v. 9. ubi in Jordane Christus a Joanne baptizatus dicitur.

Apostoli, & Discipuli Christi mandato obsequentes, in aqua quoque baptizarunt. Act. 8. v. 36. de Philippo & Eunuchio Candacis Reginæ ita narratur: *Dum irent per viam, venerunt ad quamdam aquam, & ait Eunuchus: Ecce aqua, quid prohibet me baptizari? & descenderunt uterque in aquam, Philippus & Eunuchus, & baptizavit eum*. Ubi certe non figurato & metaphorico, sed proprio sensu vera & naturalis aqua debet intelligi, qualis iter facientibus occurrit.

Probat 2. constanti ac perpetua Ecclesiæ totius praxi & traditione, qua constat semper rejectum & improbatum fuisse Baptismum alio in liquore, quam in aqua, collatum.

Stephanus II. S. Pontifex, (si tamen genuina est illius Constitutio, de qua infra inter Objectiones) interrogatus de Præbytero, qui cum deesset aqua, periclitantem infantem vino abluerat, respondit: *Quod si aqua adfuit præsens, ille Præbyter excommunicetur, & pœnitentiæ submitatur, quia contra Canonum sententiam agere præsumpsit*.

Gregorius IX. interrogatus, an valeret Baptismus datus in cervisia, respondit: *Cum secundum doctrinam Evangelicam oporteat ex aqua & Spiritu sancto renasci, non debent reputari rite baptizati, qui in cervisia baptizantur*. Apud Raynaldum ad ann. 1241. n. 42.

Innocentius III. interrogatus de Baptismo cum salivæ conspersione facto, respondet, cap. *Non ut apponeres*, de Baptismo, & ejus effectui L. 3. Decretalium tit. 42. *quod cum in Baptismo duo necessario requirantur, scilicet verbum & elementum, dubitari non debet, illos verum non habere Baptismum, in quibus non solum utrumque prædictorum, sed eorum alterum omissum est*.

Baptismum quoque in vino improbat Ecclesia, ut colligitur ex Decreto Yvonis parte 1. de Baptismo c. 54.

Improbavit quoque Baptismum in arena collatum, ut constat ex Dionysio Alexandrino apud Nicephorum Lib. 3. Hist. c. 37. Cum enim ille interrogatus fuisset de Judæo in arena baptizato, *Ecclesia ea de re*, inquit Historicus, *consultuit, cui visum est aqua insuper, juxta Ecclesiae traditionem abluendum esse talem Judæum.*

Edit. Paris. 1630. Tom. 1. p. 277. A. B.

Innumera hinc adduci possent in confirmationem Conclusionis nostræ SS. Patrum utriusque Ecclesiae testimonia: verum in re obvia & facili unum aut alterum sufficiet ex Veteribus testimonium.

S. Justinus Apol. 2. de iis, qui ad Religionem nostram præformabantur, ait: *Deinde eo adducuntur a nobis ubi aqua est ... nam in nomine rerum cunctarum parentis & Domini Dei & Servatoris nostri Jesu Christi & Spiritus sancti in aqua tum lavantur.*

P. 93. D.

Tertullianus Lib. de Baptismo, quem ab his verbis auspiciatur: *Felix Sacramentum aquæ nostræ, qua abluti delictis pristinae cæcitatibus in vitam æternam liberamur!* Dogma nostrum confirmat. Cap. 4. aquas ab ipso Spiritu sancto sanctificatas fuisse, & sanctificandi vim combibisse ostendit: *De sancto, inquit, sanctificata natura aquarum, & ipsa sanctificare concepit.* Et paulo post: *Omnes aquæ de pristina originis prærogativa Sacramentum sanctificationis consequuntur, invocato Deo. Supervenit enim statim Spiritus de Cælis, & aquis superest, sanctificans eas de semetipso, & ita sanctificatæ, vim sanctificandi combibunt.*

P. 224.

P. 225. B.

C.

Capite vero secundo ex professo refellit Cajanitas, qui ex Baptismo aquam eo prætextu rejiciebant, quod vilis esset & communis; ostenditque ea ipsa de causa a Christo electam fuisse, ut unicuique promptum, facile, & obvium foret ad veniam peccatorum obtinendam remedium.

S. Aug. Tract. 15. in Joan. *Tolle aquam, inquit, non est Baptismus.*

T. 3. part. 2. p. 403.

Hac constanti & universali traditione nixi Patres Tridentini, Sess. 7. Can. 2. sic definiunt: *Si quis dixerit, aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo verba illa Domini Jesu Christi: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, ad metaphoram aliquam detorserit, anathema sit.*

Tom. 44. Concil. p. 778. A.

Dixi in Conclusionem 1. omnem aquam naturalem idoneam esse Baptismi materiam. *Nulla distinctio est*, ait Tertull. L. de Baptismo c. 4. *maris an stagno, flumine an fonte, lacu an alveo diluatur, nec quidquam refert inter eos, quos Joannes in Jordane, & quos Petrus in Tiberi tinxit.*

P. 225. C.

Dixi 2. Solam aquam naturalem materiam esse Baptismi, ut excludantur tum alii omnes liquores, vinum, cervisia, & aquæ quæ, ex floribus, herbis, fructibus, aliisve id generis exprimuntur, nec sunt vera & elementaris aqua: tum omnis mixtio & compositio, quæ aquæ elementaris substantiam immutare censetur; alia enim mixtio cum qua salva & integra remanet aquæ natura & substantia, nec Baptismi integritati nocet, nec rejicienda, qualis est v. g. mixtio chrysmatis, quod in solemni consecratione fontis baptismatis, aquæ infunditur. Pariter accidentalis aquæ mutatio Sacramento non officit: sit v. g. aqua calida vel frigida, munda vel immunda, dulcis aut falla, nihil interest ad substantiam Sacramenti: unde nix, grando, glacies, cum sit vera aqua, idonea quoque est Baptismi materia, quando nempe resoluta est & liquata, non vero quando ita est concreta & congelata, ut fluere non possit nec lavare, sicut observat Rituale Romanum Pauli V. Cavere autem debent diligenter Pastores, ut aqua Baptismalis munda sit & pura, quæ sacramenti dignitati magis consentanea est, inquit S. Carolus Borromeus

mæus

mæus in Instructione Baptismi, nisi forte urgeat necessitas; quo casu quæcumque aqua naturalis obvia, etsi lutulenta, potest usurpari.

Dixi 3. Aquam esse solam materiam necessariam, quia nec chryisma, quod aquæ infunditur in solemni fontis consecratione, *nec benedictio aquæ est de necessitate Baptismi*, inquit S. Thomas 3. par. q. 66. art. 3. ad 5. *sed pertinet dumtaxat ad quamdam solemnitatem, per quam excitatur devotio Fidelium, & impeditur astutia dæmonis, ne impediatur Baptismi effectum.*

Aqua debet esse benedicta seu consecrata.

P. 125. D. Edit. Rigal. p. 117. Edit. nov. Tom. 2. p. 353. C. Ibid. pag. 357. F.

Bibl. PP. Tom. 8. p. 683. A.

Aqua tamen benedicta (quantum fieri potest) uti debent Ministri inter baptizandum: tum quia ita expresse ferunt Libri rituales, imprimis Romanus Pauli V. tum quia antiquissima est illa aquæ baptismalis benedictio, de qua Tertull. Lib. de Baptismo c. 4. ubi aquas propter hanc benedictionem seu consecrationem *medicatas* appellat. Et S. Cyprianus Epist. 70. ad Januarium: *Oportet, inquit, mundari & sanctificari aquam prius a Sacerdote, ut possit Baptismo suo, peccata hominis qui baptizatur, abluere.* Et S. Ambrosius L. 1. de Sacramentis c. 5. ait, formam Baptismatis & usum hoc habere, *ut ante fons consecretur, & tunc descendat, qui baptizandus est.* Et L. 2. c. 5. *Venit, inquit, Sacerdos, precem dicit ad fontem, invocat Patris nomen &c.* S. quoque August. illius consecrationis mentionem facit L. 6. de Baptismo contra Donatistas, & L. 9. contra Julianum c. 8. Idem confirmat Victor Vitenfis L. 2. de persecutione Vandalica. Inter Græcos idem quoque testantur S. Basilius L. de Spiritu sancto c. 27. & in Psal. 48. S. Gregorius Nyssenus Oratione de Baptismo, S. Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi 3. S. Chrysostomus Hom. 13. in Marcum, & Auctor tum Constitutionum Apostolicarum L. 7. c. 42. in quo describitur fontium benedictio; tum Operis de cœlesti Hierarchia c. 2. quod Dionysio Areopagitæ a nonnullis tribuitur.

Quæres quare Christus aquam pro materia Baptismi assumpserit.

Resp. 1. In ejusmodi factis voluntatem facientis esse supremam regulam & rationem.

Resp. 2. SS. PP. hujus facti has congruas rationes afferre. 1. quia ad Sacramentum absolute omnibus & singulis necessarium voluit Christus commune & omnibus obvium seligere elementum. Ita Tertull. L. de Baptismo c. 2. 2. quia in Baptismo datur Spiritus sanctus, qui in ipso rerum exordio in aquis sedem suam præcipue constituit, quibus incubabat, ut fœcunditatem ipsis imprimeret. *Gratior enim tunc sedes erat cæteris elementis*, ait Tertull. c. 3. Lib. de Baptismo. 3. quia, aqua usus est Deus, ut mundo decorem & ordinem daret; ut terram a Cœlo divideret, aquis interjectis; ut hominem de limo formaret: aquis denique primum fœcunditatem indidit.

P. 125. A.

Ibid.

Ibid.

Ibid. B.

App. T. 2. p. 59. E.

Primus liquor, inquit ibidem Tertull. *quod viveret, edidit.* Nihil igitur mirum, si in Baptismo quo homo renovatur, atque novus veluti creatur, quo animæ suus splendor, ac vita redditur, aquas Christus adhiberi voluerit. *Non mirum sit*, ait ibidem Tertullianus, *si in Baptismo aquæ animare noverunt.* Non igitur dubitandum, concludit ille, *quin materiam, quam in omnibus rebus & operibus suis Deus disposuit, etiam in Sacramentis propriis parere fecit.* 4. quia similitudo quædam est & analogia inter effectum aquæ in corpore, & effectum Baptismi in anima. Sicut enim aqua sordes corporis extergit & mundat; ita Baptismus sordes animæ, idest peccata, ait S. Ambrosius, aut quisquis Auctor est apud ipsum Commentarii in Epistolam ad Romanos c. 6. *Sicut aqua refrigerat ardorem corporis, ita Baptismus ardorem concupiscentiæ*, ait S. Hieronymus Epist. 83. ad Oceanum. *Et sicut aqua*

extinguit

extinguit ignem elementarem, inquit S. Anselmus, ita Baptismus extinguit ignem gehennæ. Sicut denique aqua sedat corporalem sitim, ita fons Baptismi sanctorum desiderorum sitim explet spirituales.

Edit. nov.
T. 4 par.
2. p. 655

Solvuntur Objectiones.

Objic. I. Præcipua dogmatis catholici probatio desumitur ex citatis Christi verbis apud S. Joan. c. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei.* Atqui eo loci aqua non debet proprio sensu pro naturali & elementari usurpari, sed metaphorico, nempe vel pro interiori afflictione & pœnitentia, vel (quod verisimilius) pro ipso Spiritu interius lavante & mundante instar aquæ; ita ut particula &, non conjunctivæ, sed expositivæ vim habeat, & significet *idest*. Minor probatur.

I. Quia in Textu græco non legitur ex aqua & Spiritu sancto, sed tantum ex aqua & Spiritu, ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, quod idem est, ac spiritu aqueo, idest, spiritu mundante & lavante instar aquæ: solet quippe Scriptura ad unum quid significandum duos terminos per copulativam & conjungere. V. g. Act. 17. v. 25. dicitur: *vita & inspiratio*, quod idem est, ac *inspiratio vitæ*. Et Coloss. 2. v. 8. *Videte, ne quis vos decipiat per Philosophiam & inanem fallaciam*, idest, *per inanes fallacias Philosophiæ*. Unde S. Chrysostomus Hom. 31. observat, a Scriptura *sancti Spiritus gratiam, modo ignem, modo aquam appellari*.

II. Nomine aquæ in citato loco non magis debet intelligi materia Baptismi, quam nomine spiritus: atqui certum est spiritum non esse Baptismi materiam: ergo &c.

III. Christus eo loci exprobrat Nicodemo, quod ignoraret posse hominem denuo nasci: *Quomodo*, inquit, *potest homo nasci, cum sit senex? Numquid potest in ventrem matris suæ iterato introire, & renasci?* Cui Christus: *Tu es magister in Israël, & hæc ignoras?* Porro si Christus de vera aqua ad renascendum necessaria locutus fuisset; immerito Nicodemo objecisset, quod hoc ignoraret; quomodo enim id vel suspicari potuisset? Si vero locutus supponatur sensu metaphorico, de aqua spirituali, idest, de gratia Spiritus sancti mundante velut aqua, qua renovandi & quasi de novo creandi sunt homines, istud intelligere facile potuisset & debuisset Nicodemus, ac merito reprehenditur, quod hoc ignoraret: cum enim versatus esset in Scripturis, meminisse poterat a Jeremia & Ezechiele scriptum esse, fore tempus, quo Deus novum homini cor daturus esset, ac missurus Spiritum, a quo omnia erant renovanda, & ad meliorem sortem immutanda.

IV. Non magis per aquam apud S. Joan. debet intelligi vera & naturalis aqua, quæ sit Baptismi materia, quam per ignem apud S. Matt. c. 3. v. 10. debeat intelligi verus & elementaris ignis, quo baptizandi sunt Christiani; *Qui post me venturus est, ait S. Joannes Baptista, fortior me est; ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igne.* Atqui certum est, ignem eo loci sensu metaphorico usurpari pro Spiritu, qui instar ignis pectora inflamat, & omnes peccatorum spinas comburit: ergo &c.

V. Denique, S. Joannes loco mox citato Matth. 3. manifeste declarat suum Baptismum discrepare maxime a Baptismo Christi, quod ipse in aqua pœnitentiam baptizaret, Christus vero in Spiritu sancto.

Resp.

To. 10. p.
15. A. Et
p. 83. C.

Resp. nego min. Interpretatio quippe hæc a recentiore conficta; tam est absona, tam loci circumstantiis, facto & exemplo tum Christi tum Apostolorum adversa, ut veteribus Hæreticis, quamquam aliunde de Baptismo nostro infensis, nusquam in mentem venerit. Immo tam clara & expressa visa est Pelagianis Christi sententia, Joan. 3. v. 5. ut illius evidentia convicti, coacti fuerint distinguere Regnum Cœlorum a vita æterna, ut faterentur infantes sine Baptismo morientes excludi quidem a Regno Cœlorum, propter verba Christi: *Nisi quis renatus fuerit &c.* vita tamen æterna donari, propter innocentem eorum naturam ab omni labe originali liberam. Ita S. Aug. L. 1. de peccatorum meritis & remissione c. 20. & L. 3. c. 13.

Ad primam probationem: falsum est apud S. Joan. idem esse aquam & spiritum; aut spiritum per aquam analogice tantum significari: duo enim sunt distincta, quorum unum est elementum exterius, nempe aqua, quæ symbolum est spiritus, alterum interius, nempe gratia Spiritus Sancti.

Nec obstat 1. quod in græco non legatur: *ex Spiritu Sancto*, sed simpliciter *ex Spiritu*. Quis enim vel tantisper in Scripturis versatus ignorat, nomine spiritus per excellentiam designari Spiritum Sanctum? Sic Marci 1. v. 1. dicitur: *Cum baptizatus est Christus, vidit (Joannes) cœlos apertos, & spiritum tanquam columbam descendantem*. Spiritum autem illum esse tertiam SS. Trinitatis personam, quam S. Matth. c. 3. v. 6. appellat *Spiritum Sanctum*, nemo dubitat. Debet igitur attributum illud, *Sanctus*, suppleri apud S. Joan. c. 3. v. 5. ex aliis locis; præsertim ex c. 1. S. Marci v. 8. ubi Joannes Baptista de suo, & Christi Baptismate ait: *Ego baptizavi vos aqua, ille vero baptizabit vos in Spiritu Sancto*.

Nec obstat 2. mos Scripturæ rem eandem duobus terminis per copulativam & aliquando exprimentis: namque etsi id concedamus, immerito tamen ad citata verba Christi Joan. 3. v. 5. observatio hæc accommodatur, quasi idem plane significetur per aquam & spiritum. Pari quippe jure contendere posset Socinianus aliquis, per ista nomina: *Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, significari tantum unam & eandem personam trinominem. An ferrent Lutherani & Calvinistæ? non puto. Loci ergo circumstantiæ, subjecta materia, Ecclesiæ totius praxis & traditio expendi debent, ut legitimus sensus verborum Christi, & particulæ copulativæ & vis, ac significatio cognoscatur. Explicativæ quidem particulæ vim aliquando habere particulam, &, nemo negat; sed quis ausit, nisi mente captus, affirmare constantem esse, ac perpetuum hunc illius usum in Scripturis? nemo profecto. V. g. cum Matth. 3. v. 10. S. Joannes de Christo ait: *Ipse baptizabit vos in Spiritu Sancto & igne*: particula &, eo loci non significat *idest*; nemo quippe dixerit per Spiritum sanctum ignem significari, cum ex adverso ignis conflagrans sit symbolum Spiritus Sancti peccata consumentis.

Nec obstat 3. auctoritas S. Chrysost. ait enim apud Scripturam Spiritus sancti gratiam aliquando designari per ignem vel per aquam; sed nusquam ait citato c. 3. S. Joan. v. 5. idem significari per aquam & per Spiritum sanctum.

Ad secundam probationem nego ant. Plane inauditum est apud Theologos, Spiritum sanctum esse materiam alicujus Sacramenti: apposite igitur ad rem subjectam, apud S. Joannem aqua supponit pro materia Baptismi, Spiritus vero vel pro causa efficiente primaria gratiæ, vel pro ipsa gratia, quæ est effectus Baptismi.

Ad tertiam, dico 1. Christum non arguendo neque exprobrando, sed docendo

cendo potius, & hominis superbiam sanando, Nicodemo dixisse: *Tu es magister in Israel, & hæc ignoras?* hominem nempe posse denuo spiritaliter renasci. Homini non insultat, inquit S. August. Tract. 12. in Joan. sed ejus superbiam sanando ad humilitatem disponit: aut si insultat, tanquam indocto insultat, ut superbiam deponat.

Tom. 3.
part. 2.
p. 386. B.

Dico 2. non immerito potuisse Christum huic Legis Doctori exprobrare, quod ignoraret hominem posse denuo nasci per aquam, non quidem corpore, sed spiritu: quia scilicet cum esset in Lege peritus, ignorare non debuit scriptum esse apud Ezechielem c. 36. v. 25. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris &c. & dabo vobis cor novum.* Et apud Psalmistam Psal. 103. v. 30. *Emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terræ*, & alia hujusmodi, quæ de renovatione, & creatione interiori ac spiritali per gratiam animis infundendam, intelligi tantum possunt, nec tamen intelligebat Nicodemus, quamvis Legis Doctor, adeo nempe defixus erat illis Pharisaicis mundationibus, ut nihil sublimis animo conciperet; quamquam vel ex ipsis Judaicis ritibus, & mundationibus domesticum ac familiare quoddam exemplum & symbolum habere poterat novæ cujusdam nativitatis.

Qui enim apud Judæos a cultu falsorum deorum conversi Moyfis Religioni nomen dabant, tot ritibus, tot lotionibus præparabantur, & præformabantur, ut novi veluti homines haberentur. 1. quippe circumcidebant eum. 2. in cœtu publico præsentibus ad minus tribus Judæis, baptizabant; tum vitæ præteritæ detestationem ab eo exigebant. Tenebantur coram profiteri, se neque ambitione, neque avaritia moveri ad amplectendam Judæorum Religionem: in fide instruebatur; promittebat se verum Deum adoraturum, & universam Legem observaturum. His omnibus ritibus initiatus Profelytus, a Judæis tanquam novus homo habebatur, & ut loquitur S. Petrus primæ Epistolæ c. 2. v. 2. *sicuti modo geniti infantes*; ad quæ profecto si attendisset Nicodemus, & supra res corporeas paulo, ut debebat, mentem erexisset, facile intellexisset, posse hominem in Baptismo Christi interiorius per gratiam renovari, & renasci.

Ad quartam, nego ant. Nullus enim nisi hæreticus, unquam contendit ignem esse in baptismo Christi usurpandum. Utriusque ergo loci, tum S. Joannis, tum S. Matthæi, explicatio, & interpretatio tutior haberi non potest quam ex praxi tum Christi, & Apostolorum ejus, tum universæ per Orbem sparsæ Ecclesiæ: at certum est nusquam Christum, aut Discipulos ejus, aut quemcumque Fidelem baptizasse in igne; econtra certissimum, in aqua Christum, ejusque Discipulos, eorumque exemplo totam subinde Ecclesiam baptizasse; igitur apud S. Joannem, aqua materiæ Baptismi locum tenet; & apud S. Matth. ignis, non materiam, sed effectum Baptismi symbolice significat. Atque inter istas duas Evangelistarum sententias non leve discrimen esse observat Estius in 4. dist. 3. paragr. 7. *In priori enim, inquit ille, ignis postponitur Spiritui Sancto, in posteriori aqua præponitur. Ex quo datur intelligi ibi quidem ignis vocabulum adjunctum, tanquam ejus quod antecedit determinationem, qua nimirum certa proprietas Spiritus Sancti designaretur; hic vero aquam priori loco nominatam, ne per eam proprietas aliqua Spiritui Sancto adjuncta intelligeretur, sed in significatione sua propria acciperetur.* Ita Estius. Supra, varias Baptismi significationes exponendo observavimus, inter Sanctorum Patres aliquos esse, qui per ignem sensu spiritali intelligant proprietatem Spiritu Sancti;

alios vero ad litteram intelligere species illas linguarum ignearum quæ supra capita Apostolorum dispersitæ visæ sunt in die Pentecostes; & quæ sensu accommodatitio Baptismus dictæ sunt, propter abundantem & copiosam Spiritus Sancti gratiam: de quo intelligitur istud Act. 1. vers. 5. *Vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos dies.*

Ad quintam: S. Joannes discrimen quidem maximum assignat inter suum & Christi Baptismum, non ratione materiæ; uterque enim erit in aqua, & inde exorta contentio discipulorum Joannis, sed ratione effectus seu gratiæ, cujus expers erat Baptismus Joannis, utpote in aqua sola: sed quam conferebat Baptismum Christi, qui erat in aqua & in Spiritu Sancto.

Objicies 2. Aqua deficiente in casu necessitatis baptizatus fuit Judæus in arena, & baptismus ille divino miraculo confirmatus est, ac comprobatus. Factum narrat Joannes Moschus in Prato spirituali c. 176. & post eum Nicephorus L. 3. Hist. Ecclesiasticæ c. 37. *Cum Judæus, inquit, per loca arida iter faceret, ac subito deficientibus viribus moriturus crederetur, terra superfusa in eum arena, baptizatus est, ac per hanc, inquit Historicus, tam insolitam, & admirandam Sanctorum Mysteriorum initiationem, imbecillitatem omni tanquam vinculo quodam solutus, validius quam alii iter fecit.*

T. 2. Bibl.
PP. Paris.
p. 1132.

Resp. nego ant. Hæc quippe tam subita virium reparatio divinitus concessa, non Baptismo in arena dato referenda est, sed fidei, & pietati singularis illius Judæi.

Ex ipsa siquidem historica narratione, tum a Joanne Moscho, primum, tum a Nicephoro scripta, patet, Baptismum hujusmodi nullum, & irritum declaratum fuisse Ecclesiastico judicio, atque Judæum aqua fuisse subinde baptizatum. Postquam autem, pergit Nicephorus, domum sunt reversi, rem illam ad Dionysium Alexandriæ Episcopum retulerunt. Ille vero admiratione stupens, Ecclesiam ea de re consuluit; cui visum est aqua insuper, juxta Ecclesiæ traditionem, esse abluendum. Idem narrat Joannes Moschus.

T. 1. p. 277.
A. B.

Quis re ipsa fuerit Dionysius ille; an Alexandrinus, ut ait Nicephorus, an Corinthius, ut placet Baronio; an Ascalonita, qui florebat circa an. 630. ut insinuat Joannes Moschus, litigant Auctores. Longe verisimilius est fuisse Ascalonitam: tum quia Joannes Moschus, qui omnium primus historiam illam scripsit, ita suggerit; tum quia Nicephorus narrat historiam illam contigisse tempore Marci Aurelii Antonini Imperatoris; sed Dionysius Alexandrinus vixit non Aurelio Antonino imperante; sed annis sexaginta post tempora Philippi Imperatoris.

Objicies 3. auctoritatem duorum SS. Pontificum, Siricii, & Stephani II. Siricius creatus Pontifex an. 385. in responso, quod extat in duobus Codicibus manuscriptis optimæ notæ, sic loquitur: *Præbyter qui in vino baptizat pro maxima necessitate, ut eger non periclitetur, pro tali re nulla ei culpa adscribatur; infans vero ille, si in Sanctissima Trinitate baptizatus est, in eo Baptismo permaneat.*

Stephanus II. creatus Pontifex an. 751. cum apud Gallos versaretur in Villa Carisiaco, Brittanico Monasterio, ad varia consulta respondens quæ Sirmondus repræsentat Tom. 2. Conc. Galliæ, & extant Tom. 6. Conc. Labbæi p. 1652. n. 11. de Baptismo in vino hæc habet. *Si in vino: quis, propterea quod aquam non inveniebat, omnino periclitantem infantem baptizavit, nulla ei inde adscribitur culpa. (Infantes sic permaneant in eo Baptismo)*

Nam

Nam si aqua adfuit præsens, ille Præbyter excommunicetur, & pœnitentia submittatur; quia contra Canonum sententiam agere præsumpsit.

Resp. verisimile prorsus videri, falso & mendaciter Decretum istud Siricio vel Stephano imputari. 1. Quis facile crediderit, Summos illos Pontifices ignorasse, quod neminem ne tenuiter quidem de rebus Theologicis imbutum latet. 2. Ex tribus Codicibus manuscriptis, qui responsa illa continent, duo ea adscribunt Stephano II. tertius vero Siricio. 3. Non consentiunt illi Codices in historica narratione. 4. Respondendi modus alienus prorsus videtur a stylo Stephani, qui responsa sua confirmare solet auctoritate Leonis, vel Innocentii: hic vero nullum sui responsi vatem appellat. 5. Præbyter, qui, aqua deficiente, in vino baptizasse referunt, hoc responso Stephani excommunicatur, & pœnitentiæ subjicitur, quia contra Canonum sententiam agere præsumpsit. Frigida profecto ratio! quasi potior non esset institutio Christi, ac Ecclesiæ totius praxis ac traditio. 6. adulteratum esse Codicem illum Laudunensem inde conjiciunt Auctores notæ marginalis Tomi 6. Conc. pag. 1652. Quod cum de uno infante quæstio proposita fuisset; in plurali nihilominus numero dicatur: *Infantes sic permaneant in eo Baptismo*; e margine in textum adultera manu intrusa hæc verba fuisse iidem Auctores suscipiantur. 7. Nullus ex Summis Pontificibus, post Siricium, & Stephanum, illius responsi mentionem facit, imo & Gregorius IX. & Innocentius III. & alii omnes unanimi suffragio rejecerunt, & improbarunt Baptismum alio in liquore, quam in aqua naturali, & elementari collatum.

Conjiciunt nonnulli, Stephanum, de quo hic quæstio est, Tornacensem esse hujus nominis Episcopum, non Romanum Pontificem. Conjecturæ istud est fundamentum, nempe ad calicem Codicis S. Mariæ Laudunensis hæc legi: *Finis definitionum Stephani Papæ Tornacensis*. Codicem hunc non vidimus: at certe illum vidit Sirmondus, qui eum repræsentat. Sirmondus autem sic legit: *Expliciunt quæ Domnus Papa Stephanus in Cærisaco Villa, Brittanico Monasterio ad interrogata dedit responsa*.

T. 6. Conc.
p. 1654. G.

A R T I C U L U S III.

De materia proxima Baptismi.

Certum est materiam proximam alicujus Sacramenti consistere in usu seu applicatione materiæ remotæ; ac consequenter in Baptismo abluitionem esse hujus Sacramenti materiam proximam. Cum vero ablutio tribus modis perfici possit, nimirum immersione, infusione, vel aspersione, de triplici illo baptizandi modo, an validus & licitus sit hic quæritur.

An valeat Baptismus per immersionem, infusionem, vel aspersione datus.

Circa immersionem in Baptismo longo sæculorum tractu observatam, tria quæruntur: ejus antiquitas, tum in se, tum ratione numeri, trinae vel unius, & ritus in ea observari soliti.

Antiquitas immersionis, & quidem trinae, in Baptismo.

C O N C L U S I O.

Ritus immersionis trinae in solemni Baptismi administratione ab Apostolis usurpatus, ab Ecclesia, tum Græca tum Latina, constanter retentus fuit usque ad decimum tertium Ecclesiæ sæculum, quo primum a Latinis immutari cœpit.

Probatur prima pars Conclusionis Veterum monumentis.

1. ex ipsa significatione litterali Baptismi; Baptismus quippe idem est ac tinctio, immersio, lotio.

2. ex facto Christi & Apostolorum, qui in aqua baptizabant, sicut ipse Joannes. At iste baptizabat immergendo: hinc dicitur baptizasse in *Ennon juxta Salim*; quia aquæ multæ illic erant. Et Christus ipse non alio modo baptizatus est a Joanne; unde apud S. Matth. c. 3. v. 16. dicitur, *postquam baptizatus fuit, ascendisse de aqua*; quia nempe iis totus primum immersus, ab iis subinde emerfit seu ascendit.

Joan. 3.
v. 44.

3. Probatur ex longo, & antiquo usu Ecclesiæ, tum Græcæ, tum Latinæ. Pro Ecclesia Græca testes sunt

P. 93. D. S. Justinus Apologia 2. *Deinde, inquit loquens de iis qui ad Baptismum informabantur, eo adducuntur a nobis ubi aqua est. Nam in nomine rerum cunctarum parentis Domini Dei, & Servatoris nostri Jesu Christi, & Spiritus Sancti, in aqua tum lavantur.*

S. Cyrillus Jerosolymitanus Cathechesi Mystagogica secunda ad baptizatos, ubi mysticam rituum Baptismi significationem exponit, aitque baptizandos primo toto corpore nudari, deinde oleo exorcizato a summis capillis ad plantam usque pedis ungi, tum ad Sanctum lavacrum duci, ac ter in aqua mergi.

Ed. Paris.
1640.
231. & seq.
Ed. vet.
T. 2. p. 211.
A. B.

S. Basilius Lib. de Spiritu Sancto c. 27. *Jam, inquit, ter immergi hominem, unde ex Scriptura haustum? Reliqua item quæ fiunt in Baptismo, veluti renuntiare Satanae, & Angelis ejus, ex qua Scriptura habemus? Nonne ex minime publicata, & arcana hac traditione?*

S. Chrysostomus Hom. 6. in Epist. ad Colossenses, ait nos depositis vestimentis nudos in aquis Baptismi descendere. *Hic nuditas, inquit, & illic nuditas. Sed illic quidem cum peccasset nudatus fuit, quoniam peccavit; hic autem nudatur, ut liberetur.*

Ed. Com.
p. 1358.
Ed. Paris.
1642.

Theodoretus Lib. 4. hæreticarum fabularum c. 3. observat Eunomium hæreticum omnium primum ab usu Apostolico, & recepto recessisse; ac unam, loco triplicis, immersionem usurpasse, cæterosque Baptismi ritus immutasse: quippe qui 1. semel immergebat. 2. non stantes, sed in solio sedentes, aut jacentes mergebat, nec totos, sed a solo capite usque ad pectus, & quidem inverso capite; quia nempe inferiores partes execrandas esse, & sacro lavacro indignas contendebat. 3. consuetam Baptismi formam non retinebat, sed in mortem Christi baptizabat. Idem Eunomio tribuit Concilium primum Constantinopolitanum. Can. 7. & Quinisextum Can. 95. Soxomenus tamen l. 6. Hist. c. 26. ait, *alios (quos arbitratur veriora dicere) asserere Theophronium Cappadocem, & Eutyrium hæreseos Eunomii acerrimos defensores, cum se ab illo abrupsissent, ea quæ ad Baptismum pertinent, primum innovasse.*

Tom. 4.
p. 226. D.
T. 2. Conc.
p. 952.

Illos

Illos haud dubie perstringit Canon 50. eorum qui Apostoli dicuntur, qui etsi reipsa Apostolorum non sint, ex antiquissimis Conciliis expressi sunt. Sic habet Canon ille: *Si quis Episcopus aut Præbyter non trinum immersionem unius mysterii celebret, sed semel mergat in Baptismate, quod dari videtur in Domini morte, deponatur.* T. 1. Conc. p. 52. E.

Denique omnes Rituales Libri, quibus utuntur Græci, mentionem faciunt illius trinae immersionis baptismalis, ut legere est apud Goarium in Euchologio Græcorum pag. 355. & 365. Unde Arcudius L. 10. de Sacramentis c. 7. *Cum Græci, inquit, soleant infantes totos in aquam mergere, causa potissima est, cur aquam calefaciant.* P. 12. col. 1. C.

Observat tamen Goarius, loco mox citato pag. 365. Græcos nunc infusione uti. *Quoad enim licuit observare, inquit, puerum sedentem vase vel pelvi ad cubitum profundo, ter super infusa aqua calida purificant: vel certe ne aquæ copia obruatur, & forte nimiam epotet, pronum positum, & sinistra in ventre sustentatum, Sacerdos capite & toto corpore aquis salutaribus abluit & lustrat; hasque infusiones non dubitant Græci immersiones appellare.*

Pro Ecclesia Latina testes sunt

Tertullianus L. adversus Praxeam c. 26. *Novissime, inquit, mundans (Christus) ut tingeret in Patrem & Filium & Spiritum sanctum, non in unum; nam nec semel, sed ter, ad singula nomina in personas singulas tingimur. Et Libro de corona militis c. 3. Dehinc ter mergitamar amplius aliquid respondentem, quam Dominus in Evangelio determinavit.* P. 516. B.

S. Cyprianus Epist. 76. quærenti Magno, an valeret Baptismus per aspersionem vel infusionem datus, respondet valere necessitate premente: quo certe insinuat, in usu & praxi communi per immersionem solitum fuisse conferri Baptismum; qui ulus adeo constans & universalis fuit, ut Magno dederit occasionem sciscitandi, an alio modo datus Baptismus ratus esset. P. 102. A. P. 153.

S. Ambrosius Lib. 2. de Sacramentis c. 6. ait: *inventum esse, quomodo homo vivus moreretur, & vivus resurgeret. Quid est vivus? Hoc est vita corporis vivens cum veniret ad fontem, & mergeretur in fontem. Et c. 7. Interrogatus es, inquit, Credis in Deum Patrem omnipotentem? Dixisti: Credo, & mersisti, hoc est, sepultus es. Iterum interrogatus es: Credis in Dominum nostrum Jesum Christum, & in Crucem ejus? Credo, & mersisti. Tertio interrogatus es, Credis & in Spiritum sanctum? Dixisti: Credo, tertio mersisti.* T. 2. pag. 359. B. Ibid. D.

S. Hieronymus Dial. adversus Luciferianos: *Multa, inquit, quæ per traditionem in Ecclesia observantur, auctoritatem sibi scriptæ Legis usurpaverunt, velut in lavacro ter caput mergitare.* T. 4. par. 2. p. 294.

S. Gregorius Magnus consultus a Leandro Episcopo Hispalensi, de ritu baptizandi per trinam immersionem, quem nonnulli Hispani primum immutaverant, semel tantum mergendo, in odium scilicet & detestationem Arianorum, qui trina immersione abutebantur in erroris sui confirmationem; consultus, inquit, S. Pontifex, ratum quidem habet Baptismum unica immersione collatum, sed trinam apud Romanos usurpari immersionem declarat Lib. 1. Epist. 43. alias 41. *In una fide, inquit, non officit sanctæ Ecclesiæ consuetudo diversa: nos autem quod tertio mergimus, triduanæ sepulture sacramenta signamus, ut dum tertio ab aquis infans educitur, resurrectio tridui temporis exprimatur.* Edit. nov. T. 2. pag. 352. B.

Ordo Romanus c. de Sabbato sancto sic præscribit: *Acceptis infantibus a parentibus vel patrinis eorum, baptizant eos sub trina mersione, tantum sanctam*

Tournely de Baptism. & Confir.

B 3

Tri-

Bibl. PP.
T. 13. pag.
696. H.

Trinitatem semel invocantes ita dicendo : Ego baptizo te in nomine Patris , & Fili , & Spiritus sancti , & mergit semel ; & Fili , & mergit iterum ; & Spiritus sancti , & mergit tertio .
Synodus Celychitensis in Anglia an. 816. c. 11. *Sciunt , inquit , Præbyteri quando sacrum Baptismum ministrant , ut non effundant aquam super capita infantium , sed semper mergantur in lavacro , sicut exemplum præbuit per semetipsum Dei Filius omni credenti , quando esset ter mersus in undis Jordanis .*
Ita necesse est secundum ordinem servari & haberi .

T. 7. Conc.
p. 1484. E.

Idem plane testantur , qui de divinis Officiis scripsere apud Latinos , Alcuinus , Amalarius , Vvalafridus Strabo , qui nono florere Ecclesiæ sæculo . Imo nonnullis tam severe & constanter retinendus visus est ritus trinæ immersionis , ut oppositum Hispanorum morem veluti errorem damnare non timuerint , ut Alcuinus Epist. 81. ad Paulinum , & 69. ad Fratres Lugdunenses ; ubi certe paulo severius & ultra modum damnat ritum a Gregorio Magno , & Toletana Synodo IV. non improbatum .

Idem Auxilius in Præfatione secundi Libri de validitate Ordinum , quos dederat Formosus Papa .

Idem & Fulbertus Carnotensis , qui floruit undecimo sæculo , Epist. 1. ad Adeodatum ; & Petrus Damianus L. 6. Epist. 35. ad suæ Congregationis Monachos .

Idem duodecimo sæculo S. Bernardus Serm. in Cæna Domini .

Apud Magistrum Sententiarum , qui an. 1164. extremum diem obiit , cum de proxima Baptismi materia loquitur , altum est silentium de asperzione vel infusione . Paulo ante ipsum Hugo Victorinus ait : *homines nudos baptizari .*

Denique S. Thomas , qui obiit die 7. Martii an. 1274. 3. p. q. 66. art. 7. ait : *ritus esse baptizare per modum immersionis , quia hoc habet usus communior .* Et a. 8. in corpore ait : *Ministram graviter peccare , qui aliter , quam , immergendo baptizat , quia ritum Ecclesiæ non observat .*

S. quoque Bonaventura qui eodem anno obiit , idem testatur in 4. dist. 3. q. 1. Igitur usque ad sæculum decimum tertium obtinuit apud Latinos ritus trinæ immersionis in Baptismo .

Unde falso Michael Cœrularius undecimo sæculo Latinos calumniabatur , quod per trinam immersionem non baptizarent .

Dixi in Conclusionem , immersionem fuisse constanter observatam in solemnibus administratione Baptismi : namque in Baptismo privato qui clinicis & aliis urgente necessitate conferebatur , asperio vel infusio aquæ , tanquam sufficiens ad veritatem Sacramenti , usurpabatur , ut constabit ex dicendis paulo post .

Tom. 11.
Conc. par.
2. p. 1584.

Secunda pars Conclusionis , nempe immersionis ritum paulatim a Latinis fuisse immutatum , circa decimum tertium Ecclesiæ sæculum .

Probatur ex Ss. Thoma & Bonaventura mox citatis . Prior enim asserit , Baptismum asperione vel infusione posse conferri , licet tutius sit immersionem usurpare , propter communioem usum Ecclesiæ : alter affirmat , morem baptizandi per asperionem , in multis Ecclesiis , Gallicana præsertim , observari . Et anno 1311. in Concilio Ravennensi II. sub Clemente V. titulo undecimo , alteruter ritus , immersionis vel asperionis , permittitur . Et in Rituali Romano pro diversa locorum consuetudine , trina vel immersio vel infusio aquæ Pastoribus usurpanda præscribitur .

Loquimur autem de immersione secundum se , non ratione numeri : certum est enim jam sexto sæculo aliquas Hispaniæ Ecclesias , in odium Ariano- rum , unicam , non trinam usurpasse immersionem ; ut nihil dicam de Euno- mianis , de quibus Theodoretus ; de Bonosiacis , de quibus Pelagius II. in suo

suo ad Gaudentium Rescripto. Hi quippe unica immersione baptizabant, ut unicam in Deo personam esse innuerent, propter oppositum errorem: Ariani enim, ut tres esse in tribus personis naturas significarent, trinam usurpabant immersionem; quos ne viderentur imitari Hispani nonnulli, ab antiquo usu ter mergendi recesserunt.

Denique vel ipsi Græci, qui ritum effundendi aquam supra caput baptizati in nobis Latinis reprehendunt, aliquando observant, & a suo ritu antiquo recedunt. Constat ex responso Gregorii Protosincelli ad Marcum Ephesinum. *Sed & nos, inquit, baudquaquam immergimus infantes usque ad summum verticem; nec enim possumus illis præcipere, ut respirationem, ac expirationem per nares cohibeant, ne etiam per aures sacra permiscet aqua; sed neque os infantis obturare possumus. Verum eos in sacrum immittimus fontem, ut ne quid valde necessarium ex Traditione prætermittamus, quasi uteri imaginem referente lavacro, & regenerationem per hoc indicante. Et ne caput, in quo est sedes omnium sensuum & vehiculum animæ, Sacramenti Baptismatis fiat expers, cava manu aquam e sacro fonte haurientes, illud perfundimus.*

Tom. 13.
Conc. p.
763.

Gregorio Protosincello consonat in sua vernacula Synopsi Neophytus Rhodinus: *Ter aquam, inquit, super eum, qui baptizatur, infundimus, ut Ss. Trinitatem, in cuius nomine baptizatur, declaramus.* Hodiernam Græcorum praxim exponit Joannes Goarius, in suis ad Euchologium Græcorum notis.

Quæres 1. unde fluxerit consuetudo trinæ immersionis in Baptismo.

Resp. ex Traditione Apostolica: sic enim insinuat Tertull. Libro de Corona militis c. 4. ubi postquam trinæ illius mersionis, & aliquorum aliorum rituum mentionem fecit: *Harum, inquit, & aliarum ejusmodi disciplinarum Scripturarum, nullam invenies: Traditio tibi prætendetur auctrix, consuetudo confirmatrix, & fides observatrix.*

P. 102. A.
B.

Ita quoque S. Basilius L. de Spiritu sancto c. 27. citato. Et S. Hieronymus Dial. adversus Luciferianos etiam citato. Porro juxta regulam S. Aug. Epist. 54. alias 118. *Illa quæ non scripta, sed tradita custodimus, quæ quidem toto terrarum Orbe observantur, datur intelligi vel ab ipsis Apostolis, vel plenariis Conciliis, quorum est in Ecclesia saluberrima auctoritas, commendata atque statuta retineri.* Et ut loquitur L. 4. contra Donatistas c. 24. *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, nonnisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur.* Hinc est, quod adeo religiose observari voluerint Veteres trinam illam immersionem in solemni administratione Baptismi, eumque gravioris peccati reum habuerint, qui secus fecisset.

Tom. 2. p.
124. B.

Tom. 9. p.
140. C.

Quæres 2. quas ob causas ritus immersionis fuerit mutatus.

Resp. has afferri posse. 1. baptizandorum, præsertim vero infantium, commodum, quibus ob tenellæ ætatis infirmitatem immersio nocere poterat. 2. periculum ne infans e manibus Ministri forte delapsus, in profundum baptisterii demersus aquis extingueretur, quod nonnunquam contigisse legimus. 3. propter mulierum pudicitiam, cui parcere & consulere tutius voluit Ecclesia, sicut & Ministrorum oculis, quibus sine mulierum periculo nudæ mulieres objici vix possunt, præsertim postquam defuit in Ecclesia Diaconissarum ministerium. 4. propter numerum baptizandorum, quibus mergendis, ac sustinendis pares vix esse poterant Ministri.

*Necessitas trinae immersionis.**An valeat Baptismus aspersione vel infusione datus.*

Necessitas alia est Sacramenti & juris divini, alia vero præcepti Ecclesiastici. Necessitas immersionis trinae in Baptismo ex mandato Ecclesiæ, manifeste ostenditur ex longo & constanti illius usu, de quo mox dictum est.

Quæstio igitur hic tantum movetur de necessitate Sacramenti seu juris divini, an scilicet Veteres in ea fuerint opinione trinam immersionem omnino pertinere ad substantialem Baptismi veritatem.

Inter Veteres ea de re dubitasse videntur tum Cornelius R. Pontifex, tum Magnus, qui sanctum Cyprianum consuluit.

Quin inter Græcos recentiores Schismaticos nonnulli hanc suæ a Latinis separationis causam ex parte obtendunt, quod hi trinam immersionem ex Apostolica Traditione necessariam obmitterent. Hinc est, quod Gregorius Hieromonachus Alexandrinæ Ecclesiæ Primicerius, ac Philothæi Patriarchæ ad Synodum Florentinam Vicarius atque Legatus, assererat nos Latinos male baptizatos esse, nec nobiscum tentandam esse unionem. Inde factum haud dubie, quod aliqui Græci a Latinis baptizatos iterum baptizare ausi fuerint, sicut colligimus ex Concilio Lateranensi IV. c. 4. Eandem accusationem adversus Latinos moverunt Marcus Ephesinus in Epistola encyclia, & Jeremias Constantinopolitanus in secundo responso ad Confessionem Augustanam.

Inter nostros quoque Latinos nonnulli, ut Alcuinus, paulo durius atque severius necessitatem trinae immersionis urgebant, & contrariam præxim velut errorem notabant. Vvalafridus quoque, quamvis modestius, improbavit unicam immersionem ab Hispanis sexto sæculo primum usurpatam. Itaque sit

C O N C L U S I O.

Trina immersio ad substantiam Sacramenti non pertinet, nec aliter Veteribus visum fuit, qui ratum perinde habuere Baptismum, sive per immersionem, sive per infusionem, aut aspersione trinam vel unicam collatum.

Probatur 1. Quia nullum extat in Scriptura expressum mandatum ter in aqua immergendi eos, qui baptizandi sunt. Usus quidem hunc exemplo suo comprobasse Christus & Apostolos, communis fert opinio; sed multa fecerunt Christus & Apostoli in Sacramentorum dispensatione, quæ ad eorum substantialem veritatem pertinere nemo dixerit; quod in consecranda & dispensanda Eucharistia manifestum esse ostendemus.

Probatur 2. Quia quod ad disciplinam dumtaxat seu solemnem Sacramenti Baptismatis administrationem pertinere censuere Veteres, in quo temporum, locorum, ac personam veritate mutatio potest admitti, illud profecto necessarium non est necessitate Sacramenti, ac juris & præcepti divini: atqui talem esse immersionem baptismalem censuere Veteres; ergo &c.

Minor probatur testimoniis Veterum, qui immersionem vel infusionem aut aspersione indifferentem judicarunt ad veritatem Sacramenti.

I. Tertulianus L. de Pœnit. cap. 6. ad hanc aquæ asperſionem in Baptiſmo videtur alludere cum ait : *Neque ego renuo divinum beneficium , id eſt , ablutionem delictorum inituris aquam omnimodo ſalvum eſſe ; ſed ut eo pervenire contingat , elaborandum eſt . Quis enim tibi tam infidæ penitentiæ viro aſperginem unam cujuſlibet aquæ commodabit ?*

P. 124. C.

II. S. Cyprianus conſultus a Magno, quid eſſet ſentiendum de Baptiſmo Clinicorum, id eſt eorum, qui in lecto præ infirmitate decumbentes baptizantur, an nempe *habendi ſunt legitimi Chriſtiani, eo quod aqua ſalutari non loti ſint, ſed perfuſi*, reſpondet per Epistolam apud Famelium 76. in ultima editione Anglicana 69. Nos, quantum concipit mediocritas noſtra, æſtimamus in nullo mutilari & debilitari poſſe beneficia divina ... Nec quemquam movere debet, quod aſpergi vel perfundi videntur ægri, cum gratiam dominicam conſequentur, quando Scriptura ſancta per Ezechielem Prophetam loquatur, & dicat : *Et aſpergam ſuper vos aquam mundam ...* Et poſt adducta nonnulla alia Scripturæ loca in quibus aſperſionis mentio fit, ſic concludit : *Unde apparet aſperſionem quoque aquæ inſtar ſalutaris lavacri obtinere ; & quando hæc in Eccleſia ſunt, ubi ſit & dantis, & accipientis fides integra, ſtare omnia & conſummari, ac perfici poſſe majeſtate Domini & fidei veritate .* Nihil poſteſt in rem noſtram diſertius afferri hoc S. Doctõris teſtimonio.

P. 153.

Hunc Clinicorum ſeu grabatariorum per infuſionem aut aſperſionem datum Baptiſmum ratum, ac validum habuere varia Concilia . Romanum ſub Cornelio, in quo Novatianus in lecto baptizatus iterum non Baprizatus legitur poſt recuperatam ſanitatem . Neocæſarienſe an. 314. Can. 12. quo ſic Baptizati a ſacris quidem ordinibus velut irregulares arcentur, ſicut & in Synodo Romana mox citata, vere tamen baptizati agnoſcuntur . Antiſſiodorenſe an. 578. Can. 18. Matiſconenſe II. an. 585. Can. 3. Pariſienſe IV. an. 829. c. 7. ubi decretum Neocæſarienſis Synodi innovatur & confirmatur.

III. S. Aug. tract. 80. in Joan. circa finem. *Hoc, inquit, verbum fidei* T. 3. p. 2. *(id eſt invocatio trium perſonarum SS. Trinitatis) tantum valet in Eccleſia* P. 703. E. *Dei, ut per ipſum credentem, offerentem, benedicientem, tingentem etiam tantillum, mundet infantem .* Si ſufficit ex S. Auguſtino tantillum tingere, ſufficit ablutio per infuſionem vel aſperſionem.

IV. Cum Ariani trina Baptiſmali immerſione abuterentur ad ſignificandum tres eſſe diſtinctas naturas in tribus perſonis Trinitatis, atque nonnulli in Hispania Catholici, in odium, ac deteſtationem eorum, unicam tantum immerſionem uſurpandam decreviſſent contra morem antiquum, ſuborta eſt ea de re contentio, de qua Leander Episcopus Hiſpalenſis conſuluit S. Gregorium Magnum R. Pontificem, qui L. 1. Epist. 43. alias 41. ſic reſpondet : *De trina merſione Baptiſmatis nihil reſponderi melius poteſt, quam ipſi ſenſiſtis : quia in una fide nihil officiit ſanctæ Eccleſiæ conſuetudo diverſa .* Nos autem quod tertio mergimus, triduanæ ſepulturæ ſacramenta ſignamus, ut dum tertio infans ab aquis educitur, reſurrectio triduanæ temporis exprimitur. Quod ſi quis forte etiam pro ſummæ Trinitatis veneratione æſtimet fieri, neque ad hoc aliquid obſiſtit, baptizandum ſemel in aquis mergere : quia dum in tribus ſubſiſtentiis una ſubſtantia eſt, reprehensibile eſſe nullatenus poteſt, infantem in Baptiſmate vel ter, vel ſemel mergere, quando & in tribus merſionibus perſonarum trinitas, & in una poteſt divinitatis ſingularitas deſignari . Sed quia nunc huc uſque ab Hæreticis infans in Baptiſmate tertio mergebatur, ſciendum apud vos eſſe non cenſeo ; ne dum merſiones numerant, divinitatem dividant, dumque quod faciebant, faciunt, ſe morem noſtrum viciffe glorientur

T. 2. p.

532. A. B.

Patet

Patet ex hoc responso, S. Pontificem censuisse trinam immersionem ad substantiam Baptismi non pertinere, quandoquidem eam propter Arianos mutandam esse decreverit, aut saltem mutationem ab Hispanis factam approbaverit.

Tom. 5.
Conc. p.
1706. D.
E.

Istud S. Pontificis iudicium probavit, ac suum fecit Ecclesia Hispanica in IV. Concil. Tolet. sub Honorio, an. 633. cap. 6. ubi postquam verba S. Gregorii mox citata transcripsit, ita pergit: *Quapropter quia de utroque sacramento quod fit in sancto Baptismo a tanto viro reddita est ratio, quod utrumque rectum, utrumque irreprehensibile in sancta Dei Ecclesia habeatur, propter vitandum autem schismatis scandalum; vel hæretici dogmatis usum, simplam teneamus Baptismi mersionem; ne videantur apud nos, qui tertio mergunt, hæreticorum approbare assertionem, dum sequuntur & morem.*

P. 1593 B.

Alcuinus in sua præsertim ad Clerum Lugdunensem Epist. n. 69. paulo acerbius, ac durius invehitur adversus hanc Hispanorum immutationem, quam velut errorem traducere non pertimescit: quia vero intelligebat multos commoveri auctoritate S. Gregorii in sua ad Leandrum Epistola, eam falsitatis & suppositionis accusat. *Quia, inquit Epist. 70. eam in Epistolari suo Libro, qui de Roma nobis allatus est, non invenimus.*

Tom. 8.
Conc. p.
946.

Verum hunc immoderatum zelum pro retinenda triplici immersione, repressit Concil. Vvormatiense an. 868. Can. 5. ubi de verbo ad verbum transcribit & suum facit iudicium S. Gregorii, cujus Epistola in suspicionem falsitatis & suppositionis venire nullatenus potest, cum ipsius mentionem faciant Synodus Toletana IV. & Vvormatiensis mox citata, S. Isidorus in Catalogo Virorum illustrium, S. Ildelphonsus Toletanus Archiepiscopus in suo Catalogo; Lucinianus Carthaginensis Episcopus in sua ad ipsum Gregorium Magnum Epistola per Lucam Dacherium publici juris facta, in qua ait: *Scripsisti Leandro Episcopo de trina tinctione: Joannes Diaconus in vita S. Gregorii &c.*

Biblioth.
PP.T. 13.
p. 196. H.

T. 5. p. 2.
p. 216. G.

Paulo clementior fuit in Hispanos Vvalafridus Strabo lib. de rebus Ecclesiasticis cap. 26. ubi agnoscit legitimam esse Epistolam S. Gregorii ad Leandrum; & postquam expendit causas & rationes quibus inducti sunt Hispani, ut trinam mersionem in unam commutarent, significat sibi non satis graves videri causas illas, adeoque morem antiquum resumendum esse, quamquam immutationem factam erroris insimulare non audeat. Videtur auctor ille hanc sequutus regulam S. Augustini: *Oves non debent pelles suas deponere, si aliquando lupi eis se contegant.* Et vero Hæretici ad errores suos confirmandos, aliquando unam, ut Eunomiani; aliquando triplicem immersionem usurparunt, ut Ariani: neque propter illorum hæreticorum hominum abusum debent Orthodoxi, iudice Vvalafrido a moribus antiquis recedere. Sed quidquid sit de mente illius auctoris hoc unum certum colligimus ex dictis posse Ecclesiam pro sua sapientia & prudentia, pro locorum, temporum, & personarum varia necessitate, modo unam, modo triplicem mersionem adhibere, salva semper, & integra remanente Sacramenti Baptismatis substantia.

P. 24.
col. 2.

V. Ante S. Gregorium Pelagius II. S. Pontifex, qui obiit an. 590. in Rescripto ad Gaudentium Episcopum apud Ivonem in Decreto, titulo *De Baptismo*, c. 191. interrogatus de Baptismo sub una mersione ad Hæreticis Bonosiacis collato, respondet, juxta præceptum Domini in nomine Trinitatis trina etiam mersione baptizandum: *Si tamen, inquit, manifesta confessione*

essione claruerit, quod Trinitatis nomine fuerint illi baptizati, sola reconcilia-
tionis gratia impensa Catholice fidei reconciliare maturabis; quo certe responso
significat S. Pontifex, ad substantiam baptismi satis esse, quod in nomine Trini-
tatis conferatur, sive per unam sive per triplicem immersionem.

Probatur 2. Exemplis baptismi infusione vel asperione nonnullis in
occasionibus concessi.

Primo, ubi magna erat baptizandorum multitudo: v. g. cum uno die tria
vel quinque hominum millia baptizare oportuit, ut Act. 2. v. 41. & c. 4. v. 4.
contigisse legimus, perversissimum est non per immersionem, sed per asperio-
nem aquæ collatum baptismum. Ita S. Th. in 4. dist. 3. q. 1. ar. 4. quæstionc. 1.

Secundo, cum in privatis domibus sive propter infirmitatem, sive
propter instantem persecutionem, sive propter opportunam & inopina-
tam occasionem baptismus conferebatur, proculdubio non immersio sed
infusio aut asperio usurpabatur.

Sic baptizabantur infirmi in lecto; sic S. Petrus in carcere detentus Act.
16. v. 33. custodem *carceris cum omni domo sua baptizavit*: sic S. Lauren-
tius unum militem Romanum nomine, aqua ex urceo effusa opportuni-
tatem captans baptizavit, sicut legitur in ejus vita. Ad quod factum res-
piciens Vvalafrius L. de rebus Eccles. c. 26. Notandum, inquit, *non solum*
mergendo, sed etiam desuper fundendo multos baptizatos fuisse, & adhuc
posse baptizari ... sicut in passione B. Laurentii quemdam urceo allato legi-
mus baptizatum. Hoc etiam, pergit ille, solet evenire cum provecliorum
granditas corporum in minoribus vasis hominem tingi non patitur.

Bib. PP.
To. 15. p.
197. A.

In Actis quoque manuscriptis S. Gratiliani, *Felicissima ab ipso Christiane Re-*
ligionis mysteriis imbuta, urceum cum aqua, ut baptizaretur, ei obtulisse legitur.

Acta etiam S. Bacchi junioris edita a Combesio, Lauræ S. Sabbæ Præ-
positum describunt *tollentem manibus vivificam urnam super caput ejus, atque*
immortalitatis ei lavacrum in nomine sancte & consubstantialis Trinitatis effun-
dentem. His adde Acta S. Liudgeri Episcopi, qui in expulsionem servorum Deie
Frisia, jussit Berulenum hominem laicum per domos discurrere, & persuasis
matronis morituros baptizare illorum infantulos, benedicta simpliciter aqua in
nomine Domini intinctos vel superfusos cum invocatione S. Trinitatis.

De anti-
quis riti-
bus Eccl.
apud
Mar-
thene.
Tom. 1. p.
128.

Probatur denique, quia ablutio per aquam est de natura & substantia
Baptismi, non vero modus abluendi: porro æque abluitur Baptizandus per
infusionem aut asperionem, quam per immersionem; & quamvis immersio
expressius significet nos per Baptismum conscriptos esse cum Christo, ex-
pressior tamen illa significatio ad substantiam Sacramenti non pertinet, ad
quam satis est significatio practica & efficax mundationis internæ per gra-
tiam Spiritus sancti diffusam in cordibus: at talem mundationem tam recte
significat, & efficit ablutio per infusionem vel asperionem quam per immer-
sionem. Nec significatio litteralis vocis *Baptismi* urgeri debet: quamvis enim
immersionem ut plurimum designet, simplicem tamen aquæ infusionem
significat aliquando, ut apud S. Marcum c. 7. v. 4. S. Lucam c. 11. v. 38.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Cornelius S. Pontifex, & cum eo Romana Synodus impro-
bavit Baptismum per infusionem datum Novatiano in lecto decumben-
ti. Sic de eo scribit ipse Cornelius ad Fabium Antiochenum apud Euse-
bium L. 6. Hist. c. 43. *Cum ab Exorcistis foveretur, in morbum gravissimum col-*
lapsus,

P. 244. G.

P. 145. A. lapsus, dum jam jamque moriturus creditur, in ipso, in quo jacebat lectulo perfusus, Baptismum suscepit; si tamen, inquit, hujusmodi Baptismum suscepisse dicendus est. Et postea loquens de Ordinatione ejusdem Novatiani in Præsbyterum, ait, universum Clerum, multosque ex populo refragatos fuisse, eo quod non liceret quemquam ex iis, qui urgente vi morbi in lectulo perinde, ac ille, perfusi fuissent, in Clerum assumi.

Ex quo duo colligi possunt; primum, dubitasse Cornelium an verus esset & legitimus Baptismus, quem Novatianus in lecto per infusionem acceperat; alterum, irregulares fuisse seu ad suscipiendos sacros Ordines inhabiles, qui in lecto fuerant baptizati.

P. 153. II. De eodem Baptismo dubitavit Magnus cum aliis nonnullis apud S. Cyprianum Epistola 76. *an nempe habendi sint legitimi Christiani, qui aqua salutaris non sunt loti, sed perfusi.* Ratio dubitandi ipsis erat, quod sic baptizati plenum non assequerentur Baptismi effectum, cum eorum multi immundis adhuc torquerentur spiritibus.

Ibid. Quin ipse S. Cyprianus, quamquam valere talem Baptismum respondeat, rem tamen apud omnes certam non esse minime dissimulat, & unicuique permittit & facere & sentire quod vellet: *Qua in parte, inquit, nemini verecundia & modestia nostra præjudicat, quominus unusquisque quod putat, sentiat, & quod senserit, faciat.* Unde postea per-

P. 154. mittit iis, qui nullum judicant talem Baptismum, sic baptizatos iterum baptizare. *Quantum fide concipere, inquit, & sentire nobis datur, mea sententia hæc est, ut Christianus judicetur legitimus, quisquis fuerit in Ecclesia, lege, & jure fidei, divinam gratiam consecutus. Aut si aliquis existimat eos nihil consecutos, eo quod aqua salutaris tantum perfusi sint, sed inanes & vacui sunt; non decipiantur, ut si incommodum languoris evaserint & convalescerint, baptizentur.* Et rursus in fine Epistolæ: *Rescripsi, inquit, fili charissime, ad Litteras tuas, quantum parva nostra mediocritas valuit, & ostendit, quid nos quantum in nobis est, sentiamus, nemini præscribentes, quominus statuat, quod putat unusquisque Præpositus, actus sui rationem Domino redditurus.*

P. 155. Resp. ad primum, Cornelium & Synodum Romanam nusquam judicasse nullum fuisse & irritum quoad substantiam Baptismum Novatiano decumbenti per infusionem aquæ concessum: nusquam enim in quæstionem ab ipsis adductum fuit, an rebaptizandus esset ille Novatianus; quod certe prætermisum ab illis non fuisset, si nullum & irritum judicassent talem Baptismum.

Duplici ergo de causa Baptismum illum improbarunt Cornelius & Synodus Romana: primo, propter irregularitatem annexam, qua tamen non obstante Novatianus ad sacrum Præsbyteratus Ordinem promotus fuerat, contra Canones & Disciplinam Ecclesiæ. Secundo, propter defectum Confirmationis & Eucharistiæ, quas pro more consueto simul cum Baptismo non receperat: unde plenum & integrum, quoad effectus, cæterosque Ecclesiæ ritus, Baptismum non suscepisse dicitur Novatianus: atque hinc adversus illum querelæ & expostulationes.

Duplicem illam causam seu rationem omnino fuisse, cur improbatus fuerit Baptismus ille Novatiano datus, significat ipse S. Pontifex Cornelius in citata ad Fabium Antiochenum Epistola.

Primo quidem, quod irregularis ex tali Baptismo factus, ad Ordines tamen sacros fuisset promotus, ex sola, inquit Cornelius, Episcopi gratia, renitentibus cæteris, tum Cleri tum populi, *Cum egregius ille vir, inquit*

inquit ironice Cornelius : *Ecclesiam Dei reliquisset , in qua post susceptum Baptisma Præsbyteri gradum fuerat consecutus , idque per gratiam Episcopi , qui manus illis imponens , eum ad Præsbyterorum Ordinem evexit . Cui cum universus Clerus , multique ex populo refragarentur , eo quod non liceret quemquam ex iis , qui urgente vi morbi in lectulo perinde ac ille , perfusi fuissent , in Clerum assumi , postulavit ab iis Episcopus ; ut hunc solum ordinari a se paterentur .* Quibus certe verbis duo constat : primum , irregulares fuisse , & inhabiles ad Ordines sacros percipiendos , qui in lecto baptizabantur , sicut baptizatus fuerat Novatianus : alterum , Episcopum Ordinatorem Novatiani , haud dubie falsa & e mentita pietate illius deceptum , cum eo dispensasse ab illa irregularitate , cæteris de Clero , & populo retinentibus . Ejusdem irregularitatis annexæ baptismo sic in lecto concesso mentionem faciunt veteres Canones .

Euseb. H. E.
p. 245. A.

Si vero quæres causam & rationem illius irregularitatis , respondebit Synodus Neocæsar. Can. 12. hanc esse , *quia non ex proposito fidei illorum , sed ex necessitate descendit .* Id est , quia non proprio motu ; sed metu mortis compulsi baptismum susceperunt . Aliam causam adducit Illustriss. & Doctissimus Albaspinæus hunc Canonem exponens : *Quia , inquit , ejusmodi baptizati docere , fidei arcana tradere , exponere , & cætera sacerdotii officia implere non posse viderentur , quos valetudo prima fidei elementa non permisisset ediscere , & rerum omnium ignaros , & rudes baptizari cogisset .* Addi & posset alia causa , quia scilicet baptizati illi non erant cum omni ritu , & solemnitate per Ecclesiam præscripta , quod satis erat , ut tanquam irregulares arcerentur a sacris Ordinibus .

T. i. Cont.
p. 1485. E.

Ibid.

p. 490. F.

Secundo : improbatus fuit a Synodo Romana , & Cornelio Baptismus Novatiano decumbenti datus , propter defectum Confirmationis & Eucharistiæ : quæ Sacramenta pro more recepto cum non percepisset , non plenum baptismum dicitur habuisse . *Scd ,* pergit Cornelius in eadem Epistola , *neque postquam liberatus est morbo , reliqua percepit , quæ juxta Ecclesiasticam regulam percipi debent : neque ab Episcopo consignatus est .* Hoc autem signaculo minime percepto , quo tandem modo Spiritum Sanctum potuit accipere ?

Euseb. Hist.
p. 244. C. D.

Ad secundum : Non satis liquido constat , de quo dubius , & anxius fuerit Magnus , qui Cyprianum consuluit ; an de veritate substantiali Baptismi , an tantum de plenitudine effectus illius , cæterisque prærogativis , quibus rite & catholice baptizati gaudere solent . Insinuat etiam S. Cyprianus in Epistola citata , sic in lecto baptizatos haberi quidem pro baptizatis & Christianis , sed qui cæteris non sint adæquandi . *An consecuti sunt , inquit , quidem gratiam Dominicam , sed brevior , & minore mensura muneris divini ac Spiritus Sancti , ut habeantur quidem Christiani , non sint tamen cæteris adæquandi : unde moleste fert , sic baptizatos invidioso nomine Clinicos appellari ;* quibus verbis innuere videtur S. Doctor , quæstionem non fuisse de veritate substantiali Sacramenti Baptismatis ; sed de plenitudine dumtaxat effectus illius , quem plenum , & integrum non percipere eos , qui in lecto baptizantur , nonnulli arbitrabantur , quos ibidem refellit S. Cyprianus . Verum , esto dubitaverit Magnus cum aliis nonnullis , an ratus & verus esset baptismus in lecto perceptus , certe non dubitavit Cyprianus ; & rationem quæ nitebantur alii , nempe sic baptizatos immundis adhuc torqueri spiritibus ; sic refellit : *Hoc rebus ipsis , inquit , experimur , ut necessitate urgente in egritudine baptizati , & gratiam consecuti , careant immundo spiritu , quo antea movebantur ; & laudabiles ac probabiles in Ecclesia vivant . . .*

Pag. 154.

Ibid.

Econ-

Econtra saepe nonnulli de illis qui sani baptizantur, si postmodum peccare coeperint, spiritu immundo redeunte quatiuntur; ut manifestum sit, diabolum in baptismo fide credentis excludi; si fides postmodum defecerit, regredi.

Nec obstat 1. Quod S. Cyprianus unicuique liberum reliquerit sentiendi & faciendi quod vellet: in hoc enim laudanda ipsius moderatio ac prudentia singularis, qua rem nondum solemnī Ecclesiæ totius Judicio eliquatam, & definitam uniuscujusque arbitrio permisit. 2. Non obstat quod idem S. Doctor voluerit in lecto baptizatos rebaptizari, ab iis scilicet qui nullum putant ejusmodi Baptismum; istud enim sequebatur ex licentia, quam concesserat unicuique opinandi, & faciendi quod vellet: qui enim nullum judicant hunc Baptismum, debent iterum eum conferre, ut coherent agant, & sentiant. Imo in opinione, & principiis S. Cypriani, eo ipso, quo putabat quis Baptismum suum non consequi plenum effectum, debebat illum iterare; quia, juxta S. Doctoris mentem, nullus est quoad substantiam Baptismus, qui suo caret effectu, nempe gratia Spiritus Sancti: unde inferebat, (in quo errabat) Baptismum ab Hæreticis collatum, idcirco nullum esse, & iterandum, quia Spiritus Sancti gratia destitutus est; Hæretici enim eam gratiam dare non possunt, inquit, quam non habent. Sed de hac S. Doctoris sententia jam abunde diximus in Tractatu de Sacramentis in genere.

Objicies 2. Veteres reprobant ac tanquam omnino nullum rejiciunt Baptisma aliter quam per trinam immersionem collatum; Ministrum secus facientem severe puniunt; ac pro Hæreticis habuere Eunomianos, Bonosianos, qui unica mersione baptizabant.

Sic Canon 50. eorum qui dicuntur Apostolici, pœna depositionis plectit Episcopum aut Præbyterum, qui non trinam immersionem observat: Canonem supra laudavimus.

P. 2. Conc. Concilium Constantinopolitanum II. an. 381. Can. 7. jubet rebaptizari **P. 952. C. D.** Eunomianos, non aliam ob causam, quam quod trinam non adhiberent in Baptismo immersionem. *Eunomianos, inquiunt patres, qui in unam demersionem baptizantur. primo quidem die Christianos facimus. & tunc eos baptizamus.*

Et Pelagius II. in suo ad Gaudentium Rescripto, quosdam Bonosiacos damnat, quod unica mersione baptizarent, *Contra, inquit, Evangelicum præceptum.*

Resp. nego antecedens.

Ad primam probationem dico 1. depositionis pœnam merito decerni posse in Ministros, qui in solemnī Sacramentorum administratione, vel ex negligentia, vel, quod pejus esset, ex contemptu, ritus consuetos & Ecclesiæ totius usu ac praxi receptos non observant, qualis longo sæculorum tractu fuit trina immersio baptismalis. Unde Zonaras in citatum Canonem quinquagesimum Apostolicum, ait *scelestum ac nefarium esse* **Bag. 26.** *unicam dumtaxat celebrare immersionem.*

Dico 2. In prædicto Canone depositionis pœnam non tam imponi propter defectum trinæ mersionis, quam propter violatam Baptismi formam: qui enim eo Canone perstringuntur, Eunomiani scilicet, baptizabant in Christi mortem, non vero in invocatione expressa Trinitatis, ut ex ipso Canone fit manifestum.

Ad secundam dico, Eunomium in duobus potissimum adulterasse Baptismi ritum. 1. quod in odium SS. Trinitatis, ejus invocationem inter bapti-
zan.

zandum omitteret, & baptizaret tantum in mortem Christi. 2. quod eodem perverso consilio semel tantum, non ter mergeret, ne trina mer-
sione videretur trinitatem personarum in Deo comprobare.

Utrumque erroris caput commemorat Theodoretus lib. 4. hæreticarum
fabularum c. 3. *Idem (Eunomius) inquit, sancti etiam Baptismatis legem
olim a Domino, & Apostolis traditam evertit, & contrariam aperte san-
xit, non oportere dicens ter illum immergere qui baptizatur, nec invo-
care Trinitatem, sed semel baptizare in Christi mortem.* Idem legere est
apud Sozomenum l. 6. Hist. c. 26. Et S. Epiphanius hæresi 76. in fine,
refert *Eunomianos baptizasse in nomine Dei increati, & in nomine Filii
creati, & in nomine Spiritus sanctificantis, atque a Filio procreati.* Igitur
propter violatam Baptismi formam, & tam nefando consilio prætermis-
sam trinam immersionem, nullum judicatum fuit Baptisma ab Euno-
mianis datum; ac merito jussi sunt rebaptizari ab illis baptizati: non
præcise ex defectu trinæ merfionis, sed invocationis SS. Trinitatis,
in qua consistit legitima Baptismatis forma, sine qua nullum est, &
irritum.

Tom. 4.
p. 236. D.

Tom. 1.
p. 992. B.

Ad tertiam: ea ipsa de causa Pelagius II. coercet temeritatem Bonosia-
corum, eorumque Baptisma reprobatur propter violatam ab illis ipsius for-
mam. *Baptizabant enim, ait ibid. S. Pontifex, solummodo in mortem
Christi una immersione.* Unde in eodem Rescripto monet, sicut antea
observavimus, quod si in nomine Trinitatis deprehendantur illi baptizati,
Catholicæ fidei sint reconciliandi.

Decret.
Tuon.
p. 24. col. 2.

Objicies 3. Docent Veteres ritum baptizandi triplici immersione origi-
nem ducere a præcepto Christi, & traditione Apostolorum. Ita Tertul-
lianus, S. Hieronymus, S. Basilius, S. Chrysostomus. Theodoretus,
Pelagius II. supra citati, ubi de antiquitate trinæ immersionis: at quod
ex præcepto Christi, & traditione Apostolica descendit, haud dubie jure
divino necessarium est ad Sacramenti substantiam. Qua enim alia via
probare possumus parvulorum Baptisma, suffragia pro mortuis, & alia
ejus generis bene multa, quæ non ex Scripturis, sed ex sola Traditione
Apostolica derivata habemus, juris esse divini?

Resp. 1. ad maj. verum quidem esse Veteres existimasse ritum trinæ
immersionis ex Apostolica traditione descendisse, sed nullus dixit eam
ex Christi præcepto sic necessariam, ut sine illa nullus sit baptismus.
Quando igitur mandatum Christi commemorant Tertullianus, Chrysosto-
mus, Theodoretus, Pelagius II. vel istud referunt simpliciter ad neces-
sitate baptizandi sub invocatione SS. Trinitatis, non ad modum baptizandi
per immersionem sive triplicem sive unicam; vel tantum attendunt ad
usum communem suo tempore in Ecclesia receptum, ab Apostolis trans-
missum, quem violare nemini licitum esse poterat, nisi urgeret ne-
cessitas.

Re ipsa censeant iidem Veteres, præcessisse exemplum Christi, qui &
baptizavit, & baptizatus est per immersionem: verum constat apud
omnes Orthodoxos, exemplum Christi, nisi accesserit præceptum, neces-
sitate legem non imponere: multa quippe in conficiendis, & dispen-
satis Sacramentis Christus usurpavit, quæ tamen ad substantiam, &
naturam Sacramentorum non pertinent. Verb. grat. consecravit Euchari-
stiam in azymo pane, sero post cœnam, distribuit Discipulis sub duplici
specie &c.

An illa necessaria esse ad Sacramenti veritatem quisquam contendet Orthodoxus? non puto. Similiter baptizatus est, & baptizavit in aquis Jordanis: An illæ solæ sunt materia necessaria Baptismi? Igitur non sequitur necessariam esse jure ac præcepto divino trinam immersionem baptismalem, eo quod Christus exemplo suo & facto eam comprobaverit.

Resp. 2. ad minorem. Nego 1. aliquod extare præceptum Christi de immersione vel triplici vel unica usurpanda. Nego 2. id omne quod ex Traditione Apostolica originem ducit, propterea juris esse divini, ac necessario & constanter retinendum. Scilicet inter ea quæ ab Apostolis ad nos derivarunt, alia spectant fidem, mores, & substantiam Sacramentorum; alia disciplinam, Ecclesiæ regimen, Sacramentorum ritus & cœremonias; inter quæ istud discriminis occurrit; quod in primis nulla unquam admitti possit & debeat mutatio; fides enim eadem semper est, nec tempori, aut loco, aut personis subjacet: in posterioribus vero, mutatio contingere possit, cum varia sit disciplina pro temporum & locorum varietate. Multa vero fuisse ab Apostolis tradita hujusce posterioris conditionis, certissimum est. Talia fuere v. g. quæ præscribit Apostolus de ebrioso, bigamo, neophyto ad Ordines sacros non promovendo: pariter quod ab Apostolis accepimus, non jejunare, non flectere genua in orationibus inter Pascha & Pentecosten; orare versa facie ad Orientem; quosdam dies festos celebrare; abstinere a sanguine & suffocato; ad Eucharistiam jejunos accedere, & alia id genus bene multa, quæ Ecclesia pro sua sapientia vel retinuit, vel mutavit. Porro ritus immergendi ter vel semel, hujusce ordinis est; neque ad substantiam, sed ad ritum dumtaxat, & solemnitatem baptismi pertinet.

Si vero quæras certam & fixam quamdam regulam, qua secerni possit quænam ab Apostolis tradita, necessaria sunt ad substantiam sacramenti, vel tantum ad ejus solemnitatem seu administrationis disciplinam: respondeo regulam illam, esse Judicium Ecclesiæ infallibilis verborum Christi & traditionum Apostolicarum interpretis, quæ est *firmamentum & columna veritatis*, adversum quam portæ inferi nunquam prævalebunt. Cum igitur constat ex momentis adductis, Ecclesia semper ratum habuisse baptismum sive immersione una vel triplici, sive infusione aut asperfusionem collatum, manifeste sequitur, omnes illos modos baptizandi indifferentes esse ad veritatem baptismi, nec ullum per exclusionem alterius absolute necessarium esse.

Objicies 3. Ad veritatem baptismi necesse est exprimi SS. Trinitatem: atqui per unicam immersionem non exprimitur; recte vero per triplicem: ergo &c.

Resp. dist. maj. Necesse est exprimi SS. Trinitatem, per verba formæ, concedo: per usum materiæ, nego. Cum enim, inquit S. Th. hic ad 1. *Trinitas sit agens principale in Baptismo, similitudo autem agentis perveniat ad effectum secundum formam & non secundum materiam, ideo significatio Trinitatis in Baptismo fit per verba formæ, nec est de necessitate, ut significetur Trinitas per usum materiæ; sed hoc fit tantum ad majorem expressionem.* Major autem illa expressio essentialis non est Baptismo, sed ea tantum, quæ practice significat, & efficit interiorem animæ ablutionem, qualis est simplex ablutio aut per infusionem, aut per asperfusionem aquæ. Quamquam unicæ immersioni sua non deest congrua significatio, qua nempe unitas essentiæ divinæ, unitas mortis & resurrectionis Christi significatur. Ita Concilium Toletanum IV. Can. 5. supra citato.

Ritus olim observati in trina Baptismi mersione.

Præsentis non est instituti exponere ritus omnes, qui vel antecedeabant vel comitabantur vel sequebantur Baptismum, quod ad Quæstionem hujus Tractatus, quintam, Deo dante exequemur; sed eos dumtaxat, qui ipsam immersionem propius spectant.

Primo itaque baptizandi ad eam Ecclesiæ partem accedebant (loquimur de tempore quo Christianis licebat Tempia publica frequentare) in qua erant Baptisteria, quæ vocantur a Veteribus, Concha, Fons, Balneum, Piscina; erantque loca quædam vel intra Basilicam, vel ad ejus fores constituta ad baptizandum consecrata. Eorum formam describit S. Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi 1. mystagogica: *Primum*, ait, *ingressi estis ad porticum domus baptisterii*. Et Catechesi 2. *Ea mysteria*, inquit alloquens recens baptizatos, *a vobis in interiori domo peragebantur*. Ex quo intelligimus, suas aptas officinas, porticus, & interiores aditus habuisse Baptisteria; & de novo S. Joannis apud Alexandriam Baptisterio scribit Martyr Theophanes: *Hoc anno S. Joannis nomine quadra figura constructum est opus Alexandriæ, & Baptismo lustrandis adjunctum ædificium*. Erant Baptisteria hæc ad modum balnei, & piscinæ, in qua multi erant gradus: unde S. Isidorus Hispalensis de Officiis Ecclesiastici L. 2. c. 24. sic ait: *Fons autem origo omnium gloriarum est, cujus septem gradus sunt, tres in descensu, propter tria, quibus renuntiamus; tres in ascensu, propter tria, quæ confitemur: septimus vero is est, qui & quartus, similis filio hominis, extinguens fornacem ignis, stabilimentum pedum, fundamentum aquæ &c.* Eandem Baptisterii formam apud Latinos laudat apud Alcuinum auctor Libri de Ecclesiasticis Officiis, in Gemma animæ Honorius Augustodunensis. Profunda erant hæc baptisteria, & ampla, pluribus simul continendis capacia. Canonibus autem cautum erat, ne quis alibi, quam in publicis Baptisterii (nisi urgeret necessitas) baptizaretur; qui secus fecisset Sacerdos, depositionis pœna castigabatur, ut colligimus ex Concilio in Trullo Can. 31. & ex Meldensi c. 48.

P. 217.

P. 231.

P. 612. E.

II. Antequam sacro Fonte immergerentur baptizandi, in ipso porticu existentes & versus Occidentem conversi, protensa manu satanæ renuntiabant, ut refert S. Cyrill. Jeros. Catech. 1. Mystagogica. Tum omnibus depositis vestibus toto corpore nudabantur, ac nuditatem illam Veteres comparant cum ea, in qua creatus est Adam, cum qua quisque nascitur ac resurget, cum qua Christus est cruci affixus. Lex autem illa perfectæ nuditatis omnes obstringebat, secluso necessitatis casu, adultos, infantes, mulieres ipsas, quarum tamen pudori consulebatur; tamdiu in usu fuit, quamdiu ipse immergendi ritus: ut nempe, (ait Facundus L. 4. c. 4.) *non sola voce, verum etiam totius habitu corporis profiteamur exuisse nos veterem hominem*.

P. 228. B.

P. 62. A

De adultis testatur S. Cyrill. Jeros. Catech. mystagogica 2. *Statim ut ingressi estis, inquit, vestem exuistis, quod quidem exuti hominis antiqui cum operibus suis imago fuit; atque ita exuti, eratis nudi, imitantes, & in hoc eum, qui in cruce nudatus fuerat, Christum; qua ille nuditate, principatus & potestates hujus sæculi spoliavit, & magna confidentia in ligno de illis triumphavit. Et mox: O rem admirandam! nudi fuistis in conspectu omnium, & non vos pudebat. Revera enim in hoc protoplasti Adam ferebatis exemplum, qui nudus in Paradiso fuit, & tamen nullo efficiebatur pudore. Eiusdem nuditatis mentionem faciunt S. Chrysostomus in Epistola ad Innocentium S. Pontificem,*

P. 231. B.

1b. C. D.

Tournely de Baptis. & Confir. Tom. VII.

C

S. Am-

S. Ambrosius serm. 10. S. Epiphanius in Anchorato cap. 117, S. Anselmus in Matthæum c. 3. S. Bernardus serm. 46. de paupertate.

De infantibus patet ex Sacramentario S. Gregorii, ubi describitur ordo Baptismi infantium: nam cum dictum esset: *Et baptizantur* (infantes:) mox subjungit: *Pontifex vero redit in Sacrarium expectans, ut cum vestiti fuerint infantes, confirmet eos.* At si infantem vestibus indui oportet priusquam confirmetur, necesse est prius exutus iis fuerit, quam baptizetur. Similiter Ordo Romanus Cap. de die Sabbati sancti Paschæ ait: *Pontifex egreditur a fonte in sacrarium, habens ibi compositam sedem, vel in Ecclesia, ubi voluerit, & sedeat in ea, ut cum vestiti fuerint infantes, confirmet eos.* Et mox: *Sic vestiuntur, induti vero ordinantur.* Idem testatur Alcuinus L. de divinis officiis c. 19.

De fœminis testatur S. Chrysost. in Epist. ad Innocentium S. Pontificem. ubi recensens mala, quæ Constantinopoli contingere cum e Sede sua armata manu iterum dejectus est inter alia ait: *Mulieres quoque sacrarum ædium quæ per illud tempus se exuerant, ut baptizarentur, metu gravis istius incursus nude aufugerunt. Neque enim concedebatur, ut se velarent, sicut mulieres honestas docet.*

Interea vero mulierum pudori multis modis consulebatur ab Ecclesia. 1. Multis in locis erant Diaconissæ piæ mulieres, quæ eas ad Baptismum venientes honeste nudabant & exuebant, ne quid baptizantis oculis inverecunde objiceretur, ut indicat S. Epiph. hæresi 79. Eiusdem honestatis causa Sacerdos baptizatæ quidem frontem sacro oleo ungebat: at Diaconissa ungebat corpus, juxta morem Ecclesiæ Græcæ. 2. Viri separatim a fœminis baptizabantur: unde S. Cyrillus Jerosolymitanus præfatione in Catecheses *Reverentiam*, inquit, *adhibe cum fit exorcismus, quousque alii exorcizati aderunt viri cum viris, & mulieres cum mulieribus.* 3. Alia hora viri, & alia mulieres baptizabantur, sicut indicat Ordo Romanus cap. de sabbato sancto. 4. Non promiscue, sed viri ad dexteram, mulieres ad sinistram, ut ait Sacramentarium S. Gregorii. 5. Nonnullis in locis velum extendebatur circa Baptisteria, unde ad mergendum accedebat Sacerdos, cum audiebat, potius quam videbat esse aliquem in aqua. Ita factitatum legimus a S. Othone Bambergensi Episcopo erga Pomeranos ad Christi fidem conversos, ut refert Andreas S. Michaelis Bambergensis Abbas in ejus vita L. 2. c. 15. apud Surium secunda Julii. Denique cum antiqua Baptisteria amplissima forent, suosque haberent recessus, ac de nocte ut plurimum soletet Baptismus solemniter administrari, multiplici modo mulierum pudori consulebant & providebant Ecclesiarum præpositi.

III. Baptizandi, omnibus depositis vestibus perfecte nudi, apud Græcos toto corpore oleo sancto innungebantur, ut refert S. Cyrill. Jerosol. Catech. mystagogica 2. Apud Latinos in vertice tantum, tum aquis ter immergebantur, & quidem toti: *Qui mergitur in aquas*, ait S. Cyrill. Jerosol. Catech. 17. & *baptizatur, unde ab aquis circumdatur.* Et S. Epiphanius in Anchorato c. 118. *Aquæ*, inquit, *cum invocatione sancta non unum dumtaxat hominis membrum occupant, sed integrum prorsus repurgant, circumdunt, ac malis omnibus exolvunt.* Græci recentiores morem illum immergendi totum corpus pro infantibus immutarunt, quibus ob tenellam ætatem, aquæ per nares & aures subintroductio nocere posset. Ita colligimus ex testimonio Gregorii Protosincelli antea laudato. Quin & aquam eum in finem calefaciunt, teste Arcudio; quem morem etiam undecimo sæculo observabat S. Otho Episcopus Bambergensis, teste Scriptore ipsius vitæ.

IV. Ad unam quamque immersionem non integram Baptismi formam pronuntiabant, sed unius tantum personæ nomen appellabant, ut colligitur ex Tertull. L. adversus Praxeam c. 26. jam citato, ex S. Ambr. L. 2. de Sacramentis c. 7. etiam citato & ex Rituali Romano ubi ita præscribitur: *Puerum baptizet dicendo: Ego te baptizo in nomine Patris, & semel immergat; & Filii, & secundo immergat; & Spiritus Sancti amen, & tertio immergat.*

V. Baptizandi stabant erecti in Fonte. Hinc S. Greg. Nazianz. testatur patrem suum, dum baptizandus genua flexisset ex simplicitate, videntibus dedisse futuri sui Episcopatus prælagium: utroque enim genu flexo consecrantur Episcopi. Ministri in Fontem descendebant, sicut observat Amphilocheus de S. Basilio: tum adultos baptizandos vel apposita supra caput, vel supra humeros depressa manu, vel infra scapulas tenendo, vel de pondere sublato immergebant; quo in ministerio cum grandiora erant & graviora baptizandorum corpora, juvabantur ab eorum patrinis. Infantes vero manibus totos immergebant, & ex Fonte levabant. Hinc intellige Benedictum Præbyterum in vita S. Damasi sic enarrantem: *Sabbato Paschalis festivitatis, inquit, cum turbæ se comprimerent ad Baptismum, puerulus de manu Sacerdotis delapsus est, atque in fonte demersus. Et post spatium fere unius horæ, dum sperarent omnes jam mortuum, quidam Mansionarius ipsius Ecclesiæ in fiduciam S. Damasi projiciens se in fontem, sanum & illæsum secum reduxit.* Ex qua narratione intelliges quod supra observavimus, Fontes Baptismales profundos fuisse.

S. Bonaventura in 4. dist. 3. q. 1. talem baptizandi ritum suo tempore receptum narrat: *Sacerdos, inquit, debet puerum tenere per latera & versa facie ad aquam debet mergere, ita quod habeat caput primo versus Orientem, secundo versus Aquilonem, tertio versus Meridiem.* Tom. 5. p. 40. A.

VI. Denique post trinam immersionem, ac Ss. Trinitatis invocationem baptizatus e sacro fonte exhibat & suscipiebatur: si mulier, a Diaconissis; si vir aliquando a susceptoribus seu patrino, & matrina aliquando a Diaconis, qui e sacro fonte nudos egredientes grandiori quodam velamine, quod sabanum dicebatur, obvolvebant. De illo velamine mentionem faciunt Victor Vitenfis L. 3. de persecutione Vandolica, & S. Greg. Magnus Epistola ad Januarium Calaritanum L. 7. Indictione 2. Epist. 5. Tum veste candida quisque donabatur, ut colligimus ex S. Cyrillo Catech. 4. *Veteribus, inquit, exutis vestibus & iis, quæ sunt secundum spiritum albæ, induitis: perpetuo jam in albis incedere oportet.* Ex S. Ambr. L. de initiatione c. 7. *Accepisti post hæc vestimenta candida, inquit, ut esset indicium quod exeris in volucrum peccatorum.* En ritus percipui, qui immersionem baptismalem proprius spectant, de quibus mentio apud Veteres occurrit. P. 238. C. Tom. 3. p. 33. D.

A R T I C U L U S IV.

De forma Baptismi.

Forma Baptismi constat verbis, quæ inter baptizandum ex divino præcepto ac traditione Apostolica pronuntiari debent. Cum vero aliis Græci, & aliis Latini utantur, utriusque formæ apud illos usurpatæ antiquitas, & veritas hic a nobis est inquirenda, ac varii circa formam Baptismi errores reficiendi. Quod ut distinctius exequamur, præsentem Articulum in varias veluti Sectiones dividemus; in quibus

1. De variis erroribus circa formam Baptismi.
2. An Christus aliquam Baptismi formam præscripserit.
3. De forma a Græcis usurpata, an antiqua sit, & valida.
4. De forma apud Latinos, an antiqua & conveniens.
5. An hæc verba: *Ego te baptizo*, quibus actus baptizantis exprimitur, necessaria sint ad substantiam Sacramenti.
6. An distincta trium Personarum Ss. Trinitatis invocatio sit absolute necessaria; & num valuerit olim, aut etiam valere jam possit Baptismus in solo Christi nomine collatus.

De variis circa formam Baptismi erroribus.

Formam Baptismi adulterarunt inter veteres Hæreticos, Gnostici, Marcitæ, Montanistæ, Sabelliani, Paulianistæ, Photiniani, Eunomiani, Elcesæi, Menandriani, Bonosiacorum, Arianorum, & Afrorum nonnulli: denique ii, quos Canon 49. eorum, qui Apostolici dicuntur, perstringit.

I. De Gnosticis Marcitis, a quodam Marco præstigiatore e secta Gnosticorum sic nuncupati, constat ex S. Irenæo L. 1. c. 21. alias 18. & ex S. Epiphanio hæresi 37. *Baptizantes, ita dicunt, (ait S. Irenæus), In nomine ignoti Patris universorum, in veritate matre omnium, in eo qui in Jesum descendit, in unione & redemptione, & communione virtutum.* Idem fere refert Theodoretus L. 1. hæreticarum fabularum cap. 9.

II. Apud Eusebium L. 7. Hist. c. 9. S. Dionysius Alexandrinus sua ad Sixtum S. Pontificem Epistola, narrat suo tempore virum aliquem senem extitisse, qui cum interfuisset Baptismo eorum, qui in Ecclesia baptizabantur ac interrogationes responsaque eorum audivisset, flens, & vicem suam ingemiscens, confessus est Baptismum, quo apud Hæreticos initiatus ipse fuerat, non esse hujusmodi, nec cum Ecclesiæ Baptismo, quidquam habere commune, *sed plenum blasphemiae & impietatis, scelestis verbis ac cæremoniis esse administratum.* Quinam vero fuerint illi Hæretici, non exponit Dionysius.

III. De Montanistis, qui Cataphrygæ dicebantur, quod in Phrygia præsertim suos haberent conventus, constat 1. ex Can. 8. Concilii Laodicensi ann. 364. *Eos, ait Canon, qui ab eorum hæresi, qui Prhyges dicuntur, convertuntur, siue sint in Clero, qui apud illos existimatur, siue maximi dicantur; eos omnes cum omni studio catechizari seu initiari, & baptizari ab Ecclesiæ Episcopis & Præbyteris.* Constat 2. ex Concilio primo generali Constantinopolitano ann. 381. Can. 7. ubi Montanistæ iis accensentur Hæreticis, qui ad Ecclesia venientes, tanquam Pagani recipiendi sunt per Baptismum. Non alia porro fingi potest causa, cur ejusmodi Hæretici jubeantur rebaptizari, quam quod in legitima Ecclesiæ forma baptizati non fuissent. Ita testatur Sanctus Basil. Epistolæ primæ ad Amphilochem, Can. 1. ubi de Montanistis ait: *Quamnam ergo habet rationem verum eorum Baptisma judicari, qui in Patrem, & Filium, & Montanum, Priscillamque baptizant?* Idem quoque innuunt S. Gregorius Nazianzenus Oratione 3. de pace, & S. Gregorius Magnus Lib. 9. Epist. 61. nunc L. 11. Epist. 67. ad Quiricum vel Quirinum, aliosque in Hiberia Episcopos: *Hi Hæretici, inquit, qui in Trinitatis nomine minime baptizantur, sicut sunt Bonosiaci, & Cataphrygæ, quia & illi Christum Dominum non credunt, & isti Spiritum Sanctum perverso sensu esse pravum quemdam hominem Montanum credunt cum ad sanctam Eccle-*

Edit. nov.
p. 95. col. 1.
Tom. 4. p.
201. C.
P. 254. D.

T. 1. Conc.
p. 1498. B.
T. 2. Conc.
pag. 952.

Edit. vet.
Tom. 3. p.
758. D.

Tom. 2. p.
1167. C.

Ecclesiam veniunt, baptizantur. Hæc de causa S. Hieronymus eos non adjungit illis, quos in Dialogo adversus Luciferianos testatur a Romana Ecclesia non rebaptizari.

IV. De Sabellianis constat ex Canone 7. Concilii primi generalis Constantinopolitani jam citato, in quo jubentur ad Ecclesiam redeuntes, baptizari.

V. De Paulianistis, a Paulo Samosateno ita dicti, constat ex Can. 19. Concilii primi generalis Nicæni ann. 325. quo jubentur iterum baptizari. De Paulianistis, inquit, *ad Ecclesiam Catholicam confugientibus definitio prolata est, ut iterum baptizentur omnimodis.* Idem statuit Concilium Arelatense secundum an. 452. Can. 16. & 17. quod testatur etiam S. Hieronymus Dialogo adversus Luciferianos, ubi asserit *Synodum Nicænam omnes Hæreticos suscepisse, exceptis Pauli Samosateni discipulis.* Ratio autem, cur iterum datus illi fuerit Baptismus, non alia esse potest, quam quod in legitima forma collatus primum non fuerat. *Credendum*, inquit S. Aug. L. de Hæresibus, hæresi 44. *eos regulam Baptismatis non tenere.* Idem testatur Innocentius Primus Epist. 22. ad Episcopos Macedoniæ c. 5.

VI. De Photinianis, qui eundem cum Sabellio errorem tuebantur, patet ex Canone 16. Concilii secundi Arelatensis. *Photinianos, inquit, sive Paulianistas, secundum Patrum statuta baptizari oportet.* Unde corrigenda videtur lectio Canonis septimi Concilii Laodicensi an. 364. in quo Photiniani non jubentur rebaptizari. Probabile igitur est verba illa in Canonem irrepsisse, & consequenter delenda, cum Nicænus Canon expresse jufferit rebaptizari Paulianistas, qui iidem erant cum Photinianis.

VII. De Eunomianis patet tum ex Canone 7. Concilii primi generalis Constantinopolitani, tum ex Theodoreto L. 4. hæreticarum fabularum c. 3. tum ex S. Epiphonio hæresi 76. in fine, & Sozomeno L. 6. Hist. c. 28. Theodoreti & S. Epiphonii verba paulo supra retulimus, agendo de necessitate trinæ personis.

VIII. De Elcesæis, ab Elcesai quodam hæresis suæ auctore sic nuncupati, constat ex Theodoreto L. 2. hæretic. fabul. c. 7. ubi asserit *eos usos fuisse Baptismatibus in elementorum confessione.*

IX. De Menandro testis est Theodoretus L. 1. c. 2. ubi ait ipsum asseruisse baptizatos in suo nomine salvos esse.

X. De aliquibus Bonosiacis constat, tum ex S. Gregorio Magno jam citato n. III. tum ex Pelagio II. in suo ad Gaudentium Episcopum Responso: *ubi innuit eos baptizasse in mortem Christi.* Quod vero omnes Bonosiaci non adulteraverint formam Baptismi, colligitur manifeste ex Can. 17. Concilii II. Arelatensis an. 452. ubi dicitur: *Bonosiacos autem ex eodem errore venientes, quos sicut & Arianos baptizari in Trinitate manifestum est, si interrogati &c.*

XI. De aliquibus etiam Arianis idem testatur Theodorus Lector Collectaneorum L. 2. ubi refert a Deuterio Ariano Episcopo aliquem nomine Barbam, Constantinopoli baptizatum sub hac forma: *Baptizatur Barbas in nomine Patris, per Filium, in Spiritu*, ac statim aquam evanuisse. Idem legitur apud Nicephorum L. 13. c. 35. Constat præterea ex antiquo Gregorii Turonensis Supplemento, & Joanne Biclarensi in Chronico, nonnullos in Hispania Gothos Arianos formam Baptismi non servasse; qui idcirco a S. Leandro Hispalensi Episcopo rebaptizati sunt: atque eam ob causam Reginam Brunichildim, dum in Gallias venit, rebaptizatam fuisse

To. 4. p. 2.
p. 304. &
seq.T. 2. Conc.
p. 952.

Ib. p. 43. E.

T. 4. Conc.

p. 1013.

T. 4 p. 2

p. 305.

Tom. 8. p.

13. D.

T. 4. Conc.

p. 1013. B.

Tom. 4. p.

222. A.

Ibid. pag.

103. C.

T. 4. Conc.

p. 1013. B.

Pag. 74. affirmat Aimonius Monachus Floriacensis L. 3. Hist. Francorum c. 4. apud Duchesne Tom. 3. Non omnes porro Arianos peccasse in formam Baptismi certo, colligitur tum ex Concilio generali primo Nicæno, in quo soli Paulianistæ jubentur rebaptizari; tum ex Can. 7. Concilii primi generalis Constantinopolitani; tum ex Can. 16. Concilii secundi Arelatensi mox citato n. X. tum ex S. Greg. Magno Epist. jam citata 67. L. 11. ubi ait: *Arianos per impositionem manus Occidens, per unctionem vero sancti Chrismatis Oriens reformat.* Unde quando S. Athanasius Orat. 3. contra Arianos, & S. Hieron. Dial. adversus Luciferianos innuere videntur, Arianos baptizasse in nomine Creatoris & creaturæ, sensus eorum non est, quod inter baptizandum verba hæc pronuntiaverint, sed cum verba ex animo dicentis soleant exponi, in nomine creaturæ baptizasse dicuntur, quia Filium Dei, in cuius nomine confertur Baptismus, creaturam esse existimabant.

Tom. 1. Conc. pag. 1428. A. XII. De aliquibus Afris supponunt Patres Concilii primi Arelatensis an. 314. Can. 8. ubi ajunt: *De Afris, quod propria sua lege utuntur, ut rebaptizent, placuit, ut si ad Ecclesiam aliquis de hac hæresi venerit, interrogent eum Symbolum; & si perviderint in Patre & Filio & Spiritu sancto eum esse baptizatum, manus ei tantum imponatur, ut accipiat Spiritum sanctum. Quod si interrogatus non responderit hanc Trinitatem, baptizetur.* Supponit igitur Concilium, aliquos fuisse in Africa qui non baptizabant in forma consueta. Ubi castiganda obiter videtur lectio Binni, qui loco *De Afris*, legit *De Arianis*: nondum quippe exorta tunc erat hæresis Ariana.

Per Afros autem intelligit Concilium, tum eos qui Cypriano & Firmiliano adhærentes, quoslibet Hæreticos in hæresi baptizatos indiscriminatum rebaptizabant; tum Sabellianos, Novatianos, Donatistas, cæterasque pestes, quæ in Africa præsertim grassabantur, quippe baptizatos a Catholicis, cum ad suas transibant partes, iterum baptizabant. Juber igitur Concilium, discrimen esse observandum inter Hæreticos qui formam Baptismi integram servabant, & eos qui illam adulterabant; idque discernendum ex interrogatione eorum qui ab ejusmodi Hæreticis ad Ecclesiam redibant: qui si deprehendantur baptizati in forma consueta, non sunt baptizandi; secus, si forma consueta non fuisset observata.

ibid. pag. 52. E. Denique Can. 49. eorum qui Apostolici falso nuncupantur, suppresso nomine notantur qui baptizabant *in tribus sine initio Principiis, aut in tribus Filiis, aut in tribus Paracletis.* Eundem errorem nondum extinctum sæculo sexto perstringit Vigilius S. Pontifex Epist. 2. c. 6. ubi ait: *Si quis Episcopus aut Præbyter, juxta præceptum Domini, non baptizaverit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, sed in una persona Trinitatis, aut in duabus, aut in tribus Patribus, aut Filiis, aut in tribus Paracletis, projiciatur de Ecclesia Dei.* S. August. L. 6. de Baptismo c. 25. observat, suo tempore facilius inveniri Hæreticos, qui omnino non baptizant, quam qui illis verbis: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, non baptizant.

An Christus aliquam Baptismi formam præscripserit.

Sociniani post Socinum, Tractatu de Baptismo cap. 2. docent baptizari *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, apud S. Matth. c. 28. v. 19. non esse baptizari in invocatione seu expressione Personarum Trinitatis; sed idem esse, ac doceri, instrui, initiari in fide Patris, Filii, & Spiritus sancti. Epi-

Episcopus quoque in responsione ad trigessimam septimam quæstionem inter sexaginta quatuor, ubi, etsi putet formam Baptismi consuetam, propter antiquum Ecclesiarum omnium usum, retinendam esse, contendit tamen eam nullo pacto colligi posse ex verbis Christi apud S. Matth. c. 28. unde ibidem putat verba hæc Christi: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, connecti posse cum istis: *Docete*, seu, *discipulos facite*; atque ista verba: *baptizantes eos*, esse intra parentheses collocanda: ita ut sensus sit: *Baptizantes, docete quis sit Pater, quis Filius, quis Spiritus sanctus, & in hac doctrina discipulos facite*: qua certe admissa expositione, clarum est, ista verba: *baptizantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, non esse a Christo præscripta tanquam formam Baptismi.

Gerardus etiam Vossius Disputatione secunda de Baptismo Thesi quinta, contendit nullam esse in Scripturis formam verborum, in quibus baptizare debeamus, præscriptam. Adversus eos sit

C O N C L U S I O.

Christus certam verborum formam in Baptismo usurpandam præscripsit.

Probatur 1. ex c. 28. S. Matth. v. 19. ubi Christus Discipulis ait: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*: quo loco etsi conceptis verbis Christus non dixerit, verba ista inter baptizandum esse pronuntianda, universa tamen Ecclesia verborum Christi custos, ac fidelis intrepres ex eo semper intellexit, & usu suo confirmavit, verba ista exprimenda esse. Ubi observabis obiter, Lutheranos & Calvinistas, qui eandem Baptismi formam nobiscum retinent, ac præscribunt, nec Traditionis & Ecclesiæ auctoritatem infallibilem agnoscunt, vix posse contumaces Socinianos refellere, & probare adversus illos, sensum verborum Christi esse, ut inter baptizandum exprimantur nomina personarum Ss. Trinitatis.

Actorum 19. v. 2. cum S. Paulus interrogasset discipulos: *an Spiritum sanctum accepissent*; & isti respondissent: *Neque si Spiritus sanctus est, audivimus*; statim subjicit Paulus: *In quo ergo baptizati estis*? Quæ sane interrogatio videtur supponere solitum exprimi in administratione Baptismi Christi, nomen Spiritus sancti, de quo discipuli illi, solo Joannis Baptismo tincti, nihil audiverant.

Confirmatur: Quia ibidem Baptismum Christi videtur Apostolus conferre cum Baptismo Joannis, & modum, quo uterque ministrabatur, comparare. *Joannes*, inquit, *baptizavit baptismo pœnitentiæ, dicens: In eum qui venturus esset post ipsum, nempe Christum*: ergo in Baptismo Christi aliquid etiam dicebatur: Quid? verba ista Evangelica: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*.

Pariter primæ Corinth. 1. loquens Apostolus de schismate quod inter Corinthios exortum fuerat, quorum aliqui dicebant se esse Pauli, alii Apollos, alii Cephæ: *Numquid*, ait Paulus, *in nomine Pauli baptizati estis*? quasi diceret: Nonne tenetis memoria verba, quibus datus vobis est Baptismus? An baptizantem audivistis dicentem: *Ego te baptizo in nomine Pauli*? non certe, sed *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*.

Probatur 2. ex constanti & perpetua Ecclesiæ totius traditione & praxi, cujus tot certissima proferri possunt argumenta, quot supersunt Ss. Patrum monumenta. Ex infinitis hæc pauca seligimus.

- P. 94. A. Ex S. Justino Apolog. 2. pro Christianis : *In nomine rerum cunctarum parentis*, inquit, & Domini Dei, & Servatoris nostri Jesu Christi, & Spiritus sancti in aqua tunc lavantur ... Super eo qui renascendum sibi esse statuerit parentis rerum omnium, & Domini Dei nomen nominatur .. In nomine autem etiam Jesu Christi crucifixi sub Pontio Pilato, atque in nomine Spiritus sancti abluitur is qui illuminatur. Igitur, teste S. Justino, nomen Patris, Filii, & Spiritus sancti exprimebatur in administrando Baptismo.
- ibid. C. D. Ex Tertulliano L. de Baptismo c. 13. *Lex tingendi*, inquit, *imposita est*, & forma præscripta : *Ite*, inquit, *docete Nationes*, *tingentes eos in nomine Patris*, & *Filii*, & *Spiritus sancti*. Quid hoc testimonio potest expressius, ac disertius proferri ? Et c. 2. dixerat : *Sine sumptu homo in aqua demissus*, & *inter pauca verba tinctus*. Pauca autem illa verba alia non sunt ab iis, quæ Christus præscripsit Matth. 28. Denique Lib. adversus Praxeam c. 26. *Novissime*, inquit, *mandavit ut tingerent in Patrem, Filium, & Spiritum sanctum* : *non in unum, nam nec semel, sed ter, ad singula nomina in personas singula tingitur*.
- P. 229. D. Ex S. Cypriano Epist. 73. ad Jubajanum, ubi sic legitur : *Post Resurrectionem a Domino Apostoli ad Gentes mittuntur, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptizare Gentiles jubentur*. Quomodo ergo quidam dicunt foris extra Ecclesiam, immo & contra Ecclesiam, modo in nomine Jesu Christi, ubicumque & quomodocumque Gentilem baptizatum remissionem peccatorum consequi posse, quando ipse Christus Gentes baptizari jubeat in plena & adunata Trinitate ?
- P. 224. B. Ex S. Basilio L. de Spiritu sancto c. 12. *Oportet*, inquit, *inviolabilem manere traditionem, quæ in vivifica gratia data est* : Et postea : *Fides perficitur per Baptismum, Baptismus vero fundamento fidei nititur, & utraque res per has voces impletur*. Sicut enim credimus in Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, sic & baptizamur in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.
- Pag. 516. A. B. Ex S. Ambrosio Lib. de Mysteriis c. 4. *Credit*, inquit, *Catechumenus in crucem Domini Jesu, qua & ipse signatur : sed nisi baptizatus fuerit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, remissionem non potest accipere peccatorum, nec spiritualis gratiæ munus haurire* ... Tu autem baptizatus es in nomine Trinitatis, confessus es Patrem ; recordare quid feceris ; confessus es Filium, confessus es Spiritum sanctum.
- P. 126. Ex S. Hieronymo L. 4. Commentariorum in Matth. *Baptizantur*, inquit, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti ; ut quorum una est divinitas, una sit largitio ; nomenque Trinitatis unus Deus est*.
- Edit. vet. Tom. 2 p. 170. A. Edit. post. T. 4. p. 1. p. 144. Ex S. August. Lib. 6. de Baptismo c. 25. *Certa sunt*, inquit, *Evangelica verba, sine quibus non potest consecrari Baptismus*. Quæ autem sint ista verba declarat L. 3. c. 15. *Si*, inquit, *Evangelicis verbis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti Marcion Baptismum consecrabat, integrum erat Sacramentum*.
- Tom. 9. p. 166. ibid. pag. 115. G. His adde, non aliam fuisse unquam Ecclesiæ regulam in approbando vel damnando Hæreticorum Baptismo, quam hujus formæ a Christo præscriptæ accuratam observationem, vel corruptionem, ut constat ex Canone octavo Concilii primi Arelatensis paulo ante citato. Et vero vel ipsis veteribus Hæreticis tam persuasum fuit aliquam esse Baptismi formam verbis expressam, ut illi verba quædam semper usurpaverint, teste S. Irenæo L. 1. c. 18.

Ex his vero omnibus sic arguere licet : Ecclesia in administrando Baptismo semper usurpavit tanquam necessariam formam, sine qua nullum est Sacramen-

mentum, verba Evangelica: atqui non alia de causa verba hæc usurpanda esse duxit Ecclesia, quam quod intellexit ea fuisse a Christo præscripta Matt. 28. Ecclesia enim quæ Sacramenta instituere non potest, non potest etiam verba necessaria ad substantiam Sacramentorum præscribere, sed quæ sunt a Christo præscripta summa religione retinet & observat. Igitur verba, quibus Baptismi forma exprimitur, sunt a Christo præscripta.

Ex his quoque funditus convellitur figmentum Episcopi, verba hæc: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, connectentis cum istis: *Ite & docete*: & istud: *Baptizantes*, inter parentheses collocantis. Nullum enim est, ne vel minimum quidem, parentheses in textu sacro vestigium, nulla necessitas, cum planus sit & apertus Christi sermo. Quod si ad libitum fas sit ejusmodi verborum constructiones, sicut & parentheses fingere, nihil tam certum, ac firmum erit, quod non evertatur.

Dices: Non magis ex istis Christi verbis: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, inferri potest necessitas ista verba pronuntiandi inter baptizandum, quam ex istis: *Euntes docete omnes Gentes*, inferatur necessitas dicendi inter docendum: *Ego vos doceo*; vel ex istis: *In nomine meo dæmonia ejicietis, languores sanabitis*, necessitas dicendi: *Dæmonia ejicio, languores sano &c.* atqui istud postremum necessarium non est, neque ex Christi verbis colligitur: ergo &c.

Confirmatur: Quia illud: *in nomine*, apud S. Matth. c. 28. non significat in expressione seu invocatione, sed in virtute & fide Patris, & Filii, & Spiritus sancti: sicut quando in Actibus Apostolorum legimus Apostolos baptizasse in nomine Christi, illud: *in nomine*, idem est, ac in virtute & fide, non vero in expressione seu appellatione nominis Christi; alias sequeretur validum aliquando fuisse Baptismum datum in solo Christi nomine, quod vulgo non admittunt Theologi.

Resp. nego maj. & parit. Ratio disparitatis ex sola Christi voluntate pendenda est. In factis enim ejusmodi, tota ratio facti est voluntas facientis: voluntas autem Christi nobis per Ecclesiam Sponsam ejus, ac fidelem interpretem declaratur. Si vero superiorem & a priori rationem quæras, cur inter baptizandum necesse sit exprimere actum baptizantis, & invocare Ss. Trinitatem; inter vero docendum, aut quid simile, istud necesse non sit, hæc potest afferri: quia nempe actio qua quis docet, vel dæmonia ejicit, aut morbos sanat, per semetipsam satis determinata est ad hoc, vel illud, absque additione talium verborum: *Ego doceo: Ego dæmonia ejicio &c.* At vero cum actio baptizantis ex se sit indifferens, & possit ad multa referri, necesse est, ut per aliquid speciale determinetur ad actionem sacram, divinam, religiosam, uno verbo ad sacramentalem: istud autem per quod determinatur, est tum declaratio seu expressio invocantis, tum invocatio distincta trium personarum Ss. Trinitatis, tum intentio baptizantis, qua vult facere quod facit Ecclesia & Christus instituit. *Accedit verbum ad elementum*, ait S. Augustinus, *& fit Sacramentum*.

Ad confirmationem nego istud: *in nomine*, apud S. Matth. significare solum in virtute & fide, non vero in invocatione seu appellatione nominis Patris, & Filii, & Spiritus sancti; utrumque enim significat. Nec valet adducta paritas ex Baptismo dato in nomine Christi, in Actibus Apostolorum: ibi enim: *in nomine*, idem est, ac in virtute & fide, non in sola expressione nominis Christi, ut dicemus infra; quia scilicet eo loci non agitur de forma

ma Baptismi, sed tantum de necessitate. Præterea vero, quæ suprema nobis esse debet ratio, Ecclesia istud, *in nomine*, apud S. Matth. intellexit semper de invocatione seu appellatione nominis Patris, & Filii, & Spiritus sancti; istud vero: *in nomine Christi*, in Actibus Apostolorum, non intellexit de sola invocatione nominis Christi in Baptismo.

Qua forma utantur Greci. An antiqua sit & valida.

Pag. 15. Arcudius Lib. 1. de Baptismo cap. 8. hanc apud Græcos usitatam baptizandi formam refert: *Baptizatur servus vel serva Dei N. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Multi inter nostros Scholasticos, loco, *Baptizatur*, legunt, *Baptizetur*; sensu nimirum vel optativo seu deprecatorio, vel imperativo: unde Eugenius IV. in Decreto utrumque modum refert & approbat. Verum ex sola textus græci lectione in Eucharologio apud Goatium pag. 355. & 365. & apud Arcudium loco citato, perspicuum est Græcos modo indicativo dicere: *Baptizatur*.

Tom. 11. Hujus vero formæ tam tenaces sunt Græci, ut eorum nonnulli, Schismatici baptizatos a Latinis rebaptizare ausi fuerint, ut colligimus ex Conc. p. Concilio Lateranensi IV. cap. 4. sub Innocentio III. an. 1225. sive quod existimarent formam, qua utuntur Latini, legitimam non esse, ut putat Bellarminus, nec improbable videtur Arcudio: sive quod prætermisam ab illis trinam mentionem falso crediderint; sive denique ex cæco quodam adversus eos odio.

Innocentius IV. scribens in caput primum de Baptismo & ejus effectibus, negat legitimum fore Baptismum, quem Græcus in Occidentali Ecclesia, conferret in forma apud Græcos consueta: verum hoc in capite, sicut & in aliis nonnullis, quæ privatus Doctor scripsit, deferendus est.

Tempore S. Thomæ quidam existimabant, ut ipse refert in 4. dist. 3. q. 2. art. 2. in Responsione ad primum, formam Græcorum invalidam esse.

C O N C L U S I O.

Forma hæc baptizandi apud Græcos: *Baptizatur servus vel serva Dei N. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, antiqua est & valida.

I. De antiquitate constat ex veteribus formulis quæ referuntur a variis Auctoribus.

A Theodoro Lectores Lib. 2. Collectaneorum, in quo quemdam, nomine Barbam, a Deuterio Ariano Constantinopoli ita baptizatum refert: *Baptizatur Barbas in nomine Patris per Filium in Spiritu sancto*; ubi quamvis vitiosa sit forma in expressione Ss. Trinitatis, priora tamen indicant Baptismum apud Græcos solitum conferri verbo indicativo passivo. Istud porro factum contigit circa annum Christi 500.

A Joanne Moscho Prati spiritualis c. 176. ubi ait Judæum in arena sic baptizatum fuisse: *Baptizatur Theodorus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Istud contigisse narratur circa annum Christi 630.

Bibl. PP. A Severo vulgo Alexandrino Lib. de ritibus Baptismi, Pontifex in T. 12. p. hunc modum ait: *Baptizatur talis in nomine &c.* Dicitur Severus vixisse circa annum Christi 630.

Denique omnes Græcorum Libri rituales, eandem formam continent:

Si vero quæras hujuscæ rationem.

Respondebit 1. Gabriel Philadelphiensis Episcopus in Libro de Sacramentis, duplicem esse. 1. Quia Scriptura etiam verbo passivo utitur. *Ego*, inquit Joannes, *a te debeo baptizari*. 2. Quia hæc loquendi formula modestiam baptizantis indicat, qui ne videatur sibi primarium Baptismi ministerium arrogare, non audet in prima persona dicere: *Ego te baptizo*. Unde S. Chrysostomus Hom. 1. in Acta Apostolorum, expendenda ista verba: *Vos autem baptizabimini, non post multos hos dies. Neque dixit, inquit, Ego vos baptizo Spiritu sancto, sed baptizabimini, nos docens, ut modeste de nobis sentiamus*. Mat. 3. v. 14. Ed. Com. p. 453. B.

Respondebit 2. Arcudius Lib. 1. de Baptismo c. 8. idcirco Græcos verbo indicativo passivo uti, ut eorum apud suos occurratur errori, quicum illis Schismaticis Corinthiis dicebant: *Ego sum Pauli, Ego sum Cepha* &c. quasi significare vellent, Baptismum vel a Paulo, vel a Cepha aut ab alio quocumque Ministro suam trahere virtutem, qui error non tantum in Græciam, sed & in Africam serpsit: unde S. Aug. Serm. 99. de verbis S. Lucæ, alias Homilia 23. inter 50. loquens de peccatis quæ Magdalenæ peccatrici dimissa sunt: *Medicus bonus, inquit, ægros non solum præsentis sanabat, sed & futuros etiam prævidebat. Futuri erant homines qui dicerent: Ego peccata dimitto, ego justifico, ego sano, quemcumque baptizo*. Aliquando tamen verbo indicativo in prima persona usos esse Græcos, colligi potest ex S. Greg. Naz. Orat. 40. versus finem. *Baptizo te, inquit, docens in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. P. 13. col. 2. Tom. 5. p. 524. D. T. I. p. 670. D.

II. Formam istam apud Græcos solemnem validam esse constat, tum quia nunquam ea de re litem illis movere Latini; nunquam ab illis ea forma baptizatos rebaptizarunt: tum quia Eugenius IV. S. Pontifex in Instructione Armenis data, postquam dixit formam Baptismi esse istam: *Ego te baptizo* &c. mox subjungit: *Non tamen negamus, quin & per illa verba: Baptizetur, vel baptizatur manibus meis talis servus vel serva Dei in nomine &c. perficiatur Baptisma*. Rationem addit, quia principalis causa ex qua fluit virtus Baptismi, est Ss. Trinitas, instrumentalis autem est Minister, qui tradit exterius Sacramentum: at utraque exprimitur in forma Græcorum, ministerialis quidem non ita distincte, sed tamen, ait Arcudius, facile intelligitur. Tum denique, quia quoties unio cum Græcis tentata est & perfecta, nusquam ab iis postularunt Latini, ut antiquam suam baptizandi formam immutarent. Tom. 13. Conc. p. 535. C. D.

Dices 1. Alexander III. Decreto: *Si quis puerum*, exigit ut actus baptizantis ministri exprimatur. At in forma Græcorum non exprimitur.

Resp. nego min. Exigit quidem S. Pontifex, explicitam fieri mentionem actionis externæ: utrum vero active, vel passive exprimatur, parum interest. Cum minister apud Græcos ait: *Baptizatur N.* subintelligitur; *a me baptizatur*.

Dices 2. Albertus Magnus in 4. dist. 3. q. 2. ad 8. refert S. Pontificem respondisse, quosdam, qui erant sub regimine Ecclesiæ Romanæ in Dalmatia, rebaptizandos esse, eo quod sub hac verborum formula essent baptizati: *Baptizatur servus Christi*.

Resp. ita quidem primo respondisse S. Pontificem, at postea re maturius ponderata negasse illos rebaptizandos esse.

Qua forma Baptismi utantur Latini. An antiqua sit & valida.

Consueta apud Latinos baptizandi forma hæc est: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen*: quæ ultima vox necessaria non est ad veritatem Sacramenti, sed tantum additur formæ jam perfectæ, ut significet Minister se firmum, ac ratum habere quod fecit, & baptizato cœlestem gratiam apprecari.

De antiquitate formæ illius, ratione invocationis expressa Ss. Trinitatis, nemo dubitat; sed tantum controversia est de priori parte, quæ actus baptizantis verbo indicativo activo exprimitur.

Tom. 5.
p. 524. E.

Ratio dubitandi Morino L. 8. de pœnit. c. 9. & 16. & aliis nonnullis est, tum quia quinque prioribus sæculis nullus formam illam verbo indicativo activo expressam refert. Tum quia ex professo S. Augustinus Sermone 99. de verbis S. Lucæ, alias Homilia 23. inter 50. damnat in Hæreticis eam administrandorum Sacramentorum formam absolutam: *Ego peccata dimitto; Ego sanctifico; Ego sano, quemcumque baptizo*. Verba S. Doctoris paulo ante laudavimus. Cum vero Hæretici objicerent datam esse hominibus a Christo potestatem dimittendi peccata, adeoque posse illos jure merito dicere: *Ego dimitto peccata, Ego absolvo &c.* reponit Sanctus Doctor, non alio sensu dici homines remittere peccata, quam quia Spiritum sanctum acceperunt, qui remittit peccata. Ibid. observat, Christum non dixisse Magdalene: *Ego dimitto tibi peccata tua*; sed: *Remittuntur tibi peccata tua*: quibus certe innuere videtur S. Augustinus, ætate sua incognitam fuisse formam absolutam administrandorum Sacramentorum verbo activo indicativo expressa: sola ergo deprecativa verbo optativo expressa forma obtinuit prioribus sæculis in administratione Sacramentorum.

C O N C L U S I O.

Hæc apud Latinos baptizandi forma: *Ego te baptizo in nomine &c.* antiqua est, & maxime conveniens.

Probatur prima pars: Quia etsi fateamur ingenue, ex quinque prioribus sæculis disertum non extare testimonium formæ illius absolutæ verbo indicativo expræssæ, non inde tamen recte colligitur, formam illam non fuisse antiquitus observatam: quia qui omnium primi leguntur inter Veteres formam ejusmodi præscripsisse aut commemorasse, ut sæculo sexto S. Gregorius Magnus in suo Sacramentario T. 3. p. 73. Edit. post. & postea Auctor Ordinis Romani, & antiqua Liturgia Gallicana a doctissimo Mabillonio edita & illustrata, titulo 25. Venerabilis Beda Lib. variarum quæstionum, quæstione 14. & alii subinde bene multi; eam non tanquam recens inductam, sed ut veterem & a majoribus transmissam tradiderunt. Et vero a forma Græcorum non distat, nisi quod enuntiatur apud illos in tertia persona, *baptizatur*; apud nos vero in prima, *baptizo*: ex utraque enim parte indicativa est & absoluta, non deprecativa.

Nec obstat 1. penuria testimoniorum antesextum sæculum: his quippe primis temporibus, propter frequentiam Hæreticorum adulterantium invocationem personarum Ss. Trinitatis absolute necessariam, magis attentierant, & sol-

& solliciti Veteres in demonstranda necessitate illius invocationis, quam in commemorando verbo, quo utebantur ut exprimerent actum baptizantis.

Quamquam si vera sunt & genuina Acta martyrii S. Stephani S. Pontificis, quæ Baronio ad annum Christi 259. n. 20. fidelissima videntur, habemus exemplum Baptismi dati ab illo S. Pontifice sub hac forma, ibid. n. 23. *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptizo te.*

Nec obstat 2. auctoritas adducta S. Augustini. Non enim simpliciter damnat sanctus Doctor in se verba hæc: *Ego absolvo: Ego baptizo*; sed prævum & erroneum eorum verborum sensum, quem fingeant Donatistæ, quos ibi impugnat. Docebant scilicet illi, Sacramentorum vim & efficaciam pendere ex merito Ministri, non ex virtute Christi; atque sensu illo erroneo superbe jactabant se dimittere peccata, se baptizare &c. quos impugnans merito dicebat sanctus Doctor: *Daturus erat Dominus hominibus Spiritum sanctum, & ab ipso Spiritu sancto fidelibus suis dimitti peccata; non meritis hominum volebat intelligi dimitti peccata.*

Tom. 5 p.
525. C.

Probatur secunda pars, nempe formam hanc Baptismi apud nos usurpata, maxime convenientem esse: Quia nempe recte exprimit Baptismi causam tum instrumentalem, seu ministerialem, tum principalem, tum ipsam baptizati personam. Instrumentalem quidem per ista: *Ego baptizo*; principalem per ista *in nomine: Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Istud vero, *in nomine*, significat præter ipsam oralem appellationem personarum Trinitatis, virtutem, auctoritatem, fidem Trinitatis, cui nomen damus, ac spondemus obsequium, cum baptizamur. Dicitur autem: *in nomine*, non, *in nominibus*: ut clarius unitas essentiae, virtutis, & operationis trium personarum divinarum significetur. Ipsa denique persona baptizati clare exprimitur per pronomen *te*.

An hæc verba: Ego te baptizo, quibus actus baptizantis exprimitur, necessaria sint, ut Sacramentum valeat.

Quæstionis præsentis sensus non est, an necesse sit personam Ministri in Baptismo exprimere: communis enim fere est opinio, id non esse necessarium. Ita S. Th. in 4. dist. 3. art. 2. ad 1. *Utrum*, inquit, *expressio personæ ministri quæ sit secundum nos, sit de necessitate Baptismi, apud quosdam dubium est; probabilius tamen dici potest, quod non sit, ne cogamur totam Græcorum Ecclesiam absque Baptismo ponere, qui personam non exprimunt baptizantis: quod dicitur consilio sanctorum Patrum factum, contra errorem eorum qui in baptizantis persona spem ponebant, de quo 1. Cor. 1. Videntur S. Th. cæterique Scholastici supponere, Græcos modo vel optativo, vel deprecatorio, dicere: Baptizetur servus Dei; in quo loquendi modo nulla involvitur personæ baptizantis mentio, sicut in isto modo indicativo: Baptizetur servus Dei, in quo facile suppletur istud, nempe, per me, seu manibus meis.*

Sensus igitur quæstionis est, utrum validum olim fuerit, aut etiamnum valere possit Baptismus datus a Ministro, qui inter abluendum ista tantum proferret verba: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*: non additis, aut: *Ego te baptizo*, aut: *Baptizatur talis*, aut aliis æquivalentibus verbis, quibus actio baptizantis exprimitur.

Duodecimo Ecclesiæ sæculo excitata primum legitur hæc quæstio, aliis affirmantem, aliis negantem sententiam propugnantibus.

Opi-

Opiniones diversæ.

Præpositivus in 4. parte Summæ Theologicæ, Petrus Cantor aliquot ante Præpositivum annis, in Summa de Sacramenti & animæ consiliis, quæ asservatur manuscripta in Bibliotheca Victorina fol. 156. p. 2.
 Obiit: Hugo a S. Victore Lib. 2. part. 6. c. 13. de Sacramentis.
 an. 1140. Obiit: Petrus Lombardus Magister Sententiarum Lib. 4. dist. 3.
 an. 1164. Obiit: Denique Stephanus Lornacensis Episcopus interrogatus a Pontio Episcopo Claromontano de subiecta quæstione Epistola 5. putant validum & ratum esse Sacramentum Baptismi cum sola expressione seu invocatione nominis *Patris*, & *Filii*, & *Spiritus sancti*, absque illis aut similibus verbis: *Ego te baptizo*, vel, *Baptizatur talis*. Sententiam hanc nonnullis momentis confirmare conatur dictus Stephanus in citatâ Epistola 5.

Alii negantem sequuntur partem, inter quos primus & auctoritate & dignitate eminet Alexander III. edita ex professo eam in rem Constitutione, quæ habetur Extrav. *De Baptismo & ejus effectu*, c. *Si quis*. Obiit autem ille an. 1181. idest ea ipsa ætate qua floruit Stephanus Tornacensis, cui proculdubio, ut & cæteris ejusdem temporis Scriptoribus, ignota fuit hæc S. Pontificis Constitutio, quæ non videtur prius juris publici facta, quam eam Raymundus in Decretales retulerit, & Raymundi compilatio a Gregorio IX. auctoritatem in Judiciis obtinuerit. Paulo ante Gregorium IX. dicta Alexandri III. definitio secundæ Decretalium compilationi sub Innocentio III. factæ inserta quidem fuerat; *Sed ab iisdem Doctoribus Scholasticis*, inquit Morinus Lib. 8. de Pœnit. c. 16. n. 21. *partim ignorata fuit, partim minus quam Raymundi collectio æstimata, eo quod Pontifex eam non confirmasset.*

In eandem negantem opinionem abiit eodem sæculo duodécimo Mauritius Episcopus Parisiensis, qui de hac quæstione consultus fuerat a Pontio Claromontano Episcopo. Extat responsum Mauritiî inter Epistolas Stephani Tornacensis n. 4.

pag. 565. Morinus Lib. 8. de Pœnit. cap. 16. n. 21. mediâ quamdam inire sententiam videtur: nempe Stephani, & aliorum Scholasticorum rationes probabiles judicat; adeoque ante receptam Alexandri III. Constitutionem ratum & validum fuisse Baptismum cum his solis verbis collatum, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, sed post receptam S. Pontificis definitionem, nullum amplius esse, nisi exprimatur actio baptizantis per ista aut æquivalentia verba: *Ego te baptizo. Baptizatur talis &c.* Scilicet idem ille putat judicandum de Baptismo, ac de Matrimonio v. g. quod ante Decretum Tridentinum valuit clam contractum sine testibus & Parochi præsentia: sed post Decretum illud nullum est: potest quippe Ecclesia in administratione Sacramentorum certas præscribere leges & conditiones, quibus non observatis nullum sit & declaretur Sacramentum. Cum igitur definierit Alexander III. nullum esse Baptismum sine istis aut similibus verbis: *Ego te baptizo &c.* concludendum est, post talem definitionem verba ejusmodi absolute necessaria esse, ut ratum sit & validum Sacramentum Baptismi. His ita historice præmissis; Sit

C O N C L U S I O.

Verba ista : *Ego te Baptizo*, aut æquivalentia, quibus actio baptizantis exprimitur, absolute necessaria sunt, ut valeat Baptismus.

Probatur 1. ex perpetuo & constanti usu Ecclesiæ tum Græcæ, tum Latinæ, quæ inter baptizandum usa est verbis exprimentibus actionem Ministri, sicut ex citatis antea testimoniis colligere est. Illius autem usus & praxis necessitatem deduxit Ecclesia ex mandato Christi apud Matth. c. 28. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*: quo loco par videtur adstrui necessitas & invocandi Ss. Trinitatem, & exprimendi actionem baptizantis: aut si istud postremum sustuleris, & aliud quoque tolli poterit; aut saltem nulla satis firma ex Scripturis ratio haberi poterit, qua unum præ alio necessarium absolute esse demonstraretur. Non enim aperte & expresse dixit Christus, ut inter baptizandum appellaremus nomen Patris & Filii & Spiritus sancti, & istud *in nomine*, interpretari quis posset in virtute, auctoritate, fide: attamen constat istud esse falsum. Unde: ex ipsa Ecclesia, quæ fidelis est verborum Christi sponsi sui interpres, traditione ac perpetua praxi; ergo cum ex eadem praxi constet semper usurpata esse verba, quibus exprimitur actio ministri, dicendum, verba illa semper iudicata fuisse necessaria, ut ratum sit & validum Baptisma: & quidquid adversus necessitatem exprimendi actionem baptizantis dicitur a Stephano Tornacensi, illud omne retorqueri ac converti potest adversus necessitatem invocandi nomen Patris & Filii & Spiritus sancti.

Probatur 2. ex definitione Alexandri III. S. Pontificis Extrav. . De baptismo. Cap. Si quis, cujus hæc verba sunt, *Si quis puerum ter in aqua merferit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, amen; & non dixerit: Ego te baptizo &c. puer non est baptizatus.*

Decret. p.
1381.

Prædecessoris sui definitionem confirmavit ejusdem nominis Alexander VIII. in censura multarum propositionum facta die 7. Decembris anni 1690. inter quas hæc n. 27. damnatur: *Valuit aliquando Baptismus sub hac forma collatus: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, prætermittis istis: Ego te baptizo.*

Recueil
des Bul-
les p. 309.

Probatur 4. ex Mauritio Episcopo Parisiensi, qui a Pontio Episcopo Claramontano (sicut & Stephanus Tornacensis) ea de re consultus, respondit per Epistolam inter Stephani Epistolas n. 4. nullum esse Baptismum collatum prætermittis istis aut similibus verbis: *Ego te baptizo*. Quin ipse Pontius in cujus Dicecesi contigerat aliquem fuisse baptizatum sine istis verbis, Parisiensem & Tornacensem consulens Episcopos per Epistolam, quæ extat n. 3. inter Epistolas Stephani Tornacensis, significat sibi nullum quoque videri ejusmodi Baptismum, & *peccatam* appellat consuetudinem eorum, qui qualibet premente necessitate omittunt ista verba: *Ego te baptizo*. Imo ipse Stephanus Tornacensis, quamquam oppositam sententiam multis momentis confirmare nitatur, non eam tamen ut certam omnino ac indubitatam proponit aut affirmanter definit, *Opiniones profundo*, inquit, *non assertiones, paratus summi & Catholici viri Domini Parisiensis sequi vestigia*. Parisiensis autem ille Episcopus erat Mauritius, qui, ut diximus, Baptismum ejusmodi improbavit.

Doctissimus P. Martene L. 1. de antiquis Ecclesiæ ritibus c. 1. art. 14. nu. 15. & seq.

& seq. varia refert antiqua Missalia Græca & Latina, in quibus, si unum excipias Rituale Ecclesiæ Cameracensis ab annis circiter trecentis exaratum, exprimitur actio ministri baptizantis.

Probatur denique ratione S. Thomæ 3. p. q. 66. art. 5. ad 2. *Cum ablutio hominis in aqua, inquit, propter multa fieri possit, oportet, quod determinetur in verbis forme ad quid fiat: quod quidem non fit per hoc quod dicitur: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, quia omnia in tali nomine facere debemus, ut habetur Coloss. 3. Unde si non exprimaturs actus Baptismi, vel per modum nostrum, vel per modum Græcorum, non perficitur Sacramentum.*

Ex his facile est diluere, quæ Stephanus Tornacensis adducit, ut opinionem nostræ Conclusioni adversam tueatur.

Primo ait, Scripturam solummodo præcipere, ut baptizemus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; non ut dicamus: *Ego te baptizo*, quæ verba inutilia omnino videntur, ubi manifesta est actio baptizantis. Sicut cum dixit Christus: *Euntes docete omnes gentes*; necesse non est ut inter docendum dicamus: *Ego vos doceo*. Pariter cum Elisæus servo suo puerum suscituro iussit ut poneret baculum suum super faciem pueri, quis dicat necesse fuisse servo pronuntiare hæc verba: *Pono baculum Elisæi super faciem tuam*? Item cum jubet Deus Moysen virgam suam projicere, ut fieret serpens, numquid necesse fuit Moysen dicere: *Virgam projicio*? non certe. Pariter igitur præcepto Christi satisfacit, qui baptizat in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, nec dicit: *Ego te baptizo*.

Verum hujusce ratiocinii infirmitas patet ex jam dictis supra, ubi quærebamus, an Christus aliquam Baptismi formam præscripserit. Etsi enim Scriptura aperte non jubeat ut inter baptizandum dicamus: *Ego te baptizo*, hunc tamen esse verborum Christi sensum traditio & praxis Ecclesiæ perpetua demonstrat. Et vero, ut observatum jam fuit, eadem Scriptura aperte non dicit ut inter baptizandum pronuntiemus nomen Patris, & Filii, & Spiritus sancti; & tamen certissime constat sine expressa illa invocatione nullum esse Baptismum. Unde porro illud? ex constanti & perpetua Ecclesiæ traditione & praxi. Exempli vero adducta non sunt ad rem nostram: tum quia non sunt in re sacramentaria, de qua hic tantum sermo est: tum quia actiones adductæ ex sese satis erant ad unum quid determinatæ; at non ita est actio baptizantis sine istis verbis: *Ego te baptizo*, ut ait S. Th. citatus.

Secundo, Stephanus ait Ss. Patres, cum de validitate Baptismi actum est aliquando, sollicitos dumtaxat fuisse de verbis istis: *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, non de aliis.

Verum discriminis istius aperta est ratio: nempe de illis tantum verbis, qua Hæretici adulterabant, tunc institutam controversiam, non de aliis, circa quæ nullam legimus subortam quæstionem ante sæculum duodecimum.

Tertio addit Stephanus, viros laicos plebejos solitos in necessitate baptizare in his tantum verbis: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*.

Epist. 74.
pag. 132.

Verum abusus fuit, quem Pontius Episcopus Claromontanus pessimum appellat; & ut dicebat alia in occasione S. Cyprianus: *Consuetudo sine veritate vetustas erroris est*.

Exemplum vero Matrimonii quod adducit Morinus L. 8. de Pœnit. c. 16. n. 21. ut confirmet Stephani sententiam, & probet ante Constitutionem Alexandri III. valuisse Baptismum prætermisiss istis verbis: *Ego te baptizo*; post Constitutionem vero non valere, sicut valuit Matrimonium clande-

sti-

sine contractum ante Decretum Tridentinum, post vero Decretum illud, non amplius ratum est, & validum; exemplum, inquam, illud appositum non videtur. Istud quippe discriminis est inter Sacramenta quorum materia in aliquo morali, aut in aliquo physico consistit, ut in prioribus possit Ecclesia certas quasdam leges ac conditiones præscribere, quibus omissis inhabilis declaratur aut minister ad conferendum, aut suscipiens ad percipiendum Sacramentum: sic inhabiles ad contrahendum Matrimonium declaravit Concilium Tridentinum eos, qui non contraherent coram proprio Parocho, & testibus; & inhabilis declaratur Sacerdos, quamquam valide, & legitime ordinatus, ad absolvendum a peccatis, nisi jurisdictionem habeat & Episcopi ordinarii approbationem. Quid ita? quia nempe materia illorum Sacramentorum consistit in aliquo morali: cum autem rei morales bonitas non semper absoluta sit in se, sed relativa ad varias temporum, locorum, & personarum circumstantias, a quibus plerumque dependet, (quod enim uno tempore, & in his circumstantiis optimum est, mutatis illis circumstantiis, aut malum, aut certe non ita opportunum, & consentaneum esse potest) inde necesse fuit Christum Ecclesiæ suæ prudentiæ ac sapientiæ subjecisse moralem illorum Sacramentorum materiam, in quibus administrandis potest, prout ad commune Fidelium bonum, & Sacramentorum dignitatem expedire judicaverit, certas apponere leges, & conditiones, non quidem ut mutetur illorum Sacramentorum materia, id enim juris non habet Ecclesia, sed ut inhabiles declarentur vel ministri ad conficienda, vel suscipientes ad percipienda Sacramenta. At non ita est in iis Sacramentis, quorum materia in aliquo physico, vel forma in certis verbis posita est, qualis est v.g. Baptismus: sic enim rata, fixa, & a Christo determinata est, tum materia tum forma ipsius, ut semper ratum sit Sacramentum, si illa observeatur sicut oportet; nec potest Ecclesia aut addere, aut detrahare quidquam ex iis, quæ Christus instituit tanquam absolute necessaria ad substantiam Sacramenti. Si igitur aliquando valuisset Baptismus sine istis verbis: *Ego te baptizo*, adhuc valeret non obstante declaratione Alexandri III. At nusquam valuisset contendimus, quod sua Constitutione non primum declaravit S. Pontifex, sed tantum confirmavit antiquam Ecclesiæ doctrinam.

Dixi in Conclusionem, ista verba: *Ego te baptizo*, vel æquivalentia, esse necessaria: ubi

Observabis 1. pronomen *Ego*, absolute non esse necessarium, quia satis exprimitur persona baptizans per verbum, *baptizo*.

Observabis 2. quod si verbo *baptizo*, quis substitueret vel, *tingo*, vel, *lavo*, vel, *mergo*, aut, *abluo*, valide baptizaret, quia unus, & idem est illorum verborum sensus. Unde deferendus Innocentius IV. scribens in caput 1. de Baptismo, ubi putat nullum fore Baptismum, si quis diceret: *Ego Petrus*, vel, *Ego sacerdos te tingo*, aut, *abluo*, aut, *balneo*.

An distincta trium personarum divinarum invocatio sit absolute necessaria; & num valuerit olim Baptismus datus in solo Christi nomine.

Socinus disputatione de Baptismo c. 2. negans istis Christi apud S. Matth. verbis: *Ite docete omnes gentes, baptizantes eos &c.* contineri & præceptum, & formam baptizandi, consequenter docet Apostolos reipsa baptizasse in solo Christi nomine.

Inter Scholæ Magistros non una est opinio.

Tournely de Baptism. & Confirm. Tom. VII.

D

Sunt

Sunt qui existimant, non tantum Apostolorum ætate valuisse, sed etiam subsequente, & etiam nunc valere Baptismum in solo Christi nomine collatum. Ita innuere videtur Beda Commentario in c. 10. Actorum, Hugo a S. Victore L. 2. de Sacramentis par. 6. c. 2. Magister sententiarum l. 4. dist. 3. littera E. Cajetanus in Commentariis, ex quibus tamen, editione altera Romana, jussu S. Pii V. sententia hæc expuncta fuit. At eadem in Hadriani VI. Operibus in 4. q. 2. de Baptismo, adhuc legitur; quæ quidem Opera ab illo antea, cum adhuc privatus esset, exarata sunt, typis deinde Romæ edita cum Pontificatum gereret, ipso præfente ac spectante an. 1522. His accedere videtur Vossius disp. de Baptismo Thesi 5. ubi contendit idem omnino esse baptizare: *in nomine Christi*, ac *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*; licet judicet satius esse, & consultius, si tres personæ distincte appellentur.

Sunt qui docent, Apostolos quidem ex legitima causa dispensationis; nempe ad majorem nominis Christi commendationem, & celebritatem apud primos Christianos promovendam, baptizasse in solo ejus nomine, seu in sola invocatione; sed sublata deinde hac dispensationis causa, non amplius ratum esse Baptisma nisi sub invocatione distincta trium divinarum personarum. Ita S. Th. hic art. 6. ad 1. S. Bonaventura in 4. dist. 3. 1. parte distinctionis art. 2. q. 2. ad 3.

Pa. 36. A. Maldonatus de Sacramentis Tom. 1. q. 3. judicat non esse improbabilem sententiam eorum, qui putant, ratum esse, & validum Baptisma collatum in nomine colectivo SS. Trinitatis, quamvis ibidem fateatur contrariam opinionem communiorē esse, & consuetudine magis probatam.

Sunt denique qui existimant, (& quidem nostro judicio verius) nusquam in solo Christi nomine collatum valuisse Baptismum, sed distinctam Patris & Filii & Spiritus Sancti appellationem semper necessariam fuisse. Cum illis sit

C O N C L U S I O.

Distincta Patris, & Filii, & Spiritus Sancti invocatio absolute necessaria est; nec unquam valuit, aut valere potest Baptismus in solo nomine Christi collatus.

Duæ sunt partes. Prima pars demonstrata manet, ex testimoniis tum Scripturæ tum SS. Patrum, quæ adduximus supra, ubi quærebat, an Christus aliquam Baptismi formam præscripserit. Consule.

Et vero perpetua, & constans Ecclesiæ universæ traditio, & praxis invictæ dogma istud Catholicum demonstrat: nulla quippe alia regula usa est Ecclesia in admittendo, vel rejiciendo Hæreticorum Baptismo, quam expendendo, an inter Baptizandum forma consueta, & a Christo præscripta, invocatio nempe trium divinarum personarum, observata fuisset aut violata; ita ut jussi sint rebaptizari, qui in alia forma fuerant baptizati. Sic Conc. Nicænum I. rebaptizari jussit Paulianistas, Conc. Laodicenum, Montanistas; Conc. II. Arelatense Can. 16. & 17. Photinianos; Conc. Constantinopol. I. quod est generale II. Eunomianos, Montanistas, Sabellianos, de quibus omnibus diximus antea initio hujus Quæstionis. Unde Concil.

T. 1. Conc. p. 108. A. de hæresi venerit, interrogent eum Symbolum; & si perviderint eum in Patre & Filio & Spiritu S. esse baptizatum, manus ei tantum imponatur, ut accipiat

piat Spiritum sanctum. Quod si interrogatus non responderit hanc Trinitatem, baptizetur. Quo in Canone istud obiter observabis, collectivum nomen Trinitatis exponi per distinctam enumerationem Patris, & Filii, & Spiritus sancti; quod etiam diserte docet S. Ambrosius Lib. de Mysteriis c. 4. Postquam enim dixit: *Tu baptizatus es in nomine Trinitatis*; statim explicat nomen collectivum, facta expressa enumeratione personarum; *Confessus es Patrem, inquit, recordare quid feceris; confessus es Filium, confessus es Spiritum sanctum.* Non sufficeret igitur ad veritatem Baptismi, si quis diceret: *Ego te baptizo in nomine Trinitatis.*

Tom. 2. p.
330. B. C.

Probatur etiam ratione quam adducit Tertullianus L. de Baptismo c. 6. Cum enim Baptismus sit fidei Sacramentum, quo fidem nostram in tres personas SS. Trinitatis salutis nostræ auctores ac sponsores testamur & obligamus, necesse fuit tres illas divinas personas distincte & expresse appellari seu invocari. Sic loquitur: *Angelus Baptismi arbiter superventuro Spiritui sancto vias dirigit, ablutione delictorum, quam fides impetrat, obsignata in Patre & Filio & Spiritu sancto.* Nam si in tribus testibus stabit omne verbum, quanto magis, dum habemus per benedictionem eosdem arbitros fidei, quos & sponsores salutis, sufficit ad fiduciam spei nostræ etiam numerus nominum divinorum? Cum autem sub tribus & testatio fidei, & sponsio salutis pignorentur, necessario adjicitur Ecclesiæ mentio; quoniam ubi tres, idest, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, ibi Ecclesia, quæ trium corpus est. Alludit Tertullianus eo loci ad publicam professionem fidei in Patrem & Filium & Spiritum sanctum, quam a baptizandis exigebat Ecclesia.

P. 126. D.

Secunda pars, nempe nunquam valide collatum fuisse Baptisma in solo Christi nomine.

Probatur auctoritate SS. Patrum, qui exponentes ea ipsa Scripturæ loca, in quibus aliqui baptizati dicuntur in nomine Christi, docent re ipsa eos fuisse baptizatos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Ita imprimis

S. Cyprianus Epist. 73. ad Jubajan. *Jesu Christi mentionem facit Petrus, inquit, non quasi Pater omitteretur, sed ut Patri quoque Filius adjungeretur.*

Pag. 126.

Act. 2. 2.

28.

Auctor anonymus sed antiquus, Cypriano coætaneus, in Tractatu, cui titulus est: *Non debere denuo baptizari, qui semel in nomine Domini nostri Jesu Christi sint tincti*, probat, quod etsi a baptizandis invocaretur Christi nomen, non tamen in sola nominis ipsius invocatione, sed in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti baptizati censendi sint. Neque æstimet, inquit, huic tractatui contrarium esse, quod dixit Dominus: *Ite, docete omnes Gentes in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti*; quia cum hoc verum & omnibus modis in Ecclesia observandum sit, & observari quoque solitum sit, tamen considerare oportet quod invocatio nominis Jesu non debet a nobis inutilis videri, propter venerationem & virtutem ipsius nominis.

S. Basilius Lib. de Spiritu sancto c. 12. cui titulus: *Adversus eos qui dicunt sufficere Baptisma tantum in nomine Domini*, ex professo Conclusionem nostram demonstrat, & speciem contraria nonnulla Scripturæ testimonia conciliat. *Neminem, inquit, in fraudem inducat illud Apostoli, quod nomen Patris, & Spiritus sancti mentionem in Baptismatis commemoratione frequenter omittit; neque ideo putet usum harum vocum esse indifferentem.... Siquidem Christi appellatio totius Deitatis est professio: quippe quæ simul declarat & Deum qui unxit, & Filium qui unctus est, & Spiritum sanctum, qui est unctio.* Et postea: *Videtur interdum & Spiritus tantum in Baptismate fecisse mentionem Aposto-*

Edit. vet.

Tom. 2. p.

169.

Ibid. D.

Ius. Omnes enim, inquit primæ Cor. 12. in uno corpore, & in uno Spiritu baptizati sumus, &c. At non ideo quis dixerit perfectum esse Baptisma, in quo solum Spiritus nomen invocatum est. Oportet enim inviolabilem manere traditionem &c. Sicut supra retulimus, cum quærebamus, an Christus aliquam Baptismi formam præscripserit.

Mirum certe est, potuisse Vossium Disput. 2. de Baptismo Thesi 5. hunc S. Doctoris textum laudare, ut ostendat Baptismum in solo Christi nomine collatum validum visum esse antiquis Ecclesiæ Patribus, cum data opera omnino oppositum demonstrandum sibi proposuerit S. Basilus.

Apud Hier. T. 4. part. 4. pag. 503. Didymus L. 2. de Spiritu S. non longe ab initio: *Non arbitror, inquit, quemquam tam vecordem atque insanum futurum, ut perfectum Baptisma putet quod datur in nomine Patris, & Filii, sine assumptione Spiritus Sancti; aut rursus in nomine Patris, & Spiritus Sancti, Filii vocabulo prætermisso; aut certe in nomine Filii, & Spiritus Sancti, non præposito vocabulo Patris. Licet enim quis possit existere saxeus (ut ita dicam) cordis & penitus mentis alienæ, qui ita baptizare conetur, ut unum de præceptis nominibus prætermittat, videlicet contrarius legislator Christi; tamen sine perfectior baptizabit, imo penitus a peccatis liberare non poterit, quos a se baptizatos existimaverit.*

Ed. Paris. 1619. Tom. 2. p. 351. A. Origenes in caput 6. Epistolæ ad Romanos: *Cur inquit, hic Apostolus Christi nomen assumpsit dicens: Quicumque in Christo baptizati sumus; cum utique non habeatur legitimum Baptisma, nisi sub nomine Trinitatis. Deinde respondetur: Quoniam hoc loco non tam Baptismatis rationem, quam mortis Christi discutere cupiebat.*

Theophylactus in caput ultimum S. Lucæ: *Quomodo, inquit, Baptisma in nomine solius Christi fieri intelligemus, præsertim eum alias doceamur baptizari in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti? Primum dicimus, quod quando dicimus Baptisma fieri in nomine Christi, non dicimus quod oporteat in solius Christi nomine fieri.*

Ed. Paris. 1631. p. 545. D. S. Augustinus L. 2. contra Maximinum Arianum cap. 17. solvens objectionem illius adversus divinitatem Spiritus sancti ex eo ductam, quod Scriptura rerum creationem Spiritui sancto non adscribat, respondet ex illa Scripturæ silentio male inferri reipsa Spiritum sanctum Creatorem non esse; sicut ex eo, quod Scriptura aliquando asserat, baptizatos nonnullos fuisse in nomine Christi, non propterea inferre licet eos baptizatos fuisse in solo nomine Christi, non appellato nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Audiatur S. Doctor: *Si autem quia non est nominatus, (Spiritus sanctus) quod etiam per illum facta sit creatura, quando de Filio dictum est: Omnia per ipsum facta sunt; ideo putas Dei Spiritum non esse Creatorem: procul dubio, nec in ejus nomine poteris baptizatos dicere, quibus ait Petrus: Agite pœnitentiam, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Domini Jesu Christi; quia non ait, & Spiritus Sancti: nec in Patris nomine; quia nec ipse ibi est nominatus. Si autem etiam non nominatis Patre, & Spiritu Sancto, in nomine Jesu Christi jussi sunt baptizari; & tamen intelliguntur non baptizati, nisi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: cur non sic audis de Filio Dei, Omnia per ipsum facta sunt: ut & non nominatim intelligas ibi etiam Spiritum Sanctum. Quo loco S. Doctor regulam præscribit solvendis præsentis controversiæ difficultatibus maxime opportunam: scilicet, quando Scriptura alicujus tantum personæ divinæ mentionem facit, alias non censi excludas; imo omnes præsupponi, cum trium divinarum personarum una sit operatio, sicut una est essentia.*

Venerabilis Beda Lib. variarum quæstionum qu. 14. Si quis, inquit, baptizans dicat: Baptizo in Christo Jesu; & non dicat: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, sicut Dominus instituit, non est verus Baptismus; & ideo videndum est, ne quis erret in verbis Apostoli, quibus dicit: Nunc baptizo in Christo Jesu; aliter intelligens quam dictum sit. Quo loco videtur Beda correxisse quod scripserat Commentario in caput 10. Actorum, ubi ex S. Ambrosio exponit quomodo S. Lucas asserat multos in nomine Christi fuisse baptizatos: quamquam cum ibi S. Ambrosii verba tantum referat, eodem sensu exponi posset, quo ipsum S. Ambrosium mox exponemus.

Tom. 8. p.
407. n. 60.

Denique S. Joannes Damascenus L. 4. orthodoxæ fidei c. 10. exponit quid sit baptizari in Christi nomine; & docet idem esse, ac baptizari in fidem Christi, non vero in appellatione solius nominis Christi. In Christum baptizatum esse, inquit, nihil aliud indicat quam in illum credendo salutifera aqua tingi. Fieri autem non potest, ut in Christum credamus, nisi Patris, & Filii, & Spiritus sancti confessione imbuti simus... Enim vero quænam verborum forma adhibenda esset, Dominus Discipulis suis exposuit: Baptizantes eos, inquit, in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti.

Tom. 1. p.
260. A.

Ibid. B.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Constat ex Actibus Apostolorum, multos in nomine Christi baptizatos fuisse. Cap. 2. v. 38. S. Petrus ait: Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum.

Cap. 8. v. 12. Cum vero credidissent Philippo evangelizanti de Regno Dei, in nomine Jesu Christi baptizabantur viri & mulieres.

Cap. 10. vers. 48. Jussit eos (S. Petrus) baptizare in nomine Domini Jesu Christi.

Cap. 19. v. 5. de quibusdam discipulis, quos S. Paulus invenit Ephesi, dicitur: His auditis, baptizati sunt in nomine Jesu.

Resp. Ex citatis modo Ss. Patrum testimoniis patere ad propositam difficultatem responsionem, quæ triplex afferri potest.

Prima est, nomen Christi in Baptismo appellatum fuisse, non prætermisso nomine Patris & Filii & Spiritus sancti: una enim persona nominata, cæteræ non censentur excludi, imo potius supponuntur pariter appellatæ. Ita exponunt S. Cyprianus, Anonymus, S. Basilius, S. Augustinus, Beda. Atque, ut ait Eulogius apud Photium in Bibliotheca Codice 280. Quid dictum est in Actis de iis, qui Baptismum Joannis acceperant. His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu; hoc est, quia baptizati sunt juxta traditionem, doctrinamque Domini Jesu. Quare & alibi cum dicit: In Christo vel in morte Christi baptizati sunt, eundem sensum debemus intelligere significari; hoc est, in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti baptizati sunt. Sic enim docuit & tradidit Jesus Christus Dominus noster, ut Baptismus fieret. Verisimile quippe non est, Apostolos tam religiosos & accuratos mandatorum Christi observatores, tam solemne præceptum baptizandi in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti datum a Christo Matth. 28. neglexisse. Imo legimus ab ipsis rebaptizatos Ephesios, quod declarassent se nihil audivisse de Spiritu sancto. In quo ergo, inquiunt Act. 19. v. 3. baptizati estis? Qua quæstione supponunt solitum fuisse exprimi in Baptismo nomen Spiritus sancti, sicut Patris, & Filii; Baptismus ergo in nomine Christi, idem est, ac secundum præceptum Christi datus.

Ed. Roth.
1653. p.
1603. nu.
10.

Secunda est, baptizari in nomine Christi idem esse, ac baptizari in fide Christi, seu post emissam publicam professionem fidei in Christum. Ita S. Joannes Damascenus citatus: nullus quippe baptizabatur, nisi prius contestatus fuisset se credere in Christum. Hunc sensum non obscure insinuat Scriptura. Act. 22. v. 16. Ananias sic Paulum compellat: *Quid moraris? Exsurge & baptizare*, & *ablue peccata tua invocato nomine ipsius*. Et c. 8. v. 36. ubi narratur quomodo baptizatus sit Eunuchus Reginæ Candacis a Philippo, *Venerunt*, ait S. Lucas, *ad quamdam aquam*; & ait Eunuchus: *Ecce aqua, quid prohibet me baptizari?* Dixit autem Philippus: *Si credis ex toto corde, licet*. Et respondens ait: *Credo Filium Dei esse Jesum Christum*. Et jussit stare currum; & *descenderunt uterque in aquam Philippus & Eunuchus, & baptizavit eum*. Ubi observabis non addi: *Baptizavit eum in nomine Christi*: sicut aliis in locis. Quid ita? quia Eunuchus ille jam suam in Christum fidem professus fuerit. Illud ergo: *in nomine Christi*, intelligi debet; non ex parte ministri baptizantis, quasi inter baptizandum solum Christi nomen aliquando expressum & appellatum fuerit, sed ex parte subjecti recipientis Baptismum, a quo exigebatur prius fidei in Christum professio.

P. 545.

Tertia responsio est, baptizari in nomine Christi nihil esse aliud quam baptizari Baptismo Christi, in ejus virtute & auctoritate: ut nempe Baptismus Christi distinguatur a Baptismo Joannis quo tincti dumtaxat fuerant ii, de quibus dicitur Act. 19. v. 5. *Baptizati sunt in nomine Jesu*; id est, Baptismo Christi. Istud *in nomine*, sæpius usurpari ab Auctoribus sacris pro virtute seu auctoritate, manifestum est ex S. Petro Act. 3. v. 6. ubi sanans claudum ait: *In nomine Jesu Christi Nazareni surge & ambula*. Et cap. 4. v. 7. Sacerdotes & Scribæ sic interrogant Petrum & Joannem: *In qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos?* Responsionem confirmat Theophilactus in c. 24. S. Lucæ: *Quando dicimus, inquit, Baptisma fieri in nomine Christi, non dicimus quod oporteat in solius Christi nomine fieri, sed quod Christi Baptisma ... spirituale sit, non judaicum; neque quale Joannis in pœnitentiam solum, sed & communionem Spiritus sancti remissionem peccatorum conferat*.

Instabis: Tam istud *in nomine Christi*, in Actibus Apostolorum significat in invocatione, quam apud S. Matth. c. 28. *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, significet in invocatione seu appellatione Patris & Filii & Spiritus sancti, non vero tantum in virtute & auctoritate: atqui hoc postremum verum est: ergo &c.

Resp. 1. nego maj. In his enim rebus, quæ facti sunt, & pendent à virtute Christi, Ecclesiæ, ac Traditionis judicium audiri debet: at ex perpetua Ecclesiæ praxi, ac Traditionis constantis judicio constat istud *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, apud S. Matth. idem esse, ac in invocatione seu appellatione, quia inter baptizandum semper invocatum est nomen Patris & Filii & Spiritus sancti. At non ita est de nomine Christi saltem solo, per exclusionem aliarum personarum; nusquam enim ex Traditione Ecclesiæ demonstrabitur valuisse Baptismum sub invocatione solius nominis Christi collatum.

Resp. 2. Istud *in nomine Christi*, in Actibus Apostolorum, significare posse invocationem Christi, non quidem per exclusionem, sed per adjunctionem aliarum personarum, ut antea diximus.

Objicies 2. Auctoritatem duorum SS. Pontificum Stephani & Nicolai I. quorum primus sedere cœpit an. 255. alter an. 589. uterque vero credidit ratum esse & validum Baptisma datum in solo Christi nomine.

De

De Stephano testis est sanctus Cyprianus Epist. 73. ad Jubajan. ubi de illo conqueritur, quod nequidem a Marcione baptizatos iterum baptizari velit, eo prætextu, quod in nomine Jesu Christi baptizati videantur. *Quomodo ergo, inquit, quidam dicunt foris extra Ecclesiam, imo & contra Ecclesiam, modo in nomine Jesu Christi, ubicumque & quomodocumque Gentilem baptizatum remissionem peccatorum consequi posse, quando ipse Christus Gentes baptizari jubeat in plena & adunata Trinitate?* Opponit ibi S. Doctor Baptismum in nomine Christi, Baptismo in plena & adunata Trinitate; seu qui, juxta Christi mandatum, conferri debet in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; atque Stephano, ejusque sequacibus, objicit, quod contra istud mandatum, ratum haberent Baptismum in nomine Christi collatum.

P. 126.

Idem refertur in Actis passionis hujus S. Martyris & Pontificis, qui, teste Baronio ad an. 259. n. 20. accurata sunt & fide dignissima. Narratur enim ibid. n. 22. facto frequenti conventu in crypta Nepotiana, Stephanum in nomine Domini nostri Jesu Christi baptizasse, & signo sacri Mysteriorum consecrasse numero centum & octo, tam viros quam mulieres.

Tom. 2.

p. 630.

De Nicolao I. constat ex ejus Responso ad consulta Bulgarorum c. 10. ubi sic loquitur: *A quodam Judæo, nescitis utrum Christiano, an Pagano, multos in patria vestra baptizatos asseritis, & quid de his sit agendum consultis. His profecto in nomine SS. Trinitatis, vel tantum in nomine Christi, sicut in Actis Apostolorum legimus, baptizati sunt, (unum quippe, idemque est, ut S. exponit Ambrosius) constat eos non esse denuo baptizandos; sed primum utrum Christianus an Paganus ipse Judæus extiterit, vel si postmodum factus fuerit Christianus, investigandum est. Quamvis non prætereundum esse credamus, quid beatus de Baptismo dicat Augustinus; Jam satis, inquit, ostendimus ab Baptismo, qui verbis Evangelicis consecratur, non pertinere, cujusquam vel dantis vel accipientis errorem, sive de Patre, sive de Filio, sive de Spiritu sancto aliter sentiat, quam doctrina cœlestis insinuat.*

Tom. 8.

Concil. p.

548. B. C.

Resp. ad auctoritatem Stephani, 1. incertum plane esse an. S. Cyprianus de Stephano loquatur: ait enim tantum: *Quidam dicunt*; qui vero illi sint, non explicat. Nec plane liquet, an quod ibi asserit S. Doctor, legerit in ipsa genuina Stephani Epistola: hanc quippe se a Jubajano accepisse narrat; at verisimile non videtur, Stephanum scripsisse Jubajano in remotioribus Africæ partibus Episcopo, & non sancto Cypriano Carthaginiensi Episcopo, præsertim cum ad ipsum recte misisset Decretum de non rebaptizandis Hæreticis, sicut colligitur ex ipsa S. Cypriani ad Pompejum Epistola n. 74.

2. Esto de Stephano loquatur S. Cyprianus, pace ipsius dictum sit, eum Stephani mentem & sensum satis affecutum non fuisse, cum existimavit Baptismum in nomine Christi datum, Stephano idem esse, ac in sola nominis Christi invocatione. Non ita est: per Baptismum enim in nomine Christi, intelligebat Stephanus Baptismum virtute & auctoritate Christi institutum & datum; & quidem apposite ad statum controversiæ, quam cum Cypriano habebat, ut nempe ostenderet parum referre a quo Baptismus conferatur, modo sit baptismus Christi, id est virtute & auctoritate Christi institutus, cujus proinde vis & efficacia non pendet, ut putabat S. Cyprianus cum suis, a fide ministri, sed ex virtute Christi, qui tam bene per Hæreticos ac per orthodoxos, per malos, ac bonos Sacramenta sua dispensat.

Hanc autem fuisse veram & genuinam mentem S. Pontificis Stephani patet,

Tom. 2.
p. 530.

P. 146.

P. 147.

tet, tum ex ipso statu controversiæ inter ipsum & S. Cyprianum excitatæ; non enim de forma Baptismi, sed de fide ministri agebatur inter illos: tum quia Stephanus in nulla re a Traditione discessit, qui solemne istud emiserat Decretum: *Nihil innovetur, nisi quod traditum est*: at tota docet Traditio, Baptismum conferri debere sub invocatione expressa trium personarum Ss. Trinitatis. Tum quia in illis ipsis Actibus passionis S. Stephani quos commemorat Baronius ad an. Christi 259. nu. 23. refertur Nemesium Tribunum militum a Stephano baptizatum fuisse sub hac forma: *In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti baptizo te*. Quando igitur in iisdem Actibus refertur eum baptizasse in nomine Jesu Christi, per illud, *in nomine*, intelligi debet in virtute seu auctoritate Christi, seu Baptismo Christi. Tum denique quia Firmilianus Cypriano & Stephano coetaneus, testatur Stephanum reipsa baptizasse in plena & adunata Trinitate. Sic loquitur in Epistola ad Cyprianum inter Cyprianicas n. 76. *Illud quoque absurdum, quod non putant querendum esse quis sit ille, qui baptizaverit, eo quod qui baptizatus sit, gratiam consequi potuerit invocata Trinitate nominum Patris & Filii & Spiritus sancti*. Idem quoque post narratam dæmoniacæ cujusdam foeminæ historiam subdit: *Quid igitur, ait, de hujusce Baptismo dicemus maxime cui nec symbolum defuit Trinitatis?* Igitur, teste Firmiliano (quamquam in Stephanum parum propenso) Stephanus baptizabat sub invocatione Trinitatis nominum Patris & Filii & Spiritus sancti.

Ad auctoritatem Nicolai I.

Sunt, qui in ejus Responso duplicem distinguunt partem: priorem in qua agit dumtaxat de fide baptizandi, non de forma ex parte ministri baptizantis; ac ejus mentem esse ajunt, parum scilicet referre an qui baptizandus est, testetur se credere in Trinitatem, aut in Christum, cum unum & idem sit; istud ergo: *baptizari in nomine Christi*, in mente S. Pontificis, attenditur ex parte subjecti seu suscipientis Baptismum, a quo postulabatur fides in Christum; non ex parte ministri, quasi verba illa tantum sufficere voluerit pro forma Baptismi. Responsum probant, quia S. Pontifex adducit auctoritatem tum Actuum Apostolorum, tum S. Ambrosii: at in illis locis non agitur de forma Baptismi, sed de fide baptizandi. Posteriores vero Responso partem ajunt spectare ministrum Baptismi, in quo exigit, ut verbis Evangelicis utatur pro forma: nihilominus jubet examinari, quis sit ille minister, an Judæus, an Paganus, an Christianus; non quod dubitet S. Pontifex ratum esse Baptisma a quocumque verbis Evangelicis collatum, sed quod periculum sit, ne Paganus aut Judæus formam corrumpat inter baptizandum.

Verum responsio ista, ut nihil dissimulemus, gratis ficta videtur, nullumque habet in citato Nicolai Responso fundamentum; in quo non duplex est, sed unum Responso argumentum, nempe conditio baptizantis, non vero fides baptizati. Namque tale Responsum est, qualis interrogatio; at non interrogatus fuit S. Pontifex de fide suscipientis Baptismum, sed de ministro, an si Paganus sit, vel Judæus, legitime baptizet: quando igitur respondet S. Pontifex, legitime illum baptizare, si in nomine Trinitatis vel in nomine Christi baptizet, manifestum est illud ex parte ministri debere intelligi, non ex parte subjecti recipientis Baptismum; atque ejus mentem esse, Baptismum perinde ratum esse, si vel in nomine Trinitatis, vel in nomine Christi conferatur: sub disjunctione enim utrumque proponit.

Nec

Nec obstat, quod in confirmationem sui Responsi adducat auctoritatem Actuum Apostolorum & S. Ambrosii, quia nempe in ea persuasione fuit Nicolaus, his in locis sermonem esse de Baptismo revera dato in solo Christi nomine. Adde quod S. Pontifex loquatur de eo, quo posito non sunt rebaptizandi illi Bulgari, quo vero sublato forent rebaptizandi: at istud nullatenus intellexit de fide aut ex parte baptizantis, aut ex parte baptizati; siquidem ex professo citat Augustinum dicentem, *non pertinere ad Baptismum verbis Evangelicis consecratum cujusquam vel dantis vel accipientis errorem*; ergo illud intelligere dumtaxat potuit de forma per ministrum pronuntiata, qui si deprehendatur baptizasse in nomine Trinitatis aut in nomine Christi, Baptismus ratus est nec iterandus, secus vero nullus & iterandus.

Alii igitur respondent, S. Pontificem ex privata sua sententia extra quæsitâ respondisse, valere Baptismum in nomine Christi collatum: de hoc enim interrogatus non fuerat, & istud obiter inseruit suo Responsio, adeoque, salva quæ ipsi debetur reverentia, deferri potest.

Objicies 3. auctoritatem aliquorum SS. Patrum, Cypriani, Hilarii, Basilii, Ambrosii, & Bernardi, qui omnes testantur Apostolos in solo Christi nomine valide baptizasse.

S. Cyprianus Epist. 73. ad Jubajanum, docet *Apostolos baptizasse Judæos in nomine Jesu, Gentiles autem in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti*. p. 126.

S. Hilarius L. de Synodis contra Arianos in postrema editione n. 85. *Ne postremo Apostoli, inquit, reperiantur in crimine, qui baptizare in nomine Patris & Filii, & Spiritus sancti jussi tantum in nomine Jesu baptizarunt*. Ed. nov. p. 1209. D. Tom. 1. p. 299. C.

S. Basilii Lib. 5. adversus Eunomianum cap. 3. *Gentes, inquit, quæ crediderint, ac edoctæ fuerint, jubet baptizari in Trinitatis nomine. Petrus vero ad Judæos qui de Christo occidendo conjurarant, ac pœnitentia ducebantur; Pœniteat, inquit, unumquemque vestrum, fratres, vestræ malitiæ, ac viæ prave; atque baptizetur in nomine Domini Jesu, & salvabitur: tanquam possit eadem efficere Filius in lavacri regeneratione, quæ Pater & Spiritus sanctus efficiunt. Et Paulo post: Proinde si Spiritus sanctus in Apostolis eadem operari potest, quæ Patris, ac Filii nomen in iis, qui ex Gentibus crediderant, & Domini Jesu nomen in iis quos pœnituerat Judæis, (nemo enim dixerit, Apostolos minus accepisse gratiæ per lavacrum, quam qui erant ex Gentibus, propterea quod ipsi in Spiritu sancto gratiam habuerunt) quomodo non est ejusdem cum Patre & Filio substantiæ Spiritus, qui est quoque ejusdem operationis*. Ibid. D.

S. Ambrosius Lib. 1. de Spiritu sancto cap. 3. refellens objectionem eorum, qui ex istis Apostoli verbis primæ Corinth. 8. ver. 8. *Ex Patre sunt omnia, & per Filium omnia*, inferebant, Spiritum sanctum non esse Deum, quia eo loci prætermittitur; ostendit istud silentium divinitati Spiritus sancti non obesse, duplici præsertim argumento.

Obiit
an. 197.
Tom. 2.
p. 607.

I. Quia in multis Scripturæ locis commendatur Spiritus sancti virtus & potestas, in quibus Patris aut Filii nomen filetur; nec tamen inde quis merito inferret Patrem & Filium Deum non esse.

II. Quia ubi in Scripturis aliqua divina operatio vel Patris, vel Filii, vel Spiritus sancti designatur, etsi una tantum appelletur persona, ad omnes tamen operatio illa referri debet, quia trium personarum una est & omnino par virtus & auctoritas. Hanc autem suam responsionem confirmat sanctus Doctor duplici exemplo; nempe Eunuchi Candacis Reginæ, qui baptizatus tantum in Christo plenum consecutus est mysterium; & eorum, qui Act. 19. leguntur baptizati tantum in nomine Jesu Christi, nec tamen, in his
itera-

ibid. p.
608, A.

iteratum est Baptisma, sed novatum. Audiatur S. Doctor: Denique *Æthiops Eunuchus Candacis Reginae baptizatus in Christo, plenum mysterium consecutus est. Et illi, qui negaverunt se scire Spiritum sanctum, quamvis baptizatos se dicerent in Joannis Baptismo, baptizati sunt postea. Baptizati sunt itaque in nomine Jesu Christi; nec iteratum est baptisma, sed novatum, unum enim baptisma. Ubi autem non est plenum baptismatis Sacramentum, nec principium vel specie aliqua baptismatis aestimatur. Plenum autem est, si Patrem & Filium & Spiritum sanctum fatearis. Si unum neges, totum subrues. Et quemadmodum si unum in sermone comprehendas, aut Patrem, aut Filium, aut Spiritum sanctum; fide autem nec Patrem, nec Filium, nec Spiritum sanctum abneges, plenum est fidei Sacramentum: ita etiam quamvis & Patrem & Filium & Spiritum dicas, & aut Patris, aut Filii, aut Spiritus sancti minuas potestatem, vacuum est omne mysterium. Denique & illi ipsi qui dixerant: Nec si Spiritus sanctus sit, audiivimus, baptizati sunt postea in nomine Domini Jesu Christi ... Nec contrarium debet videri, quia quamvis etiam postea tacitum sit de Spiritu, tamen creditum est; & quod verbo tacitum fuerat, expressum est fide. Cum enim dicitur: In nomine Domini Jesu Christi, per unitatem nominis impletum mysterium est, nec a Christi Baptismate Spiritus separatur, quia Joannes in poenitentiam baptizavit, Christus in Spiritu. Nunc autem consideremus utrum quemadmodum in Christi nomine plenum esse mysterium legimus baptismatis Sacramentum, ita etiam sancto tantum Spiritu nuncupato, nihil desit ad mysterii plenitudinem. Rationem sequamur; quia qui unum dixerit, Trinitatem signavit. Si Christum dicas, & Deum Patrem, a quo unctus est Filius; & ipsum qui unctus est, Filium, & Spiritum, quo unctus est, designasti.*

ibid. p.
609, A.

Ex quo S. Doctoris testimonio duo urgeri possunt.

Primum, ratum esse Baptismum qui confertur sub invocatione seu appellatione unius dumtaxat personæ SS. Trinitatis, modo fides habeatur sana & integra in tres personas; quia nempe, juxta S. Doctorem, una appellata persona, aliæ subintelliguntur: quod si omnes appellarentur, & fides integra non foret, totum subverteretur mysterium.

Secundum, ratum fuisse Baptisma datum in nomine Christi, & in quo tacitum est verbo de Spiritu sancto, licet expressum sit fide. At Baptismus in quo tacitum est nomen Spiritus sancti, procul dubio collatum non fuit sub expressa invocatione trium personarum divinarum. Et vero institutum S. Doctoris erat, ut ostenderet æqualem esse trium SS. Trinitatis personarum auctoritatem & operationem, licet aliquando una nominetur, aliis silentio prætermittis: apposite igitur ad hunc finem debuit proferre Scripturæ testimonia, in quibus una tantum persona sine aliis appelleretur; & ita cum adducit exemplum Eunuchi Reginae Candacis, & aliorum qui baptizati leguntur in nomine Christi, supponit in tali Baptismo reipsa solum Christi nomen fuisse appellatum: alias exempla hæc ad rem apposita non fuissent.

Denique S. Bernardus Epistola 403. alias 304. ad Henricum Archidiaconum, interrogatus quid esset sentiendum de Baptismo in extremis collato sub ista verborum formula: *Baptizo te in nomine Dei, & sanctæ & veræ crucis*, sic respondet: *Ego vere hunc baptizatum puto, nec sonum vocis, veritatis fidei, & pietatis intentionis præjudicare potuisse.*

Edit Ma-
bill. T. I.
p. 339. F.

Resp. ad singulos SS. Patres.

Ad S. Cyprianum; Non loquitur Sanctus Doctor de forma Baptismi, sed de professione publica fidei illius, qui baptizandus erat; aitque a Judæis postu-

postularam fidem in Christum, a Gentilibus vero in Trinitatem: non quasi diversa sit fides in se, sed quia varia fuit explicita fidei professio, quæ a baptizandis exigebatur. Sic a Judæis, qui jactabant, inquit, se patrem habere, postulata est explicita professio fidei in Filium; a Gentilibus vero, qui unum in tribus personis non agnoscebant Deum, postulata est explicita professio fidei in Trinitatem.

Ad S. Hilarium: baptismus in nomine Christi idem est apud ipsum eodem loco, ac in virtute & auctoritate Christi; imo ex loco citato inferitur potius Apostolos baptizasse sub invocatione expressa SS. Trinitatis. Namque ejus scopus est ut ostendat, ea Scripturæ testimonia quæ Adriani tanquam contraria & pugnancia objiciebant, reipsa non pugnare inter se; & inter alia adducit textum Actuum Apostolorum, ubi refertur multos in nomine Christi fuisse baptizatos, cum tamen Christus expresse jussit baptizandum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, quæ loca, juxta S. Doctorem, non pugnant inter se: at pugnarent omnino, si reipsa vellet Apostolos baptizasse in solo Christi nomine; violassent enim mandatum Christi, apud S. Matth. c. 28. Alia igitur ratione conciliari ea testimonia non possunt, quam si dicamus Apostolos nusquam baptizasse in solo Christi nomine; & textus in speciem oppositos exponendos esse de baptismo Christi, hoc est virtute & auctoritate Christi collato.

Ad S. Basilium: manifeste constat ex testimonio ipsius inter probationes Conclusionis adducto, eum in contraria plane sententia fuisse. Sensus igitur illius in loco unde sumitur, objectio est, baptismum in virtute & auctoritate Christi collatum ratum esse: eadem quippe est trium personarum virtus, eadem auctoritas & operatio, quod demonstrandum susceperat, ut inde probaret Spiritum sanctum Deum esse perinde, ac Patrem & Filium, quia baptismus confertur in ejus nomine, sicut in nomine Patris & Filii.

Ad S. Ambrosium, dico eum loco citato non agere de forma baptismi, sed tantum de fide baptizandi. Alludit scilicet ad illam solemnem fidei professionem, quæ a Catechumenis, antequam baptizarentur, solebat exigi, de qua mentionem faciunt Veteres, S. Justinus Apologia 2. Tertullianus Lib. de Baptismo c. 6. S. Basilus Lib. 3. adversus Eunomium, & ipse S. Ambrosius Lib. 2. de Sacramentis c. 7. *Interrogatus es, inquit, Tom. 2. p. 359. D. E. credis in Deum Patrem? credis in Dominum nostrum Jesum Christum? credis in Spiritum sanctum?* Vult igitur S. Doctor, in illa solemni fidei professione, quam baptizandi emittebant, satis esse si una persona nominetur, modo fides in omnes habeatur: quod si omnes appellarentur, & aliqua negaretur, vacuum esset mysterium, idest, nullum gratiæ effectum consequeretur qui baptismum susciperet. Quod vero loquatur S. Doctor de fide baptizandorum, constat ex his verbis, loco in Objectione citato: *Ergo isti, quia nec in Christi nomine, nec cum fide Spiritus sancti baptizati fuerant, non potuerunt accipere Baptismatis Sacramentum.* Et postea: *Ita etiam quamvis si Patrem & Filium & Spiritum sanctum dicas, & aut Patris, aut Filii, aut Spiritus sancti minuas potestatem, vacuum est omne mysterium.* Quæ sane verba de ministro baptizante exponi non debent, nisi velis S. Doctorem in eo errore versatum fuisse, fidem ministri plane necessariam esse ut Sacramenta valide conficiat; hoc enim im-portarent verba laudata, si de ministro loquerentur S. Doctores verum ab illo

illo errore alienus omnino fuit; igitur de subiecto percipiente Sacramentum loquitur.

Porro S. Ambrosium, cum ex professo agit de forma Baptismi, affirmare eam verbis Evangelicis: *in nominis Patris, & Filii, & Spiritus sancti*, exprimendam esse, manifestum est ex Lib. de Mysteriis cap. 4. antea citato, ubi quærebamus, an Christus Baptismi formam præscripserit. Consule.

Denique ad S. Bernardum responder Estius in 4. dist. 3. paragrapho 5. prædictam Epistolam non esse sancti Bernardi: verum id non probat. Horstius in notis ad hanc Epistolam, addit se non facile crediturum non esse Bernardi, cui subscribere videtur doctissimus Mabillonius laudans codices, in quibus illa continetur: verum candide fatetur improbandam esse hanc S. Doctoris sententiam, quæ Scripturis & Traditioni adversatur.

Quæres 1. quid sentiendum sit de variis immutationibus, quæ contingere possunt in forma Baptismi?

Resp. graviter peccare eum qui vel tantillum formam ab Ecclesia usurpari solitam immutat: formam vero integram non manere, ac nullum proinde esse Sacramentum, si verbis mutatis, additis, detractis, transpositis, non maneat idem verborum sensus; secus si remaneat. De quibus mutationis speciebus diximus in Tractatu de Sacramentis in genere, & consuli potest Estius in 4. dist. 3. paragrapho 6.

Quæres 2. quid sentiendum sit de forma ista: *Ego te baptizo in nomine genitoris & geniti & procedentis ab utroque?*

Resp. dubiam & incertam videri, adeoque Baptismum esse sub conditione iterandum: tum quia nusquam talis forma fuit ad Antiquis usurpata: immo videtur ab iis improbata, ut constat ex S. Athanasio Serm. 2. contra Arianos circa medium, S. Epiphanio hæresi 73. n. 14. 10. & 20. Tum quia, ut observat ibid. S. Epiphanius, vocabulum, *ingeniti*, sufficienter non exprimit vim hujus nominis Patris; neque vocabulum, *geniti*, vim nominis Filii. Tum denique quia nomine Patris & Filii & Spiritus sancti significantur personarum proprietates & ipsæ personæ; nomine autem genitoris & geniti significantur tantum actus notionales.

ARTICULUS QUINTUS.

De discrimine Baptismi Christi a Baptismo Joannis.

Errores.

Circa discrimen Baptismi Christi a Baptismo Joannis errarunt ex Veteribus, Petilianus Episcopus Donatista, qui contendebat unum esse Christi & Joannis Baptisma, tribus tamen (ut inquiebat) gradibus consecratum; ita ut aquam Joanni, Spiritum sanctum Christo, ignem denique Paracletico tribueret. Ita S. August. L. 2. contra Litteras Petiliani cap. 32.

Tom. 9. p.
239. A.

Undecimo vergente sæculo, Bogomili, ita dicti lingua Bulgarorum, quasi misericordiam Dei implorantes, auctore Basilio quodam medico e secta Masalianorum, docuere, Baptismum nostrum, quia in aqua fit, esse Baptismum Joannis; Baptismum vero suum esse Baptismum Christi, qui fit per Spiritum: unde quotquot e Catholicis ad sectam suam transibant, suo iterum Baptismo tangebant. Ita Euthymius in Panoplia par. 2. tit. 23. cap. 16. Ortam autem illam sectam undecimo sæculo inclinante, inde

Bibl. PP.
Tom. 19.
p. 224.

con-

conjecimus, quod Euthymius qui florebat initio duodecimi, asserat eam non multo ante caput extulisse.

Ex recentioribus, Lutherani & Calvinistæ unum esse substantia, & efficacia Christi ac Joannis Baptismum contendunt.

Lutherus tamen initio suæ prædicationis discrimen statuebat inter utrumque Baptismum, in disputatione enim de Baptismo Legis, Joannis, & Christi edita anno 1520. Baptismum Christi in tribus maxime a Baptismo Joannis discrepasse affirmat. 1. quia Baptismus Joannis non erat Sacramentum, sicut Baptismus Christi. 2. quod iste peccata remittit, non alter. 3. quia baptizati a Joanne rursus baptizati sunt, non vero ii, qui Baptismo Christi tincti fuerant.

Verum cum hæc Lutheri sententia parum cohæreat cum alio doctrinæ Lutheranæ capite circa efficaciam Sacramentorum mere objectivam, quæ tota consistit in eo, ut fidem excitet, improbata fuit, & rejecta a discipulis Lutheri; quippe ad fidem excitabat non minus Baptisma Joannis, quam Christi. Ita Melancthon in Locis ann. 1556. tit. *de Baptismo*, ubi totum discrimen utriusque Baptismi in eo reponit, *quod Joannes, inquit, de passuro Christo, Apostoli de passo, & resuscitato prædicabant; ministerium tamen fuit idem, & effectus eosdem habuit in credentibus.* Idem sentiunt Centuriatores Centuria 1. cap. 4. Zuinglius Libro de vera, & falsa Religione cap. de Baptismo; Calvinus l. 4. Institutionis c. 15. n. 7. ubi unum & idem fuisse Christi & Joannis Baptisma probat, tum ex unitate doctrinæ per utrumque annuntiatae, tum ex remissione peccatorum per utrumque procurata; Chrysostomum vero, Augustinum, & alios Veteres discrimen inter utrumque Baptismum statuentes, non esse audiendos inve-recunde ac proterve pronuntiat. Kemnitius in 2. parte examinis Concilii Tridentini; Vossius integra disputatione 8. de Baptismo. Quibusdam tamen prærogativis, nempe copiosiori Spiritus Sancti gratiæ largitione, Baptismum Christi superiorem fuisse Baptismo Joannis, non inviti concedunt recentiores Lutheri, & Calvini discipuli, quamquam eundem fuisse natura, & substantia pertinacius contendunt.

pag. 483.

Scholasticorum opiniones.

Inter Scholasticos

Magister Sententiarum Lib. 4. dist. 2. littera F. distinguit duo genera baptizatorum a Joanne: unum eorum, qui in Baptismo Joannis spem suam ponebant, nec cognoscebant Spiritum Sanctum, & ii Christi baptismo subinde baptizari debuerunt; alterum eorum, qui spem suam in Baptismo Joannis non collocabant, & Patrem Filium ac Spiritum Sanctum credebant, qui alio non indiguere Baptismo, nec etiam postea baptizati sunt. Hanc Magistri sententiam recensens S. Thom. 3. part. quæst. 38. art. 6. eam, quantum ad secundam partem, vocat penitus irrationabilem: & vero cum Magistri placitis non satis videtur cohærere, quippe qui eadem distinctione litteris D. & E. expresse doceat Baptismum Joannis non contulisse gratiam neque peccatorum remissionem. Distinctionem hanc eorum, qui Baptismo Joannis tincti fuerant, videtur Magister hausisse ab Antiquis nonnullis, qui contendunt, eos quos S. Paulus jussit baptizari Act. 19. non fuisse vero Baptismo Joannis prius baptizatos.

Nonnulli existimarunt Baptismum Joannis fuisse verum Sacramentum, quod juxta Durandum qu. 3. ad veterem Legem pertinuit; juxta vero S. Bo-

S. Bonav. in 4. dist. 2. art. 2. q. 2. & S. Thomam in 4. dist. 2. q. 2. art. 1. neque ad veterem neque ad novam Legem referri debet, sed medium quemdam inter utramque locum occupat. Ab hac tamen sententia recessit Angelicus Doctor in Summa 3. part. quæst. 38. art. 1. in resp. ad 1. ubi expresse ait: *Baptismus Joannis non fuisse per se Sacramentum, sed quasi quoddam sacramentale disponens ad Baptismum Christi*. His ita præmissis, dogma catholicum nobis probandum est.

C O N C L U S I O.

Baptismus Joannis diversus fuit a Baptismo Christi natura, & efficacia.

Duæ sunt partes. Prima pars probatur: Quia ille ritus natura, & substantia diversus fuit a Baptismo Christi, qui nec Sacramentum fuit, nec Christum habuit auctorem, nec ejusdem formæ fuit ac necessitatis: atqui talis fuit Baptismus Joannis.

Tem. 9. P. 147. A. I. Non fuit Sacramentum. Tum quia verum Sacramentum signum est stabile ac permanens: at Joannis Baptismus brevissimo duravit tempore. Ut enim ait S. August. l. 5. de Baptismo c. 9. *Accepit Joannes Baptismum non diu mansurum, sed quantum satis esset ad parandam viam Domino, cujus eum esse præcursores oportebat*. Tum quia nec veteris, nec etiam novæ Legis Sacramentis accenseri potest: non veteris, quia *Lex & Prophetæ usque ad Joannem*, Lucæ 16. vers. 16. non novæ, quia nec a Christo institutus fuit, nec vim habuit delendi ex se peccata, nec Ecclesia unquam illum inter Sacramenta Evangelica numeravit. Unde S. Thomas 3. part. quæst. 38. art. 1. ad 1. ait *Baptismus Joannis fuisse quasi quoddam sacramentale disponens ac præparans ad Baptismum Christi*: unde medium veluti locum tenuit inter ritus novæ, & veteris Legis. Nos, inquit Tertullianus *P. 449. B.* l. 4. adversus Marcionem c. 33. *limitem quemdam agnoscimus Joannem constitutum inter vetera, & nova, ad quem desineret Judaismus, & a quo inciperet Christianismus*. Et L. de Baptismo c. 10. de Baptismo Joannis ait: *Agebatur itaque Baptismus pœnitentiæ, quasi Candidatus sanctificationis in Christo subsequituræ*. *P. 213. B.*

II. Baptismus Joannis Christum non habuit auctorem. Hinc nusquam appellatur aut Baptismus Christi, aut simpliciter Baptismus, sed Baptismus Joannis; qua limitatione Scriptura non tantum innuere voluit Joannem fuisse Ministrum hujus Baptismi, alias pari ratione Baptismus Christi dici posset Baptismus Petri vel Pauli, qui sunt tantum illius causæ ministeriales, quod tamen ne dicatur, vetat Apostolus 1. Corinth. 1. vers. 13. sed innuere voluit, Joannem auctorem esse illius Baptismi, quamquam inspiratione ac motione cœlesti ductus ille fuerit ad hunc ritum instituendum. Unde Matth. 21. v. 25. dicitur *esse e Cælo*; & Lucæ 7. vers. 30. Pharisei dicuntur *sprevisse consilium Dei*, quod baptizari a Joanne noluisent. Nos, inquit Tertullianus Lib. de Baptismo c. 10. *possumus æstimare divinum quidem eum Baptismum fuisse mandatu, non potestate*.

III. Baptismi Joannis non eadem fuit forma, quæ Baptismi Christi: tum quia incertum plane est utrum Joannes aliqua verborum formula inter baptizandum usus fuerit: tum quia si usus est ista, quæ insinuat Act. 19. v. 4. *Baptizo vos in eum, qui venturus est*: sane omnino diversa est ab ea, quam præscripsit Christus Matth. 28. Quamquam, ut observat Vossius, ea

ea forma uti non potuit, neque cum Christum, neque cum alios post inceptum Christi ministerium baptizavit: tunc enim vera non fuisset formæ hujus significatio, siquidem jam tum præsens aderat Christus. Et certe ea verborum formula usum non fuisse Joannem inde potest suaderi, quod cum Pharisei ipsum interrogassent, an esset Christus, respondit Joannes se non esse. Ignorabant igitur antea Pharisei, an Joannes esset Christus: porro si baptizasset in nomine Christi venturi, istud ignorare minime potuissent. Non etiam in nomine Trinitatis baptizasse Joannem manifeste colligitur ex cap. 19. Act. ubi ab ipso baptizati declarant se nihil audivisse de Spiritu Sancto.

IV. Denique, Baptismus Joannis æqualis non fuit cum Baptismo Christi necessitatis: hic enim omnes obstringit tam parvulos quam adultos; ille vero cum esset Baptismus pœnitentiæ, solos adultos: unde rursus baptizati sunt, qui solo Joannis Baptismo, non vero qui Baptismo Christi jam tincti fuerant.

Secunda pars probatur: Quia ille Baptismus diversus omnino fuit a Baptismo Christi virtute, & efficacia, qui fuit tantum in aqua, non autem in Spiritu Sancto; in pœnitentiam ad quam excitabat, non in regenerationem quam non operabatur; quo qui baptizati dumtaxat fuerant, rursus baptizati sunt Baptismo Christi: atqui talem fuisse Joannis Baptismum Scriptura disertis verbis profitetur: ergo &c.

Minor pro triplici ejus parte probatur ex Scriptura.

I. Baptismum suum in aqua dumtaxat fuisse, non in Spiritu Sancto, ipse Joannes statim declarat Phariseis ad se, ut baptizarentur, venientibus, ne forte plus aliquid accepturi se putarent, quam reipsa accepturi erant. *Ego quidem, inquit Matth. 1. vers. 11. baptizo vos in aqua, in pœnitentiam; qui autem post me venturus est, fortior me est: ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igne. Et Marci 1. vers. 8. Ego baptizavi vos in aqua, ille vos baptizabit in Spiritu Sancto. Idem adhuc repetit apud S. Lucam c. 3. v. 16. & Joannis 1. v. 26. ubi interrogantibus Phariseis quare baptizaret, cum nec esset Christus, nec Elias, nec Propheta, respondet se nonnisi in aqua baptizare, Christum vero in Spiritu Sancto, Ego, inquit, baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis: hic est qui baptizat in Spiritu Sancto. Igitur Baptismus Joannis a Baptismo Christi in hoc maxime discrepabat, quod iste in aqua foret & in Spiritu Sancto, ille vero in aqua tantum.*

Novatores duo reponunt ad hæc Scripturæ testimonia: primum Joannem noluisse citatis verbis Baptismum suum a Christi Baptismo distinguere, sed personam suam cum Christi persona contulisse, ac declarasse se ministrum dumtaxat aquæ; illum vero Spiritus Sancti datorem esse, quam suam virtutem visibili miraculo declaraturus erat Christus, qua die Spiritum Sanctum Apostolis sub linguis igneis mitteret. Ita Calvinus l. 4. Institutionis c. 15. num. 8. Alterum, quod magis placet Vossio disp. 8. de Baptismo Thesi 12. & 13. Joannem non comparare Baptismum suum cum vero Christi Baptismo, sed cum illa copiosa, & abundanti donorum Spiritus Sancti effusione, quæ sub specie linguarum ignearum in die Pentecostes facta est, quæ sensu figurato dicitur Baptismus, & in qua longe inferior fuit Baptismus Joannis Baptismo Christi. Imo si Calvinum audiamus, loco mox citato, ipse Baptismus Christi, quem ipso adhuc in terris agente Apostoli administrabant, non tam copiosam Spiritus Sancti gratiam conferebat ante Christi Ascensionem,

nem, ac postea; nec inde tamen inferri potest diversum fuisse Baptismum: Hujus interpretationis auctorem Christum & S. Petrum facit Vossius: Christus enim post Resurrectionem Apostolis suis dixit Act. 1. 1. v. 5. *Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies*: quæ verba S. Petrus repetit Act. 11. v. 16. *Recordatus sum, inquit, verbi Domini, sicut dicebat: Joannes quidem baptizavit aqua &c.* Confirmabat hac observatione Vossius, quod nempe Scriptura verbo potius de futuro, *baptizabit*, utatur, quam de præsentī; ut innuat se alludere ad illam, quæ futura erat, copiosam donorum Spiritus Sancti in die Pentecostes effusionem.

Refellitur utraque responsio.

Prima quidem: Utrumque enim distinguit Joannes, & Baptismum suum, & personam suam: Baptismum quidem, in eo quod in aqua dumtaxat foret: cujus ipse auctor erat, non minister tantum; Baptismus vero Christi in Spiritu Sancto. Si enim totum discrimen in eo reposuisset Joannes, quod ipse minister esset aquæ, Christus vero auctor gratiæ, nihil sane habuisset singulare, in Baptismo etenim Christi, Apostoli ministri erant dumtaxat aquæ, non auctores gratiæ: habuit tamen Baptismus Joannis istud singulare, ut semper Joannis Baptismus appellatus fuerit; Baptismus vero Christi nusquam dictus sit Baptismus aut Petri, aut Pauli, aut cujuscumque alterius ministri. Quid ita? quia nempe Joannes non tantum minister fuit, sed & auctor seu institutor sui Baptismatis; Apostoli vero, cæterique sunt tantum ministri Baptismi Christi. Joannes igitur non tantum personam suam, sed & Baptismum suum distinguit a Baptismo Christi. Adde quod plerumque tempore futuro de Christo dicat: *Ipse baptizabit in Spiritu Sancto*. At si Spiritus Sancti gratia Baptismo Joannis annexa fuisset perinde ac Christi Baptismo, non dixisset tempore futuro: *baptizabit in Spiritu Sancto*, sed *baptizat*.

Secunda responsio non minus falsa est. Suum etenim Baptismum Joannes opponit non tantum futuræ illi copiosiori Spiritus Sancti effusioni in die Pentecostes, sed etiam Baptismo, quo Christus baptizavit ante suam in Cælos Ascensionem. Non enim tantum verbo de futuro, *baptizabit*, *baptizabimini*, utitur, sed etiam de præsentī: *Hic est, qui baptizat in Spiritu Sancto*. Unde vana prorsus ac inutilis est Vossii observatio. Falsa non minus Calvinī sententia, nempe Baptismum Christi ante Ascensionem ejus in Cælum, non tam copiosam contulisse Spiritus Sancti gratiam, quam postea: hæc quippe abundantior donorum cælestium largitio non ad Baptismum præcise, sed ad Confirmationis Sacramentum die Pentecostes institutum referri debet.

II. Baptismum Joannis fuisse dumtaxat in pœnitentiam ad quam excitabat, sæpius testatur Scriptura.

Marci 1. v. 4. *Fuit Joannes in deserto baptizans, & prædicans Baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et egrediebatur ad eum omnis Judææ regio, & Jerosolymitæ universi, & baptizabantur ab illo in Jordanis flumine, confitentes peccata sua*.

Matth. 3. v. 11. *Baptizo vos in aqua in pœnitentiam*: ait ipse Joannes.

Et Lucæ 3. v. 3. *Venit in omnem regionem Jordanis prædicans Baptismum pœnitentiæ*. Inde repetitur Act. 13. v. 24.

III. Baptizatos a Joanne rursus tinctos fuisse Baptismo Christi, constat ex Actibus Apostolorum cap. 19. ubi duodecim Ephesii baptizati Baptismo

Joan-

Joannis, qui se nihil de Spiritu Sancto audivisse declaraverant, baptizati sunt a Paulo in nomine Jesu Christi. Unde S. Hieronymus in Dialogo adversus Luciferianos ait: *Baptisma Joannis in tantum imperfectum fuisse, T. 4. p. 2. ut constet postea Christi Baptismate baptizatos, qui ab eo fuerant baptizati. p. 294.*

Anabaptistæ hoc iterati Baptismatis exemplo & auctoritate nixi, putant iterum baptizari posse, qui legitimo Baptismo jam tincti sunt. Invicte illi quidem a Catholicis revincuntur, quibus persuasum est Baptismum Joannis longe diversum fuisse a Christi Baptismo; sed Novatores Lutherani, & Calvinistæ, quibus placet eundem esse naturam, & efficaciam, ab iis se expedire vix possunt, ac sese in iis refellendis validissimo præsidio privant. Quapropter multa confingunt, ut istud nostrum argumentum declinent & infringant.

Respondent 1. post Calvinum, eos qui dicuntur a Paulo baptizati Act. 19. reipsa vero aquæ Baptismo tinctos non fuisse; cum a Joanne jam baptizati fuissent, sed abundantiori dumtaxat donorum Spiritus Sancti largitione donatos, quæ sensu figurato Baptismus dicitur; vel baptizati dicuntur, id est plenius edocti & instructi de Mysteriis fidei Christianæ. L. 4. Instit. c. 15. n. 18. pag. 486.

Refellitur hæc responsio. 1. Quia sacer Contextus dilerte distinguit, & Baptismum, & manus impositionem per quam abundantior Spiritus Sancti gratiam perceperunt illi, qui sunt a Paulo baptizati: *Baptizati sunt*, ait Historicus sacer Act. 19. v. 5. *in nomine Domini Jesu. Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant.* 2. Quia vox ista, *Baptismus*, cum simpliciter & sine ullo addito usurpatur in Scripturis, significat aquæ lotionem, seu Baptismum verum: cum vero usurpatur ad significandam donorum Spiritus Sancti abundantem, & conspicuam effusionem, aliquid adjunctum habet, quo ista significatio determinatur, ut colligitur ex c. 1. Act. & 3. S. Matth. 3. Quia nomen Baptismi solitarie sumptum nusquam a sacris Auctoribus usurpatur pro doctrina & instructione; atque merum istud est cerebri Sociniani figmentum, cui vel inviti arma & vires suppeditant Calvinistæ, quamquam ab iis multum abhorre se videri velint.

Respondent 2. ista verba c. 19. v. 5. Actuum Apostolorum: *His auditis baptizati sunt*, non esse S. Lucæ Historici, sed S. Pauli narrantis, quæ ratione post præmissam a Joanne instructionem seu doctrinam, illi Ephesii baptizati fuissent ab ipsomet Joanne, ita ut sensus sit: *His auditis*, nempe audita Joannis prædicatione, & doctrina, baptizati sunt illi a Joanne.

Refellitur ista responsio. 1. Quia gratis omnino facta est, nullum enim ne vel levissimum quidem extat in sacro textu hujus transpositionis vestigium, & ipse Vossius Disput. 8. de Baptismo Thesi 33. non dissimulat explicationem hanc novam esse, omnibus Antiquis incognitam. 2. Quia series contextus postulat, ut citata verba sint S. Lucæ Historici narrantis quomodo Ephesii illi, post factam declarationem se nihil de Spiritu Sancto audivisse, a Paulo baptizati sint in nomine Jesu, id est Baptismo Christi, in quo Spiritus Sancti mentio erat. 3. Quia ab eodem sunt baptizati, a quo manus ipsis sunt impositæ. 4. denique, quia dicuntur baptizati in nomine Domini Jesu: at non Joannes, sed Apostoli ita baptizabant.

Respondent 3. baptizatos a Joanne ideo rursus baptizatos esse Baptismo Christi, tum quia ejus urgebat obligatio, tum quia copiosior conferebat gratiam.

Refellitur 1. Quia lex Baptismi eos tantum in mente adversariorum ob-

stringebat, qui vero Christi Baptismo tincti non fuerant: at, juxta adversarios, Baptismus a Joanne ministratus, erat Baptismus Christi; quomodo igitur a Joanne baptizatos lex Baptismi Christi rursus obstrinxisset? 2. Quia gratis fingitur Baptismum Joannis contulisse ex se interiorem gratiam & animæ mundationem, atque Christi Baptismum necessarium dumtaxat fuisse ad copiosorem percipiendam gratiam Spiritus Sancti; ad illam enim consequendam non Baptismus Christi, sed manus impositio necessaria tantum fuisset. 3. Quia explicanda non est Scriptura ad sensum & arbitrium cujuscumque, sed juxta communem SS. Patrum sententiam: at illi communi suffragio docent Baptismum Joannis gratia interiori vacuum fuisse, ut mox ostendemus. Unde S. Augustinus L. 5. de Baptismo cap. 9. *Baptizatos,*

Tom. 9. p. 146. G. inquit, a Paulo eos, qui jam Baptismo Joannis baptizati fuissent, legimus in Actis Apostolorum, non ob aliud nisi quia Baptismus Joannis non fuerit Baptismus Christi. Et cap. 10. Quero, inquit, si Baptismo Joannis peccata dimittebantur, quid amplius præstare potuit Baptismus Christi iis, quos Apostolus Paulus post Baptismum Joannis Christi Baptismo voluit baptizari.

Respondent denique, mirum non esse si jusserit Paulus baptizari Ephesios illos, cum baptizati non fuissent vero ac legitimo Joannis Baptismo, sed a disciplina dumtaxat Joannis violato ritu legitimo ac præscripto, fuerant baptizati. Rem autem ita se habere probant.

Tom. 2. p. 608. Ex S. Ambrosio Lib. 1. de Spiritu Sancto c. 3. ubi negat vere baptizatos fuisse Baptismo Joannis duodecim illos discipulos, quos Actor. 19. jussit Paulus baptizari.

Edit. nov. 1600. pag. 85. & 84. n. 5. Ex Optato Milevitano L. 5. adversus Parmenianum, ubi distinguit Baptismum Joannis ante & post Resurrectionem Christi, ac docet Joannis Baptismum ante Christi Resurrectionem plenum fuisse & perfectum, nec iteratum, sed post Resurrectionem ac promulgatam Baptismi legem, imperfectum fuisse, & iteratum, atque isto dumtaxat tinctos fuisse Ephesios illos, quos jussit Paulus baptizari in nomine Domini Jesu.

Pag. 1602. Ex Eulogio Alexandrino Lib. 2. adversus Novatianos apud Photium Bibliothecæ codice 280. ubi disertis, & expressis verbis docet eos, qui leguntur baptizati Act. 19. non a Joanne, sed ab ejus dumtaxat discipulis baptizatos fuisse, violata traditione, & ritu baptizandi præscriptos; alios vero, qui legitimo Joannis Baptismo tincti fuerant, non baptizatos fuisse.

Refellitur responsio: Quia Act. 19. de baptismo ab ipso Joanne ministrato loquitur S. Paulus, non de alio: *Joannes*, inquit v. 4. *baptizavit Baptismo pœnitentiæ populum*: ergo Ephesii, quos jussit iterum baptizari, vero Joannis Baptismo tincti fuerant.

Ad S. Ambrosium, dissimulare non possumus Sanctum Doctorem in ea fuisse opinione, ac distinxisse Baptismum Joannis ab eo, quem ejus discipuli ministrabant.

Ad Optatum, contendit ille solum Apostolos rebaptizasse eos, qui Joannis Baptismo tincti fuerant post Christi Resurrectionem, non alios, qui antea fuerant baptizati; quia nempe lex Baptismi Christi obligavit post Resurrectionem, non vero antea. In illius igitur Auctoris sententia, Baptismus Joannis ante Resurrectionem Christi collatus, ratus fuit, nec iteratus; hoc enim unum habebat ex hoc exemplo adversus Parmenianum demonstrandum, Baptismum scilicet, qui in usu est, ac probatus, non esse iterandum: inde vero concludi non potest, parem visum fuisse Optato

natura, & efficacia Baptismum Christi, & Joannis; imo contrarium plane infertur, cum doceat rebaptizatum esse post Joannem, non vero post Christum, saltem postquam lex Baptismi Christi vigere cœpit.

Ad Eulogium Alexandrinum, non est, quod curemus benigna interpretatione eum ad nos adducere, qui totus reluctatur; sed ut optime observat Photius post adductum ex Libro ipsius secundo fragmentum: *Sic existimavit Eulogius, cum complurimi Patres ostendant Joannis Baptisma fuisse imperfectum*. Cum igitur ille cœteros Patres deseruerit, a nobis deserendus quoque est. Pag. 1603. n. 10.

Probatur 2. Conclusio ex constanti SS. Patrum utriusque Ecclesiæ tum Græcæ, tum Latinæ Traditione. Nonnulla indicasse testimonia nobis sufficiet, cum Veteres sibi contrarios esse hac in parte non dissimulet Calvinus L. 4. Instit. c. 15. n. 7. quos more suo proterve & inverecunde judicat esse non audiendos. Pag. 483.

Ex Græcis itaque

Origenes in Jo: T. 8. ait: *Qui in Aclis baptizati erant in Joannis Baptismo, & neque an Spiritus Sanctus esset, audierant, denuo ab Apostolo baptizantur, quia regeneratio non apud Joannem, sed apud Jesum per Apostolos suos fiebat*. Tom. 2. p. 392. H.

S. Cyrillus Jerosol. Catechesi 3. probat tantum differre Baptismum Joannis a Baptismo Christi, quantum ipse Joannes Christo fuit inferior. Pag. 19.

S. Basilius Magnus Exhortatione ad Baptismum: *Joannes, inquit, prædicabat Baptisma pœnitentiæ, ad idque egrediebatur Judæa tota, prædicat Dominus Baptisma adoptionis: ecquis eorum, qui in ipso spem reposuere, morem non geret? Baptisma illud vim habebat introducendi: hoc, perficendi. Illud erat secessus a peccato: hoc conjunctio est cum Deo*. Tom. 2. p. 114. B.

S. Gregorius Nazianzenus Orat. 39. de triplici Baptismo Moyſis, Joannis, & Christi loquens, docet primum fuisse tantum per figuram; secundum, verum & non judaico more: *Non enim in aqua solum, inquit, sed etiam ad pœnitentiam nondum tamen prorsus spiritualiter: nec enim addit in Spiritu. Tertium, perfectum, numerisque omnibus absolutum*. Tom. 1. p. 634. Ibid. C.

S. Chrysostomus Hom. 11. in Math. ait nihil aliud habuisse Joannis Baptismum, quam ut Judæos ad pœnitentiam adduceret.

S. Cyrillus Alexandrinus Commentario in Joann. ait, Evangelistam, cum prævideret futuros esse, qui nullum statuerent discrimen inter Baptismum Christi, & Joannis, expressis verbis discrimen illud exposuisse.

Ex Latinis

Tertullianus L. de Baptismo cap. 10. data opera de Baptismo Joannis differit, aitque eum mandatum quidem divinum fuisse, sed humanum conditione & potestate. *Nihil cœleste postulabat, sed cœlestibus præministrabat, pœnitentiæ scilicet præpositus*. P. 228. A.

S. Hilarius in Matth. cap. 2. docet opus Legis inefficax fuisse ad salutem; Baptismum Joannis ad solam pœnitentiam provocasse; Baptismum vero Christi peccatorum remissionem largiri. P. 616. B.

S. Ambrosius ad caput 3. S. Lucæ: *Non aqua omnis, inquit, ablutio est, sed hæc inter se divisa esse non possunt; & ideo aliud fuit Baptisma pœnitentiæ, aliud gratiæ est*. Tom. 1. p. 1307. D.

Optatus L. 5. contra Parmenianum, probat alterum fuisse Christi Baptismum, & alterum Joannis, quia rebaptizatum est post Joannem, non vero post Christum. Exemplum istud iterati Baptismatis a Joanne colati, post S. Cyprianum Epistola 73. opponebant Donatistæ, ut ostenderent

rent semel baptizatos posse iterum baptizari ; cui argumento non aliter occurrunt SS. Ecclesiæ Patres , Hieronymus , Optatus , Augustinus , quam ostendendo latum fuisse discrimen inter utrumque Christi , ac Joannis Baptismum ; atque rebaptizatum quidem fuisse post Joannem , quia imperfectus erat & interiori gratia vacuus ejus Baptismus , seu quia Baptismus , quem ministrabat , non erat Christi ; econtra nusquam rebaptizatum esse post Christum , ejusque Baptismus verbis Evangelicis consecratum , quia verus ille est , ac perfectus Baptismus .

T. 4. p. 2
p. 293.

S. Hieronymus Dialogo adversus Luciferianos : *Joannes* , inquit , *Spiritus Sanctum non dedit quem Cornelius Centurio , antequam baptizaretur , accepit ? Responde , quæso ; cur non dederit ? ignoras ? Audi quid Scripturæ doceant : Joannis Baptisma non tam peccata dimisit , quam Baptisma pœnitentiæ fuit in peccatorum remissionem , id est , futuram remissionem , quæ esset postea per sanctificationem Christi subsequutura .*

S. denique Augustinus pluribus in locis idem docet , ut in Enchiridio ad Laurentium cap. 49. Tract. 5. in Joan. Lib. 5. contra Donatistas cap. 9. & 10. L. 2. contra Litteras Petiliani cap. 22. 24. 36. & 37.

Hac expensa constanti Ecclesiæ traditione , merito Concil. Trid. Sess. 7. Can. 1. de Baptismo : ita definit : *Si quis dixerit Baptismum Joannis habuisse eandem vim cum baptismo Christi , anathema sit .*

T. 14. Conc.
p. 777. A.

Solvuntur Objectiones .

Objicies 1. Scriptura eandem materiam & formam , eundem auctorem ac effectum assignat Baptismi Joannis , & Christi . De materia nulla dubitandi ratio esse potest ; uterque enim Baptismus in aqua perficiebatur : de forma autem constat ex c. 19. v. 4. Actorum , ubi Joannis dicitur baptizasse *in nomine venturi* , quod idem est , ac in nomine Christi . De auctore patet , quia Matth. 21. v. 25. dicitur esse de Cœlo . Denique effectus Baptismi Joannes fuit remissio peccatorum , Marci 1. v. 4. & Lucæ 3. v. 3. *Et venit (Joannes) in omnem regionem Jordanis , prædicans Baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum ;* quod certe consonat Baptismo Christi , de quo dicitur Act. 2. v. 38. *baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi , in remissionem peccatorum : ergo Baptismus Joannis ejusdem fuit naturæ , & efficaciarum cum Baptismo Christi .*

Resp. nego maj. Excepta enim sola materia , quam in utroque Baptismo eandem fuisse concedimus ; fuisse eandem formam , aut eundem auctorem vel effectum pernegamus . De forma & auctore jam inter probationes Conclusionis dictum est : remissio vero peccatorum non Baptismo Joannis , sed pœnitentiæ , ad quam excitabat , tribuitur : seu , ut ait S. Augustinus L. 5. contra Donatistas cap. 10. Joannes baptizabat in remissionem peccatorum *in spe* , hoc est obtinendam per Christum , ratione pœnitentiæ , ad quam Baptismus Joannis promovebat . Hinc est , quod Baptismus Christi nusquam appelletur sicut Baptismus Joannis pœnitentiæ , sed regenerationis seu renovationis . Quid ita ? quia pœnitentia alio modo se habuit in Baptismo Joannis , & alio in Baptismo Christi : hunc præcedit tanquam dispositio , illum vero sequitur tanquam ejus unicus effectus .

Tom. 9. p.
348. B.

Objicies 2. aliqua SS. Patrum testimonia .

P. 225. C. Tertullianus Lib. de Baptismo cap. 4. *Nec , inquit , quidquam refert inter eos , quos Joannes in Jordane , & quos Petrus in Tiberi tinxit .*

S. Ba

S. Basilius L. 1. de Baptismo, *Joannis Baptisma*, inquit, *multimodis excellit. Nam peccata nullo modo discernebat ... Quin etiam sine ulla prorsus dilatione simul atque ad gratiam Dei & Christi ejus aliquis accesserat, quantacumque & qualiacumque peccata confessus fuisset, & baptizabatur in Jordane fluvio, & statim veniam consequebatur peccatorum.*

Tom. 2. p.
632. E.

S. Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi mystagogica 2. Per Baptismum *Joannis*, inquit, *dabatur remissio peccatorum; per Baptismum Christi, adoptio filiorum.*

Pag. 233.

Optatus L. 5. contra Parmenianum, scribit baptizatos Baptismo *Joannis* per violentiam: baptizatos vero Baptismo Christi per Legem intrasse in Regnum Cœlorum.

Pag. 85.

S. Aug. L. 5. de Baptismo contra Donatistas cap. 10. *Ne quisquam, inquit, contendat etiam in Baptismo Joannis dimissa esse peccata; sed aliquam ampliorem sanctificationem eis, quos jussit Paulus Apostolus denuo baptizari per Baptismum Christi esse collatam, non ago pugnaciter.*

Tom. 9. p.
148. C.

S. Petrus Chrysologus Sermone 137. *Erat, inquit, penes Joannem venia, sed non sine pœnitentia ... Erat Baptisma quod culpam tolleret, conscientiam non deleberet.*

Ed. Bonon.
1643.

pag. 335.
P. 125. C.

Resp. ad singula testimonia.

Ad Tertullianum: Comparat ille Baptismum *Joannis & Christi*, ratione materiæ, quæ eadem fuit, non vero ratione effectus. *Nulla distinctio est, inquit, mari quis aut stagno, flumine an fonte, lacu an alveo diluatur.*

Ad S. Basilium: extollit ibi S. Doctor Baptismum *Joannis* supra Baptismum *Mosis*, non vero æquiparat Baptismo Christi. In eo vero superabat Baptismus *Joannis* Baptismum *Mosis*, quod hic umbra tantum foret, seu typus & imago Baptismatis, in quo nullum erat pœnitentiæ signum, nulla peccatorum confessio, nullum melioris vitæ propositum, sicut in Baptismo *Joannis*, ad quem accedentes sua confitebantur peccata, quorum remissionem statim obtinebant, non virtute ipsius Baptismi, sed pœnitentiæ adjunctæ, ad quam excitabat *Joannes*. Promisit enim Deus in quacumque die pœnitentiam egerit peccator, se illius iniquitatum non recordaturum, Ezechielis 18. v. 21. Baptismum autem *Joannis* tantum a Baptismo Christi distare ait S. Basilius loco citato: *quantum Sol stellis antecellit.*

Tom. 2. p.
633. A.

Ad S. Cyrillum, Optatum, & alios, eadem est responsio: nempe Baptismum *Joannis* peccatorum remissionem dedisse, non propria virtute & efficacia, sed ratione pœnitentiæ adjunctæ.

Idem respondendum ad S. Augustinum.

Ad S. Chrysologum, dico eum citato loco nostræ potius favere, quam adversari Conclusioni. Per Baptismum enim *Joannis*, inquit, *purificabatur homo ad pœnitentiam, non promovebatur ad gratiam.*

Pag. 335.

Objicies 3. Si Baptismus *Joannis* gratiam & peccatorum remissionem non dedit, quare Apostoli eo solum Baptismo tincti, non fuerunt Christi Baptismo denuo baptizati?

Resp. 1. S. Aug. L. 3. de anima, & ejus origine c. 9. colligere ex istis Christi verbis Joann. 13. v. 10. *Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet,* Apostolos Baptismo Christi fuisse initiatos. To. 10. p. 379.

Resp. 2. quod etsi constaret Apostolos non fuisse Baptismo Christi baptizatos, non inde bene inferretur per *Joannis* Baptismum eos gratiam Spiritus sancti affecutos fuisse. Cum enim Christus Sacramenta instituit, suam vir-

tutem illis non ita alligavit, quin absque eorum ministerio gratiam, cum voluerit, conferre possit; adeoque Apostolis suis sine suo Baptismo regenerationis & renovationis gratiam immediate conferre potuit. An re ipsa ita fecerit, nihil habemus in Scripturis expressum.

QUÆSTIO SECUNDA.

De necessitate Baptismi.

Summi momenti est præsens controversia, in qua accurate pertractanda paulo diutius immorari nos adigit Socinianorum temeritas & pervicacia.

P R Æ N O T A N D A.

Observandum 1. duplicem vulgo distingui a Theologis necessitatem, unam medii, alteram præcepti.

I. Illud necessarium dicitur necessitate medii, sine quo vel ejus voto seu desiderio finis obtineri non potest: hoc modo Baptismus & Pœnitentia Sacramenta sunt necessaria necessitate medii ad salutem. Ratio a priori est, quia ejusmodi Sacramenta ex institutione Christi eum continent & conferunt gratiæ spiritualis effectum, qui per se ita necessarius est, ut sine illo nemo possit esse salvus: ita nemo potest salvus esse sine gratia, vel regenerante in Baptismo, vel reparante in Pœnitentia. Unde in rebus hujuscemodi, nec ignorantia, nec impotentia excusat; & quamquam reus non sit violati præcepti, qui Baptismi legem aut invincibiliter ignorat, vel ipsi obsequi non potest; gratiam tamen illi annexam non percipit, (nisi in casu martyrii, ac perfectæ contritionis) & tum negative, ut ajunt, propter gratiæ illius defectum, tum positive, propter peccatum sive originale sive actuale non dimissum, æternæ damnationi ille obnoxius est.

Quæ porro necessaria sunt necessitate medii, ea quoque ex se necessaria sunt necessitate præcepti, quia tenetur unusquisque adhibere omnia necessaria ad salutem assequendam: non tamen suam habent necessitatem ex præcepto, nisi, ut dicitur, præsuppositive; imo potius necessitate quam habent ex propria sua conditione, fit, ut sint quoque ex præcepto necessaria.

II. Illud dicitur necessarium necessitate præcepti, quod sine peccato non potest omitti; atque in ejusmodi rebus excusat vel ignorantia vel impotentia. Revera observatio præcepti necessaria fit necessitate medii respectu illius, qui capax est præcepti, illudque observare tenetur; sed, ut ait Vasquez in 3. par. q. 73. art. 3. c. 1. & 3. talis observatio præceptorum negative tantum necessaria est ad salutem, ne scilicet propter transgressionem præcepti aliquod ponatur saluti impedimentum: econtra quod est necessarium necessitate medii, positive confert ad salutem, quia nempe continet gratiam per se necessariam ad salutem. Unde necessitas medii & præcepti non tam ex modo loquendi Scripturæ dignosci potest, quam ex subjecta materia, si nempe res proposita talis sit quæ conferat gratiæ effectum per se & absolute necessarium: eodem quippe modo Scriptura exprimit & necessitatem medii, v. g. in pœnitentia his verbis: *Nisi pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis*; & necessitatem præcepti in Eucharistia: *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.*

*Inc. 13. 5.
Joann. 6,
34.*

Observandum 2. inter ea quæ necessaria sunt necessitate medii, alia esse inter-

interna salutis media, qualis est gratia sanctificans; alia vero externa, qualis est v. g. ablutio exterior in Baptismo; inter quæ istud discriminis occurrat, quod sine medio interno, actu & re percepto, impossibile sit obtinere vitam æternam: ita sine sanctificante gratia nullus unquam salvus esse potest. At vero sine medio externo, nempe Sacramento, potest quis salvus fieri, nempe per fidem charitate perfecta formatam, quæ justificat ante realem & actualem Sacramenti perceptionem, cum solo ejus voto sive explicito sive implicito saltem, quod in perfecta charitate semper includitur. Ratio est, quia medium externum ex Christi institutione ordinatur ad conferendam internam sanctificantem gratiam: Cum autem divina virtus non sit exterioribus signis necessario alligata, atque possit gratia sanctificans per contritionem perfectam obtineri, hinc est, quod externum illud medium aliquibus in casibus suppleri possit per votum seu desiderium ipsius. Sic suppletur Baptismus per martyrium & contritionem perfectam.

Observandum 3. votum rei alicujus necessariæ nihil aliud esse, quam desiderium illius obtinendæ. Duplex autem distinguitur: unum explicitum & proprium, quod ex rei cognitione nascitur; alterum vero implicitum & generale, quod tendit ad rem, quatenus est a Christo præscripta, quod votum seu desiderium adimplendi omnia Christi præcepta, semper includitur in charitate perfecta a qua sejungi non potest, atque semper necessarium est necessitate mediæ. Fieri quippe non potest, ut quis salvus fiat, nisi implicate saltem habeat voluntatem servandi quæcumque sunt a Christo præscripta; hoc est, nisi ita sit animo affectus & præparatus, ut illa omnia velit observare, cum ea cognoscet, & adimplendi facultas dabitur. Nonnihil autem discriminis est inter ista duo, nempe votum rei alicujus esse necessarium, & rem ipsam necessariam esse in voto. Prius enim significat, voluntatem observandi rem præceptam esse necessariam, quod verum est; posterius, rem præceptam tantæ necessitatis esse ad salutem, ut si non re ipsa, saltem voto debeat haberi; quod non semper verum est; præsertim in rebus, quæ ex præcepto dumtaxat sunt necessariæ.

Observandum 4. necessitatem Baptismi attendi posse vel respectu adultorum, vel respectu infantium: isti autem vel sunt filii Fidelium christianorum, vel Infidelium.

Observandum denique, inter Hæreticos alios esse, qui impugnant necessitatem mediæ Baptismi, alios vero necessitatem præcepti, ut mox constabit.

Duo itaque duobus sequentibus Articulis sunt nobis inquirenda.

In primo, utrum Baptismus in re vel in voto sit necessarius adultis necessitate mediæ & præcepti; infantibus vero necessitate mediæ.

In secundo, utrum Baptismus suppleri possit per votum illius, per contritionem perfectam & martyrium, & quomodo.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrum Baptismus necessarius sit in re vel in voto adultis, necessitate mediæ & præcepti; infantibus vero necessitate mediæ.

ERRORS.

Cum per Baptismum Religioni christianæ nomen demus, adoptemur in filios Dei, & æternæ salutis capaces efficiamur, mirum esse non debet,

quod antiquus salutis nostræ æmulus dæmon tot adversus illius Sacramenti necessitatem, ac virtutem hostes inter veteres & novos Hæreticos suscitaverit.

An. 180. Ex veteribus, secundo sæculo Cajani & Quintiliani a Quintilla fœmina sic dicti, negarunt Baptismi necessitatem, rati fidem sufficere ad salutem. Ita Tertull. L. de Baptismo c. 1.

An. 200. Tertio sæculo, Manichæi, teste S. Augustino hæresi 46. Baptismum in aqua nihil cuiquam perhibent salutis afferre, nec quemquam eorum, quos decipiunt, baptizandum putant. Ratio aperta est, quia illi aquam, ut & cœteras res corporeas a diabolo creatas esse contenderent.

An. 350. Quarto sæculo, Ascodrutæ, ut loquitur Theodoretus L. 1. hæretic. fabularum cap. 10. dicunt non debere divina mysteria, quæ invisibilia sunt signa, per res visibiles perfici. Propterea nec baptizant eos, qui accedunt, nec apud eos celebratur baptismatis mysterium.

An. 370. Eodem sæculo, Seleuciani & Hermiani, teste S. Augustino hæresi 59. Baptismum in aqua rejecerunt.

An. 390. Eodem sæculo, Massaliani (quod nomen ex lingua Syra ductum esse, & significare orantes, unde græce dicti sunt *ἱουχῖται*, observat S. Aug. hæresi 57.) docebant, nullam ex Baptismo & Eucharistia percipi utilitatem, sed perpetua oratione peccatum tolli radicitus. Ita Theodoretus Lib. 4. hæret. fabul. Epiphanius hæresi 80. Joannes Damascenus L. de hæresibus.

An. 350. Eodem sæculo, Archontici Baptismum damnarunt, inquit S. Epiphanius hæresi 40. tametsi inter eos sint, qui Baptismo initiati antea fuerint. Ita Theodoretus L. 1. hæretic. fabul. c. 11.

Quinto sæculo cum Pelagiani negantes originale peccatum ab Augustino premerentur argumento ducto ex necessitate Baptismi, coacti sunt negare Baptismum necessarium esse ad delendum originale peccatum. Urgente vero S. Doctore ista verba Christi: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Cœlorum*, quibus constat, vel infantes non baptizatos a Regno Cœlorum arceri non debere, utpote innocentes, quos tamen arcebant Pelagiani; vel eos labe originali infectos esse, ad quam diluendam opus haberent renasci per Baptismum, eo illi adducti fuere, ut distinguerent inter Regnum Cœlorum & vitam æternam; ac infantes quidem propter defectum Baptismi a Regno Cœlorum excluderent, vita tamen æterna donarent, quia innocentes sunt nulla originis labe maculati.

To. 10. p. Initio ejusdem sæculi Vincentius Victor dixit: *aliquos eorum qui sine Baptismo Christi ex hac vita migraverint, interim non ire in regnum Cœlorum, sed in Paradisum; postea vero in resurrectione mortuorum etiam ad regni Cœlorum beatitudinem admittendos fore*. Ita S. Augustinus Lib. 3. de origine animæ c. 1.

Ex recentioribus Hæreticis, qui sæculo decimo quinto Ecclesiam infestaverunt, Joannes Vviclef, teste Thoma Valdensi Tom. 2. de Sacramentis c. 96. docuit Baptismum necessarium non esse. Ita constat ex Sess. 15. Conc. Constantiensis. Idem asseruit Zuinglius L. de vera & falsa Religione c. de Baptismo, ubi ostendit Baptisma merum esse externum symbolum nullius ad salutem præsidii.

Martinus Bucerus in c. 3. Matthæi idem quoque asseruit, sed alio fundamento nixus, nempe: *quia pueri prædestinati etiam sine Baptismo salvantur, non prædestinati etiam cum Baptismo damnantur*.

Calvinus L. 4. Institutionis, necessarium quidem esse ex præcepto non iusticia-

ficiatur Baptismus; sed ad delendum originale peccatum omnibus five adultis five parvulis esse necessarium, totis viribus repugnat. Cap. 15. n. 10. sic loquitur: *Jam perspicuum est, quam falsum sit quod docuerunt priorem nonnulli, in quo alii persistunt, per Baptismum solvi nos & eximi ab originali peccato, & a corruptione quæ ab Adam in universam posteritatem propagata est.* Et. n. 22. expresse ait, non arceri a regno Cælorum infantes, quos e præsentī vita migrare continget, antequam aqua mergi datum fuerit. Atqui jam visum est fieri non levem injuriam Dei fœderi, nisi in eo acquiescimus, ac si per se infirmum esset, cum ejus effectus neque a Baptismo, neque ab ullis accessionibus pendeat. Accedit postea Sacramentum sigilli instar, non quod efficaciam Dei promissioni, quasi per se invalide, conferat, sed eam dumtaxat nobis confirmet. Unde sequitur, non ideo baptizari Fidelium liberos ut filii Dei tunc primum fiant qui ante alieni fuerint ab Ecclesia, sed solemnī potius signo ideo recipi in Ecclesiam, quia promissionis beneficio jam ante ad Christi Corpus pertinebant. Proinde si in omitendo signo nec socordia est, nec contemptus, nec negligentia, tuti ab omni periculo sumus. Ita Calvinus, quibus significat parvulos sine Baptismo excedentes ex hac vita, salvos esse propter fœdus quod Christus cum Christianis pepigit; virtute cujus illos sanctos esse, nec ipsis labem originalem a Deo imputari contendit; & ita Baptismus necessarium ipsis non esse ut solvantur a labe originali, sed tantum ut obsignet divinam promissionem. Adultis quoque minime ad salutem necessarium esse docet, quos ait fide justificari; & per Baptismum tantum obsignari, confirmari, & nutriri hanc fidem: *Quatenus, inquit ibid. n. 14. erigendæ, alendæ, confirmandæque fidei nostræ datur, sumendus est.*

Pag. 484.

Pag. 488.

Pag. 485.

E sinu Calvinistarum orti Sociniani iisdemque cum ipsis placitis innutriti ac imbuti, multo tamen longius progressi sunt audacia & temeritate in opugnandis fidei Christianæ mysteriis; seu, ut melius dicam, eo usque prorupit effrenis eorum licentia, quo proclivi, ac facili lapsu ducunt Calvinistarum documenta: nempe ubi semel neglecta Ecclesiæ, ac Traditionis auctoritate, suum unicuique permittitur in exponenda Scriptura judicium, nulla amplius certa lege, ac regula contineri potest humanum ingenium, sed pro innata libertate quisque liberius genio suo indulgens, novos Scripturæ sensus, nova dogmata, novamque excogitat, & sequitur Religionem, quod certe tristi & infelici eventu contigisse videmus in Socinianis; cum aliis in mysteriis, tum in eo, de quo hic disputamus Baptismi Sacramento. A Calvinistis hausere illi quidem, Baptismus necessitate mediū non esse necessarium ad delendum peccatum originale, neque in adultis neque in parvulis; sed ab iisdem edocti Ecclesiæ & Traditionis vocem spernere, ac suum dumtaxat privatum consulere judicium, nullo retenti fræno auctoritatis, longius processerunt, ac negarunt.

I. Christum Apostolis dedisse baptizandi præceptum: verba quippe Christi Matth. 28. *Euntes docete, baptizantes &c.* interpretantur non de aquæ Baptismo, sed de sola institutione seu doctrina. Ajunt tamen post Volkelium L. 6. de vera Religione c. 14. *Apostolos etsi non jussos ritum baptizandi convenienter usurpasse, tum quia populus Judæus cæremoniis valde delectabatur, utpote in illis quasi enutritus & educatus; tum quia Baptismi cæremonia a magni nominis magnæque auctoritatis viro, nempe Joanne, jam antea introducta, magnoque applausu ab omnibus recepta fuerat: tum denique quia aptissima erat ad adumbrandum Christianorum officium, ac statum; unde conveniens fuit viros hujus ætatis per Baptismi cæremoniam Christianæ Religioni adscribi.* Ita Volkelius.

II. Ne-

II. Negarunt baptizandi præceptum datum a Christo Matth. 28. (si tamen præceptum est) universale fuisse , ab omnibus in perpetuum observandum ; sed certis dumtaxat personis pro certo quodam tempore addictum fuisse , nempe illis qui Ecclesiæ initio a Paganismo vel Judaismo convertebantur ad Christum ; cæteris vero qui vel e Christianis nascuntur , vel in christiana fide sunt educati , minime necessarium esse contendunt , cum Baptismus sit res libera & indifferens , quæ sine salutis dispendio observari possit vel omitti : unde non negant posse aliquem baptizari , si ita velit ; modo fiat , inquiunt , sine scandalo , absque ulla imposita necessitatis lege , & persuasione talem ritum esse ad salutem necessarium . Ita Socinus Disputatione de Baptismo Tom. 1. Operum ipsius pag. 710. Ostorodius Institutionum Germanicarum cap. 9. Volkelius Lib. 6. de vera Religione cap. 14. quod integrum est de præsentis argumento .

III. Docent Baptismum esse merum ritum externum ; ac publicum dumtaxat professionis christianæ symbolum , omni interiori gratia vacuum , ac plane destitutum : unde in Catechesi majore Racoviensi , non alia profertur Baptismi definitio , quam *quod sit ritus exterior , quo homines vel e Judaismo , vel e Gentilismo ad Religionem christianam accedentes manifeste profitentur se Christum pro suo Domino agnoscere* . E Scriptis Socini Catechesim illam compegit Smalcus , & typis evulgavit Racoviæ an. 1606.

Ad Socinianos ex parte accedere videtur Episcopus Sectæ Arminianorum seu Remonstrantium defensor præcipuus . Respondens enim ad quæstiones sexaginta quatuor theologicas sibi a discipulis propositas , Tom. 1. Operum , ad 37. docet 1. apud S. Matth. cap. 28. sermonem esse de vero aquæ Baptismo . 2. Si Baptismus nihil aliud sit quam tessera , nota , vel sigillum christianæ professionis , præceptum ejus ad eos dumtaxat pertinere , qui christianam profitentur Religionem . 3. Si Baptismus sit (ut ipse putat) sigillum seu obsignatio remissionis peccatorum antea commissorum , ejus præceptum eos primario adstringere , qui a Paganismo ad Christum convertuntur ; secundario vero eos , qui in Religione christiana nati , multis tamen se peccatis obstrinxerunt . 4. Si qui sint , qui vitam ab omni scelere immunem & puram duxerint (quod rarum) eos Baptismi lege non teneri ; non est enim opus medico bene habentibus . Ex quo non obscure colligitur , in mente hujus Auctoris Baptismum necessarium non esse *medii* , ut dicitur , necessitate ad salutem .

Lutherani & Calvinistæ quibus nostri semper exprobravere , quod sua ab Ecclesia defectione Socinianæ impietati locum & ortum dedissent , nec pestem hanc ulla arte (si suis placitis starent) expugnare possent , nihil non tentarunt , ut multis editis ex professo Operibus , fidei nostræ capita , Trinitatis imprimis & Incarnationis , quæ nobiscum habent communia , contra illos defenderent , ac probarent ; sed eventu , ut plurimum , infelici , uti ostendimus passim , quando se dedit occasio . Nihil enim juris sibi assumere possunt Lutherani & Calvinistæ in Scripturis ad privatum suum sensum detorquendis , quod idem sibi non arrogant Sociniani ; nec ullus inter eos judex erit , qui litem inter illos dirimat . Quis enim esset ; Scriptura ? at de ejus sensu controvertitur , & quisque eam ad partes suas trahere conatur . An ratio ? sed omnes in sensu suo abundant . An Ecclesia & Traditio ? recte quidem : at illi vocem ejus , ac judicium rejiciunt ; atque ut a proposito argumento non discedamus , dicant nobis Calvinistæ quo jure verba isthæc Christi Joannis 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua*

aqua & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Cælorum, detorqueant ad sensum metaphoricum, neque de vero aquæ Baptismo intelligant; Socinianos vero qui hæc pariter Christi verba Matth. 28. Euntes docete omnes Gentes, baptizantis eos in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti, interpretantur non de Baptismo aquæ, sed instructionis & doctrinæ, rejiciant ac confutent? Dicant pariter, quo argumento ex una Scriptura adversus eisdem evincere possunt, inter baptizandum appellandos esse seu invocandos Patres Filium & Spiritum sanctum, atque sensum verborum Christi Matth. 28. non esse istum: Docete, baptizate, in fide Patris & Filii & Spiritus sancti? Certe absque Traditionis auxilio nusquam id evincere poterunt: adeo verum est Calvinistas excusso semel Ecclesiæ & auctoritatis legitimæ jugo, vel invitos Socinianis arma subministrare, nec ab eorum manibus sese expedire posse.

Præter illos errores, nonnulli e nostris Scholasticis singulares aliquas opiniones amplexi sunt.

Scholasticorum aliquorum opiniones.

Cajetanus 3. p. ad art. 2. & 11. q. 68. docuit parvulos Fidelium Christianorum, quibus per Baptismum subveniri non potest, non tantum ex privilegio Dei singulari, sed ex lege Dei communi & ordinaria salvari posse votis & orationibus parentum, maxime si exterius aliquod adhibeant signum, quo generale votum parvulis applicare se testentur. Hæc opinio non modo temeraria, sed etiam fidei tam parum consona visa est S. Pio V. Summo Pontifici, ut jussit in editione Romana altera expungi Commentarium hujusce secundi & undecimi articuli.

Quidam alii censuere, lege quidem ordinaria, parvulos etiam Fidelium sine Baptismo non salvari; veruntamen Deum pro sua summa clementia vel exaudire parentum vota pro salute infantium, adeoque eos hortandos ut pro illis apud Deum intercedant; vel Deum supplere defectus essentialis Baptismi, si qui sint ex parte materiæ vel formæ, vel intentionis ministri. Ita Gerson Sermone de Nativitate B. Virginis Consideratione 2. Gabriel in 4. dist. 4. q. 2. art. 3. dub. 2. Altissiodorensis in Summa L. 3. Tract. 3. q. 2. art. 4. S. Bonaventura in 4. dist. 3. 1. p. dist. q. 2. art. 2. ad 2. Durandus in 4. dist. 6. q. 2. n. 12. & alii qui salutem hanc infantium probabiliter ex divina misericordia præsumunt, non tamen velut rem certam & indubitatam admittunt.

Sunt qui infantibus sine Baptismo ex hac vita migrantibus felicitatem quamdam temporalem, & naturalem veluti quemdam paradysum assignent, ut Pighius & Catharinus apud Bellarminum Tom. 4. L. 6. c. 2. & nostra hac ætate non ita pridem Eminentissimus Cardinalis Sfondratus in Libro cui titulus: *Nodus prædestinationis dissolutus*, p. 1. paragr. 1. n. 13. docet parvulos qui sine Baptismo decedunt, cœlesti quidem Regno, quasi paternæ Culpæ reos nec expiatis excludi; non tamen excludi naturalibus bonis, & a peccato præservari æternoque supplicio, quo si adollescere, puniendi essent; cum sola, inquit, præservatio a peccatis pluris valeat majorisque pretii sit, quam Regnum ipsum cœleste. Idem repetit ibid. n. 23. Adversus doctrinam hanc graviter expostularunt duo Ecclesiæ nostræ Gallicanæ Archiepiscopi & tres Episcopi, data ad S. Pontificem beatæ memoriæ Innocentium XII. solemni Epistola 7. Kalendas Martii anni 1697. quibus re-

Arch. Pa-
ris. &
Rom. Epi-
sco. Meld.
Arch.
Amb.

Sfon-

Sfondrati & res ab ipsis adnotatas, insignium Theologorum discussioni commisisse, ut omnibus maturæ considerationis trutina perpensis, quod justum esset, subinde decernere valeret. Interim nullum, quod sciamus, a sancta Sede ad nos pervenit ea de re iudicium. Sapienter quidem, ac graviter Bellarminus loco paulo ante notato observat, misericordiam nostram parvulis jam defunctis nihil prodesse, econtra nihil obesse nostræ sententiæ severitatem. Multum autem, inquit, nobis obest, si ob inutilem misericordiam erga defunctos, pertinaciter aliquid contra Scripturas aut Ecclesiam defendamus; idcirco non affectum quendam humanum, quo plerique moverisoleant, sed Scripturæ, Conciliorum & Patrum sententiam consulere, & sequi debemus.

His ita præmissis, dogma catholicum demonstrandum est, & a vanis Socinianorum aliorumque Hæreticorum conatibus vindicandum.

C O N C L U S I O.

Baptismus in re vel in voto necessarius est adultis necessitate mediæ & præcepti, parvulis necessitate mediæ ad salutem.

Dux sunt partes Conclusionis.

Probatur prima pars de necessitate præcepti, ex Scripturis quæ a contortis Socinianorum expositionibus vindicantur.

Primum argumentum petitur ex cap. 28. S. Matth. v. 19. ubi perspicuis verbis Christus Apostolis suis præceptum & formam baptizandi exponit: *Euntes ergo, inquit, docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti.*

Socinus Disputatione de Baptismo scripta an. 1580. Cracoviæ c. 2. duo excipit adversus apertum istud testimonium: primum est, hic de veroaque Baptismo sermonem non esse, sed de doctrina & instructione, quæ sensu metaphorico Baptismus dicitur; alterum, dato & non concessio mandatum in aqua baptizandi a Christo hic dari, perpetuum illud non debere esse, neque ad omnes omnino homines extendendum. Utraque responsio paulo uberius & apertius evolvenda nobis est, ac confutanda, ut intelligat unusquisque, quam vanis & futilibus argumentis innitatur Sociniana temeritas.

Prima itaque Socini responsio est, in Scripturis Baptismi nomen sæpius usurpari pro doctrina, atque eo ipso sensu sumi Matth. cap. 28. v. 19. citato. Utrumque sic probat.

Prima
responsio
Socinia-
na.

Primum quidem ex cap. 18. v. 25. Actuum Apostolorum, ubi legimus Apollo Baptismum Joannis dumtaxat scivisse; & cap. 19. v. 3. ubi discipuli Ephesii interrogati in quem baptizati essent, respondent se baptizatos esse Baptismo Joannis. At his in locis, ait Socinus, idem est Baptismus, ac doctrina: nihil enim, inquit, ibi ad rem faciebat, quod Apollo sciret aquæ Baptismum, quo utebatur Joannes, cum de doctrina præsertim ageretur. Pari-ter Baptismus, aut baptizare, significat nonnunquam initiationem, seu initiare. Ita S. Paulus priore ad Corinthios 10. v. 2. ait, *Hebræorum patres baptizatos fuisse in Moyse, in nube, & in mari*: idest, eos initiatos & quasi consecratos fuisse Deo per Moysen. Eadem est significatio Act. 29. v. 13. cum Paulus ait: *In quo ergo baptizati estis*, idest, initiati?

Refelli-
tur.

Refellitur Socinus, quia confundit, quæ non sunt confundenda, & separat, quæ

quæ non sunt separanda. Confundit doctrinam; cum aqua baptismali; & Baptismum unde & simpliciter sumptum, pro doctrina usurpari perperam ille contendit: duo enim illa distinguere debent, non confundi. In Baptismo enim Joannis, de quo mentio fit citatis in locis, duo erant; & doctrina, qua Joannes informabat baptizandos, & ritus ipse baptizandi in vera aqua: unum aliud includebat, nempe Baptismus doctrinam; sed doctrina illa præcise non dicebatur Baptismus, seu intinctio vel immersio. Citata igitur ex Actibus Apostolorum loca Socinus jugulant, siquidem duo distincta continent, quæ ille perperam confundit. Unde sic arguere possumus: Eodem sensu verbum *baptizantes* sumi debet apud S. Matth. c. 28. v. 19. ac in Actibus Apostolorum c. 18. v. 25. & c. 19. v. 3. At qui istis in locis non pro sola doctrina usurpatur, sed pro ipso vero in aqua baptizandi ritu; Joannes enim in vera aqua baptizavit. Ergo pariter apud S. Matth. non sumitur pro sola doctrina seu instructione, sed pro ablutione seu immersione in aqua, includente & præsupponente doctrinam; separat igitur Socinus aquam ab instructione seu doctrina, quæ non debet separari. Pariter igitur asserimus Baptismi nomine significari initiationem seu consecrationem: at illam fieri contendimus non per solam doctrinam, sed per aquam, qua intingimur, tanquam per verum & proprie dictum Sacramentum.

Secundum, nempe Matth. 28. v. 19. *baptizantes* idem significare ac instruere seu docentes, probat Socinus multis, sed miseris profecto argumentis.

I. Quia in græco textu, loco *docete*, habetur *μαθητεύσατε*, idest, *discipulos facite*; quod certe verbum ad doctrinam & disciplinam, qua informandi sunt discipuli, refertur.

Verum, quis hoc negat? Nemo profecto. An doctrinam a Baptismo aquæ sejungimus; non certe, sed utrumque includimus & distinguimus; sicut reipsa fecit Christus in suo præcepto: *Docete*, inquit, *baptizantes*. En doctrina, & Baptismus. Quod si per *baptizantes* non aliud intellexisset quam doctrinæ Baptismum, certe absurda fuisset & omnino inutilis repetitio in una & eadem brevi periodo; sensus enim esset: *docete docentes*. Esto igitur verbum græcum significet, *discipulos facite*: sane per doctrinam fiunt discipuli, & per Baptismum initiantur & consecrantur; unum enim ab altero divelli non debet. Unde S. Marcus c. 16. v. 16. fidem quæ per doctrinam habetur, Baptismo præmittit.

II. Si Christus eo in loco per verbum *baptizantes*, aquæ terrenæ Baptismum intellexisset, sine dubio, ait Socinus, non minus Baptismum istum externum Apostolis suis commendasset, quam ipsam Evangelii prædicationem, nec minus eos ad baptizandum, quam ad prædicandum misisset: atqui tamen Apostolus 1. Corinth. 1. v. 17. declarat se a Christo missum non esse ad baptizandum, sed ad evangelizandum. Neque est, quod respondeatur, sensum Apostoli esse, se præcipue missum fuisse ad prædicandum, quod munus per se obire tenebatur, non vero ad baptizandum, quod per alios æque poterat adimplere. Namque, ait Volkelius loco antea citato, ratio propter quam testatur Apostolus se non missum esse ad baptizandum, hæc est, ut effugeret suspicionem nonnullorum, qui existimabant Paulum in suo baptizare nomine, unde oborta est illa discipulorum Corinthiorum contentiosa æmulatio: at ratio illa tota subsisteret, si aut per se, aut per alios, aut præcipue, aut minus præcipue destinatus fuisset S. Paulus ad baptizandum.

Verum

Verum vana prorsus ac inutilis ratio. Falso quippe supponit Socinus, Apostolis injunctum non esse baptizandi, sicut docendi præceptum, quod ex praxi illorum cognosci haud dubie certissime potest. Porro in Historia Actuum Apostolorum c. 2. post eximiam S. Petri prædicationem, baptizatos legimus Judæorum circiter tria millia; & c. 4. quinque millia; & c. 8. Philippus Samaritanos, Simonem magum, & Eunuchum; c. 9. Ananias Paulum; c. 10. S. Petrus Cornelium cum omni ejus familia; c. 16. S. Paulus Lydiam cum omni ejus pariter familia; c. 18. Crispum & Corinthios; & c. 19. duodecim Ephesios baptizavit: at verisimile non videtur, Apostolos non jussos præceptum Christi datum Matth. 28. executioni demandasse. S. igitur Paulus non negat sibi, sicut & cæteris, impositum baptizandi præceptum, sed comparate loquitur, innuitque se præcipue destinatum esse ad prædicandum, quam ad baptizandum; quia multo plures ad illud, quam ad istud munus exequendum dotes requiruntur, quibus ille divinitus cumulatus fuerat: Baptismus scilicet per quemlibet administrari potest, at non ita verbum Dei. Hanc veterum Cajanorum objectionem ita solvit Tertullianus L. de Baptismo c. 14. Neque urget, quod addit Volkelius: namque hac ratione utitur S. Paulus, ut probet se missum non esse ad baptizandum, sed ut gratias agat quod cum paucos baptizaverit, schismati & contentiosæ Corinthiorum æmulationi locum non dederit. Tanta scilicet infedebat animis primorum Fidelium opinio & admiratio Apostolorum, ut ex humano affectu nonnulli se hujus vel illius discipulos esse gloriarentur, & ita schismati locum dederint, de quo loquitur Apostolus: quod vero id ex Baptismi administratione ortum fuerit, sane per accidens est respectu ipsius Baptismi.

III. Christus, inquit Socinus, Matth. 28. non magis præceptum baptizandi, quam formam expressit his verbis: *Docete, baptizantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. At his verbis formam Baptismi non exprimi vel ex eo potissimum constat, quod Apostoli legantur baptizasse in alia forma, nempe in nomine Christi.

Verum ex ante dictis manifestum est, Apostolos non baptizasse in solo Christi nomine. Consule.

IV. Baptismus Christi sæpius in Scripturis opponitur Baptismo Joannis, quod iste in aqua foret, ille in Spiritu; ergo Christi baptismus in vera aqua non perficiebatur.

Verum non advertit Socinus, totam distinctionem Baptismi Christi & Joannis non fuisse penes aquam, quæ in utroque pro materia erat; sed penes effectum, nempe interiorem animæ purgationem per gratiam, quam conferebat Christi, non vero Joannis Baptisma.

V. Hebræorum 6. rudimenta christianæ disciplinæ enarrat Apostolus; at de Baptismo aquæ omnino silet.

Verum falsum est, quod supponit Socinus: sic enim loquitur Apostolus v. 1. & 2. *Quapropter intermittentes inchoationis Christi sermonem, ad perfectiora feramur, non rursus jacentes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, & fidei ad Deum, Baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum,*

Quænam porro est illa doctrina Baptismatum, nisi veri, quod in usu erat ex Christi mandato, Baptismatis? Baptismatum dixit in plurali Apostolus, vel more Hebræorum ad majorem emphasim; vel quia etsi unum specie, numero tamen plura multis administrantur; vel denique quia nostrum Baptisma multis Judæorum baptismatibus opponit.

VI. Denique, quia S. Petrus Epistolæ 1. c. 3. v. 21. docet Baptismum nos salvos facere, non quo carnis sordes abluuntur, sed quo fit, ut bona conscientia Deum interroget: at non ita locutus fuisset S. Petrus, si aquæ Baptismum omnibus ex præcepto necessarium esse credidisset.

Verum fallitur Socinus. Verissima quippe est S. Petri sententia, nempe effectum Baptismi positum non esse in ablutione sordium corporis, sed in gratia interiori ac conscientiae munditie. Opponit enim ibi Baptismum Christi frequentibus Judæorum lotionibus, quæ mere carnales erant ad justitiam & emundationem carnis; Baptismus vero Christi, etsi perficiatur in aqua, ejus tamen effectus ad animam usque pertingit, nec hæret in carne.

Secunda Socini responsio est: Dato & non concessio citatis Christi verbis Matth. 28. baptizandi præceptum contineri, illud tamen ad certum tempus ac personas restrictum fuisse, non omnibus in perpetuum injunctum. Probat autem his momentis.

Secunda
resp. Soci-
niana.

I. Quia ii soli baptizandi sunt, quos Apostoli docuere: utrumque enim conjungitur; ergo alii, qui ab Apostolis aut eorum successoribus edocti non fuere, illo Baptismi mandato non adstringuntur.

Verum nihil ea ratione miserum magis ac stolidum afferri potest. Ubi enim legit Socinus, eos tantum baptizandos esse, qui ab Apostolis fuerant edocti? certe nullibi. Revera ii tantum sunt baptizandi, qui sunt imbuti fide & doctrina Christiana; sed eos tantum esse baptizandos, qui sunt ab Apostolis edocti, non alios, certe figmentum est cerebri Sociniani.

Et vero multos docuere Apostoli, quos propriis manibus non baptizarunt; unde S. Paulus fatetur se ad prædicandum missum esse, non ad baptizandum: nec verissimile est S. Petrum propriis manibus baptizasse una die tria, & altera quinque hominum millia, quos sua prædicatione ad Christum adduxerat. Aliquos pariter baptizarunt, quos ab aliis edoctos noverant: sit Anania Paulum baptizavit Act. 9. & S. Paulus act. 19. curat eos baptizari, qui ab aliis jam instructi & informati fuerant fidei Christianæ documentis.

Quod vero mandatum Baptismi ad omnes omnino omnium ætatum homines pertineat, patet. 1. Quia nullam limitationis ac restrictionis notam præfert. 2. Quia continua sæculorum omnium praxi evidenter demonstratur præcepti hujus universalis. 3. Quia continet præceptum docendi simul & baptizandi: at præceptum docendi universale est ac perpetuum. 4. Quia Christus eodem loco promittit se Ecclesiæ adfuturum usque ad consummationem sæculi: quod igitur ibi præscribit, ad omnes omnium ætatum homines spectat. 5. Quia unio spiritus ac mutua charitas, quam ex unitate Baptismi commendat Apostolus Ephes. 4. in perpetuum ab omnibus Fidelibus est observanda. 6. Quia præceptum Baptismi simile est præcepto Eucharistiæ: sicut enim dixit Christus: *Hoc facite*; ita dixit: *Docete, baptizate*. Ergo sicut Eucharistiæ præceptum omnibus ad futuras omnes ætates injunctum esse agnoscit Socinus, ita & præceptum Baptismi. 7. denique, quia effectus quos Apostoli Baptismo tribuunt, ad omnes omnium temporum homines æqualiter pertinent, quales sunt communio cum Christo, Rom. 6. v. 3. & 4. Galat. 3. v. v7. remissio peccatorum, Act. 22. v. 16. regeneratio spiritus, ad Vitum 3. v. 5. vita æterna, Marci 16. v. 16. Joannis 3. v. 5.

II. Ii soli sunt baptizandi, inquit Socinus, qui ejusdem sunt conditionis & sortis cum iis quos Apostoli ex Christi mandato baptizarunt, illi scilicet vel a nulla, vel a falsa Religione, a Paganismo, vel Judaismo ad Christum con-

convertebantur; ergo alii, qui in Religione Christiana vel nati sunt, vel ab ineunte ætate ei nomen dedere, Baptismi lege non tenentur.

Verum absurda consequutio. Cum enim per Baptismum Christo, ejusque Religioni nomen detur, ii omnes baptizandi sunt, qui Christo nomen dare volunt, sive nullam, sive falsam antea Religionem coluerint vel non coluerint.

Quod vero Apostolorum ætate non alii baptizarentur, quam qui vel a Paganismo, vel a Judaismo ad Christum convertebantur, mirum profecto videri non debet, cum non alii tunc temporis forent homines, quam Religione aut Pagani aut Judæi.

III. Inquit Socinus, mandavit quidem Christus Apostolis ut baptizarent, sed non omnibus injunxit ut baptizarentur.

Verum quid absurdius proferri potest, & ad demonstrandam figmenti Sociniani stoliditatem aptius? Quasi non sit eadem necessitas quæ Apostolos obstringit ut baptizent, & Gentes omnes ut baptizentur: nonne ista correlata sunt? Nonne dicere pariter quis posset, injunctam quidem fuisse Apostolis legem docendi, non vero Gentibus ut doceantur? An ferret Socinus? non puto. Quare? quia doctrina necessaria est ad fidem, sine qua nemo salvus esse potest; at pariter Marci 16. v. 15. salus Baptismo adscribitur: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, hic salvus erit*, inquit Christus.

IV. Denique, ait Socinus, multi veri Christiani in Actibus Apostolorum memorantur, quos tamen baptizatos fuisse non legimus; ut Apollo, de quo Act. 18. v. 24. & ipsimet Apostoli ac septuaginta Discipuli; item illi centum & viginti, de quibus act. 1. v. 15. & quingenti illi fratres, quibus simul Dominum Jesum, postquam a mortuis resurrexerat, visum fuisse S. Paulus scribit 1. Co. 15. v. 6.

Verum 1. argumentum istud Socini mere negativum est, ex quo nihil certo concludi potest: neque enim valet ista consequentia: Hi & illi non leguntur baptizati; ergo reipsa baptizati non sunt. Imo potius sic argueret quisquis adhuc sui compos esset: Extat expressum Baptismi percipiendi mandatum Christi; ergo etsi hi & illi Christiani non legantur baptizati, præsumi debet eos reipsa fuisse baptizatos: neque enim necesse est, ut rei communis, certæ ac publicæ omnia exempla proferat Historicus; imo quo res magis trita est, communis & publica, eo sæpius ab Historico prætermittitur. 2. Reipsa baptizatos fuisse Apostolos innuere videtur Christus, cum dixit Joan. 13. v. 10. ad S. Petrum, *Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet*. Unde merito S. Aug. L. 3. de anima & ejus origine c. 9. sic loquitur: *Si ipsos Apostolos baptizatos esse per hoc nobis innotescere potuit, quod beato Petro Dominus ait, Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet: quid de aliis, de quibus vel tale nihil legimus dictum, de Barnaba, de Timotheo, de Tito, de Sila, de Philemone, de ipsis Evangelistis, Marco & Luca, de innumerabilibus cæteris, quos absit ut baptizatos esse dubitemus, quamvis non legamus?* Idem docet Epistola 44. alias 163. & Epistola 265. alias 108.

Tom. 10. p.
379. F.

Tom. 2. p.
105.
896.

Secundum
ex scri-
pturis ar-
gumentū.

Secundum argumentum pro confirmatione primæ partis Conclusionis adductæ, petitur ex c. 16. S. Marci vers. 14. & 15. ubi Christus ad Discipulos ait: *Euntes in mundum universum prædicate Evangelium omni creature. Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit; qui vero non crediderit, condemnabitur*. Præceptum baptizandi quod eo loci Christus Apostolis suis injungit, perpetuum esse & universale, seu ad omnes cujuslibet temporis homines pertinere, duo invicte demonstrant. 1. quod jubeat Christus Apostolos ire per mundum universum. 2. quod salus Baptismo perinde ac fidei pro-

mitti-

mittitur: at id cui annexa est salutis promissio, non ad certum tempus, nec ad certos homines restringitur, sed perpetuum est, & universale.

Socinus citata jam disputatione de Baptismo c. 3. idem respondet ad hoc S. Marci testimonium, quod ad testimonium S. Matth. nempe, neque de vero aquæ Baptismo intelligi debere: neque si intelligatur, consequens esse, ut præceptum illud in perpetuum & ab omnibus sit observandum: atque nova quædam figmenta excogitat ut istud assequatur.

Resp. Sociniana.

Respondet itaque 1. per Baptismum apud S. Marcum intelligi aut pœnitentiam, aut publicam nominis Christi, & ejus Evangelii professionem, vel utrumque simul. *Quid enim est*, inquit ille, *quod per Baptismum convenientius possit significari, quam pœnitentia vera, quæ animæ & spiritus ablutio est; aut Evangelii & nominis Jesu Christi professio publica, cum Baptismus ipse aquæ ab Apostolis usurpatus in eum finem potissimum respiceret, ut quis publice Christo nomen daret.*

Responsionem probat

I. Quia si nomine Baptismi verus aquæ Baptismus intelligatur, sequitur vi hujus loci parem esse fidei & Baptismi necessitatem ad salutem: sed hoc absurdum est; potest enim quis salvus esse sine Baptismo, nemo sine fide.

II. Quia favet Codex Complutensis, in quo articulus ò repetitur. Sic quippe verba reddi debent: *Qui crediderit, & qui baptizatus fuerit, salvabitur.* At articulus ille alium, quam aquæ veræ Baptismum significat, iste enim tantæ non est necessitatis.

III. Apostolus Ephes. 5. v. 26. & ad Titum 3. v. 5. affirmat Deum lavacro aquæ mundasse suam Ecclesiam, & nos lavacro illo regenerationis salvare: at his in locis per lavacrum aquæ intelligit aquam metaphoricam, scilicet pœnitentiam, quæ animam lavat, sicut aqua corpus: tum quia eo ipso sensu aquam usurpat idem Apostolus ad Hebr. 10. v. 22. cum ait: *Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda a conscientia mala, & abluti corpus aqua munda.* Tum quia aqua naturalis nunquam potest mundare animam, cum qua nullam habet proportionem.

IV. Denique, quia publicæ fidei in Christum professionis Christus salutem æternam promisit, Matth. 10. v. 32. Rom. 10. v. 9. Ergo citato S. Marci loco, per hæc verba: *baptizatus fuerit*, intelligi recte potest publica fidei in Christum professio. Adeo rara & exquisita visa est Socino ista solutio, ut gratulabundus eam sibi maxime placere fateatur. Gratuletur ergo sibi ereptum omnem sensum, ac pudorem, qui tam inepte & misere planum & apertum Scripturæ sensum distorqueat.

Refellitur Sociniana responsio. Etsi enim fateamur Baptismi nomen aliquando transferri ad significandam pœnitentiam, non tamen inde bene colligitur, eo sensu usurpari citato capite S. Marci; imò naturali & obvio sensu verum aquæ Baptismum significari, series ipsa textus sacri, Apostolorum usus & praxis aperte demonstrat. Quod si quis contenderet, citato loco Baptismi nomine significari martyrium, ut revera aliquando significatur, quo jure, quave ratione expugnare illum posset Socinus? Præterea S. Petrus Act. 2. v. 38. expresse distinguit Baptismum & Pœnitentiam: *Pœnitentiam*, inquit, *agite, & baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum, & accipietis donum Spiritus sancti.* Etsi ergo daremus, per Baptismum pœnitentiam designari, quam nempe tanquam præviam dispositionem supponit, non tamen excludi debet verus aquæ Baptismus.

Refellitur Sociniana responsio.

Ad primam responsionis Socinianæ probationem, dico parem esse necessitatem fidei, & Baptismi saltem in voto seu desiderio, licet par non sit ejus necessitas in re suscepti. Neque distinctionem hanc gratis fictam esse, infra, Deo dante, ostendemus: qui enim Baptismi, ejusque necessitatis legem tulit, idem perfectæ contritioni, ac martyrio vitam æternam promisit; ergo qui Baptismum in re percipere non possunt, eundem plane effectum consequuntur per votum ipsius, per contritionem perfectam, ac martyrium.

Ad secundam: Otiosa est & vana Socini observatio, cum & ipse fateatur articulum ò in multis Scripturæ locis redundare, nec ad probationem vim habere majorem. Quod si juxta Codicem Complutensem geminarum articulum legamus, & Socini regulam sequamur, repetitio articuli citato in loco probationem nostram confirmat, nedum infringit: emphasim enim quamdam habet, & indicat non satis esse ad salutem, quod quis fidem habeat, nisi & baptizetur, quod unum hic contendimus.

Ad tertiam: Nihil potuit Socinus aptius proferre ad suammet convellendam sententiam, quam loca S. Pauli ad Ephes. 5. v. 26. & ad Titum 3. v. 5. in quibus lavacro aquæ, id est Baptismo, vim sanctificandi, ac mundandi animam tribuit, non quidem ex propria seu naturali aquæ virtute, ut falso supponit Socinus, sed ex virtute Spiritus sancti aqua utentis tanquam instrumento; unde gratis & inepte omnino more suo existimat ille, aquæ nomen figurate & metaphorice usurpandum, contra mentem & naturalem verborum S. Pauli sensum. Nec quidquam potest assequi ex citato c. 10. v. 22. Epistolæ ad Hebræos: per illa enim verba: *abluti corpus aqua munda*, alludit Apostolus ad Baptismum, hortaturque Fideles, ut cum ea mentis & corporis munditie vivant, quam exigit Baptismus. Quod si per illam abluitionem Apostolum ad varias Judæorum lotiones respexisse contendas, nihil inde inferri poterit adversus veritatem quam propugnamus. Lege Estium in hunc locum.

Ad quartam: Non negamus professioni fidei in Christum annexam esse salutem: non negamus quoque per Baptismum eam significari, sed contendimus solemnem hanc fidei professionem fieri in uno Baptismo aquæ, quem includit & præsupponit.

Respondet 2. ad citatum S. Marci testimonium Socinus, præceptum illud Baptismi nec perpetuum esse nec universale; duasque de novo addito probationes c. 3. & 5. suæ disputationis de Baptismo.

Prima est, Quia, inquit c. 3. post citata verba apud S. Marcum, hæc sequuntur: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur; in nomine meo dæmonia ejicient, linguis loquentur novis &c.* At cum illa conspicua Spiritus sancti dona jam cessaverint, dicendum est, & cessasse præceptum Baptismi, quod cum illis conjunctum erat.

Secunda est, quia, inquit c. 5. præceptum Baptismi simile est præcepto abstinendi a sanguine & suffocatis, quod sanè perpetuum non fuit, sed datum ad tempus, licet conjunctum cum præcepto fugiendi fornicationem, quod in perpetuum debet observari: ergo pariter, licet S. Petrus Act. 2. v. 38. utrumque simul præscripserit, pœnitentiam scilicet & Baptismum; dici tamen merito potest, Baptismi ritum temporaneum esse, licet pœnitentia semper sit necessaria.

Verum nullo negotio evertitur utraque Sociniana responsio.

Prima quidem: Si enim inferri merito possit, jam abrogatam esse Baptismi legem, quia cessarunt conspicua illa dona, quibus initio Ecclesiæ orna-

ornabantur recens baptizati, concludi etiam poterit nullam quoque jam esse fidei necessitatem, propter eandem causam: dicitur enim de primis fidelibus, *signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur*; at istud consequens non admittit Socinus. Distinguere igitur ille debuisset inter manifesta illa Spiritus sancti dona, quibus ad confirmandam nascentem Ecclesiam ornari debuerunt primi Fideles, & quæ proinde adulta jam Ecclesia cessare debuerunt; & inter ritus stabiles atque permanfuros, qui omni tempore necessarii sunt, qualis est v. g. Baptismus, Eucharistia &c.

Secunda quoque responsio plane nulla est. Ubi enim unquam legit Socinus, Apostolos utrumque præceptum baptizandi & abstinendi a sanguine & suffocatis inter se contulisse, & ejusdem plane conditionis fecisse? Quam latum enim est inter utrumque discrimen! Namque 1. Christus est auctor præcepti Baptismi; Apostoli vero abstinentiæ a sanguine & suffocatis. 2. Ratio hujus abstinentiæ temporalis fuit, & ad œconomicam Ecclesiæ disciplinam spectans, nempe ne infirmi quidam Judæi scandalum paterentur, si promiscue licitum foret uti sanguine & suffocatis. Baptismi vero lex perpetua fuit, non tantum ad distinctionem Fidelis ab Infideli, sed ad regenerationem & sanctificationem Fidelium cujuscunque sexus, ætatis, conditionum, & temporum. 3. Ipsi Apostoli decretum de suffocato & sanguine interpretati sunt in suis Epistolis, & plane confirmata libertate Christiana tanquam inutile abrogaverunt 1. Corinth. 10. & Coloss. 2. aliam tamen ejusdem decreti partem, quæ spectat fornicationem, confirmarunt, & in perpetuum observandam esse monuerunt: quia nempe fornicatio non ideo tantum mala est, quia prohibita, sed idcirco prohibita, quia per se mala, contra falsam nonnullorum Gentilium opinionem; ergo toto Cœlo aberrat, qui existimat Apostolos idem de præcepto Baptismi statuuisse, quod de præcepto abstinendi a sanguine & suffocato.

Hactenus manus nobis dedere Lutherani & Calvinistæ, ut adversus Socinianos demonstraretur, Baptismi præceptum perpetuum esse, ac universale, quo obstringuntur omnes adulti: nunc se illis contra nos adjungunt, ut impugnent ejusdem Baptismi absolutam seu medii necessitatem; sed hac variatione satis ostendunt nihil apud se fixum esse: quo enim jure Scripturæ testimonia, quæ nos adducimus pro necessitate medii Baptismatis, illi detorquent & de sola necessitate præcepti exponunt, ita Sociniani testimonia Scripturæ, quæ Lutherani & Calvinistæ proferunt pro universali & perpetua lege Baptismi, detorquent pariter, ac de lege ad tempus lata interpretantur; atque, ut jam observavimus, nullus inter eos judex esse potest, qui litem illam dirimat, quandoquidem nec Ecclesiæ, nec Traditionis auctoritas ab illis agnoscatur.

Probatur secunda pars de necessitate medii, ex Scripturis, quæ a contortis Socinianorum & aliorum expositionibus vindicantur.

Primum argumentum petitur ex c. 3. S. Joan. v. 5. ubi Christus alloquitur Nicodemum, & ait: *Nisi quis renatus fuerit ex aquis, & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei*. Decretoria plane sententia, & tam clavis verbis expressa, ut Pelagiani illius evidentia superati, ausi non fuerint negare necessarium esse absolute Baptismum, sed novo figmento distinguere maluerint inter Regnum Cœlorum & vitam æternam, ut jam observavimus q. 1. a. 2. in solutione ad primam objectionem: ut nempe infantes sine Baptis-

mo morientes excluderent quidem a Regno Cœlorum, propter verba Christi mox relata, vita tamen æterna donarent propter innocentiam.

Novatoribus nostris Lutheranis & Calvinistis tam clara etiam visa est hæc Christi sententia ad exprimendam absolutam seu medii necessitatem, ut coacti fuerint verba Christi ad metaphoricum sensum detorquere, nec de vero aquæ Baptismo interpretari, adversus quos editus est ex professo Canon secundus Sessionis 7. Conc. Tridentini.

Sociniani, qui ex Calvinistis hauserunt hujusce loci metaphoricam & figuratam explicationem, eadem quoque licentia usi sunt, ut ista verba Christi Matth. 28. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti*, ad metaphoricum pariter sensum detorquerent: neque licentiam hanc ipsis vitio vertere merito possunt Calvinistæ, cui ipsimet locum & ortum debere.

Verum ipsa anxietas & inconstantia Calvinistarum in hoc Christi testimonio Joan. 3. versando, satis ostendit difficile esse a primo, naturali, obvio, & communi verborum sensu discedere. Namque ista erronea opinione occupati, nempe filios Christianorum per fidem parentum & pactum Christi salvos fieri, consequens est ut negent, Baptismum esse ipsis absolute ad salutem necessarium, & verba Christi relata Joan. 3. quæ necessitatem illam manifeste exprimunt, a naturali & obvio sensu deflectat ad figuratum & metaphoricum. Aliunde vero cum iidem adversus Anabaptistas probant infantes esse baptizandos, non alio firmiori argumento utuntur, quam eo quod petitur ex citatis Christi verbis Jo. 3. quasi illi obliti essent, se verba illa non intelligere de vero aquæ Baptismo: adeo verum est parum sibi constare & cohærere errorem, ac spreto Ecclesiæ Judicio mentem nostram perpetuo fluctuare, ac circumferri omni vento doctrinæ: sed hæc sufficiant pro isto primo argumento. Lege, quæ diximus supra Quæst. 1. Art. 2. in solutione ad primam objectionem, de illo Christi testimonio apud S. Joan. c. 3. v. 5.

Secundum argumentum petitur ex iis locis, in quibus salus æterna, regeneratio & renovatio hominis, peccatorum remissio, Baptismo annexa legitur. Joan. 3. v. 5. mox citato. Ephes. 5. v. 25. & 26. *Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ*.

Ad Titum 3. v. 5. *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus sancti*. Somniat haud dubie Socinus, cum respondet his in locis sermonem esse dumtaxat de interiori animæ lavacro seu mundatione per gratiam, non de vero aquæ Baptismo: utrumque enim Apostolus exprimit, sanctificationem, per aquæ lavacrum.

Actorum 2. v. 38. *Baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum*, ait S. Petrus. Et c. 22. v. 16. *Quid moraris? inquit Ananias ad Paulum, exurge & baptizare, & ablue peccata tua invocato nomine ipsius*. Neque vero scopum attingit Socinus c. 7. suæ disputationis, cum ait verba hæc: *ablue peccata tua*, connectenda non esse cum verbo præcedente: *baptizare*; sed cum sequentibus: *invocato nomine ipsius*; ita ut remissio peccatorum detur invocationi nominis Christi, non aquæ Baptismo. Namque 1. gratis omnino, & absque ullo proflus fundamento talis fingitur verborum connexio & constructio: quod si cuilibet ad arbitrium verba sacra connectere cum aliis, transferre, exponere liceat, nihil tam firmum erit, quod perditus aliquis convellere non tentet. 2. Quia etsi talis supponeretur qualis a Soci-

Socino fingitur, & peccatorum remissio fidei seu invocationi nominis Christi tribuatur, an propterea excludi deberet Baptismus aquæ, cujus toties expressam mentionem facit sacer Contextus? non profecto. Neque plus urget, quod addit, verbum, *mundandi, purgandi, remittendi peccata &c.* cum Baptismo accomodatur, non rem ipsam, sed rei declarationem significare, id est, Baptismum nudum signum, esse quo declaratur jam dimissa esse per fidem peccata. Quod ut probet, remittit lectorem ad caput 13. & 14. Levitici, ubi cum de mundatione leprosi agitur, verbum, *mundare, sanare,* usurpatur pro mera declaratione mundationis jam factæ.

Namque Baptismus signum quidem est remissionis peccatorum, non vacuum & iners, sed practicum, & efficax, tanquam instrumentum Christi, hoc enim importat particula causalis: *per*, qua utitur S. Paulus citato c. 3. v. 5 Epistolæ ad Titum. Neque si aliquando in Scripturis verbum: *mundare &c.* usurpatur pro rei declaratione, sequitur nusquam significare rem ipsam effective productam: alias dicere quis posset, Christum, qui peccata remisit Magdalene, vere ea non remisisse, sed declarasse dumtaxat esse remissa. Sacerdos legalis vere a lepra non mundabat, sed mundatum declarabat; ejus tamen declaratio mere otiosa non erat ac sterilis, siquidem jus conferebat ad civilem cum aliis societatem, & legalem quamdam seu carnis munditiem efficiebat: Sacramenta vero Christi non exteriorem, sed interiorum animæ purgationem operantur.

S. Petrus Epistolæ 1. c. 3. v. 21. comparans Baptismum cum Arca Noe, seu rem figuratam cum figura, docet homines per Baptismum salvos fieri, sicut salvi facti sunt ab aquis diluvii, qui in Arca inclusi fuere, *in qua*, inquit, *pauci, id est octo animæ salvæ factæ sunt per aquam; quod & vos nunc similis formæ salvos facit Baptisma.*

Socinus citata toties disp. de Baptismo c. 12. ad solitum effugium se recipit, nempe S. Petrum sensu metaphorico Baptismi vocem hinc usurpasse, pro interna mundatione animæ, quæ tam necessaria est, ut salvi simus, quam necessaria fuit Arca, ut ab aquis diluvii emergerent qui in ea includebantur. Fundamentum responsionis petit ex verbis sequentibus S. Petri, *non carnis*, inquit, *depositio sordium, sed conscientie bonæ interrogatio in Deum per resurrectionem Jesu Christi.*

Verum natura comparisonis quam S. Petrus instituit inter Arcam, & aquas diluvii, & Baptismi aquas salutes, huic solito Socini effugio locum non relinquit, ac eum verum aquæ Baptismum intellexisse manifeste demonstrat. Nec ullius momenti est probatio adducta: merito enim declarat Apostolorum Princeps, Baptismi effectum positum non esse in emundatione seu depositione sordium corporis, sed in purgatione animæ interiori; idque apposite omnino adversus falsam Judæorum persuasionem, qui se justos, & puros arbitrabantur, si pluries in die corpus lavassent frequentibus illis lotionibus, de quibus loquitur S. Marcus c. 7. v. 3. & 4.

Ex his porro Scripturæ testimoniis secundo nostro argumento adductis, & aliis ejusmodi sic arguimus: Illud est absolute necessarium, seu medium, ut dicitur, necessitate ad salutem, cui annexa est salus, animæ mundatio, interior regeneratio, & renovatio, peccatorum remissio: atqui talis est Baptismus: ergo &c.

Neque ulla fit exceptio eorum, qui sunt a Fidelibus parentibus progeniti; sed omnibus indistincte dicitur: *Qui baptizatus non fuerit, condemnabitur. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non potest introire in Regnum Dei.*

Et vero filii Fidelium nascuntur obnoxii peccato originali, sunt filii iræ, & indignationis, sicut alii omnes; atque parentum fides prodesse iis non potest, nisi quatenus impellit eos ad remedium baptismatis a Christo institutum ipsis conferendum. Jacob & Esau filii erant optimi parentis Isaac; Deus tamen Jacob dilexit, Esau autem odio habuit. David pariter erat filius hominis fidelis, & tamen Psal. 50. v. 7. dicit: *Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Hinc trita S. Patrum sententia, homines Christianos non nasci, sed fieri, nempe per baptismum. Ita Tertull. Apolog. c. 18. S. Hieronymus Epist. 57. ad Lætam.

P. 17. C. Divino ergo Judicio relinquere debemus eos infantes, qui sine Baptismo ex
 Tom. 4. p. 2 hac vita discedunt, nihil de illis definire ac sentire, nisi quod Scriptura,
 pag. 590. & traditio docet, a quibus regulis nulli Christiano licet discedere. Ut enim observat antea citatus Bellarminus, nostra nec severitas nec clementia infantibus illis aut nocet, aut prodest; verissimumque est, quod ait Catechismus Romanus parte 2. de baptismo n. 30. *Nihil magis necessarium videri, quam ut doceamur omnibus hominibus Baptismi legem a Domino præscriptam esse, ita ut, nisi per gratiam Baptismi Deo renascantur, in sempiternam miseriam, & interitum, a parentibus, sive illi fideles, sive infideles sint, procreentur.* Ex quibus satis intelligitur, quale sit ferendum iudicium de sententia Cajetani, & aliorum nonnullorum prius memorata.

Tertium argumentum petimus ex iis testimoniis, quibus constat nos per baptismum induere Christum, ejusdem spiritus, & corporis fieri membra, ejusdem fidei, unionis, ac charitatis esse participes, unius Dei esse cultores; quæ quidem totidem sunt necessitatis absolutæ argumenta.

I. Per Baptismum Christus induitur, sine quo nulla speranda salus. Galat. 3. v. 27. *Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Induere autem Christum, in phrasi Scripturæ, est Christo conformem fieri imitatione virtutum, & bonorum operum. Rom. 6. v. 3. & 4. & c. 13. v. 14. Coloss. 2. v. 12.

Socinus c. 10. suæ disputationis fatetur eo loci loqui Apostolum de vero aquæ Baptismo, sed negat per ista, *Christum induistis*, significari, reipsa Galatas Christum in Baptismo induisse; sed tantum eos promississe, & professos fuisse quod vellent Christum induere: solus quippe Deus, ait Socinus, potest scire, an reipsa quis in Baptismo Christum induat; solus enim intuetur cor, ac dispositiones, cum quibus ad Baptismum quis accedit. Probabile autem esse Galatas non induisse Christum, innuit ipse Apostolus, cum c. 3. miratur eos tam cito transferri ab eo, qui ipsos vocaverat in Christi gratia, ad aliud Evangelium; unde dementes eos, & fascinatos appellat. Addit VVolkelius, istam particulam: *quicumque*, vel: *quotquot baptizati estis*, innuere aliquos tantum inter Galatas, non vero omnes baptizatos fuisse; hincque colligit baptismum ad omnes non pertinere.

Verum cum Apostolus absolute affirmat Galatas Christum induisse, quando baptizati sunt, respicit tantum ad virtutem, & efficaciam baptismi, cujus participes esse debuerant Galatæ, qui per Baptismum Christo nomen dederant, & se legem ipsius sequi velle professi fuerant; quamquam fieri potuit eorum nonnullos baptismi gratiam non percipere, propter pravam aliquam conscientiæ dispositionem. Ut autem ita absolute pronuntiet Apostolus, satis est, quod ad hoc institutus sit baptismus, ut Christus induatur,

tur, non interius tantum per gratiam, sed etiam exterius per publicam, & externam fidei Christianæ professionem, quæ baptismo semper præmittebatur. Quod addit Socinus, plane vanum est, quasi non potuerint Galatæ a gratia baptismali brevi excidere præ humana inconstantia, & infirmitate. Observatio VVolkelii ejus oscitantiam, & imperitiam prodit: nemo enim ignorat, particulam hanc: *quotquot, quicumque*, apud Auctores tum profanos tum sacros, non semper vim habere exceptivam; ut cum S. Paulus 1. ad Timoth. 6. v. 1. ait: *Quicumque sunt sub jugo servi*, non innuere vult ex servis alios esse sub jugo, alios non esse; sed omnes haud dubie sub jugo esse intelligit.

II. Per baptismum nos ejusdem, & unius Spiritus participes, ejusdemque corporis membra fieri, docet Apostolus 1. Corinth. 12. v. 13. *In uno Spiritus*, inquit, *omnes nos in unum corpus baptizati sumus, sive Judæi, sive Gentiles, sive servi, sive liberi; & omnes in uno Spiritu potati sumus*. Ergo sicut nemo potest salvus fieri, nisi unus sit cum Christo spiritus, ac Ecclesiæ membrum fiat; ita quoque nisi baptizetur, cum per baptismum, & unus cum Christo spiritus, & Ecclesiæ membrum evadat.

Socinus c. 8. Suæ disputationis contendit eo loci Apostolum loqui dumtaxat de interiori per gratiam Baptismo, sicut de interiori potu; non vero de externo per aquam veram Baptismo, aut potu.

Verum, etsi non diffiteamur, nonnullis ex Catholicis explicationem hanc probari, altera tamen rejici non debet; imo potius accomodata videtur ad scopum, & institutum Apostoli, quo hortatur Fideles ad mutuam unionem, & charitatem, quia sunt ejusdem spiritus participes, & ejusdem corporis membra: illius autem communis seu spiritus, & fidei participationis debet esse aliquod exterius symbolum, quo nempe omnes Fideles inter se colliguntur, & in unum Religionis nomen adunentur; symbolum autem illud exterius, est Baptismus, & Eucharistia, quia omnes Christiani ejusdem Baptismi, ejusdemque mensæ participes sunt. Igitur per Baptismum, & potum intelligit Apostolus verum aquæ Baptismum, & verum Eucharistiæ Sacramentum. Neque est, quod dicat Socinus, eos omnes qui baptizantur, non fieri participes interioris spiritus, nec vera Christi membra: namque satis est quod id postulet, & efficiat Baptismus quantum est ex se; licet per accidens, & ratione subjecti obicem gratiæ ponentis, suo interdum frustretur effectu.

III. Denique unitatem Dei, fidei, spei, & charitatis probat, & commendat Apostolus ex unitate Baptismi. Ephes. 4. v. 3. *Solliciti*, inquit, *servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestræ; unus Dominus, una fides, unum Baptisma, unus Deus, & pater omnium*. Sicut igitur necesse est ad salutem, ut unum agnoscamus, & colamus Deum, ut unam fidem, spem, ac charitatem habeamus; ita quoque unum Christi Baptismum, in quo fidei in unum Deum professio publica emittitur.

Socinus c. 9. more suo Baptismatis nomen hic metaphorice usurpandum esse pro sola interiori gratia Spiritus Sancti contendit, non aliis nixus rationibus, quam iis, quam antea refutavimus. Verum si Baptismi vocem ibi metaphorice sumendam pugnaciter ille contendat, quidni alter Socino non minus perditus cavillator, per fidem, militare Sacramentum; per Dominum, Regem; per spiritum, aerem interpretabitur? Adde quod Baptismus spiritualis, prout contra Baptismum aquæ distinguitur, non sit aliquid a fide,

spe, charitate, aliisque donis Spiritus Sancti distinctum; & tamen Apostolus ea distinguit, ac variis exprimit terminis.

Probat 2. Conclusio, ex constanti, & perpetua Traditione Ecclesiæ.

Dissentiunt a se invicem Sociniani, & Novatores Calvinistæ.

Socinus ratus Baptismum ritum esse liberum, & indifferentem, docet c. 15. disp. de Baptismo, non semper ab Ecclesia usurpatum fuisse, quod probat duplici momento: primo, ex l. 7. Hist. Eusebii c. 8. ubi, referente Dionysio Alexandrino, Novatus dicitur Baptismum abrogasse: secundo, ex Can. 9. Concilii generalis Nicæni I. in quo Cathari seu Novatiani reperiuntur ad Ecclesiam redeunt, per pœnitentiam, nulla facta Baptismi mentione.

Verum non potuit Socinus vel malitiam, vel crassiorē imperitiā suā apertius prodere. Quantum enim spectat ad primum, certum est Novatum non penitus abrogasse Baptismum: ille siquidem non tantum suos baptizabat, sed etiam baptizatos a Catholicis iterum tingeat, & quidem eadem observata forma, quæ a Catholicis ex præscripto Christi observabatur, sicut colligimus ex S. Cypriano Epist. 69. ad Manum, & Epist. 73. ad Jubaianum. Hoc igitur dumtaxat sensu dicitur Baptismum abrogasse, quod repetendo Baptismum a Catholicis collatum, illum quasi nullum haberet & abrogaret. Ad secundum: mirum non est Catharos a Concilio Nicæno per solam pœnitentiam admitti, utpote qui legitime baptizati fuissent, nec iterari debeat Baptismus legitima forma a quocumque collatus. At non idem de Paulianistis Can. 19. decernit Concilium, quos jubet baptizari ubi ad Ecclesiam redeunt. Quid ita? quia illi legitima, & a Christo præscripta forma baptizati non fuerant; atque vel ex hoc ipso Canone intelligere debuerat Socinus, quam constans, & perpetuus fuerit semper in Ecclesia Christi Baptismatis usus, quam certa necessitatis illius apud omnes Fideles persuasio.

Novatores nostri, etsi contra Socinum contendunt Baptismi legem, & usum perpetuum, & constantem semper fuisse in Ecclesia, omnesque ejus præcepto teneri vel pro se, vel pro aliis, quorum curam gerunt, negant tamen veteres, ante Ambrosium, & Augustinum, Patres tantam illius agnovisse necessitatem, ut infantes sine illo morientes æternum pereant. Scilicet volunt illi, Augustinum imprimis æstu disputationis adversus Ielagianos abreptum longius, quam par esset, processisse, atque necessitatem hanc contra Veterum sententiam excogitasse ac defendisse.

Satis igitur nobis erit, si ex testimoniis Veterum Ambrosio, & Augustino ætate superiorum, ostendamus eandem semper viguisse fidem pro necessitate absoluta Baptismi; nihil ab Augustino, & sequentibus eam in rem assertum, quod a suis prædecessoribus certa traditionis serie non acceperint. Duplici autem via id demonstrabimus. 1. recensendo testimonia Veterum ex tribus primis Ecclesiæ sæculis; subsequentes enim nostros esse concedere videntur Novatores. 2. generalibus quibusdam momentis ex usu, & praxi Ecclesiæ perpetua depromptis.

PRIMUM ARGUMENTUM.

Ex testimoniis Veterum.

S. Justinus Apolog. 2. pro Christianis, postquam recensuit dispositiones, quibus instructi esse debent, qui baptizari cupiunt, sic pergit: *Deinde ea adducuntur a nobis ubi aqua est; atque ea regenerationis modo, quo ipsi*
rege-

regenerati sumus, regenerantur. Nam in nomine rerum cunctarum parentis & Domini Dei, & Servatoris nostri Jesu Christi, & Spiritus Sancti in aqua tum lavantur. Christus enim ipse dixit: Nisi regenerati fueritis, non intrabitis in Regnum Cælorum. Rationem necessariæ illius per Baptismum regenerationis ibid. repetit S. Doctor peccato, quod nascendo contrahimus. Rationem autem illius rei, inquit, ab Apostolis illam accepimus. Quandoquidem priorem nativitatem nostram ignorantes, necessitate quadam, liquido genitili satum, mutua parentum mixtione intercedente, progenerati sumus, & in malis moribus pravaque consuetudine educti, ut ne necessitatis, & ignorantie liberi permaneamus, sed delectus, & scientiæ filii fiamus, ac remissionem ante commissorum peccatorum consequamur in aqua.

P. 94. G.

Igitur ex S. Justino, aquæ Baptismus a Deo institutus, & ordinatus est, ut homo spiritaliter renascatur, ac peccatorum remissionem obtineat. Sicut igitur sine illa regeneratione servari nemo potest, ita etiam nec sine Baptismo, aut ejus voto.

S. Irenæus l. 3. c. 17. alias 19. Sicut, inquit, de arido tritico massa una fieri non potest sine humore, neque unus panis, ita nec nos multi unum fieri in Christo Jesu poteramus sine aqua, quæ de cælo est. Et sicut arida terra, si non percipiat humorem, non fructificat; sic & nos, lignum aridum existentes primum, nunquam fructificaremur vitam, sine superna voluntaria pluvia. Corpora enim nostra per lavacrum illam, quæ est ad incorruptionem, unitatem acceperunt; animæ autem per spiritum. Unde & utraque necessaria, cum utraque proficiunt in vitam Dei, miserante Domino nostro,

P. 203.

n. 2.

Lib. 2. c. 22. alias 39. docuerat infantes necessario esse baptizandos. At necessitas ejusmodi non tantum præcepti, cujus illi sunt incapaces, sed medii seu absoluta supponi debet a S. Irenæo. Et vero comparationes quibus utitur in priori testimonio, eo tendunt ut attendenti patebit.

P. 147.

n. 4.

Tertullianus Lib. de Baptismo ex professo Baptismi necessitatem probat adversus Quintilianos, & Cajanos. Si ergo, inquit c. 13. scelestissimi illi provocant questiones. Adeo dicunt, Baptismus non est necessarius, quibus fides satis est; nam & Abraham nullius aquæ, nisi fidei Sacramento Deo placuit. En Hæreticorum illorum objectio, cui sic Tertullianus: Fuerit salus retro per fidem nudam ante Domini passionem, & resurrectionem: at ubi fides aucta est credendi in nativitatem, passionem, resurrectionemque ejus, addita est ampliatio Sacramento, obsignatio Baptismi, vestimentum quodammodo fidei, quæ retro erat nuda, nec potest jam sine sua lege. Lex enim tingendi imposita est, & formæ præscripta: Ite, inquit, docete nationes, tingentes eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Huic Legi collata definitio illa: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu, non intrabit in Regnum Cælorum: obstrinxit fidem ad Baptismi necessitatem. Itaque omnes exinde credentes tangebantur: tunc & Paulus ubi credidit, tinctus est. Nihil potuit Tertullianus disertius proferre adversus Socinianos, & Novatores Calvinistas, ut Baptismi necessitatem tum præcepti, tum medii demonstraret.

P. 229.

C. D.

S. Cyprianus in famosa, quam cum Stephano S. Pontifice habuit, controversia de Baptismo ab Hæreticis dato, supponit absolute necessarium esse ad salutem Baptismum; atque hac erronea occupatus sententia, apud Hæreticos verum non esse Baptisma Christi, ab illis baptizatos iterum baptizabat, ut vitam æternam assequi possent: Quia, inquit Ep. 72. ad Stephanum: parum est eis manum imponere, nisi accipiant & Ecclesiæ Baptismum. Tunc enim demum plene sanctificari, & esse filii Dei possunt, si Sacramento utroque nascantur, cum

P. 121.

- cum scriptum sit: Nisi quis renatus fuerit &c.* Idem repetit Epist. 73. ad Jubajanum, simulque occupat, & solvit istam objectionem (quam Novatores nostri adoptarunt) nempe: *Si quis antequam in Ecclesia baptizetur, in confessione nominis apprehensus fuerit, & occisus, an spem salutis, & præmium confessionis amittit, eo quod ex aqua non fuerit prius renatus?* cui objectioni respondet S. Martyr, ejusmodi non privari Sacramento Baptismi, utpote qui baptizentur gloriosissimo, & maximo sanguinis Baptismo: quod idem est, ac si diceret, Baptismum aquæ suppleri per contritionem perfectam, & martyrium.
- In Conc. Carthag. an. 256. cui præfuit S. Cyprianus, & adfuere Episcopi 87. Nemesianus a Tubunis probans baptizatos ab Hæreticis debere vero Ecclesiæ Baptismo iterum tingi, adducit istud Christi Jo. 3. *Nisi quis renatus fuerit &c.*
- P. 127.** *Hic est, inquit, Spiritus qui ab initio ferebatur super aquam. Neque enim Spiritus sine aqua operari potest, neque aqua sine Spiritu.* Et postea: *Nisi ergo acceperint Baptisma salutare in Ecclesia Catholica, quæ una est, salvi esse non possunt, sed cum carnalibus in judicio Domini damnabuntur.* Cum ait Episcopus ille, Spiritum non posse agere sine aqua, intelligi debet de potentia, & lege Dei ordinaria; absolute enim potest, cum virtus ipsius non sit Sacramento alligata.
- Denique idem S. Doctor consultus a Fido in Africa Episcopo, an infantes baptizari debeant ante octavum a nativitate diem, respondet Epist. 59. in suo Provinciali Concilio sexaginta sex Episcoporum statutum fuisse, eos ante illum diem baptizari posse, & debere, ut a noxa originali liberentur.
- P. 96.** *Quanto magis, inquit, prohiberi non debet infans qui recens natus nihil peccavit, nisi quod secundum Adam carnaliter natus, contagium mortis antiquæ prima nativitate contraxit, qui ad remissionem peccatorum accipiendam hoc ipso facilius accedit, quod illi remittuntur, non propria, sed aliena peccata?* Porro infantes; ut jam observatum fuit, non tenentur lege Baptismi vi solius præcepti, cujus sunt incapaces: ergo quia est medium a Deo institutum ad eluendam originalis peccati labem. Decretum hoc S. Cypriani & Coepiscoporum ejus expendens S. August. Epist. 166. alias 28. ad Hieronymum, ait novam
- Tom. 2. p. 593. A.** non esse definitionem, sed firmissimam Ecclesiæ fidem.
- S. Clemens Alexandrinus l. 1. Pædagog. c. 6. *Tincti, inquit, illuminamur, in filios adoptamur. vocatur lavacrum, per quod peccata abstergimus; gratia qua remittuntur pœnæ, quæ peccatis debentur.*
- Ed. Batav. 1616. p. 69. A.** Origenes Hom. 8. in Leviticum. *Quid causa sit, inquit, cum Baptisma Ecclesiæ in remissionem peccatorum detur, secundum Ecclesiæ observantiam etiam parvulis Baptismum dari; cum utique si nihil esset in parvulis, quod ad remissionem, & indulgentiam pertineret, gratia Baptismi superflua videretur.* Et Hom. 14. in Lucam: *Quia per Baptismi, inquit, Sacramentum nativitatis sordes deponuntur, propterea baptizantur, & parvuli. Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu: non potest introire in Regnum Cælorum.*
- Tom. 1. p. 90. H.** Et l. 5. in c. 6. ad Romanos: *Pro hoc, inquit, (nempe peccato originis) Ecclesia ab Apostolis traditionem suscepit etiam parvulis Baptismum dare. Sciebant enim. quia essent in omnibus genuinæ sordes peccati, quæ per aquam, & Spiritum Sanctum ablui deberent, propter quas etiam corpus ipsum corpus peccati nominatur.*
- Tom. 2. p. 141. L.** S. Cyrillus Jerosolymit. Catechesi 3. ait: *Qui in aquam descensusurus es, non aquæ simplici mentem adhibe, sed Spiritus Sancti virtute salutem suscipe: nam sine utrisque ad perfectionem reduci non poteris. Et si quis non baptizatur, salutem non habet, præter solos Martyres, qui sine aqua Regno cælesti potiuntur.*
- P. 16. C. D.** Mitto innumera Baptismi, ejusque virtutis magnifica apud Veteres encomia,
- P. 19. D.**

de quibus, ubi de variis nominibus Baptismi, initio hujus Tractatus disse-
rebamus. Mitto etiam ea Veterum testimonia, quæ pro fide peccati origi-
nalis laudavit S. August. adversus Pelagianos, a quibus accusabatur quod
omnium primus opinionem hujus peccati invexisset; nempe Rheticii Au-
gustodunensis, Olympii in Hispania Episcopi, S. Hilarii, S. Basilii, S. Greg.
Nazianz. S. Chrysost. S. Ambrosii, qui omnes dum adstruunt fidem peccati
originalis, necessitatem remedii, nempe Baptismi, eadem via demonstrant.

His veterum suorum prædecessorum prædiis muniti, ac immotis fidei
antiquæ terminis inhærentes, non vero ultra metas abrepti, sicut calu-
mniantur Novatores, Ambrosius, & Augustinus tantam agnovere necessi-
tatem Baptismi, ut, excepto martyrii ac perfectæ contritionis casu, nul-
lus sine eo possit æternam salutem assequi. Unde merito:

S. Ambr. Lib. de Mysteriis c. 4. ait: *Credit Cathecumenus: sed nisi bapti-
zatus fuerit in nomine Patris &c. remissionem non potest accipere peccatorum,
nec spiritualis gratiæ manus haurire.* Et l. 2. de Abraham c. 11. n. 79. *Nemo,*
inquit, ascendit in Regnum Cælorum, nisi per Sacramentum Baptismatis.
Et n. 84. exponens ista Christi verba: *Nisi quis renatus fuerit &c. Utique,*
inquit, nullum excipit, non infantem, non aliqua præventum necessitate.

Tom. 2.
p. 330. B.
Tom. 1.
p. 348. F.
ib. p. 351. A.

S. quoque Aug. l. 3. de origine animæ c. 9. *Noli, inquit, credere, nec
dicere, nec docere, infantes, antequam baptizentur morte præventos, per-
venire posse ad originalium indulgentiam peccatorum, si vis esse Catholicus.*
Et Ep. 166. alias 28. ad Hieronymum: *Quisquis dixerit, quod in Christo vivifi-
cantur etiam parvuli, qui sine Sacramenti ejus participatione de vita exeunt,
hic profecto, & contra Apostolicam prædicationem venit, & totam conde-
mnat Ecclesiam, ubi propterea cum baptizandis parvulis festinatur, & curritur,
quia sine dubio creditur aliter eos in Christo omnino vivificari non posse.*

Tom. 10.
p. 379. C.
Tom. 2.
p. 591. B.

Magistro suo subscribunt fidelissimi discipuli, Fulgentius, & Prosper.

S. Fulgentius Lib. de fide ad Petrum c. 27. *Firmissime tene, inquit,
& nullatenus dubites, non solum homines jam ratione utentes, verum etiam
parvulos, qui sive in uteris matrum vivere incipiunt, & ibi moriuntur,
sive cum de matribus nati sine Sacramento Sancti Baptismatis, quod datur
in nomine Patris &c. de hoc sæculo transeunt, ignis æterni sempiterno
supplicio puniendos.*

Edit. Paris.
1684.
p. 527.

S. Prosper l. 2. de Vocatione Gentium c. 20. agens de multitudine infan-
tium qui non recipiunt Baptismum, quamvis Deus velit omnes salvos fieri,
affirmat nihilominus eos æterna vita privari: *Quid hoc profundius, inquit,
quid mirabilius esse potest? Neque enim credi fas est, eos qui regenerationis
non adepti sunt Sacramentum, ad ullum Beatorum pertinere consortium.*

Ed. post.
p. 908. E.

Denique perpetuam hanc Ecclesiæ fidem suo suffragio confirmarunt qua-
tuordecim Episcopi Græci in Concilio Diospolitano, teste Augustino Epist.
186. ad Paulinum, alias 106. c. 9. Latini in Concilio Carthaginensi, qui
scribunt Innocentio S. Pontifici de Actis adversus Pelagium Epistolam,
quæ inter Augustinianas est n. 175. alias 90.

Tom. 2.
p. 674.
ib. p. 619.

SECUNDUM ARGUMENTUM.

Ex usu, & praxi Ecclesiæ perpetua, ac generalibus quibusdam momentis.

I. Ex perpetuo, & constanti Baptismatis usu in Ecclesia semper obser-
vato, firmissimum ejus necessitatis absolutæ argumentum deducitur. Fides
quip-

Tom. 2. p.
623. G.

quippe nostra non modo ex Scriptis Veterum quæ supersunt, sed etiam ex praxi, usu, & factis ipsis, in quibus viva quædam ac spirans traditio continetur, valissime comprobatur. Sic probabat olim S. Aug. gratiæ necessitatem adversus Pelagianos, ex precibus quæ toto terrarum Orbe ad Deum semper fuscæ sunt, usu & praxi nunquam interrupta; quod unum momentum, etsi cætera deessent, satis esset fidei nostræ veritati demonstrandæ. *Ipsa ratio*, inquit Ep. 177. ad Innocentium Summum Pontificem, alias 95. *clarissima est gratiæ testificatio*. Non alia igitur ratione duci potuit Ecclesia in constanti & perpetua Baptismi administratione, quam quod illum ex Christi instituto ac præcepto omnibus & singulis ad salutem omnino necessarium esse intellexit.

II. Constantis & ubique receptæ fidei certius non est argumentum, quam erroris oppositi, ubi primum caput extollit, publica proscriptio & damnatio; at statim proscripti sunt & pro Hæreticis ab Ecclesia habiti, qui necessitatem Baptismi variis temporibus impugnare: secundo sæculo Cajani & Quintiliani; Manichæi tertio; Ascodrutæ, Archontici, Seleuciani & Hermiani quarto, Pelagiani quinto; & alii, qui deinceps veteres ac jam sopitos errores excitant.

Tom. 2. p.
619. F.

16 p 592.
B.

III. Constans semper fuit Ecclesiæ doctrina & praxis, infantes baptizari posse & debere, ut, a labe originali purgati Regni cœlestis & vitæ æternæ participes fieri possent. Constat ex S. Cypriano Epistola ad Fidum, ex Concilio Carthaginensi & Milevitano apud S. August. Epist. 175. & 179. alias 90. & 92. ubi Patres Pelagianorum errores exponentes, ajunt: *Parvulos etiam propter salutem, quæ per Salvatorem Christum datur, baptizandos negant, ac sic eos mortifera ista doctrina in æternum necant*. Censent igitur Patres illi, idcirco baptizandos esse parvulos, quia salutem alia via non possunt assequi; seu, ut loquitur S. Augustinus citata ad Hieronymum Epistola: *quia creditur aliter eos in Christo vivificari non posse*.

Tom. 2.
Conc. pag.
1018. D.

Tom. 2. p.
831. & seq.

IV. Etsi statuta quædam forent tempora ad solemnem Baptismi administrationem, semper tamen provisum est ab Ecclesia, ut in periculo mortis & urgente necessitate, quæ legem nescit, sive infantibus, sive adultis in lecto ægrotantibus, quolibet tempore per Sacramentum Baptismi subveniretur. Ita colligimus ex Conciliis antea citatis, Romano sub Cornelio, Neocæsariensi can. 12. Antissiodorensis can. 18. Matisconensi II. can. 3. Parisiensi VI. can. 7. Ex S. Cypriano Epist. ad Magnum, ex Siricio Epist. ad Himerium Tarraconensem Episcopum, ex S. Leone Epist. 4. ad universos Episcopos per Siciliam constitutos: unde gravissimi peccati rei habebantur Sacerdotes, qui sine Baptismi subsidio aliquem ex hac vita migrare permittebant. Rationem affert Siricius mox laudatus, *Ne, inquit, ad nostrarum perniciem tendat animarum, si negato desiderantibus fonte salutari, exiens unusquisque de sæculo, & regnum perdat, & vitam*.

Atque inde est, quod S. August. Epist. 228. alias 180. ad Honoratum, & alii Veteres cum ipso ignavos illos Pastores tam graviter exagitent, qui persecutionis tempore fugientes, ut vitæ suæ consulant, miseras oves curæ suæ commissas derelinquunt, & omni ope spirituali ac Sacramentorum subsidio destitutas periculo damnationis æternæ exponunt. Inde quoque Episcopi ad martyrium rapti tantum sui desiderium suis populis relinquebant, nimirum propter spirituales, quam ab ipsis per Sacramenta expectabant, opem. Sic audire est Fideles Africanos, suos Pastores dum ad martyrium duce-

ducerentur, alloquentes apud Victorem Vitensem L. 2. de persecutione Vandolica? Quibus nos, inquiunt, miseros relinquitis, dum pergitis ad coronas? Qui hos baptizaturi sunt parvulos fontibus aquæ perennis? Qui nobis pœnitentiæ munus collaturi sunt, & reconciliationis indulgentia obstrictos peccatorum vinculis soluturi?

Bibl. PP.
T. 8. pag.
682. A.B.

V. Veteres eorum semper negligentiam damnarunt, qui ad finem usque vitæ Baptismum suum differebant; atque ejuscemodi in lecto baptizatos, in pœnam dilationis & negligentiae, irregulares habuerunt ad sacros Ordines percipiendos, ut constat ex testimoniis supra relatis, ubi de antiquitate & necessitate trinæ immersionis agebamus Conclusionem primam, & in solutione ad primam Objectionem. At, quæso, quo fundamento nixæ istæ querimoniæ, nisi quod per hanc dilationem exponeret sese periculo carendi Baptismo ad salutem plane necessario?

VI. Denique, non alia de causa ipsis laicis, etiam mulieribus, permisit Ecclesia in mortis periculo Baptismum administrare, quam quod eum absolute ad salutem necessarium esse semper judicavit.

Igitur hac inspecta & bene explorata Ecclesiæ totius fide, & nunquam interrupta Traditione, Concilium Trid. Sess. 7. can. 5. sic definit: *Si quis dixerit Baptismum liberum esse, hoc est non necessarium ad salutem, anathema sit.* Et can. 2. de ista Christi apud S. Joan. c. 3. sententia: *Nisi quis renatus fuerit &c. Si quis dixerit aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque adeo verba illa Domini: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto &c. ad metaphoram detorserit, anathema sit.*

Tom. 14.
Conc. p.
778. C.
Ibid. A.

Jam in Concilio Lugdunensi an. 1274. & in Florentino an. 1439. definierat Ecclesia, illorum animas, qui cum solo originali peccato decedunt (adeoque sine Baptismo) mox in infernum descendere. Igitur Ecclesia semper credidit Baptismum omnibus & singulis hominibus absolute necessarium esse ad salutem.

Tom. 13.
Conc. p.
515. D.

Solvuntur Objectiones.

Objic. 1. Ex citatis toties Christi verbis Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit &c.* inferri dumtaxat potest, necessarium esse Baptismum necessitate præcepti, non medii. Necessitas autem præcepti eos tantum obstringit, qui præcepti sunt capaces, adultos scilicet, non vero infantes.

Antecedens probatur: Quia illud necessarium est sola dumtaxat præcepti necessitate, cujus necessitas tota pendet ad institutionem & mandato Christi, non vero ab interna rei ipsius natura & conditione; in hoc enim stat totum discrimen necessitatis medii & præcepti. Sic v. g. necessitas fidei & gratiæ sanctificantis ad obtinendam salutem æternam, absoluta est, ac simplex, seu medii, quia ex ipsamet natura & conditione fidei & gratiæ sanctificantis nascitur: atqui necessitas Baptismi & aliorum Sacramentorum tota pendet ex libera Dei voluntate: ergo &c.

Resp. nego maj. Ex sola quippe Dei voluntate, ac institutione fit, quod aliqua Sacramenta absolute seu necessitate medii, alia vero ex præcepto dumtaxat sint necessaria.

Inst. 1. Necessitas præcepti tam pendet ab una Dei voluntate, ac institutione, quam necessitas medii, & tam reus est peccati & a vita æterna excluditur, qui præceptum violat, quam qui medium salutis omnino necessarium omittit; & ita si ad unam Dei instituentis voluntatem

tem

tem recurratur, confunditur necessitas medii cum necessitate præcepti.

Resp. nego conf. Res quippe necessaria necessitate medii ex ipsa etiam Dei voluntate includit eum gratiæ interioris effectum, sine quo salus obtineri non potest, ut diximus inter Prænotata; talia sunt Sacramenta Baptismi & Pœnitentiæ. Non ita porro est de rebus ex præcepto dumtaxat necessariis: quapropter non confunditur necessitas medii cum necessitate præcepti, etiam ex ipsamet Dei instituentis voluntate. Deinde in eo etiam distat necessitas medii a necessitate præcepti, quod præceptum Dei positivum pro quolibet instanti non obligat, sed certo dumtaxat tempore: quare violati præcepti ille reus tantum habetur, quando præceptum non observat, quo tempore tenetur illud observare. Econtra quod necessarium est necessitate absoluta & medii, semper obligat.

Inst. 2. Quod necessarium est necessitate medii, nusquam suppleri potest: in eo non excusat aut ignorantia, aut impotentia; sine eo re aut voto saltem percepto salus haberi non potest: atqui talis non est Baptismus; suppleri etenim potest per martyrium & perfectam contritionem; in eo excusat ignorantia, aut impotentia: qui enim aut invincibiliter ignoraret mandatum & institutionem Baptismi, aut in iis esset angustiis, in quibus eum non posset percipere, illi profecto defectus Baptismi ad culpam non imputaretur. Igitur sine eore percepto, immo & sine ipsius voto, ac desiderio potest quis salvus esse: qui enim nihil unquam de lege Baptismi audivisset, ac laboraret ea in re invincibili ignorantia, ille certe Baptismi votum seu desiderium elicere non posset: si tamen Deum super omnia charitate perfecta diligat, salutis æternæ particeps erit. Infantes pariter hujus voti sunt incapaces.

Major argumenti manifesta videtur in exemplo fidei & gratiæ sanctificantis, quæ suppleri nullatenus possunt, & sine quibus re perceptis salus obtineri non potest; quia scilicet necessariæ sunt necessitate medii, seu absoluta.

Resp. ad primum, distinguo: Quod necessarium est necessitate medii, suppleri non potest per aliud, si sit medium internum salutis, qualis est fides & gratia sanctificans, concedo: si sit medium dumtaxat eternum, qualia sunt Sacramenta, nego. Ista quippe media pendent a libera Christi instituentis voluntate, qui ea ordinavit ad obtinenda media interna salutis: cum igitur media illa interna salutis alia via possunt obtineri, media externa tunc suppleri possunt; virtus enim Christi non est necessario illis exterioribus signis alligata: ita suppleri potest Baptismus per martyrium & perfectam contritionem. Vide quæ diximus inter Prænotata.

Ad secundum: Ab eo, quod est necessarium necessitate medii, non excusat aut ignorantia aut impotentia; a lege autem Baptismi excusat aut ignorantia aut impotentia, distinguo: a lege Baptismi sub ea ratione qua mandatum includit, excusat aut ignorantia aut impotentia; idest, qui invincibiliter ignorat Baptismum, aut non potest ex vera impotentia, secluso contemptu & negligentia eum percipere, ille reus non est violati mandati, neque præcise damnabitur propter transgressionem illius, verum est: at æternæ damnationis reus est ille tum negative, propter defectum gratiæ regenerantis; tum positive, propter peccatum originale, vel etiam actuale non dimissum.

Ad tertium: Potest quidem sine Baptismo in re percepto per martyrium aut perfectam contritionem quis salvus esse, sed non sine voto seu desiderio Baptismi saltem implicito, quod in charitate perfecta semper includitur. In eo quidem qui invincibiliter ignoraret Baptismi legem, explicitum esse non posset

posset Baptismi votum : sed implicitum eo in causa sufficeret, quod a charitate perfecta sejungi non potest : in eo vero, qui legem Baptismi cognosceret, explicitum votum requireretur.

Inst. In casu mox proposito Baptismi votum non magis necessarium videtur, nec magis includitur in contritione perfecta, quam cujuscunque alterius mandati Christi; certum enim est eum qui Deum super omnia charitate perfecta diligit, ita debere animo affectum esse, ut omnia Christi mandata, ubi ea noverit, & adimplendi facultas dabitur, velit adimplere.

Resp. revera in casu proposito Baptismi votum, quod supponitur tantum implicitum, non magis includi in illa contritione perfecta, quam cujuscunque alterius Christi mandati, adeoque non magis videri necessarium; verum id per accidens est respectu Baptismi in eo casu singulari. Cum enim docent Theologi, votum seu desiderium Baptismi saltem necessarium esse, loquuntur ex hypothesi quod promulgata sit & cognita lex Baptismi; quo casu docent, premente impotentia, saltem Baptismi desiderium seu votum explicitum habendum esse, quia Christus pro sua benignitate & clementia voluit, ut iis in angustiis sincerum Baptismi votum junctum cum perfecta contritione, Baptismi ipsius vices & locum suppleret. Aliorum quidem mandatorum Christi votum generale & implicitum semper necessarium est, quod, ut diximus, a perfecta contritione non sejungitur; neque idcirco dicendum, mandata illa omnia, aut res, quæ in mandatis habemus, esse in voto absolute necessarias. Inter Prænotata enim observavimus, discrimen esse inter ista duo, nempe votum rei alicujus esse necessarium, & rem necessariam esse in voto: prius significat voluntatem observandi rem præceptam esse necessariam, quod verum est; posterius, rem præceptam tantæ necessitatis esse ad salutem, ut si non reipsa, saltem voto & desiderio haberi debeat, quod non semper verum est, in illis præsertim rebus, quæ ex solo præcepto sunt necessariae, nec continent medium ad salutem absolute necessarium: non tantum autem necessarium est votum Baptismi, sicut & aliorum rerum quæ sub præceptum cadunt, sed necessarius etiam est Baptismus ipse in voto seu desiderio.

Instabis 3. Si vi istorum Christi verborum: *Nisi quis renatus fuerit, &c.* inferatur Baptismus necessarium esse necessitate medii, inferri quoque poterit, eum æqualis necessitatis esse, ac gratiam ipsam Spiritus sancti, ac consequenter sine eo re percepto nusquam posse obtineri salutem; sicut non potest obtineri sine gratia sanctificante actu recepta. Antecedens probatur, quia Scriptura utrumque per copulativam &, conjungit, *ex aqua & Spiritu*.

Resp. nego ant. ejusque probationem: particula enim copulativa &, non semper demonstrat parem esse rerum, quas conjungit, necessitatem. Sic v. g. Act. 15. v. 20. de Gentibus S. Jacobus ait, necesse esse, *ut abstineant se à contaminationibus simulacrorum, & fornicatione, & suffocatis, & sanguine*. An dicet quis parem omnino esse necessitatem abstinendi ab idololatria, fornicatione, & a sanguine & suffocatis? absit: idololatria enim & fornicatio intrinsece ex se malæ sunt, nec ullo unquam honesto fine possunt cohonestari; unde jure ipso naturali prohibentur: at abstinencia a sanguine & suffocatis per se nec bona est, nec mala, sed plane indifferens, & ex iis rebus, quæ pro variis temporum circumstantiis, aut licitæ sunt aut prohibita; & reipsa lex illa ab Apostolis lata perpetua non fuit, sed ad tempus: igitur

igitur ex subiecta materia judicari debet, an particula *&*, jungat res æqualiter necessarias. Porro in adducto testimonio Jo: 3. particula *&*, res diversas omnino conjungit, nempe interiorum Spiritus sancti gratiam, quæ ex propria natura absolute est necessaria; & exteriorum Baptismi ritum, qui aliquando potest suppleri. Merito tamen particulam *&*, adhibuit sacer Contextus, quia lege ordinaria necessarius est Baptismus ad assequendam Spiritus sancti gratiam; & si loco particulæ *&*, disjunctivam *vel*, posuisset, suspicari quis forte potuisset alterutrum e duobus esse tantum necessarium, aut Spiritum, aut aquam, cum tamen utrumque exigatur, unum tanquam medium internum, alterum vero externum.

Instabis 4. Non magis ex istis verbis: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu &c.* colligi potest absoluta Baptismi necessitas, quam ex istis: *Nisi manducaveritis carnem, & biberitis sanguinem &c.* colligatur absoluta necessitas Eucharistiæ.

Resp. nego maj. & parit. Disparitas non aliunde repeti debet, quam ex sola Christi voluntate nobis in Scripturis & Traditione Ecclesiæ declarata, qua constat Baptismum semper judicatum fuisse necessarium absolute ad salutem, non vero Eucharistiam: quare? quia sic voluit & instituit Christus. Aliunde vero discrimen utriusque indicare videtur diversa loquendi ratio Scripturæ: de Baptismo enim absolute & indefinite ait: *Nisi quis renatus fuerit*, qua significat Baptismi legem ad omnes & singulos pertinere; de Eucharistia vero: *Nisi manducaveritis*, qua solos adultos præcepti capaces Eucharistiæ lege teneri non obscure innuit.

Tom. 9.
p. 139. D.

Instabis 5. Auctores etiam catholici verba citata: *Nisi quis renatus fuerit &c.* ad solos adultos restringunt, qui sunt præcepti capaces, & quos reos facit non ipsa præcise Baptismi privatio, sed contemptus præcepti Christi. Ita Magister Sententiarum L. 4. dist. 4. lit. E. ait verba Christi citata ad eos pertinere, qui possunt, & contemnunt baptizari. Ita pariter Hugo a sancto Victore L. 1. de Sacramentis c. 13. relatis istis S. Augustini verbis ex L. 4. contra Donat. c. 22. *Tunc impletur invisibiliter, cum mysterium Baptismi non contemptus Religionis, sed articulus necessitatis excludit*; addit verba citata: *Nisi quis renatus fuerit &c.* sic restringenda esse: *Si quis renasci contempserit*. Idem fere docet sanctus Bonaventura in 4. dist. 4. p. 2. art. 1. qu. 1.

Sunt præterea non pauci, qui de divina misericordia tam bene sperant; ac confidunt, ut infantes sine Baptismo ex hac vita rapti, in gratiam pietatis parentum, aut a damnatione liberent, aut etiam felicitate quadam naturali donandos contendant, ut Cajetanus, Gabriel, Gerso, Durandus, Pighius, Catharinus, Cardinalis Sfondratus, quos initio hujus Disputationis appellavimus.

Resp. ad primum: Nego, citatos Auctores verba ista Christi: *Nisi quis renatus fuerit &c.* ad solos adultos restringere; nec satis mirari possumus qua fronte audeant adversarii nobis Magistrum Sententiarum opponere. Ille quippe loco in Objectione citato sic loquitur: *Non tantum valet fides aliena parvulo, quantum propria adulto. Parvulis enim non sufficit fides Ecclesiæ sine Sacramento; quia si absque Baptismo fuerint defuncti, damnabantur, sicut multis Sanctorum auctoritatibus comprobatur.* Antea dixerat, verba citata: *Nisi quis &c.* esse intelligenda, vel de iis qui possunt & contemnunt baptizari; vel de regeneratione, quæ fit per aquam & Spiritum sanctum, quæ re-
gene-

generatio fit non tantum per Baptismum, sed etiam *per pœnitentiam*, & *sanguinem*; quibus verbis non obscure declarat, Baptismum aquæ, etsi necessarium, suppleri tamen posse per martyrium, & pœnitentiam. Idem plane docent Hugo Victorinus, & S. Bonaventura.

Ad secundum: Eorum Auctorum sententia, quæ plane singularis est, rejicienda est; quæ nec in Scripturis, nec Traditione Ecclesiæ fundamentum habet, a quibus immotis regulis nulli Catholico fas est unquam recedere. Vide supra, initio hujus Quæstionis, judicium Bellarmini de hac illorum Scholasticorum opinione.

Instabis 7. Non desunt apud veteres Ecclesiæ Patres argumenta quibus ostenditur non tantam ipsis visam esse Baptismi necessitatem, quantam hic defendimus.

I. Veteres illi Orientales, & Africani, qui tanto studio adversus Stephanum S. Pontificem contendebant Baptismum ab Hæreticis collatum nullum esse, rati quæstionem hanc non ad fidem, sed ad disciplinam pertinere, unicuique permittebat sentiendi quid vellet licentiam; atque œconomia, & dispensatione interdum utebantur, ut non rebaptizarent, qui ab aliquibus Hæreticis baptizati fuerant, quamquam nullum illi judicarent talem Baptismum. Ita colligimus ex S. Basilio Canone 1. Epistolæ ad Amphilo-
chium. Ipse quoque Cyprianus Epist. 73. ad Jubajanum solvens istam ob-
jectionem: *Sed dicet aliquis: Quid ergo fiet de his, qui in præteritum de* Pag. 128.
hæresi ad Ecclesiam venientes, sine Baptismo admissi sunt? Respondet: *Po-*
tens est Dominus misericordia sua indulgentiam dare, & eos, qui ad Ec-
clesiam simpliciter admissi in Ecclesia dormierunt, ab Ecclesiæ suæ muneribus non separare. Porro si Veteribus illi persuasum fuisset, Baptismum absolute necessarium esse ad salutem, an quæstiones validitatis Baptismi Hæreticis dati, non fidei esse, sed disciplinæ dixissent? An non iterassent semper eum Baptismum, quem nullum judicabant? An non declarassent a Regno Cœlorum extorres, qui sine vero Baptismo ex hac vita migrassent?

II. Constat ex Historia Ecclesiastica, plurimos viros, quorum memoriam veneratur Ecclesia, pluribus annis in Catechumenatu vixisse, aut etiam extremo tantum vitæ tempore Baptismum perpecisse.

Ita de Constantino Imperatore narrat Eusebius in ejus vita c. 62. quem sequuntur S. Hieronymus in Chronico, Socrates L. 1. c. 39. & alii: S. quoque Ambrosius cum adhuc esset Catechumenus, ad Episcopatum assumptus est. S. etiam Martinus dicitur octo annis vixisse in Catechumenatu: at si viris illis persuasum fuisset Baptismum tantæ necessitatis esse, an per tot annos eum distulissent viri aliunde suæ æternæ salutis adeo solliciti?

III. Constat Ecclesiam pro Catechumenis sine Baptismo defunctis olim preces, & sacrificia Deo obtulisse, ut colligimus ex S. Ambrosio Oratione funebri pro Valentiniano Imperatore, ex Concil. II. Arelatensi ann. 452. can. 12. ex Concilio Carthaginensi IV. ann. 398. can. 79. ex Innocentio III. Extra, *De sententia excommunicationis* cap. 28.

Resp. nego ant. His quippe argumentis hoc unum efficitur, quod ultro fatemur, existimasse Veteres votum Baptismi aliquibus in casibus ad salutem sufficere.

Ad primum: Non idcirco Veteres excitatam de Baptismo Hæreticorum controversiam ad disciplinam pertinere, & in ea dispensationis, & œconomiae locum esse censuerunt, quod ignorarent absolutam esse Baptismatis necessi-

tatem, sed quod cum illa quæstio nondum esset eliquata & totius Ecclesiæ judicio definita, posset unusquisque, salva unitate & pace, sentire & facere quid vellet. Unde S. Basilius, alique, qui S. Cypriano adhærebant, etsi recte nossent, Baptismum absolute necessarium esse, & apud Hæreticos nullum esse, tamen ex prudenti æconomia, aliquando baptizatos ab Hæreticis non rebaptizarunt, rati in ejusmodi circumstantiis divinam non deesse misericordiam; atque ejusmodi Hæretici ad Ecclesiæ unitatem sincero corde redeuntibus sufficere ad salutem Baptismi desiderium, unitatem Ecclesiæ, ac perfectam cordis conversionem.

Apud. Euseb.
Hist.
L. 7. cap. 9.

Non raro Veteres in casu necessitatis, aut in dubio de validitate Baptismi, ad misericordiam Dei confugiunt, ut sine accepto in re Sacramento, de salute alicujus bene sperent atque confidant. Sic S. Dionysius Alexandrinus annuere recusavit votis alicujus senis, qui jam a longo tempore in Ecclesia receptus & Sacramentorum particeps factus, confessus tamen fuerat, se vero Ecclesiæ Baptismo tinctum non fuisse, quique enixe postulabat, ut iterum baptizaretur; non annuit, inquam, ejus postulationi S. Dionysius. Quare? quia nempe existimavit in his circumstantiis diuturnam cum Fidelibus communionem, & participationem Sacramentorum sufficere ad salutem illius hominis. Ita pariter Innocentius III. consultus ab Episcopo Cremonensi de quodam Præsbytero defuncto, qui baptizatus non fuerat, respondet: *Præsbyterum, qui sine unda Baptismatis extremum diem clausit, quia in sanctæ matris Ecclesiæ fide & Christi nominis confessione perseveravit, ab originali peccato solutum & cœlesti patriæ gaudium adeptum esse.* Ita etiam, qui olim post actam semel publicam pœnitentiam, iterum se iisdem implicabant gravioribus delictis, divino relinquebantur Judicio, nulla ipsis imposita publica, vel etiam privata pœnitentia, non ex desperatione veniæ, sed ad rigorem disciplinæ.

Ad secundum: Ex factis quibusdam particularibus efficax non colligitur argumentum; quia occurrere potuere quædam rationes, ac circumstantiæ, propter quas viri illi sancti absque peccato Baptismum in plures annos differre potuerunt, nempe ut diutius ac maturius sese ad illius gratiam percipiendam præpararent per opera pietatis, & pœnitentiæ: quamquam non desunt inter Veteres, imprimis Sanctus Gregorius Nazianzenus, qui acriori stilo insurgunt adversus eos, qui Baptismum suum ad extremam usque senectutem protrahebant.

Ad tertium: Non una fuit Ecclesiæ disciplina circa preces, & sacrificia, quæ, in gratiam Catechumenorum sine Baptismo defunctorum offerebantur: in aliquibus enim Ecclesiis in pœnam dilati Baptismatis ejusmodi suffragia denegabantur, ut ex dicendis ad Articulum sequentem constabit; in aliis vero concedebantur, quia persuasum erat ejusmodi Catechumenos casu inopinato ex hac vita raptos, per votum Baptismi salvari, & Fidelium precibus juvari posse.

Instabis 6. Nonnulli ex SS. Patribus aperte affirmant, neminem, exceptis solis Martyribus, sine Baptismo reipsa percepto, salvum fieri posse, quacumque tandem necessitate teneantur.

T. 1. pag. 351. A. S. Ambrosius Lib. 2. de Abraham capit. 11. post relata verba Christi Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit &c.* Nullum excipit, ait, non aliqua præventum necessitate. Et Lib. de Mysteriis capit. 4. Credit T. 2. f. 330. B. inquit, *Catechumenus in Crucem Domini Jesu, qua & ipse signatur; sed nisi baptizatus fuerit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti,*

Et, remissionem non potest accipere peccatorum, nec spiritualis gratiae munus haurire.

S. Fulgentius Lib. de fide ad Petrum cap. 3. iisdem Christi verbis Joannis 3. adductis addit: *Absque Sacramento Baptismatis, praeeter eos, qui in Ecclesia Catholica sine Baptismate pro Christo sanguinem fundunt, nec Regnum Caelorum potest quisquam accipere, nec vitam aeternam.*

Pag. 519.
num. 41.

Gennadius Lib. de Eccles. dogmat. cap. 41. alias 74. *Baptizatis tantum ait, iteresse salutis credimus. Nullum Catechumenum, quamvis in bonis operibus defunctum, vitam aeternam habere credamus, excepto martyrio, ubi tota Baptismi Sacramenta complentur.*

T. 8. Oper.
S. Aug. in
append. p.
79. D.

Resp. 1. Objectionem hanc inferius solvendam esse, ubi quaestio erit, an perfecta contritio votum Baptismatis includens, vices ejus ac locum supplere possit.

Resp. 2. Non sine consilio, nonnullos e Veteribus frequenter non insinuisse, votum Baptismi ex contritione perfecta ad salutem in necessitate sufficere, ne scilicet favere viderentur eorum pravæ consuetudini, qui ex negligentia, vel alio quocumque motivo, Baptismum ad extremum usque vitae tempus differebant.

Resp. 3. Ad S. Ambrosium, eum in adversa prorsus sententia fuisse, qui Valentinianum Imperatorem solo Baptismi voto salutem animæ affectum fuisse confidit. Verba postea proferemus. Quod autem ex Libro de Mysteriis hic opponitur, de iis intelligenda sunt, qui vel ex negligentia, vel, quod pejus esset, ex contemptu Baptismum non perciperent.

Non aliter exponendus S. Fulgentius, aut deferendus; quemadmodum & ipse Gennadius.

Objicies 2. Pueri Fidelium salvi fiunt per solam fidem parentum: ergo Baptismus non est absolute necessarius.

Antecedens probatur: Quia non minorem vim & efficaciam habet fides in Lege gratiae, quam in Lege naturæ & Mosis; eadem enim est quoad substantiam, easdemque habet sibi in Scripturis annexas promissiones: atqui in Lege naturæ, & Mosis fides parentum & Ecclesiae salvos faciebat infantes, qui sine Circumcisione, vel alio remedio exteriori applicato ex hac vita migrabant. Ita expresse docent SS. Gregorius Magnus Lib. 4. Moral. cap. 2. Bernardus Epist. 77. ad Hugonem de sancto Victore, & alii quorum sententiae subscripsimus in Tractatu de Sacramentis in genere quaest. 2. art. 2. concl. 2. ergo &c.

Major videtur certa: alias fides in nova Lege, & infantes Fidelium Christianorum deterioris longe forent conditionis, quam fuerint in Lege naturæ aut Mosis.

Resp. 1. nego min. Sicut enim in Lege naturæ & Mosis necesse fuit (in sententia multorum) fidem aliquo signo exteriori tanquam conditione manifestari; ita nunc, Deo sic volente, necesse est aquam, tanquam causam instrumentalem gratiae usurpari.

Resp. 2. Esto antiquitus seu retro suffecerit fides nuda, ut loquitur Tertullianus solvens eandem objectionem a Cajanis, & Quintillianis olim propositam, L. de Baptismo c. 13. at postquam lex tingendi data est, & forma praescripta, obstricta est fides ad Baptismi necessitatem. Non itaque minoris est virtutis & efficaciae fides nostra, quam Veterum; sed fidei additum est Baptismi mandatum: & quemadmodum lex moralis, licet non sit minoris efficaciae in viro religioso quam in saeculari, illi tamen non suffi-

P. 229. D.

cit ad salutem, nisi & consilia, ad quæ se obstrinxit, observet; ita pariter fides nostra tam efficax sit ex se, quam fides Veterum, quia tamen annexum jam habet Baptismi mandatum, sine illo ad salutem non sufficit.

Neque inde sequitur deteriore[m] esse conditionem fidei & infantum in nova Lege: imo multis titulis melior est. 1. quia fides jam longe facilior & communior, longe abundantior gratia, quam fuerit in Lege naturæ vel Mosis. 2. salus infantis non jam a fide parentum, sed ab ipsa Sacramenti applicatione pendet, seclusa ministrantis fide & probitate. 3. quia Baptismus statim ab ipsa nativitate potest infantibus ministrari; in Lege autem Mosis circumcidi ante octavum a nativitate diem infans non poterat. 4. multis & infinitis pene legalibus præceptis, ac cœremoniis gravati erant & obruti Judæi, quibus nos per Christum liberi facti sumus. 5. denique, Veteribus nondum patebat Cœlum; nobis vero, postquam Christus ascendens in altum secum captivam duxit captivitatem, jam apertum est: longe igitur prior est nostra conditio, quam Veterum.

Instabis 1. Quod antea sufficiebat, postea vero non sufficit, videtur deterioris esse conditionis, atqui in veteri Lege sufficiebat fides, jam vero non sufficit: ergo &c.

Resp. dist. maj. Quod antea sufficiebat & postea non sufficit propter imminutionem virtutis, deterioris est conditionis, concedo: propter additionem Sacramenti, nego. Porro fidei virtus non est imminuta, sed fidei additum est Baptismi mandatum.

Tom. 2. p. 264. B. Instabis 2. Ex S. Augustino parentum fides prodest infantibus ad salutem obtinendam: *Ut possit*, inquit Epist. 98. alias 23. ad Bonifacium, *regenerari (parvulus) per officium voluntatis alienæ, cum offertur consecrandus, facit hoc unus Spiritus, ex quo regeneratur oblatus*. Ita pariter S. Bernardus Epist. 77. seu Tractat. de Baptismo: *Dignum*, inquit, & ad Dei spectat benignitatem, ut quibus fidem ætas denegat propriam, gratia prodesse concedat alienam. Nec enim Omnipotentis justitiam propriam putat ab iis exigendam fidem, quos novit propriam nullam habere culpam. Porro aliena opus est fide, cum sine sorde non nascantur aliena Nec dubium, quod macula contracta ab aliis, aliorum quoque fide valeat vel debeat emundari.

Resp. dist. ant. Parentum fides prodest infantibus, cum Sacramento Baptismi: *Cum offertur consecrandus*, ait S. August. concedo: sine Sacramento, nego. Nihil aliud volunt Augustinus, & Bernardus locis citatis, quam in parvulis necessariam non esse fidem actualem, cujus sunt incapaces; sed illam suppleri ex Dei benignitate per fidem Ecclesiæ & parentum, qua illi moventur, ut infantes baptizandos ministris Ecclesiæ offerant. Unde susceptores pro iis ad singula interrogata, respondent: *Credo, abrenuntiatio &c.*

Instabis 3. Tam potest infantibus Fidelium prodesse ad salutem aliena parentum fides, quam iis nocere ad damnationem alienum Adami peccatum.

Resp. nego maj. 1. Quia in rebus, quæ a sola Dei voluntate pendent, non alia inquiri debet ratio, quam ejus voluntas. Porro noluit Christus infantes per solam parentum fidem sine Baptismo salvos fieri. 2. Disparitas est, quia peccatum primi parentis non est plane extrinsecum & alienum respectu illorum infantum, sed illis proprium & internum; quia etsi solus Adamus proprio & personali voluntatis motu peccaverit; omnes tamen ejus posterii in eo jam tum inclusi, in eo quoque peccaverunt, ut ait

Aposto-

Apostolus Rom. 5. v. 12. Adeoque peccatum Adami proprium est naturæ totius humanæ, seu omnium filiorum ejus.

At vero fides parentum omni sensu externa est, & aliena respectu infantium: & sicut infantibus non noceret parentum malitia & impietas, qua eos dæmoniacis sacrilegiis obligarent, ita sola sine Sacramento iis ad salutem non prodest fides parentum: quia, ut ait S. Augustinus Epistola mox citata 98. *Cum homo, non jam in lumbis peccantis, sed in seipso est, ab eo qui genuit alter effectus, peccato alterius sine sua consensione non tenetur obnoxius ... sed anima, quæ peccaverit ipsa morietur.*

Tom. 2. p.
264. A.

Instabis 4. Potest adultus per fidem propriam, & actualem sine Sacramento re percepto salvus fieri: quidni ergo infans per fidem alienam parentum.

Resp. 1. ut supra, solam hinc consulendam esse Dei voluntatem. 2. Adultus non salvus fit per solam fidem, sed per charitatem perfectam, qua formaliter homo justus redditur; charitas autem illa seu gratia sanctificans non obtinetur, nisi vel per sacramenta, vel per proprios actus voluntatis ex divino & supernaturali auxilio elicitos: at infantes incapaces sunt illorum actuum personalium.

Instabis 5. Sequitur ex hac doctrina, innumeros sine sua culpa perire parvulos, qui sine Baptismo moriuntur, quod certe parum videtur consentaneum divinæ misericordiæ, ac voluntati, qua vult omnes salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.

Resp. cum S. Augustino Lib. de Dono persever. cap. 12. & S. Prospero L. 2. de Vocatione Gentium cap. 8. Dei judicia occulta esse, sed justa in damnatione tot infantum, qui sine Baptismo moriuntur. Non enim damnantur illi præcise propter defectum Baptismi, sed propter culpam originalem, quam nascendo contraxerunt, & quæ non deleta per Baptismum, eos æternæ damnationis reos efficit: misericordiæ autem divinæ mensura non alia debet æstimari, quam quæ in Scripturis, & Traditione expressa nobis est. Stat quoque Dei antecedens voluntas de salutem omnium, cum damnatione illorum infantum sine Baptismo morientium; siquidem ex voluntate illa antecedenti, & sincera præparavit omnibus media necessaria ad salutem: sed illius voluntatis virtute non tenetur Deus invertere cursum causarum secundarum, ut procuret omnibus infantibus, antequam moriantur, applicari remedium Baptismatis; istud enim pertinet ad voluntatem, ut vocant, consequentem, ex qua alios vult perire propter labem originalem, alios vero vult salvos esse per Baptismum: cur autem illos potius, quam alios eligat: *O altitudo!*

Instabis 6. Gen. 17. v. 7. Deus inito cum Abrahamo fœdere, promisit se futurum ipsius Deum, & seminis ejus; quæ quidem promissio ad nos etiam Fideles spectat, ut testatur Apostolus Rom. 4. & 11. & Galat. 3. Sicut igitur Judæorum filii incircumcisi morientes, per fidem parentum salvi esse poterant, quia stante illo fœdere nati erant; ita quoque & filii Christianorum, qui ex hac vita rapiuntur ante perceptum Baptismum.

Confirmatur ex Apostolo 1. Corinth. 7. v. 14. *Sanctificatus est, inquit, vir infidelis per mulierum fidem; & sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem; alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sui.* Docet igitur Apostolus, filium ex uno tantum parente fidei progenitum idcirco sanctum esse, quia in illo fœdere gratiæ, ac fidei christianæ nascitur.

Resp. nego conf. 1. quia certum non est filios Judæorum incircumcisos salvari potuisse per solam fidem parentum, sine ullo Sacramento seu signo exteriori. 2. quia etsi Deus ita decrevisset in veteri Lege, non consequens est, eum idem quoque in nova statuisset; imo certum est legem Baptismi positam ab eo fuisse: in his autem rebus non alia inquiri ratio debet, quam voluntas Dei: *O homo tu, quis es, qui respondeas Deo?* inquit Apostolus, Rom. 9. vers. 20. Pactum autem illud quod Deus cum Abrahamo pepigit, ad omnes quidem ejus posteros pertinet: *Non qui filii carnis*, inquit Apostolus Rom. 9. v. 8. *sed qui filii sunt promissionis*; idest, qui parentis Abrahamæ fidem imitantes, participes sunt promissionum, quæ ipsi factæ sunt: seu, ut loquitur cap. 4. v. 16. *Ideo ex fide ut secundum gratiam firma sit promissio omni semini, non ei, qui ex Lege est solum, sed & ei, qui ex fide est Abraham.* Porro infantes fideles non evadunt in nova Lege, nisi per Baptismum, qui Sacramentum est fidei.

Et vero si fœdus illud gratiæ, in quo nascuntur infantes Fidelium, eos sanctificaret, nullum posset assignari instans, in quo peccatum originale contraherent; generantur enim illo fœdere, sicut nascuntur.

Ad confirmationem: non loquitur Apostolus de formali, & immediata sanctificatione; quasi eo ipso formaliter infidelis sanctus sit; quod cum fidei cohabitaret, sed de sanctificatione quasi præparatoria, & educationis, quia nimirum sanctius, & Castius educandi sunt pueri, si parentum alteruter fidelis sit; & mulier fidelis potest exemplo, adhortatione, & instructione virum infidelem Christo lucrari. Ita exponit S. Hieronymus respondens ad quæsitum Paulini. Congruit hæc expositio scopo Apostoli: vult enim ostendere, conjugem infidelem, si commorari non detrectet, non esse dimittendum; idque duobus argumentis: uno petito a sanctificatione conjugis, altero a sanctificatione filiorum. Pelagianis ex eodem Apostoli testimonio probantibus nullum esse peccatum originale, respondet S. Augustinus L. 2. de Baptismo cap. 25. & 26. L. 3. cap. 12. & Serm. 14. de verbis Apostoli cap. 19. multiplicem in Scripturis sanctificationem designari, non modo rerum, sed etiam hominum, quæ non semper conjuncta est cum remissione peccatorum. Sic v. g. Catechumenus, priusquam baptizetur, secundum aliquem modum sanctificatur per signum Christi, & orationem manus impositionis.

Objicies denique: Adulti non obligantur lege Baptismi. Namque ii vel sunt infideles Pagani, qui nihil unquam de Christo audiverunt, vel qui de Christo aliquid audiverunt: sed neutri possunt ea lege teneri. Non primi, quia Lex non obligat nisi promulgata: at apud ejusmodi Paganos non supponitur promulgata Baptismi lex: non alii, dici enim non potest qua ætate, & quo tempore eos illa lex obstringat; an in juventute, an in senectute: illud enim illo præcepto aut divino aut Ecclesiastico determinatum habemus.

Resp. 1. eos adultos, qui invincibili laborant ignorantia fidei christianæ, non teneri lege Baptismi, quatenus cadit sub præceptum; adeoque eos non damnari propter violatum Baptismi mandatum, sicut nec propter infidelitatem pure negativam: sed eos teneri lege Baptismi, quatenus medium est institutum a Christo ad delendum peccatum originale; adeoque æternum peribunt illi, non præcise, ut jam diximus, propter defectum Baptismi, sed propter peccata, sive originale, sive actualia.

Resp. 2.

Resp. 2. alios adultos teneri lege positiva Baptismi : cum vero ea sit legis positivæ natura , ut non obliget semper , & pro semper , hinc physice nullum tempus est præfixum pro baptismo percipiendo . Cum tamen iste sit absolute necessarius , tenetur quilibet , cum ad discretionis annos pervenerit , salutis suæ curam gerere , ac consequenter sibi procurare Baptismum ; ad id autem tenetur jure ipso naturali , divino & Ecclesiastico : jure quidem naturali , & quo tenetur quilibet assumere media ad salutem necessaria ; jure divino positivo ; eodem quippe præcepto quo Christus præcepit Apostolis docere gentes , & baptizare , præcepit etiam gentibus , ut audirent Apostolos , & ab illis baptizarentur ; jure atiam Ecclesiastico , quod est juris divini interpretatio . Constat autem jus illud Ecclesiasticum ex SS. Patribus , aliisque momentis ex Traditione Ecclesiæ depromptis , de quibus inter probationes Conclusionis .

ARTICULUS SECUNDUS.

An, & quomodo Baptismus aquæ suppleri possit per martyrium, & perfectam contritionem Baptismi votum includentem.

TRiplex apud Ss. Patres distinguitur Baptismus : nempe fluminis per aquam ; sanguinis per passionem ; & flaminis seu spiritus , per lacrymas , & cordis perfectam contritionem . Ita S. Ambrosius in Psalm. 118. Enarratione in octonarium tertium ; S. Gregor. Nazianz. Orat. 39. in sancta lumina circa finem ; S. Augustinus L. 4. de Baptismo contra Donatistas c. 21. & sequentibus , S. Isidorus Hispal. L. de Institutione Clericali cap. 4. S. Bernardus Epist.

S. Thomas 3. part. quæst. 66. art. 11. hujus divisionis rationem affert , quæ fundamentum habet in Scripturis , in quibus Baptismi nomen , & martyrio , & pœnitentiæ seu perfectæ contritioni accommodatur , sicut ostendemus , initio hujus Tractatus , cum varias nominis Baptismi significationes exponebamus .

Quæritur hic utrum martyrium , & contritio perfecta includens votum Baptismi , ejus vices supplere possint , eandemque vim habeant ad expungenda peccata sive originalia , sive actualia . De utroque sigillatim hic dicendum .

An, & quomodo Martyrium suppleat vices Baptismi aquæ.

Martyrium generatim est omnis pœna in odium Christi inflicta , & pro ejus amore constanter tolerata : proprie , ac stricte est ipsa mors pro Christo tolerata . Duas igitur requirit conditiones , & pœnam , & causam . Duobus vero modis considerari potest martyrium , nempe quatenus est actus voluntarius alicujus virtutis , fortitudinis nimirum vel charitatis ; aut quatenus est simpliciter pœna in odium Christi inflicta . Priori respectu dici potest opus operantis ; posteriori vero , opus operatum . Soli adulti capaces sunt martyrii , quatenus est opus operantis ; infantes vero , quatenus est opus operatum . Hinc S. Bernardus Sermone de Innocentibus , inter Martyres alios esse voluntate simul , & opere ; alios sola voluntate ; alios denique solo opere : *Habemus* , inquit , 187. C.

in Beato Stephano martyrii simul & opus, & voluntatem; habemus solam voluntatem in Beato Joanne; solum in Beatis Innocentibus opus.

De utroque martyrio tam in adultis, quam in parvulis duo quærentur.

1. An vices Baptismi aquæ suppleat, eandemque vim habeat ad expungenda peccata, qualis propria est Baptismi aquæ.

2. An illos effectus eodem modo producat ac Baptismus: idest, ex opere operato vi ipsius poenæ in odium Christi inflictæ: ita tamen ut in adultis perinde ac Baptismus ipse aquæ, prærequirat aliquas prævias condiciones seu dispositiones; an vero eos effectus producat tantum ex opere operantis, idest ratione solius charitatis, ex cujus perfectissimo motivo martyrium toleratur.

Errores, & opiniones.

P. 448. A. Inter veteres Hæreticos, Gnostici, & Valentiniani contenderunt nullum esse martyrii meritum, nullam ejus virtutem, ac laudem, nullum, cum necessitas postulat, illius tolerandi mandatum: *Nec simplicitas ista, sed vanitas, imo dementia est pro Deo mori*, inquiunt illi apud Tertull. Lib. Scorpiaces c. 1. Ad hunc errorem odio, & invidia compulsus legitur Valentinus, impatienti animo ferens aliquem Martyrem sibi in Episcopatu, quem ambiebat, antepositum fuisse. Ita refert Tertullianus L. adversus Valentinianos c. 4. *Speraverat*, inquit, *Episcopatum Valentinus*, quia & ingenio poterat, & eloquio, sed alium ex martyrii prærogativa loci potitum indignatus, de Ecclesia authenticæ regulæ abruptit, ut solent animi pro prioratu excitati, præsumptione ultionis accendi.

P. 251. D. Valentino adhæsit Tatianus Justini Martyris discipulus: *Tatianus totus secundum Valentinum sapit*, inquit Tertull. L. de Præscriptionibus cap. 52. Adversus Valentinum stilum exacuere S. Justinus Martyr, & Philosophus, S. Irenæus omnium doctrinarum curiosissimus explorator, Miltiades Ecclesiarum Sophista, & Proculus. Ita Tertull. Lib. adversus Valentinianos cap. 5.

P. 252. B. Inter Novatores posteriorum temporum, Kemnitius in secunda parte Concilii Tridentini; & Illyricus Centuria 5. cap. 4. docent, per martyrium peccata dimitti, non tanquam per Baptismum, sed propter solam fidem, quæ tempore martyrii Christum apprehendit; in quo certe parum sibi constare videntur; cum enim, juxta illos, etiam in baptismo sola fides justificet, sequitur martyrium eodem prorsus modo justificare, quo Baptismus.

Ex Orthodoxis nullus martyrio adultorum vim, & efficaciam detrahit; sed disputant dumtaxat tum de martyrio infantium, tum de dispositionibus in adultis ad effectum martyrii obtinendum necessariis, & de modo, quo martyrium in ipsis operatur.

Obiit ver-
sus annum
1359. Richardus Armacanus in Irlandia Archiepiscopus L. 8. de quæstionibus Armenorum cap. 37. in fine judicat probabile ex infantibus ab Herode propter Christum occisis, eos qui circumcisi non erant, salvos non fuisse, sed eos tantum, qui Sacramentum Circumcisionis acceperant: addit, & secundum communem Dei Legem, tam veterem quam novam, parvulos circumcisos nullum incrementum gratiæ ex more pro Christo accepisse; & ita neque majorem gloriam virtute illius fuisse consequutos, quam virtutem solius Circumcisionis consequerentur. Utrum autem Deus pecu-

peculiari privilegio cum circumcisis usus fuerit, ut maiorem illis gratiam & gloriam rependeret, non audet affirmare.

Adrianus in 4. quæst. ultima de Baptismo, cum Armacano idem sentit, nempe ex sola Scriptura constare eos infantes, qui ab Herode occisi sunt non accepta prius Circumcisione, salutem obtinuisse.

Jacobus de Vitriaco Cardinalis L. Historiæ Occidentalis cap. 36. docet parvulos Christianorum non baptizatos, etiamsi a Paganis pro Christo occiderentur, non salvari, nec ad eos extendi privilegium speciale SS. Innocentium, qui ab Herode pro Christo occisi sunt.

Circa martyrium adultorum, sunt qui nullas in ipsis prævias exigere videntur dispositiones: qui etsi putent præceptum dilectionis per se quidem obligare, præsertim in articulo mortis, ab ea tamen obligatione per accidens liberos existimant eos, qui pro Christo moriuntur. Sunt, qui ex opere operantis dumtaxat, & ratione charitatis quam includit, velint martyrium efficax esse, saltem respectu adultorum; alia enim ipsis videtur esse infantium conditio. Ita Vasquez & alii, quos appellat ad tertiam partem q. 68. disp. 153. c. 1. Vult tamen ipse Vasquez, aliquem peculiarem effectum ex opere operato martyrio competere, nempe remissionem omnis pænæ temporalis. Alii dispositiones prævias exigunt in adultis, & tam eorum, quam parvulorum respectu, martyrium operari ex opere operato contendunt. Juxta istos sit

C O N C L U S I O.

Baptismus sanguinis, seu martyrium, virtutem Baptismi aquæ perfecte supplet ex opere operato, tum in infantibus, tum in adultis; in istis tamen præviæ quædam conditiones requiruntur.

Probatur prima pars de infantibus. 1. Quia ad eos extenditur generalis ista Christi sententia Matth. 10. vers. 39. *Qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.*

2. Quia Ecclesia universa infantes ab Herode in odium Christi crudeliter occisos, tanquam veros Martyres semper agnovit & coluit. Deus, inquit in Oratione festivitatis SS. Innocentium, *cujus præconium Innocentes martyres non loquendo, sed moriendo confessi sunt.* Unde S. Aug. Lib. 3. de lib. arb. c. 23. *Etiam, inquit, infantes illos, qui cum Dominus Jesus Christus necandus quæreretur, occisi sunt, in honorem Martyrum receptos commendat Ecclesia.* Nullam Ecclesia, nullam S. Augustinus, & alii distinctionem faciunt eorum, qui circumcisi vel non circumcisi fuerant; sed omnes indiscriminatim eos infantes martyres appellant, & ut tales colunt, & honorant: quamquam verisimile sit, aliquos ex illis incircumcisos fuisse, cum jussit Herodes a bimatu & infra omnes trucidari infantes, qui erant in Bethелеem, & in omnibus finibus ejus.

3. Communis hæc est SS. Patrum sententia.

S. Augustinus, aut quisquis est Auctor Sermonis ad Catechumenos, qui extat inter Opera S. Augustini post ejus Tractatum de Symbolo in ultima editione c. 4. *Præstitit eis Christus, inquit, ut pro Christo morerentur; præstitit ut suo sanguine ab originali peccato diluerentur. Nati sunt ad mortem, sed continuo eos mors reddidit vitæ.*

Et in Epistola ad Hieronymum 166. alias 28. interpretans id, quod docue-

rat

Tom. 1. p.
638. C.

Tom. 6. p.
571. D.

Tom. 2. p. 591. A. rat L. 3. de lib. arb. c. 23. de pœnis parvulorum. *Quis novit, inquiebat ibi, quid ipsis parvulis in secreto judiciorum suorum bonæ compensationis reservet Deus? Quoniam, quamquam nihil recte fecerint, tamen nec peccantes aliquid ista perpeffi sunt.* Hæc, inquam, sua verba exponens, ait: Hoc non immerito dici video de his, qui vel pro Christi nomine ac vera Religione tale aliquid nescientes patiuntur, vel Sacramento Christi jam imbuti sunt.

Ibid. D. Et L. 13. de Civitate Dei c. 7. nulla facta distinctione adultorum & infantium, generatim sic loquitur: *Quicumque etiam non percepto regenerationis lavacro pro Christi confessione moriuntur, tantum eis valet ad dimittenda peccata, quantum si abluerentur sacro fonte Baptismatis.* Qui enim dixit: *Si quis non renatus fuerit ex aqua &c.* alia sententia istos fecit exceptos, ubi non minus generaliter dixit: *Qui me confessus fuerit &c.* & alio loco: *Qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.*

Tom. 7. p. 329. B. S. Chrysostomus Hom. 3. in varios S. Matthæi locos, loquens de infantibus ab Herode trucidati, *Mercantur, inquit, pœna martyrium, gloriam sanguine comparant, vitam æternam temporali morte commutant.*

Edit. Quenel. Tom. 1. p. 181. S. Leo Serm. 1. de Epiphania Domini c. 3. *Necari omnes Bethleem parvulos jubet... sed quos Rex impius eximit mundo, Christus inserit Cælo, & quibus nondum sanguinis sui impendit redemptionem, jam martyrii tribuit dignitatem.*

Tom. 1. p. 787. E. Denique S. Bernardus Sermone de Innocentibus hæc habet: *Ille pro Christo trucidatos infantes dubitet inter Martyres coronari, qui regeneratos in Christo non credit inter adoptivos filios numerari. Alioquin quomodo coævus sibi pueros puer ille, qui natus est nobis, non contra nos, pateretur occidi, quod utique solo mutu poterat prohibere, nisi melius aliquid eis provideret? ut quemadmodum cæteris infantibus tunc quidem Circumcisio, nunc vero Baptismus sine ullo propriæ voluntatis usu sufficit ad salutem, sic nihilominus pro eo susceptum martyrium illis proficeret ad sanctitatem. Quo in loco illud observandum, nempe martyrium loco Circumcisionis fuisse illis infantibus; non ergo salvi facti sunt propter ipsam Circumcisionem, ut placet Armacano.*

Secunda pars de adultis

Probatur 1. ex Scriptura Matth. 10. v. 32. & seq. *Omnis, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eam coram Patre meo, qui in Cælis est.* Marci 8. v. 35. *Qui voluerit animam suam salvam facere, perdet eam; qui autem perdiderit animam suam propter me & Evangelium, salvam faciet eam,* quibus verbis lex generalis exprimitur a qua nullus excipitur, nequidem ipsi non baptizati. Ut enim recte arguit S. Aug. Lib. 13. de Civitate Dei c. 7. jam citato, *Qui dixit: Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c. idem & generaliter dixit: Qui me confessus fuerit &c.* Confirmatur ex isto Christi apud S. Joan. c. 15. v. 13. *Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* At perfecta charitas peccata omnia delet & omnino expungit.

Probatur 2. ex sententia & praxi totius Ecclesiæ.

1. Ecclesia pro Martyribus nec preces nec sacrificia offert Deo, quibus eos non indigere intelligit; sed suas eis coronas ac triumphos dumtaxat gratulatur, eorumque apud Deum opem & gratiam implorat: *Injuriam enim facit Martyri, qui orat pro Martyre,* inquit Innocentius III. Cap. Cum Marthæ. De celebratione Missarum; quod ex Augustino depromptum est. Tractatu enim 84. in Joannem, ait: *Ideo quippe ad ipsam mensam non sic eos (Martyres) commemoramus, quemadmodum alios, qui in pace requiescunt, ut etiam pro eis oramus, sed magis ut ipsi pro nobis ut eorum vestigiis adhæreamus.*

2. Ad preces & commendationem Martyrum Ecclesia lapsis pœnitentibus pœnas aliquas canonicas & temporales relaxabat, teste S. Cypriano.

3. Pro mensura charitatis, dilectionis, & contritionis, easdem pœnas iisdem pœnitentibus eadem Ecclesia mitigabat & relaxabat; adeo ipsi semper fuit persuasum, per charitatem hominem Deo gratum fieri eique reconciliari.

Probatur 3. ex SS. Patribus.

Tertullianus in Apologetico in fine. *Quis, inquit, non pati exoptet, ut totam Dei gratiam redimat, & omnem veniam ab eo compensatione sui sanguinis expediat? omnia enim huic operi delicta donantur.* P. 40. B.

Et L. de Baptismo c. 16. *Est, inquit, nobis etiam secundum lavacrum, sanguinis scilicet, de quo Dominus: Habeo, inquit, Baptismo tingi ... Hic est Baptismus qui lavacrum (nempe aquæ) & non acceptum representat, & perditum reddit.* P. 230. B.

S. Cyprianus Præfatione in L. de exhortatione martyrii: *Nos, inquit, qui Domino permittente, primum Baptisma (aquæ seu fluminis) credentibus dedimus, ad aliud quoque singulos præparemus, insinuantes & docentes hoc esse Baptisma in gratia majus, in potestate sublimius, in honore præstantius: Baptisma, in quo baptizant Angeli, in quo Deus & Christus ejus exultant; Baptisma, post quod nemo jam peccat; Baptisma quod fidei nostræ incrementa consummat; Baptisma, quod nos de mundo receðentes statim Deo copulat. In aquæ Baptismo accipitur peccatorum remissio; in sanguine corona virtutum.* Pag. 234.

Et c. 12. ejusdem Tractatus, *Quis, inquit, non omnibus viribus elaboraret ad tantam claritatem pervenire, ut amicus Dei fiat, ut cum Christo statim gaudeat? ... Quanta est dignitas & quanta securitas, exire hinc letum, exire inter pressuras & angustias gloriosum, claudere in momento oculos, quibus homines videbantur & mundus, & aperire eosdem statim ut Deus videatur, & Christus?* Pag. 242.

Et Ep. 73. ad Jubajanum paulo post medium. *Numquid potest, inquit, vis Baptismi esse major aut potior quam passio, ut quis coram hominibus Christum confiteatur, & sanguine suo baptizetur? Et postea: Sciant Catechumenos (pro fide occisos) nec privari Baptismi Sacramento, utpote qui baptizentur gloriosissimo & maximo sanguinis Baptismo, de quo & Dominus dicebat se habere aliud Baptisma baptizari; sanguine autem suo baptizatos, & passione sanctificatos consummari, & divinæ pollicitationis gratiam consequi declarat in Evangelio idem Dominus.* Pag. 127. Ibid.

S. Cyrillus Jerololymitanus Catechesi 3. *Si quis non baptizatur, salutem non habet, præter solos Martyres, qui vel sine aqua Regno cœlesti potiuntur.* P. 19. D.

Eusebius L. 6. Hist. c. 14. ait mulierem quamdam, nomine Herais, adhuc Catechumenam, per ignem Baptismum esse adeptam. P. 206. D.

Denique S. Aug. L. 1. de anima & ejus origine c. 9. *Nemo, inquit, sit membrum Christi, nisi aut Baptismate in Christo, aut morte pro Christo.* Tom. 10. P. 342. D.

Probatur denique ratione, quam suggerit S. Basilius Lib. de Spiritu sancto c. 13. quia nempe Baptismus aquæ vim habet delendi peccata, quia est in similitudinem mortis Christi, ad Rom. 6. At Martyres non per figuram, sed per veritatem mortem pro Christo sustinent. *Jam vero, ait S. Doctor, sunt nonnulli, qui in certaminibus pro pietate, revera non imitatione Christi (ut fit in Baptismo aquæ) mortem perpeffi, nihil hujusmodi Sacramentis quæ sunt in aqua, opus, habuerunt ad salutem, nimirum in proprio sanguine baptizati.* Edit. vot. Tom. 2. P. 173. D.

Tertia pars, nempe martyrium ex opere ipso operato efficax esse, probatur.

I. Quia

I. Quia ex citatis modo testimoniis, martyrium Baptismo aquæ comparatur, imo & illo excellentius esse dicitur; sicut ergo Baptismus aquæ agit ex opere operato, ita & Baptismus sanguinis.

II. In infantibus propriæ dispositionis incapacibus, non alia ratione agere potest martyrium, quam vi propria seu ex opere operato: ergo & in adultis.

III. Si tota martyrii vis & efficacia esset a charitate, inutilis foret divisio Baptismatis in Baptismum flaminis & sanguinis, siquidem unum cum alio confunditur: namque tota Baptismi flaminis vis est a Spiritu sancto per charitatem diffusam in cordibus, at non alia foret efficacia martyrii, si ageret tantum ex opere operantis, seu ex charitate, ex cuius motivo elicitur.

IV. Potest esse intensior charitas in Confessoribus, quam in aliquibus Martyribus, neque tamen illi martyrii palmam reportant, & inter Martyres computantur & honorantur.

V. Denique, quia videtur hæc esse S. Thomæ sententia, tum in Summa 3. parte q. 87. art. 1. ad 2. ubi docet, *dormienti dimitti peccata mortalia & venialia ratione mortis illatæ pro Christo, modo non invenerit voluntatem peccato actu adherentem*: Ergo censet effectum martyrii produci virtute ipsius operis, non dispositionis, quæ sit in Martyre.

Tum 2. 2. q. 124. art. 1. ad 1. *Effusio sanguinis propter Christum*, inquit, *vicem gerit Baptismatis*. Unde sicut in pueris baptizatis per gratiam baptismalem meritum Christi operatur ad gloriam obtinendam, ita & in occisis propter Christum, meritum martyrii Christi operatur ad palmam martyrii consequendam. Sicut ergo Baptismus agit ex opere operato, ita & martyrium.

Tom. 10. p.
74. col. I.
A. B.

Tum in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. ad 1. *Non habet hoc*, inquit, (nempe liberationem a culpa & pœna) tantum ex opere operante, neque quantum ad pœnam, qua aliquis peccatum per martyrium expiet, quam contingit non esse sufficientem ad satisfaciendum pro peccato; neque quantum ad devotionem justæ voluntatis, quia contingit, quod voluntate majori charitate informata, aliquis sine martyrio non potest ab omni pœna liberari, sed hoc habet ex imitatione passionis Christi.

Ultima denique pars, nempe requiri in adultis prævias aliquas dispositiones, ut martyrii plenum consequantur effectum.

Probatur 1. ex Apostolo 1. Corinth. 13. v. 3. *Si tradidero*, inquit, *corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest*: Ergo requiritur prævia charitas saltem inchoata & initialis.

Favet Tertullianus Lib. adversus Praxeam c. 1. ubi de illo ait: Homo *fuit inquietus; insuper de jactatione martyrii inflatus, ob solum & simplex & breve carceris tedium; quando etsi corpus suum tradidisset exurendum, nihil profecisset, dilectionem Dei non habens.*

Favet S. Th. 3. parte q. 66. art. 12. ad 2. *Effusio sanguinis*, inquit, *non habet rationem Baptismi, si sit sine charitate.*

Tom. 14. Favet Conc. Trid. Sess. 14. c. 4. ubi ait contritionem quovis tempore
Conc. pag. necessariam fuisse ad impetrandam veniam peccatorum.

817. B.

II. Mors pro Christo inflictæ & tolerata in Schismatico vel Hæretico, peccatum hæresis aut schismatis prius non remittit, quam homo Ecclesiæ Catholicæ fuerit aggregatus; neque valet ejusmodi martyrium charitate destitutum ad Regnum Cœlorum obtinendum, sed tantum ad mitius in inferno supplicium subeundum, sicut expresse docet S. Augustinus Lib. de patientia cap. 26. Ergo pariter in Catholico peccatore pec-

cata

cata non dimittit martyrium, sine virtuali saltem pœnitentia ac peccatorum detestatione, seu aversione voluntatis a malo.

II. Id probat praxis & disciplina Ecclesiæ, quæ instante vel sæviante persecutione, curabat Martyres nondum baptizatos baptizari, aut nondum pœnitentiam reconciliatos, reconciliari, ac Eucharistiæ participatione muniri, ut nimirum his præfidiis confirmati & roborati, paratiores essent & alacriores ad supplicia pro Christo constanti animo toleranda. Ita colligimus ex S. Cypriano Ep. 54. ad Cornelium. Hinc est, quod Martyres in carceribus detenti postulabant a sociis baptizari; ita sanctus Romanus statim pro Christo trucidandus, sanctum Laurentium sollicitabat, *Festina, inquit, me baptizare*. Nonnulli quoque ad tempus sese occultabant, non quidem ut martyrium declinarent, sed ut baptizari possent, quemadmodum de quodam Antonio refert Ussuardi Martyrologium, ad diem undecimam Kalendarum Septembris: omnes denique præviis jejuniis, orationibus ac bonis operibus præparabant se, ut digni haberentur, qui pro Christi nomine contumeliam paterentur, ut dicitur Act. 5. v. 41. Pag. 76.

IV. Martyrium verus est Baptismus, & quidem aquæ Baptismo præstantior; ergo tam requirit in adultis prævias dispositiones, quam Baptismus aquæ.

V. Denique, ut valeat in adultis martyrium, debet esse voluntaria & supernaturalis Christi confessio, est enim actus fortitudinis & charitatis: atqui non potest illa confessio esse voluntaria & supernaturalis sine virtuali saltem peccatorum detestatione.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. contra primam partem Conclusionis: Martyrium est actus fortitudinis & charitatis: atqui infantes sunt incapaces ejusmodi actuum: ergo & martyrii.

Resp. dist. maj. Martyrium est actus fortitudinis & charitatis in adultis, concedo: in infantibus, subdistinguo: ex parte operis operati, seu pœnæ in odium Christi inflictæ, concedo: ex parte operis operantis, nego. Satis enim est in infantibus ad laudem & præmium martyrii reportandum, quod in odium Christi occisi sint.

Instabis. Generalis est hæc Christi sententia: *Nisi quis renatus fuerit* Joan. 3.
&c. Ergo sine Baptismo nemo salvus esse potest. v. 5

Resp. Non minus generalem esse hanc Christi sententiam: *Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Math. 10. v. 32.
 Sanguinis ergo Baptismus supplet vices Baptismi aquæ.

Objicies 2. contra secundam partem. Tertull. L. de pudicitia c. ultimo, negat martyrium verum esse Baptisma. Cum enim nonnulli in vinculis pro fide Christi detenti mœchis pœnitentiæ tempus relaxari postularent, negat id fieri debere: *Quod si est, inquit, jam & martyrium aliud erit Baptisma.* P. 575 C.

Resp. 1. Tertullianum in citato Libro de pudicitia audiendum non esse, qui ad Montani partes deserta Ecclesia jam tum defecerat.

Resp. 2. citato loco hoc unum dumtaxat velle, nempe non esse propter Martyrum merita & preces, omnino relaxandam lapsis pœnitentiam. Sufficiat, inquit, *Martyri propria delicta purgasse. Ingrati vel superbi est in alios* ibid. B.
quoque spargere, quod pro magno fuerit consecutus. Quamquam & in hoc aberrat Tertullianus, quod nolit in gratiam Martyrum lapsis quamdam concedi

cedi indulgentiam seu pœnas relaxari : Montanista enim factus existimabat non posse ab Ecclesia peccata dimitti . De eadem intempestiva indulgentia nonnunquam conquestus est S. Cyprianus ex amore disciplinæ ; non ex desperatione indulgentiæ : non negabat enim posse & debere aliquando Ecclesiam in gratiam Martyrum lapsis aliquam pœnarum Canonicarum partem relaxare , sed ægre admodum ferebat totam relaxari , ita ut sine ulla pœnitentia statim ad participationem mysteriorum admitterentur ; unde Ecclesiasticam disciplinam enervari ac pessumdari conquerebatur .

Objicies 3. contra tertiam partem : Martyrium est actus perfectissimæ charitatis : *Majorem dilectionem nemo habet , ut animam suam ponat quis pro amicis suis* , inquit Christus Joan. 15. v. 13. Ergo martyrium agit ex opere operantis , non ex opere operato .

Resp. dist. ant. Est actus perfectissimæ charitatis , objective , aut effective , quæ ex martyrio sequatur ; concedo : elicitive , aut quæ antecedit , nego . Mors quippe subeunda pro Christo objectum est arduum ac difficilimum , unde maximam vi sua charitatem producit ; at non semper profuit ex maxima charitate elicitive . Revera eam aliquando supponere potest , ac etiam supponit , sed non necessario ; namque ex corrupto nonnunquam principio , puta ex superbia , ostentatione ac vana gloria &c. potest quis mortem sustinere ; unde vulgare effatum : *Martyrem non facit pœna , sed causa* . Supponit igitur martyrium charitatem saltem inchoatam & imperfectam , tanquam dispositionem necessariam : quod si contingeret eam perfectam esse , adhuc virtute pœnæ martyrium ad delendam omnem pœnam efficaciter influeret . *Ad actum martyrii* , ait S. Th. 2. 2. q. 124. ar. 2. ad 2. *inclinat quidem charitas , sicut primum & principale motivum per modum virtutis imperantis , fortitudo autem sicut motivum proprium per modum virtutis elicentis . Et inde est , quod martyrium est actus charitatis ut imperantis , fortitudinis autem ut elicentis : inde etiam est , quod utramque virtutem manifestat . Quod autem sit meritorium , hoc habet ex charitate , sicut & quilibet virtutis actus ; & ideo sine charitate non valet* .

Instabis 1. S. Cyprianus Epistola 54. ad Cornelium jam laudata , asserit lapsos reconciliandos prius esse , quam ad martyrium subeundum accedant ; refellitque eos , qui contendebant martyrium sufficere . *Nec quisquam dicat* , inquit , *qui martyrium tollit , sanguine suo baptizatur* . Ergo existimat Sanctus ille Martyr , martyrium ex se seu ex opere operato efficax non esse , sed ex opere operantis duntaxat , ratione charitatis .

Tom. 1. p. 629. D. Et S. Bernardus Epistola 77. ad Hugonem de S. Victore : *Pro certo* , inquit , *cum non aliunde martyrium nisi ex fidei merito illam obtinuerit prærogativam , ut singulariter vice Baptismi secure suscipiatur ; non video , cur non ipsa , (nempe fides) æque & sine martyrio apud Deum tantumdem possit* .

Resp. Ex his hoc unum colligi posse , quod probavimus , nempe prævias in adultis conditiones exigi ad effectum martyrii obtinendum . Neque vero martyrium dispensat a perceptione Sacramenti Baptismi & Pœnitentiæ , cum adest ea percipiendi facultas ; imo Martyres ad fidem constanter confitendam , ac pro Christo mortem obeundam inde magis idonei fiunt , quo majori ex Sacramentis gratia roborantur , ac veluti ad victoriam præformantur .

Instabis 2. Martyrium consistit in mortem pro Christo , inflicta & tolerata : sed mors pro Christo supponit charitatem ; charitas autem primam

nam gratiam ; igitur martyrium vi propria primam gratiam non confert, nec consequenter delet peccata ex opere operato.

Confirmatur ; Quia vel martyrium consistit in morte, vel in voluntate supernaturali subeundæ mortis præsentis pro Christo : atqui non potest consistere in ista voluntate ; alias posset quis ab accepta semel per tale propositum martyrii gratia excidere, ut contingit uni ex quadraginta Martyribus, quorum martyrium celebrat Ecclesia die 9. Martii : attamen istud consequens negatur a S. Cypriano Præfatione in Librum de exhortatione martyrii, & a S. Gregorio Nazianzeno Orat. 39. quæ est in sancta lumina, ubi ait martyrium esse Baptismi genus cæteris eo præstantius, quod nullis postea sordibus contaminatur.

Pag. 234.

Quod si in morte consistat, vix potest explicari quandonam gratiam producat ex opere operato. Quod enim agit ex opere operato, debet esse perfectum, & in facto esse, ut ajunt : atqui mors, quando perfecta est ac completa, nihil producere potest, cum homo tunc sit extra statum viæ.

Tom. I. p.
634. D.

Resp. 1. nego maj. Pro Martyribus enim olim habebantur, qui quodlibet pro Christi fide supplicium, etsi ad mortem non esset, tolerassent. Sic Praxeas a Tertulliano Lib. adversus eum jam citato c. 1. dicitur de *jaclatione martyrii inflatus, ob solum & simplex & breve carceris tedium*. P. 300. A. Sic apud Eusebium L. 3. c. 19. inter subscriptiones Concilii quod habitum est adversus Cataphrygas seu Montanistas, legitur subscripsisse Aurelius Cyrenius martyr. Sic Marcellus Papa die 16. Januarii, Sylverius die 16. Junii, Martinus II. die 12. Novembris tanquam Martyres ab Ecclesia coluntur, qui tamen a Tyrannis occisi non sunt.

P. 137. A.

Merito igitur dici potest, martyrium consistere in voluntate supernaturali subeundæ mortis præsentis pro Christo ; neque contrarium evincit prima instantiæ confirmatio : namque ut voluntas illa palmam martyrii reportet, debet esse constans, & non mutari ; SS. autem Cyprianus & Gregorius Nazianzenus loquuntur de voluntate firma & perseverante, seu de martyrio per mortem consummato.

Resp. 2. dist. maj. Martyrium consistit in ipsa morte inchoata, seu in illis lethalibus vulneribus ex quibus mors naturaliter sequitur, concedo : in ipsa morte perfecta & physice consummata, subdistinguo : quantum ad omnem effectum martyrii, gloriam scilicet & consummatam gratiam, concedo : quantum ad ipsam gratiam & remissionem peccatorum, tam ratione culpæ quam pænæ, iterum distinguo : consistit in ipsa morte, id est in ipso instanti separationis animæ a corpore, concedo : potest separationem animæ a corpore, nego. Distinguo min. atqui mors supponit gratiam, mors consummata & in facto esse, concedo : inchoata, iterum distinguo : aliquando supponit gratiam & charitatem perfectam, concedo ; semper & necessario, nego. Consistit igitur martyrium, ipsiusque gratia in eo agonis Christiani instanti confertur, in quo licet actu non sit mors, cursus tamen vitæ, & martyrii certamen consummatur, ob inevitabilem mortis jamjam impendentis necessitatem : quod si contingat Martyrem accepto lethali vulnere aliquamdiu in vivis superstitem permanere, tunc plenam martyrii gratiam assequetur, quando ex inflicto vulnere vitam cum morte commutabit ; & ita SS. Pontifices mox enumerati ut martyres veri coluntur, quia etsi statim a Tyrannis occisi non sint, iis tamen ærumnis ac laboribus sunt afflicti propter Christum, ex quibus tandem mors sequuta est.

Hinc

Hinc patet solutio ad secundam confirmationem ; plenitudo enim martyrii conferri solet in instanti separationis animæ a corpore . Neque hic subtilius ac morosius inquiri debet , quale sit illud ultimum instans martyrii , an sit primum hominis non esse , vel ultimum esse illius : satis est quod instans dissolutionis seu separationis animæ a corpore Deo sit perspectum .

Instabis 3. Si martyrium agit ex opere operato : ergo est verum Sacramentum .

Resp. nego conseq. Tum quia martyrium non est ordinarium remedium a Christo institutum ad remissionem peccatorum : tum quia certam non habet verborum formam , sicut cætera Sacramenta : tum quia per ministros Christi non confertur , sed potius per ministros diaboli .

Objicies 4. contra quartam Conclusionis partem . Tam efficax est martyrium in adultis , quam in parvulis : sed in istis operatur sine ullis præviis dispositionibus : ergo & in adultis .

Resp. Idem argumentum de Baptismo aquæ retorqueri posse , qui in adultis prævias exigit dispositiones , non vero in parvulis ; nec alia querenda est hic ratio , quam ipsamet adultorum & infantum conditio diversa , qua fit , ut adulti sui compotes debeant Sacramenta volentes percipere , adeoque cum iis animi præparationibus quas illorum sanctitas exigit : econtra infantes propriæ voluntatis nondum capaces , sine ullo proprio motu ea percipere cum fructu possunt .

An , & quomodo perfecta charitas includens votum Baptismi , vices ejus suppleat .

P R Æ N O T A N D A .

Observandum 1. Baptismum flaminis seu spiritus eum appellari , qui in perfecta contritione seu charitate consistit , quæ quidem perfecta esse potest extensive vel intensive . Perfecta dicitur charitas seu amor Dei extensive , quod Deus super omnia diligitur , & rebus omnibus antepontur ; perfecta vero intensive , quando summa intensione ac maximo conatu & affectu voluntas in Dei amorem rapitur : tanquam enim rem certam & apud omnes exploratam hic supponimus , contritionem imperfectam , quæ attritio nuncupatur , & nullam includit charitatem proprie ac stricte sumptam , non posse vices Baptismi aquæ supplere .

Observandum 2. perfectam illam charitatem & cordis contritionem spectari posse , vel in casu necessitatis , cum impossibile est reipsa suscipere Baptismum ; vel extra talem necessitatem .

Observandum 3. Baptismi votum seu desiderium duplex distingui posse : unum explicitum seu expressum , quo quis sciens quid sit Baptismus , actu expresso & elicitu cupit baptizari ; alterum implicitum & generale , quo quis nihil de Baptismo sciens , sed efficaciter desiderans Deo in omnibus placere , sic animo est comparatus , ut omnia ejus mandata , cum ad suam pervenerit cognitionem , adimplere velit : in isto quippe affectu includitur voluntas Baptismi , sicut & aliorum Dei mandatorum adimplendorum .

Observandum 4. duplicem esse imprimis aquæ baptismalis effectum , nempe remissionem omnis culpæ , & poenæ .

Observandum 5. sensum præsentis quæstionis non esse , an perfecta contritio Baptismi vices suppleat ex opere operato , & per modum Sacramenti ;
nihil

nihil quippe hic occurrit, quod non sit ex parte ipsius operantis: quod ergo voluntas Baptismi suscipiendi pro Baptismo habeatur, non provenit ex natura rei ipsius: *sed ex misericordia Dei, qui propter fidem & desiderium quærentis salutem, complet in necessitate, quod est ex parte Sacramenti*, ut recte hic observat Estius in 4. dist. 4. paragr. 17.

Tom. 2. p.
59. c. 1. F.

Sensus igitur quæstionis est, utrum perfecta contritio, five extensive five intensive talis sit, five in necessitate, five extra, suppleat vices Baptismi aquæ, quoad remissionem omnis pænæ & culpæ: & quale requiratur Baptismi desiderium seu votum; an expressum & explicitum; an implicitum in ipsa contritione perfecta inclusum sufficiat: circa quam controversiam non una est & Veterum & Recentiorum opinio.

O P I N I O N E S.

Fuere inter Veteres tam rigidi & severi defensores necessitatis Baptismi, ut existimaverint, nequidem in necessitate sufficere ad salutem, Baptismi desiderium ex charitate profectum.

Quarto sæculo S. Greg. Nazianz. Orat. 40. in sanctum Baptisma, non longe a medio, ostendit iis, qui vi aliqua & inopinato casu a Baptismo excidunt, nihil prodesse votum seu desiderium Baptismi. Triplicem scilicet ibi distinguit ordinem eorum, qui non sunt baptizati.

Primus est eorum, qui ferarum more viventes, omnibus vitiis inquinantur, nec multum curant de Baptismo; ita ut, inquit, *si ipsis detur, non gravatim accipiant; si non detur, susque deque ferant.*

Tom. 1. p.
652. D.
Ibid.

Secundus eorum, qui Baptismum quidem & honorant & desiderant, sed præ ignavia, & ut vitiis liberius indulgeant, diu protrahunt illum, ac differunt.

Tertius eorum, qui recte quidem vivunt, sed vel propter ignorantiam; vel propter tyrannidem a Baptismo exciderunt: *Tyrannis autem, inquit, nihil aliud est, quam rei alicujus consequendæ inopinato erepta facultas.*

Ibid. pag.
653. B.

Primi & secundi ordinis homines non baptizatos graviter puniendos fore asserit S. Doctor, utpote qui Baptismum neglexerint, quamquam levius aliis, qui contempserunt: tertii vero ordinis, suppliciiis quidem æternis non torquendos, quia nihil supplicii meruerunt, sed tamen æternam gloriam non consecuturos. *Postremi, inquit, nec cælesti gloria, nec suppliciiis a justo judice afficietur; utpote qui licet (Baptismo) signati non fuerint, improbitate tamen careant, atque hanc jacturam passi potius fuerint, quam fecerint.* Quod illustrat ibidem exemplo hominis, qui voluit quidem alium occidere, quem tamen de facto non occidit: voluntas illius apud Judices pro facto non habetur; neque tanquam reus homicidii plectitur.

Ibid.

In hoc postremo ordine supponit S. Doctor hominem recte viventem, carentem improbitate, qui non ex contemptu, neque ex negligentia, sed ex inopinato tantum casu Baptismum non percipit, qui tamen nec suppliciiis est afficiendus, cum careat improbitate; (qua nihilominus non careret, si supponeret eum ex negligentia saltem a Baptismo excidisse) nec gloria donandus, quia caret Baptismo. Medium igitur aliquem locum putat esse pro ejuscemodi hominibus, sicut & pro infantibus morte immatura ante perceptum Baptisma raptis; adeoque putat votum seu desiderium Baptismi junctum cum vitæ probitate non sufficere ad æternam gloriam.

Nonnulli ex nostris conantur in benigniorem sensum inflectere sanctum

Doctorem, quasi supponeret eos, de quibus tertio loco loquitur, non habere desiderium seu voluntatem percipiendi Baptismatis ex charitate seu contritione perfecta; sed aliquam ex eorum parte causam subesse, propter quam baptismali gratia privati fuerint. Laudamus quidem eorum conatum & optaremus posse S. Doctoris verba in hunc sensum adduci; sed reclamati-
se contextus, reclamant ipse Nicætas hujus Orationis Commentator.

T. 8. Ap-
pend. pag.
79. D.

Quinto sæculo Gennadius Massiliensis, qui verus est Auctor Libri de Dogmatibus Ecclesiasticis, apud S. Augustinum T. 8. in Appendice c. 41. alias 74. docet Catechumenum non salvari, etiamsi in bonis operibus vi-
xerit, nisi Baptismo aquæ aut sanguinis fuerit purgatus.

P. 223.

Sexto sæculo S. Fulgentius Epist. 12. ad Ferrandum Diaconum de Baptismo Æthiopis, eo etiam inclinare videtur, nempe votum Baptismi non sufficere ad salutem, etiam premente necessitate. Rogatus enim a Ferrando Diacono, quid sentiendum foret de Baptismo cujusdam Æthiopis, qui in catechumenatu diu tentatus, ac probatus subito morbo, sensu, ac voce destitutus, in extremis baptizatus fuerat, respondet 1. recte illum fuisse baptizatum, ac præcedentem fidei promissionem, ac pietatem, quam revocasse non censebatur, eicum Baptismo sufficere ad salutem. Respondet 2. c. 8. *illum sine Baptismi Sacramento sola confessione non potuisse salvari. Qui enim crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit. Illum utique adolescentem, quia credidisse & confessum fuisse novimus, ideo per Sacramentum Baptismatis salvum fuisse firmamus: qui si non baptizaretur, non solum nesciens, sed etiam sciens, nullatenus salvaretur. Via enim saluti fuit in confessione, salus in Baptismate. Nam in illa ætate, non solum ei confessio sine Baptismate nihil prodesset, sed nec ipsum Baptisma non credenti, neque confitenti nullatenus proficeret ad salutem.*

P. 519.

Ex L. de fide ad Petrum c. 3. sic loquitur: *Ex illo tempore quo Salvator noster dixit: Si quis renatus non fuerit &c. absque Sacramento Baptismatis, præter eos, qui in Ecclesia Catholica sine Baptismate pro Christo sanguinem fundunt, nec Regnum Cælorum potest quisquam accipere, nec vitam æternam.* Clariora hæc sunt, quam ut alium in sensum possint detorqueri.

Tom. 1. p.
615.

Sæculo decimo tertio, tempore S. Bernardi, fuere qui contenderunt ex quo primum a Christo dictum est: *Nisi quis renatus fuerit &c.* neminem absque percepto re Baptismo, vel, ejus vice, martyrio, ullatenus salvari potuisse, etsi forte quis cum vera fide & contritione cordis illum expeteret. Ita testatur S. Bernardus Epist. 77. ad Hugonem Victorinum, a quo de ista quæstione interrogatus fuerat.

Videtur tunc temporis excitata hæc quæstio; de qua consultus est Innocentius III. & de qua scripsere ex professo S. Bernardus jam dicta Epistola, Hugo Victorinus L. 2. de Sacramentis par. 6. c. 7. & Magister Sententiarum L. 4. dist. 4. lit. D.

Oper. Baii
part. 2. p.
53.

Inter recentiores, Michael Bajus, aut quisquis auctor est propositionum, quæ a S. Pio V. & Gregorio XIII. damnatæ sunt, existimat Catechumenos ante perceptum Baptismum habere quidem posse perfectam charitatem & contritionem, sed peccatorum remissionem non obtinere nisi per Baptismum. Talis enim est propositio 31. *Charitas perfecta, quæ est ex corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, in Catechumanis & pœnitentibus potest esse sine remissione peccatorum.*

Tom. 2. p.
219. c. 2.

Estius in 4. distinct. 17. paragr. 2. docet peccata non remitti ordinarie ante actuale Baptismi, vel Pœnitentiæ perceptionem, etsi perfecta sit
tum

tum intensive, tum extensive charitas, sed raro tantum & in necessitate.

Pamelius in Scholiis ad Epist. 54. S. Cypriani fatetur quidem contritionem solam sufficere ad remissionem peccatorum in casu necessitatis, non vero extra necessitatem.

Sunt inter Scholasticos, qui putant implicitum Baptismi desiderium sufficere ad justificationem; sed ad vitam æternam obtinendam necessarium esse explicitum. Eo videtur inclinare Melchior Canus Relectione de Sacramentis in genere art. 2. conclusione 3. Sunt, qui implicitum solummodo sufficere volunt, sive ad justificationem, sive ad vitam æternam obtinendam. Ita Vega L. 5. super Conc. Trid. c. 14. Vasq. & alii. Sunt qui, facta distinctione eorum quibus promulgata est lex Baptismi, & eorum qui penitus illam ignorant, dicunt istis sufficere votum implicitum, aliis vero necessarium esse explicitum. Ita sentire videtur Dominicus Soto in 4. dist. 5. qu. un. art. 2. Sunt denique, qui per votum Baptismi censent omnem culpam & pœnam remitti; alii vero fatentur quidem culpam, negant vero pœnam omnem condonari. His ita expositis, sit

C O N C L U S I O.

Baptismus flaminis, seu perfecta charitas & cordis contritio includens votum Baptismi aquæ, illius vices supplet in adultis.

Prob. 1. ex Scripturis quæ charitatis vim sæpius commendant. Jo: 14. v. 14. *Qui diligit me, diligetur a Patre meo, & ego diligam eum.* Ezechielis 18. v. 21. *Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis ... vita vivet & non morietur.* Et v. 30. *Convertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.* Rom. 10. v. 11. *Omnis, qui credit in illum, non confundetur.* Et v. 13. *Quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit.*

Prob. 2. ex Concilio Tridentino tribus in locis.

Sessione 6. c. 4. ubi docet: *post Evangelium promulgatum, nunquam fieri translationem a statu veteris Adæ ad statum gratiæ, sine lavacro regenerationis aut ejus voto.* Tom. 14. Conc. pag. 758. C.

Sess. 7. can. 4. de Sacramentis in genere, damnantur, qui dicunt *sine Sacramentis aut eorum voto, per solam fidem homines a Deo gratiam justificationis adipisci.* Ibid. pag. 776. E.

Denique Sess. 14. c. 4. sic loquuntur Patres: *Docet præterea (sancta Synodus) etsi contritionem aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam.* Ibid. pag. 817. D.

Atqui eadem est ratio contritionis ex charitate perfecta ante Baptismum. Nam c. 2. de Pœnitentia dicitur: *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.* Sicut igitur contritio ex charitate perfecta non tollit peccatum mortale post Baptismum, sine voto Pœnitentiæ; ita neque ante Baptismum, sine ipsius voto. Ibid. pag. 816. E.

Ex his patet falsam esse, ac merito a SS. Pontificibus S. Pio V. & Gregorio XIII. proscriptam fuisse memoratam Baii propositionem.

Quin Innocentius III. qui sedere cœpit an. 1190. Conclusionem nostram duobus Decretis evidenter confirmat : primum est ad Metensem Episcopum, & extat L. 3. Decretal. tit. 42. c. 4. Interrogatus scilicet, quid sentiendum esset de quodam Judæo qui morti proximus seipsum baptizaverat, respondet 1. quod cum inter baptizantem & baptizatum debeat esse discretio, iste Judæus denuo sit baptizandus ab alio; tum addit: Quamvis si talis continuo decessisset, ad cœlestem patriam protinus evolasset propter Sacramenti fidem, & non propter fidei Sacramentum.

Alterum Decretum extat eodem Libro tit. 43. cap. Apostolicam. De Presbytero non baptizato, ubi sic respondet Episcopo Cremonensi: Si in sanctæ matris Ecclesiæ & Christi nominis confessione perseveraverit, ab originali peccato solutum, & cœlestis patriæ gaudium esse adeptum asserimus incunctanter.

Tum laudat auctoritatem SS. Augustini & Ambrosii: monetque prædictum Episcopum, ut sopitis quæstionibus Doctorum, SS. Patrum sententias teneat, & in Ecclesia sua juges preces, hostiasque Deo offerri jubeat Presbytero memorato.

Ex quibus, sicut & ex Hugone Victorino & S. Bernardo, videmus tunc temporis inter Doctores quæstionem nostram excitatam & agitatam fuisse.

Probat 3. ex SS. Patribus.

S. Cyprianus Epist. 73. ad Jubajanum, supponit manifeste votum, ac desiderium Baptismi vices ejus supplere. Cum enim in ea versaretur opinione, Baptismum ab Hæreticis collatum nullum esse, hanc sibi proponit quæstionem: Quid nempe fiet de his, qui ab hæresi ad Ecclesiam venientes, sine Baptismo admissi sunt? (& ita diem extremum obierunt) Respondet Deum ex sua indulgentia & misericordia eorum voluntatem supplere posse. Eadem plane mens fuit S. Dionysii Alexandrini in Epistola ad Xistum S. P. apud Euseb. L. 7. c. 9.

Tom. 2. p. S. Ambr. Oratione funebri de obitu Valentiniani Imperatoris sic loquitur:
1188. A. Audio vos dolere, quod non acceperit Sacramenta Baptismatis. Dicite mihi, quid aliud in nobis est, nisi voluntas, nisi petitio? At qui etiam dudum hoc
B. voti habuit, ut antequam in Italiam venisset, initiaretur, & proxime baptizari se a me velle significavit; & ideo præ cæteris causis me accersendum putavit .. Non habet ergo gratiam, quam desideravit? Non habet quam poposcit? certe quia poposcit, accepit. Et ubi est illud? Justus quacumque morte præventus fuerit, anima ejus in refrigerio erit? Sapientiæ 4. Et paulo post: Quod si
Ibid. D. Martyres suo abluuntur sanguine, & hunc sua pietas abluit & voluntas: Denique post multa, converso ad eum sermone: ait: Non quicumque te, sed
Ibid. pag. Christus illuminavit gratia spiritali: ille te baptizavit, quia humana tibi officia defuerant. Plas adeptus es, qui minora te amisisse credebas.
1193. F.

Sanctus Augustinus L. 4. de Baptismo c. 22. Invenio, inquit, non tantum passionem pro nomine Christi, id quod ex Baptismo deerat posse supplere; sed etiam fidem, conversionemque cordis, si forte ad celebrandum mysterium Baptismi in angustiis temporum succurri non potest. Et postea adducto latronis exemplo, sic pergit: Quantum itaque valeat etiam sine visibili Sacramento Baptismi, quod ait Apostolus: Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem; in illo latrone declaratum est: sed tunc impletur invisibiliter, cum mysterium Baptismi non contemptus Religionis, sed articulus necessitatis excludit. Adducit quoque exemplum Cornelii, qui antequam baptizaretur, justificatus erat.

Ibid. pag.
140. D.

Denique S. Bern. ex professo Epist. 77. Conclusionem nostram demonstrat variis momentis præsertim SS. Ambrosii, & Augustini auctoritate: *Ab his, inquit, columnis, Augustinum loquor & Ambrosium, crede mihi, difficile avellor. Cum his, inquam, me aut errare, aut sapere, credens & ipsa sola fide hominem posse salvari cum desiderio percipiendi Sacramenti: si tamen pro adimplendi desiderio mors anticipans, seu alia quæcumque vis invincibilis obviarit.* Tom. 1. p. 629. A.

Inde est, quod sacra Facultas Parisiensis an. 1560. consulta circa propositionem istam: *Per contritionem perfectam, non adhibito realiter Sacramento Baptismi vel Pœnitentiæ, non dimittitur crimen, extra casum martyrii, & necessitatis*, declarat Judicio suo doctrinali, propositionem esse hæreticam.

Quæres 1. quale requiratur Baptismi votum seu desiderium: an explicitum seu expressum; an implicitum, & generale sufficiat.

Resp. cum distinctione. Vel enim cognoscitur præceptum Baptismi, vel ignoratur invincibiliter: si posterius, sufficit votum implicitum, quod semper includitur in contritione perfecta. Sic v. g. qui audita Evangelii prædicatione; de Baptismo tamen nihil audivisset, & fidem in Christum ex charitate perfecta formatam haberet, ac statim migraret ex hac vita, haud dubie non haberet expressum Baptismi desiderium, cujus necessitatem supponitur ignorare invincibiliter; haberet igitur implicitum dumtaxat, & generale, cum quo salvus ille foret. Si vero cognoscatur Baptismi præceptum, ejusque necessitas; votum illius expressum seu explicitum requiritur. Tum quia id innuere videntur citata Concilii Tridentini, & SS. PP. testimonia, quibus asserunt contritionem perfectam justificare cum voto Baptismi: atqui si de voto solum implicito, & generali loquerentur, inutile fuisset addere: *cum voto Baptismi*; statim enim, ac quis supponitur habere perfectam contritionem, habet quoque generale desiderium adimplendi quicquid est a Christo præscriptum; ejusmodi quippe desiderium semper includitur in contritione perfecta. Tum quia votum medii, quod ex ordinatione divina necessarium est ad salutem, debet esse diversum a voto rei ex solo præcepto necessariæ; atqui votum rei ex solo præcepto necessariæ debet esse saltem implicitum. Sic morti proximus debet saltem implicitum habere desiderium Eucharistiæ, & Unctionis extremæ, quia utriusque Sacramenti usum infirmis in vitæ periculo constitutis Christus imperavit: ergo votum rei, quæ necessaria est absolute seu necessitate medii, debet esse explicitum.

Verum, inquires, numquid etiam requiritur explicitum desiderium mandata Dei observandi, quando cognoscuntur, & reipsa possunt adimpleri? haud dubie. At hoc posito, quid discriminis erit inter votum Baptismi, aut Pœnitentiæ, & aliorum mandatorum Christi?

Resp. 1. cæterorum Christi mandatorum desiderium non debere necessario esse explicitum, sed implicitum sufficere. Resp. 2. quod etsi necesse aliquando foret votum illud aliorum Christi mandatorum esse explicitum, adhuc id discriminis esset inter votum Baptismi, Pœnitentiæ, & aliorum mandatorum, quod ex ordinatione divina Baptismi aut Pœnitentiæ votum suppleat vices illorum Sacramentorum; unde merito Concilium Tridentinum dixit: *Contritionem non justificare sine voto Baptismi aut Pœnitentiæ*. At votum aliorum mandatorum vices eorum nec supplet, nec effectus producit.

Quæres 2. an per votum Baptismi extinguatur omne debitum pœnæ temporalis subeundæ.

Tournely de Baptis. & Confir. Tom. VII.

H 3

Resp.

Resp. ex citatis SS. PP. testimoniis id non constare. 1. Quia Scripturæ testimonia, quibus pœnitentibus, credentibus, & nomen Domini invocantibus salus promittitur, cohærent cum onere persolvendi pœnam temporalem. 2. Quia Deus id tantum supplere præsumitur, quod simpliciter & absolute necessarium est: ac totius pœnæ relaxatio non est ejusmodi. 3. Quia Ecclesia pro Catechumenis non baptizatis, defunctis orabat, sacrificia offerebat, quod pro Valentiniano fecit Ambrosius, & Innoc. III. pro Præsbytero non baptizato fieri jussit. Contingere tamen potest, ut tantus sit fervor charitatis, tanta vis, & intensio, ut omnis pœnæ remissionem impetret.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Communis fuit per quinque priora sæcula Ecclesiæ Romanæ, & Hispaniæ mos, ut nec cum Catechumenis, qui sine Baptismo, nec cum pœnitentibus, qui sine reconciliatione mortui fuerant, communicaret, nec pro iis & preces fundaret, & offerret sacrificium: sed aliunde oriri non potuit hæc disciplina, quam ex persuasionem votum Baptismi aut Pœnitentiæ supplere non posse vices utriusque Sacramenti.

Major videtur certa.

Tom. 1. p.
605.

De Ecclesia Romana testis est S. Leo Epist. 82. alias 91. ad Theodorum Foro-Juliensem Episcopum, ubi sic loquitur: *Si autem aliquis eorum, pro quibus Domino supplicamus, quocumque interceptus obstaculo, a munere indulgentiæ præsentis exciderit; & priusquam ad constituta remedia perveniat, temporalem vitam humana conditione finierit, quod manens in corpore non receperit, consequi exutus carne non poterit.*

T. 4. Conc.
p. 1274. D.

Testis Gelasius I. S. Pontifex: in Concilio enim Romano celebrato pro absolutione Cumani Episcopi hæc habet: *Nec nos jam mortuis veniam præstare deprecantur, quod nobis possibile non esse manifestum est. Alia est causa superstitum, alia defunctorum.*

Testis Vigilus I. qui obiit ann. 559. & Leoni, ac Gelasio subscribit, quorum Decreta ad calcem latæ a se Constitutionis de tribus Capitulis, laudat & approbat.

T. 1. Conc.
p. 341. E.

De Ecclesia Hispanica constat ex II. Concilio Bracarensi an. 563. c. 17. ubi sic legimus: *Placuit, ut Catechumenus sine redemptione Baptismi defunctus, simili modo neque oblationis commemoratio, neque psallendi impendatur officium; & hoc per ignorantiam usurpatum est.*

Resp. 1. ad maj. Ecclesiarum disciplinam hac in parte variam fuisse, illæsa semper, & integra remanente fide.

Ecclesia Mediolanensis quarto sæculo, pro Valentiniano sine Baptismo defuncto, jubente & hortante sanctissimo Episcopo Ambrosio, preces publicas ac solemne sacrificium obtulit.

T. 2. Conc.
p. 1206. F.

Ecclesia Carthaginensis idem testatur in suo IV. Conc. Carthag. an. 398. can. 79. ubi de pœnitentibus ita statuit: *Pœnitentes, qui attente leges pœnitentiæ exequuntur, si casu in itinere vel in mari mortui fuerint, ubi eis subveniri non possit, memoria eorum, & orationibus, & oblationibus commendetur.*

T. 4. Conc.
p. 1012. D.

Ecclesia Arelatensis idem quoque significat in suo II. Conc. Arelatensi an. 452. can. 12. *De his, inquit Patres, qui in pœnitentia positi vitam exceperunt, placuit nullum vacuum Communionem debere dimitti; sed pro eo quod honoravit pœnitentiam, oblatio illius suscipiatur.*

Eccle-

Ecclesia Hispanica idem observavit in Concilio XI. Toletano an. 675. *T. 6 Con. p. 551. B.*
 can. 12. his verbis: *De his autem, qui accepta pœnitentia, antequam reconcilientur, ab hac vita recesserint, quamquam diversitas præceptorum de hoc capitulo habeatur, illorum tamen nos sententias placuit sequi, qui multiplices numero de hujusmodi humanius decreverunt, ut & memoria talium in Ecclesiis commendetur, & oblatio pro eorum dedicata spiritibus accipiatur.*

Ecclesia denique Romana sexto sæculo mutavit disciplinam a Leone, & Gelasio prius inductam. Tunc enim communicare cœperunt SS. Pontifices cum pœnitentibus, qui ante acceptam absolutionem obierant: tunc personas in hæresi, aut saltem in suspitione hæreseos mortuas ex albo Fidelium deleverunt, idque post Concilium V. generale an. 553. cujus vestigiis adhærens Concilium sextum, multos Episcopos, dum viverent, nequaquam damnatos, post mortem excommunicationis sententia punivit, prohibuitque, ne pro iis publicæ preces funderentur, aut offerretur sacrificium, Hujus disciplinæ meminit Innocentius III. Extra: *De sententia excommunicationis c. 28.* ubi sic respondet: *Potest tamen & debet ei Ecclesiæ beneficio subveniri, (loquitur de homine, qui dum viveret, excommunicatione percussus fuerat) ut si de ipsius vivētis pœnitentia per evidentia signa constiterit, defuncto etiam absolutionis beneficium impendatur.* Idem Innocentius argumentum solvit, quo Leonis, & Gelasii disciplina nitebatur: *Nec obstat, inquit, quod Ecclesiæ legitur attributa potestas ligandi atque solvendi homines super terram, tanquam non possit solvere & ligare sub terra sepultos; & quod legitur: Non communicetur mortuo, cui non est communicatum & vivo: cum etsi communicatum non fuerit communicandum tamen illi fuisset, quem non contemptus Religionis, sed necessitatis articulus impedivit, & in cæteris casibus Canonibus denotatis, ligasse legatur Ecclesia mortuos, & solvisse.*

Resp. 2. ad min. Nego causam denegatæ Communionis iis, qui vel sine reconciliatione, vel sine Baptismo ex hac vita migrassent, hanc fuisse, quod existimaverint Veteres in necessitate votum Pœnitentiæ, aut Baptismi non sufficere: (neque enim ex desperatione indulgentiæ, ut ait S. August. ex rigore disciplinæ sic egerunt;) sed ut Fideles majori studio, ardore, ac vigilantia pœnitentiæ, & catechumenatus laboribus incumbentes, ad gratiam reconciliationis, aut regenerationis cito percipiendam timore illius pœnæ adducerentur. Unde S. Leo de illis non desperat, sed eorum causam uni Judicio Dei vult committi: *Nec necesse est, inquit, nos eorum, qui sic obierunt, merita actusque discutere, cum Dominus Deus noster, cuius judicia nequeunt comprehendere, quod sacerdotale ministerium implere non potuit, suæ justitiæ reservaverit.* *Tom. 1. p. 605.*

Objic. 2. auctoritatem S. Ambrosii L. de Mysteriis c. 4. ubi sic loquitur: *Credit Catechumenus in Crucem Domini Jesu, quia & ipse signatur: sed nisi baptizatus fuerit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti remissionem non potest accipere peccatorum, nec spiritualis gratiæ munus haurire.* *Tom. 2. p. 330. B.*

Et L. 2. de Abrahamo cap. 11. adducto loco S. Joan. *Nisi quis renatus fuerit &c.* Utiq; inquit, nullum excipit, non infantem, non aliqua præventum necessitate. *Tom. 1. p. 331. A.*

Resp. ad primum, loqui S. Doctorem de illis adultis, qui cum possint, & debeant baptizari, negligunt tamen, vel etiam contemnunt Baptismum; quos merito ait sine Baptismo salvos esse non posse.

Ad secundum: loquitur tantum de infantibus, qui non possunt salvi fieri

sine Baptismo actu percepto, (excepto casu martyrii) non vero de adultis, quod patet ex verbis istis immediate sequentibus: *Habemus tamen*, inquit, *ibid.* *illam opertam pœnarum immunitatem, nescio an habeant regni honorem.*

Quamquam postrema verba, quibus dubitare videtur, an infantes sine Baptismo defuncti habeant regni honorem, cum sapiant errorem Pelagianum, suspicari merito possumus ab aliquo hæretico intrusa esse, ut scite observant doctissimi Benedictini, quorum cura & studio recognita sunt, & prælo mandata S. Ambrosii Opera; præsertim cum ipse S. Doctor eodem citato cap. 11. L. 2. de Abraham n. 76. affirmate dixerit, *neminem ascendere in Regnum Cœlorum, nisi per Sacramentum Baptismatis.*

Ibid. pag. 348. F.

Objic. 3. auctoritatem S. Augustini multis in locis.

To. 3. p. 2. p. 394. C.

Tractatu 18. in Joan. *Quantumcumque*, inquit, *Catechumenus proficiat, adhuc tamen sarcinam suæ iniquitatis portat: non illi dimittitur, nisi cum venerit ad baptismum.*

Ibid. pag. 318. B.

Et Tract. 4. de iisdem Catechumenis loquens: *Omnia peccata*, inquit, *super illos sunt; & nisi venerint ad salutarem Baptismum, ubi peccata solvuntur, cum omni sua excellentia non possunt intrare in Regnum Cœlorum.*

To. 1. p. 342. D.

Lib. 1. de origine animæ cap. 9. *Nemo fit*, inquit, *membrum Christi, nisi aut Baptismate in Christo, aut morte pro Christo.*

Ibid. pag. 63. A.

Lib. 2. de peccatorum mer. & remissione c. 26. *Sanctificatio Catechumeni, si non fuerit baptizatus, non ei valet ad intrandum in Regnum Cœlorum.*

To. 9. p. 379. G.

Lib. de Unitate Ecclesiæ c. 22. *Utrumque*, inquit, *necessarium est ad Regnum Dei adipiscendum, & Baptismus, & iustitia.*

Ibid. pag. 138. F.

Denique Lib. 4. de Baptismo contra Donatistas c. 21. *Sicut*, inquit, *bono Catechumeno Baptismus deest ad capeffendum Regnum Cœlorum; sic malo baptizato vera conversio... Alterum sine altero parum est; utrumque perficit illius possessionis heredem.*

Ibid. pag. 139. A.

Ex quibus ut testimoniis istud concluditur, aut neminem justificari antequam baptizetur; aut Catechumenum iustitiam assequi posse, etiam ante Baptismum, sicut de Cornelio fatetur S. Augustinus Lib. 4. de Baptismo c. 21. 22. & 24. non tamen consequi remissionem peccatorum, sicut contendit Michael Bajus.

Resp. ad primum, & secundum testimonium, S. Doctorem loqui de illis superbis, & elatis Catechumenis, qui de suis præsumentes bonis operibus, quasi inutilem sibi Baptismum negligebant, vel etiam contemnebant, seque aliis Christianis baptizatis longe meliores præsumebant; quos merito S. Augustinus ait *sarcinam iniquitatis suæ portare*, donec deposita superbia, ad Baptismum humiles accesserint. Hunc esse S. Doctoris sensum constat ex verbis, quæ præcedunt, ea quæ laudata sunt ex Tract. 13. in Joan. *Quare*, inquit, *oportebat, ut Dominus baptizaretur? quia multi contempturi erant Baptismum, eo quod jam maiore gratia præditi viderentur, quam viderent alios Fideles. V. g. jam continenter vivens Catechumenus, contemneret conjugatum, & diceret se meliorem, quam ille sit Fidelis. Ille Catechumenus posset dicere in corde suo: Quid mihi opus est Baptismum accipere, ut hoc habeam quod & iste, quo jam melior sum?*

To. 3. p. 3. p. 393. F.

Ad tertium: cum ait S. Doctor, neminem fieri membrum Christi, nisi per Baptismum, non tantum intelligit Baptismum re, sed etiam voto perceptum, ex perfecta nimirum charitate: ita colligere est ex testimoniis, quæ inter probationes Conclusionis adducta sunt.

Ad quartum: loquitur S. Augustinus de variis sanctificationibus, quibus Catechumeni ad Baptismum præparabantur, & præformabantur, ut signo Crucis, impositione manuum &c. quæ omnia profecto, nisi accesserit Baptismus, ad Regnum Cælorum perducere non possunt, nisi jungantur cum charitate perfecta, quæ Baptismi vices supplet, quando *non contemptus Religionis, sed articulus necessitatis illum excludit*, ut loquitur S. August. antea citatus l. 4. de Baptismo c. 22.

Tom. 9.
p. 239. D.

Ad quintum ex Lib. de Unitate Ecclesiæ: loquitur S. Doctor ex hypothesi ordinaria, qua, omni seclusa necessitate prohibente, potest Baptismus percipi ab iis, qui eum non contemnunt; quo certe casu verum est, quod ait S. Doctor, utrumque necessarium esse, & Baptismum, & justitiam: *In contemptore autem Baptismi (pergit statim) non potest esse justitia*. Ergo supponit eam adesse posse in eo, qui Baptismum non perciperet, non quidem ex contemptu, sed ex necessitate.

Ibid.
p. 379. C.

Ad ultimum ex l. 4. contra Donat. c. 21. eadem est responsio, nempe loqui S. Doctorem de bono quidem Catechumeno, sed qui ex negligentia ad Baptismum non accederet. *Si enim, inquit, Cornelius etiam Spiritu S. jam accepto baptizari nolisset, contempti tanti Sacramenti reus fieret*. Et c. 25. ejusdem Libri *Conversio cordis*, inquit, *potest quidem inesse non percepto Baptismo, sed contempto non potest*. Unde idem S. Doctor citato c. 21. ejusdem Libri ait: *Non dubito Cathecumenum Catholicum divina charitate flagrantem Hæretico baptizato antepone*.

Ibid.
p. 138. C.

Ibid.
p. 141. C.

Ibid.
p. 138. D.

Objicies 4. Vel contritio justificat dependenter a voto Baptismi, vel independenter: neutrum dici potest.

Non primum, quia minorem vim non habet contritio post Baptismum institutum, quam antea: atqui ante institutionem Baptismi justificabat sine illius voto.

Non secundum, alias Baptismus in voto necessarius non esset ad salutem.

Resp. contritionem justificare cum voto Baptismi, sicut docet Concilium Tridentinum; neque inde sequitur imminutam esse ipsius vim, sed tantum additum esse novum mandatum. Præterea in contritione semper includitur voluntas observandi omnia Dei mandata, alias imperfecta illa foret.

Objicies denique: S. Ambrosius in funebri Oratione Valentiniani, affirmat eum ad cœlestia gaudia pervenisse; censet igitur votum Baptismi tollere omne debitum pœnæ temporalis luendæ.

Resp. a Valentiniani morte usque ad tempus, quo S. Ambrosius Mediolani funebre ejus Encomium recitavit, multos dies fluxisse, ut patet ex historia mortis illius, quæ Viennæ in Galliis contigit: unde licet Valentinianum jam tum gloria cœlesti potitum fuisse concedatur, non posset tamen colligi; eum post mortem aliquas non sustinuisse ab igne purgatorio pœnas. Dicit præterea potest, S. Doctorem ex vehementia & ardore charitatis, qua flagrabat Imperator, conjecisse, eum ab omni pœna immunem fuisse: idcirco, conjecisse, non certo definiisse; siquidem hortatus est plebem christianam, ut pro eo preces ad Deum funderet, & incruentum sacrificium offerret.

Instabis: Valet in præsentī quæstione vulgatum axioma: *Voluntas pro facto reputatur*; ergo sicut Baptismus re susceptus expungit omnis pœnæ debitum, ita & ejus votum seu desiderium.

Resp.

Resp. prædictum axioma obtinere tantum in iis operibus, in quibus non opus operatum spectatur, sed meritum operantis: voluntas enim eum satis magna & efficax est, *pro facto* idcirco reputatur, quod tota meriti ratio in voluntate posita sit, quæ quidem tanta esse potest absque opere, quanta operi conjuncta, quin & interdum major; in quibus proinde, quod *pro facto* reputetur voluntas, non tantum misericordiæ Dei est, sed aut naturæ & dignitatis rei, aut saltem primæ institutionis. Quod quidem perspicuum est in malis operibus, velut si quis omnino voluit hominem occidere, nec tamen potuit: cum enim hic non minori malitia affectum gerat animum, quam si homicidium re vera perpetrasset, coram Deo reus est, & justo judicio damnatur. At in illis operibus, in quibus non meritum operantis, sed opus ipsam operatum attenditur, sicut fit in omnibus Sacramentis, non valet dictum axioma; aut saltem si voluntas *pro facto* reputatur, illa vim Sacramenti non habet: idest, eodem modo ex opere nimirum operato non agit, sed ex sola misericordia Dei, qui propter fidem & desiderium quærentis salutem, voluntatem *pro facto* acceptat; & complet in necessitate, quod deest ex parte Sacramenti. Ita Estius in 4. dist. 4. parag. 17.

QUÆSTIO TERTIA.

De causis seu de auctore, ministro, & subiecto Baptismi.

ARTICULUS PRIMUS.

De auctore Baptismi; an, & quando fuerit a Christo institutus, & obligare cœperit.

Baptismum a Christo institutum fuisse omnes sive Orthodoxi sive Hæretici agnoscunt, sed de tempore institutionis non una est sententia. Sunt, qui existimant, Christum post suam dumtaxat a mortuis Resurrectionem, non ante Baptismum instituisse: ex qua opinione sequitur, Apostolos ante Christi mortem baptizatos non fuisse Baptismo Christi, nec ipsos alio, quam Joannis Baptismo baptizasse. Ita inter Veteres videntur sentire Tertullianus Lib. de Baptismo cap. 11. & 12. S. Chrysostomus Homil. 28. in cap. 3. S. Joan. & qui eum exscribunt, Theophilactus & Euthymius; S. Leo Epist. ad universos Siciliæ Episcopos nom. 16. alias 4. cap. 3. ubi probans Baptismum in sola Paschæ & Pentecostes solemnitate administrandum esse, ista inter alias ratione utitur: Quia, inquit, ipsa operis qualitas docet celebrandæ generaliter gratiæ eum esse legitimum diem, in quo orta est & virtus maneris, & species actionis. Ad cujus rei confirmationem (pergit ille) plurimum valet, quod ipse Dominus Jesus Christus posteaquam resurrexit a mortuis, Discipulis suis, in quibus omnes Ecclesiarum Præsules docebantur, & formam & potestatem tradidit baptizandi, dicens: Euntes docete omnes gentes &c. De quo utique eos etiam ante Passionem potuisset instruere, nisi proprie voluisset intelligi regenerationis gratiam ex sua Resurrectione cœpisse.

Tom. 1. p.
p. 464.

Edit. Mo-
gan. 1631.

Inter Recentiores, Rupertus Lib. 3. in Joan. circa finem, docet Baptismum, quo baptizabant Apostoli ante Passionem, non fuisse Baptismum

novæ Legis; nec habuisse efficaciam gratiæ, quam accepturuserat Baptismus a Passione Christi: *Antea enim, inquit, non dabatur Spiritus, quia nondum erat Jesus glorificatus.*

Tom. 2.
pag. 268.
col. 1.

Alexander Alensis p. 4. de Sacramentis qu. 8. art. 3. multiplicem esse docet Baptismi institutionem; unam materiale seu materiæ, quando Christus in Jordane baptizatus est; alteram formalem seu formæ, quando post Resurrectionem dixit Apostolis: *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos &c.* Tertiam finis, quando dixit Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit &c.* Quartam effectus, quando dictum est Marci ultimo: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.* Quintam efficaciam, quando de latere Christi exivit sanguis, & aqua. Ex qua explicatione videtur ille Auctor existimasse, plenam & integram Baptismi institutionem factam fuisse post mortem Christi; nisi forte hoc unum velit, quemadmodum interpretatur Gabriel, Scripturam variis in locis explicare, quæ ad institutionem Baptismi pertinent.

Tom. 4. p.
124. col. 1.

Melchior Canus L. 8. de Locis c. 5. opinionem hanc non tantum probabilem existimat, sed in eam videtur inclinare, præsertim cum ait: *improbabile sibi videri Apostolos ante mortem Christi baptizasse in nomine SS. Trinitatis.*

Pag. 390.

Sunt e contra, qui censent Baptismum ante Christi mortem fuisse institutum; verum non consentiunt de tempore institutionis.

Alii referunt hanc institutionem ad tempus, quo Christus Nicodemum de nocte alloquens Jo: 3. v. 5. dixit: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* Ita videtur sentire S. Bernardus Epist. 77. ad Hugonem, Estius in 4. dist. 3. §. 11. Alii referunt ad tempus, quo Christus baptizavit, & Apostolos misit ad Judæos, ut baptizarent.

Alii tempus institutionis Baptismi figunt, quando Christus in Jordane baptizatus fuit. Ita Magister Sententiarum L. 4. dist. 3. littera C. S. Th. 3. p. q. 66. Valquez, & alii quamplurimi.

Alii denique, inspecta hac opinionum varietate, ajunt institutionis Baptismi tempus incertum esse; quamquam dicant institutum postquam Christus a Joanne fuit baptizatus, & antequam Discipulos mitteret ad baptizandum. Ita videntur sentire Scotus in 4. dist. 3. q. 4. Gabriel in eadem distinctionem quæstione unica art. 3.

Quamquam autem omnes isti Theologi doceant ante mortem Christi institutum fuisse Baptismum; ejus tamen præceptum non obligasse contendunt, nisi post mortem Christi, ejusque Resurrectionem, ubi sufficiens facta est Legis Evangelicæ promulgatio. His ita præmissis, sit

PRIMA CONCLUSIO.

Christus Baptismum ante mortem suam instituit; quo præcise tempore certo non constat: probabilius tamen est, tunc instituisse, cum in Jordane fuit baptizatus.

Duæ sunt conclusionis partes. Probatur prima pars ex Scriptura. Joan. 3. vers. 21. *Post hæc venit Jesus, & Discipuli ejus in terram Judæam, & illic demorabatur cum eis, & baptizabat.* Et initio cap. 4. *Ut ergo cognovit Jesus, quia audierunt Pharisei, quod Jesus plures Discipulos facit, & baptizat, quam Joannes (quamquam Jesus non baptizaret, sed Discipu-*

discipuli ejus, & reliquit Judæam, & abiit iterum in Galilæam. Ex quibus sic probari nostra Conclusio potest. Usus Baptismi continet aut supponit saltem ejus institutionem: atqui ante mortem Christi Discipuli ejus baptizabant; quæ enim in prædictis locis narrantur, contingere ante incarcerationem Joannis, ut planum est: longe autem antequam Christus pateretur, in carcerem conjectum fuisse Joannem Historia Evangelica fidem facit, Matth. 14. v. 3. & sequentibus.

Neque est, quod reponat quis, Discipulos Christi non alio, quam Joannis Baptismo baptizasse ante mortem Christi.

Namque 1. citato cap. 3. Joan. 25. excitata legitur inter discipulos Joannis, & Judæos quæstio de purificatione, utra esset melior; inde suborta æmulatio inter ipsos, quod plures ad Christum accederent, quam ad Joannem, Baptismum percepturi: atqui huic contentioni locus non fuisset, si Discipuli Christi non alium, quam Joannis Baptismum administrassent; eadem enim fuisset purificatio, utriusque par dignitas & efficacia; & ad Joannem potius confugissent, ut Baptismum, quem ipse dare solebat, acciperent, quam ad Christum, qui propriis manibus non baptizabat, sed per Discipulos suos.

2. Quia Baptismus Discipulorum Christi dicitur Baptismus ipsius Christi. Quamquam enim dicat S. Joannes cap. 4. Christum *non per se, sed per Discipulos baptizasse*; capite tamen 3. v. 22. jam citato, non obscure asserit eum baptizasse; quod certe absque ulla contradictione dicere potuit Evangelista: Christus scilicet passim promiscuam plebem non baptizabat, sed id opus Discipulis commiserat, quos tamen ipse propriis manibus prius baptizaverat; quod etsi scriptum non sit, merito tamen ita factum con-jicit, & probat S. Augustinus mox citandus. Porro absurdum videtur, Christi Baptismum, etiam ante ipsius Passionem, fuisse in aqua tantum; siquidem Joannes inter suum & Christi Baptismum ita distinguit, ut dicat Marci 1. v. 8. *Ego baptizavi vos aqua, ille vero baptizabit vos in Spiritu sancto.* Et Joan. 1. v. 33. *Hic est, qui baptizat in Spiritu sancto.*

Quia Baptismus a Discipulis Christi collatus, mundos reddebat suscipientes, & semel rite collatus iterari non potest: at isti characteres soli, & vero Christi Baptismo conveniunt, de quo hæc verba Christi ad S. Petrum: *Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet*, interpretatur S. Augustinus Epist. 265. alias 108. ad Seleucianum, & Lib. 3. de anima, & ejus origine cap. 9. & Tract. 5. in Joan. ubi probat baptizatos a Joanne iterum fuisse ab Apostolis Baptismo Christi tinctos; baptizatos vero a Juda non fuisse iterum baptizatos, quia Baptismus Judæ erat Baptismus Christi, qui semel collatus iterari non potest.

4. Denique, Baptismus, quem Apostoli a Christo acceperunt, idem erat cum illo, quem ipsi cæteris administrabant, idest verus Christi Baptismus: atqui Apostoli receperunt Christi Baptismum, ipso ministrante Christo, non vero Baptismus Joannis.

Tom. 10. Minorem probat ex professo S. Augustinus, tum L. 3. de anima & ejus ori-
p. 379. gine c. 9. tum Ep. 265. alias 18. ad Seleucianum, ubi ait, quod etsi scriptum
Com. 2. p. non sit Christum propriis manibus baptizasse Apostolos, tamen id valde cre-
897. E.F. dibile sit: *Neque enim, inquit, baptizandi ministerium defugeret, ut haberet baptizatos servos, per quos cæteros baptizaret, qui non defugit memorabilis illius humilitatis ministerium, quando eis lavit pedes.* Tum denique Ep.

44. alias 163. ad Eleusium cap. 5. ubi Apostolos Christi Baptismo tinctos fuisse his probat momentis. 1. Quod alios baptizabant vero Christi Baptismo: *Quomodo autem dabant, quod non acceperant?* Utitur S. Doctor hoc argumento ad hominem contra Donatistas. 2. Quia Christus non dabat Baptismum Joannis: *Quippe non decebat sponsum dare Baptismum amici vel servi.* 3. Quia non potuissent Apostoli idonei esse ad percipiendam Eucharistiam sine prævio Baptismo. 4. denique, quia hoc innuere videtur Christus, dum Petro dixit: *Qui lotus est semel, non eum oportet iterum lavari, sed est mundus totus.* Perfecta quippe mundatio non in Joannis, sed in Domini Baptismo est. Eodem testimonio utitur Optatus L. 5. ut probet adversus Donatistas, non esse iterandum Baptisma; quod argumentum vim non haberet, nisi supponeret, Apostolos Baptismo Christi fuisse tinctos. Nicephorus Lib. 2. Hist. cap. 3. refert ab Evodio Apostoli Petri successore scripto fuisse traditum, inter Apostolos solum Petrum fuisse manibus Christi baptizatum. Ante Nicephorum idem dixit Euthymius in cap. 3. Joannis.

ib. p. 105.

C.

ibid. D.

ibid.

ibid.

P. 83.

T. 2. p.

134. A.

Secunda pars Conclusionis, quæ ad mentem Ss. Patrum accedere proprius videtur.

Probatur 1. Quia Ss. Patres asserunt aquas in Christi Baptismo vim sanctificandi accepisse; idest, tunc destinatas fuisse pro materia Sacramenti. Ita S. Ambrosius L. 2. in Lucam n. 83. *Baptizatus est Dominus*, inquit, *non mundari volens, sed mundare aquas.* Et S. Hieronymus adversus Luciferianos: *Dominus noster Jesus Christus non tam mundatus est in lavacro, inquit, quam lavacro suo universas aquas mundavit.* Idem & S. Augustinus Serm. 36. de tempore, & Optatus L. 1. S. Maximus Homilia 1. Epiphaniæ.

T. 1. p.

1308. F.

T. 4. p. 2.

p. 293.

2. Ss. Patres asserunt, cum baptizatus est Christus, designatam fuisse, formam Baptismi. Ita S. Augustinus Tract. 6. in Joan. ubi ait *apparuisse Patrem in voce, Filium in homine, Spiritum sanctum in columba.*

T. 3. p. 2.

p. 332. D.

3. Tunc designatum fuisse præcipuum Baptismi effectum, ut observat S. Hieronymus Dial. adversus Luciferianos. *Christus*, inquit, *in Baptismo Spiritum sanctum accepit, non quod sine eo aliquando fuerit, sed ut monstraretur verum esse Baptisma, quo Spiritus sanctos adveniat.* Ita Ss. Chrysostomus Hom. 12. in Matth. Ambrosius L. 2. in Lucam c. 13. Augustinus Serm. 36. de tempore, nunc 135. in Append. *Ex quo*, inquit, *in aqua se merfit, ex eo omnium gurgitum tractus, cunctorumque fontium venas mysterio Baptismatis consecravit, ut ubi quisque in nomine Domini baptizari voluerit, non tam illum mundi aqua diluat, quam Christi unda purificet.* Porro, ut ratiocinatur S. Th. hic q. 66. art. 2. *tunc videtur Sacramentum aliquod institui, quando accipit virtutem producendi effectum suum. Hanc autem virtutem accepit, quando Christus est baptizatus.*

T. 4. p. 2.

p. 293.

Tom. 5.

Append.

p. 243. D.

4. Denique, quia ajunt Christum, cum baptizatus est, *exempli sui auctoritate salutis humanæ Sacramenta consummasse, hominem & assumptione sanctificans & lavacro.* Ita S. Hilarius in Matth. Can. 2.

P. 617. B.

Quæres quare Christus baptizari voluerit.

Resp. plures a Ss. Patribus causas & rationes adduci. 1. ut contactu carnis suæ aquis vim mundandi conferret. Ita Ss. Patres mox citati. 2. ut auctoritate sua & exemplo Baptismum Joannis comprobaret. Ita S. Hieronymus in Matth. cap. 3. 3. ut exemplo suo ostenderet non esse negligendum Baptismum. Ita S. Augustinus. 4. ut exemplo nos invitaret, ne quis forte ab inferiori baptizari erubesceret. Ita S. Anselmus in cap. 3. S. Matth. 5. ut *qui Legem venerat non solvere, sed adimplere, omnem*

nem in seipso adimpleret justitiam. Ita Christus ipse Matth. 3. v. 15. Nec obstare istud potuit, quod Christus esset ab omni peccato immunis, Joannes autem baptizaret Baptismo pœnitentiæ in remissionem peccatorum: nam cum Christus venisset, non quidem in carne peccati, sed tamen in similitudinem carnis peccati, merito non alienum a se judicavit, si simile cum peccatoribus signum susciperet; atque ita nobis in omnibus similis fieret, excepto peccato, ut dicitur Hebr. 2. v. 15.

SECUNDA CONCLUSIO.

Lex Baptismi prius obligare generaliter non cœpit, quam fuerit sufficienter promulgata.

Probat. Quia ea est legis positivæ conditio, ut prius non obliget, quam sufficienter promulgata potuerit in cognitionem venire: atqui lex Baptismi percipiendi positiva est, non naturalis. Etsi enim renasci ex Spiritu sancto semper & omnino fuerit necessarium ad salutem, modus tamen renascendi, qui fit per aquam; non semper necessarius fuit; sed post factam ipsius institutionem vim necessitatis accepit, partim ex abolitione modi alterius, nempe Circumcisionis, partim ex declaratione præcepti. Unde Patres Tridentini sess. 6. cap. 4. affirmant, justificationem post Evangelium promulgatum, sine Baptismo vel ejus voto fieri non posse.

Conclusionem probat ex professo S. Bernardus Epist. 77. ad Hugonem, ubi disputans adversus quemdam, qui contendebat ex quo primum a Domino dictum est: *Nisi quis renatus fuerit &c.* neminem absque Baptismo recepto, vel ejus vice, martyrio ullatenus potuisse salvari, ait: *De temporis præfixione nimis durum austerumque videtur, ut videlicet verbum absconditum palam jam noceat, & ante Judex feriat, quam minetur.* Et paulo post, urgens legis positivæ rationem, pergit: *Valde injuste exigitur obeditio, ubi non præcesserit auditio. Neque enim tale est hoc, quod & absque promulgatione naturalis Lex ignorare non sineret, quale v. g. illud est: Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris. Factitium enim magis quodammodo est, & non naturale mandatum.* Et infra: *Quod ergo omnino sciri non poterat, si non audiretur; quo pacto, queso, exigere debeat, & antequam audiretur?* Et post multa concludit, quod ex eo tempore tantum cœpit non baptizatus quisque novi præcepti reus existere, ex quo præceptum ipsum inexcusabiliter ad ejus potuit pervenire notitiam.

Dixi, Baptismi legem generaliter obligasse tantum post sufficientem & publicam ejus promulgationem: potuit quippe ante hanc promulgationem, eos obstringere, quibus cognitum fuit Christi mandatum, quale fuit v. g. Nicodemus, cui dixit Christus: *Nisi quis renatus fuerit &c.*

Tempus autem hujusce publicæ, ac solemnis Evangelii promulgationis, vulgo computatur a die Pentecostes, quo omnia Legalia extincta sunt, nec tantum mortua, sed & mortifera extitere; de qua re gravis olim fuit inter Ss. Hieronymum & Augustinum disputatio, quam expendere non est præsentis nostri instituti. Si quis tamen invincibiliter etiam ab eo tempore legem Baptismi ignoraverit, ut sunt sane non pauci, quibus nunquam annuntiatus est Christus, ii certe violati præcepti rei non sunt, nec propterea damnandi, sicut nec propter infidelitatem pure negativam, sed propter originale & actuale peccatum.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Baptismi formam nonnisi post Resurrectionem Christus præscripsit, cum dixit Matth. ultimo: *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti*. Igitur, ante Resurrectionem Baptismum non instituit.

Resp. nego conseq. Citato enim capite S. Matth. baptizandi mandatum & formam Apostolis suis Christus præscripsit, sed antea jam Baptismum instituerat, & formam ejus haud dubie designaverat, quamquam id scriptum non sit.

Objicies 2. Baptismus non fuit a Christo institutus, antequam Spiritus sanctus daretur: atqui Spiritus sanctus fuit tantum datus post Resurrectionem Christi, juxta istud S. Joan. cap. 7. v. 29. *Nondum Spiritus erat datus, quia Jesus nondum erat glorificatus*. Quo testimonio ducti sunt multi ex Veteribus, ut putarent Baptismum post Resurrectionem dumtaxat fuisse institutum.

Resp. locum istum S. Joannis intelligendum esse de sola visibili & conspicua Spiritus sancti missione, quæ futura erat in die Pentecostes, non vero de missione invisibili, seu occulta interioris gratiæ largitione; certum enim est multis Sanctis ante diem Pentecostes datam esse Spiritus sancti gratiam. Sic de Simeone dicitur Luc. 2. v. 25. *Spiritus Sanctus erat in eo*, & de Magdalena: *Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum*. Solutionem suppeditat S. August. L. 83. quæstionum q. 62. *Queritur, inquit, utrum, qui baptizati sunt illo tempore, quo scriptum est Dominum per Discipulos suos baptizasse, plures quam Joannes, acceperint Spiritum sanctum. Alio enim loco Evangelii sic dicitur: Spiritus enim nondum erat datus, quia Jesus nondum erat clarificatus. Et facillime quidem ita respondetur, quod Spiritus sanctus latenter dabatur, ante Domini clarificationem; post manifestationem autem divinitatis ejus, manifestius datus est*. Veterum autem nonnullos in oppositam nostræ sententiam abiisse hoc S. Joannis testimonio ductos, non diffitemur; sed salva, quæ ipsis debetur, reverentia, ab iis in quæstione libera discedimus.

Objicies 3. auctoritatem Optati, qui Lib. 5. contra Parmenianum, ait Christum neminem per se baptizasse, sed per Apostolos *millia hominum in poenitentia & remissione tincta esse peccatorum*. Sed, inquit, nemo tinctus fuerat in Trinitate; nemo adhuc noverat Christum; nemo audierat esse Spiritum sanctum. At ubi venit tempus plenitudinis, certo tempore dedit leges Baptismatis Filius Dei; & dedit viam, qua iretur ad Regnum Cælorum, etiam tunc præcepit dicens: *Ite, docete &c.*

Resp. mentem Optati hanc esse, neminem scilicet ante datum Baptismi mandatum, tinctum fuisse in Trinitate, quod verum est; cum autem addit, præceptum illud tunc datum, cum Christus dixit Matth. ultimo: *Euntes docete &c.* intelligi debet de mandato quod omnes pariter, ac Judæos obstringeret, non vero de mandato simpliciter. Agnoscit enim Optatus præceptum Baptismi jam tum datum fuisse, cum Apostoli ante mortem Christi baptizarent; imo supponit & ipsos fuisse Christi Baptismo tinctos, ductus istis Christi ad Petrum verbis: *Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet*.

Objicies 4. Sacramenta novæ Legis vim omnem trahunt ex Passione Christi: ergo ante illam efficacia non fuere.

Resp. nego conseq. Ut enim causa moralis agat, necesse non est, ut actu

exi-

existat, sicut manifestum est in causa finali; sed satis est, quod prævīsa moveat: at Sacramenta novæ Legis agunt tantum moraliter, ut ostendimus agendo de Sacramentis in genere.

Instabis 1. Baptismus est repræsentatio mortis & sepulturæ Christi: Rom. 6. Ergo debet illam supponere.

Resp. dist. ant. Est repræsentatio mortis Christi, vel factæ vel futuræ, concedo: factæ semper, ac necessario, nego.

Instabis 2. ex S. Augustino Tract. 15. in Joan. *De latere Christi Sacramenta Ecclesiæ fluxere.*

Tom. 3. p.
2. p. 409. F.

Resp. dist. quantum ad meritum & pretium persolutum, concedo: quantum ad institutionem & pretii applicationem, nego. Quo sensu Christus dicitur agnus occisus ab origine mundi.

Objicies 5. contra secundam partem 1. Conclusionis. Probabilius est Christum instituisse Baptismum, cum Joan. 3. v. 5. dixit Nicodemo: *Nisi quis renatus fuerit &c.* præsertim cum immediate post illud colloquium, Christus, ejusque Discipuli baptizaverint.

Tom. 1.
p. 627.

Resp. nego ant. His enim verbis non magis exprimitur Baptismi institutio, quam istis: *Nisi manducaveritis carnem filii hominis &c.* exprimitur institutio Eucharistiæ. In futurum igitur respiciebat Christus, cum dixit: *Nisi quis renatus fuerit.* Tunc enim, ut docet sanctus Bernardus Epistola 77. privata erat Baptismatis & Legis novæ explicatio, cujus postea præceptum & generalis obligatio imponi debuit: neque verisimile videtur, Sacramentum, quod ad omnes omnino pertinet, fuisse institutum in privato & occulto, quod cum Nicodemo habuit colloquio.

Objicies denique contra secundam Conclusionem. Lex Baptismi tunc omnino obligavit, quando vetus Circumcisionis & aliarum cæremoniarum lex extincta fuit & abrogata: atqui hæc extincta fuit in ipsa Christi morte, quando Christus exclamavit: *Consummatum est.*

Resp. in morte quidem Christi mortuam fuisse, & extinctam Legem veterem; *translato enim sacerdotio, necesse est, ut Legis translatio fiat*, Hebr. 7. sed non fuisse mortiferam. Potuit enim per dispensationem & œconomiam, ut nempe Synagoga cum honore sepeliretur, & Judæi ad Christum facilius adducerentur, interdum observari: sic ipse Paulus Thimotheum circumcidit, Act. 16. Unde lex Baptismi non tantum in morte Christi, sed etiam ante mortem eos omnes obstrinxit, qui lati a Christi mandati conscii erant; sed non prius generaliter, ac publice omnes ligare cœpit, quam fuerit solemniter promulgata, quod factum est in die Pentecostes, atque cum sonus Apostolorum in omnem terram exivit, Psal. 18. v. 5.

ARTICULUS SECUNDUS.

De Ministro Batismi.

P R Æ N O T A N D A.

Observandum 1. triplicem posse distingui ministrum: unum ordinarium & ex officio; alterum extraordinarium & ex delegatione: tertium ex necessitate.

Minister ordinarius & ex officio ille est, qui jure Ordinationis suæ & acceptæ

ceptæ a Christo auctoritatis, docendi & baptizandi potestatem habet. Hanc vero duobus modis habere potest, nempe vel sine ulla a Superiore dependentia, quales sunt Episcopi, quos *Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei*; Act. 20. vers. 28. quippe idcirco Principes Ecclesiæ vocantur, & sunt; vel cum dependentia; subordinatione ad Superiorem, quales sunt simplices Sacerdotes, quibus olim baptizare non licebat nisi ex licentia Episcoporum: non quidem propter defectum auctoritatis acceptæ in Ordinatione sua, sed ad maiorem Episcopatus honorem, & commendationem.

Minister extraordinarius, seu ex delegatione ille est, cui, utpote vi Ordinationis suæ ad functiones aliquas sacras destinato, jus baptizandi Episcopi concedere possunt, quales sunt Diaconi.

Minister denique ex necessitate ille est, qui in necessitate seu urgente periculo mortis, cum alii deficiunt ministri idonei, & ordinarii, potest Sacramentum Baptismi administrare, qualis est omnis, & quilibet homo.

Observandum 2. duplicem distinguendam esse Baptismi administrationem unam publicam, & solemnem, quæ certis diebus solemnioribus addicta erat, v. g. Paschæ, & Pentecostes; alteram privatam, quæ pro necessitate, quolibet tempore fieri poterat.

Observandum 3. administrationem Baptismi, vel licitam esse; vel invalidam. Licita est, quando minister baptizando non peccat; valida, quando, etsi aliunde peccet, ratum tamen ac firmum perficit Sacramentum, omnibus ad substantiam Sacramenti prærequisitis rite observatis.

Observandum denique, celebrem olim excitatam fuisse controversiam inter S. Cyprianum, ejusque Collegas ex una parte, & S. Stephanum S. Pontificem ex altera, circa valorem seu veritatem Baptismi ab Hæreticis collati. Hunc nullum plane existimabat Cyprianus cum suis; e contra Stephanus, & cum eo Ecclesia universa ratum, ac verum habuit. De qua controversia fuse disputatum a nobis fuit in Tractatu de Sacramentis in genere, quem consulat, qui voluerit. Tria dumtaxat hic expendemus. Primum, quis sit ordinarius, & ex officio minister Baptismi. Secundum, quis sit minister extraordinarius, & ex delegatione. Tertium denique, an homo quilibet, cujuscunque sexus sit aut conditionis, possit & valide, & licite Baptismum in necessitate administrare. Circa quam controversiam errant ex veteribus, & recentioribus Hæreticis nonnulli, tum per excessum, tum per defectum.

Errores, & opiniones.

Ex veteribus Hæreticis per excessum peccarunt ii, qui ipsis mulieribus potestatem fecerunt Baptismum solemniter administrandi, etiam extra necessitatem.

De Marcione id testatur S. Epiphanius hæresi 42. n. 4. *Mulierculis*, inquit, *baptizandi potestatem facit*.

De Pepuzianis idem narrat S. Epiph. hæresi 49. & ex eo August. L. de hæresibus cap. 27. ubi ait, *ejusmodi hæreticos tantum dare mulieribus principatum, ut sacerdotio quoque apud eos honorentur*.

De Collyridianis refert idem S. Epiph. hæresi 79. n. 1. mulieres quosdam solemniter tempore *per aliquot dies panem proponere, & in Mariæ nomen offerre*;

Tournely de Baptis. & Confir. Tom. VII.

I

unde

Tom. I. p.
305. B.

16 p. 418. C.

Tom. 8. p.
10. D.

Tom. I. p.
1058. B.

unde sibi sacerdotalia ministeria arrogasse mulierculas illas, non obscure colligitur. Et vero in decursu & refutatione hujus hæreseos probat Sanctus Doctor, ne baptizandi quidem facultatem concessam esse Beatæ Virgini: Ecclesiasticus quippe ordo *nec Præbyterissas, nec Sacerdotissas* ordinavit. *Ibid. pag. 1059. C.* Hanc in mulieribus sacra ministeria usurpandi licentiam ætate sua notabat, & carpebat Tertullianus L. de Præscript. c. 41. *Ipsæ mulieres hæreticæ, inquit, quam procaces! quæ audeant docere, contendere, exorcismos agere, curationes repromittere, forsitan & tingere.* *Ibid. pag. 161. A. P. 217. B. P. 231. E.*

Et L. de Baptismo c. 17. *Petulantia, inquit, mulieris, quæ usurpavit docere, utique non etiam tingendi jus sibi pariet? nisi si quæ nova Bestia evenerit similis pristinæ; (intelligit Quintillam) ut quemadmodum illa Baptismum auferebat, ita aliqua per se eum conferat.* Postea refellit fundamentum, quo mulieres illæ nitebantur, nimirum exemplum Teclæ, cui baptizandi licentiam fecisse S. Paulum perperam existimabant ex supposititia S. Pauli ad Teclam Epistola: *Quam enim, inquit, fidei proximum videretur, ut is docendi & tingendi daret fœminæ potestatem, quine discere quidem constanter mulieri permisit? Addit ibidem, in Asia Præbyterum, qui eam scripturam, (Pauli) construxerat, convictum atque confessum id se amore Pauli fecisse, loco decessisse.* Hanc mulierum arrogantiam repressit Conc. IV. Carthaginense Can. 100.

Repressit & auctor Constitutionum Apostolicarum L. 3. cap. 9. *De mulieribus vero, ait, scitote, quæ hoc tentant, non mediocriter periculum eas incurrere. Quamobrem hoc consilium damus; periculosum enim est, imo vero præter legem, & impium.*

Ex recentioribus Novatoribus per defectum peccant Calvinistæ. Calvinus L. 4. Institutionis c. 15. §. 20. & sequentibus fatetur multis quidem abhinc sæculis, adeoque ab ipso fere Ecclesiæ exordio usu receptum, ut in periculo mortis laici baptizent; sed negat id ulla posse ratione defendi. Fluit error iste ex alio superius confutato contra necessitatem Baptismi absolutam: unde satius esse ducunt Calvini sequaces, in extremo vitæ periculo ad Deum & preces confugere, quam a laico nullam habente auctoritatem, Baptismum percipere. Non satis exposuit Calvinus, an nullum omnino & irritum haberet Baptismum, an illicitum dumtaxat a laico in necessitate collatum: unde discipuli ipsius non consentiunt inter se, Vvitcherus controversia de Baptismo q. 3. c. 1. Ecclesia Anglicana, teste Isaac Casaubono in responsione ad Epistolam Cardinalis Peronii, & Georgio Abbate Anglo Prælectione de Circumcisione apud Vossium, ejusmodi Baptismum illicitum quidem judicant, sed tamen ratum & validum, adeoque non iterandum: econtra Vossius disputatione 10. de Baptismo Thesi 12. nullum omnino judicat Baptismum a Gentili collatum. Idem affirmat Chamierius Tom. 4. Panstratiæ L. 5. c. 14.

Ex Græcis recentioribus, si Arcudio credamus L. 1. de Baptismo c. 11. multi ex imperitia in eo versantur errore, ut absente Præbytero malint potius permittere infantes mori sine Baptismo, quam eos laicorum manu ablui.

Ex veteribus SS. Patribus ii, qui nullum judicarunt Baptismum ab Hæreticis collatum, videntur eadem ratione ducti, ut reprobarent Baptismum datum a laico non baptizato. Fundamentum quippe erroris istud erat, nempe: *Non posse hæreticum dare, quod non habet; non habet autem Spiritum Sanctum nec verum Baptismum: ergo non potest dare nec Spiritum Sanctum, nec Baptismum; quod certe ratiocinium evincit nullum quoque dari posse a laico*

laico non baptizato verum, & legitimum Baptisma, quod ipse non habet. Et vero S. Basilius Epistola Canonica ad Amphilochem Can. 1. testatur illos Veteres eodem plane loco habuisse Baptismum hæreticorum, & laicorum: *Idcirco, inquit, eos velut a laicis baptizatos jusserunt ad Ecclesiam venientes vero Ecclesie Baptismo expurgari.* Hanc fuisse S. Doctoris sententiam fatetur doctissimus Petavius, in animadversionibus ad expositionem fidei S. Epiphani pag. 341. Porro certum est ex veteribus SS. Patribus nonnullos rejecisse tanquam nullum, Baptisma collatum ab Hæreticis.

Edit. vit.
Tom. 2. p.
759. B.

Inter Recentiores contendunt nonnulli, ex Veteribus, qui ratum habere Hæreticorum Baptisma, nonnullos fuisse, qui dubitarunt, an valeret Baptismus datus ab Infideli non baptizato; eoque adducunt istud Tertulliani L. de Baptismo cap. 17. *Quod ex æquo accipitur, ex æquo dari potest.* Et istud S. Hieronymi Dial. adversus Luciferianos: *Ut accipit quis, ita & dare potest.* Quasi vellent illi, idcirco laicum baptizare posse, quia baptizatus est; alias baptizandi futurus incapax. Adducunt etiam Canonem 38. Illiberitanum, in quo, urgente necessitate permittitur laico, *qui lavacrum suum integrum habet, nec sit bigamus, baptizare;* quod certe miratur Petavius loco antea citato: *Ergo ne, inquit, a bigamis baptizari in tanta necessitate non licuit?*

P. 231. A.
T. 4. part.
2. p. 295.

T. 1. Conc.
p. 974. E.

Verum dissimulandum non est, adductis testimoniis propositum dubium neque contineri clare, neque solvi: unum certum videtur, nempe sanctum Augustinum dubium illud expressis verbis proposuisse L. 2. contra Epistolam Parmeniani c. 13. & L. 7. de Baptismo cap. 53. Ante illum quæstio de Baptismo a non baptizato collato clare & expresse agitata non legitur: de ea consultus fuit nono sæculo a Bulgaris Nicolaus I. Quæ autem fuerit S. Augustini sententia, inferius declarabitur. Dubitatum etiam aliquando fuisse an valeret Baptismus a muliere energumena, patet ex Epistola Firmiliani ad S. Cyprianum, Edit. Angl. p. 223. His historice narratis sit

PRIMA CONCLUSIO.

Minister Baptismi ordinarius, & ex officio est Episcopus, & Præbyter; Episcopus quidem primarius; Præbyter secundarius & ex licentia Episcopi, qui solus primis Ecclesie sæculis Baptismum solemniter administrabat.

Duæ sunt Conclusionis partes. Prima pars probatur. Quia illi sunt ministri Baptismi ordinarii, & ex officio, qui singulariter ab Ecclesia deputantur ad hoc ministerium, & sunt successores Apostolorum, & Discipulorum, quibus dictum est: *Ite docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* Atqui Episcopus, & Sacerdotes singulariter ab Ecclesia deputantur ad ministerium Baptismi, & sunt successores Apostolorum, & Discipulorum, sic tamen ut Sacerdos ministerium non obeat, nisi cum dependentia & subordinatione ad Episcopum.

Minor constat I. ex Canone 50. eorum, qui Apostolici dicuntur, quos certum est ex veteribus Conciliis excerptos esse: *Si quis Episcopus, inquit, vel Præbyter non trinam mersionem unius mysterii celebret ... deponatur.*

T. 1. Conc.
p. 52. F.

II. Ex Clemente Romano L. 3. Constitutionum cap. 11. ubi sic loquitur: *Neque reliquis Clericis potestatem baptizandi facimus, ut Lectoribus, Cantoribus, Janitoribus, aut Ministris nisi tantum Episcopis, & Præbyteris, ministrantibus Diaconis.*

ibid. pag.
317. A.

III. Ex S. Augustino L. 3. de Baptismo c. 18. *Non nisi, inquit, in Ecclesia*

Tom. 9. p.
118. C.

Præpositis, & in Evangelica Lege, ac Dominica oratione fundatis licet baptizare. Tales autem sunt Episcopi, & Sacerdotes, quibus ex officio ac jure divino incumbit animarum cura, ac proinde Sacramentorum dispensatio.

T. 13. Conc. IV. Ex Decreto Eugenii, ubi de ministro Baptismi sic ait: *Minister huius Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare.*

Quod vero Episcopus sit minister primarius, Sacerdos vero quasi secundarius cum dependentia, & subordinatione ad Episcopum.

Bibl. PP. Probat ex Ignatio Epistola ad Smyrnæos, ubi ait, *non esse licitum sine Episcopo nec baptizare, nec agapem celebrare.*

Tom. 2. p. 94. F. Ex Tertulliano L. de Baptismo c. 17. *Dandi (Baptismi) jus habet, inquit, Summus Sacerdos, qui est Episcopus, debinc Præbyteri, & Diaconi, non tamen sine Episcopi auctoritate, propter Ecclesiæ honorem; quo salvo, salva pax est. Idem baptizandi munus appellat dicatum Episcopis officium Episcopatus.*

Tom. 2. p. 362. B. Ex S. Ambrosio L. 3. de Sacramentis c. 1. *Audistis, inquit, lectionem Succinctus est Sacerdos; licet enim Præbyteri fecerint, tamen exordium ministerii a summo est Sacerdote.*

T. 4. par. 2. p. 295. Ex S. Hieronymo Dial. adversus Luciferianos: *Inde venit, inquit, ut sine Episcopi jussione, neque Præbyter, neque Diaconus jus habet baptizandi.* Idem probant nonnulli ex Epistola 88. S. Leonis ad universos Germaniæ, & Galliæ Episcopos. verum hanc supposititiam esse ostendit Quenellus in 2. Tomo Operum S. Leonis.

Secunda Conclusionis pars, primis scilicet Ecclesia sæculis, cum Baptismi administratio certis diebus solemnioribus addicta erat, solos Episcopos Baptismum administrasse, probatur.

P. 111. A. I. Ex Theodoro L. 2. Hist. cap. 27. ubi mentionem facit cujusdam vestis ex aureis filis contextæ, quam Constantinus Imperator ad Ecclesiam Jerosolymitanam cohonestandam Macario illius urbis Episcopo donaverat, ut ea indutus Baptismum solemniter administraret.

Apud Lupum. Tom. 1. p. 854. in append. Conc. Ephesini. II. Ex Libello seu Epistola Cleri Edesseni ad Episcopos Photium, & Eustatium directæ, ubi postquam purgavit Ibam Episcopum a suspitione hæreseos Nestorianæ, & Pelagianæ, sic legitur: *Rogamus autem & deprecamur vestram sapientiam, ut eidem gloriosissimo Episcopo suadeatis, quatenus velociter ad suum gregem redire festinet, qui periclitatur ab omnibus lacerari, cum nullus sit, qui ei adesse prævaleat, & maxime festivitate salutifera sancti diei Pascalis imminente, in qua & propter Catechismos, & propter eos, qui digni sunt sancto Baptismate, opus est ejus præsentia.*

T. 5. Conc. p. 410. B. III. Ex Clero Italiæ, qui Francorum Legatos Constantinopolim ad Justinianum Imperatorem proficiscentes rogat, ut sancto Episcopo (Mediolanensi) Datio adesse festinarent, ac postularent, ut dictus Imperator eum post quindecim vel sexdecim annos ad suam Ecclesiam redire concedat: *Quia cum per omnes Episcopi, quos ordinare solet, sint mortui immensa populi multitudo sine Baptismo moritur.*

Et de ejus antecessore S. Ambrosio sic scribit in ejus vita Paulinus: *Erat, inquit, in rebus divinis implendis fortissimus, in tantum, ut quod solitus erat circa baptizandos solus implere, quinque postea Episcopi vix implerent.*

Tom. 1. p. 523. A. IV. Ex S. Gregorio sic scribente (Epistola 32. nunc 33. L. 1.) ad Romanum Italiæ Exarchum, a quo Blandus Hortensis Episcopus Ravennæ detinebatur: *Ecclesiam sine rectore, & populus quasi sine pastore grex deperit. Et ibid. infantes sine Baptismate moriuntur.*

Et ad-

Et adversus Odoacrum Ecclesiæ Belvacensis laicum invasorem, ac detentorem scribit Hincmarus Remensis Epistola 52. c. 2. *Quanti sine Canonico Baptismo relictæ fuerunt.*

Ed. Pat.
1645.
Tom. 2. p.
812.

V. Denique hunc antiquum morem confirmare videtur, quod extat apud Gregorium Turonensem L. 10. Histor. Franc. scilicet Episcopum doctum ac pium, cum Monialium Antistitam ex injusto carcere eruere vehementer optaret, Chrodiendi nuntiasse, nisi innocens virgo Monasterio, ac suis redderetur, se proximo Paschate neminem mysteriis initiari permissurum: *Alioquin, inquit ille apud Gregorium Turonensem, non celebrabo Pascha Domini, neque Baptismum in hac urbe ullus Catechumenus obtinebit, nisi Abbatissa a vinculo, quo tenetur, jubeatur absolvi.*

Ed. nov. p.
503. C.

His historicis monumentis perspicuum est, Episcopos olim sibi reservasse administrationem Baptismi, tum ad majorem Ordinis Episcopalis commendationem, tum propter celebritatem festivitatis Paschæ & Pentecostes, quibus præcipue diebus solemniter administrari solebat Baptismus: cujus quidem consuetudinis vestigium adhuc aliquod in Ecclesia Mediolanensi superesse testatur Vicecomes Ambrosiani Collegii Doctor L. 1. de Baptismo c. 28. In hac enim infantes, hebdomada, quæ festivitatem Paschæ vel Pentecostes præcedit, in lucem editi, ad præcipuam Urbis Ecclesiam deferri jubentur, ut iis solemniter ritu ab Episcopo Baptismus ministraretur. Tum denique quia primis illis temporibus Baptisteria in Cathedralibus tantum, ac præcipuis Ecclesiis constituta erant, ad quas diebus solemnibus venire oportebat, qui Baptismo initiari cupiebant.

His tamen ipsis temporibus Præbyteri Episcopis baptizantibus assistebant, & simul cum ipsis, de eorum tamen licentia, aliquando baptizabant, sicut colligitur ex Palladio in vita S. Chrysostomi. *Joannis, inquit, Præbyteri, quibus Dei aderat timor, in publico lavacro, quod Constantinum appellatur, coactis populis, vigiliis inchoarunt, partim divina eloquia legentes, partim eos, qui instructi erant in fide, baptizantes, ut moris est, in Pascha.*

Postquam vero vel Baptisteria variis in locis, non in urbibus tantum, sed in vicis; non in Cathedralibus, sed in Parochialibus Ecclesiis erecta fuere, vel sollemnis, ac publica Baptismi administratio certis diebus adstricta esse desit, tunc indiscriminatim potestas baptizandi facta est Præbyteris, non postulata etiam illa singulari ab Episcopis licentia. Ita videre est sæculo sexto factitatum, ex Sacramentario S. Gregorii, & Ordine Romano, ubi minister Baptismi simpliciter appellatur Episcopus vel Sacerdos. Imo lapsu temporis, Episcopi, aliis negotiis pro Ecclesiæ bono detenti, depositum baptizandi onus Præbyteris inferioribus reliquerunt, quod hodierna praxis Ecclesiæ satis demonstrat. Hinc S. Carolus in Actis Ecclesiæ Mediolanensis parte 4. de Sacerdote ait: *Ipse norit sibi licere baptizare, etiam præsentem suo Episcopo.*

SECUNDA CONCLUSIO.

Diaconi sunt ministri extraordinarii Baptismi, seu ex delegatione tantum, non ex officio.

Probatur 1. exemplo & auctoritate S. Philippi, qui Diaconus erat & baptizavit Simonem Magum Act. 8. v. 13. & Eunuchum Candacis Reginae, ibid. v. 38. Probabile autem non videtur, id sine jussu Apostolorum, a quibus missus fuerat, tentasse S. Philippum.

Probatur 2. testimoniis Veterum.

Tournely de Baptis. & Confr. Tom. VII.

I 3

Ter-

Tertulliani L. de Baptimo cap. 17.

S. Hieronymi Dial. adversus Luciferianos: verba retulimus Conclusionem 1.

Tom. 1. p. 1061. A. S. Epiphani hæreſi 79. nu. 4. *Neque Diaconis*, inquit, *ullum in Ecclesia-ſtico ordine Sacramentorum perficere conceditur*: intellige ex vi Ordinationis ſuæ, ſeu ex poteſtate ordinaria; ſed iſtud dumtaxat, ut eorum, quæ perficiuntur, miniſtri ſint.

Probat 3. ex c. *Diaconos*, diſt. 93. quod caput depromptum eſt ex Epiſtola 9. Gelafii S. Pontificis ad Epiſcopos Lucaniæ. *Diaconos*, inquit, *propriam conſtituimus ſervare menſuram, nec ultra tenorem a paternis Canonibus deputatum quidpiam tentare permittimus ... Abſque Epiſcopo vel Præſbytero baptizare non audeant, niſi prædictis Ordinibus fortasſe longius conſtitutis neceſſitas extrema compellat*.

Et cap. *Conſtat*. diſtinct. 4. *De Confirmatione*, quod caput deſumptum eſt ex Iſidoro L. 2. de Officiis c. 4. *Conſtat*, inquit, *Baptiſma ſolis Sacerdotibus eſſe tractandum; ejuſque miniſterium, nec ipſis Diaconis explere eſt licitum abſque Epiſcopo vel Præſbytero, niſi his procul abſentibus, ultima languoris neceſſitas cogat*.

Hiſ accedit Catechiſmus Romanus parte 2. paragr. 22. *Secundum miniſtrorum locum*, inquit, *obtinent Diaconi, quibus ſine Epiſcopi aut Sacerdotis conceſſu non licere hoc Sacramentum adminiſtrare, plurima Ss. Patrum decreta teſtantur*.

Neque alio ſenſu intelligi debet, quod in Pontificali Romano Diaconis, dum ordinantur, dicit Epiſcopus: *Cogitate*, inquit, *magnopere ad quantum gradum Eccleſiæ aſcenditis; Diaconum enim oportet miniſtrare ad altare, baptizare, & prædicare*. Baptizare quippe poſſunt, ſi ab Epiſcopo vel Præſbytero ad hoc miniſterium aſſumantur; non aliter, niſi urgente neceſſitate. Ut enim ait S. Thom. 3. parte q. 67. art. 1. *Ad Diaconos non pertinet aliquod Sacramentum principaliter, & quaſi ex proprio officio præbere, ſed adhibere miniſterium aliis majoribus in Sacramentorum exhibitione*.

Hinc communis eſt Theologorum ſententia, Diaconum fieri irregularem, ſi abſque licentia baptizet ſolemniter; quia eſt regula Juris Canonici: *qui aliquod divinum officium exercuerit non ordinatus, propter temeritatem abjiciatur de Eccleſia, & nunquam ordinetur*. Extrav. *De clerico non ordinato*. Porro Diaconus vi Ordinis ſui juſ non habet ſolemniter & ordinarie adminiſtrandi Baptiſmum.

TERTIA CONCLUSIO.

In caſu extremæ neceſſitatis valide & licite adminiſtrare poteſt Baptiſmum homo quilibet laicus, ſive vir, ſive mulier, ſive Fidelis, ſive Infidelis.

Vim non faciemus in exemplis Sephoræ & Ananiæ, quæ ex Scripturis colligit Bellarminus, ut probet cuicumque laico fas eſſe in neceſſitatis caſu adminiſtrare Baptiſmum: tum quia Sephora præſente Moyſe filium ſuum circumcidit, Exodi 4. at non probaret haud dubie Bellarminus laicum præſente Sacerdote baptizantem: tum quia ſatis exploratum non eſt, an aliquis fuerit ſpecialis miniſter Circumciſionis: tum denique quia incertum plane eſt, utrum Ananias, qui Paulum baptizavit Act. 9. fuerit ſimplex laicus.

Itaque Concluſio probanda eſt Veterum teſtimoniis.

De laicis.

Teſtis Tertullianus Lib. de Baptiſmo c. 17. ubi poſt verba citata Concluſione 1. ſic pergit: *Alioquin etiam laicis juſ eſt: quod enim ex æquo accipitur,*

pitur, ex æquo dari potest ... Proinde & Baptismus æque Dei census ab omnibus exerceri potest; sed quanto magis laicis disciplina verecundiæ & modestiæ incumbit: cum ea maioribus competat, nec sibi adsumant dicatum Episcopis officium Episcopatus ... Sufficiat scilicet in necessitatibus utaris, sicuti aut loci, aut temporis, aut personæ conditio compellit. Tunc enim constantia succurrentis excipitur, cum viget circumstantia periclitantis. Quoniam reus erit perditioni hominis, si supersederit præstare, quod libere potuit.

Quatuor in hoc Tertulliani testimonio possunt & debent observari. 1. ministerium Baptismi ad Episcopos & Præsbyteros, ac Diaconos pertinere, sed diversa ratione. Ad Episcopos tanquam ad primarios ministros, propter honorem Episcopatus; ad Præsbyteros tanquam ad secundarios, de licentia Episcopi; ad Diaconos ex eadem Episcopi licentia, tanquam ad ministros delegatos. 2. laicos non debere officium Episcoporum proprium sibi arrogare. 3. hoc eos posse in necessitate. 4. hoc eos posse non tantum libere seu valide, & licite; alias rationem reddituri sunt illius, qui defectu Baptismi perierit.

Idem probatur ex Judicio Alexandri Alexandriæ Episcopi, quo ratum habuit Baptismum ab Athanasio, aliisque pueris ludentibus collatum: de qua historia a Rufino adducta Lib. 1. Hist. c. 14. vide, quæ diximus in Tractatu de Sacramentis in genere Art. 6. Quæstionis 3. in solutione Objectionum.

Concilium quoque Illiberitanum Can. 38. approbat Baptismum ab homine fidei, sed laico in extrema necessitate datum.

Concilium Arelatense I. quo definitum fuit adversus Africanos, valere Baptismum ab Hæreticis collatum, & Nicænum I. generale, quod omnes Hæreticos suscepit, exceptis Paulianistis, videntur consequenter approbasse Baptismum datum a laicis. Certum quippe est Ecclesiam his in Conciliis damnasse sententiam Africanorum & aliorum, qui baptizatos ab Hæreticis iterum baptizabant. At illi, ex dictis antea, eodem plane loco habebant Baptismum Hæreticorum & laicorum, sicut expresse observat S. Basilii: ergo Ecclesia, quæ illorum damnavit sententiam, ratum habuit Baptismum ab Hæreticis & laicis in forma a Christo præscripta collatum.

Idem probat S. Hieronymus Dial. adversus Luciferianos: *Si necessitas cogit, inquit, scimus etiam licere laicis baptizare: ut enim accipit quis, & dare potest.*

S. Augustinus Lib. 2. contra Epistolam Parmeniani cap. 13. idem testatur his verbis: *Etsi laicus Baptismum pereunti dederit necessitate compulsus, quod cum ipse acciperet, quomodo dandum esset addiscit, nescio an pie quisquam dixerit repetendum esse. Nulla etenim cogente necessitate si fiat, alieni muneris usurpatio est: si autem necessitas urgeat, aut nullum, aut veniale delictum est. Sed etsi nulla necessitate usurpetur, & a quolibet cuilibet detur, quod datum fuerit, non potest dici non datum, quamvis recte dici possit illicite datum.* Ex quibus verbis concludunt aliqui, sanctum Doctorem aliquando dubitasse, an laici licite Baptismum administrent in casu necessitatis. Verum citata verba non videntur esse dubitantis, sed certo definientis nullum esse delictum, nisi forte veniale; finempe laicus omnem, quam potuit, diligentiam non adhibuit in perquirendo Sacerdote. Cum igitur ait: *Nescio an pie quisquam dixerit*; idem est ac, non nisi impie affirmari potest: ibi enim asserit Baptisma a quolibet cuilibet datum non posse dici non datum, idest, non posse dici nullum & irritum, seu, ut loquitur Lib. 7. de Baptismo c. 53. *Non dubitarem habere eos Baptismum,*

Ibid. pag. 202. C. D. qui ubicumque & a quibuscumque illud verbis Evangelicis consecratum, sine sua simulatione, & cum aliqua fide suscepissent. Censet igitur sanctus Doctor, Baptismum a laicis collatum ratum & validum esse: imo innuit quemlibet hominem baptizatum, eo ipso quo Baptismum percepit, didicisse eum aliis in necessitate dandum esse; adeo nempe communis & pervulgata fuit in Ecclesia doctrina, quam hic propugnamus.

Tom. 11. Conc. pag. 143. D. In Concilio Lateranensi IV. sub Innoc. III. c. *Firmiter*, definitur, *Sacramentum Baptismi a quocumque rite collatum proficere ad salutem.*

Denique, idem evincunt testimonia Gelasii in Epistola ad Episcopos Lucaniæ, & Isidori L. 2. de Officiis Ecclesiasticis c. 24. superius Conclusionem 2. adducta: post citata enim verba, addunt: *quod & laicis Christianis facere plerumque conceditur, ne quisquam sine remedio salutari de sæculo evocetur.*

De mulieribus

Constat 1. ex Conc. Carthaginensi IV. cui interfuit S. Augustinus, can. 100. quem Magister Sententiarum L. 4. dist. 6. & Gratianus Can. *Mulier*. T. 2. Conc. De Consecratione. dist. 4. sic legunt: *Mulier baptizare non præsumat, nisi necessitate cogente.* Dixi sic legere Magistrum & Gratianum: in ipso quippe textu Concilii non extat dicta exceptio: *nisi necessitate cogente*; neque eam quoque legit Vvalafridus Strabo L. de divinis Officiis, c. 26. licet recte præsupponatur; cum & ipse mox citatus Vvalafridus dicat: *ubi inevitabilis necessitas poscit, melius est baptizari ubicumque & a quocumque in nomine Trinitatis, quam periclitantem sine remedio deperire.*

Constat 2. ex Urbano II. in Epistola ad Vitalem c. *Super quibus*. Causa 30. qu. 4. *Super quibus consuluit nos tua dilectio, hoc videtur nobis ex sententia respondendum, ut & Baptismus sit, si instante necessitate fœmina puerum in nomine Trinitatis baptizaverit.*

Tom. 13. Conc. pag. 535. E. Constat 3. ex Decreto Eugenii. In causa necessitatis, inquit, non solum Sacerdos & Diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, imo etiam Paganus & Hæreticus baptizare potest, dummodo formam servet Ecclesiæ, & facere intendat, quod facit Ecclesia.

T. 9. p. 45. G. D. De non baptizatis, an valide baptizent, dubitavit aliquando S. August. Lib. 2. contra Epistolam Parmen. c. 13. *Hæc quidem, inquit, alia questio est, utrum & ab his, qui nunquam fuerunt Christiani, possit Baptismus dari: nec aliquid temere inde affirmandum est sine auctoritate tanti Concilii, quantum tantæ rei sufficit.* Nihilominus tamen L. 7. de Baptismo c. 53. generatim affirmat valere Baptismum ubicumque & a quocumque verbis Evangelicis collatum.

Idem docet Isidorus relatus c. *Romanus*. De consecratione dist. 4. *Romanus, inquit Pontifex, non hominem judicat qui baptizat; sed spiritum Dei subministrare gratiam Baptismi, licet paganus sit, qui baptizat.*

T. 6. Conc. p. 1696. B. Idem & Concilium Compendiense an. 757. Can. 9. *Si quis, inquit, baptizatus est a Præbytero non baptizato, & sancta Trinitas in ipso Baptismo invocata fuerit, baptizatus est.*

Idem & Nicolaus I. respondens ad consulta Bulgarorum, c. 104. & refertur eadem distinctione c. *A quodam Judæo*. *A quodam Judæo, inquit, nescitis verum Christiano, an Pagano, multos in patria vestra baptizatos asseritis, & quid de istis sit agendum consulitis. Hi profecto si in nomine S. Trinitatis baptizati fuerint, constat eos non esse denuo baptizandos.*

Idem quoque docet Eugenius IV. paulo ante citatus, in suo Decreto seu Instructione ad Armenos.

His auctoritatibus addi potest & ratio, quam adducit S. Thomas, ex summa nempe Baptismi necessitate, cujus idcirco materiam voluit esse elementum aquæ vulgare, facile, & omnibus obvium; & consequenter illius ministrum idoneum fecit in casu necessitatis, hominem quemlibet.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. contra Baptismum a laicis datum: Nullum extat in Scripturis exemplum talis Baptismatis: ergo &c.

Resp. nego consequens. Ipsa quippe Traditio Ecclesiæ: quæ altera est fidei nostræ regula, approbat Baptismum a laico in necessitate datum. Ac perinde est, ac si quis Anabaptista sic argueret: Nullum extat in Scripturis exemplum Baptismi infantibus administrati: ergo iis administrari non debet. An ita arguentem Anabaptistam ferrent Calvinistæ? non certe. Argumentum ergo illud negativum ex silentio Scripturæ ductum, satis ponderis, ac momenti non habet.

Instabis 1. Christus Baptismi institutor solis Apostolis, qui Episcopos; & Discipulis, qui Præpyteros repræsentabant, mandatum dedit baptizandi; igitur eos solos instituit hujus Sacramenti Ministros.

Resp. dist. conf. Eos solos instituit hujus Sacramenti ministros ordinarios ex officio, ac solemnitatis, ut ajunt, concedo: extraordinarios & necessitatis, nego. Ipse quippe Philippus, qui Diaconus tantum erat, baptizasse legitur Act. 8.

Instabis 2. Absurdum videtur posse laicos vere, ac valide conferre Baptismum, non vero posse solemniter, cum solemnitas illa sit tantum aliquid Sacramento extrinsecum & juris Ecclesiastici.

Resp. cum S. Thoma, nego ant. Illa etenim solemnitas, seu cæremoniæ & adjuncta sacramentalia non sunt de necessitate Sacramenti: at ipsum Sacramentum absolute necessarium est. Quod si laicis solemniter permitteretur administratio Baptismi, nullum amplius discrimen assignari posset inter ministrum ordinarium seu ex officio, & extraordinarium seu ex sola necessitate.

Instabis 3. SS. Cyprianus, Firmilianus, & alii Veteres, qui Baptismum Hæreticorum rejiciebant tanquam nullum, rejecerunt quoque Baptismum a laicis datum; eodem quippe loco utrumque Baptismum habuerunt, teste S. Basilio Epistola Canonica ad Amphilochoium Can. 1. unde pervulgata hæc illorum argumentatio: *Quos baptizavit laicus, ii sunt denuo baptizandi; sed quos baptizavit sacerdos hæreticus, eos baptizavit laicus: ergo &c.*

Cujus quidem argumenti major propositio nusquam fuit a Catholicis adversus Cyprianum disputantibus negata, nusquam S. ille Doctor reprehensus, quod eam tueretur; sed solam minorem negarunt Orthodoxi: quod quidem adeo verum est, ut post Nicænum Concilium, qui Luciferianos oppugnarunt, majorem illam propositionem tanquam firmum fundamentum adversus eos contorquebant hoc fere modo: *Quos baptizavit laicus, ii sunt denuo baptizandi: sed quos baptizavit sacerdos Arianus, ii non sunt denuo baptizandi: ergo quos baptizavit sacerdos Arianus, eos non baptizavit laicus: ergo Arianus sacerdos cum suis honoribus recipiendus est, quod negabant Luciferiani.* Ita fere disputatur Orthodoxus apud S. Hieronymum Dialog. adversus Luciferianos.

Resp. Fatemur SS. Cyprianum, Firmilianum, & alios nonnullos in oppositam abiisse sententiam, ac Baptismum laicorum rejecisse perinde ac Hæreticorum:

eorum: vero sententiam hanc damnavit Ecclesia in Concilio totius Orbis plenario, ut sæpius inculcat S. Augustinus disputans adversus Donatistas; falsum igitur est Orthodoxos nunquam negasse majorem istam propositionem argumenti propositi, nempe: *Quos baptizat laicus, ii sunt denuo baptizandi*. Etsi enim de illa propositione non legamus ex professo disputatum tunc temporis, quia scilicet summa controversiæ erat de Baptismo Hæreticorum, cum tamen Ecclesia damnavit Cypriani sententiam, damnavit quoque fundamenta, quibus illa nitebatur.

Ad argumentum S. Hieronymi, dico eum ad hominem, ut dicitur, arguere, & premere Luciferianos ex concessis ab illis, non vero ex propria sua sententia. Scilicet volebant illi Baptismum a laicis collatum nullum esse, quod ex Cypriano & Donatistis hauserant: in eo tamen discrepabant ab illis, quod Baptismum ab Arianis Episcopis collatum, non vero Ordinationes ab iis factas, admitterent; unde eos, & ab iis ordinatos, cum ad suam redibant Ecclesiam, tanquam meros laicos recipiebant: quam opinionem minus secum cohærere ostendit S. Hieronymus, & probat aut rejiciendum esse Baptismum illorum Episcoporum Arianorum, aut si recipitur, admittendas quoque Ordinationes ab illis factas: isto fere argumento: Baptismus a laicis collatus, ex vobis, nullus est: Baptismus collatus ab Episcopis Arianis est collatus a laicis, siquidem eos promeris laicis habetis: ergo non debetis admittere baptismum ab iis datum: illum tamen admittitis: ergo consequenter admittere debetis Ordinationes ab illis factas, par enim est utriusque ratio. In qua certe argumentatione, major propositio non est ex propria S. Hieronymi sententia, sed ex concessis a Luciferianis, quos propriis armis premit & impugnat.

Objicies 2. contra Baptismum a mulieribus datum. Scriptura & Veteres omnes excludunt mulieres ab omni sacro & divino ministerio. 1. Corinth. 14. v. 34. Tertullianus L. de velandis virginibus cap. 9. Lib. de Baptismo cap. 17. Lib. de Præscriptionibus cap. 41. S. Epiphanius hæresi 42. & 79. Concil. Carthaginense IV. Ergo &c.

Resp. his & pluribus aliis testimoniis excludi dumtaxat mulieres ab ordinaria & solemni administratione Baptismi, quod ultro concedimus; ac manifeste patet ex lectione testimoniorum, quæ laudata sunt.

Objicies 3. contra Baptismum datum a non baptizatis, nonnulla Veterum testimonia.

R. 231. A. I. Tertulliani, qui L. de Baptismo cap. 17. probans laicos in necessitate posse baptizare, hac utitur ratione: *Quod ex æquo accipitur, ex æquo dari potest*. Idem ex Tertulliano exscribit S. Hieronymus Dial. adversus Lucifer. Supponunt igitur ideo dari posse a laico Baptismum, quia laicus illum accepit: ergo supponunt laicum non baptizatum non posse valide baptizare.

Tom. 4. 2. p. 296. Confirmatur ex S. Hieronymo citato Dialogo, ubi Luciferianum contententem Arianos, imo & omnes Hæreticos non esse Christianos, nihilominus tamen Baptismum ab Episcopis Arianis collatum admittentem, sic ex concessis impugnat Hieronymus: *Novam rem, inquit, asseris, ut Christianus quisquam factus sit ab eo, qui non fuit Christianus*. Nova igitur & inaudita res videtur sancto Doctori, quod homo non Christianus, idest non baptizatus, alium Christianum faciat, seu baptizet.

T. 1. Conc. p. 974. E. II. Videtur hæc fuisse mens Concilii Eliberitani Can. 38. ubi dicitur: *Peregrinantes, aut si Ecclesia in proximo non fuerit, posse fidelem, qui lavandum*

erum suum integrum habet, nec sit bigamus, baptizare in necessitate infirmitatis positum Cathecumenum. Ergo qui lavacrum non habet integrum, seu qui non est baptizatus, imo nec bigamus, potest in necessitate baptizare.

III. SS. Patres, qui contra SS. Cyprianum & Firmilianum, ac Donatistas disputarunt, eo usi sunt principio, ex quo recte inferitur nullum esse Baptisma datum a non baptizatis. Scilicet contendebant illi, auctores hæresum idcirco posse baptizare, quos decipiunt, quod recedentes ab Ecclesia, receptam in sinu ipsius Ordinationem, qua jus baptizandi acquiritur, non amiserint. Sicut autem, inquit S. Augustinus L. 1. de Baptismo c. 1. *baptizatus, si ab unitate recesserit, Sacramentum Baptismi non amittit; sic etiam ordinatus, si ab unitate recesserit, Sacramentum dandi Baptismi non amittit.* Igitur iis tantum possunt etiam in causa necessitatis Baptismum conferre, qui baptizati sunt.

Tom. 9. p.
80. A.

IV. S. Augustinus nihil ausus est definire de Baptismo, quem non baptizatus contulisset, Lib. 2. adversus Epistolam Parmeniani c. 13.

Ibid. p.
45. n. 30.

V. Denique, Gregorius III. Epistola ultima ad Bonifacium, jubet iterum baptizari eos, qui fuerant a Paganis baptizati. Refertur *De Consecr. dist. 4. c. Quod a Paganis.*

Resp. ad singula.

Ad primum, nego istorum verborum: *Quod ex æquo accipitur, ex æquo dari potest*, sensum esse, ab eo dumtaxat Baptismum dari posse, qui illum accepit; imo contrarium plane sensum præferre videntur, istum scilicet: sicut Baptismus est æquo, idest, indiscriminatim ab omnibus accipitur, ita ab omnibus in periculo necessitatis indiscriminatim dari potest. Sensum hunc confirmat idem Tertull. cum ait: *Baptismum æque Dei censum ab omnibus exerceri.*

P. 231. A.

Ad confirmationem, dico, S. Hieronymum ibi per Christianum non intelligere eum, qui Baptismum suscepit, sed eum, qui veram & Catholicam habet fidem Christianam, ut patet ex verbis immediate subjectis. *Accedens, inquit, ad Arianos, in qua fide baptizatus est?* nempe in ea quam profitentur Ariani. Scilicet eo loci premit sanctus Doctor Luciferianum, qui laicos ab Episcopis Arianis baptizatos & pœnitentes recipiebat sine novo Baptismo, ipsos vero Episcopos nonnisi in ordine laico recipiendos contendebat: cujus quidem discriminis hanc adducebat rationem, quod nempe laicus ab Ariano Episcopo baptizatus fidem haberet, verusque esset Christianus, adeoque per pœnitentiam emendari dumtaxat deberet; cum vero Episcopus Arianus propter dignitatem status non posset inter pœnitentes admitti, necesse erat eum a suo excidere Ordine, adeoque inter meros recenferi laicos. Hanc vero rationem plane ineptam esse ostendit S. Doctor: deinde probat, primum hujus comparationis membrum, nempe laicum ab Episcopo Ariano baptizatum fidem habere seu esse Christianum, omnino falsum esse, quia fides, in qua baptizatus fuit, & quam professus est, fides est Ariana: fides autem ista non est Christiana; quomodo ergo a non Christiano factus est Christianus? Quod si per pœnitentiam emendari potest ille laicus, quidni & Episcopus? *Aut si, inquit S. Hieronymus, jam ipse bene credebat, & sciens ab Hæreticis baptizatus est, erroris veniam non meretur.* Itaque cum ait S. Doctor: *rem esse novam, ut Christianus quisquam factus sit ab eo, qui non fuit Christianus*, per Christianum intelligit eum, qui sanam & rectam habet fidem Christianam, qualem profecto non habet, qui sciens ab Arianis, quibus adhæret, fuit baptizatus; non vero eum, qui simpliciter baptizatus est.

Tom. 4. p.
2. p. 290.

Ibidem.

Ad secundum respondeo cum Mendosa in notis ad hunc Canonem: *Qui docet*

Tom. I.
Conc. p.
1252. E.
ib. p. 999.
C.

docet fidelem, qui lavacrum suum integrum habeat, posse baptizare necessitatis tempore, non negat infidelem id facere posse, sed cupit esse fidelem. Seu, ut loquitur Illustr. ac doctissimus Albaspinæus suis itidem in citatum canonem observationibus: Canon iste non ait, si in morte Catechumeni unus laicus tantum adesse videatur; imo contra subintellegi vult, si plures laici tali tempore non defuerint, tum statui omnino vult, ut unus e laicis, qui nondum pœnitentiam exsolverit, neque bigamus fuerit, baptizet: idque ob eam rem, quod neque sacerdotes pœnitentiam peragere, neque ea perfecta absolutaque ad id eligi, neque bigami esse poterant; quas quidem conditiones in uno laico qui baptizet, requirit ille Canon, quod eo modo sit sacerdotis partes acturus. Si tamen tunc temporis intervenisset bigamus, unus tantum idemque pœnitens, Canon ille decrevisset, vel si omnia illa impedimenta sese obtulissent, ab eo potuisse sacrum Baptisma conferri. Haftenus Illustrissimus Albaspinæus. Uno verbo, sensus Canonis est, ubi premit necessitas, & plures adsunt laici, qui morienti Catechumeno per Baptismum possunt subvenire, eum inter cœteros esse seligendum, qui fidelis sit, nec inter pœnitentes accenseatur, nec sit bigamus: si tamen non alius occurreret, posse eum & debere Baptismum conferre.

Ad tertium: argumentantur illi Ss. Doctores ex concessis in sententia rebaptizantium, quorum scilicet istud erat palmare fundamentum; nemo dat, quod non habet: Hæretici non habent Baptismum: ergo &c. Quo quidem principio gratis eis concessio, reponunt Ss. Patres, & quidem apposite ad subjectam controversiam, quod sicut ii Baptismum non amittunt, qui ab Ecclesia, in qua sunt baptizati, recedunt, ita nec jus illum conferendi amittit, qui se ab unitate Ecclesiæ separat; atque ita hæretici Episcopi & Sacerdotes valide baptizant. Male igitur ex hac eorum argumentandi ratione inferitur, censuisse illos Baptismum ab eo dumtaxat posse conferri, qui baptizatus esset: de illo etenim Baptismo nulla tunc erat controversia, sed tantum de veritate Baptismi ab Hæreticis collati.

Ad quartum: satis constat ex dictis, dubium revera fuisse aliquando S. Augustinum circa Baptismum datum ab Infideli: verum L. 7. de Baptismo cap. 53. absolute pronuntiat, ratum esse cuicumque & a quibuscumque verbis Evangelicis conferatur.

Ad quintum: Gregorius III. loquitur de iis Paganis, qui inter baptizandum formam a Christo præscriptam non observaverant, quos idcirco jubet denuo baptizari.

Solvuntur nonnullæ quæstiones circa ministrum Baptismi.

Quæres 1. An sit aliquis ordo servandus inter ministros Baptismi in necessitate.

Resp. Affirmative. Neque enim laicus, inquit S. Carolus in actis Ecclesiæ Mediol. p. 4. de Ministro Baptismi, *præsente Clerico; neque rursus Clericus præsente Subdiacono; hicque itidem coram Diacono; nemo præterea eorum coram Sacerdote baptizare audeat: ipse autem norit, sibi licere baptizare etiam præsente suo Episcopo*

Quæres 2. an plures ministri possint simul eundem hominem baptizare.

Resp. 1. Id nunquam licitum esse, quod est contra morem Ecclesiæ & contra institutionem Christi, qui sicut unus est, ita voluit unum esse in unoquoque baptizando ministrum.

Resp. 2. Triplicem fingi posse propositæ quæstionis hypothesim. Vel enim plures simul unum hominem baptizant, tanquam causæ partiales, & a se invi-

invicem mutuo dependentes, sub hac verborum forma: *Nos te baptizamus in nomine Patris, &c.* quo casu nullum est Sacramentum. Quia, inquit S. Thom. hîc q. 67. art. 6. *videtur esse contra rationem ministerii: homo enim non baptizat, nisi ut minister Christi & vices ejus gerens. Unde sicut unus est Christus, ita oportet esse unum ministrum, qui Christum representet: propter quod signanter Apostolus dicit Ephes. 4. Unus Dominus, una fides, unum Baptisma. Et ideo contraria intentio videtur excludere Baptismi Sacramentum.* Eadem quoque videtur esse ratio, si nempe loco istorum verborum: *Nos te baptizamus*, diceretur Græcorum more: *Baptizatur servus Christi &c.* quia unusquisque ex illis ministris significaret se partialem tantum esse, & inadæquatam causam ministerialem Baptismi; quod pugnat cum institutione hujus Sacramenti a Christo facta.

Vel singuli illi ministri tanquam causæ totales ejusdem Sacramenti simul aquam effundentes dicunt: *Ego te baptizo &c.* & hoc casu ratum esset Sacramentum: Quia, inquit S. Thom. ibid. *uterque exprimeret suam intentionem, quasi ipse singulariter Baptismum conferret.*

Vel denique eorum ministrorum unus aquam funderet, alter vero proferret verba, & ita eorum quilibet non integrum Sacramentum, sed partem Sacramenti ministraret; quo etiam casu nullum esset Baptisma: quia nullus eorum posset vere dicere se baptizare; non qui aquam funderet; aqua enim sola Sacramentum non perficit: non qui proferret verba, quia verba sine aqua Baptismum non perficiunt, ipse autem aquam non effunderet. Ita S. Thom. loco citato.

Quæres 3. an possit aliquis seipsum baptizare.

Resp. negative, quia est contra institutionem Christi, qui ministrum & subjectum Baptismi aperte distinguit cum ait: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* Ita respondit ad propositam quæstionem Innoc. III. Interrogatus enim a Metense Episcopo, de Judæo, qui morti proximus seipsum baptizaverat, respondet, illum esse denuo baptizandum. Refert hoc Decretum Lib. 3. Decret. titulo 41. c. 4.

Quæres 4. an unus minister possit simul plures baptizare.

Resp. in casu urgentis necessitatis id fieri posse, tali enim Baptismo nec institutio Christi, nec forma consueta repugnat. Christus enim, inquit S. Thom. hîc, *qui principaliter baptizat, est unus; sed multi per Baptismum efficiuntur unum in Christo :: Neque per hoc diversificaretur forma Ecclesiæ, quia plurale non est nisi singulare geminatum, præsertim cum principaliter dicatur Matth. ultimo, Baptizantes eos &c.*

Quæres ultimo, qui fuerint olim ritus præcipui circa ministrum Baptismi observati.

Resp. I. Ministros ordinarios, & solemnitatis Baptismi nonnisi jeunos ad hoc ministerium olim accessisse. Colligit Vicecomes L. 1. cap. 29. ex duplici Concilio, Parisiensi nempe & Maldensi. Idem quoque statuit Concil. Rotomagense ann. 1072. Can. 5. *Nullus sacerdos, inquit, baptizet infantem nisi jejunus & indutus alba & stola, nisi* Tom. 9. Conc. pag. 1226. D. *necessitate.*

II. Destinatas ad hoc ministerium vestes induebant ministri, de quibus Beroldus sic loquitur: *Tunc, inquit, (nempe Sabbato sancto) Magister Scholarum præcedit cum pueris suis, cantando Antiphonam usque ad regias baptismalis Ecclesiæ, & ibi extra Ecclesiam Archiepiscopus exuit stolam, & planetam, & induit se paludamento baptismali, & præcingit se manutergio cum* singulo

singulo nexu veniente in sinistro latere in similitudinem ensis, & similiter nexum scandaliorum facit juxta calcaneum in similitudinem calcarum, habens mitram in capite, & sic incedit ad Fontes. Ubi observa primum, ea quæ de stola extra Ecclesiam deposita dicta sunt, ad illam consuetudinem pertinere, qua nostri Sacerdotes stolam violaceam exuentes, aliam induunt albi coloris. Observa 2. vestes, quibus inter baptizandum utebantur Ministri, fuisse albi coloris, ut colligitur ex Ordine Romano c. de Sabbato Sancto. Theodoretus Lib. 2. Hist. c. 27. meminit cujusdam vestis auro contextæ, quam
P. 111. A. Constantinus Imperator in honorem Ecclesiæ Jerosolymitanæ dedit Macario Episcopo, ut ea indutus baptizaret.

III. Ministri intro in aquam seu fontem baptismalem descendebant, sicut colligimus ex Ordine Romano & S. Ambrosio L. 2. de Sacramentis c. 6. atque baptizandos de pondere sublato aquis totos immergebant oleo inunctos. Ponit Sacerdos, inquit Severus Alexandrinus Lib. de Baptismo, oleum olivæ in vola manus suæ, totumque corpus ejus, qui baptizatur, ungit, & dimittit illum in Baptisterium, respiciens ad Orientem: dextramque suam, pergit ille, capiti ejus, qui baptizatur, imponit, & sinistra suater attollit ex aquis a fronte, a tergo, & altero laterum ejus. Idem refert S. Bonaventura in 4. dist. 3. quæst. 1. Sacerdos, inquit, debet puerum tenere per latera, & versa facie ad aquam debet mergere, ita quod habeat caput primum versus Orientem, secundo versus Aquilonem, tertio versus Meridiem. In illo autem gravi onere aquis immergendi grandiora adultorum corpora, levabantur Episcopi partim per assistentes Præbiteros & Diaconos; partim per susceptores, qui in brachia sua baptizatos suscipiebant, inde susceptores dicti; partim per ipsos baptizandos, qui cum recti in aquis starent, atque pedibus imam Baptisterii partem tangerent, sui corporis molem sustinebant, cujus proinde pondere non ita gravabantur ministri baptizantes.
Bibl. PP. Tom. 2. p. 732. F. G. Tom 5. p. 40. A.

IV. In aliquibus Ecclesiis, ut in Mediolanensi Episcopus baptizatorum pedes lavabat: de quo ritu loquitur S. Ambrosius L. 3. de Sacramentis c. 1. Ascendisti, inquit, de fonte, quid sequutum est? Succinctus Sacerdos summus, licet enim & Præbiteri fecerint, tamen exordium ministerii a summo est Sacerdote, succinctus, inquam, summus Sacerdos pedes tibi lavit.
Tom. 2. p. 362. B.

A R T I C U L U S III.

De subiecto Baptismi, seu de suscipientibus Baptismum.

Subjectum Baptismi capax est solus homo viator: is autem vel est adultus, vel infans. De utroque, tum infantium, tum adultorum, Baptismo hic agendum.

De Baptismo infantium.

Circa infantium Baptismum hæc sunt expendenda.

I. Utrum infantes sint Baptismi capaces, & expediat eos baptizare.

II. Utrum infantes in utero materno adhuc inclusi, aut ex aliqua partum sui parte egressi, possint baptizari.

III. An debeant baptizari Infidelium filii, parentibus invitis.

IV. Denique, quam fidem in infantibus Baptismus supponat & producat.

Utrum

Utrum infantes sint capaces Baptismi, & expediat eos baptizare.

Errores, & opiniones.

Circa primunt, nempe infantes Baptismi capaces esse, errarunt ex veteribus

Hieracitæ, quorum auctor Hieracha. *Hi dicunt infantes non pertinere ad regnum cælorum, quia non sunt eis ulla merita certaminis, quo vitia superantur.* Ita S. Augustinus L. de hæresibus cap. 47. T. 8. p. 17.
F. G.

Vicecomes L. 2. de ritibus Baptismi cap. 1. Coccius Thesauri L. 6. ar. 8. eundem errorem Pelagio, & cuidam Vincentio Victori affingunt? sed immerito. Ipse enim Pelagius in sua ad Innocentium I. Epistola, profitetur hanc opinionem sibi per calumniam imponi. Ita testatur S. Aug. L. de peccato originis c. 17. 18. 19. Negabant quidem Pelagiani, Baptismum necessarium esse parvulis ad habendam vitam æternam: sed fatebantur necessarium ad obtinendum Regnum Cælorum: inde est, quod ipsimet parvulos ad Baptismum admitterent. Eadem esse videtur Vincentii Pelagiani opinio. Tom. 10.
p. 294.

Valdenses, teste Ermengardo in Opusculo adversus eos edito, docuere parvulis Baptismum aquæ nihil prodesse.

Apostolici teste S. Bernardo Serm. 66. in Cantica, irridebant Catholicos, quod Baptismum infantibus darent. Tom. 1. p.
1497. G.

Petrobrussiani, sic dicti a Petro de Bruis, idem docebant; adversus, quos Petrus Cluniacensis Abbas, & Bernardo coætaneus, duas conscripsit Epistolas, in quibus errorem hunc refert, & refellit.

Henriciani, ita dicti ab Henrico Petri de Bruis discipulo, ejusque nequitiae, ac impietatis hærede, negarunt quoque parvulos capaces esse Baptismi. Ita refert S. Bernardus Epistola 241. Tom. 1. p.
237. C.

Petrus quoque Abailardus, & Petrus de Brixia idem docuere, sicut colligimus ex Concil. Lateranensi sub Innocentio II. can. 23. T. 10. Conc.
p. 1008. B.

Cathari quoque, qui non longe ab his temporibus circa an. 1160. comprehensi sunt Coloniae, adversus quos plures Sermones edidit Eckbertus Monachus, in eundem errorem abiisse memorantur.

Ex Novatoribus superioris sæculi, Anabaptistæ sic dicti, quod baptizatos in infantia, cum ad adultam pervenissent ætatem, iterum baptizarent, eo quod Baptismum infantibus collatum nullum prorsus existimarunt.

Orta est hæc Secta anno 1521. auctore Nicolao Storkio, qui cum Luthero primum adhæsisset, ab eo postea deficiens, & insolitas jactans sibi factas per Michaellem Archangelum revelationes, Vvittemberga pulsus, incertisque sedibus per Thuringiam vagatus, specie sanctitatis, quam egregie mentiebatur, apud stolidum rusticorum vulgus fidem invenit. Horum Historiam scripsere Arnoldus Methovius, & Joannes Ottius Tigurinus.

Michael Servetus in fine Libri de regeneratione, scribit puerorum Baptisma esse horrendam abominationem, Spiritus Sancti extinctionem, Regni Christi conculcationem, Christi abnegationem &c. Illius varia argumenta refert, & refellit Calvinus L. 4. Institutionis cap. 16. num. 31.

Ministri Transylvani an. 1568. referente Socino Epistola de Baptismo ad virum nobilem, tanquam fratres agnoscere, & recipere eos, qui in infantia baptizatos postquam adoleverint, baptizandos esse dicunt. Pag. 500

Sociniani rati Baptismum rem esse indifferentem & liberam, neque eum infan-

infantibus conferunt, neque etiam denegant, quando sine scandalo denegari non potest. Sic ipsi interrogant in majori Catechesi Racoviensi c. 4. de Baptismo aquæ, *Num ergo ad eum ritum infantes pertinent?* Respondent: *nullo pacto.* Et postea quærent, *quid de iis sentiendum sit, qui infantes baptizant.* Respondent: *Quamvis hac in re errent, non licet tamen ideo eos condemnare, modo alioquin idololatæ non sint; sed scite secundum præcepta Christi vivant, & alios sententiam ipsorum repudiantes non persequantur.*

Theodorus Beza, & omnes fere recentiores Novatores Lutherani & Calvinistæ hoc nixi principio, Baptismum esse sigillum & obsignationem fœderis initi Deum inter, & Christianos, contendunt solos Fidelium, non vero Infidelium filios baptizandos esse: quod si contingat infantes mori sine Baptismo, eos a Regno Cœlorum non excludunt.

Circa secundum, an nempe expediat infantes baptizare.

Opinio fuit Fidi in Africa Episcopi, eos non debere baptizari ante octavum a nativitate diem. De qua consultus S. Cyprianus, respondit per Epistolam, quæ est n. 59. eos posse & debere baptizari.

Pag. 94.

Tertullianus itidem Afer Lib. de Baptismo c. 18. putat expedire magis, si infantium Baptisma differatur, donec per ætatem sint rationis compotes: cujus duplicem profert causam & rationem, unam ex parte sponsorum qui exponunt se periculo, ne infantes factas eorum nomine promissiones, irritas faciant; alteram ex parte obligationum quæ per Baptismum contrahuntur: *Quid enim, inquit, necesse est sponsores etiam periculo ingeri? Quia & ipsi per mortalitatem destituere promissiones possunt, & proventu male indolis falli. Ait quidem Dominus: Nolite illos prohibere venire ad me. Veniant ergo dum adolescunt: quid festinat innocens*

P. 231. D.

P. 232. A.

ætas ad remissionem peccatorum? (innocentes vocat infantes per exclusionem peccatorum actualium, non vero originalis) *si pondus intelligunt Baptismi, magis timebunt consecutionem, quam dilationem.* Quin eodem nixu fundamento unicuique pro varia conditione, dispositione ac ætate, nominatim vero innuptis propter tentationes quibus obnoxii sunt, Baptismi cunctationem meliorem esse contendit.

Tom 1. p.
658. E.

S. Gregorius Nazianzenus Oratione 40. quæ est in sanctum Baptisma, censet quoque ante triennium parvulos non esse baptizandos, nisi imminente periculo; quamquam vehementer invehitur adversus adultos qui Baptismum ad extremam usque senectutem differunt.

Ab eadem sententia non multum abhorruisse videtur Erasmus fragmento Epistolæ inter eas, quas cum vita ejus, Leidæ edidit Paulus Merula anno 1607. non tamen Ecclesiæ consuetudinem rejicit; diserte quippe scribit, *De Baptismo servetur quod tot sæculis servavit Ecclesia: sed vult infantes baptizatos, postquam adoleverint, interrogandos esse, an ratas habeant promissiones per eorum sponsores factas; quod si recusaverint eas confirmare, proprio arbitrio illos esse relinquendos, nec ad Christianam vitam cogendos.*

Hallucinantur hic Ludovicus Vives Annotationibus in Librum primum S. Augustini de Civitate Dei c. 27. & Vvalafridus Strabo L. de rebus Ecclesiasticis c. 26. dum ajunt, *olim neminem ad Baptismum fuisse admissum nisi adulta jam ætate, cum quisque scire poterat quid poteret & acciperet, quibusve obligationibus sese adstringeret:* oppositum enim constabit ex testimoniis Veterum, quæ statim adducturi sumus. Itaque sit

CON-

C O N C L U S I O.

Infantes sunt Baptismi capaces, & expedit eos baptizare.

Duæ sunt Conclusionis partes.

Probatur prima pars ex Scripturis.

Quadruplex ex Scripturis argumentum colligemus; nempe a præcepto Baptismi universali; a necessitate illius; ab effectu; denique ab exemplo, & paritate.

I. A præcepto Baptismi universali, quod dedit Christus Matth. 28. v. 19. his verbis: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Hoc autem præcepto voluisse Christum, ut non tantum adulti, sed etiam infantes baptizarentur, colligi potest, tum quia universale est, & indefinitum; tum quia scopus Christi eo loci est, ut doceat modum colligendi, & conservandi Ecclesiam in terris usque ad consummationem sæculorum; cum vero Ecclesia non adultos tantum, sed & infantes complectatur, modus etiam ille ad utrosque pertinet accomodate & apposite ad conditionem eorum; ita ut scilicet adulti prius doceantur, quam baptizentur, infantes vero primo baptizentur, tum suo tempore doceantur. Tum quia antithesis id postulare videtur; nam *omnes gentes* videntur ibi opponi omnibus, & solis Judæis, sicut postulat discrimen veteris, & novi Testamenti; sicut igitur inter Judæos non adulti modo, sed infantes circumcidebantur; ita quoque in novo Fœdere non tantum adulti baptizandi sunt, sed & infantes. Tum denique quia Apostoli, qui haud dubie sensum mandati Christi recte intellexerunt, infantes procul dubio baptizarunt, cum integras familias hoc Sacramento initiassent leguntur, sicut in quarto nostro argumento ostendemus.

I.
A præcepto Baptismi.

II. A necessitate Baptismi pro obtinendo Regno Cœlorum. Joan. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in Regnum Dei.* Generalis est Christi comminatio, quæ ipsos quoque involvit infantes. Mirum sane est, Novatores adversus Anabaptistas disputantes eo S. Joannis testimonio uti posse, quod ipsi negant de vero aquæ Baptismo intelligendum esse, sicut diximus antea; ex illo tamen sic arguimus: qui sunt capaces Regni Cœlorum, ii quoque capaces sunt Baptismi, sine quo ad Regnum Cœlorum pervenire non possunt: atqui infantes capaces sunt Regni Cœlorum: ergo &c.

II.
A necessitate.

Minor probatur ex verbis Christi Matth. 19. v. 14. *Sinite, inquit, parvulos, & nolite eos prohibere ad me venire; talium est enim Regnum Cœlorum.* Idem legitur Marci 10. 14. & Lucæ 18. v. 16. ubi Christus ejusmodi infantes jubet ad se adduci, eos in ulnas accipit, manus iis imponit ac benedicit: ergo non sunt illi a Sacramento Baptismatis arcendi.

Nec audiendi sunt, qui reponunt, eo loci parvulos dici humilitate & innocentia, non vero ætate; vel saltem eos esse intelligendos, qui rationis usum jam adepti sunt, siquidem (inquiunt) ad Christum venire dicuntur, non afferri vel adduci.

Namque etiamsi Christus in persona puerorum humilem, & innocentem vitam commendare voluerit, an non etiam voluit significare infantilem ætatem non esse alienam a Regno Cœlorum, adeoque a mediis institutis pro-

Tournely de Baptis. & Confir. Tom. VII.

K

il-

illius affecutione? sensu quippe litterali historico veri a parentibus Christo pueri offerebantur, ut ipsis benediceret; at certe complexus ille ac benedictio significant infantes esse gratiæ capaces, sicut & Regni Cœlorum.

Quod vero citatis locis intelligantur infantes ætate, non humilitate solum patet ex nomine græco, quo usus est S. Lucas v. 15. vocantur enim *βρίον βρέφ* autem est infans adhuc in cunis, & tenellus plerumque lactens. Luca 1. v. 41. & 44. 1. Petri 2. v. 2. Idem S. Lucas ait, quod parentes suos ad Christum infantes afferebant, *προσέφερον*. Non est itaque quod imperite Anabaptistæ vim faciant in verbo, *venire*, quo utitur vulgatus interpres: nihil enim aliud significat, quam accedere, seu appropinquare.

III.
Ab effectu
factu.

III. Ab effectu Baptismi, qui positus est in remissionem peccatorum, & interiori animæ per gratiam regeneratione. Act. 2. v. 38. Joan. 3. v. 5. ad Titum 3. v. 5. unde sic arguimus: Qui capaces sunt effectus Baptismi, ii capaces quoque censi debent ipsius Baptismi; quibus enim res significata potest convenire, iis & signum hujus rei potest communicari: atqui infantes sunt capaces effectus Baptismi, remissionis scilicet peccati originalis, quod nascendo contraxerunt, & interioris regenerationis, & innovationis.

Minor probatur 1. ex citato cap. 2. Actorum.

Postquam enim v. 38. S. Petrus dixerit: *Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum*, v. 39. sic pergit: *Vobis enim est repromissio, & filiis vestris*. Ergo eadem gratiæ, & repromissionis peccatorum repromissio facta est filiis Judæorum, quæ Judæis ipsis: ergo æque capaces sunt gratiæ, & consequenter medii seu signi practici, quod Christus instituit ad illam gratiam communicandam. 2. Infantes capaces sunt peccati quod nascendo contrahunt: ergo & gratiæ regenerantis: nisi velis plus posse culpam primi parentis ad homines perdendos, quam gratiam Christi ad eosdem servandos, quod certe impium videtur, & directe pugnat cum Apostolo dicente Rom. 5. v. 26. *Ubi abundavit delictum, superabundavit gratia: ut sicut regnavit peccatum in mortem, ita & gratia regnet per justitiam in vitam eternam, per Jesum Christum Dominum nostrum*. Expresse declarat Christus cap. 19. S. Matth. jam citato, infantes pertinere ad Regnum Cœlorum: ad illud autem pertinere non possunt sine Baptismo, dicente ipso Christo Joan. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei*: ergo necesse est, ut capaces sint Baptismi.

IV.
Ab exem-
plo & pa-
ritate.

IV. Denique probatur ab exemplo & paritate. Ab exemplo quidem Apostolorum: ii enim leguntur integras familias baptizasse. Act. 16. Lydia purpararia cum omni domo sua baptizata est. Idem narratur de custode carceris Macedoniæ; & cap. 16. 1. Cor. S. Paulus narrat se baptizasse *Stephanæ domum*: at verisimile non est, in iis domibus seu integris familiis aliquos non extitisse infantes; ii ergo simul cum aliis baptizati sunt.

A paritate Circumcisionis: tam quippe possunt, & debent baptizari infantes in novo Testamento, quam potuerint circumcidi in veteri. Paritas ostenditur. 1. quia utriusque par videtur necessitas. 2. quia Baptismus subrogatus est Circumcisioni, & ipsi successit in novo Fœdere, juxta Apostolum, Coloss. 2. v. 11. & 12. qui in Baptismo Christi Circumcisionem non manu factam agnoscit. 3. quia unus est utriusque finis. Circumcisio enim erat Sacramentum initiationis, quo Ecclesiæ veteri adunabantur & sociebantur infantes circumcisi; per baptismum quoque Corpori Christi, id est Ecclesiæ, copu-

lantur & sociantur quicumque eo initiantur . 4. quia idem per utrumque Sacramentum significatur, nempe circumcisio interna cordis, & gratia regenerationis, cum hoc solum discrimine, quod Baptismus vere, & ex opere operato gratiam illam conferat, quam non conferebat Circumcisio carnalis vetus; sicut ostendimus, ubi de Sacramentis in genere. 5. denique, quia gratia Dei imminuta non est, nec parcius, immo abundantior in novo Testamento: si quid ergo obstat ætas puerillis in Baptismo, ne gratiam recipiat propter defectum rationis, idem debuisset obstare impedimentum in Circumcisione veteri. Quod si tamen non frustra Dei beneficia jam tum per Circumcisionem oblata fuere & concessa Judæorum infantibus, (quamquam non ex vi propria Circumcisionis) quidni eadem, immo & majora seu ampliora Dei beneficia per Baptismum infantibus in nova Lege conferri affirmabimus? Tanto enim præstant Sacramenta nova veteribus, quanto Lex Christi Legi Mosis superior ac perfectior est.

Secunda probatio ex constanti Traditione Ecclesiæ.

Traditionem hanc ex Conciliorum Decretis, ac SS. Patrum testimoniis demonstramus.

Ex Conciliis quidem.

Ex Carthaginensi, cui 66. interfuere Episcopi sub S. Cypriano an. 253. In eo quippe proposita fuit, agitata, & definita quæstio a Fido Episcopo excitata, an scilicet infantes baptizari tantum possent post octavum a nativitate diem: *In hoc*, (Concilio) ait S. Cyprianus Epist. 59. ad Fidum, *quod tu putabas esse faciendum, nemo consensit; sed universi potius judicavimus, nulli hominum nato misericordiam Dei, & gratiam denegandam.* Et Postea: Porro si etiam gravissimis delictoribus, & in Deum multum ante peccantibus, cum postea crediderint, remissio peccatorum datur, & a Baptismo, atque a gratia nemo prohibetur; quanto magis prohiberi non debet infans, qui recens natus nihil peccavit, nisi quod secundum Adam carnaliter natus, contagium mortis antiquæ prima nativitate contraxit. Pag. 95.

Hoc Decreto vetus & Ecclesiæ ipsi coæva Christianorum fides, ac Traditio confirmata fuit, non nova inuenta doctrina. S. enim August. Epist. 166. alias 28. ad Hieronymum de hac definitione loquens sic scribit; *Beatus Cyprianus non aliquod decretum concedens novum, sed Ecclesiæ fidem firmissimam servans, ad corrigendum eos, qui putabant ante octavum diem nativitatis non esse parvulum Baptizandum ... mox natum rite baptizari posse cum suis quibusdam Coepiscopis censuit.* Tom. 2. p. 593. A.

Ex Milevitano, cui interfuit S. Aug. an. 416. can. 2. *Quicumque*, inquit, *parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil est Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro expiatur, anathema sit.* T. 2. Conc. p. 1538. C.

Tam altas apud Fidelium animos radices egerat hæc fides quinto sæculo, ut ipsimet Pelagiani, originalis noxæ aliunde hostes, & impugnatores acerrimi, praxim tamen baptizandi infantes retinuerint, nedum damnaverint.

Ex Gerundensi an. 517. can. 5. *De parvulis*, inquit, *qui nuper materno utero editi sunt, placuit constitui, ut si infirmi, ut assolet, fuerint, & lac maternum non appetunt, etiam eadem die, qua nati sunt (si oblatis fuerint) baptizentur.* T. 4. Conc. p. 898. A.

Ex Bracarenſi III. an. 578. Can. 7. *Placeat, inquit, ut unusquisque Episcopus per Ecclesias suas hoc præcipiat, ut hi, qui infantes suos ad Baptismum offerunt, si quid voluntarie pro suo offerunt voto, suscipiantur ab eis.*

Denique, ut alia multa prætereamus, Conc. Trid. Sess. 7. Can. 13. de Baptismo, quam a majoribus acceperat fidem & traditionem; eandem declarat & confirmat his verbis: *Si quis dixerit, parvulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo, inter Fideles computandos non esse, ac propterea cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos; aut præstare omittere eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ, anathema sit.*

Probatur eadem Traditio ex testimoniis SS. Patrum.

Ex S. Irenæo L. 2. adversus hæreses c. 22. alias 39. *Dominus, inquit, omnes venit per semetipsum salvare: omnes, inquam, qui per eum renascuntur in Deum, infantes & parvulos, & pueros, & juvenes, & seniores. Ideo per omnem venit ætatem; & infantibus infans factus, sanctificans infantes: in parvulis parvulus, sanctificans hanc ipsam habentes ætatem.*

Ex Origene in c. 6. Epistolæ ad Rom. Ecclesia, inquit, traditionem ab Apostolis suscepit, etiam parvulis dare Baptismum. Sciebant enim illiquibus mysteriorum secreta commissa sunt divinorum, quia essent in omnibus genuinæ sordes peccati, quæ per aquam & spiritum ablui deberent.

Ex Tertulliano, Lib. scilicet de Baptismo c. 18. ubi etsi privata sua sententia velit Baptismi perceptionem ad ætatem adultam differendam esse, eo tamen ipso non obscure innuit, suo tempore receptum fuisse in Ecclesia usum baptizandi infantes.

Ex eo tendunt, quæ ipsemet Tertullianus generatim docet; c. enim 17. L. de Baptismo indistincte asserit, eum esse reum perditioni hominis, qui Baptismum, quem potuit, non administravit. Et L. de anima c. 39. & 40. exponens qua ratione, juxta Apostolum, filii Fidelium sancti sint, ait, eos sanctos appellari, tam ex seminis prærogativa, quam ex institutionis disciplina, quasi designatos sanctitatis, ac per hoc etiam salutis, juxta Domini definitionem: *Nisi quis renatus fuerit &c.* Ita, inquit, omnis anima eo usque in Adam censetur, donec in Christo recenseatur; tamdiu immunda, quamdiu recenseatur. Censet igitur Tertullianus, infantes capaces esse salutis, ac proinde Baptismi.

Ex S. Cypriano Epist. 59. ad Fidum, ubi ex professo nostram probat & confirmat Conclusionem: ex definitione seu Decreto Concilii Carthaginensis, cujus verba mox relata sunt.

Ex Gregorio Nazianzeno Oratione 40. in Sanctum Baptisma: *quid autem, inquit, de iis dices, qui adhuc tenera ætate sunt... An eos quoque baptizabimus? Ita prorsus; si quod periculum urgeat. Præstat enim absque sensu sanctificari, quam sine sigillo & obsignatione abscedere. Quod ibidem confirmat S. Doctor, exemplo, & paritate Circumcisionis.*

Ex S. Chrysostomo Homilia ad Neophytos: *Hac de causa, inquit, etiam infantulos baptizamus, ut non sint coinquinati peccato, ut eis addatur sanctitas, justitia, adoptio, hereditas, fraternitas Christi, ut ejus membra sint omnes, ut Spiritus habitatio fiat.*

Ex S. Ambrosio L. 2. de Abraham c. 11. n. 81. *Nec senex, inquit, proſolitus, nec infans vernaculus excipitur; quia omnis ætas peccato obnoxia, & ideo omnis ætas Sacramento idonea.*

Ex S. Hieronymo Epist. ad Lætiam, ubi eos sceleris arguit, qui Christianorum

norū infantibus Baptisma recusaverint. Et in fine l. 3. contra Pelagianos, adducto Cypriani testimonio ex Epistola ad Fidum, concludit baptizandos esse infantes, non solum in Regnum Cælorum, ut asseriebant Pelagiani, sed etiam in remissionem peccatorum, videlicet peccati originalis. T. 4. p. 2. p. 593. lb. p. 526.

Denique ex S. August. qui antiquæ hujus fidei, ac Traditionis testis fuit ac strenuus defensor. Lib. 10. de Gen. ad litteram c. 23. Consuetudo, inquit, matris Ecclesiæ in baptizandis parvulis nequaquam spernenda est, neque ullo modo superflua deputanda, nec omnino credenda, nisi Apostolica esset traditio. Et l. 1. de peccatorum meritis ac remissione c. 26. Parvulos, inquit, baptizandos esse (Pelagiani) concedunt, qui contra auctoritatem universæ Ecclesiæ, proculdubio per Dominum, & Apostolos traditam, verere non possunt. Denique Sermone 10. de verbis Apostoli, nunc 177. Nemo, inquit, vobis susurret doctrinas alienas. Hoc Ecclesia semper habuit, semper tenuit; hoc a majorum fide accepit; hoc usque in finem perseveranter custodit. Alia ejusdem S. Doctoris testimonia superius adducta sunt, cum de necessitate Baptismi actum est. Tom. 10. p. 22. C. Tom. 5. p. 480. A.

Nonnullas hinc ad confirmationem nostræ Conclusionis proponit rationes Bellarminus, quas ex adductis modo tum Scripturæ, tum Ss. Patrum testimoniis facile erit unicuique inferre.

Secunda pars Conclusionis, nempe expedire ut infantes baptizentur,

Probatur 1. Quia homo a pueritia alicui vivendi rationis assuetus, firmitus in ea deinde perseverat: atqui optandum est, ut in iis, quæ sunt Christianæ vitæ, homo firmiter perseveret; bonum igitur ipsi, si jugum ab adolescentia portaverit, Threnorum c. 3. v. 27.

2. Quia periculum æternæ damnationis in quam incidere posset infans, si forte sine Baptismo repente moriatur, minime compensatur per fructum, qui expectatur ex dilatione Baptismi, præsertim cum eo fructu non defraudentur infantes: quando quidem grandiores facti informantur Ecclesiæ fide ac doctrina, ut norint quid in Baptismo promiserint per sponsores suos, cui fidem suam obstrinxerint, ac sponsionis suæ per totam vitæ seriem semper memores sint ac custodes.

3. Si adulta ætas ad Baptismum expectaretur, multi male educati ac voluptatibus dediti, aut recusarent omnino baptizari, aut in ultimam usque ætatem Baptismum differrent, ne cito carni, & mundo renuntiare cogerentur: atqui utrumque semper improbavit Ecclesia, ut constat tum ex adductis modo testimoniis, tum ex iis, quæ circa Baptismum Clinicorum antea observavimus, qui in pœnam dilati Baptismatis irregulares habebantur ad sacros Ordines percipiendos.

Denique Conc. Trid. Sess. 7. Can. 14. sic Erasmi opinionem perstringit: Si quis dixerit, hujusmodi parvulos baptizatos, cum adoleverint, interrogandos esse an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt; & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscunt, anathema sit. T. 14. Con. p. 779. E.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Nullum extat in sacris Libris exemplum infantis baptizati: ergo infantes non sunt baptizandi.

Tournely de Baptis. & Confr. Tom. VII.

K 3

Resp.

Resp. 1. Falsum esse antecedens: constat enim ex probationibus, Apostolos integras baptizasse familias, in quibus haud dubie aliqui fuere infantes.

Resp. 2. nego conseq. Tum quia Traditio, quæ altera est fidei nostræ regula, constanter docet infantes esse capaces Baptismi, eosque debere baptizari; silentium igitur Scripturæ efficax hîc argumentum non suppeditat Anabaptistis, nisi cum adversus Lutheranos, & Calvinistas pugnant: isti etenim rejecta Traditionis auctoritate, ab eo argumento vix sese expedire unquam possunt. Tum quia etsi nullum in Scripturis exemplum mulieris ad participationem Eucharistiæ admissæ, non inde tamen recte concludi potest, eas vel incapaces esse illius percipiendæ; vel ad eam non esse admittendas: paritas manifesta est.

Instabis 1. Juxta mandatum Christi Matth. 18. ii dumtaxat sunt baptizandi, qui capaces sunt doctrinæ; ait enim Christus: *Docete, baptizate omnes gentes*: sed infantes incapaces sunt doctrinæ: ergo & Baptismi: neque enim ibi, ajunt Sociniani, Christus agit de Baptismo aquæ, sed doctrinæ.

Resp. dist. ant. Qui capaces sunt doctrinæ, vel cum baptizantur, vel postquam baptizati sunt, concedo: cum baptizantur dumtaxat, nego. Christus igitur eo loci vult doctrinam Baptismo esse præmittendam, quando adulti baptizantur, de quibus potissimum hîc agit: *Docentes eos servare omnia, quaecumque præcepi vobis*. Quantum vero ad infantes, tametsi præ tenella ætate tunc doctrinæ capaces non sint, satis est, si postea doceantur, cum ad usum rationis pervenerint. Adde quod verbum græcum, quo utitur S. Matthæus, *μαθητεύσατε* proprie non tam significat docere, quam discipulos facere, quod fit etiam administrando Baptismum infantibus, qui per illum Christo, ejusque Religionis nomen dant ac spondent obsequium, & consequenter ejus fiunt discipuli. Sic Joan. 1. v. 1. *μαθητεύειν τοὺς υἱοὺς τοῦ κόσμου*, non est simpliciter docere, seu discipulos facere, seu in disciplinæ professionem admittere. Hinc patet falso prorsus Socinianos asserere, citato S. Matthæi loco, Christum non agere de Baptismo aquæ, sed doctrinæ: quippe de illo Baptismo agit, de quo dixit Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in Regnum Dei*; quem ipse Christus cum Apostolis suis usurpavit: baptizavit autem Christus cum Apostolis suis in vera, & naturali aqua. Recole, quæ superius dicta sunt, cum adversus Socinianos Baptismi necessitatem demonstrabamus.

Instabis 2. Marci ultimo, Christus ait: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit*; ubi fides Baptismo præmittitur. Pariter Rom. 10. v. 10. *Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem*: atqui parvuli talis fidei incapaces sunt. Pariter S. Petrus Act. 2. v. 38. ait: *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum*; infantes autem sunt incapaces pœnitentiæ: ergo & Baptismi.

Resp. 1. Ut molestum illud Anabaptistarum telum declinaret Lutherus, eo absurditatis devenit aliquando, ut etiam in infantibus, dum baptizantur, fidei actualis motum agnoverit; exemplo fretus Joannis Baptistæ, qui in utero materno adhuc inclusus ad præsentiam Virginis Mariæ exultavit, & Christum nondum natum agnovit. Luc. 1. v. 41. Verum tam putidum figmentum irrisere vel ipsimet Lutheri discipuli: neque eo trahi debet exemplum Joannis Baptistæ, quod unicum plane ac singulare fuit, nisi forte voluerit Lutherus etiam in exemplum trahere Asinam Balaam, quæ locuta est Num. 22. v. 28. atque *asina expectare consilia*, ut loquitur S. Aug. Epist. 187. alias 57. ad Dardan. c. 7. n. 24.

Resp. 2. his in locis sermonem esse dumtaxat de adultis. De illis enim agitur, ad quos prædicationem suam, ut converterentur, Apostoli dirigebant, in quibus, ut Baptismi fructum percipiant, prærequiritur fides, pœnitentia &c. Infantes autem cum proprii actus sint incapaces, actua-lem etiam fidem, cœterasque prævias dispositiones habere non possunt: Fideles tamen recte dicuntur, a Sacramento fidei, quod percipiunt; sicut recte dicuntur rationales, ab anima rationali, qua informantur, licet ratio- nis actum exercere non valeant.

Instabis 3. Infidelis non est Baptismi capax: atqui infantes sunt infide- les, utpote qui fidem non habeant.

Resp. dist. maj. Infidelis positive, id est, qui contrario infidelitatis habitu vel actu laborat, concedo: infidelis negative, id est, qui fidem non habet actua-lem, cujus est incapax, quales sunt infantes, nego. Fidem enim hanc actua-lem in iis supplet fides Ecclesiæ, in qua baptizantur; & quem- admodum eis nocere potest peccatum personale Adami, cur ipsis non pro- derit fides aliena Ecclesiæ, accedente Baptismi Sacramento?

Instabis 4. Quare potius exigitur dispositio prævia ex parte adulti, & nulla ex parte infantis? & quare ad Baptismum potius, quam ad Eucha- ristiam admittuntur?

Resp. ad primum: idcirco proprium voluntatis motum propriasque dispo- sitiones in adultis præexigi Baptismo, tum quia earum capaces sunt, tum quia qui proprio voluntatis motu se a Deo avertit per peccatum actuale, ille debet quoque ad Deum beneficio gratiæ excitantis, & proprio motu liberi arbitrii converti: *Qui enim creavit te sine te*, ait S. Aug. *non salvabit te sine te*. Et: *Gratia Dei mecum*, ait Apostolus, ut insinuet necessariam esse liberi arbitrii nostri cooperationem gratiæ Dei moventi, & excitanti; at infantes nec capaces sunt illarum dispositionum, nec proprio motu voluntatis peccaverunt, sed aliena tantum voluntate, nempe primi pa- rentis, *in quo omnes peccaverunt*.

Ad secundum. Resp. 1. longo sæculorum tractu Ecclesiam olim infan- tibus baptizatis dispensasse Eucharistiam; & quidem, ut ait Conc. Trid. Sess. 21. c. 4. *Sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt*. Verum cum istud ad disciplinam pertineat, quæ pro temporum ac circumstantiarum mutatione, mutatur, non am- plius Ecclesia infantes admittit ad sacram mensam.

Resp. 2. Disparitatem apertam esse: *Siquidem*, ait Concilium loco mox citato: *infantes per Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam jam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt*: Tom. 14. Eucharistia vero destinatur tanquam alimentum spirituale ad reparandas *Conc. pag.* vires animæ, quæ quotidianis lapsibus imminuuntur, & infringuntur. 847. C.

Instabis denique: Non satis intelligitur, qua ratione infans possit interius renasci, & renovari per gratiam baptismalem.

Resp. mirum non esse si istud aperte non intelligatur, cum sit mysterium *ibid.* fidei, cujus natura est, ut sit obscurum ac maxime reconditum, alioquin non amplius mysterium foret. Et vero quis concipit, & exponere satis potest, qua ratione traducatur peccatum Adami in omnes ejus posteros? nemo certe. An ideo negandum? absit. Satis ergo est, quod sciamus, Deo, cujus inexhausta virtus est, non deesse modum, quo possit infantes per gratiam suam interius renovare: qui enim de nihilo creavit homi- nem, haud dubie potest & illum ab inhærente labe peccati purgare.

Objicies 2. contra secundam Conclusionis partem : Christus anno ætatis trigesimo baptizatus est ; quidni igitur ad hanc usque ætatem quisque suum differat Baptismum ?

2. Tertullianus , & S. Gregorius Nazianzenus existimarunt , satius esse si Baptismus differatur ad plenioræ ætatem , in qua cognoscere quisque potest , quibus se votis obstringat ; durum quippe videtur infantes , cum adoleverint , obligare ad id , quod inscii , & ignari voverunt .

3. Multi ex veteribus dignitate , & sanctitate conspicui viri Baptismum ad provectiorem ætatem distulere , ut Constantinus , & Valentinianus Imperatores ; S. ipse Ambrosius paucis ante Ordinationem diebus , Baptismate initiatus est , ut observat Paulinus in ejus vita .

Resp. ad primum : non omnia quæ fecit Christus in exemplum , & imitationem a nobis necessario esse ducenda . Eucharistiam v. g. sero post cœnam celebravit , nec tamen ita celebramus : Christus itaque anno ætatis trigesimo baptizatus est , quia Baptismo non indiguit ; sed Baptismum dumtaxat instituere tunc voluit , cum prædicationem suam auspicaretur .

Ad secundum : Fatemur Tertullianum , & S. Gregorium Nazianz. in ea fuisse sententia , sed ab aliis Ss. Patribus , & a tota Ecclesia hac in parte deserti sunt , utpote qui infirmis admodum niterentur momentis . Unde hic observanda Vincentii Lyrinensis regula Commonitorii c. 39. *Quidquid* (unus vel alter Patrum) *quamvis ille Sanctus & doctus , quamvis Episcopus , quamvis Confessor , & Martyr , præter omnes , aut etiam contra omnes senserit , id inter proprias , & occultas , & privatas opinunculas , a communis , publicæ , ac generalis sententiæ auctoritate secretum fit ; nec cum summo æternæ salutis periculo , juxta sacrilegam Schismaticorum consuetudinem , universalis dogmatis antiqua veritate dimissa , unius hominis sectemur errorem .* Neque porro durum videri debet , si infantes , cum adoleverint , compellantur ad observationem vitæ Christianæ ; jugum enim Christi suave est , & onus ejus leve .

Ad tertium : Particularia nonnullorum facta in exemplum , & auctoritatem trahi non debent . Qui olim Baptismum differebant , variis ducebantur motivis , ut voluptatibus securius , & diutius indulgerent , pœnarum canonicarum severitatem timentes ; alii , ut ad gratiam baptismalem præviis ac diuturnis bonis operibus sese præpararent . Priores semper improbavit Ecclesia , & adversus eos Ss. Patres summo zelo ac studio invehebantur ; posteriorum vero , etsi laudarent pietatem , non semper probaverunt consilium : unde si in lecto propter infirmitatem baptizari compellerentur , eos irregulares , & ad sacros Ordines percipiendos inhabiles habuere ; quo certe significabant illi Veteres , sibi minime probari illam dilationem Baptismi , quocumque tandem fieret prætextu .

Utrum infantes in utero materno inclusi , aut aliqua tantum sui parte in lucem editi , utrum monstruosi &c. baptizari possint , & debeant .

Quæres 1. utrum infantes in utero materno adhuc inclusi baptizari possint .

Resp. vel infantes illos sic penitus inclusos esse ac membranis involutos , ut omnino lateant nec possint nullo pacto aqua perfundi , quo casu certum est illos non posse baptizari : vel ita esse in utero materno inclusos , ut tamen cujusdam instrumenti ope possit aqua ad illos deferri , quo casu nonnulli existimant , urgente mortis periculo , posse eos sic baptizari ; si

tamen postea foras prodeant, ac perfecte nascantur, debere eos sub conditione rebaptizari, quia non constat de veritate, & validitate prioris Baptismatis: negant alii posse eos ullatenus baptizari, quia, inquiunt, debet prius aliquis nasci, quam possit per Baptismum renasci. Rationem hanc adducit S. August. Lib. de peccat. meritis, & remissione c. 27. *Sacramentum Baptismi*, inquit, *perfecto Sacramentum regenerationis est. Quocirca sicut homo qui non vixerit, mori non potest; & qui mortuus non fuerit, resurgere non potest; ita qui natus non fuerit, renasci non potest.* Idem repetit Epist. 187. alias 57. ad Dardanum. Idem quoque docet Isidorus l. 1. Sententiarum c. 22. *Qui in maternis*, inquit, *uteris sunt, ideo cum matre baptizari non possunt, quia qui natus adhuc secundum Adam non est, secundum Christum non potest renasci. Neque enim dici regeneratio in eo poterit, quem generatio non præcessit.* Eadem ratione utuntur Magister l. 4. Sent. dist. 6. littera B. S. Thomas hic q. 68. art. 11. & alii.

T. 10. p. 63.
C. D.

T. 2. p. 689.

Ed. Paris.

1601.

p. 632.

col. 2. H.

Dices: Infans in utero materno inclusus vere jam natus censetur in Adam, cum ejus contraxerit peccatum; quidni igitur poterit in hoc statu per aquam renasci?

Confirmatur: Infans capax est sanctificationis in utero, ut constat de Beata Virgine, Joanne Baptista, & Jeremia; quidni ergo poterit renasci per gratiam Baptismatis?

Respondet S. Augustinus mox citata Epistola ad Dardanum, infantem in utero matris inclusum proprie natum non debere dici; alias triplex nativitas foret admittenda, una in utero, altera ex utero, tertia ex aqua & Spiritu Sancto: quæ tamen ultima solet simpliciter secunda nativitas appellari. Contrahit quidem infans in utero inclusus peccatum Adæ, sed gratiam regenerantem non potest in eo statu adipisci, quia medium a Christo institutum pro communicanda illa gratia, nempe aqua baptismalis, ad eum pervenire non potest. Neque hic obijcienda sunt exempla eorum, qui in utero materno sanctificantem gratiam perceperunt: quæ enim ex singulari, & plane extraordinaria Dei gratia ac potentia facta sunt, in exemplum trahi non debent, cum habeamus in Scripturis expressam Christi voluntatem his verbis: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu S. non potest introire in Regnum Cælorum.*

Quæres 2. an infantes aliqua tantum sui parte in lucem editi, baptizari possint, & debeant.

Respondet S. Thomas hic qu. 68. art. 11. in responsione ad quartum. *Dicendum*, inquit, *quod expectanda est totalis egressio pueri ex utero ad Baptismum, nisi mors immineat; si tamen primo caput egrediatur, in quo fundantur omnes sensus, debet baptizari periculo imminente; & non postea rebaptizandus, si cum perfecte nasci contigerit. Et videtur idem faciendum, quæcumque alia pars egrediatur, periculo imminente. Quia tamen in nulla exteriorum partium integritas vitæ ita consistit, sicut in capite, videtur quibusdam quod propter dubium, quæcumque alia parte corporis abluta, puer post perfectam nativitatem sit baptizandus sub hac forma: Si non es baptizatus, ego te baptizo &c.* De illa forma conditionali baptizandi in dubio, diximus in Tractatu de Sacramentis in genere Q. 1. Art. 6. in fine.

Quæres 3. an baptizandi sint partus monstruosi.

Resp. diligenter esse attendendum, utrum naturam retineant hominis nec ne: de hoc vero potissimum ferri debet judicium ex capite, utpote suprema imo, & dignissima corporis parte, rationis domicilio, & in qua omnes vi-

gent

gent sensus. Si formam hominis retineant, debent baptizari, licet membrum aliquod non principale vel deficiat, vel redundet: si longius vero ab hominis forma habeant, vel superiori corporis parte bestiam potius repræsentent, plane a Baptismo est abstinendum. Quod si gemelli sibi invicem sint adnati, seorsum uterque est baptizandus, idque absolute.

Quæres ultimo, an spurii, expositii, filii parentum excommunicatorum sint baptizandi.

Tom. 8.

pag. 878.

pag. 96.

Resp. ad primum, & tertium, eos esse baptizandos, quia nullus a gratia salutari baptismi debet excludi propter vitium parentum, ut docet S. Aug. Epist. 250. alias 75. ad Auxilium Episcopum. Et ut loquitur S. Cyprianus Epist. 59. ad Fidum: *Hæc fuit in Concilio nostra sententia, a Baptismo atque a gratia Dei, qui omnibus misericors, & benignus, & pius est, neminem per nos debere prohiberi.*

De infantibus vero expositis, si nulla via possit cognosci eos esse baptizatos, baptizandi sunt. Sequatur unusquisque in ejusmodi circumstantiis praxim suæ Ecclesiæ in Ritualibus expressam.

Utrum Infidelium filii invitis parentibus baptizari possint, & debeant.

Ratum esse ac validum Baptisma filiis Infidelium invitis parentibus collatum, omnes concedunt Theologi, quia nempe voluntas parentum, intentio, & fides non pertinent ad essentiam Sacramenti, sed tantum ad æquitatem juris naturalis; multa autem non licet facere, quæ tamen si fiant, rata sunt, & valida.

Tota igitur præsens controversia est, an debeant, & licite possint Infidelium filii, parentibus eorum invitis baptizari. Ubi

Observandum 1. Infideles subjici posse Principibus Christianis, vel civiliter tantum, quales sunt omnes eorum subditi; vel serviliter, tanquam servi, & mancipia. Quæstio hæc tantum movetur de filiis eorum Infidelium, qui civiliter subditi sunt Principibus Christianis.

Observandum 2. Scholæ Doctores in varias abire sententias. Sunt, qui cum Scoto existimant, filios Infidelium, qui civiliter tantum subditi sunt Principibus Christianis, posse licite invitis eorum parentibus baptizari. Sunt, qui cum S. Thoma negant id esse licitum; imo nonnulli contendunt, nequidem filios Infidelium, qui serviliter subditi sunt Principibus Christianis, posse invitis parentibus baptizari, ut Capreolus in 4. dist. 5. q. 1. ar. 3. Marsilius in 4. q. 4. art. 4. dubio 2. & alii. Launojus Doctor Parisiensis, Dissertatione de veteri more baptizandi Judæos, & Infideles plura congerit facta, & exempla, quibus videtur efficere posse Ecclesiam licite Infideles ad Baptismum cogere.

Observandum 3. quæstionem hæc institui de illis Infidelium filiis, qui nondum rationis usum adepti sunt: certum quippe est adultos, ut volentes baptizari possunt, ita nolentes non posse, nec debere baptizari.

C O N C L U S I O.

Filii Infidelium non debent invitis parentibus baptizari, nisi sint serviliter subditi, aut in manifesto vitæ discrimine constituti.

Duæ sunt Conclusionis partes. Probatur prima pars: Quia id licite fieri non potest, quod secum importat vel irreverentiam Sacramenti, vel

contemptum patriæ potestatis, adeoque, & juris naturalis transgressionem: atqui baptizare infantes Infidelium parentibus invitatis, importat secum vel irreverentiam Sacramenti, vel patriæ potestatis contemptum, adeoque & juris naturalis transgressionem.

Namque, vel parvuli sic baptizati relinquuntur sub patriâ potestate, & tunc manifestum imminet periculum, & contemptus Sacramenti ex parte parentum Infidelium, & subversionis ex parte parvulorum, qui pravis imbuti documentis percepto, Sacramento ac fidei cristianæ renuntiabunt. Vel subducentur a potestate parentum; & tunc jus naturale, quod parentes habent in filios, violabitur; quod certe non magis licite fieri potest, quam si ab iisdem bona quæ jure possident per vim eriperentur.

Probatur secunda pars: Quia tunc baptizari possunt parvuli, cum id fieri potest sine injuria patriæ potestatis, & irreverentia Sacramenti: atqui cum parentes sunt serviliter subjecti, aut filii in periculo mortis constituti; tunc si baptizantur eorum filii, nec fit injuria patriæ potestati, nec irreverentia Sacramento.

Non injuria patriæ potestati: nam qui serviliter domino subicitur, est in potestate domini, tam ratione sui, quam aliarum personarum sibi conjunctarum, puta uxoris aut filiorum, nec ullum amplius in res suas dominium retinet; quin & potest a dominio divendi: loquimur enim hic de servitute proprie dicta, vi cujus dominus potestatem habet vendendi servum, ut fit apud Turcas. Ut autem possit dominus citra injuriam patriæ auctoritatis parvulum baptizare, satis est, quod possit illum a patre separare ad alios usus quos elegerit: atqui potest dominus filios servorum a patribus separare, & illis, prout libuerit, uti: ergo &c.

Non fit etiam irreverentia Sacramento, cum supponantur illi infantes a parentibus Infidelibus avulsi, atque bonis, & Christianis imbui documentis.

Eadem ratione concluditur infantem in periculo mortis constitutum baptizari posse, licet suis relinquatur parentibus Infidelibus: quia scilicet vel tollitur periculum irreverentiæ Sacramenti, per mortem mox sequuturam infantis; vel si supponatur a periculo liberari, tollitur irreverentia per præceptum proprium in materia Sacramentorum, ut nempe periculo exponi possit Sacramentum, quando homo in extrema necessitate positus est, quia nempe Sacramenta in gratiam hominum instituta sunt, non vero homines in gratiam Sacramentorum. Ad hoc mortis periculum respexit haud dubie S. August. cum Lib. de gratia, & libero arbitrio c. 22. scribit:

Aliquando filiis Infidelium præstatur hæc gratia, (ut baptizentur) cum occulta Dei providentia in manus piorum quomodocumque perveniunt. Tom. 10. p. 742. G.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. cum Launojo: Constat ex multis factis, & exemplis piissimorum Principum, jure ac licite Infideles ad Baptismum compulsos fuisse.

Ex Chilperico qui, referente Gregorio Turonensi l. 6. Historiæ Francorum c. 17. multos Judæos baptizari mandavit, ex quibus plures ille ex sacro Lavacro suscepit.

Ex Dagoberto qui, teste Auctore vitæ S. Amandi Trajectensis apud Surium die sexta Februarii, Litteras concessit S. Amando Trajectensi Episcopo, ut Infideles Gandavenfes cogeret ad Baptismum:

Vivebat circa finem sæculi sexti; regnavit enim an. 575. Obiit an. 644.

Ex

Ex Carolo Magno qui, ut testantur Francorum Annales qui incipiunt ab an. 707. & desinunt in annum 800. apud Duchesne Tom. 2. Saxones ad Baptismum percipiendum coegit: quod factum probavit Adrianus I. S. Pontifex Epist. 8. ad Carolum Magnum, quæ extat Tomo 2. Conciliorum Galliæ.

Regnare
cœpit
an. 616.

Ex Sisebuto Hispaniarum Rege qui, referente Baronio ad anno Christi 614. nu. 39. Judæos ad Baptismum quoque coegit; quod certe a nullo Hispaniæ Episcopo, nullo Concilio fuit improbatum.

Tom. 2.
p. 230. D.

Resp. 1. exempla ista apposita non esse ad mentem nostræ Conclusionis, quæ non de adultis, sed de infantibus sub patria auctoritate constitutis loquitur. Etsi vero constaret exemplis, quæ profert Launojus, licitum aliquando esse Infideles ad Baptismum motivis quibusdam timoris ac pænæ adducere, sicut docet S. August. Epist. 93. alias 48. ad Vincentium, non sequitur licitum esse infantes aut a parentibus abstrahere, aut iis invitis, & in eorum potestate relictos, baptizare.

Resp. 2. morem cogendi Judæos ad Baptismum percipiendum, non approbasse Ecclesiam.

T. 5. Conc.
p. 1719. B.

Non approbavit Ecclesia Hispanica in IV. Concilio Toletano an. 633. Can. 57. ubi sic statuit: *De Judæis præcepit Sancta Synodus, nemini deinceps ad credendum vim inferre: cui enim vult Deus miseretur, & quem vult, indurat. Non enim tales inviti salvandi sunt, sed volentes; ut integra sit forma justitiæ: sicut enim homo proprii arbitrii voluntate serpenti obediens perit, sic, vocante Dei gratia, propriæ mentis conversione quisque credendo salvatur.* Improbat igitur Conc. Toletanum, quod fecerat Rex Sisebutus, cujus factum refert.

ibid. D.

Non approbavit Romana Ecclesia: S. enim Gregorius Magnus l. 11. Epistolarum Epist. 15. nunc l. 13. Epist. 12. ad Paschasium Episcopum Neapolitanum sic loquitur: *Qui sincera intentione extraneos a Christiana Religione ad fidem rectam cupiunt adducere, blandimentis non asperitatibus debent studere.* Et postea: *Agendum ergo est, ut ratione potius, & mansuetudine provocati, sequi nos velint, non fugere.* Et Epist. 45. Libri 1. nunc 47. ad Virgilium Arelatensem, & Theodorum Massiliensem Episcopos, ait quidem se laudare intentionem eorum, qui Judæos ad fidem Christi adducere volunt, sed timere ne si coacti ad Baptismum veniant, non prædicationis suavitate, sed necessitate, ad pristinam superstitionem remeantes, inde deterius moriantur, unde renati esse videbantur.

ib. p. 542.
A. A. B.

Unde his Episcopis auctor fuit S. Gregorius, ut prædicatione, suasionem, instructione, Judæos ad Christum adducere conentur.

T. 8. Cont.
p. 531. A.

Et Nicolaus I. respondens ad consulta Bulgarorum c. 41. Porro, inquit, *illis violentia, ut credant, nullatenus inferenda est. Nam omne quod ex voto non est, bonum esse non potest. Scriptum est enim: Voluntarie sacrificabo tibi.*

Resp. 3. nequidem ex adductis factis, & exemplis quidquam posse adversus consuetudinem Ecclesiæ inferri.

P. 292. B.

Non ex facto Chilperici: Quia ipse Gregorius Turonensis, qui factum refert, illud improbat: ait enim c. 17. *hoc modo baptizatos, corpore tantum, & non mente fuisse.*

Non ex facto Dagoberti: namque licet reipsa Auctor vitæ S. Amandi obtentas a Dagoberto Litteras memoret, non ait tamen potestate per eas facta usum fuisse S. Amandum; imo multa pro Christi nomine apud Gandavos

avos sustinuisse, semperque verbum Dei prædicasse, & quos ex captivitate redimebat baptizasse.

Non ex facto Caroli Magni. Namque 1. non legimus Saxones ad fidem coactos fuisse, sed eos sponte Religionem Christianam, procurante Imperatore, amplexos fuisse. 2. Alcuinus Epist. 7. quæ est prima apud Duchesne, dicit *Carolus Magnus sua sollicitudine, devotione, & benignitate per veræ salutis consilium, per optimam voluntatem Saxones convertisse*. Quæ sane loquendi ratio non arguit coactionem & violentiam; imo addit esse instruendos ut præparati recipiant Baptismum.

Porro duo ista sunt apprime distinguenda, aliquem invitum & reluctan-
tem baptizare, & aliquem sive minis sive blandimentis adducere, ut velit baptizari: prius nusquam licet, sed posterius. Utrumque recte distinguit Innocentius III. *Majores de Baptismo*. Inter invitum & invitum, inquit, coactum & coactum, alii non absurde distinguunt, quod is, qui terroribus atque suppliciis violenter attrahitur; & ne detrimentum capiat, Baptismi suscipit Sacramentum, talis (sicut & is qui fide ad Baptismum accedit) & characterem suscipit Christianitatis impressum, & ipse tanquam conditionaliter volens, licet absolute non velit, cogendus est ad observationem fidei Christianæ. Antea dixerat: Religioni Christianæ esse contrarium, ut aliquis semper invitus & penitus contradicens, compellatur ad recipiendam & conservandam fidem Christianam. 3. denique, Adrianus S. Pontifex in Epistola octava gratulatoria ad Carolum Magnum utitur tantum his verbis: *Perduxistis, deduxistis annisu vestro*, (nempe Saxones ad fidem) quæ sane verba coactionem non sonant.

Neque denique ex facto Sisebuti, quod improbatum fuit a Concilio IV. T. 6. Conc. Tolerano cap. 55. p. 1775.

Objicies 3. Possunt baptizari filii Hæreticorum: ergo & Infidelium.

Resp. nego consequens & paritatem. Disparitas est, quia Ecclesia, jus habet in Hæreticos, tanquam in filios perduelles: at jus non habet in Infideles, qui omnino foris sunt. *Quid enim mihi de iis, qui foris sunt, judicare?* inquit Apostolus primæ Corinth. 5. v. 12.

Instabis 1. Parentes jus non habent in Baptismum; ergo non possunt ab illo suos arcere infantes.

Resp. dist. ant. jus non habent directum, concedo: indirectum, nego: quia jus habent servandi suos infantes, adeoque impediendi, ne a sua subducantur potestate ut baptizentur.

Instab. 2. Possent baptizari infantes dum rationis usum non habent; & postquam ad illum pervenerint, possunt a suis parentibus consentientes avelli.

Resp. nego ant. Manifestum enim foret subversionis periculum, ne scilicet infantes sui ac rationis compotes facti, nec a suis parentibus discedere, nec fidem Christianam in Baptismo perceptam vellent retinere.

Objicies 3. Obedire magis præstat Deo, quam hominibus: atqui. Deus præcipit omnes baptizari; ergo reclamantibus & invitis parentibus, licet eorum filios baptizare.

Resp. dist. min. Atqui Deus præcipit omnes baptizari, servato jure naturali & reverentia Sacramento debita, concedo: secus, nego. Porro constat ex probationibus, non posse filios infidelium invitis eorum parentibus baptizari, quin violetur jus naturale, & Sacramento inferatur injuria.

Instabis 1. Potior habenda est ratio juris divini, quam juris gentium: atqui propter titulum servitutis, quæ jure dumtaxat gentium introdu-
cta

T. 2 p. 668.

Decret. p.
1387. n.
10.T. 6. Conc.
p. 1775.

ita est, possunt infidelium pueri invitis parentibus baptizari: ergo &c.

Resp. dist. maj. Si jus divinum permittat baptizari infantes eorum Infidelium, qui civiliter tantum subjecti sunt Principibus Christianis, concedo: si non permittat, sicut reipsa non permittit, nego. Possunt quidem infantes illi baptizari titulo servitutis per jus gentium introductæ, quia nempe tunc licite a parentibus abstrahunt, qui naturali, quod in illos habent, jure, si non radicali, saltem actuali per servitutem privantur; adeoque cum ejusmodi infantes sint in potestate dominorum, quibus eorum parentes serviliter mancipantur, possunt iis invitis baptizari.

Instabis 2. Possunt licite infantes a suis avelli parentibus, si pravis moribus ab illis instituuntur, aut si periculum sit, ne ab illis occidantur; ergo a fortiori possunt ab ipsis abstrahi ut baptizentur: mors quippe animæ majoris longe momenti est, quam mos corporis.

Resp. nego consequens & paritatem. Disparitas est, quia prava morum institutio & vitæ corporalis conservatio juris sunt publici, atque Respublicæ, cujus pax & tranquillitas ex bona civium institutione pendet, auctoritatem suam in res hujusmodi exercere potest; Sacramenta vero juris sunt simpliciter divini positivi, & ad ea illos dumtaxat cogere Ecclesia potest, in quos auctoritatem habet ac dominium; sed Ecclesia nullum jus ac dominium habet in Infideles; ergo &c. Fatemur quidem mortem animæ longe majoris esse momenti, quam sit mors corporis, & istam alteri esse postponendam, modo id fiat recta & ordinata via, non vero inordinata; neque enim facienda sunt mala, ut eveniant bona.

Instabis 3. Capite *Ex litteris. De conversione Infidelium*, dicitur, quod *infans in tali ætate non debeat manere apud illas personas, de quibus possit esse suspicio, quod vitæ vel saluti insidiantur illius*; ergo propter necessitatem spiritualem, sicut & corporalem possunt infantes a parentibus abstrahi.

Resp. nego consequ. Magna quippe disparitas est casus, qui hic proponitur & solvitur, & Conclusionis nostræ. Namque agebatur de infante, quem mater Judæa repetebat, quia minor erat triennio, ac proinde materna cura & solatio egebat; pater econtra ad fidem christianam conversus filium reposcebat. His in circumstantiis respondet S. Pontifex: *Cum filius in potestate patris consistat, cujus sequitur familiam, & non matris; & in tali ætate quis non debet apud eas remanere personas, de quibus possit esse suspicio, quod saluti vel vitæ insidiantur, patri eundem filium esse assignandum.*

Decret. p. 1277. nu. 20. Unde Concilium Toletanum IV. an. 633. c. 63. statuit sufficere alterius parentis, sive patris sive matris, consensum, ut possit infans, alterius renitente, baptizari.

Tom. 2. p. 234. C. Instabis denique: Possunt Reges & Principes Christiani idololatrias a suis nefandis sacrificiis celebrandis errore legum ac supplicio capitis prohibere. *Quis enim*, ait S. Augustinus alloquens Donatistas in Epist. 93. alias 48. ad Vincentium, *non laudat leges ab Imperatoribus latis adversus sacrificia Paganorum? Et certe longe ibi pœna severior constituta est; illius quippe impietatis capitale supplicium est.* Ergo possunt etiam omni falsa Religione a suis conditionibus expulsa, subditos suos ad veram etiam invitos cogere.

Resp. nego consequens. Ista enim duo sunt plane diversa, alicui interdiciere cultum impiæ Religionis, & ipsum cogere ad cultum veræ Religionis: prius possunt, & aliquando tenentur exequi Principes, præsertim cum dispar cultus subditos non raro ad discordias ac jurgia incitet, quos in pace, ac

ce, ac unione continere, officium est ac jus Principum: at non tenentur, nec debent invitos ac reluctantes Infideles sibi civiliter tantum subditos, ad Baptismum suscipiendum, & profitendum Christianam Religionem tormentorum acerbitate compellere. Laudat citato loco S. Augustinus legem ab Imperatoribus latam, & quidem æquissimam, adversus sacrificia Paganorum; quia penes illos erat ulum illorum sacrificiorum, & cultum idolorum intra limites Imperii sui prohibere: at non laudat, quod Paganos istos ad cultum veri Dei invitos compulerit, quæ duo valde diversa sunt.

Quam fidem in infantibus aut supponat, aut producat Baptismus.

P R Æ N O T A N D A.

Observandum 1. duplicem in Baptismo fidem distingui posse, unam actualem, quæ præcedit Baptismum, tanquam dispositio quædam necessaria; alteram quæ sequitur Baptismum, & est pars essentialis justificationis, quæ solet appellari habitualis fides.

Observandum 2. Cum Ss. Patres ajunt parvulos baptizari in fide parentum vel Ecclesiæ, eos non loqui de fide habituali, sed de actuali; & cum dicimus parvulos baptizari in fide parentum, sensus non est, parvulos justificari formaliter, aut esse fideles aliena fide, sicut nobis imponit Kemnitius: neque etiam sensus est, ut exponit Lutherus, parvulis impetrari fidem, qua justificentur, a fide & precibus offerentium & Ecclesiæ; fidem enim justificantem habent parvuli infusam ex opere operato, seu vi & efficacia Sacramenti, non ex opere operantis ministri. Sensus igitur est, fidem actualem, quæ in adultis, cum baptizantur, requiritur tanquam dispositio ad Baptismum necessaria, in parvulis non esse, sed eam suppleri per fidem Ecclesiæ & offerentium. Unde

Observandum 3. triplicem hic excitari controversiam.

Prima est de fide actuali; an infantes, qui baptizantur, talem habeant actualem fidem.

Secunda est de fide habituali; an scilicet illa per Baptismum infundatur parvulis, & an fide catholica certum sit eam infundi.

Tertia est de natura illius fidei, quæ infunditur; an sit qualitas seu habitus infusus ac permanens, an quilibet aliud ab actu fluente & transeunte distinctum, & quid ea de re fide catholica sit definitum. Circa quas quæstiones errant Novatores; & Scholastici orthodoxi in varias abiere sententias.

Errores & opiniones.

Circa primum; Lutherus L. de Captivitate Babylonica c. de Baptismo docere videtur, infantes, cum baptizantur, habere fidem actualem. Cum enim dixisset omnia Sacramenta ad fidem alendam fuisse instituta, atque totam justificationem esse a fide; sibi objicit parvulorum Baptismum, qui fidem habere non possunt: cui objectioni respondet 1. infantes credere. 2. eos fidem acquirere, non vi Sacramenti, sed per orationem Ecclesiæ, & fidem offerentium; & ita exponit quod vulgo dicitur, parvulis scilicet aliena fide succurri. Quod vero loquatur de fide actuali, suadet, exemplum impii quo utitur, cujus nempe cor, verbum Dei dum sonat, potens est immu-

immutare, licet non minus furdum sit & incapax, quam parvulus. Et in Libro contra Cochlaeum ait, intolerabile esse mendacium, quando baptizans a parvulo querit, an credat, & respondetur pro ipso: Credo. Ubi quid enim, inquit, interrogat an credat, si certum est eos non credere?

In Conciliabulo Vvittembergensi an. 1536. Lutherani magistri sui sententiam paulo mitigarunt. Tria circa fidem infantium docent. 1. Rejiciendum esse errorem illorum, qui imaginantur salvari infantes sine aliqua ipsorum actione. 2. Etsi non satis assequi valeamus, inquiunt, qualis illa sit parvulorum actio, tamen certum esse in eis fieri sanctos & novos motus, sicut in Joanne Baptista, quando exultavit in utero. 3. Licet non sit imaginandum, quod infantes intelligant, tamen motus eorum & inclinationes ad credendum & diligendum Deum, similes esse motibus fidei & dilectionis, & hoc intelligendum esse, cum dicuntur infantes credere. Hanc sententiae Lutheri mitigationem communiter sequuntur Lutherani.

- Pag. 495. Calvinus L. 4. Institutionis c. 16. ad hanc Lutheri sententiam primum inclinavit; eam tamen defendere ausus non est. Non satis, inquit paragr. 18. tutum fuerit hoc adimere Domino, ne sese illis quoquo modo exhibere cognoscendum queat. Et paragr. 19. Non quod eadem esse fide praeditos temere affirmare velim, quam in nobis experimur, aut omnino habere notitiam fidei similem. Postea addit: Deum virtute sua incomprehensa
Pag. 496. renovare interius infantes. Omnes Calvini discipuli negant quoque ullam
ib. n. 21. in infantibus baptizatis esse fidem actualem.

Circa secundum, Novatores Calvinistae rati hominem justificari per imputationem justitiae Christi, qua nostra teguntur delicta, consequenter inficiantur formalem, propriam, internam, & inhærentem justitiam infundi parvulis, dum baptizantur.

Tempore Magistri Sententiarum, idest duodecimo saeculo, excitata est quaestio, sicut ipse observat L. 4. Sententiarum dist. 4. littera H. utrum parvulis in Baptismo detur gratia, nempe interior & informans. Fuere enim, quid negarent, ut colligimus ex Clemente V. in Concilio Viennensi, & Innoc. III. Contendentes, ait Vega L. 7. in Concilium Trident. c. 29. nullam esse justitiam creatam, a qua formaliter homo sit justus, sicut ab albedine est homo albus; sed perinde esse hominem justum, & amicum, & gratum Deo, ab amore quo Deus illum amat, & ad gratiam suam & beatitudinem acceptat, ac Petrus est Joanni amicus & gratus, ab amore, quo Joannes Petrum prosequitur. In hanc sententiam inclinare videtur ipse Magister, tum loco mox citato, tum praesertim Lib. 1. dist. 17. ubi docet, charitatem, qua diligimus Deum & proximum, esse Spiritum sanctum, nec illam consequenter esse aliquid creatum: quae Magistri opinio tanquam nova & erronea notatur, ac reponitur ad calcem Operis ipsius, inter eos articulos, quos ceteri Doctores in ipso improbarunt & rejecerunt, sicut constat ex Altissiodorensi L. 3. Summae Tractatu 6. cap. 1. ex Guillelmo Parisiensi L. de moribus cap. 4. ex divo Thoma, Alensi, Alberto, & aliis, quamquam Magistrum benigne interpretari conatur Scotus L. 1. Sententiarum dist. 1. a. 3. Et revera ipse Magister L. 4. dist. 4. littera H. ait, de adultis non dubitari quin gratiam operantem & cooperantem recipiant. Et lib. 2. dist. 27. diserte docet, virtutem esse qualitatem quae in anima est tanquam forma, & gratiam esse virtutem nobis a Deo infusam. Sed quidquid sit de Magistri sententia, S. Thomas 3. par. q. 69. art. 6. testatur etiam aetate sua nonnullos dubitasse, an infantibus gratia informans & inhæ-

Inhærens infunderetur. Fundamentum dubitandi erat, quia inutilis plane ipsis videbatur talis informans & inhærens gratia, quam ad actum redigere, seu qua uti actu non possunt infantes.

Cæteri vero Doctores tanquam rem certam docuere, infantibus, dum baptizantur, concedi fidem & gratiam interiorem informantem, quæ non sit actualis fidei motus, sed aliquid fixum, ac permanens ab actibus distinctum.

Circa tertium, nempe naturam illius gratiæ & fidei interioris, an sit vera qualitas seu habitus infusus, fixus, & permanens, olim quidem disputatum & dubitatum fuit; at nullus jam Orthodoxus absque temeritate posset istud in controversiam adducere. Verum tota lis in eo est, an sit de fide certum, ac definitum, gratiam illam infantibus per Baptismum infusam, esse qualitatem seu habitum supernaturalem animæ inhærentem.

Andreas Vega Franciscanus, qui Concilio Tridentino interfuit, L. 7. in illud Concilium c. 24. existimat rem esse a Concilio Tridentino definitam, tametsi, inquit, *non sub nomine habituum*; adeoque rem esse fidei, sub pœna anathematis tenendam & credendam. Addit ibidem, summa concordia post Magistri tempora Scholasticos Doctores sententiam hanc propugnasse: *non solum ut probabilem, sed, ut quidam eorum diserte tradiderunt, ut certam & indubitatam, & ab omnibus propter auctoritatem Scripturæ & Sanctorum amplectendam, ut veritatem fidei.*

Dominicus Soto e familia Prædicatorum, qui eidem quoque Concilio interfuit, & Opus suum *De Gratia* eo stante publici juris fecit, non obscure videtur affirmare, certum quidem esse de fide infundi per Baptismum gratiam interiorem, quæ sit ab actibus aliquid distinctum, sed de fide non esse, eam esse qualitatem seu habitum infusum animæ inhærentem L. 2. de Gratia c. 18. ait, *ingentem quidem temeritatem esse negare gratiam hanc inhærentem, non tamen esse contra fidem.* Et c. 8. ait, *Concilium consulto abstinuisse a vocabulo habitus, ut rem expresse non definiret.*

Idem tamen Theologus scribens in 4. Librum Sententiarum, insinuat, jam ab Ecclesia definitum esse, gratiam hanc qualitatem esse, seu habitum permanentem, quamquam nec ex propria sua natura necessaria sit ad justificationem, nec olim ad fidem pertinuerit. Sic loquitur in 4. dist. 1. q. 3. art. 1. *Qui sane intelligere cupit, quomodo Sacramenta gratiam conferant, id primum constituat oportet, fingendum nullam ejusmodi qualitatem esse necessariam, nam profecto Patres nunquam de illa disputare cogitarunt, imo res est non adeo antiqua. Enimvero in Concilio Viennensi propter parvulos ante usum rationis sacro fonte intinctos, sanxerunt, ut probabilius, & nuper in Tridentino ut certius, qualitates illas quæ sunt gratia & virtutes, baptizatis infundi; sed hoc tantum a tempore Apostolorum docti, docereque postmodum posteros contendebant, quod Sacramenta novæ Legis in hoc sensu gratiam conferrent, quod hominos facerent Dei amicos, sive per qualitatem id fiat, sive sine illa, ut inter homines accidit. Paulo tamen inferius sibi objicit, jam constitutum esse ab Ecclesia, hominem non fieri gratum nisi per qualitatem ei inhærentem. Quam quidem objectionem non refellit, sed hac data & non concessa, solvit argumentum sibi propositum, inde scilicet male inferri, per Sacramenta seu per creaturam illam gratiam seu qualitatem infusam creari.*

Et in eundem Librum 4. dist. 6. qu. 1. art. 3. conclusione 2. sic scribit: *Quod gratia Baptismate ablutis infundatur, duplicem habere potest sensum; unum quod fiant Deo grati, & hic semper fuit habitus tanquam fides catholica; alter*

vero sensus est, quod illa gratia sit qualitas ab homine distincta, divinitus concreatā, qua fiat homo gratus, sicuti est habitus scientiæ & virtutis acquisitiæ: atque hic sensus est tanquam de fide usque adeo antiquus, quoniam neque tam plane ex sacra pagina colligitur. Nam ut distinctione 1. q. 3. explicuimus, nihil repugnat hominem esse Deo gratum absque aliqua sibi inherente qualitate, sicut ego sum gratus amico, eo solum quod diligor ab illo. Et pariter distinguendum est de virtutum infusione: quod eum fides, spes, & charitas sint auxilia quædam specialia Dei, quibus nos supra naturam ad credendum movet, & sperandum & amandum, confessio Evangelica est ... quod autem sint habitus distincti potentiarum, sicuti acquisiti, nec tam plane colligitur ex sacris Litteris, nec est tam antiqua Ecclesiæ confessio; imo gradatim veritas hæc est ab Ecclesia suscepta. Primum enim Innocentius in capite Majores. De Baptismo. Tanquam rem inter Theologos dubiam reliquit, utrum hoc secundo modo gratia & virtutes per Baptismum infundantur: postmodum vero in Concilio Viennensi pars hæc affirmativa tanquam probabilior, dictisque sanctorum & doctorum magis concors recepta est, quod scilicet tam parvulis, quam adultis infundantur, ut patet in Clementina fidei catholice. De summa Trinitate & fide catholica; & hoc potissimum propter parvulos, de quibus majus erat dubium. Nunc autem novissime in Concilio Tridentino tanquam certa veritas est sub hoc verborum tenore decreta Sess. 6. Can. 11. Si quis dixerit, hominem vivificari vel sola imputatione justitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia & charitate quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhereat; aut etiam gratiam, qua justificamur, esse tantum favorem Dei, anathema sit. Hactenus Soto, qui non obscure docet doctrinam habituum infusorum ad fidem (nempe explicitam) olim non pertinuisse, nunc vero post definitionem Ecclesiæ pertinere, quamquam non sub nomine seu appellatione habitus; idest, rem nomine expressam definitam quidem esse, non ipsum nomen.

Melchior Canus ex eadem familia Prædicatorum, qui Concilio Tridentino etiam interfuit & postea creatus Episcopus Canariensis L. 7. de Locis c. 2. reponit inter quæstiones in Scholis salva fide agitata, istam: *an gratia qua justificamur, sit quædam qualitas animo impressa.*

Idem pariter docent Bannez 2. 2. q. 23. art. 2. Medina in primam 2. qu. 100. art. 2. conclusione 2. Ruardus Taperus art. 7. qui est de libero arbitrio, Thomas Stapleton L. 7. de Justificatione c. 8. Albertus Pighius L. 5. de libero arbitrio. His historice præmissis, sit

PRIMA CONCLUSIO.

Nulla est in infantibus, cum baptizantur, fides propria actualis, sed hæc per fidem Ecclesiæ & offerentium puerum ad Baptismum, suppletur.

Duæ sunt Conclusionis partes. Prima pars probatur: Quia fides propria consistit in illustratione mentis rebus revelatis assentientis, & motione voluntatis: *Credere*, inquit S. Aug. L. de prædest. SS. c. 2. *nihil aliud est, quam cum assensione cogitare.* At infantes utriusque sunt incapaces: *Nescite divina parvulos*, inquit S. Doctor Epistola 187. alias 57. ad Dardanum: qui nec humana adhuc noverint, si verbis velimus ostendere, vereor ne ipsis sensibus nostris facere videamur injuriam, quando id loquendo suademus, ubi omnes vires, officiumque sermonis facillime superat evidentia veritatis. Ibid. addit infantes

suis

suis vagitibus, ac fletibus Baptismo potius videri reluctari, quo certe vitio ipsis verti deberet, si uterentur rationis & voluntatis arbitrio. *Dicimus ergo, pergit S. Doctor, in parvulis baptizatis, quamvis id nesciant, habitare Spiritum sanctum.* Inde perspicuum est, quam stolidum sit Lutheri figmentum circa fidem actualem infantium, vixque ille potest e manibus Anabaptistarum effugere. Undique illum isto dilemmate conclusum tenuerunt: Vidistis aliquando infantes dum baptizantur, quam refugiant, ejulent, oblucentur. Quæro igitur; vel intelligunt quid agant, vel non intelligunt: si non intelligunt, nec credunt; si non credunt, perperam baptizantur, & vicerunt Anabaptistæ: si intelligunt, sacrilegi sunt, qui sic pervicaciter Sacramenta reculant, nec tam purgantur, quam maculantur: non igitur baptizentur, & vicerunt Anabaptistæ.

ib. p. 686.
B. C.
ibid. D.

Secunda pars probatur ex eodem S. Aug. L. 3. de libero arbitrio c. 23. n. 67. *Satis pie, recteque credimus, inquit, prodesse parvulo eorum fidem, a quibus consecrandus offertur. Et hoc Ecclesiæ commendat saluberrima auctoritas, ut ex eo quisque sentiat quod sibi profit fides sua, quando in aliorum quoque beneficium, qui propriam nondum habent, potest aliena commodari.* Et L. 1. de peccat. mer. & remiss. c. 19. probat infantes dici posse & debere fideles, etsi sensum credendi non habeant: *Quoniam, inquit, fidem per verba gestantium quodammodo profitentur.* Et ut loquitur c. 27. *in infantibus credere, est baptizari; non credere autem, non baptizari.* Nempe fideles appellantur infantes a Sacramento fidei, quod percipiunt.

Tom. 1. p.
637. F.

T. 10. p.

14. E.

ib. p. 22. F.

SECUNDA CONCLUSIO.

Fide catholica certum est infantibus per Baptismum infundi sanctificantem gratiam & fidem, quæ sit aliquid fixum & permanens ab actibus distinctum, & quæ desinente sæculo duodecimo habitus nomine explicari cœpit: utrum autem sit vera qualitas animæ inhærens, & verus habitus, fide non constat.

Tres sunt partes Conclusionis. Prima pars probatur ex Scriptura, quæ hominis justificationem iis exprimit terminis, quibus fixum aliquid & permanens in anima designatur.

I. Id evincunt ea testimonia, quibus affirmat Deus se permanere & habitare in iustis. Joan. 14. v. 23. *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* 1. Corint. 13. v. 16. *Nescitis, quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis.*

II. Probatur ex iis locis, in quibus homo dicitur regenerari, novus creari. 1. Petri 1. v. 3. *Benedictus Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos.* Ad Titum 3. v. 5. *Secundum misericordiam suam salvos nos fecit, per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus sancti.* Ephes. 4. v. 24. *Induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis.* Porro quemadmodum terminus generationis & creationis est aliquid fixum & permanens, ita & regenerationis.

III. Ostenditur iis locis, in quibus gratia diffusa dicitur in cordibus per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Rom. 5. v. 5.

IV. Idem probant ea testimonia, quibus gratia dicitur esse semen Dei,

2. Joan. 3. v. 9. *pignus hereditatis*, Ephes. 1. v. 14. *signaculum Spiritus sancti*, ibid. c. 4. v. 30.

V. denique probatur ex iis, locis quibus dicitur: *impossibile esse sine fide placere Deo*, Hebr. 11. v. 6. Rom. 3. v. 28. *Arbitramur justificari hominem per fidem*; ex quibus sic arguimus: Nullus Deo placere potest, ac de injusto fieri justus, absque fide: atqui infantes Deo placere possunt & fieri justi per Baptismum: ergo necesse est infantes habeant aliquam fidem: non habent porro actualem, ut per se clarum est: ergo habent fidem ab actibus distinctam, quæ habitualis, infusa, & inhærens solet appellari.

Probatur 2. ex Conciliis.

I. Ex Viennensi sub Clemente V. Clementina *de Summa Trinitate & fide catholica*, ubi postquam asseruit unicum esse Baptisma omnibus necessarium, loquens de effectu Baptismi varias recenset Theologorum opiniones. *Quibusdam*, inquit, *ex istis dicentibus, per virtutem Baptismi parvulis quidem remitti culpam, sed gratiam non conferri. Aliis econtra asserentibus, quod & culpa eisdem in Baptismo remittitur, & virtutes, ac informans gratia infunduntur quoad habitum, etsi non pro illo tempore quoad usum. Nos autem attendentes generalem efficaciam mortis Christi, quæ per Baptismum applicatur pariter omnibus baptizatis, opinionem secundam, quæ dicit tam parvulis, quam adultis conferri in Baptismo informantem gratiam, & virtutes, tanquam probabiliorem, & dictis sanctorum, ac doctorum modernorum Theologie magistrorum magis consonam & concordem, sacro approbante Concilio, duximus eligendam.*

Circa quod Clementis V. testimonium duo sunt observanda.

Primum, Theologos illos, quos ait negasse gratiam infundi per Baptismum, egisse tantum de infantibus, non vero de adultis; nullus enim ex antiquis Theologis legitur hanc gratiæ permanentis infusionem negasse respectu adultorum: unde opinio Magistri: quamvis non quemlibet habitum, sed charitatis tantum, negaret, nova semper visa est, & ab aliis Theologis rejecta.

Secundum, ejusmodi Theologos non negasse in parvulis, cum baptizantur, aliquid internum, fixum, & ab actibus distinctum, per quod formaliter regenerentur; sed tantum negasse illud fixum & ab actibus distinctum, esse habitualem & informantem gratiam, seu qualitatem permanentem & inhærentem per modum habitus. Constat istud ex oppositione sententiæ utriusque, cujus meminit Clemens V. *Quibusdam*, inquit, *ex istis dicentibus, per virtutem Baptismi remitti culpam, sed gratiam non conferri. Quam? nempe illam, quam admittebant alii Theologi, de quibus statim loquitur, scilicet informantem & habitualem gratiam. Idem significat Innocentius III. Extrav. De Baptismo & ejus effectu. Aliis*, inquit, *asserentibus per virtutem Baptismi parvulis quidem culpam remitti, sed gratiam non conferri; nonnullis dicentibus dimitti peccatum, & virtutes infundi quoad habitum, non quoad usum. Ergo gratia quam primi Theologi negabant, & quam alii contendebant infundi, est gratia habitualis, quatenus habitualis; idest, qualitas fixa & permanens animæ inhærens. Cum igitur Clemens V. sacro approbante Concilio, secundam hanc opinionem tanquam probabiliorem adoptat, & suam facit, probabiliorem non appellat eam opinionem quæ justificationem per aliquid internum, ac fixum ab actibus distinctum fieri contendit; hæc quippe non modo intra limites probabilitatis continetur, sed certa est certitudine fidei catholicæ: sed probabiliorem eam appellat, quatenus contendit illud fixum & ab actibus distinctum esse veram qualitatem animæ inhærentem, seu habitum.*

Decret. p.
1385. n.
10.

II. Pro-

II. Probatur ex Concil. Trid. Sess. 6. c. 7. ubi sic loquitur: *In hac impii justificatione per Spiritum Sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum qui justificantur, atque ipsis inhæret: unde in ipsa justificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem.* Charitas vero seu gratia quæ diffundi dicitur, & inhære, haud dubie est aliquid fixum; permanens, ab actibus distinctum, quod habitus nomine solemus appellare, licet eo uti noluerit Concilium, inquit Soto, ne rem expresse definiret. Sed quidquid istud sit, fatendum est esse aliquid internum, inhærens animæ, ab actibus distinctum, quod unum hic contendimus. Et Sess. 7. can. 13. de infantibus baptizatis sic statuit: *Si quis dixerit, parvulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles computandos non esse; ac propterea cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos, anathema sit.* Igitur infantes baptizati, juxta Concilium, habent fidem: non habent porro actualem: ergo habitualem, seu eam, quæ ab actibus distincta est, & quæ vulgo solet habitualis appellari.

Denique can. 11. Sess. 6. sic ait; *Si quis dixerit, homines justificari vel sola imputatione justitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusâ gratia, & charitate, quæ in cordibus eorum diffunditur, atque illis inhæret, anathema sit.* Quid est autem gratia interior, diffusa & inhærens? nisi gratia fixa, permanens, ab actibus distincta, quam dicimus habitualem. Igitur fide catholica certum est, justificationem hominis formalem fieri per aliquid internum, fixum, & ab actibus distinctum.

Probatur 3. ex constanti SS. Patrum traditione. Semper quippe in Ecclesia Christi creditum est, hominem de injusto fieri justum, de inimico fieri Deo amicum, per aliquid quo interius renovatur & immutatur: sola quippe peccatorum remissio externa est, & hominem interius non mutat; sed illud internum est aliquid fixum ab actibus distinctum, quod in infantibus, qui sunt fidei actualis incapaces, & in adultis, cum dormiunt, perseverat.

Hoc evincunt rationes, & modi loquendi, quibus utuntur SS. Patres, dum ajunt 1. eos esse perfectos, qui spiritum perseverantem habent. Ita S. Irenæus L. 5. adversus hæreses c. 6. 2. operationem Spiritus Sancti ita esse in homine justo, sicut videndi facultas est in oculo, sicut ars est in artifice. Ita S. Basilus L. de Spiritu Sancto cap. 26. 3. impressionem gratiæ similem esse picturæ. 4. denique, gratiam esse animæ sanitatem, vigorem, veram libertatem, Dei filiationem, novam nativitatem ac regenerationem; quæ certe omnia vix explicare possis per aliquid pure externum: igitur important aliquid internum, formale, permanens, ac fixum, ab actibus distinctum.

Quin S. Augustinus gratiam illam infantibus per Baptismum infusam dierte agnoscit L. 1. de pec. mer. & remiss. c. 9. ubi ait: *Christum dare fidelibus occultissimam sui Spiritus gratiam, quam latenter infundit & parvulis.* Et c. 19. dicit infantes esse fideles per Sacramentum fidei. Et Lib. de gratia & libero arbitrio c. 23. de infantibus, qui quando baptizantur, oblectari solent, inquit: *Hæret in illis etiam reluctantis gratia.*

Hinc non immerito Vega L. 7. in Conc. Trid. c. 24. loquens de Decretis ejusdem Concilii mox citatis, asserit: *Patres intellexisse hanc fuisse communem Ecclesiæ fidem, tametsi non sub nomine habituum; neque potuisse a Catholicis Doctoribus diversissimorum temporum summa concordia sententiam hanc tradi, nisi esset a Spiritu Sancto, & vigna, quæ ab omnibus reciperetur.*

Tournely de Baptis. & Confir. Tom. VII.

L 3

Ter-

T. 14 Conc.
p. 759.

ib. p. 779.
A.

ib. p. 765.
C. D.

P. 300. n. 1.

Edit. vet.
Tom. 2. p.
206. B. C.

T. 10. pag.
7. B.
ib. p. 94.
ib. p. 742.
G.

Tertia pars Conclusionis, nempe fide catholica non esse definitum, illud internum ab actibus distinctum per quod homo formaliter justificatur, esse veram qualitatem & habitum inhærentem ad sensum Scholæ, probatur: Quia fatentibus Vega & Dominico Soto, Concilium Tridentinum consulto abstinent a nomine *habitus*, ne rem expresse definiret. 2. Quia Clemens V. laudatus appellat illam habituum doctrinam *probabiliorem* dumtaxat, non vero certam certitudine fidei. 3. Quia Doctores orthodoxi salva fide ita sentiunt, ut Medina, Canus, Bannez, &c. Igitur ad fidem quidem pertinet, formalem hominis justificationem fieri per aliquid internum-fixum, ab actibus distinctum; verum definitum non esse quid illud sit, an qualitas, & habitus inhærens, an auxilium seu motio Dei actus & habitus vices supplens: quamquam usus Ecclesiæ jam invaluit, ut illud internum & fixum, habitum appellemus. Et vero nullus fingi potest terminus ad id significandum aptior, & modis loquendi, quibus utitur Concilium Tridentinum, magis accomodatus.

Dices 1. Fides illa habitualis, quæ supponitur infundi per Baptismum infantibus, omnino videtur inutilis, cum in actum exire non possit.

Resp. nego ant. Inservit enim maxime, tum ut infantes vere, & formaliter justi sint ac fideles; tum ut suo tempore, beneficio gratiæ actualis, eos ad actus fidei eliciendos inclinet: atque in eo discrepant habitus infusi ab acquisitis, quod isti per frequentes actus comparati sint, illi vero a Deo in nobis sine nobis cooperantibus infundantur.

Dices 2. S. Augustinus frequenter inculcat parvulos dici fideles propter fidem, non quidem propriam sed alienam: ergo nullam in illis agnoscit fidem habitualement: alias dixisset infantes fideles appellari a tali fide habituali. Ita Epistola 23. L. 1. de peccat. mer. & remiss. c. 19. & 27. Serm. 14. de verbis Apost. & L. 3. de libero arbitrio c. 23.

To. 10. p.
72. C. D.

Resp. nego consequens; in his quippe locis excludit solum a parvulis Sanctus Doctor fidem propriam actualem, non vero habitualement, quam diserte agnoscit L. 1. de peccat. mer. & remiss. c. 9. & 19. L. de gratia & libero arbitrio c. 22. & præsertim L. 3. de peccat. mer. & remiss. c. 2. ubi sic loquitur: *Sicut ergo eorum, per quos renascuntur, justitiæ spiritus rejicit in eos fidem, quam voluntate propria nondum habere potuerunt; sic eorum, per quos nascuntur, caro peccati trajicit in eos noxam, quam nondum vita propria contraxerunt: Et sicut eos vitæ spiritus in Christo regenerat fideles, sic eos corpus mortis in Adam generaverat peccatores.* Quibus sane verbis aperte significat Sanctus Doctor, parvulos, sicut internum ac proprie dictum contrahunt peccatum nascendo, ita internam ac veram fidem iis infundi, quando per Baptismum renascuntur: Cur vero S. Doctor talem fidem habitus nomine non designaverit, hæc certe non improbabilis reddi potest ratio, quod habitus nomen aliquid amplius importet, ex usu Philosophorum, quam nudam & quiescentem qualitatem, nempe promptitudinem, facilitatem, & inclinationem seu expeditam motionem ad agendum, quam constat non esse in parvulis: unde consulto Sanctus Doctor a nomine habitus abstinent.

Dices 3. Parvuli adepto rationis usu actum fidei exercere non possunt nisi prævia doctrina informentur; ad quid ergo habitualis illa fides, quam supponuntur percepisse in Baptismo?

Jam diximus necessariam illam esse, ut infantes fideles sint & Dei filii non tantum per extrinsecam quamdam imputationem justitiæ Christi, neque per solam peccatorum remissionem, sed per aliquid internum, formale, & pro-

& proprium ; seu per habitum infusum animæ inhærentem , qui ut in actum erumpat opportuno tempore , necessario requirit & præviā doctrinā , & spiritum interius insonantem , & moventem per gratiam suam : in quo discrepant habitus infusi ab acquisitis , quod isti cum sint per frequentes actus comparari , ex sese ad similes actus disponant , moveant , & inclinent , neque tam facile possint a subiecto dimoveri ; habitus vero infusi sunt qualitates veluti sopitæ , ac quiescentes , quæ ut in actum erumpant , indigent tum externis , tum internis auxiliis , unde per unum actum contrarium expelluntur . Ita fides per hæresim ; pes , per desperationem ; & charitas , per peccatum mortale extinguuntur .

De Baptismo adultorum.

Circa Baptismum adultorum duo sunt expendenda .

Primum , an aliquæ requirantur in adultis præviæ dispositiones ad percipiendum Baptismum , & quænam illæ sint : ubi antiqua Catechumenatus Historia paucis retexenda erit .

Secundum , an quilibet adultus , sive sanus , sive infirmus , furiosus , amens , mortuus , aut vivus pro mortuis , baptizari possit , & debeat .

An in adultis præviæ ad Baptismum requirantur dispositiones , & quæ .

Dispositiones in adulto requisitæ , necessariæ sunt vel ad veritatem seu valorem Sacramenti , vel ad fructum ejus percipiendum . Consensus seu intentio recipientis Baptismum omnino requiritur , ut vere seu valide percipiat Baptismum , sicut ostendimus in Tractatu de Sacramentis in genere Qu. 4. Art. 2. Hic igitur quæstio duntaxat est de dispositionibus requisitis ad licite , & cum fructu percipiendum Baptismum .

Graviter invehitur S. Basilius Orat. 13. de Baptismo , adversus eos , qui Baptismum ad extremam usque senectutem protrahebant , cum infirmitas premit , nec satis rationis ac libertatis animo permittit , ut sese debite disponat ac præparet : *Quid expectas , inquit , beneficio febris baptizari , quando nec salutaria verba loqui , nec item audire commode poteris , morbo caput occupante ; non manus in cælum tollere , non in pedes erigi , non genua ad orandum flectere , non commode doceri , non secure ac libere confiteri , non cum Deo pacisci , non abrenuntiare inimico , forte nec scite inter initandum subsequi ; dubitantibus etiam presentibus , num gratiam sentias , an sine fructu , quæ agantur , accipias .*

C O N C L U S I O .

Requiruntur in adultis ad percipiendum cum fructu Baptismum , præviæ dispositiones , nempe fides in Christum , dolor de peccatis , inchoatus Dei amor &c.

Probatur 1. de fide . Tum quia in Scripturis dicitur neminem posse justificari sine fide . Rom. 3. v. 28. *Arbitramur justificari hominem per fidem .* Heb. 11. v. 6. *Sine fide impossibile est placere Deo .* Tum quia Act. 8. v. 37. S. Philippus postulanti Eunuchō Baptismum his verbis : *Ecce aqua , quid prohibet me baptizari ?* respondet : *Si credis ex toto corde , licet .* Tum denique quia idcirco Christus Matth. 28. v. 19. jubet , ut prius Apostoli doceant

ceant, quam baptizent: *Docete baptizantes*. Unde Marci 16. v. 15. ait: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit; qui vero non crediderit, condemnabitur.*

P. 231. C. De pœnitentia patet ex c. 2. Act. v. 38. ubi S. Petrus plures baptizaturus postulat, ut agant pœnitentiam: *Pœnitentiam*, inquit, *agite*, & *baptizetur unusquisque vestrum*. Unde & qui Joannem accedebant ut baptizarentur, *confitebantur peccata sua*, in signum doloris, & pœnitentiæ, ad quam Joannis Baptismus excitabat. Hinc est quod S. Justinus Dialogo cum Tryphone asserat: *Baptisma solum purificare potest pœnitentiam agentes*.

De amore Dei patet, tum quia Scriptura declarat neminem justitiam consequi; nisi Deum amet. 1. Joan. 3. v. 14. *Qui non diligit, manet in morte*, 1. Corinth. ult. v. 22. *Si quis non amat Dominum Jesum Christum, anathema sit*. Joelis 2. v. 12. *Convertimini ad me in toto corde vestro*. Tum quia SS. Patres asserunt pœnitentiam nullam esse sine amore Dei saltem initiali & inchoato: *Pœnitentiam certam facit amor Dei & odium peccati*, ait S. Augustinus; sed de hoc argumento fusius & ex professo, ubi de Sacramento Pœnitentiæ, Deo aspirante differemus.

Tom. 14. Conc. pag. 758. E. Sufficiat hic unum Concilii Tridentini testimonium ex c. 6. Sess. 6. ubi requirit ad Baptismum, ut qui baptizandus est, fidem habeat, peccatorem se intelligat, Deum timeat, sibi que propitium fore speret, eum tanquam omnis justitiæ fontem diligere incipiat; odio ac detestatione peccatorum moveatur ad pœnitentiam, quam ante Baptismum agere debet: denique dum proponit suscipere Baptismum, inchoet novam vitam, & fervet Dei mandata. Harum omnium dispositionum necessitatem adductis Scripturæ testimoniis ibidem confirmat Concilium.

Ratio denique suffragatur; qua qui proprio voluntatis motu a Deo averfus est per actualia peccata, debet propria quoque voluntate ad Deum sese convertere.

Necessitatem illarum omnium dispositionum ad Baptismum semper agnovit Ecclesia, quæ tot præviis Catechesibus ac probationibus informabat eos, qui ad Baptismum aspirabant, sicut constat ex Historia veteris Catechumenatus.

HISTORIA VETERIS CATECHUMENATUS.

Ut clarior sit & brevior narratio, nullis interrogationibus ac responsis eam absolvemus.

Quæres itaque 1. quid sit Catechumenus.

Resp. juxta vim nominis græci, Catechumenum eum esse, cui mysteria fidei vivæ vocis ministerio creduntur, ἀπο τῆς κατηχῆς, quod est viva voce instruere. Aliis nominibus etiam appellabantur, nempe alumni, audientes, novitioli, catuli adhuc infantiae recentis, discipuli, tyrones, candidati fidei, genus electum &c.

Quæres 2. an antiqua sit Catechumenatus institutio.

Resp. affirmative; jussit enim Christus Apostolis, ut docerent prius gentes, quam baptizarent. Matth. 28. v. 19. qui ordo respectu adultorum semper fuit observatus.

Quæres 3. quot fuerint antiquitus gradus seu ordines Catechumenorum.

Resp. tres fuisse: primus erat Audientium, eorum scilicet, qui Baptismi desiderio tenebantur, & cœtibus publicis Christianorum, concionibus instru-

instructionibus intererant, ut de mysteriis fidei differentes Pastores audirent, unde Audientes dicti; nondum tamen nomen suum Catechumenorum albo inscribendum dederant. Hi ex conventibus tempore sacrificii cum ethnicis & poenitentibus ejiciebantur.

Secundus Catechumenorum gradus eorum erat, qui Ecclesiae nomen dederant, qui genua in Ecclesia flectebant, & super quibus genuflexis preces & orationes pronuntiabantur. Hi proprie dicuntur Catechumeni; & illi intelliguntur, cum in Sinaxi Diaconus edicebat alta voce: *Quicumque Catechumeni discedite*. Nam priores cum ethnicis sine speciali edicto pellebantur.

Tertius gradus est Competentium seu Electorum, qui scilicet quadragesimalitantum tempore, aut paulo ante Pentecosten, erant in Ecclesiis conspicui; Competentes dicti, quia, inquit Isidorus Hispalensis L. 2. de Ecclesiasticis Officiis c. 21. *post doctrinam fidei, post continentiam vitae, ad gratiam Christi percipiendam festinant; ideoque Competentes appellantur, idest, gratiam Christi petentes*. Electi quoque dicebantur, quia post diligens examen exacti Catechumenatus segregabantur, & percipiendo Baptismo idonei judicabantur.

Pag. 613.
col. 1. G.

Simile quid a Paganis observatum legimus erga eos, quos suis mysteriis initiabant. In sacris, inquit Olympiodorus, *præcedebant publicæ purgationes, deinde has excipiebant aliæ reconditiores: post has aggregationes: tum sequebantur epoptiæ, idest sacrorum omnium plena participatio*. Solebant etiam nondum mysteriis initiatos ab eorum participatione arcere: hinc solemne istud: *Procul hinc, procul ite profani*.

Quæres 4. quo ritu Infideles inaugurabantur Catechumeni audientes.

Resp. ritu singulari eos fuisse inauguratos. 1. illis catholica fides exponebatur. 2. exigebatur ab illis vitæ melioris propositum. 3. in illorum ora insufflabatur. 4. frons eorum signo Crucis muniebatur. 5. manus eis cum oratione imponebantur. 6. sal eis degustandum præbebatur. Constant isthæc omnia ex S. Gregorio Magno in suo Sacramento, titulo. *Ad Catechumenum ex Pagano faciendum*. Refert S. Augustinus L. de catechizandis rudibus c. 4. Catechumenis datum olim fuisse panem quemdam benedictum, qui vocabatur panis Catechumenorum, & quædam erat corporis Christi figura.

Quæres 5. quibusnam documentis informarentur Catechumeni proprie dicti, & a quibus; an viri seorsim a mulieribus.

Resp. 1. Catechumenos de fide & moribus fuisse informatos, juxta mandatum Christi Matth. 28. *Docete baptizantes . . . servare omnia, quaecumque mandavi vobis*. Profundiora tamen fidei mysteria Catechumenis secundum ordinis non fuisse explicata, sed Competentibus dumtaxat, colligitur ex S. Cyrillo Jerosolymitano. *Pro Catechesi*, inquit, *fueras & tu aliquando Catechumenus, neque tamen proposita mysteria tibi enarrabantur*. Et ex Conc. Agathensi c. 13. *Symbolum etiam placuit omnibus Ecclesiis una die, idest ante octo dies Dominicæ Resurrectionis, publice in Ecclesia Competentibus prædicari*.

In Prefat.
p. 6. C.
Tom. 4.
Conc. pag.
1386. E.

Resp. 2. ordinarie Episcopos, Præbyteros, & Diaconos instituendis Catechumenis vacasse; aliquando parentes & susceptores, sicut colligimus ex Concilio Arelatensi Can. 19. & Moguntino c. 47. Fuere etiam in Civitatibus deputati magistri qui Catechumenos edocerent; qualis fuit Carthagine Optatus; & apud Alexandriam, non modo Pantænus, sed etiam Clemens, Origenes, Heraclas, & Dionysius, sicut passim narrat Eusebius.

Resp. 3. mares & fœminas distincte ac separatim ad Catechesim admittas fuisse. Ita colligimus ex Ordine Romano.

Quæ-

Quæres 6. an Catechumeni solerent nomen suum dare, ut inscriberentur eorum albo, qui Baptismum exoptabant.

T. 2. Conc.
p. 1206. A.
Tom. 6 p.
169. & 170.

Resp. affirmative. Ita colligimus ex Conc. IV. Carthagenensi Can. 85. *Baptizandi, inquit, nomen suum dent, & diu abstinentia vini, & carni-
um, ac manus impositione crebra examinati, Baptismum percipiant.* Ex S. Augustino Lib. de fide & operibus, ubi innuit bis nomen dari solitum fuisse. 1. cum quis fiebat Catechumenus. 2. cum erat Competens.

Quæres 7. quænam Competentibus mysteria exponerentur, & quæ laboriosa ab ipsis exigerentur opera.

T. 1. Conc.
p. 1503. D.
Tom. 5
Append.
p. 395. F.
Pag. 589.
col. 2. A.

Resp. ad primum, altissima fidei mysteria, quæ in Symbolo continentur Competentibus exposita fuisse, eosque debuisse Symbolum memoriter scire, & recitare. Colligitur ex Concilio Laodicensi Can. 46. *Oportet eos, qui illuminantur, fidem discere, & quinta hebdomadis feria Episcopo renun-
tiare, vel Presbyteris.* Ex S. Augustino Serm. 115. de tempore, nunc 241. in Append. *Symbolum, inquit, quod vobis tradituri sumus, fratres charis-
simi, comprehensio est fidei nostræ, atque perfectio.* Ex Isidoro L. 1. de Ec-
clesiasticis Officiis c. 27. *De Dominica Palmarum, ait: Hoc autem die Sym-
bolum Competentibus traditur, propter confinem Dominicæ Paschæ solemnita-
tem; ut qui jam ad Dei gratiam percipiendam festinant, fidem, quam confiteantur, agnoscant.*

P. 231. E.

Ibid.

Pag. 80.
col. 1. G.

Resp. ad secundum, Competentibus dura & laboriosa pœnitentiæ opera injuncta fuisse: publico scilicet Fidelium cœtui nudis pedibus, tonsa capite, cilicio coopertos sistere se præsentes tenebantur; a vino, carnibus, uxori-
bus abstinere. Constat ex Conc. Carthagenensi IV. Can. 85. ex Tertulliano L. de Baptismo c. 20. *Ingressuros Baptismum, inquit, orationibus crebris, jejuniis, & genu-
flectionibus & pervigiliis orare oportet & cum confessione omnium retro delictorum.* Confessio porro illa sacramentalis non erat, cum ante Baptis-
mum nullum percipi possit Ecclesiæ Sacramentum. An vocalis & specialis fuerit, an vero generalis tantum hæc confessio, & quidem ab ipsis operibus laboriosis indistincta, non immerito dubitatur: ipse siquidem Tertull. eodem loco ait *nobis esse gratulandum, si non publice confiteantur iniquitates aut tur-
pitudines nostras.* Post illa vero laboriosa opera, caput lavabatur Compe-
tentibus, ne forte, inquit S. Isidorus L. 6. Originum c. 18. *observatione Qua-
dragesimæ sordidatum ad unctionem accederent.* Dies autem Palmarum, quo solebat fieri ea capitis ablutio, a plebe vocari solebat *Capitilavium.*

Quæres 8. an fierent scrutinia, & quot, ut vita & mores Competen-
tium probarentur.

Tom. 2. p.
792. col. 2.

Resp. scrutinia celebrari solita fuisse, & quidem numero septem. *Quarta
ergo feria, inquit Rupertus Abbas L. 4. de divinis Officiis c. 18. novæ Ec-
clesiæ celebrantur initia, quæ appellantur Scrutinia: Scrutinia vero a scrutan-
do dicuntur, quia perscrutandum erat in his, qui accedebant, ne qua radix a-
maritudinis subesset, veluti fuit in Simone Mago.* Illa scrutinia appellat S. Au-
gustinus *examen, quod fiebat coram tota Ecclesia, ut si quis de plebe haberet ali-
quid contra mores Competentium opponendum, opponeret.* Septem nume-
ro fuisse colligimus ex Ordine Romano. *Ita tamen agendum est, inquit, ut
a primo scrutinio, quod incipit tertia hebdomada in Quadragesima, usque in
Sabbatum sanctum in vigilia Paschæ, septem scrutinia esse debeant, secundum
formam septem donorum Spiritus sancti.* In illis scrutiniis appellabantur no-
mina Competentium, & coram omnibus sistebant se, ut deprehendi pos-
set, si quid esset contra eorum mores objiciendum.

Quæ-

Quæres 9. quæ fuerit vetus Disciplina circa eos, qui ad Catechumenatum admissi in crimen aliquod labeantur.

Resp. non unam fuisse Ecclesiarum Disciplinam. In Hispania, quinquenium pœnitentiæ imponebatur Catechumeno delatori. Ita Conc. 73. Conc. Eliberitani & can. 45. statuitur, ut *qui Catechumenus aliquando fuit, & per infinita tempora nusquam ad Ecclesiam accessit*, a Baptismo non excludatur in fine vitæ. Et can. 68. ut Catechumena, quæ per adulterium concepit, & conceptum necavit, in fine baptizetur. In Oriente Competentes, qui graviter deliquerant, in stationem Catechumenorum secundi gradus; Catechumeni vero secundi ordinis, ad Audientium classem remittebantur; Audientes vero si se flagitiis obstrinxissent, ab ipso Ecclesiæ limine pellebantur, & tanquam ethnici habebantur. T. 1. Con. p. 978. C. 11. p. 975. D. 16. p. 977. E. Constat ex Concilio Nicæno 1. can. 14. *De Catechumenis*, inquit, *& qui lapsi, visum est sanctæ & magnæ Synodo, ut ii tribus tantum annis Audientes, postea orent cum Catechumenis.* Constat etiam ex Conc. Neo-cæleriensi can. 5. T. 2. Con. p. 35. C. T. 1. Con. p. 1482.

Quæres 10. an Catechumeni præ infirmitate & mortis periculo ante expletum Catechumenatus tempus baptizati, postquam convaluissent, fuerint ad Catechumenatum remissi.

Resp. negative, quia Ecclesiæ semper fuit persuasum, per Baptismum omnem penitus culpam & pœnam deleri & expungi; adeoque baptizatos nullis pœnis remanere obnoxios pro peccatis ante Baptismum perpetratis. Unde Concilium Laodicenum can. 47. nihil amplius ab ejusmodi baptizatis postulat, quam ut fidem discant: *Oportet, inquit, eos, qui in morbo Baptismum accipiunt, & deinde resurgunt, fidem ediscere, & nosse quod divino munere digni habiti sunt.* At non ita judicatum fuit de peccatis Baptismum subsequenteribus, utpote gravioribus: pœnitentes enim, qui publicæ pœnitentiæ stadium decurrentes subito morbo correpti absolutionem obtinebant, reddita sanitate ad eum pœnitentiæ gradum remittebantur, in quo morbus eos deprehenderat. 16. p. 1505. A.

Quæres ultimo, quo temporis spatio definitus esset Catechumenatus.

Resp. variam fuisse Disciplinam. Initio Ecclesiæ cum necessitas postulabat, & perspecta erat petentis Baptismum fides & voluntas, statim ei ministrabatur Baptismus, ut constat exemplo Cornelii Centurionis, & Eunuchi. Quin aliquando necessitate urgente Baptismus statim conferebatur, & postmodum instructio sequebatur. Constituta subinde Ecclesia & ipsi reddita pace, Concilium Nicænum I. generale can. 2. statuit, ne amplius, ut factum fuerat, exiguo tempore Catechumeni in statione remanerent. Concilium Eliberitanum can. 42. biennium probationis præscribit; Clemens Papa Epist. 3. (si tamen illius est) sex menses determinat; Synodus Agathensis Judæos per octo menses vult probari, c. 34. Vulgo in Oriente & Occidente tempus Catechumenatus quadraginta fuit dierum, ut constat ex S. Hieronymo Epistola ad Pammachium, sancto Cyrillo Jerosolymitano Catechesi 1. mystagogica, S. Augustino Serm. 13. ad Neophytos, Siricio S. Pontifice Epist. ad Hymerium Episcopum Tarraconensem c. 2. Postea tamen tempus illud ad decem & octo dies contractum fuit, cum feria quarta hebdomadæ quartæ Quadragesimæ Catechismus soleret inchoari. Ita colligitur ex Amalario Lib. de Ecclesiasticis Officiis cap. 8. Yvone Carnotensi Sermone de Sacramento Neophytorum, Ruperto Abbate Lib. 4. de Divinis Officiis c. 18. Hugone Victorino Lib. de Sacramentis cap. 17. Qui vero in Pentecoste

tecoste baptizabantur, totidem diebus ante præparabantur ad Baptismum.

Hæc satis sint de Historia Catechumenatus: qui plura scire voluerit, legat eruditum Opus Vicecomitis Doctoris Collegii Ambrosiani Lib. 2. de antiquis Baptismi ritibus.

An quilibet adultus, sive sanus, sive infirmus, amens, furiosus, mortuus, vel vivus pro mortuo, possit, & debeat baptizari,

Quæres 1. an quilibet adultus cujuscumque nationis sit, sexus vel ætatis, sit baptizandus.

Resp. 1. affirmative, modo adsint prærequisitæ conditiones. Ratio est, quia in Christo Jesu omnes pares sunt. *Quicumque in Christo baptizati estis*, ait Apostolus Galat. 3. v. 27. & 28. *Christum induistis. Non est Judæus, neque Græcus; non est servus, neque liber; non est masculus, neque fœmina. Omnes enim vos unum estis in Christo Jesu.* Hinc est, quod Christus indistinctim jusserit omnes gentes baptizari.

Resp. 2. neminem unquam etiam Gentilem a Baptismo repulsum fuisse, si illum in infirmitate peteret, aut aliquando petiisse constaret, etsi inter Catechumenos antea non fuisset adscriptus. Dico si Baptismum peteret; non petenti enim nec desideranti dari non solebat Baptismus, sed petenti nusquam negatus. Colligitur 1. ex Concilio I. Arelatensi Can. 6. *De his, qui in infirmitate credere volunt*, inquit, *placuit his debere manum imponi*, idest, Confirmationis Sacramentum concedi; quanto magis Baptismi, sine quo nullum aliud conferri potest Sacramentum? Colligitur 2. ex Concilio Eliberitano Can. 39. *Gentiles*, inquit, *si in infirmitate desideraverint sibi manum imponi, si fuerit eorum ex aliqua parte vita honesta, placuit eis manum imponi & fieri Christianos*, supple perfectos per Confirmationem, de qua hic agitur. Si autem Sacramentum hoc Patres illi non denegant Gentilibus illud desiderantibus, quanto minus Baptismum? Colligitur 3. ex Siricio Epist. 1. ad Hymerium Tarraconensem c. 2. ubi sic loquitur: *Quicumque etiam in discrimen naufragii, hostilitatis incursum, obsidionis ambiguum, vel cujuslibet corporalis ægritudinis desperationem inciderint, & sibi unico credulitatis auxilio poposcerint subveniri, eodem, quo poscunt, momento temporis expetitæ regenerationis præmia consequantur.*

Quæres 2. an Catechumenis in periculo mortis constitutis & obmutescentibus, Baptismus aliquando negatus fuerit.

Resp. negatum nunquam fuisse, etsi eum præ morbi violentia non possint postulare: ipsa siquidem Catechumeni conditio, quædam est continua Baptismi postulatio.

Pag. 25. Probatur 1. ex S. Cypriano Epist. 12. ubi ait; *Si qui fuerint periculo præventi, & in exiliu constituti, vigilantia vestra non desit.*
 T. 2. Conc. 2. Ex Conciliis Cartaginensi III. an. 397. Can. 34. ubi ait: *Ut ægrotantes, si per se respondere non possunt, cum voluntatis eorum testimonium hi, qui sui sunt periculo proprio dixerint, baptizentur.* Ex Carthaginensi IV. an. 398. Can. 76. ubi idem statuitur. Ex Arausicano I. an. 441. Can. 12. *Subito obmutescens*, inquit, *prout status ejus est, baptizari aut pœnitentiam accipere potest, si voluntatis, aut præteritæ testimonium aliorum verbis habet, at præsentis in suo nutu.*
 T. 3. Conc. 3. Ex SS. Patribus, Cypriano Ep. 12. & 34. Basilio in Exhortatione ad Ba-

Baptismum, Chrylostomo Catechesi ad illuminandos, Gregorio Nazianzeno Oratione 40. Augustino Lib. i. de adulterinis conjugis, ubi praxim hanc Ecclesiæ diserte confirmat. Sic loquitur c. 26. *Catechumenis ergo in hujus vitæ ultimo constitutis, si morbo seu casu aliquo sic oppressi sunt, ut quamvis adhuc vivant, petere sibi tamen Baptismum, vel ad interrogata respondere non possint, eis quod eorum in fide christiana jam nota voluntas est, ut eo modo baptizentur, quomodo baptizantur infantes, quorum voluntas nulla adhuc patuit. Imo ibid. contendit S. Doctor, Catechumenis, qui ad extremum usque spiritum in crimine vixerunt, sitamen, inquit, desperati jacuerint, Baptismum dandum esse: Quis enim, inquit, scit utrum fortassis adulterinæ carnis illecebra usque ad Baptismum statuerant detineri? Atque communem ibid. occupans objectionem, moribundos fortasse nolle baptizari, respondet, non solum incredibile esse, nec in fine vite hujus baptizari Cathumenum velle; verum etiam si voluntas ejus incerta est, multo satius esse nolenti dare, quam volenti negare, ubi velit an nolit, sic non apparet, ut tamen credibilius sit, cum, si posset, velle se potius dicturum ea Sacramenta percipere, sine quibus jam credidit non se oportere de corpore exire. Observat ibid. S. Doctor, nonnullos, quos damnare pro sua modestia non audet, in oppositam abire sententiam, & praxim.*

Vide Mor. L. 10. de poenit. c. 6. Tom. 6. p. 503. G.

ibid. E.

Idem quoque docet Augustini discipulus Fulgentius in Responsione ad Ferrandum Diaconum Epist. 12. c. 10. Proinde, inquit, firmissime tenenda est illa Canonum sententia paternorum, quæ infirmos jubet, si pro se respondere non valeant, sed eorum voluntati testimonium sui periculo proprio dixerint, baptizari. Rationem addit: *Viderunt enim SS. Patres, ream non esse voluntatem quæ impedita cognoscitur, non mutata.*

Pag. 224.

Quæres 3. utrum Energumeni, amentes, furiosi, sint baptizandi.

Resp. ejusmodi homines, si sani sunt, baptizandos non esse, nisi lucida quædam habeant intervalla, quibus sui compotes facti agnoscant, quid percipiant: si vero sunt infirmi, & antea Baptismum postulaverint, conferri illis debet. Ita colligimus ex Concilio Arausicano I. Can. 15. *Energumenis, inquit, Catechumenis, quantum vel necessitas exegerit, vel opportunitas permiserit, de Baptismate consulendum. Et Can. 13. Amentibus quæcumque sunt pietatis conferenda sunt. Ex Concilio Eliberitano Can. 37. Eos qui ab immundis spiritibus vexantur, si in fine mortis fuerint constituti, baptizari placeat. Idem colligimus ex Innocentio III. Cap. Majores. De Baptismo & ejus effectu. Dormientes, inquit, & amentes, si priusquam amentiam incurrerent aut dormirent, in contradictione persisterent, quia in eis intelligitur contradictionis propositum perdurare, etsi fuerint sic immergi, characterem non suscipiunt Sacramenti: secus autem si prius Catechumeni extitissent, & habuissent propositum baptizandi; unde tales in necessitatis articulo consuevit Ecclesia baptizare. Excipiendi tamen sunt ii, qui ab infantia amentes fuere, qui velut infantes haberi debent, & proinde baptizandi.*

Tom. 3. Conc. p. 1450. B. Ibid. A. Tom. 1. Conc. p. 974. E. Decret. P. 1387. n. 50.

Quæres 4. an mortui sint baptizandi, vel vivi pro mortuis?

Resp. negative. Errorem hunc Cataphrygibus tribuit Philastrius, Marcionitis, Chrylostomus Homil. 40. in caput 15. primæ ad Corinth. Cerinthianis, Epiphanius hæresi 28. nu. 6. quamvis de hoc illorum errore Veteres fileant, ut Irenæus, Justinus, Clemens Alexandrinus, & Tertullianus.

Ratio responsionis est, quia mortui sunt extra viæ statum, adeoque nul-

nullius Sacramenti percipiendi capaces: vivi autem, etsi pro mortuis orare possint, ac laboriosa pœnitentiæ opera pro illis sustinere, eorum tamen loco baptizari non possunt, quia Baptismus soli prodesse potest suscipienti; ei vero qui illum non recepit, cum peccatum originale dimissum non fuerit, & omnino sit ab Ecclesia alienus, nec Baptismus, nec alia Fidelium suffragia prosunt.

Quis ergo, inquires, sibi vult S. Paulus primæ Corinth. 15. v. 29. cum ait: *Alioqui quid facient qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? ut quid & baptizantur pro illis?*

Resp. in hujus loci expositione multum desudare Interpretes, quorum novem interpretationes adducit Estius in hunc locum. Sunt qui, *baptizantur*, eo loci interpretantur, *affliguntur*. Sunt qui verum Baptismum intelligunt, & volunt baptizari pro mortuis, idem esse, ac baptizari metu mortis, seu propter mortem instantem, quod Chnicis solemne erat; ex quo S. Paulus argumentum colligit pro demonstranda veritate futuræ Resurrectionis: si enim propter mortem quis baptizatur, ut sibi mortuo bene sit: ergo post mortem homo meliori sui parte superstes est, & carnem, quam moriendo exuit, resurgendo resumet: ergo futura est corporum resurrectio: quod unum demonstrandum susceperat Apostolus.

QUÆSTIO QUARTA.

De effectibus Baptismi.

Multa hîc quærit S. Thomas, quæ ad duo generatim capita revocari possunt, in quibus omnis Baptismi effectus continetur: nempe ad gratiam sanctificantem, & ad characterem per Baptismum productum. Supra jam ostendimus Baptismum producere in infantibus fidem, ac gratiam sanctificantem habitualementem; hîc itaque generatim de utroque Baptismi effectû duobus sequentibus differemus Articulis.

ARTICULUS PRIMUS.

An Baptismus gratiam sanctificantem, & plenam, tum quoad culpam, tum quod pœnam, peccatorum remissionem conferat.

ERRORES.

Circa effectus Baptismi errarunt Hæretici per defectum & per excessum: primi veros effectus Baptismo denegarunt, alii falsos affinxerunt.

Quantum ad primum, nonnulli Origenistæ, teste Proclo Origenista, apud S. Epiphanium hæresi 64. docuerunt peccata sopiri & tegi, non vero radicitus tolli Baptismum.

Massaliani dixerunt, Baptisma suscipientibus nihil prodesse. Ita refert Theodoretus Lib. 4. hæretic. fabul.

Nonnulli ætate S. Gregorii Magni idem censuere, sicut colligitur ex L. 9. Ep. 39. nunc Lib. 11. Epist. 45. ubi ait multos accusatos fuisse, quod dicerent Baptisma peccata penitus non auferre.

Pelagiani negantes originale peccatum, consequenter negabant illud per

per Baptismum tolli: imo calumniabantur Catholicos, quasi docerent Baptismum non conferre indulgentiam omnium peccatorum, nec auferre crimina, sed radere. Calumniam refert S. August. L. 1. contra duas Epistolas Pelagianorum c. 13.

Novatores Lutherani ajunt quidem peccata per Baptismum non imputari, sed negant ea vere tolli, & deleri. In puero, inquit Lutherus articulo 2. ex iis, quos Leo X. damnavit: post Baptismum negare remanens peccatum, est Paulum & Christum simul conculcare.

Tom. 14.
Conc. p.
392. B.

Calvinus in Antidoto Conc. Trid. sess. 5. Neque per Baptismum, inquit, statim uno die extinguatur peccatum; sed quia deletur reatus, imputatione nullum est.

Quantum ad secundum, Jovinianus existimavit ita radicitus evelli peccatum per Baptismum, ut nunquam possit repullulare; adeoque legitime baptizatum peccare non posse.

Novatores superioris sæculi istos quinque effectus Baptismo affingunt: 1. quod baptizatus damnari non possit, etiamsi velit, nisi nolit credere. 2. quod Baptismus liberet ab obedientia divinæ legis. 3. quod liberet ab observandis legibus humanis. 4. quod liberet ab omnibus votis. 5. quod sola memoria Baptismi justificet a peccatis, quæ fiunt post Baptisma. Huic quintuplici errori totidem Canones opponit Conc. Trid. sess. 7. de Baptismo, nempe Canonem 6. 7. 8. 9. & 10. Non est hujus loci eos omnes errores & expendere & refellere: legatur Bellarminus L. 1. de Baptismo c. 12. & sequentibus.

Inter O-
pusc. Edit.
Gen 1554
p. 687.

PRIMA CONCLUSIO.

Baptismus confert gratiam interiorem sanctificantem, per quam baptizatus renascitur, regeneratur, innovatur, fit Dei filius, Christi membrum, unius cum eo spiritus, vitæ æternæ compos &c.

Probantur hi Baptismi effectus ex Scriptura.

Primæ ad Corinth. 6. v. 11. *Abluti estis, sanctificati estis, justificati estis.*

Ad Titum 3. v. 5. *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus sancti.*

Joan. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in Regnum Dei.* Cujus novæ nativitatis rationem exponens Christus, ait: *Non mireris quia dixi; Oportet vos nasci denuo. Quod natum est ex carne, caro est; quod natum est ex spiritu, spiritus est.* Unde baptizati dicuntur infantibus modo genitis similes, ob vitæ scilicet novitatem & interiorem mutationem. *Sicut modo geniti infantes, rationabiles sine dolo lac concupiscite,* inquit S. Petrus primæ Epistolæ cap. 2. v. 2.

Galat. 3. v. 26. *Omnes filii Dei estis ... Christum induistis.*

Rom. 8. v. 17. *Si autem filii & hæredes; hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi.*

Rom. 6. v. 3. & 4. *Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus. Consepulti enim sumus cum illo per Baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus.*

Ephes.

Ephes. 4. v. 3. *Solliciti, inquit Apostolus, servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae. Unus Dominus, una fides, unum Baptisma: unus Deus & Pater omnium.*

Clariora sunt hæc Scripturæ testimonia, quam ulla interpretatione nostra possit lux ipsius afferri.

Ed. Paris.
1621.

T. 2. App.
p. 51. A.

Hos omnes Baptismi effectus eleganter enumerat S. Chrysostomus Hom. ad Neophytos. *Ecce, inquit, libertatis serenitate perfruuntur, qui tenebantur paulo ante captivi; & cives Ecclesiæ sunt, qui fuerunt in peregrinationis errore; & iustitiæ in sorte versantur, qui fuerunt in confusione peccati. Non enim tantum sunt liberi, sed & sancti, non tantum sancti, sed & iusti; nec solum iusti, sed & filii; nec solum filii, sed & hæredes; nec solum hæredes, sed & fratres Christi; nec tantum fratres Christi, sed & cohæredes; non solum cohæredes, sed & membra; non tantum membra, sed & templum; non tantum templum, sed & organa Spiritus. Vides quot sint Baptismatis largitates? Sed multis quidem videtur cælestem gratiam in peccatorum tantum remissione consistere; nos autem honores computavimus decem. Et Hom. 1. ad illuminandos, ait Baptismum appellari lavacrum regenerationis: quia non solum nobis peccata remittit, neque solum delicta purgat; sed ita id præstat, ac si denuo generati essemus.*

Ed. nov.
T. 2. p.
229. E.

Fœcundissimi sunt SS. Patres in enumerandis & extollendis Baptismi effectibus: eorum plurima testimonia supra retulimus, ubi de necessitate Baptismi agebamus.

SECUNDA CONCLUSIO.

Baptismus perfecte tollit omnia peccata, tam ratione culpæ, quam pœnæ.

Probat 1. ex Scriptura. Act. 2. v. 38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum, Act. 22. v. 16. Paulo dicitur: Exsurge, & ablue peccata tua.*

Quod vero illa peccatorum remissio plena sit atque perfecta, constat ex eadem Scriptura.

Joan. 13. v. 10. *Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Rom. 8. v. 1. Nihil ergo damnationis est in iis, qui sunt in Christo Jesu. Quod testimonium intelligitur a Concilio Tridentino de iis, qui sunt baptizati: porro qui baptizati sunt, Christum induerunt. Galat. 3. v. 27. & in morte ipsius baptizati sunt, ac consepulti cum ipso, justificati a peccato. Rom. 6. v. 3. Et primæ Corinth. 6. v. 11. post enumerata gravissimorum peccatorum genera, sic pergit Apostolus: Et hæc quidem fuistis, sed abluti estis; sed sanctificati estis, sed justificati estis. Denique primæ Joan. 1. v. 8. Sanguis Jesu Christi filii Dei emundat nos ab omni peccato.*

Plenam autem esse etiam quod pœnam remissionem illam peccatorum, colligitur ex iis testimoniis prima Conclusionem citatis, in quibus homo dicitur per Baptismum renasci, regenerari, renovari, ac velut infans modo genitus. Cum vero nova illa nativitas & renascentia omnem penitus culpam abradat & deleat, nihilque veteris hominis remanere permittat, omne quoque pœnæ persolvendæ debitum extinguit. Ita vero perfectam esse hanc peccatorum remissionem, ut non modo non tegantur propter non imputationem, sed etiam radicitus tollantur & deleantur, constat ex modo loquendi ejusdem

Scri-

Scripturæ: tum quia verbum, *renasci, regenerari, renovari*, quo utitur, hoc importat: tum quia ait, nos aqua baptismali *mundari*. Sicut igitur aqua sordes corporis non tegit, sed diluit & mundat, ita aqua baptismalis sordes animæ non tegit, sed omnino abstergit, penitusque tollit. Ephes. c. 5. vers. 26. *Christus mundavit Ecclesiam lavacro aquæ in verbo vitæ*. Hebr. 10. vers. 22. *Abluti corpus aqua munda*. Hoc pronuntiaverat Ezechiel c. 36. v. 25. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris*. Tum denique, quia id manifeste important exempla, quibus Deus utitur apud Isaiam c. 1. v. 18. *Si fuerint, inquit, peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur; & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt*.

Probatur 2. ex Ss. Patribus. Ex infinitis propemodum, quæ adduci possent testimoniis, expressiora nonnulla seligemus.

Pag. 224.

Ex Tertulliano L. de Baptismo c. 1. *Felix, inquit, Sacramentum aquæ nostræ, qua abluti delictis pristinae cæcitatibus, in vitam æternam liberamur*. Et postea: *Quid ergo? Nonne mirandum, & lavacro dilui mortem? Et c. 4. Spiritus, inquit, supervenit de Cælis, & aquis superest sanctificans eas de semetipso, & ita sanctificatæ vim sanctificandi combibunt*. Et c. 5. *Exempto reatu, eximitur & pœna. Ita restituitur homo Deo, ad similitudinem ejus qui retro ad imaginem Dei fuerat*.

Ibid. B.

P. 225. C.

P. 226. C.

Ex S. Clemente Alexandrino Lib. 1. Pædagogi cap. 6. *Multis modis, inquit, vocatur hoc opus: gratia, illuminatio, perfectum, & lavacrum. Lavacrum quidem, per id quod peccata abstergimus: Gratia autem, qua remittuntur pœnæ, quæ peccatis debentur: Illuminatio autem, per quam sanctam illam & salutarem lucem intuemur; hoc est, per quam id, quod est divinum, perspicimus: Perfectum autem dicimus; cui nihil deest*.

P. 69. A.

Ex S. Gregorio Nazianzeno Oratione 40. *Donum, inquit, vocamus gratiam, Baptismum, unctionem, illuminationem, incorruptionis indumentum, regenerationis lavacrum, sigillum, ac denique excellentissimo quovis nomine appellamus. Ac postquam uniuscujusque nominis rationem reddidit, sic concludit: Hæc Baptismi gratia & facultas est, non Orbem terrarum, ut olim, aquis obruens, sed uniuscujusque hominis peccatum purgans, easque obstructions, vel maculas, quæ vitio contrahuntur, prorsus abstergens*.

Tom. 1. p. 638. D.

Ibid. pag. 641. A.

Ex S. Gregorio Nysseno Oratione in Baptismum Christi, ubi sic loquitur: *Compunctum notis peccatorum, & malis moribus inveteratum gratia regia eo redigimus, ut innocens sit sicut infans. Ut enim modo natus puellus a criminibus & pœnis liber est, ita etiam regenerationis puer non habet, cujus nomine causam dicat, ut qui regio dono causæ dictioni exemptus, & a rationibus vitæ reddendis liberatus sit*.

Ed. Par. 1615.

Tom. 2. p. 801. A.

Ex S. Hieronymo Epist. 82. ad Oceanum: *Omnia scorta, inquit, & publicæ colluvionis sordes, impietas in Deum, parricidium, & incestus in parentes, atque in extraordinarias voluptates utriusque sexus mutata natura, Christi fonte purgantur &c. Omnia nobis Baptismate condonata sunt crimina; nec post indulgentiam, Judicis metuenda est severitas, dicente Apostolo: Et hæc quidem fuistis, sed abluti estis &c.*

To. 4. pag. 2. p. 648.

Ibid. pag. 649.

Ex S. Aug. in Enchyridio ad Laurentium c. 64. *Baptismatis munus, inquit, contra originale peccatum donatum est, ut quod generatione attractum est, regeneratione detrahatur; & tamen activa quoque peccata quæcumque corde, ore, opere, commissa invenerit, tollit. Hac ergo excepta magna indulgentia,*

Tom. 6. p. 220. B.

ibid. pag. 574. D. *tia, unde incipit hominis renovatio, in qua solvitur omnis reatus &c. Et L. 3. seu ferm. de Symbolo ad Catechumenos c. 10. Omnia, inquit, prorsus delicta delet sanctum Baptisma, & originale & propria; dicta, facta, cogitata, cognita, incognita, omnia dimittitur. Innovat hominem, qui fecit hominem; donat delicta, qui non querit merita. Denique L. 2. de peccatorum meritis & remissione c. 28. Si, inquit, continuo post Baptismum sequatur ex hac vita emigratio,*

Tom. 10. p. 65. A. *non erit omnino, quod obnoxium hominem teneat, solutis omnibus, quae tenebant.*

Oper. Inn. Ed. Colon. 1575. Denique ex Innoc. III. Elucidatione in quartum Psalmum Pœnitentialem. Sciendum est, inquit, quod fides Christi, quae justificat impium, revera mundat a culpa, sed non semper ab omni pœna. Sacramentum vero Baptismi, si digne sumatur, liberat omnino a culpa pariter; & a pœna.

Tom. 1. p. 272. Tam certa & constans fuit hæc apud Veteres fides, ut baptizatis nulla imponerent opera laboriosa & satisfactoria. Ita colligimus ex S. Clemente L. 2. Constitutionum c. 41. S. Basilio in Exhortatione ad Baptismum. S. Ambrosio c. ult. L. de Elia & jejuniis. S. Chrysostomo Hom. 1. ad baptizandos, & S. Gregorio Nazianzeno in Orat. 40. ubi sic loquitur: Ecquando

Tom. 1. p. 657. B. *ibid.* *tantum laboris susceperis, quantum Æthiopum Regina &c. Et ecce plusquam Salomon hic &c. Hoc argumento, adversus eos, qui Baptismum differunt, amplificato, sic colligit: Cum autem tibi nec labore ullo, nec opera ulla suscepta, rei expetitæ compotem fieri liceat, quæ tandem stultitia est, donum in aliud tempus rejicere? Sitientes venite ad aquas, hortatur Isaias &c. O ingentem benignitatis celeritatem! O facilem contrahendi rationem! Hoc bonum sola voluntate venale tibi proponitur, cupiditatem ipsam Deus ingentis pretii loco habet. Sitit sitiri; bibere cupientibus potum præbet; cum ab eo beneficium petitur, beneficio afficitur.*

Probatur denique ex Conciliis Florentino & Tridentino.

Tom. 13. Conc. pag. 539. E. Florentinum in Decreto Eugenii, ait morientes post Baptismum statim ad Regnum Cœlorum pervenire, atque idcirco nullam baptizatis pro peccatis præteritis imponendam esse satisfactionem.

Tom. 14. Conc. pag. 752. E. Tridentinum sess. 5. can. 5. sic decernit: Si quis per Jesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, at etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet, sed illud dicit tantum radi aut non imputari, anathema sit.

Dices 1. Remanet in baptizatis concupiscentia; sed illa, teste Apostolo Rom. 7. v. 20. peccatum est.

Resp. cum S. August. L. 1. de nuptiis & concupiscentia c. 23. concupiscentiam (secluso voluntatis consensu) non esse formaliter peccatum; sed eam ab Apostolo appellari peccatum, quia est a peccato, & ad peccatum inclinatur: Sicut, inquit S. Doctor, vocatur lingua locutio, quam facit lingua; & manus vocatur scriptura, quam facit manus. Relinquitur autem in baptizatis concupiscentia ad agonem & exercitium virtutis. Audiantur Patres Tridentini Sess. 5. in Decreto de peccato originali. In renatis

Tom. 10. p. 299. C. *nihil odit Deus: quia nihil est damnationis iis, qui vere confepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem... ita ut nihil prorsus eos ab ingressu Cœli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur & sentit; quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed viriliter per Christi Jesu gratiam repugnantibus, non valet: quinimmo qui legitime certaverit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum ap-*

Tom. 14. Conc. pag. 753. A. *pel-*

pellari, quod vere & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit anathema sit.

Dices 2. Si remittitur in Baptismo omnis peccati reatus, omnisque pœna, quomodo supersunt pœnalitates, quibus baptizati obnoxii sunt; quales sunt, morbi, fames, sitis, mors ipsa, quæ est stipendium peccati; sublata quippe causa, deberet omnis effectus consequens tolli.

Resp. plures a Ss. PP. rationes & causas afferri, cur omnes illæ pœnalitates relictæ sint in baptizatis.

Prima, ut Deus ostenderet, quid hominis culpa mereatur, & quid sua gratia donetur. Ita sanctus Aug. L. 14. de Civ. Dei c. 26. Tom. 7. p. 377. D. E.

Secunda, ut sicut homo in Paradiso deliciarum habuit umbram æternæ felicitatis, ita hac in valle miseriarum umbram haberet damnationis æternæ, sanctus Augustinus in Enchyridio c. 25. Tom. 6. p. 206.

Tertia, ne si adderetur carni fœlicitas, imminueretur fidei fortitudo. Idem sanctus Aug. L. 13. De Civ. Dei c. 4. Tom. 7. p. 328. A.

Quarta, ut virtus in infirmitate perficeretur, & circumferret homo testimonium sui peccati. Idem Sanctus Aug. L. 6. Operis imperfecti contra Julianum c. 26. & 29. Tom. 10 p. 1343 F. G. & pag. 1358. E.

Quinta, ut intelligeremus totum Sacramentorum fructum, non ad hanc præsertim vitam temporalem, sed ad æternam referri debere. Idem sanctus August. in Enchyridio c. 6. Eandem rationem adducit Magister L. 4. dist. 4. lit. F.

Ad rationem subjunctam, nempe sublata causa debere tolli omnem effectum, dico id quidem aliquando verum esse posse de causa physica & necessaria, cujus influxus actualis necessarius est ad effectum conservandum; non vero de causa dumtaxat morali & meritoria, qualis est peccatum: secluso siquidem originis peccato, potuissent istæ pœnalitates esse in statu puræ naturæ, non quidem quatenus pœnalitates, sed ut appendices naturæ, ut esse possent, & *proficiendi admonitio, & perfectionis exordium*, ait sanctus Aug. L. 3. de libero arbitrio c. 20. Tom. 1. p. 633 A.

Dices 3. Peccata ante Baptismum commissa puniuntur a Magistratibus Christianis; non ergo per Baptismum omnis pœna remittitur.

Resp. dist. consequens: non remittitur apud homines, quorum interest publica peccata, quæ communitatem & pacem perturbant, castigare, ac reprimere, concedo: apud Deum, nego.

Quæres 1. utrum effectus Baptismi æqualis sit in omnibus baptizatis.

Resp. 1. erga infantes propriæ dispositionis incapaces æqualem omnino esse Baptismi effectum.

Resp. 2. erga adultos æqualem esse effectum, quantum ad characterem; quantum vero ad gratiam, dico æqualiter affectis & dispositis æqualem conferri, inæqualem vero, si inæqualiter sint affecti. Colligitur ex Concilio Tridentino sess. 6. cap. 7. ubi asserit in baptizatis justitiam recipi, secundum mensuram, quam Spiritus partitur singulis, prout vult, & secundum propriam cujusque dispositionem & cooperationem. Ratio est, quia quæ agunt juxta dispositionem subjecti, æqualem vel inæqualem producant effectum, pro æquali vel inæquali dispositione subjecti: atqui sic agunt Sacramenta. Etsi enim vi propria & ex opere, ut dicitur, operato gratiam producant, in adultis tamen prævias exigunt conditiones, ut suum in illis effectum fortiantur. Sicut enim agentia naturalia, quæ toto suo impetu agunt, ubi major occurrit in subjecto

Ibid. pag.
815. D.

dispositio , fortius & intensius operantur , ita & nostra Sacramenta ;
Quæres 2. quid efficiat Baptismus in homine jam per charitatem per-
fectam justificato .

Resp. 1. ex Concilio Tridentino sess. 14. c. 4. contingere aliquando pos-
se contritionem esse charitate perfectam , & hominem Deo reconciliare ,
priusquam percipiatur Sacramentum , quo casu docet idem Concilium , re-
conciliationem ipsi contritioni sine Sacramenti voto, quod in illa includitur,
non esse adscribendam .

Resp. 2. hoc in casu sex bona enumerari posse quæ ex reali Baptismi
perceptione consequuntur . Primum est character baptismalis , quem ne-
mo sine Baptismo realiter percepto consequitur . Secundum , gratiæ aug-
mentum . Tertio , remissio peccatorum , quæ post justificationem interim
committi potuerunt . Quartum , plena remissio pœnæ temporalis . Quin-
tum , securitas remissionis peccatorum . Cum enim nemini de sua justifica-
tione , nondum percepto Baptismi Sacramento , facile sit præsumendum ,
securitatem quamdam , idest bonam confidentiam cum tranquillitate con-
scientiæ præstat Sacramentum , etiam iis , qui jam ex contritione perfecta
cum voto Sacramenti justificati sunt . Sextum denique , externa seu visi-
bilis incorporatio hominis in Ecclesia Christi .

A R T I C U L U S II.

*De characterè Baptismi , & de Baptismo fide suscepto ; an recedente
fitione reviviscat .*

Observandum 1. de characterè , qui per tria Sacramenta imprimitur ,
& quæ idcirco iterari non possunt , nos generatim jam egisse
in Tractatu de Sacramentis in genere , ubi loquendo de celebri con-
troversia Cypriani , Firmiliani , & aliorum Rebaptizantium , observavimus
eos non idcirco rebaptizasse ab Hæreticis baptizatos , quod existima-
rent Baptismum , cum validus est , non imprimere characterem : sed
quod contenderent nullum plane esse Baptismum ab Hæreticis datum :
unde non tam iteratus ipsis videbatur Baptismus , quam primo legitime
collatus .

Observandum 2. fitionis nomine hîc non intelligi simulationem , qua
quis dum exterius baptizatur , intra se tamen reluctatur Baptismo , nec
intendit baptizari ; sed intelligi pravam animi dispositionem , qua gratiæ
baptismali obicem & impedimentum opponit .

Observandum 3. verbum istud *reviviscere* , denotare effectum Baptismi ,
qui spectari potest sive respectu peccatorum , quæ Baptismum præcesse-
runt , sive respectu ipsius fitionis , idest peccati , quod in ipsa Sacramen-
ti perceptione committitur , sive denique respectu peccatorum subsequen-
tium ipsum Baptisma : & quæritur , an recedente fitione , & accedente
pœnitentia , Baptismus suum plenum & integrum consequatur effectum .
Qua in controversia dissentiunt more suo Scholæ Theologi . Sunt qui
omnia peccata , sive ante , sive post Baptismum commissa , velint , rece-
dente fitione , virtute Baptismi deleri : sunt qui censent ea per pœniten-
tiam auferri : sunt qui distinguunt inter pœnam & culpam , ac volunt
virtute Baptismi , recedente fitione , deleri quidem peccata quoad culpam ,
sed

sed non deleri quoad pœnam, saltem ea, quæ post Baptismum perpetrata sunt per pœnitentiam: sunt denique, qui facta distinctione peccatorum, quæ ante & post Baptismum commissa sunt, aut simul cum ejus perceptione, docent peccata Baptismum antecedentia, recedente fictione, deleri virtute Baptismi; peccata vero subsequencia deleri per pœnitentiam. His observatis, sit

PRIMA CONCLUSIO.

Baptismus imprimit animæ indelebilem eharacterem, quo fit, ut non possit iterari.

Prob. 1. tribus potissimum Scripturæ testimoniis, quæ Ss. Patres de non iterando Baptismo interpretantur.

I. Ex capite quarto Epistolæ ad Ephesios vers. 5. *Unus Dominus, una fides, unum Baptisma*, quia scilicet semel tantum conferri potest. Sic exponunt S. Cyrillus Jerosolymitanus Præfatione in Catecheses, S. Leo ut colligitur ex Gratiano in Decreto: *De consecratione*, dist. 4. can. *Non licet*. S. Thom. in 4. dist. 3. Hugo L. 2. de Sacramentis part. 6. cap. 13.

Neque dicas, non minus fidem unam appellari, quæ tamen potest amitti & reparari; namque fides una dicitur ratione objecti, & motivi, non ratione sui; Baptismus vero dicitur unus ratione sui, quia semel hominem consecrat, nec potest iterari.

II. Ex c. 13. Joan. vers. 10. ubi Christus ait: *Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus*, quem locum de Baptismo nusquam iterando interpretantur Optatus L. 4. S. Ambrosius L. de initiandis c. 6. S. Aug. L. 2. de Baptismo contra Donatistas c. 14. & Tract. 57. in Joan. c. 13. S. Bernardus sermone de Cœna Domini.

III. Ex cap. 6. Epist. ad Hebr. v. 4. *Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati: & prolapsi sunt, rursus renovari ad pœnitentiam*, quem locum Ss. Patres intelligunt de renovatione per alterum Baptismum plane impossibili. Ita Sanctus Ambrosius L. 2. de Pœnitentia cap. 2. Sanctus Epiphanius hæresi 59. quæ est contra Catharos, Sanctus Hieronymus L. 2. contra Jovinianum, Sanctus Augustinus in inchoatione Commentarii in Epistolam ad Romanos, Sanctus Cyrillus L. 5. in Joan. cap. 17. Sanctus Damascenus L. 4. de fide cap. 10. Sanctus Chrysostomus, Theodoretus, Sedulius, Haimo, Theophilactus, Oecumenius in hunc locum.

Confirmatur ex eo, quod Novatianis citatum Apostoli testimonium opponentibus, ut probarent semel lapsis post Baptismum non posse Ecclesiam per Pœnitentiam veniam indulgere, respondent Ecclesiæ Doctores, Apostolum eo loci loqui de Baptismo, qui non potest iterari, non vero de Pœnitentia, quæ toties potest & debet iterari, quoties peccatum fuit.

His testimoniis positivis addi potest, & negativum istud argumentum: scilicet, Multi leguntur in sacris Litteris baptizati: at ne unus quidem legitur iterum baptizatus, saltem eorum, qui Baptismo Christi tincti fuerant: ergo evidens est argumentum, expresse voluisse Christum, ut qui semel rite & debite baptizatus est, iterum non baptizetur.

Prob. 2. perpetua Ecclesiæ Traditione, unanimi Ss. Patrum consensu, &

Tom. .p.
107. A.

Conciliorum auctoritate firmata. Multa in Tractatu de Sacramentis in genere adduximus SS. Patrum, Ecclesiæ tum Græcæ tum Latinæ, testimonia, quæ hic rursus exscribere opus non est: unum tantum addam, nemine Baptismi semel rite collati iterationem instar sacrilegii semper in Ecclesia habitam fuisse, sicut videre est apud Gratianum causa 1. q. 1. & De Consecratione dist. 4. Quin etiam legibus Imperatorum ultimo supplicio, & Canonibus Ecclesiasticis pœna dispositionis, & irregularitatis puniebantur, qui Baptismum iterare ausi fuissent. Unde S. Aug. L. 2. de Baptismo contra Donatistas c. 11. ait: *Quid sit perniciosius, omnino non baptizari, an rebaptizari, judicare difficile est.*

T. 14. Conc.
p. 788. B.

Hac inspecta & probata perpetua Traditione tum scriptis, tum viva voce ad nos usque propagata, Ecclesia, quæ est columna, firmamentum veritatis, adversus quam portæ inferi nusquam prævalebunt, in Conc. Trid. sess. 7. can. 11. sic definivit: *Si quis dixerit, verum & rite collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negaverit, cum ad pœnitentiam convertitur, anathema sit.* Et can. 9. de Sacramentis in genere, eadem Sessione: *Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est signum quoddam spiritale, & indelebile, unde ea iterari non possunt, anathema sit.* Idem edixerat Concilium Florentinum in Decreto.

16.p.777.C.

Probatur denique rationibus quas adducunt SS. Patres.

Tom. 9. p.
45. C.

Prima petitur ex duplici comparatione, qua utitur S. Aug. Sicut enim (inquit) regale signum monetæ impressum manet etiam inter hostes, & peregrinos atque a Rege remotissimos; ita signum Christi impressum per Baptismum remanet in iis, qui Christi castris derelictis, & abnegata fide, tenentur sub potestate dæmonis. Hac comparatione utitur S. Doctor L. 2. contra Epistolam Parmeniani c. 13. Altera comparatio sumitur ex characterē militari, quam ibidem affert: *An forte, inquit, minus hærent Sacramenta christiana, quam corporalis hæc nota, cum videamus nec apostatas carere Baptismate, quibus utique per pœnitentiam redeuntibus non restituitur, & ideo amitti non posse judicatur.*

To. 3. p. 2.
p. 383.

Secunda ratio est, quia Baptismus est regeneratio & nova quædam nativitas spiritualis, Joan. 3. v. 5. Sicut igitur una est generatio, ita & regeneratio. Ita S. Aug. Tract. 12. in c. 3. Joannis.

Tom. 6. p.
115.

Tertia: quia Baptismus est similitudo, & repræsentatio mortis Christi; quod probat S. Aug. c. 52. Enchiridii, ex Apostolo Rom. 6. v. 3. & 4. At Christus, ut ibidem ait Apostolus, *semel mortuus est.* Ita S. Basilii L. de Spiritu Sancto c. 15. Isidorus L. 2. de Officiis Ecclesiasticis c. 24. Damascenus L. 4. de fide c. 10.

T. 2. p. 57.
col. 1. C.

Quod si dicas, Eucharistiam esse pariter repræsentationem mortis Christi, quæ tamen multoties potest percipi, respondet Estius L. 4. dist. 4. §. 14. *Sacrificium Eucharistiæ representare mortem Christi absolute, & quidem eo pacto, ut illa repræsentatio ordinetur ad commemorationem mortis Dominicæ, & gratiarum actionem, quæ frequens, & quotidiana debet esse, ideoque ipsum rectissime frequentari; Baptismo autem non absolute repræsentari mortem Christi, sed quatenus eam semel passus postea resurrexit ad vitam beatam, amplius non moriturus. Repræsentatur autem non in imagine aut in sacrificio, sed in nobis ipsis, qui proinde per Baptismum commori Christo dicimur. Unde & exhortationis materiam accepit Apostolus, ostendens eum, qui semel baptizatus est, &*

per

per Baptismum peccato mortuus, non debere amplius in veterem relabifervitatem, sed deinceps in novitate vitæ ambulare.

Quarta quia peccatum originale semel contractum & deletum nunquam revocatur: ergo nec remedium ad illud expungendum institutum repeti debet.

Quinta: Circumcisio quæ fuit Baptismi figura, repeti non poterat: ergo nec Baptismus.

Sexta: Per Baptismum homo Deo consecratur: at quod semel est consecratum, iterum non consecratur. Has rationes attingit S. Thom. 3. p. q. 66. art. 9. in corpore.

Quæres, an sint baptizandi ii, de quorum Baptismo dubitatur.

Resp. si legitimum sit dubium, posse eos baptizari sub conditione, de qua forma conditionalis lege si, vacat, quod diximus in Tractatu de Sacramentis in genere q. 2. art. 6.

SECUNDA CONCLUSIO.

Baptismus tum in hæresi, tum in schismate, tum in Ecclesia ipsa catholica fide susceptus, recedente fictione, omnia peccata, quæ ipsum præcesserant, penitus tollit; peccata vero Baptismum subsequuta, delentur per Pœnitentiam.

Tres sunt Conclusionis partes.

Prima pars de Baptismo in hæresi aut schismate percepto, probatur ex S. Aug. L. 3. de Baptismo c. 13. ubi sic loquitur: *Si autem quamvis apud Hæreticos vel Schismaticos idem sit Baptismus Christi, non tamen ibi operatur remissionem peccatorum, propter eandem discordiæ fœditatem & dissensionis iniquitatem; tunc incipit valere idem Baptismus ad dimittenda peccata, cum ad Ecclesiæ pacem venerint: non ut jam vere dimissa non retineantur, neque ut ille Baptismus quasi alienus aut alius improbetur, aut alter tradatur; sed ut idem ipse, qui propter discordiam foris operabatur mortem, propter pacem intus operetur salutem.* Similia legi possunt c. 18. *ib. p. 118.* ejusdem Libri, & Lib. 2. contra Cresconium cap. 12. & L. 1. de Baptismo contra Donatistas cap. 12. *Tom. 6 p. 114. C.*

Secunda pars, quæ est de Baptismo fide in Ecclesia catholica percepto; probatur ex eodem S. Aug. L. 1. de Baptismo contra Donatistas c. 12. Sicut autem, inquit, in illo, qui fide accesserat, fit ut non denuo baptizetur sed ipsa pia correctione & veraci confessione purgetur, quod non posset sine Baptismo, ut quod ante datum est, tunc valere incipiat, cum illa fictio veraci confessione recesserit. Et L. 7. c. 53. inquirens in validitatem Baptismi in Ecclesia fide dati vel accepti, contendit nihil interesse, an hoc fiat in Ecclesia, an extra Ecclesiam: in Ecclesia autem si factum fuerit, cum hoc proditur neminem Baptismum repetere, sed culpa aut excommunicatione puniri, aut pœnitentia sanari: *An plus valent, inquit, ad confirmandum Sacramentum illi veraces, inter quos agitur, quam ad frustrandum illi fallaces, a quibus agitur, & in quibus agitur? Et tamen si postea prodatur nemo repetit sed aut excommunicando punitur illa simulatio, aut pœnitendo sanatur.* *ibid. pag. 102. A.B.*

Quin & ipsi Donatistæ, etsi concederent Baptismum apud se cum perversa dispositione perceptum, expertem esse gratiæ, eum tamen non repetebant, cum sublata fictione vires suas exercet. Inde S. Aug. argu-

mento ad hominem eos premit, & ostendit non esse quoque repetendum Baptisma datum ab Hæreticis, etsi gratia sit destitutum.

Ratio etiam suffragatur: Namque peccatum originale cæteraque ante Baptismum, & simul cum perceptione Baptismi commissæ, non subjacent Ecclesiæ clavibus: neque enim Sacramentum Pœnitentiæ est per se institutum in remedium peccati originalis, aut actualium, quæ antecedunt Baptismum, sed eorum tantum, quæ subsequuntur; igitur si remittantur ejusmodi peccata, ut de facto ea remitti docet S. Augustinus, per virtutem Baptismi remitti necesse est, qui velut flumen, repagulis remotis exundat, ac omni obice sublato, sopitam antea & quasi suspensam efficaciam suam sortitur.

Unde immerito Vasq. disp. 159. c. 3. n. 35. ait S. Aug. nullum ex Scripturis, aut Traditione, aut Ecclesiæ definitione, aut ratione argumentum habere, ut Baptismo tribuat privilegium quo possit, recedente fictione, reviviscere. S. quippe Doctor non ex se tale excogitavit & finxit privilegium, sed quod a suis prædecessoribus certa traditione acceperat, hoc ipse propugnavit & asseruit. Inde est, quod S. Greg. Magnus L. 9. Epistolarum Epist. 61. nunc L. 9. Epist. 67. ait, *ab antiqua Patrum institutione manasse; ut qui in hæresi baptizati fuerint, aut unctione chrismatis, aut impositione manuum, aut sola professione fidei ad sinum matris Ecclesiæ revocentur. Et mox subjungit: Quia sanctum Baptisma, quod apud Hæreticos sunt consecuti, tunc in eis vires emundationis recipit, cum illi vel per impositionem manus Spiritum Sanctum acceperint, vel isti propter confessionem veræ fidei, sanctæ, & universalis Ecclesiæ visceribus sunt uniti.*

Tertia pars Conclusionis, nempe peccata post Baptismum commissæ remitti per pœnitentiam.

Probatur: Quia Sacramentum Pœnitentiæ, non vero Baptismi a Christo institutum est in remedium peccatorum, quæ post Baptismum commissæ sunt, ista enim subjacent clavibus Ecclesiæ; alias Pœnitentia lapsis post Baptismum non esse absolute necessaria, utpote qui possent, fictione recedente, virtute Baptismi redivivi peccatorum veniam consequi; atqui tamen hoc falsum est: ergo &c.

Idem judicando de peccato ipso fictionis in quo quis Baptismum percipit; deleri quippe debet per pœnitentiam: tale siquidem peccatum natura posterius est ipso Baptismo; adeoque verum sacrilegium ex indigna Baptismi perceptione: quamobrem necesse est illud per pœnitentiam expiari ac deleri.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. contra primam & secundam Conclusionis partem. Sanctus Augustinus citato cap. 12. L. 1. de Baptismo tribuit remissionem peccatorum pœnitentiæ, seu *pæ correctioni & veraci confessioni*: non ergo Baptismo redidivivo tribuenda est.

Resp. dist. ant. Tribuit pœnitentiæ, tanquam removenti prohibens, seu obicem concedo: tanquam causæ effectrici, nego. Eodem quippe modo peccatorum remissionem in Baptismo fictæ in Ecclesia percepto, recedente fictione, tribuit ipsi Pœnitentiæ, quo professioni fidei, in Baptismo extra Ecclesiam percepto, quando baptizatus sese ad Ecclesiam recipit: atqui ita tribuit fidei professioni hanc peccatorum remissionem, ut velit illam se habere tantum per modum removentis prohibens, non vero per modum causæ

causæ vere effectricis ; siquidem in utroque isto casu S. Doctor asserit ; eundem esse Baptismum , qui incipit prodesse propter fidei professionem , & conversionem , qui antea inefficax fuerat ; igitur virtutem illam adscribit S. Doctor Baptismo tanquam causæ vere effectrici , conversioni autem , & pœnitentiæ , tanquam conditioni obicem removenti .

Objicies 2. Non amplius existit Baptismus , quando fictio per conversionem tollitur ; quomodo igitur potest esse vera causa efficiens remissionis peccatorum .

Resp. 1. Baptismum esse dumtaxat causam moralem efficientem , quæ potest agere etsi actu non existat . Sic v.g. mors , & passio Christi semel peracta , causa est moralis meritoria sanctificationis nostræ .

Resp. 2. Baptismum non quidem existere in se , cum sit actio fluens , sed in aliquo suo effectû , nempe charactere , qui , in multorum sententia , tunc Baptismi vices quasi supplens , causa est vera , & efficiens renovationis , & remissionis peccatorum , quæ recedente fictione homini conceditur .

Objicies 3. Inde sequitur Deum bis contulisse homini eandem facilitatem consequendi per Baptismum plenam , & perfectam peccatorum remissionem . 1. quidem cum actu ei confertur Baptismus . 2. cum recedit fictio , in qua receptus fuerat . Atqui tamen Sancti Patres affirmant semel in unico Baptismo facilitatem hanc nobis esse a Deo concessam .

Resp. nego sequelam majoris . Cum enim unus , & idem sit Baptismus , unus & idem ejus effectus respectu eorundem peccatorum , quæ ante Baptismum commissa sunt , sive nulla sit fictio , sive cum ea sublata vires suas exerit ; non bene infertur , semel , & iterum nobis concessam esse facilitatem illam , qua per Baptismum ab omni peccato perfecte mundamur . Huic quidem objectioni locus foret , si contenderemus omnia peccata post Baptismum commissa deleri virtute Baptismi , quod certe non contendimus , ut ex dictis constat .

Objicies 4. contra tertiam Conclusionis partem . Eadem gratia , quæ virtute Baptismi , remota fictione , confertur ut deleantur peccata ante Baptismum commissa , deleri quoque debent ea , quæ Baptismum subsequuta sunt : impossibile quippe est , ut unum peccatum sine alio remittatur : ergo peccata quæ post Baptismum commissa sunt , tolluntur per Baptismum , non per Pœnitentiam .

Resp. dist. antecedens . Eadem gratia formaliter sumpta , concedo : principiative , seu sumpta in ratione causæ ac principii illius productivi , nego . Est igitur eadem formaliter gratia , per quam delentur peccata quæ Baptismum sive præcesserunt , sive secuta sunt ; non potest quippe peccatum sine alio dimitti : cum igitur per Baptismum confertur gratia , per quam formaliter delentur peccata quæ ipsum præcedunt , eodem prorsus instanti confertur gratia , qua formaliter remittuntur peccata subsequencia Baptismum ; sed illa gratia ab eodem effectivo principio non procedit : prior est a Baptismo , altera vero a pœnitentia ; est igitur eadem gratia formaliter quoad suum formalem effectum , sed non eadem quoad principium , seu causam illius productivam .

Objicies 5. Baptizati in hæresi aut schismate olim recepti sunt ab Ecclesia , vel per manus impositionem , vel per confessionem fidei , non vero per Pœnitentiam ; ergo censebat Ecclesia , omnia peccata , sive quæ ante

Baptismum, five quæ post commissa sunt, deleri per Baptismum redivivum, non vero per Pœnitentiam.

Resp. nego ant. cujus falsitas patebit ex dicendis in Tractatu de Sacramento Confirmationis; semper enim præcedebat Pœnitentia, saltem privata, ipsis Hæreticis aut Schismaticis redeuntibus imposita. Unde S. Augustinus ait *eos aut excommunicatione puniri, aut pœnitentia sanari.*

Objicies 6. Cum S. Augustinus agit de reviviscentia Baptismi inter peccata non distinguit, sed omnia indiscriminatim, five quæ præcesserunt, five quæ subsecuta sunt Baptismum, deleri ait per Baptismum, fictione recedente.

Resp. Reipsa S. Doctorem distinctionem hanc non adducere, quia ad scopum disputationis quam habebat cum Donatistis, necessaria non erat, neque opportuna: necessaria tamen est illa distinctio ob rationes adductas.

Objicies ultimo: Peccatum fictionis, in quo quis Baptismum percipit, non potest deleri per Pœnitentiam, siquidem tale fictionis peccatum natura prius est Baptismo, ac directe opponitur dispositioni necessariæ ad legitimam ejus perceptionem, quæ Baptismum antecedit.

Resp. nego ant. ejusque probationem. Non enim opponitur tale fictionis peccatum dispositioni necessariæ ad validam Baptismi perceptionem, sed tantum dispositioni necessariæ ad licitam ejusdem perceptionem, quæ natura posterior est valida Baptismi susceptione.

Instabis: Voluntas indigne accedendi ad Baptismum, (in qua consistit fictionis peccatum) natura prior est ipsa susceptione Baptismi, quam voluntas illa imperat.

Resp. dist. an. Voluntas spectata secundum se, concedo: voluntas ut consummata exterius per indignam Sacramenti perceptionem, nego. Hoc vero posteriori sensu peccatum fictionis completum est; nam essentialiter includit actuale Baptismi profanationem.

QUÆSTIO ULTIMA.

De Cæremoniis Baptismi.

Integro, eoque prolixo tractatu hîc opus foret, si singulas Baptismi cæremonias, & numero plures, & antiquitate sua venerandas, & significatione graves ac sanctas exponere vellemus. Legi potest eam in rem Opus eruditum Libris quinque distinctum Josephi Vicecomitis Doctoris Collegii Ambrosiani, cui titulus est: *De antiquis Baptismi ritibus ac cæremoniis*. De iis agunt pariter Ordo Romanus, Alcuinus in Libro de divinis Officiis cap. de Sabbato sancto. Amalarius Lib. 1. de Officiis Ecclesiasticis, Rabanus de Institutione Clericorum Lib. 1. Catechismus Conc. Trid. parte 2. num. 6. & Libri omnes Rituales; & inter Recentiores P. Martene de antiquis Ecclesiæ ritibus.

Inter Veteres quoque de iisdem passim mentionem faciunt Tertullianus, qui Lib. de Corona militis cap. 3. sua ætate istas Baptismi cæremonias solitas observari recenset: *Aquam adituri, inquit, aliquanto prius in Ecclesia sub Antistitis manu contestamur nos renuntiare diabolo, & pompæ, & angelis ejus. Dehinc ter mergitamur, amplius aliquid respondentes quam Dominus in Evangelio determinavit. Inde suscepti, luctis & melâs*

illis concordiam prægustamus. Exque ea die lavacro quotidiano per totam hebdomadam abstinemus.

Similia passim narrant S. Cyrillus Jerosolymitanus in Catechesibus, S. Ambrosius in Libris de Sacramentis & de Mysteriis, S. Augustinus in Libris contra Pelagianos, ubi exorcismis, aliisque Baptismi cœremoniis probat originalis peccati veritatem.

Sufficiat igitur nobis eas cœremonias strictim delibasse; atque ut commodius id exequamur, eas distribuemus in tres classes, quarum aliæ antecedunt, aliæ comitantur, aliæ sequuntur Baptismum.

Cœremoniæ, quæ præcedunt Baptismum.

Prima eos spectat, qui ad Baptismum vel afferuntur, quales sunt infantes: vel accedunt, eumque postulant, quales sunt adulti. Erga istos multa fieri antiquitus solebant quæ supra exposuimus, cum Historiam Catechumenatus percurramus.

I. Nomen suum dabant.

II. Catechismo seu doctrinæ sacrae elementis imbuebantur.

III. Multis ac laboriosis operibus probabantur.

IV. Scrutinia instituebantur numero septem, quibus vitæ eorum probitas cognoscebatur.

V. Sathanæ, & pompis, & Angelis ejus renuntiabant.

VI. Variis pulsabantur interrogationibus, an crederent in Deum Patrem, in Deum Filium, in Deum Spiritum sanctum.

VII. Signum Crucis in fronte & pectore imprimebatur: quin in singulis scrutinis, vel a Præbyteris, vel a Clericis imprimebatur illud signum crucis. Hujus cœremoniæ meminit S. Basilius Lib. de Spiritu sancto c. 27. S. Augustinus Lib. de catechizandis rudibus c. 20.

VIII. Exorcismis, id est adjuratione quadam certis precibus facta, dæmon ab homine baptizando abigebatur. Hujus cœremoniæ mentionem faciunt S. Justinus Dial. cum Tryphone, Tertull. de Præscriptionibus c. 41. S. Cyprianus Epistola 2. S. Augustinus Lib. 2. de Gratia & peccato originali c. 40. & Lib. 2. de nuptiis & concupiscentia c. 26.

IX. Exsufflatio quædam exorcismis addebatur: namque & verbis exorcismorum pelluntur dæmones; & exsufflatione, eorum expulsio, simulque afflatio boni Spiritus denotatur. Ita S. Augustinus Lib. 6. contra Julianum c. 2. & Lib. de peccato originali cap. 40. & Lib. 2. de nuptiis & concupiscentia c. 17.

X. Sal degustandum datur; quo significatur vitæ incorruptio ac bonorum operum sapor. Ritus hunc referunt Origenes Hom. 6. super Ezechielem, & Conc. Carthagenense III. can. 5. Alicubi dabatur panis benedictus, ut antea observavimus ex Sancto Augustino Lib. 2. de peccat. mer. & rem. cap. 26.

XI. Nares & aures saliva tanguntur, & dicitur *Epheta*, id est, *adaperire*. Hujus ritus meminit S. Ambrosius Lib. 1. de Sacramentis cap. 1. & de iis, qui initiantur c. 1.

XII. Sacerdos manus imponit & benedicit. Ita Conc. IV. Carthagenense c. 85. S. August. Lib. 2. de peccat. mer. & rem. c. 26.

XIII. Unguntur Catechumeni oleo benedicto ante Baptismum in pectore & scapulis, ungendi postea chrismate post Baptismum in vertice.

Ita

Ita S. Clemens L. 3. Recognitionum, S. Chrysostomus Hom. 6. in c. 2. Epistolæ ad Colossenses, S. Ambrosius Lib. 1. de Sacramentis cap. 2. & Lib. 2. cap. 7.

Cæremoniæ, quæ Baptismum comitantur.

Paſ. 177.

Prima est aquæ baptismalis consecratio, de qua S. Cyprianus Epist. 70. ad Januarium. *Oportet ergo, inquit, mundari & sanctificari aquam prius a Sacerdote, ut possit Baptismo suo peccata hominis, qui baptizatur, abluere.* Ejusdem consecrationis meminere Tertullianus Lib. de Baptismo cap. 4. S. Cyrillus Jerosolymit. Catechesi 3. S. Gregorius Nyssenus Oratione de Baptismo, S. Epiphanius hæresi 30. S. Chrysostomus in Psalm. 22. S. Ambrosius L. 1. de Sacramentis c. 5. S. Augustinus Lib. 6. de Baptismo c. 25.

Secunda spectat locum, & tempus Baptismi.

Quantum ad locum, tempore Apostolorum quolibet in loco Baptismus conferebatur, ut constat exemplo Eunuchi, qui a Philippo dum iter facerent, baptizatus est; & exemplo S. Pauli, qui Stephanæ domum baptizavit. Idem observatum fuit sæviante persecutione, cum nondum licitum erat Christianis templa publica habere, in quibus Sinaxes suas celebrarent. Reddita autem Ecclesiæ pace, non omnibus in locis, sed in iis tantum, quæ Baptisteria dicuntur, licitum fuit baptizare, secluso tamen casu necessitatis.

Quantum ad tempus solemniter administrandi Baptismum, varia fuit Disciplina.

I. Ecclesia Romana & Africana, aliæque adjacentes, in solemnitate Paschatis & Pentecostes tantum Baptismum conferre solebant. Constat ex Tertulliano Lib. de Baptismo cap. 20. ex Siricio S. Pontifice Epistola ad Himerium Tarraconensem, ex S. Leone Epistola ad Episcopos per Siciliam constitutos, ex S. Gregorio Magno in Sacramentorum Libro. In Ecclesia tamen Africana additus est dies Epiphaniæ, ut testatur Victor Vitenſis Lib. 2. de persecutione Vandalica.

II. In Ecclesia Gallicana aliquando soli dies Paschæ & Pentecostes deputati sunt solemnī administrationi Baptismatis, ut colligimus ex Gregorio Turonensi Lib. 5. Hist. Francorum c. 11. & Lib. 6. c. 27. & Lib. 8. c. 4. & Lib. 10. c. 15. & ex Fortunato Lib. 2. carmine 7.

In eadem tamen Ecclesia sexto sæculo addita est dies sacra Natalis Domini, & Joannis Baptistæ. Ita colligimus ex Avito Viennensi Episcopo Ep. 41. ex Gregorio Turonensi Lib. 8. Hist. c. 9. Eundem morem ostendit miraculum quod Ebroduni in Natali Domini, & in Cæna Dominica quotannis circa Baptisterium a S. Marcellino in ea Urbe erectum, teste Gregorio Turonensi Lib. de gloria Confessorum c. 6. contingebat.

Baptizandi in Natalitiis Christi, Apostolorum ac Martyrum festivitati- bus praxis, sexto labente sæculo a Patribus alterius Concilii Matisconen- sis an. 581. abrogata est, quæ abrogatio extra Gallias vim non habuit.

Apud Hibernos & Anglos solemnior Baptismus olim traditus fuit in Paschate, Pentecoste, Natali Domini, & Epiphania. Constat ex Synodo altera S. Patricii c. 19. ex S. Gregorio Magno L. 7. Epistolarum Epistola 30.

Apud Hispanos præter Pascha & Pentecosten, Natalis dies Domini Ba- ptismo consecratus fuit. Patet ex Valafrido L. de divinis Officiis c. 26.

Disciplinam quam hætenus indicavimus, ante duodecimum sæculum apud

apud Occidentales defuisse, fidem facit Rupertus Abbas, qui anno 1135. obiit. L. 4. de divinis Officiis c. 18. *Postquam, inquit, Christianitas crevit.. quia periculosum erat tantam multitudinem differre, propter occasiones mortis.. visum est sanctæ Ecclesiæ, passim indulgentia baptizandi concessa, imo oblata, cuncta antevenire pericula.* Tom. 2. p. 791. col. 1.

In Ecclesia Orientali dies sollemnis Baptismi erant Pascha, Pentecostes & Epiphania Domini. Constat ex sancto Hieronymo Epistola 61. ex sancto Chrysostomo Serm. 36. de Pentecoste, Sancto Gregorio Nazianzeno Oratione 39. Lege Goarium in suis ad Euchologium Græcorum notis, eo præsertim loco, quo majoris aquæ benedictæ in sanctis Theophaniis ritum describit.

Omni porro tempore valide posse Baptismum conferri, observat Tertullianus L. de Baptismo c. 19. *Cæterum, inquit, omnis dies Domini est, omnis hora, omne tempus habile Baptismo: si de solemnitate interest, de gratia nihil refert.* P. 232. B.

Tertia cæremonia est nominis impositio.

Quarta, ut essent susceptores qui baptizatum de sacro Fonte levarent, & postea diligentius eum de fide instituerent. Tertullianus L. de Baptismo eos appellat *sponsores*, quia fidem suam pro baptizato obligant. Vide sanctum Basilium Epistola 128. Sanctum Chrysostomum Hom. 12. in primam ad Corinthios c. 4. S. Augustinum Sermone 116. de tempore.

Quinta, est trina immersio, vel infusio aquæ, de qua superius satis dictum fuit.

Cæremoniæ, quæ sequuntur Baptismum.

Prima videtur fuisse osculum pacis, in signum unionis, ac fraternitatis cum baptizato. S. Cyprianus Epistola ad Fidum.

Secunda, est unctio chrismatis in vertice. Damasus in vita Sylvestri, Innocentius I. Epistolæ 1. cap. 3. S. Ambrosius Lib. 3. de Sacramentis c. 1. S. Hieronymus Dial. contra Luciferianos.

Tertia, est cereus accensus, qui datur baptizato in signum fidei & gratiæ acceptæ, & translationis ipsius a potestate tenebrarum ad lumen & sortem Sanctorum. S. Gregorius Nazianzenus Oratione in S. Lavacrum, S. Augustinus in Psalm. 65.

Quarta, est vestis candida, quam ferre solebant a Sabbato sancto usque ad Dominicam in albis. Illius mentionem faciunt S. Dionysius, aut quisquis auctor est Libri de Ecclesiastica Hierarchia c. de Baptismo, S. Ambrosius Lib. de iis, qui initiantur c. 7. S. Augustinus Serm. 157. de tempore.

Ultima, fuit delibatio lactis & mellis, quæ jam in usu non est. Illius cæremoniæ meminere Tertull. L. de Corona militis c. 3. & Sanctus Hieronymus Dial. adversus Luciferianos, ubi ait id fieri solitum in signum novæ infantiae in Christo. Unde in Missa Dominicæ in Albis legitur propter Neophytos istud ex Epistola S. Petri: *Quasi modo geniti infantes lac concupiscite.*

Quæres, an sicogente necessitate Baptismi cæremoniæ omissæ fuerunt, illa recedente supplendæ sint.

Resp. Mentem, ac praxim Ecclesiæ semper fuisse, ut supplerentur; habent enim illæ omnes utilitatis plurimum, ac pietatis, nec frustra eas Ecclesia instituit, ac jussit observari.

Dices: Nonnullæ ex illis, v. g. exorcismi, inutiles prorsus videntur post Ba-

Baptismum, omnique sensu & effectu carere. Ad quid enim illi instituti sunt, nisi ad expellendum, ac fugandum dæmonem? *Exi ab eo, im-munde spiritus, & da locum Spiritui sancto paraclyto*, ait minister. At-qui per Baptismum jam expulsus fuit dæmon, jam in baptizato Spiritus sanctus inhabitat: quam ergo efficaciam, quam significationem habere possunt illi exorcismi? Nonne Spiritui sancto injuriam inferre potius vi-deri possunt, quasi cum ipso dæmon in homine baptizato cohabitaret? *Quid iniquius, quam exorcizare Spiritum sanctum?* inquiebat Optatus L. 2. de Schismate Donat. num. 21.

Resp. 1. Ecclesiæ imperanti prompto animo obsequendum esse, tam-etsi causas & rationes rei imperatæ ignoremus. Velle autem Ecclesiam, ut exorcismi omissi suppleantur, ex Rituali Romano cæterisque aliis fere omnibus particularium Ecclesiarum Libris, ac Provincialibus statutis, ita compertum est, ut negari non possit.

Resp. 2. S. Thomam propositæ objectioni sic respondere 3. p. q. 71. art. 3. ad 3. *Ea*, inquit, *quæ aguntur in exorcismo, ordinantur ad removendum im-pedimenta; & ideo sine eo potest aliquis consequi effectum Baptismi. Non tamen sunt hujusmodi prætermittenda, nisi in necessitatis articulo; & tunc cessante periculo debent suppleri, ut servetur uniformitas in Baptismo. Nec frustra suppleantur post Baptismum: quia sicut impeditur effectus Ba-ptismi, antequam percipiatur; ita potest impediri, postquam fuerit perce-ptus. Et in 4. Lib. Sentent. dist. 6. q. 2. art. 3. ad 4. Dicendum, inquit, quod ad hoc quod uniformitas Baptismi observetur, oportet quod exorcismus, si prætermissus fuerit, post Baptismum suppleatur; & tunc tantum signat, vel forte additur etiam aliqua cohibitio ab impugnatione diaboli. Nec hoc est inconveniens, cum etiam per aquam benedictam, qua post Baptis-mum aspergimur, aliqua potestas dæmoniis reprimatur. Hæc S. Thomas. Sicut igitur gratia virtute Baptismi collata, non obstat, quin per cæremonias, quæ Baptismum sequuntur, beneficii aliquid spiritualis percipiamus: ita etiam tametsi jam per Baptismum expulsus sit, ac conjuratus dæ-mon, nihilominus cum accedunt subinde exorcismi, qui omissi fuerant, inutiles omnino, ac superflui non sunt; licet enim dæmonem non expel-lant, qui jam expulsus est, vires tamen ipsius reprimunt, vim elidunt tentationis, & ardorem concupiscentiæ temperant. Adde, quod quemad-modum iis, qui ex charitate perfecta jam sanctificati accedunt ad Baptis-mum, inutilis non est Baptismus, imo cum percipi potest, necessarius, quia nonnisi per ordinem ad illum, & ex voto illius gratia concessa fuit; ita & expulsio dæmonis jam facta, exorcismo subsequenti, quem respiciebat, suo modo tribuenda est.*

Optatus loco citato ne verbum quidem habet de Baptismo, & exor-cismis illi annexis. Unice invehitur in audaciam & furorem Donatista-rum, qui Catholicos Episcopos & Sacerdotes de gradu suo, infando, ac sacrilego ritu, contra jus omne dejecerant; sicque vel ipsimet Spiritui san-cto, a quo illi ordinati fuerant, injuriam intulerunt, seu, ut loquitur Optatus, ipsum *Spiritum sanctum exorcizarunt, quo nihil iniquius. Perfe-cti fuerant illi*, ait Optatus, *opere scilicet Dei, qui in ejus nomine fue-rant ordinati; & vos contra opus Dei hostiliter militatis. Quid iniquius, quam exorcizare Spiritum sanctum, altaria frangere, Eucharistiam anima-libus projicere? Docete, ubi vobis mandatum est radere capita Sacerdotum, cum e contrario sint tot exempla proposita fieri non debere.*

TRACTATUS DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

Unque de Sacramento Confirmationis Quæstiones proponemus.

Prima erit de natura & partibus, quibus constat.

Secunda, de necessitate.

Tertia, de causis.

Quarta, de effectibus.

Quinta denique, de ceremoniis Sacramenti Confirmationis.

In ipso vero harum Prælectionum limine more nostro præmittimus Canones Tridentinos circa Confirmationem Sess. 7.

Can. 1. *Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam ceremoniam esse, & non potius verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam Catechesim quamdam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant, anathema sit.*

Can. 2. *Si quis dixerit, injurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt, anathema sit.*

Dan. 3. *Si quis dixerit, sanctæ Confirmationis ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem Sacerdotem, anathema sit,*

QUÆSTIO PRIMA.

De natura, seu partibus, quibus constat Sacramentum Confirmationis.

UT natura, & partes, quibus constat Confirmationis Sacramentum, recte, ut par est, intelligantur, quatuor sunt totidem Articulis expendenda.

I. Nomen & definitio Sacramenti Confirmationis.

II. An Confirmatio verum sit, & proprie dictum novæ Legis Sacramentum.

III. Quæ sit ejus materia.

IV. Quæ ejusdem forma.

ARTI-

ARTICULUS PRIMUS.

De nomine & definitione Sacramenti Confirmationis.

Varia sunt apud Auctores Ecclesiasticos hujus Sacramenti nomina, alia petuntur ab ejus materia, alia a forma, alia denique ab ejus effectu.

A materia.

Dicitur 1. *manus impositio*. Fundamentum habet in Actibus Apostolorum c. 8. v. 17. *Imponebant* (nempe Apostoli) *manus super illos*, & *accipiebant Spiritum sanctum*. Ita passim Veteres, sanctus Cyprianus Epist. 73. ad Jubajanum, S. Hieronymus Dial. adversus Luciferianos, S. Augustinus L. 3. de Baptismo contra Donatistas c. 16. & alii.

Dicitur 2. *Sacramentum chrismatis & unctionis*, nempe ab unctione & chrismate, quod solet in illo usurpari. Ita S. Augustinus L. contra Litteras Petiliani c. 104. *Unguenti mysterium*, a S. Dionysio Lib. de Ecclesiastica Hierarchia c. 4. *Chrisma spiritualis unguenti*, a Theodoro ad caput 1. Cantici Canticorum: *Chrisma sanctum*, & *supercaeleste*, a Concilio Laodicensi can. 7. & 48. Denique, *Chrisma salutis*, a S. Leone Serm. 4. de nativitate Domini cap. 5.

P. 294. B.

A forma, aut quasi forma qua administratur, dicitur *Signaculum*, a Cornelio S. Pontifice in sua ad Fabium Antiochenum Epistola apud Eusebium L. 6. Hist. c. 43. ubi loquens de Novato, qui in lecto baptizatus, Sacramentum Confirmationis subinde percipere neglexerat, ait: *Hoc autem signaculum minime percepto, quo tandem modo Spiritum sanctum potuit accipere?* Ita pariter appellatur a S. Cypriano Epistola 73. ad Jubajanum, a S. Ambrosio L. de Mysteriis seu de Initiandis c. 7. a S. Leone Sermonem 4. de nativitate. Communis est apud Græcos præsertim hæc nuncupatio, a quibus Confirmatio *σφραγίς*, *signaculum* dicitur. Hinc ista sollemnis apud eos inter ungendum forma usurpata: *Signaculum doni Spiritus sancti*.

Ab effectu dicitur *perfectio*, a Concilio Eliberitano c. 38. a S. Ambrosio L. 3. de Sacramentis c. 2. Ratio est, quia homo baptizatus fit perfecte, ac plane Christianus per accessionem gratiæ roborantis, ac confortantis, quæ propria est Sacramenti Confirmationis. Dicitur 2. *Consummatio*, a S. Cypriano Epistola citata. Unde S. Th. 3. parte q. 72. art. 1. ad 2. appellat Confirmationem, Sacramentum plenitudinis gratiæ. Et in 4. dist. q. 1. art. 1. q. 2. ad 1. *Est*, inquit, *plenitudo gratiæ Christianæ sufficiens ad salutem*, & *hæc datur in Baptismo*; & *plenitudo gratiæ ad fortiter resistendum*, & *hæc datur in Confirmatione*.

Dicitur 3. usitato & communi nomine, *Confirmatio*, quia robur & vires subministrat ad fidem Christi intrepide profitendam. Ita Catechismus Conc. Trid. parte 2. num. 17. *Chrismatis Sacramento*, inquit, *adversus omnes carnis, & mundi & diaboli impetus robustiores fiunt* (baptizati); & *eorum animus fide omnino confirmatur ad confitendum & glorificandum nomen Domini nostri Jesu Christi*, ex quo etiam nomen ipsum inventum esse, nemo dubitat. Ita quoque Conc. Senonense an. 1528.

Recens non est istud Confirmationis nomen, sed jam pridem a Veteribus usurpatum: a Concilio I. Arausicano ann. 442. a tertio Arelatenfi an. 455. a S. Hilario Arelatenfi, qui subscripsit Concilio I. Arausicano, Homil. de Pentecoste, quæ vulgo cum cæteris sub nomine Eusebii Emissemi laudari

dari soleat. Et antea an. 315. a Synodo Romana sub Sylvestro, si fides habeatur Actis, quæ Sylvestri nomine circumferuntur. Unde Beda qui an. 735. extremum diem obiit, Commentario in Psal. 26. testatur suo tempore unctionem, quæ per manuum impositionem datur ab Episcopis, vulgo Confirmationem appellari solitam fuisse; quo etiam nomine a Conciliis Florentino, & Tridentino, & a tota Ecclesia solet appellari. r. 8. p. 558. n. 70.

Definitur aut potius describitur Confirmatio, Sacrum & sensibile signum a Christo Domino institutum, a solis Episcopis tanquam ordinariis ministris collatum, in Religione perpetuum, ad conferendam homini baptizato gratiam roborantem ac confirmantem, qua Christi fidem constanter, & intrepide profiteatur.

Nihil in hac descriptione continetur, quod ad fidem Catholicam non pertineat; ac consulto abstinuimus a facienda mentione vel materiæ, vel formæ, de quibus litigant inter se Scholæ Theologi.

Omnes hujus definitionis partes facile constant ex iis, quæ generatim diximus de definitione Sacramenti. Aliæ quippe tenent locum generis, & communes sunt omnibus Sacramentis, nempe quod sit signum sacrum sensibile a Christo Domino institutum, perpetuum in Religione, gratiæ productivum, aliæ vero locum tenent differentiæ, nempe quod producat gratiam roborantem, & confortantem, ad fidem Christi constanter profitendam.

Brevius Confirmatio definitur: Sacramentum a Christo Domino institutum, quo baptizatis datur Spiritus Sanctus, ad fidem Christi constanter, & intrepide profitendam.

A R T I C U L U S II.

An Confirmatio sit verum, & proprie dictum novæ Legis Sacramentum.

E R R O R E S.

INter veteres Hæreticos soli Novatiani veniunt in suspicionem negati Sacramenti Confirmationis: dico in suspicionem; res enim satis explorata non est, ut pro certa & judicata habeatur. Cornelius quidem S. Pontifex in sua ad Fabianum Antiochenum Epist. apud Eusebium l. 6. c. 43. narrat Novatum, postquam a morbo liberatus est, ab Episcopo consignatum non fuisse; an vero ex errore, aut ex sola negligentia omiserit ille percipere Sacramentum Confirmationis, non exponit S. Pontifex. Solus Theodoretus l. 3. hæreticarum fabularum, de Novatianis ait: *Iis, quos baptizant, Sanctissimum Chrisma non præbent. Quapropter eos qui ex hac hæresi corpori Ecclesiæ conjunguntur, laudatissimi Patres inungi præceperunt.* Verum alii Scriptores, qui de Novatianis locuti sunt, ut Philastrius, S. Epiphanius, S. August. S. Damascenus, S. Pacianus, de hoc illorum errore prorsus silent; nisi velis S. Pacianum Epist. 3. ad Sympronianum hunc Novatianorum errorem indigitare, cum ait: *Vestræ plebi unde Spiritus, quam non consignat unctus Sacerdos?* Et ante hos omnes Concil. Nicænum. I. Can. 8. Novatianorum errores perstringens, omnino silet errasse illos circa Confirmationem. P. 124. D. Tom. 4. p. 229. D.

Dallæus l. 3. de Sacramento Confirmationis c. 17. non altius originem, veritatem, & præsidium sententiæ Lutheri circa Confirmationem repetit, quam a Valdensibus, VViclefitis, & Hussitis. Præclara vero antiquitas, quæ *Tournely de Baptism. & Confirm.* Tom. VII. Biblio. PP. Tom. 4. p. 309. G. unde-

undecimum sæculum non antecedit! Præclarum præsidium, quod a Novatoribus rogatur! tales Dallæo antecessores ac patronos non invidemus.

Quamquam neque Valdenses, neque VViclefitas, neque Hussitas eo in errore Novatoribus nostris prævisse facile concedimus.

Biblio. PP.
Tom. 25.
p. 265. E. Non Valdenses, qui in sua solemni professione fidei Uladislao Regi Hungariæ oblata, agnoscunt *septem numero Sacramenta*; & de nostro Sacramento Confirmationis ajunt: *Fide ex divinis Scripturis sumpta profitemur temporibus Apostolorum illud observatum fuisse*. Et apud Reinerum c. 5. gloriantur Valdenses, quod per manus impositionem Spiritum Sanctum conferant. Itaque non circa veritatem Sacramenti Confirmationis errarunt illi, sed 1. circa ejus ministrum, quem ordinarium volebant esse Præbyterum. Ita colligitur ex Reinerio. 2. circa consecrationem chrismatis & aquæ baptismalis, quam dicebant omnino superfluum. Ita Philchdorffius. 3. circa unctionem, quam humanum esse inventum asseriebant. Ita Aeneas Sylvius. Adde, quod apud Reinerum non legi, Valdenses Sacramentum Confirmationis reprobant: sed, *non curant*. Ait quidem eos *omnia Sacramenta damnare*: non quod omnia rejiciant, nisi velit Dallæus eos, & Baptismum, & Eucharistiam pariter rejecisse, quod ille haud dubie non fatebitur; damnant vero in iis multa, quæ immerito inducta esse contendunt, v. gr. in Baptismo Catechismum, susceptores, & alia hujusmodi.

T. 12. Con.
p. 46. E. Non VViclefitas, a VViclefo sic dicti, Lollardi vulgo nuncupati, qui circa annum Christi 1370. extorti sunt. Namque inter articulos VViclefi in Concilio Constantiensi Sessione 8. damnatos, semel tantum mentio fit Confirmationis, articulo nempe 28. in quo non veritas hujus Sacramenti, sed minister tantum impetitur. En verba hujus articuli: *Confirmatio juvenum, locorum consecratio reservantur Papæ, & Episcopis propter cupiditatem lucri temporalis, & honoris*. Quapropter Guillelmus VVidefordus qui ex professo errores VViclefi confutavit, istum dumtaxat 28. articulum circa Confirmationem carpit, & impugnat.

Non etiam Hussitas, qui & Thaboritæ dicti sunt; quia, teste Aenea Sylvio, isti eandem cum VViclefo docuere: at VViclefus non circa substantiam Sacramenti Confirmationis, sed ejus tantum ministrum, quem volebat esse simplicem Sacerdotem, erravit.

Petrus Vallecernensis Monachus Cisterciensis eum errorem adscribit Albigenisibus, Historiæ suæ Albigenisium c. 2. sicut & Alanus ipsi coætaneus.

Itaque inter Novatores, Lutherani, & Calvinistæ aperta fronte veritatem Sacramenti Confirmationis aggressi sunt, quam dicunt meram esse ac otiosam Baptismi cœremoniam; seu Catechismum quemdam, quo baptizati ab Episcopo interrogati, fidei suæ rationem reddere tenentur.

Ex Canone 1. Concil. Trident. sess. 7. aperte cognoscitur, quis sit error Novatorum circa Confirmationem. Inverecunde omnino ac impie Calvinus Inst. L. 4. c. 19. p. 538 *oleum Confirmationis pollutum appellat diaboli mendacio; abortivam Sacramenti larvam; atque inter exitiales satanæ præstigias recensendum esse*, contendit. Novatoribus ea quoque in parte adhæsit Antonius de dominis l. 5. de Republ. Eccles. c. 5.

Inter recentiores Calvinistas nullus majori doctrinæ apparatu adversus Confirmationis Sacramentum scripsit, quam Joannes Dallæus, editis eam in rem tribus Libris, in quorum primo totus est, ut probet Sacramentum Confirmationis nulla arte posse ex sacris Litteris inferri, in duobus vero postremis, omnia Catholicorum argumenta ex Ss. Patribus, & constanti

Traditione Ecclesiæ deprompta, elevare, & alio plane inflectere nititur: sed conatu plane infelici, ut in decursu hujus Tractatus ostendemus. Quod ut distinctius exequamur, duo hic sejunctim exponenda sunt.

Primum, utrum veritas Sacramenti Confirmationis possit efficaciter probari ex Scripturis.

Secundum, utrum possit probari ex constanti, & perpetua Ecclesiæ totius Traditione.

Utrum veritas Sacramenti Confirmationis efficaciter probari possit ex Scripturis.

Opiniones Scholasticorum.

Inter Scholæ Magistros, qui existimant Sacramentum Confirmationis non fuisse a Christo, neque ab Apostolis institutum, sed ab iis rem Sacramenti sine Sacramento fuisse collatam, ii consequenter putant, ex Scripturis colligi non posse veritatem Sacramenti Confirmationis. Ita Alexander Alensis Summæ parte 4. q. 9. membro 1. *Sine præjudicio, inquit dicendum, quod Dominus neque hoc Sacramentum, ut est Sacramentum, instituit, neque dispensavit, neque Apostoli. Intelligendum est igitur, quod post Ascensionem Domini congruebat Apostolos confirmare, & illi Spiritum Sanctum dari ad robur: unde Apostoli confirmati sunt a Spiritu Sancto immediate, sine ministerio, & Sacramento; & ipsi deinde confirmabant sine Sacramento. Sed postquam Apostoli defecerunt, institutum fuit hoc Sacramentum Spiritus Sancti instinctu in Concilio Meldensi, quantum ad formam verborum, & materiam elementarem, cui etiam Spiritus Sanctus contulit virtutem sanctificandi.* T.4.p.298, col. 1.

Hujus opinionis (certe improbabilis, ne quid amplius dicam) meminit S.Th. 3. parte q. 72. art. 1. ad 1. *Circa institutionem hujus Sacramenti, inquit, triplex est opinio. Quidam enim dixerunt, quod hoc Sacramentum non fuit institutum nec a Christo, nec ab Apostolis, sed postea processu temporis in quodam Concilio. Alii vero dixerunt, quod fuit institutum ab Apostolis. Sed hoc non potest esse; quia instituere novum Sacramentum pertinet ad potestatem excellentiæ, quæ competit soli Christo. Et ideo dicendum est, quod Christus instituit hoc Sacramentum, non exhibendo, sed promittendo: & hoc ideo quia in hoc Sacramento datur plenitudo Spiritus Sancti, quæ non erat danda ante Christi Resurrectionem, & Ascensionem.*

Inter eos vero, qui existimant Confirmationis Sacramentum fuisse a Christo institutum, alii negant id posse ex sacris Litteris demonstrari, sed ad unam confugiunt Ecclesiæ Traditionem, ut Scotus in 4. dist. 7. ad 1. Gabriel eadem distinctione qu. unica. Alii putant ex Scripturis colligi id quidem posse, sed ineffaciter, ut Dominicus Soto in 4. dist. 7. art. 1. Gregorius de Valentia Tom. 4. disp. 5. q. 1. puncto 1.

Inter illos autem, qui contendunt probari posse efficaciter ex Scripturis veritatem Sacramenti Confirmationis, alii probant ex c. 19. S. Matth. v. 15. ubi Christus pueris manus imponit. Alii ex c. 1. v. 21. 2. ad Corinth. ubi Apostolus ait: *Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, & qui unxit nos Deus, & qui signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* Verum dissimulandum non est, infirmum admodum esse genus hoc argumenti ex istis testimoniis depromptum, atque adversariis nostris cavillandi, ac triumphos

phos agendi locum subministrare: tum quia manus illa impositio qua usus est Christus erga pueros nondum baptizatos, confirmatoria non erat, sed simplex benedictio, quæ hoc ritu solebat a Judæis impendi: tum quia verbum: *confirmare*, & *ungere*, apud S. Paulum usurpatur pro interna gratiæ Confirmatione, & unctione, ut 1. Corinth. 1. v. 6. Coloss. 2. v. 7. Hebr. 2. v. 3. Quamquam dici non immerito posset, Apostolum citato c. 1. 2. ad Corinth. alludere ad externam unctionem, sicut revera interpretantur aliqui e SS. Patribus; sed cum argumenrum istud efficax non sit ac peremptorium, omittendum duximus. Alii denique utuntur aliis Scripturæ testimoniis, quæ mox proferemus.

Neque est, quod Dallæus nobis objiciat hanc nostrorum Theologorum discordiam. Namque illi omnes unanimi consensu fatentur Confirmationem verum esse Legis novæ Sacramentum, licet disputent de materia, & forma, & de ministro, & de genere probationum, quibus confirmari potest dogma Catholicum. Deinde vero fides Ecclesiæ Romanæ non æstimari debet ex placitis Doctorum particularium, sed ex publicis fidei professionibus ab Ecclesia universa probatis, & ubique receptis; atque in hoc luto semper hæret Dallæus, quod privatas nonnullorum Scholasticorum opiniones, tanquam placita, & definitiones Ecclesiæ Romanæ nobis obtrudat. His præmissis, sit

C O N C L U S I O.

Veritas Sacramenti Confirmationis efficaciter probatur ex sacris Litteris.

Ex c. 8. Actorum v. 14. & sequentibus: *Cum audissent Apostoli, qui erant Jerosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Joannem: qui cum venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum Sanctum; nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.*

Et c. 19. v. 5. *His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu. Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant.*

Inde sic efficaciter arguimus: Ad verum & proprie dictum novæ Legis Sacramentum quatuor potissimum requiruntur conditiones. 1. ut sit signum sensibile. 2. ut sit a Christo Domino institutum. 3. ut vim habeat producendi seu conferendi gratiam. 4. ut sit perpetuum in Christiana Religione. Atqui quatuor illæ conditiones apprime conveniunt Sacramento Confirmationis, & recte inferuntur ex duplici citato Scripturæ testimonio.

I. Habemus signum sensibile, scilicet *manus impositionem, & orationem.*

II. A Christo Domino institutum esse ritum hunc sensibilem, ipso facto & exemplo Apostolorum constat; neque enim illi nisi jussi, talem ritum usurpassent, & Ecclesiis, quæ fundarunt, reliquissent. Ut enim recte ait Tertullianus Lib. de Præscriptionibus c. 21. *Ecclesiæ ab Apostolis, Apostoli a Christo, Christus a Deo accepit.*

P. 209, B.

III. Signum illud sensibile vim habet conferendi gratiam: *Imponebant manus, & accipiebant Spiritum Sanctum*, ait sacer Textus. At nemo est in sacris Litteris vel tantisper versatus, qui nesciat per *Spiritum Sanctum* intelligi (ubi de effectibus Sacramentorum agitur) gratiam sanctificantem, cujus productio per quamdam appropriationem Spiritui Sancto tribuitur.

IV. De

IV. Denique, signum illud non transitorium & ad tempus institutum fuisse, sed permanens atque perpetuum in Ecclesia, invicte demonstratur ex praxi & usu Ecclesiæ nulquam interrupto, atque ex S. Patribus inferius laudandis, qui testantur idem ætate sua conferri per *impositionem manuum*, quod in Actibus Apostolorum collatum legimus ab Apostolis.

Ritum autem hunc non meram fuisse Baptismi cœremoniam, ut placet Novatoribus, vel ex hoc uno satis declaratur, quod solis Apostolis ejus administratio concessa fuerit, ut iis nempe, qui a Philippo fuerant baptizati, darent per manus impositionem Spiritum sanctum. At si mera fuisset Baptismi cœremonia, quare Philippus, qui Baptismum dederat Samaritanis, eam cœremoniam non usurpasset? An majus quidquam est cœremoniam alicujus Sacramenti celebrare & administrare, quam Sacramentum ipsum?

Solvuntur Objectiones Dallæi adversus probationem ex Scripturis.

Objicit 1. Dallæus Lib. 1. c. 6. se in laudatis Scripturæ locis nullum oleum sentire, nullum odorari balsamum, quibus tamen nostra constat Confirmatio.

Resp. 1. de fide non esse, oleum & balsamum, sed unctionem, esse materiam essentialem Sacramenti Confirmationis; satis ergo est ad adstruendam veritatem hujus Sacramenti, quod ex Scripturis habeamus signum aliquod sensibile, quale profecto reperitur in manus impositione; & quamquam nostri Theologi disputent inter se de illa materia essentiali, omnes tamen consentiunt esse aliquam determinatam.

Resp. 2. argumentum illud negativum nullius esse ponderis; certum quippe est multa fecisse & usurpasse Christum & Apostolos, quæ litteris consignata non sunt, ut testatur S. Joannes c. 20. v. 30. Ergo licet nulla fiat in Scripturis mentio chrismatis, non tamen bene infertur eam ab Apostolis usurpatam non fuisse, nec ab Ecclesia usurpari debere, cum Traditio, quæ altera est fidei nostræ regula, doceat constantem fuisse illius usum in Ecclesia, sicut constabit ex dicendis infra, ubi de materia Confirmationis.

Objicit 2. eodem Libro c. 9. Per Spiritum sanctum, quem Apostoli imponendo manus conferebant, intelligi non debet gratia interior sanctificans, sed tantum donum linguarum, charismatum, & miraculorum, quod primis illis temporibus necessarium erat ad confirmandam fidem, & primordia Ecclesiæ dilatanda. Probat ex c. 2. Joelis ubi dicitur: *Effundam de spiritu meo super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri*. Et ex c. ultimo S. Marci: *Signa autem eos, qui crediderint, inquit, hæc sequentur; in nomine meo dæmonia ejicient*. Et ex Actibus Apostolorum, ubi passim observatur quod ii, in quos descendebat Spiritus sanctus, loquerentur linguis &c.

Resp. nego ant. Uterque enim designatur effectus Spiritus sancti, & gratia gratum faciens seu sanctificans, & gratia gratis data, seu donum linguarum, miraculorum: atque in eo perpetuo versatur Dallæi fallacia, quæ a falso supponente dicitur, ut utrumque aut dividat, aut rejiciat effectum; interiorem a donis separat in primis Christianis, a nobis vero utrumque excludit. Sed immerito prorsus. Prior effectus, præcipuus est, permanens, ac perpetuus, id est Sacramento semper annexus, si cum legitima præparatione percipiatur; posterior vero transitorius fuit & ad tempus concessus, ad commendationem rudis fidei, & primordia Ecclesiæ dilatanda. Ita diserte S. Augustinus L. 3.

T. 3 p. 2. p.
868. C.Tom 9. p.
106. F.

de Baptismo c. 16. *Neque enim, inquit, temporalibus & sensibilibus miraculis attestantibus, per manus impositionem modo datur Spiritus sanctus, sicut antea dabatur ad commendationem rudis fidei, & Ecclesiae primordia dilatanda. Quis enim nunc hoc expectat, ut ii, quibus manus ad accipiendum Spiritum sanctum imponitur, repente incipiant linguis loqui? Sed invisibiliter & latenter intelligitur propter vinculum pacis eorum cordibus divina charitas inspirari.* Igitur ex S. Augustino, etsi jam defuerint dona illa linguarum & miraculorum, quæ primis Fidelibus simul cum gratia sanctificante per Sacramentum Confirmationis conferebantur, ipsa tamen charitas latenter, id est sine signis illis conspicuis in cordibus diffunditur: quæ signa, ait idem S. Doctor Tract. 6. in Joannis Epistolam primam, erant temporari opportuna. *Oportebat enim, inquit, ita significari in omnibus linguis Spiritum sanctum, quia Evangelium Dei per omnes linguas cursurum erat toto orbe terrarum. Significatum est illud, & transit.* Male igitur infert Dallæus, aut primis Fidelibus sola dona linguarum & miraculorum data esse per impositionem manuum Apostolorum sine interiore, ac sanctificante gratia, aut jam sanctificantem illam gratiam per eandem impositionem manus non conferri; quia donis illis conspicuis destituta est. Si distinxisset ille inter effectus Confirmationis permanentes, ac perpetuos, & fluentes, transitorios & temporari accommodatos, objectionem hanc tanta pompa non amplificasset.

Sap. 1. v. 1.

Ipsis vero primis Fidelibus cum donis linguarum; etiam interiorem seu sanctificantem gratiam concessam esse per impositionem manuum Apostolorum constat: tum quia eundem acceperunt Spiritum sanctum qui datus erat Apostolis, teste S. Petro Act. 11. v. 15. *Cum autem, inquit, cœpisset loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut in nos in initio.* At Spiritus sanctus datus Apostolis complectebatur non sola charismatum dona, sed præcipue interiorem gratiam, qua subito mutati sunt in viros alteros, & intrepidi redditi ad fidem Christi profitendam. Tum quia est ille ipse Spiritus, quem Christus promiserat Joan. 14. v. 16. *Ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum.* Atqui ejusmodi Spiritus non consistit in solis illis donis linguarum, quæ diuturna non fuere. Tum quia ejusmodi dona & gratiæ gratis datæ etiam peccatoribus dari possunt: at isti manentem in se non habent Spiritum sanctum. *In malevolam enim animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Spiritus enim sanctus discipline effugiet fictum.* Habere igitur donum linguarum, & habere in se Spiritum sanctum duo sunt maxime distincta. Tum denique, quia in novo Testamento nusquam dona Spiritus sancti, seu gratiæ gratis datæ, simpliciter & absolute vocantur Spiritus sanctus: ergo ubi legimus datum simpliciter Spiritum sanctum, non sola illa dona intelligenda sunt, sed præsertim gratia interior sanctificans.

Instat 1. Baptizati a Philippo in Samaria, eum Spiritum sanctum acceperunt per impositionem manus Apostolorum, quo antea caruerant: atqui non caruerant Spiritu sancto, prout importat gratiam sanctificantem, qua procul dubio in Baptismo donati fuerant: ergo acceperunt tantum gratiam gratis datam.

Resp. dist. min. Atqui non caruerant gratia sanctificante regenerante, qua omnia peccata, originale, & actualia perfecte mundantur, concedo: gratia roborante & confortante ad intrepidam & constantem fidei professionem ordinata, nego. Hanc enim gratiam, siue specie distincta sit a gratia baptismali, siue tantum gradu & intensione, quod hic non inquirimus, ante illapsum Spiritus sancti non perceperunt Apostoli, neque primi Fideles ante

impositionem manus Apostolorum. De illa autem gratia singulari loquitur Christus Act. 1. v. 8. *Accipietis virtutem supervenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Jerusalem, & in omni Judæa.*

Instat 2. Adventus Spiritus sancti in Samaritanos exprimitur voce græca *ἐπιτεταράχθη*, quæ significat, *irruere, illabi, incidere*; at Spiritus sanctificantis donatio nusquam in Scripturis iis verbis exprimitur, quæ propria sunt Spiritus prophetici.

Resp. non immerito S. Lucam eo verbo usum fuisse, ut nempe utrumque gratiæ genus Apostolis datum, nempe gratis datæ, & gratum facientis, significaret. Verbum quippe, quo utitur, significat *irruere, illabi, seu descendere*; utrumque autem apprime illis donis congruit. Irruere quippe idem est, ac cum impetu descendere; Spiritus enim sanctus dicitur per modum venti vehementis advenisse: illabi vero est leniter, ac sine strepitu descendere, quod gratiæ gratum facienti recte adaptatur. Unde Jacobi 1. v. 17. dicitur: *Omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum.*

Instat 3. Spiritus ille sanctus a Philippo nec datus est, nec dari potuit, ut Chrysostomus, Oecumenius, & alii contendunt: atqui nulla idonea ratio & causa fingi potest, cur ab ordinario, eoque excellenti Christi ser-vo, dari non potuerit ordinarium Spiritus sancti donum.

Resp. nego min. Ratio est, quod Philippus Episcopus non erat, sed tantum Diaconus; soli vero Episcopi a Christo instituti sunt ministri ordinarii Sacramenti Confirmationis: quapropter missi sunt Petrus & Joannes, qui manus imponent iis, qui a Philippo baptizati fuerant.

Instat 4. Qui ab Apostolis dabatur Spiritus, movit Simonem magum, ut oblata pecunia cuperet talem sibi ab Apostolis conferri facultatem: at si nihil aliud actum esset, quam quod in Confirmatione fieri vulgo videmus, non ita fuisset affectus Simon.

Resp. argumentum istud fallaciam esse, quæ dicitur a falso supponente: supponit enim nos concedere primis Fidelibus solam interiorem gratiam, ut modo fit, sine donis conspicuis datam fuisse, quod certe falsum est; agnoscimus enim utrumque gratiæ genus primis illis Fidelibus concessum. Simon autem magus avaritiæ & turpis lucri stimulis agitated, ubi vidit mira illarum linguarum & miraculorum dona per impositionem manus data, ea sibi oblata pecunia comparare cogitavit, nihil sollicitus de gratia interiori.

Instat 5. Act. 19. Apostoli dabant dona linguarum & prophetiæ: ergo erat ille solus effectus impositionis manuum.

Resp. eodem vitio laborare argumentum istud: quasi dona illa linguarum & prophetiæ excluderent interiorem gratiam sanctificantem: utrumque gratiæ genus, & gratis datæ, & gratum facientis, agnoscimus datum per Apostolos, cum baptizatis manus imponebant.

Utrum veritas Sacramenti Confirmationis possit efficaciter probari ex constanti & perpetua Ecclesiæ Traditione.

Traditionem hanc duobus Libris integris impugnat Dallæus, in quibus totusest, ut ostendat illam tum manus impositionem, tum unctionem, cujus tam frequentem apud Veteres mentionem occurrere non dissimulat, post annum dumtaxat Christi 160. inductam esse, tanquam meram Baptismi appendicem, seu ritum & cœremoniam. Econtra ex perpetua & constanti Ecclesiæ

Traditione, ac praxi demonstramus, ritum hunc ab Apostolis ad subsequentes ætates derivatum pro vero Sacramento habitum semper fuisse. Traditionem vero nostram ex quinque fontibus hauriemus.

1. Ex Conciliis.
2. Ex Ss. Pontificibus.
3. Ex Ss. Patribus.
4. Ex praxi, & usu Ecclesiæ non interrupto.

C O N C L U S I O.

Veritas Sacramenti Confirmationis invictè probatur ex perpetua, & constanti totius Ecclesiæ praxi & Traditione.

PRIMA PROBATIO EX CONCILIIS.

Tom. 1. Conc. p. 974. E. Ex Eliberitano in Hispania versus annum 305. Duobus in Canonibus meminit Sacramenti Confirmationis. Canone 38. *Peregre navigantes, inquit, aut si Ecclesia in proximo non fuerit, posse Fidelem qui lavacrum suum habet integrum, nec sit bigamus, baptizare in necessitate infirmitatis positum Catechumenum; ita ut si supervixerit, ad Episcopum eum producat, ut per manus impositionem perfici possit.*

ib. p. 578. F. Can. 77. *Si quis Diaconus regens plebem, sine Episcopo vel Præsbytero aliquos baptizavit, Episcopus eos per benedictionem perficere debet. Quod si ante de sæculo recesserint, sub fide, qua quis credidit, poterit esse justus.*

Habemus in hoc duplici Canone, baptizatos debere ad Episcopos duci, ut per manus impositionem & benedictionem perficiantur; idest perfecti Christiani fiant per accessionem gratiæ confortantis & roborantis, qua instructi possint firmi, & intrepidi stare adversus omnes carnis, mundi, & dæmonis tentationes: at hoc ipsum est Sacramentum Confirmationis.

Reponit 1. Dallæus L. 2. c. 9. ejusmodi baptizatos, etiam antequam manus ipsis impositæ fuissent, justos fuisse; adeoque illam manus impositionem fuisse tantum meram cœremoniam, non vero Sacramentum necessarium ad obtinendam justitiam.

Refellitur. Quia justii illi quidem erant justitia & innocentia baptismali, quæ sufficit ad vitam æternam; at non justitia illa perfecta, quæ necessaria est ad fortiter sustinendas tentationes omnes, & impetus contra fidem, de qua solum hic agimus.

Reponit 2. in illis Canonibus altum esse de unctione silentium.

Ita est: verum aut ignorat, aut dissimulat Dallæus, non esse apud nos rem ex fide certam, illam unctionem partem esse essentialem Sacramenti Confirmationis, de qua libere & salva fide inter se disputant Theologi. Satis est ad rationem Sacramenti, quod signum aliquod sensibile cum effectu gratiæ interioris habeamus ex duplici illo Canone.

Reponit 3. citato Can. 77. innui Præsbyterum, imo & Diaconum in necessitate, absente Episcopo, posse manus imponere, quod certe non permetteret Concilium, si de vero & proprie dicto Confirmationis Sacramento loqueretur.

Verum ne levissimum quidem est talis licentiæ Præsbyteris vel Diaconibus concessæ vestigium in citato Canone.

Addit Spalatenfis Lib. 5. c. 5. nu. 35. ista verba Canonis 38. *Qui lava-*
crum

rum integrum habet, non obscure significare Confirmationem esse ritum seu cœremoniam & complementum Baptismi.

Verum aberrat ille: verba enim citata referuntur ad laicum, qui in necessitate Baptismum administrat, in quo requirit Canon, ut Baptismum integrum habeat; idest, ut nec inter pœnitentes publicos recenseatur, nec sit bigamus: erat enim hæc duplex causa irregularitatis quæ laicum a sacris Ordinibus arcebat.

Ex Concilio generali Nicæno I. an. 318. can. 8. & ex Laodicensi an. 363. can. 48.

Concilium Nicænum I. canone 8. decernit: *Novatianos ad Ecclesiam redeuntes recipiendum esse per manus impositionem.* Hanc vero vere confirmatoriam fuisse colligi potest, quia, teste Theodoro antea citato, ubi de erroribus circa veritatem Sacramenti Confirmationis, Novatiani Sacramentum Confirmationis non conferebant: inde jubet Concilium ipsis redeuntibus manus esse imponendas. T. 2. Conc. p. 31. E.

Concilium Laodicenum canone 48. juxta versionem Dionysii exigui sic decernit: *Oportet eos, qui baptizantur, post lavacrum chrisma Ecclesie accipere, & Regni Christi participes inveniri.* Non potest Confirmationis Sacramentum clarioribus verbis designari. T. 1. Conc. p. 1514. A.

Atque vana & inutilis profecto est Dallæi observatio, Canonem scilicet agere de baptizando, non de baptizato; unde infert unctionem illam esse Baptismi cœremoniam: namque agit Canon de unctione conferenda post Baptismum, ergo homini baptizato.

Ex Arausicano I. an. 441. can. 2. juxta lectionem doctissimi Sirmondi Conciliorum Galliæ. *Nullum, inquit Canon, ministrorum, qui baptizandi recepit officium, sine chrismate unquam debere progredi, quia inter nos placuit semel chrismari. De eo autem qui in Baptismate quacumque necessitate faciente non chrismatus fuerit, in Confirmatione Sacerdos commonebitur. Nam inter quoslibet chrismatis ipsius nonnisi una benedictio est, non ut præjudicans quidquam, sed ut non necessaria habeatur repetita chrismatio.* Scio quidem graves excitatas esse contentiones inter Jacobum Sirmondum & Petrum Aurelium, circa particulam negantem in ultima parte apponendam vel tollendam, tum circa sensum illius, de qua controversia suo loco inferius, ubi de materia Confirmationis differemus: verum sepositis jam his contentionibus, ex ipso Canone manifeste colligitur, Confirmationem esse ritum a Baptismo distinctum, quod unum hic contendimus.

Ex Hispalensi II. an. 619. c. 7. ubi enumerans ea, quæ Præbyteris simplicibus non licet administrare, ait: *Nec per impositionem manus Fidelibus baptizatis, vel conversis ex hæresi Paracletum Spiritum tradere, nec chrisma conficere, nec chrismate baptizatorum frontes signare.* T. 3. Conc. p. 1666. B.

Ex Cabillonensi II. an. 813. can. 27. *Dictum nobis est, inquiunt Patres, quod quidam de plebe bis aut ter ab Episcopis, ignorantibus eisdem Episcopis, confirmentur. Unde nobis visum est, eandem Confirmationem sicut nec Baptismum iterari minime debere.* T. 7. Conc. p. 2278. A.

Ex Parisiensi VI. an. 829. L. 1. c. 33. sic legitur: *Perlatum est ad nos, quod in quibusdam Provinciis plerique Episcopi post perceptionem cibi & potus soleant per impositionem manuum tradere & Spiritum sanctum, quod tam excellenti ministerio prorsus non convenire, & ita deinceps fieri non debere omnibus nobis visum est ... Sicut enim Baptismus, excepta infirmorum causa, nonnisi a jejunis celebratur Sacerdotibus; ita etiam traditio Spiritus sancti ... nonnisi a jejunis celebranda est Pontificibus.* ib. p. 1621. D. E.

Deni-

Tom. 14. Denique ex Tridentino Sess. 7. can. 1. *Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam esse cœremoniam, & non potius verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quamdam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant, anathema sit.* Ita Lutheri & Calvinii figmenta damnat Sancta Synodus. Eadem Sessione Can. 1. de Sacramentis in genere, definit septem esse numero Sacramenta, inter quæ secundo loco Confirmationem recenset.

Secunda probatio ex Summis Pontificibus.

Obiit an. 155. Ex Cornelio in Epistola ad Fabium Antiochenum apud Euseb. Lib. 6. c. 43. de Novato ait, *eum postquam a morbo liberatus fuit, (propter quem in lectulo jacens baptizatus fuerat) reliqua non percepisse, quæ juxta Ecclesiasticam regulam percipi debent, neque ab Episcopo consignatum fuisse. Hoc autem signaculo minime percepto, quomodo, inquit, Spiritum sanctum potuit accipere?* signaculum autem illud, quod ab Episcopo confertur, & Spiritum sanctum confert, nonne est ipsummet Confirmationis Sacramentum, quod, si fides Theodoreto habeatur, Novatiani suis non administrabant?

At reponit Dallæus, Ecclesiasticam regulam laudat Cornelius, non Christi institutionem; igitur non de vero Sacramento loquitur, sed de mera cœremonia Baptismi. Præclara vero consecutio! Quasi ea, quæ Christus præscripsit, Ecclesia suis Canonibus, ac Legibus non commendaret, ac præscriberet. Præterea vero, Ecclesiastica illa regula ad quam provocat Cornelius, non spectat institutionem, sed perceptionem Sacramenti Confirmationis, quod primis temporibus ex lege & usu Ecclesiæ cum Baptismo simul & Eucharistia administrabatur; atque conqueritur S. Pontifex, quod Novatus neglexisset illud percipere. Figmentum autem Dallæi est plane absurdum, ea nempe, quæ Novatus percipere neglexit, fuisse lactis & mellis degustationem: de hanc enim ne verbum quidem in Epistola Cornelii, sed de signaculo dumtaxat, quod Episcopus baptizatis imponit, ut accipiant Spiritum sanctum, & quod quidem Novatus neglexit.

At, reponit iterum Dallæus, non obscure colligitur ex eadem Cornelii Epistola, Novatum in Præbyterum ordinatum fuisse a Fabiano Cornelii prædecessore: probabile autem non videri, Fabianum Novato Sacramentum illud Confirmationis non contulisse, si illud pro vero Sacramento agnovisset.

Verum, unde habet Dallæus 1. Fabianum cognovisse Novato in lecto baptizato administratum non fuisse Sacramentum Confirmationis? Nonne id potuit ignorare, simulata hominis pietate deceptus? 2. Si cognovit, unde habet reipsa Fabianum illud Novato non dedisse, antequam eum in Sacerdotem ordinaret? Cornelius enim de duobus tantum expostulat, quod nempe statim a morbo liberatus cœtera non percepisset, quæ juxta regulam Ecclesiasticam percipi debebant; & quod contra Canones fuisset ad sacrum Præbyteratus Ordinem promotus, utpote irregularis propter Baptismum in lecto perceptum.

Obiit an. 417. Ex Innocentio I. Epist. ad Decentium Eugubinum Episcopum c. 3. ubi sic loquitur: *De consignandis vero infantibus manifestum est, non ab alio quam ab Episcopo fieri licere. Nam Præbyteri, licet sint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent. Hæc autem Pontificibus solis deberi, ut consignent, vel Patetletum Spiritum tradant, non solum consuetudo Ecclesiastica demonstrat, verum*

nam & illa lectio Actuum Apostolorum, quæ asserit Petrum & Joannem esse directores, qui jam baptizatis traderent Spiritum sanctum. Nam Præbyteri, seu extra Episcopum, seu præsentem Episcopum baptizent, chrismate baptizatos ungere licet, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum; non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis, cum tradunt Spiritum Paracletum.

Ex quo S. Pontificis præclaro testimonio tria colligi possunt. Primum, unctionem baptismalem plane diversam esse a confirmatoria: illa enim fit in vertice, hæc in fronte; illam Sacerdotes conferunt, istam soli Episcopi. Secundum, manus impositionem, de qua mentio fit in Actibus Apostolorum, eandem esse cum confirmatoria, quæ frequentabatur sub finem quarti & initio quinti sæculi. Tertium, per illam manus impositionem & unctionem dari Spiritum sanctum.

Ex S. Leone Serm. 4. de Nativitate, cujus hæc verba sunt: *Permanete stabiles in ea fide, quam confessi estis coram multis testibus, & in qua renati per aquam & Spiritum sanctum, accepistis chrisma salutis, & signaculum vitæ æternæ.* Duplex ibi S. P. Sacramentum distincte commemorat, Baptismum scilicet & Chrisma, seu Confirmationem.

Obijt an.
461.
T. 2. p.
1279. C. D.

Ex S. Gregorio Magno Lib. 14. Epistolarum, Epist. 17. alias Lib. 12. Epistolarum Epist. 32. Nos, inquit, ab antecessoribus nostris traditum accepimus, ut quoties tam de Baptismo aliquorum vel Confirmatione, quam de Ecclesiarum consecratione dubitatio habetur, utrum baptizati vel confirmati, sive Ecclesie consecratæ sint, ut baptizentur tales, ac confirmentur, atque Ecclesie canonicè dedicentur, ne talis dubitatio ruina Fidelibus fiat: quoniam non monstratur iteratum, quod non certis indiciis ostenditur rite peractum.

Obijt
an. 604.
T. 2. p.
1279. C. D.

Et Homil. 17. in Evangelia, Per nos, inquit, fideles ad sanctum Baptisma veniunt, nostris precibus benedicuntur, & per impositionem nostrarum manuum in Deo Spiritum sanctum percipiunt.

Libro vero Sacramentorum, in ordine Sabbati sancti, describit idem Summus Pontifex ritum administrandæ Confirmationis.

Tertia Probatio ex SS. Patribus.

Infiniti essemus, ac plus æquo cresceret volumen istud, si vellemus singulos SS. Patres avitæ fidei testes, ac vindices per ætates singulas percurrere hinc proferre. Nonnullos tantum ex primis sæculis appellabimus, ex quibus catholicum de Sacramento Confirmationis dogma adversus vanos Dallæi impetus asseremus, ac vindicabimus.

Ex S. Irenæo Lib. 4. adversus hæreses c. 38. alias 75. ubi ait, *Apostolos per manus impositionem dedisse Spiritum sanctum.* Et c. 18. Libri primi referens impium quoddam Gnosticorum dogma, dicit eos solitos esse ungere baptizatos opobalsamo. Si conjecturæ locus hic esse potest, Gnostici, cœterorum Hæreticorum more, qui omnes fere Ecclesie ritus sacrilega imitatione ad se trahebant, hanc unctionem, in similitudinem unctionis confirmatoriæ tunc temporis apud Catholicos usurpatæ, usurparunt.

Obijt
Martyr
an. 202.
P. 284. n.
2.

Ex Tertulliano Lib. de Baptismo c. 7. sic loquitur: *Exinde egressi de lavacro perungimur benedicta unctione de pristina disciplina, qua ungi oleo de cornu in sacerdotium solebant. In nobis carnaliter currit unctio, sed spiritualiter proficit; quomodo & ipsius Baptismi carnalis actus, quod in aqua mergimur; spiritalis effectus, quod delictis liberamur. Dehinc manus imponitur per benedictionem, advocans & invitans Spiritum sanctum.*

Lib.

Floruit
an. 715.
P. 226. D.

P. 330. B. Lib. de Resurrectione carnis c. 8. *Caro*, inquit, *abluitur*, ut *anima emaculetur*. *Caro ungitur*, ut *anima consecretur*. *Caro signatur*, ut *anima muniatur*. *Caro manus impositione adumbratur*, ut & *anima spiritu illuminetur*. *Caro Corpore & Sanguine Christi vescitur*, ut & *anima de Deo saginetur*.

P. 216. D. Lib. de Præscriptionibus cap. 40. observat dæmonem in idolorum mysteriis æmulari res Sacramentorum nostrorum. *Tingit*, inquit, & ipse quosdam utique credentes, & fideles suos; *expiationem delictorum de lavacro repromittit*, & si adhuc memini, *Mithra signat illic in frontibus milites suos: celebrat & panis oblationem*.

Aperte inde colligitur, Tertullianum agnovisse Sacramentum Confirmationis a Baptismo plane distinctum, quod gratiam conferret; ejusque materiam esse, vel impositionem manus, vel unctionem, vel utramque simul: de hac enim quæstione nondum disputamus, ac satis nobis est ad revincendum Dallæum, nos ex Tertulliano habere signum aliquod sensibile distinctum a Baptismo, cui annexa sit gratiæ productio.

P. 114. Ex S. Cypriano. (Martyr occubuit an. Christi 258.) Epist. 73. apud Jubajanum loquens de manus impositione a Petro & Joanne Apostolis facta supra recens baptizatos, idem apud nos quoque fieri testatur: *Quod nunc quoque*, inquit, *apud nos geritur*, ut qui in Ecclesia baptizantur, *Præpositis Ecclesiæ offerantur*, & per nostram orationem, ac manus impositionem Spiritum sanctum consequantur, & signaculo Dominico consummentur.

P. 117. Et Epist. 7. ad Januarium sic loquitur: *Ungi quoque necesse est eum*, qui baptizatus sit, ut accepto chrismate, idest unctione, esse unctus Dei, & habere in se gratiam Christi possit.

P. 145. Ex Firmiliano in Epistola ad S. Cyprianum, inter Cyprianicas 75. *Quando omnis potestas*, inquit, *a gratia in Ecclesia constituta sit*, ubi præsident majores natu, qui & baptizandi, & manum imponendi, & ordinandi possident potestatem. Hæretico enim sicut ordinare non licet, nec manum imponere, ita nec baptizare. Et postea significat se loqui de Confirmatione, cum ait se loqui de illa manus impositione, quam Paulus imposuit eis, quos baptizaverat.

Ex S. Cyrillo Jerosolymitano. (floruit 4. sæculo) Catechesis scripsit, cujus tertia mystagogica tota est de Confirmatione, sicut duæ præcedentes totæ sunt de Baptismo, & aliæ duæ sequentes de Eucharistia, quia tunc temporis ex recepto usu tria hæc Sacramenta simul conferebantur. In illa itaque tertia Catechesi fuse exponit S. Doctor Sacramentum chrismatis seu Confirmationis.

P. 234. C. *Vobis*, inquit, *postquam ex aquis sacri lavacri ascendistis*, datum est *Chrisma*, quod imaginem gerit illius, quo unctus est Christus: hoc autem est *Spiritus sanctus*. Et sicut Christus vere crucifixus & sepultus est, atque resuscitatus, nos vero per Baptismum in similitudine quadam, una crucifigi, consepeliri, simulque secum voluit resurgere; ita fit in hoc chrismate. Ille spiritali oleo exultationis unctus est, hoc est Spiritu sancto; qui idcirco oleum exultationis vocatur, quia est auctor & causa exultationis. Vos vero uncti estis unguento, facti participes & consortes Christi.

Plura alia ex eodem S. Doctore prætermittimus: satis etenim ex citatis verbis compertum habemus, unctionem illam, cui effectus spiritalis annexus est, a Baptismo distingui, nec meram esse illius cæremoniam, sicut Dallæo placet, nisi pariter velit ille Eucharistiam Baptismi cæremoniam esse.

Ex S. Ambrosio.

T. 2. p. Lib. de Initiandis cap. 7. *Repete*, inquit, *quia accepisti signaculum spiritale*, 339. A. *spiritum sapientiæ & intellectus, spiritum consilii atque virtutis, spiritum co-*

gnitionis atque pietatis, spiritum sancti timoris, & serva quod accepisti: Signavit te Deus Pater, confirmavit te Christus Dominus, & dedit pignus Spiritus in corde tuo, sicut Apostolica lectione didicisti.

Et L. 2. de Sacramentis c. 7. Ergo mersisti; inquit, venisti ad Sacerdotem: quid tibi dixit? Deus, inquit, Pater omnipotens, qui te regeneravit ex aqua & Spiritu sancto, concessitque tibi peccata tua, ipse te ungat in vitam eternam. lb. p. 336. D.

Et L. 3. c. 1. Accipit autem, inquit, mysterium, hoc est unguentum supra caput. Et c. 2. Sequitur spiritale signaculum quod audistis hodie legi; quia post fontem superest, ut perfectio fiat, quando ad invocationem Spiritus sanctus infunditur. Nihil certe clarius & expressius potest proferri. lb. p. 61. B. lb. p. 253. E.

Ex S. Hieronymo; Dialogo adversus Luciferianos Luciferianum sic loquentem inducit: An nescis Ecclesiarum hunc esse morem, ut baptizatis postea manus imponantur, & ita invocetur Spiritus sanctus? Exigis ubi scriptum sit in Actibus Apostolorum? Etiam si Scripturae auctoritas non subesset, totius Orbis in hanc partem consensus instar praecepti obtineret. Istud autem ultro fatetur & concedit S. Hieronymus: Non quidem abnuo, inquit, hanc Ecclesiarum consuetudinem, ut ad eos, qui longe in minoribus urbibus per Praesbyteros & Diaconos baptizati sunt, Episcopus ad invocationem Spiritus sancti manum impositurus excurrat... Quod si hoc loco quaeris, quare in Ecclesia baptizatus, nisi per manus Episcopi non accipiat Spiritum sanctum, quem non asserimus in vero Baptismate tribui, discce hanc observationem ex ea auctoritate descendere, quod post ascensum Domini, Spiritus sanctus ad Apostolos descendit. Et multis in locis idem factitatum reperimus, ad honorem potius sacerdotii, quam ad legis necessitatem. T. 4. par. 2. p. 294. lb. p. 295.

Ex S. Chrysostomo Hom. 18. in Acta, de Philippo ait: Ideo baptizans Spiritum sanctum non dabat, neque facultatem habebat: hoc enim donum solorum Apostolorum erat. Et postea: Virtutem quidem acceperant faciendo signa, non autem dandi aliis Spiritum sanctum. Igitur hoc erat in Apostolis singulare; unde & praeceptos, & non alios videmus hoc facere.... Vides (ad haec verba, oraverunt pro eis) quod non simpliciter hoc fit, sed multa opus est virtute, ut detur Spiritus sanctus? Non enim idem est assequi remissionem peccatorum, & accipere virtutem illam. Ed. Com. p. 580. B. lbid. P. 531. A.

Denique ex S. Augustino. Multis in locis de Sacramento Confirmationis mentionem facit sanctus Doctor, quod quidem modo per manus impositionem, modo per unctionem designat.

De impositione manuum loquitur L. 3. de Baptismo c. 26. verba supra laudavimus in responsione ad secundam Objectionem adversus probationem ex Scripturis. Eadem fere repetit Tractatu sexto in primam Epistolam S. Joan. Si vis nosse, inquit, quia accepisti Spiritum sanctum, interroga cor tuum: ne forte Sacramentum habeas, & virtutem Sacramenti non habeas. T. 3. p. 2. p. 868. F.

Lib. 3. de Baptismo c. 16. Spiritus autem sanctus, inquit, quod in sola Catholica per manus impositionem dari dicitur, nimirum hoc intelligi majores nostri voluerunt, quod Apostolus ait: Quoniam charitas Dei diffusa est in cordibus per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. T. 9. pag. 106. D.

Et Lib. 15. de Trinitate c. 26. postquam dixit Apostolos orando & manus imponendo dedisse Spiritum sanctum, ait, eundem morem in suis Praepositis etiam nunc servare Ecclesiam. T. 8. pag. 999. A. lb. B. C. Tom. 9. p. 293. D.

De unctione vero loquitur mox citato capite L. 15. de Trinitate. Unxit eum, inquit, (nempe Christum) Deus Spiritu sancto. Non utique oleo visibili, sed dono gratiae quod, visibili significatur unguento, quo baptizatos ungit Ecclesia. T. 3. p. 2. p. 815. E.
Et

Et Lib. 2. contra Litteras Petiliani c. 104. *In hoc unguento, inquit, Sacramentum chrismatis vultis interpretari; quod quidem in genere visibilium signaculorum sacrosanctum est, sicut ipse Baptismus.*

ib. p. 849.
C.

Tract. 3. in primam Epistolam S. Joannis. *Unctio spiritualis, inquit, ipse Spiritus, sanctus est, cujus Sacramentum est in unctione visibili. Et infra: Unctionis Sacramentum est, virtus ipsa invisibilis: unctio invisibilis, Spiritus sanctus: unctio invisibilis, charitas illa est.*

Tom. 4. p.
1583. D.

Denique in Psal. 141. *Multa, inquit, Sacramenta aliter atque aliter accipimus; quædam, sicut notis, ore accipimus, quædam per totum corpus accipimus; quædam in fronte per signum Crucis.*

Quarta probatio ex usu & praxi Ecclesiæ perpetua.

Usum hunc colligimus, non modo ex citatis Ss. Patrum testimoniis, & aliis bene multis, quæ adduci possent, sed præsertim ex iis omnibus Auctoribus, qui de Officiis Ecclesiasticis scripserunt, omnibusque Libris Ritualibus. Ii scilicet omnes describunt ritus, quibus administrari in Ecclesia per Episcopos debet Sacramentum Confirmationis, quam & per impositionem manus, & per unctionem designat. Ita

Sacramentarium S. Gregorii, ubi fuscè describitur quomodo Pontifex protensa super infantes manu, tincto pollice in chrismate, singulos confirmat, facta oratione qua Spiritum sanctum advocat.

Ordo quoque Romanus ante nonum sæculum scriptus, in Sabbato sancto eundem ritum describit iisdem fere verbis, quibus Sacramentarium S. Gregorii.

Venerabilis Beda in Psal. 26. ait, *unctionem illam, quæ per impositionem manuum fit, ab Episcopis Confirmationem appellari.*

Tom. 8. p.
548. n. 70.

Valafridus Strabo I. de rebus Ecclesiasticis, c. 26.

Amalarius L. 1. de Officiis Ecclesiasticis c. 27.

Rabanus Maurus L. de institutione Clericorum, c. 30.

Alcuinus Epistola ad Oduinum Præbyterum, & alii repetunt & Commentariis suis illustrent, quod in Ordine Romano de ritu administrandi Confirmationem præscribitur. Videntur illi hoc habere proprium & singulare, quod velint manus impositionem non esse actionem distinctam ab ea, per quam unctio fit, quam quæstionem postea expendemus. Sufficit præsentis nostri instituto, eos omnes noni sæculi Auctores expressam mentionem facere Sacramenti Confirmationis.

Solvuntur Objectiones Dallæi adversus probationem ex Traditione Ecclesiæ.

Objicit 1. Lib. 2. cap. 2. silentium veterum Scriptorum, quorum genuina extant Opera, ut Clementis in Epistola ad Corinthios, Justinii, Athenagoræ, Theophili, Tatiani, Irenæi, apud quos altum, de Sacramento Confirmationis silentium.

Resp. 1. argumentum negativum nullius ponderis esse quæstionibus facti, cum alia non desunt positiva, & quidem bene multa.

2. Ad confirmandam alicujus dogmatis veritatem, necesse non est, ut omnes & singuli cujuslibet ætatis Scriptores de illo mentionem faciant. Sic v. g. Clemens Romanus, Athenagoras, Theophilus, Tatianus a Dallæo citati, de Baptismo siluerunt in his, quæ nobis supersunt eorum Operibus:

an in-

an inde inferet Dallæus, Scriptores illos Baptismum pro vero Sacramento non agnovisse? non certe. Ita pariter de Confirmatione sentiendum.

3. Non ignorat Dallæus multa illorum Scriptorum Opera desiderari, quæ temporum incuria ad nos usque pervenire non potuerunt: quin & ipsa Clementis ad Corinthios Epistola de qua Irenæus L. 3. c. 3. Eusebius L. 3. c. 16. & 28. S. Hieronymus L. de Scriptoribus Ecclesiasticis, mutila est, ac imperfecta, sicut fatetur ipse Junius, *qui ex laceris, ut loquitur reliquiis vetustissimi exemplaris Bibliothecæ Regiæ eam eruit, lacunas explevit, latine vertit, notis brevioribus illustravit, & Oxonii publici juris fecit un. 1633.* Plura scripsit Irenæus, quæ periire, referente Eusebio L. 5. Hist. c. 26. & S. Hieronymo L. de Scriptoribus Ecclesiasticis; & ita de aliis bene multis Veterum lucubrationibus. Qua vero arte augurari potuerit Dallæus, in illis Scriptis nullam Sacramenti nostri factam esse mentionem, vix scio: quamquam non facile concedimus, S. Irenæum de illo tacuisse in his, quæ nobis supersunt illius Libris.

4. Scopus & institutum alicujus Scriptoris tale aliquando est, ut non exigit omnium nostrorum Sacramentorum mentionem ab ipso fieri. Sic v. g. qui ex Veteribus Apologias pro Christianis scripserit: in eo toti erant ut Gentium calumnias adversus Religionem nostram invidiose confectas propulsarent, potius quam singula nostra Mysteria sigillatim exponerent; quorum proinde silentium, tanquam argumentum denegati ab ipsis alicujus mysterii seu dogmatis, opponi merito non potest. Ita est de Justino, Athenagora, Theophilo, & aliis.

Objicit 2. eodem Libro 2. c. 17. & L. 2. de cultibus Latinorum religiosi, Græcam Ecclesiam in numero Sacramentorum non recensere Confirmationem, quod probat his momentis.

I. Ex Euchologiis, ubi non duo, sed unum est Officium Baptismi, & Unctionis, cui titulus est: *Ordo Baptismatis*; igitur unctio illa est cœremonia, non Sacramentum diversum.

II. Quia neminem Græci admittunt ad sacram mensam, nisi qui fuerit chrismatus: atqui certum est neminem unquam rite baptizatum, repulsum fuisse a sacra communione, nisi propter aliquod grave peccatum, aut infantilem ætatem; idcirco igitur Græci ad sacram mensam non admittunt eos, qui chrismati non fuere, quia unctio hæc pertinet ad cœremonias Baptismi.

III. Quia Græci a quacumque hæresi conversos recipiunt per unctionem; at ista haud dubie non est Sacramentum Confirmationis, quod iterari non posse dogma est catholicum, est igitur mera cœremonia.

IV. Græci Præbyteri ungunt baptizatos in fronte: at simplex Sacerdos non potest esse minister ordinarius Sacramenti Confirmationis; unctio ergo illa non est verum Sacramentum.

Resp. nego ant. Ecclesia enim Græca, sive antiqua sive recentior, semper in numero Sacramentorum habuit Confirmationem. Pro veteri testantur Concilium Laodicenum, Firmilianus, Cyrillus Jerosolymitanus, Chrysostomus antea citati, quibus & alios plures inferius, ubi de materia, Confirmationis, adjungemus. Pro recentiori vero testes sunt Simeon Thesalonicensis in Libris de Sacramentis, Jeremias in sua catholica Responsione, Gabriel Philadelphiensis, Synodus Constantinopolitana an. 1642. Præside Parthenio Patriarcha, in qua Calvinii errores damnantur. Numero enim 15. damnat Synodus in hunc Heresiarcham, quod quinque Sacramenta expungeret.

Synodus Bethlemitica ann. 1672. sub Dositheo Patriarcha Jerosolymitano c. 15. ubi fidem Ecclesiæ Græcæ circa Sacramenta sic exponit : *Credimus esse in Ecclesia Legis novæ Sacramenta, eaque septem: non minorem, aut majorem numerum admittimus.* Deinde secundo loco enumeratur Sacramentum Confirmationis.

Denique ipsa Latina Ecclesia, quoties unionem tentavit aut perfecit cum Græca, nusquam ei objecit rejectum ab ipsa Sacramentum Confirmationis.

Ad singulas igitur probationes respondeo.

Ad primam, idcirco officium seu ritum administrandi Sacramentum Confirmationis sub Officio Baptismatis contineri, quia statim post Baptismum conferri solebat. Ex hoc autem inferre Confirmationem esse ritum Baptismi, quid aliud est, quam velle quoque inferre Eucharistiam, quæ simul cum Baptismo, & Confirmatione solebat antiquitus administrari, esse pariter Baptismi ritum? quo nihil posset fingi absurdus. Unctionem vero illam distinctam esse a Baptismo, nec ad illius cœremonias pertinere, manifestum est ex ipso Euchologio: tum quia peculiarem habet annexam orationem, qua invocatur septiformis Spiritus Sanctus ad robur baptizati: tum quia confertur post perfectum, & absolutum Baptismum: tum denique, quia Episcopus illam unctionem ministraturus, & vestes quibus, dum baptizaret, erat indutus, & locum mutat.

Ad secundam: Ille potest a sacra mensa legibus Ecclesiæ merito repelli, qui ea non percepit, quæ ex usu & praxi Ecclesiæ debent percipi: at in Ecclesia Græca lex erat, & consuetudo, simul cum Baptismo dandi Confirmationem, & Eucharistiam; merito igitur Græci a sacra mensa excludunt eos, qui sacro chrismate post Baptismum inuncti non fuerunt.

Ad tertiam: Constat ex dicendis, unctionem illam per quam redeunt Hæretici recipiebantur, puram fuisse cœremoniam, non Sacramentum Confirmationis.

Ad quartam: Pertinet hæc Obiectio ad quæstionem de ministro Confirmationis, de qua inferius suo loco.

Objicit 3. Sacramentum Confirmationis incognitum est multis Ecclesiis, v. g. Æthiopicæ, ut testatur Alvarez Hispanus Monachus in suo Itinerario, Armenicæ, teste Guidonem Carmelita; Chaldaicæ, cœterisque Christianis longe lateque per Arabiam, Mesopotamiam, Assyriam, Persidem, ipsamque Ægyptum diffusis.

Resp. 1. ex illis particularibus Ecclesiis, quæ schismate a Romana divisæ sunt, nihil adversus veritatem inferri posse; error enim ex schismate plerumque nascitur.

Resp. 2. certum non esse eas omnes Ecclesias non agnoscere Sacramentum Confirmationis: imo de Ecclesia Æthiopica fidem facit Ordo mysteriorum, sive administrationis Sacramenti Confirmationis secundum usum Æthiopum excusus Tom. 6. Bibliothecæ Patrum. De Ecclesia Armenorum testatur Uscanus Episcopus Sancti Sergii in magna Armenia, in responsione ad varias quæstiones sibi propositas circa fidem Armenorum, data Lugduni Batavorum 21. Februarii an. 1667. testatur, inquam, apud Armenos in usu esse Sacramentum Confirmationis: unde Guido Carmelita non de omnibus, sed de aliquibus dumtaxat Armenis loquitur. Quod vero spectat ad Ecclesias Chaldeorum per regiones supradictas dispersorum, habemus insigne testimonium fidei Cophtorum, & Ægyptiorum circa omnia Sacramen-

menta, Tomo tertio de perpetua Ecclesiæ fide circa Eucharistiam Lib. 8. c. 19. nimirum professionem fidei quam litteris consignatam Matthæus Alexandrinus Patriarcha ad Regem nostrum Christianissimum misit, Syros vero agnoscere Sacramentum Confirmationis, testatur Jacobus de Vitriaco Lib. 1. Historiæ Jerosolymitanæ c. 74.

Objicit 4. Lib. 3. c. 14. Noni sæculi Scriptores eodem plane loco habuere unctionem, quam Sacerdos adhibet in Baptismo, cum ea quam Episcopus facit in Confirmatione, & istam per aliam suppleri posse affirmant. Sic

I. Valafridus Strabo L. de rebus Ecclesiasticis c. 26. ait, *Sylvestrum S. Pontificem instituisse, ut Præbyter baptizatum chrismate liniat propter occasionem transitus mortis. Quod si a Diacono vel quolibet alio homine baptizatus; casu ante Confirmationem transferit, credendum non est perire propter hoc.* Quo loco eos solum ante Confirmationem ex hac vita transire docet Auctor ille, qui a Diacono vel quolibet alio homine, id est laico, baptizatus fuerit, & non consignatus; ergo qui sunt a Sacerdote baptizati, cum unctionem baptismalem perceperint, non censentur sine Confirmatione recedere ex hac vita. Censet igitur unctionem illam baptismalem ejusdem esse virtutis cum ea quam confirmatoriam appellamus.

II. Idem Valafridus, Amalarius, & Rabanus tradunt præceptam a Sylvestro Præbyteris chrismationem, ne quis sine Confirmatione moreretur. Legimus & in gestis Patrum, inquit Rabanus Lib. 1. de institutione Clericorum c. 28. *quod Sylvester Papa in Ecclesia Romana constituerit, ut sicut potestas & privilegium apud solum Episcopum constat, quod sacrum chrisma ipse conficiat, & baptizatum per manus impositionem cum ipso chrismate consignet propter hæreticam suasionem; Ita Præbyter eodem chrismate liniat baptizatum levatum ex aqua propter occasionem transitus mortis....* Ac deinde profecto patet, quia quicumque non est Christi, Regni sui particeps fieri nequit: ideoque necessarium est, ut statim succurratur baptizato cum chrismatis unctione, ut Spiritus sancti participationem accipiens, alienus a Christo non existat. In casu igitur necessitatis vim eandem tribuit Rabanus unctioni baptismali & confirmatoriæ.

Tom. 6. p.
9. H.

Confirmat Dallæus objectionem hanc: 1. quia utriusque unctionis eadem est materia, & eadem consecratio. 2. quia idem est effectus, ut patet ex orationibus quibus consecratur chrisma, quibus a Deo postulatur, *ut chrisma sit omnibus perunctis propitiatio & custodia salutaris, & in adoptionem filiorum.*

Resp. nego ant. Triplex enim discrimen assignant Scriptores noni sæculi inter unctionem baptismalem & confirmatoriam. Primum, quia baptismalis fit in vertice, & confirmatoria in fronte. Ita Valafridus & Rabanus mox citati. Secundum, quia baptismalis fit per simplicem Sacerdotem, confirmatoria per Episcopum. Ita expresse mox laudatus Rabanus. Tertium, quia unctio confirmatoria adjunctam habet manus impositionem, non vero baptismalis. Ita idem Rabanus in eodem loco.

Ad primam igitur probationem ex Valafrido, quidquid sit de illo Sylvestri decreto, quod multis videtur supposititium, dico mentem illius Auctoris hanc esse, nimirum unctionem baptismalem adhibendam quidem propter occasionem mortis, ut aliquo pacto suppleat unctionem confirmatoriam, si forte contingat aliquem morte præveniri, priusquam ab Episcopo consignatus fuerit; nihilominus neutram necessariam esse absolute ad salutem: unde si quis ex hac vita discedat baptizatus a quocumque, nec

Tournely de Baptis. & Confir. Tom. VII.

O

confi-

consignatus, non idcirco operire credendus est. Falso igitur supponit Dallæus, eos, qui sunt a Præbyteris baptizati, sine Confirmatione non discedere ex hac vita, quamvis non sint ab Episcopi consignati.

Ad secundam: Falso etiam supponit Dallæus, unctionem baptismalem idcirco institutam, & necessariam esse, ne quis sine Confirmatione discedat ex hac vita; istud non ait Rabanus citatus, sed tantum *propter mortis periculum necessariam esse unctionem baptismalem, ut quis unctus seu Christi esse dici possit*: scilicet ad significationem chrismatis, & unctionis alludit ibi Rabanus. Et rursus c. 30. *Signatur*, inquit l. 1. de institutione Clericorum c. 30. *baptizatus chrismate per Sacerdotem in capitis summitate, per Pontificem vero in fronte, ut priori unctione significetur Spiritus Sancti super ipsum descensio, ad habitationem Deo consecrandam; in secunda quoque, ut ejusdem Spiritus Sancti septiformis gratia cum omni plenitudine sanctitatis, & scientiæ, & virtutis venire in hominem declaretur*. Istud autem discriminis est inter modum, quo utraque unctio effectum spirituales significat, quod unctio confirmatoria practice, & ex opere operato significet effectum gratiæ spiritualis, quem producit; unctio vero baptismalis significat tantum, non vero producit, saltem ex opere operato, & tanquam verum Sacramentum a Baptismo distinctum, unctionem interiori gratiæ.

Tom. 6.
p. 10. D.

Ad primam confirmationem, dico eandem quidem esse materiam remotam utriusque unctionis, nempe chrisma, sed non eandem esse materiam proximam: unctio enim confirmatoria, teste ipso Rabano, adjunctam habet manus impositionem, non vero unctio baptismalis. Præterea non sufficit ad perfectam utriusque unctionis paritatem, quod sit eadem materia, sed eadem quoque deberet esse forma, & idem effectus: porro & in forma, & in effectu, & in ministro multum discrepant duæ illæ unctiones; unde patet responsio.

Ad secundam confirmationem: Etsi enim sit eadem utriusque consecratio, non tamen idem modus, quo applicatur unctio, non eadem forma, non idem effectus, neque idem minister.

Objicit 5. Magna est inter nostros Theologos discordia circa partes substantiales Sacramenti Confirmationis, nempe ejus materiam, & formam, non igitur consentiunt inter se de veritate seu existentia illius: qui enim de natura seu essentia rei alicujus dubitat, ejus quoque existentiam in dubium revocare censetur.

Resp. nego conseq. Disputant v. g. quotidie Philosophi id natura Solis; an ejus existentiam in dubium revocant? absurdus esset, qui id inferret. Disputant Novatores de Baptismo, & Eucharistia; nec tamen duo ista Sacramenta rejiciunt. Pariter igitur nostri Theologi de partibus substantialibus Sacramenti Confirmationis inter se dissentiunt, nemo tamen unus est inter illos, qui veritatem seu existentiam illius in controversiam adducat; quisque aliquam materiam, & formam sensibilem assignat, licet pro varietate opinionum variam atque diversam.

Objicit 6. Patres eundem effectum tribuunt Baptismo, & Eucharistiæ, quem nostræ Confirmationi, nempe ut muniat nos, confirmet, roboret, perficiat. Ita imprimis S. Cyprianus loquens de Eucharistia Epist. 54. & 56.

Resp. nego ant. Gratia quippe baptismalis gratia est innovationis, filiationis, & regenerationis ætati infantili accomodata: gratia Eucharistica est gratia augmenti personæ spiritualiter proVectæ, ad reparandas vires animæ
spi-

spirituales per quotidianos lapsus imminutas, & debilitatas: gratia vero confirmatoria est gratia roboris, & virtutis specialis, ad omnes mundi ac dæmonis tentationes contra fidem superandas destinata. Ita S. Thomas 3. part. qu. 79. art. 1. ad primum.

Objicit denique, multum immutatam fuisse subsequentibus sæculis unctionem confirmatoriam: olim enim præcedebat manus impositionem, nunc sequitur: olim Eucharistia post confirmationem, nono sæculo plerumque ante Confirmationem conferebatur.

Resp. 1. Non satis ex veteribus monumentis, antequam prodierit Liber Sacramentorum S. Gregorii, & Ordo Romanus, constare, quo præcise ordine daretur unctio, an post, an vero ante impositionem manus. 2. ejusmodi mutationes leves admodum esse, & indifferentes, quæ rei substantiam non attingunt, sed simplicem modum, seu ritum, & cœremoniam; adeoque salva remanente Sacramenti hujus substantia, nonnihil mutationis induci potuit circa disciplinam seu modum illud administrandi, quod in aliis Sacramentis, Baptismo præsertim, & Eucharistia, contigisse, ne ipsi quidem negare audent Novatores. Baptismus enim olim triplici immersione conferebatur, nunc infusione: Eucharistia infantibus dabatur, nunc denegatur; an propterea quidquam immutatum fuit circa naturam seu substantiam illorum Sacramentorum? minime.

ARTICULUS TERTIUS.

De materia Sacramenti Confirmationis.

Quæstio est, an sola manus impositio, per quam Apostoli Spiritum Sanctum conferebant, sit essentialis, & adæquata materia Sacramenti Confirmationis, an vero sola unctio chrismatis, an utraque simul; & quæ sit illa manus impositio, an ab unctione distincta vel separata. Circa quam controversiam errant Novatores, nostri vero Scholastici varias in partes scinduntur.

Errores, & opiniones.

Novatores Lutherani, & Calvinistæ, quibus nostra Confirmatio non est verum Sacramentum, sed mera Baptismi cœremonia, manus impositionem, & unctionem, quibus illa constat, non mendaciis modo, & calumniis, sed horrendis plane ac blasphemis dictis turpiter deformant.

I. Lutherus Lib. de Captivitate Babylonica, miratur *quomodo in mentem nostram venire potuerit, ut Sacramentum Confirmationis faceremus ex impositione manuum,*

II. Kemnitius in examine Concilii Tridentini, ait 1. *materiam Confirmationis nulla habere in Scripturis apparentia testimonia.* 2. *Pontifices in Confirmationem nullam adhibere manus impositionem.* 3. *Divinitus factum esse, quod non est retenta impositio manuum in Pontificia Confirmatione, sed substituta chrismatio, ut Ecclesia, animadversa palpabili differentia inter impositionem manuum, & chrismationem in fronte, non tam facile seduci posset allegatione historiarum Act. 8. & 19.* 4. *Nativum balsamum cum iam defecisse constet, & arbores, factitium balsamum locum ejus implere non posse.* 5. *Consecrationem chrismatis esse excantationem.* 6. *Inhalationem Pontificis in chrisma non tantum esse quid ridiculum, sed magicum, superstitiosum, & blasphemum.*

Pag. 537.
& 538.

III. Calvinus Lib. 4. Institutionis c. 19. §. 6. ait 1. *manuum impositionem, quæ in confirmandis Neophytis adhibetur, nihil habere simile cum ea quam Apostoli usurpabant.* 2. *chrismationem neque esse a Christo, neque ab Apostolis.* 3. *eos, qui oleum istud vocant oleum salutis, salutem, quæ in Christo est, abjurare, Christum abnegare, partem non habere in Regno Dei.* Unde §. 8. definit Confirmationem nostram: *Oleum diaboli mendacio pollutum, quod velut offusis tenebris simplicium mentes fallit.* 4. §. 10. ait in chrismatis consecratione inquinamentum esse & incantationem, *pinguedinem fœtore anhelitus inquinatam, verborum murmure incantatam.*

Pag. 539.

Spalatenfis Lib. 5. de Republica Ecclesiastica cap. 5. n. 26. scribit, *Confirmationem non habere certam, & fixam materiam: eam aliquando sola manus impositione, aliquando chrismatis unctione, modo in vertice, modo in fronte, modo in omnibus membris, & toto corpore, modo puro oleo, modo oleo & balsamo, modo aliis odoriferis unguentis, absque oleo conferri solitam.*

Dallæus L. 1. capite ultimo contendit, *manuum impositionem non esse, imo nec esse posse Confirmationis, aut cujuslibet alterius Sacramenti materiam.* L. vero 2. cap. 3. *chrismationem cœremoniam esse post annum Christi 160. inventam, & primum usurpatam.*

In his erroribus ac mendaciis propulsandis summa est Theologorum Scholæ concordia: in assignanda vero materia essentiali ac necessaria Confirmationis, summa dissensio. Alii contendunt Apostolos rem, seu effectum Sacramenti sine Sacramento dedisse. Alii solam manus impositionem esse materiam essentialem; unctionem vero partem dumtaxat integrantem ex præcepto necessariam: alii econtra unctionem solam essentialem esse, impositionem vero manuum olim necessariam, subinde in meram defecisse cœremoniam, ejusque loco substitutam unctionem. Alii utramque tum impositionem manus, tum unctionem, tanquam partes essentielles inadæquatas materiæ Sacramenti Confirmationis agnoscunt. Sunt etiam, qui volunt manus impositionem actionem esse specialem tempore & natura distinctam ab unctione; sunt qui eam cum unctione confundunt.

An. 845.

I. Alexander Alensis parte 4. q. 24. membro 1. S. Bonaventura in 4. dist. 7. art. 1. q. 1. & 2. existimant Christum immediate per se non instituisse Sacramentum Confirmationis, & Apostolos primis Fidelibus dedisse Spiritum Sanctum sine visibili Sacramento; postea vero Ecclesiam, auctoritate a Christo accepta, instituisse chrisma pro materia essentialis Confirmationis: quo vero tempore institutum sit illud chrisma, non consentiunt inter se. Alensis putat institutum in Concilio Meldensi; S. Bonaventura, a primis successoribus Apostolorum; Joannes de Baccone, in Concilio Aurelianensi, initio sexti sæculi. Improbanda certe opinio hæc, quæ paucos reipsa habet in Schola patronos; vix enim illa stare potest cum Decreto Concilii Tridentini Sess. 7. quo statuitur Christum omnia Legis novæ Sacramenta instituisse. Et vero ad eum solum pertinet auctoritas instituendi Sacramenta, qui solus potest externis signis seu symbolis vim efficacem impertiri ad gratiam sanctificantem conferendam: atqui hoc solus Deus potest, non Ecclesia.

S. Thomas 1. par. q. 72. art. 2. ad 1. docet Apostolos Spiritum Sanctum sine visibili Sacramento aliquando dedisse, quando scilicet conspicua erant & visibilia dona Spiritus Sancti, quibus primi Fideles exornabantur; quando vero cessarunt illa dona, eos chrismate usos fuisse, ut darent Spiritum Sanctum: quæ sententia, qua parte negant Apostolos per impositionem ma-

uum

num, de qua mentio fit Act. 8. & 19. verum dedisse Sacramentum Confirmationis, hoc habere videtur grave incommodum, & quod eripiat nobis præcipuam, & fere unicam probationem ex Scripturis pro demonstranda adversus Hæreticos veritate Sacramenti Confirmationis; & quod directe pugnet cum Ss. Patribus, qui affirmant idem in Ecclesia Catholica fieri per impositionem manuum Episcoporum, quod gestum legimus per Apostolos. Ita Ss. Cyprianus, Hieronymus, Chrysostomus, Augustinus antea laudati, cum veritate Sacramenti Confirmationis ex Traditione demonstrabamus.

II. Inter eos Scholæ Doctores, numero certe plures, qui docent Apostolos dedisse quidem verum Sacramentum Confirmationis, non una est opinio circa materiam, quam ipsi tunc usurparunt, & nunc ab Ecclesia tanquam necessaria, & essentialis usurpari debet.

III. Alii quippe docent, Apostolos ab initio sola manus impositione dedisse Spiritum Sanctum. Ita Scotus 4. dist. 7. q. 1. sed omnium disertissime Synodus Moguntina an. 1549. cap. 18. cujus hæc verba sunt: *Diligenter etiam populum instruant, cur hoc Sacramento ab initio sola manuum impositione exhibitum, mox sub ipsis temporibus Apostolorum ex eorumdem traditione, adhibita chrismatis unctione, cœperit conferri. Nam cum initio Spiritus Sanctus, ad evidentiorē recentis adhuc fidei commendationem, signo visibili influeret confirmatis, externa unctione, quæ illam internam designaret, tunc non erat opus. Postea vero, adulta Ecclesia, & stabilita fide, cum signa externa apparere cessaverunt, nec jam amplius Spiritus Sanctus visibiliter descenderet, mox in locum visibilis signi unctio chrismatis adhiberi cœpit, quæ his, qui confirmarentur internam, & spiritalem unctionem repræsentaret, ut quid intus agatur per gratiam, foris aliquo visibili signo innotescat, & verbi fidem externi elementi similitudo confirmet.* Mens igitur hujus Synodi fuit, Apostolos initio sola manus impositione dedisse Spiritum Sanctum; paulo post adhibitam ex traditione illorum chrismatis unctionem, quæ in locum impositionis manuum quasi subrogata fuit, & sola est Sacramenti Confirmationis materia essentialis, & necessaria.

IV. Alii unicam, & solam manus impositionem agnoscunt omni tempore fuisse, & jam esse materiam essentialē ac necessariam Sacramenti Confirmationis; unctionem vero materiam dumtaxat integrantem, ad majorem expressionem effectus hujus Sacramenti, necessariam tamen ex præcepto, & usu Ecclesiæ perpetuo. Ita ex antiquis Theologis Petrus Aureolus Cardinalis, qui ante annos 300. floruit an. 1317. in 4. dist. 7. q. 1. Guil-
Tom. 4. p. 313. D.
 lelmus Altissiodorensis, referente Sirmondo Antirrethici secundi c. 7. Jacobus de Vitriaco c. 37. Historiæ Occidentalis, ubi ait, *hoc Sacramentum partim institutum fuisse ab Apostolis, quantum ad manus impositionem, partim ab Ecclesia, quantum ad unctionem chrismatis, quod non legimus, inquit, Apostolos fecisse.* Ex recentioribus, Sambovius Tractatu de Sacramento Confirmationis, & maxime Sirmondus Antirrhético secundo c. 2. & sequentibus, ubi tres distinguit Ecclesiæ ætates, in quibus unctio confirmatoria variam fortunam passa est.

In prima usque ad tempora Constantini, id est ad quartum usque sæculum, ait unctionem ita solitam fuisse conjungi cum impositione manus, ut ab ea tamen re distingueretur; non vero tempore, quamvis eam præcederet, *sedem Spiritui Sancto parans*, inquit Optatus a Sirmondo ibidem laudatus: utramque vero tum unctionem, tum manus impositionem a solo Episcopo ministratam fuisse.

In secunda ætate usque ad Innocentium I. qui obiit an. 417. unctionem & manus impositionem non tantum re, sed tempore sejunctam; ita ut unctio seorsim una cum Baptismo peragerentur, manus vero postea confirmans Episcopus imponeret: eam autem unctionem, quæ prima ætate a solis Episcopis conferebatur, in secunda illa ætate Præbyteris, & Diaconis permissam fuisse contendit.

In tertia denique ætate, nempe a tempore Innocentii I. ad nos usque, ait morem antiquum resumptum, ac manus impositionem, & unctionem simul copulatam fuisse, cum hoc tamen discrimine, quod recepta in usu fuit duplex unctio chrismatis, una in vertice, cum quis baptizatur, altera in fronte, quæ confirmatoria dicitur; olim vero unicam tantum fuisse. Ita Sirmondus, cujus opinionem fusiori stilo ac grandioribus verbis, nonnumquam duris & acerbis, insequutus est Petrus Aurelius.

V. Sunt igitur ex opposita parte Theologi, qui docent, Apostolos nunquam dedisse Spiritum Sanctum per solam manus impositionem, sed per adjunctam semper unctionem, quæ jam sola est adæquata, & essentialis, manus vero impositio integrans dumtaxat materia Confirmationis. Ita Gregorius de Valentia T. 4. in S. Thom. disp. 5. q. 1. puncto 1. Estius in 4. dist. 7. §. 6. existimat probabile esse Apostolos in administrando Sacramento Confirmationis *neque semper, neque nunquam chrismate usos fuisse.* Eos quidem in ipsis suæ prædicationis exordiis non esse communiter ufos chrismate, sed postea, rebus Ecclesiæ constitutis atque ordinatis: neque silentium Scripturæ de illa unctione, obstare: Cum enim, inquit, ea que ad ritus Sacramentorum pertinent, secretissima haberentur, ac fere sola voce quasi per manus traderentur, facile responderetur, noluisse Lucam neque elementum, neque verbum hujus Sacramenti scripto prodere. S. vero sequenti ait, probabilius esse, Apostolos initio suæ prædicationis chrismate usos non fuisse; probabile quoque videri, manus impositionem eodem tempore materiæ locum tenuisse, & orationem locum formæ; ita ut utraque tunc necessario adhiberetur, donec introducto chrismatis usu simul cum forma illi materiæ accommodata, quæ solæ sunt hujus Sacramenti partes essentielles, necessitas impositionis manuum cessaret, quantum quidem ad essentialiam vel integritatem attinet Sacramenti, cum sit tantum cœremonia quædam sacramentalis ex Apostolica traditione accepta, ideoque non omittenda, utpote necessaria necessitate præcepti, etsi non Sacramenti.

Multis, usque gravissimis incommodis obnoxia videtur hæc sententia. 1. Quia manus impositionem, & a Scriptura, & a tota Ecclesiæ traditione ac praxi commendatam, dicit meram esse cœremoniam, non partem essentiali Sacramenti Confirmationis. 2. Quia non satis intelligitur in principiis sanioris Theologiæ, quomodo manus impositio fuerit materia essentialis Confirmationis, tempore Apostolorum, deinde vero ab ista exciderit dignitate, cum introductum fuit chrisma: quasi in substantia Sacramentorum a Christo instituta, & determinata quædam posset admitti mutatio. 3. denique, quia ista opinio Estii supponere videtur Christum non in specie, sed in genere dumtaxat determinasse Confirmationis materiam: quam opinionem idem Estius ibidem §. 4. improbat, ac contendit Christum specialiter & immediate instituisse quidquid ad substantiam hujus & aliorum Sacramentorum pertinet.

Quod de Confirmatione dixit Estius, hoc idem de Ordinatione sentit Hallerius, de Ordinationibus sacris sect. 2. §. 6. in fine (pag. 468.) Nul-

latus

latenus dubitem, inquit, quin eorum, qui apud Græcos Latina, (nisi ex voluntate S. Pontificis, cui in Ecclesias omnes suprema est auctoritas) irrita sit Ordinatio. Nam sicut quæ sufficit apud Græcos impositio manuum, in Ecclesia Latina ad validam Ordinationem non sufficit; ita nec forma: utraque enim, tam materia quam forma, ad validam Ordinationem ab Ecclesie determinatione pendet: Ecclesia autem aliam pro Ecclesia Græca formam, aliam pro Latina determinavit; ideoque Latinorum forma, apud Græcos insufficiens, Græcorum apud Latinos.

VI. Denique, sunt qui tum manus impositionem, tum unctionem agnoscunt tanquam materiam partialem & inadæquatam, essentialem & necessariam Sacramenti Confirmationis; ita ut ex duplici illa parte una totalis & adequata materia coalescat, quique contendunt Apostolos utramque semper usurpasse. Ita Aurelius, & alii e Recentioribus quamplures.

Verum illi rursus in varias abeunt partes, atque duplicem distinguunt in ritu administrandi Sacramentum Confirmationis, manus impositionem: unam præviam, quæ antecedit unctionem, quam Episcopus facit extendendo manus versus confirmandos, & fundendo orationem ad invocandum Spiritum Sanctum; alteram, quæ indistincta est ab actione manus, per quam perficitur unctio. Alii priorem illam manus impositionem solam & essentialem, & veri nominis manus impositionem esse contendunt, quam Veteres velut singularem aliquam ac specialem actionem habuere, & *adumbrationem, extensionem, expansionem manuum* appellaverunt. Alii e contra existimant, præviam illam manus impositionem esse duntaxat cæremoniā, eamque minime necessariam ad substantiam Sacramenti Confirmationis: confundunt illi manus per impositionem cum actione qua perficitur unctio, quæ ab illis ideo manus impositio appellatur, quia fit per manum. Hujus opinionis fundamentum est, tum quia Græci, qui verum retinent Sacramentum Confirmationis, non agnoscunt, nec habent impositionem manus confirmatoriam distinctam ac separatam ab unctione chrismatis, ut legere est apud Goarium; tum quia Scriptores Ecclesiastici, septimi, octavi, & noni præsertim sæculi confundere videntur manus impositionem cum unctione, tum denique quia in usu & praxi hodierna Episcopi nonnulli admittunt ad unctionem confirmatoriam etiam eos, qui præsentibus non adfuerant, quando initio ritus Episcopus extendit manus versus confirmandos, & oravit, ut invocaret Spiritum Sanctum. Hac opinione nihil ridiculum magis & absurdum fingi posse pronuntiat Sirmondus Antirrhethici secundi cap. 7. Illam tamen sequuntur Hugo Victorinus L. 2. de Sacramentis par. 2. cap. 2. Thomas Valdensis Tom. 2. de Sacramentis c. 113. Bellarminus de Sacramento Confirmationis Lib. 2. c. 9. Illustrissimus Petrus de Marca Notis in Concilium Claromontanum, ubi probat, Veteres in unctione chrismatis etiam manus impositionem, & vicissim in manus impositione, unctionem semper complexos fuisse; Isambertus noster ad q. 72. tertiæ partis S. Thomæ disp. 1. art. 4. Maldonatus Tractatu de Sacramento Confirmationis q. 2. & alii fere omnes recentiores Scholæ Magistri.

Petrus Aurelius in Orthodoxo adversus cap. 7. secundi Antirrhethici Sirmondi, mediam quamdam inivit viam: nempe primis sæculis manus impositionem & unctionem duas fuisse distinctas actiones, subinde tamen ab octavo sæculo, & deinceps, nexu inseparabili utramque conjunctam fuisse.

His addi potest & alia opinio, quæ forte fuit Estii ante citati, sed non satis evoluta & distincta; scilicet Christum sic immediate pro materia Con-

firmationis essentiali instituisse manus impositionem, & unctionem, ut vel utraque, vel alterutra sit adæquata hujus Sacramenti materia essentialis cum forma sibi correspondente, relicta Ecclesiæ libertate, quam vellet pro temporum opportunitate usurpare. Hanc opinionem probabilem judicat Bel-larminus L. de Confirmatione cap. 9. Ante illum hanc insinuaverat Ruar-dus Tapperus art. 12. Reipsa quidem commoda foret ista opinio, & con-ciliando utriusque Ecclesiæ ritu in administranda Confirmatione, aptissima: hoc unum dumtaxat videtur ipsi deesse, quod conjecturis tantum subnixa sit, non certis ac solidis momentis; in figenda autem ac determinanda Sacramentorum substantia, non conjecturis, sed certis ex Scriptura, & Ec-clesiæ traditione argumentis pugnandum sit. Quid vero nobis verisimilius videatur, sequens aperiet Conclusio.

C O N C L U S I O.

Materia essentialis adæquat, & totalis Sacramenti Confirmationis; est impositio manuum, & unctio chrismatis.

Probatur isto generali momento. Signum externum ac sensibile, cui & Scriptura, & constans Ecclesiæ totius traditio tribuit virtutem conferendi baptizatis Spiritum Sanctum; id est gratiam confortantem, & roborantem ad fidem Christi constanter, intrepide profitendam, essentialis est Sacra-menti Confirmationis materia totalis, & adæquata; atqui talis est manuum impositio, & unctio chrismatis: ergo &c.

Minoris Propositionis pars utraque sigillatim probanda.

Prima pars Conclusionis, manus scilicet impositionem essentialem esse Sacramenti Confirmationis materiam.

Prob. 1. ex Scripturis. Act. 8. v. 14. 15. 16. & 17. Cum audissent Apostoli, qui erant Jerosolymis, quod recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Joannem: qui cum venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum Sanctum; nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum. Et c. 19. v. 6. Cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus. His in locis verum ac proprie dictum Sacramen-tum exprimi constat ex argumento mox adducto; & qui ex Theologis docent Apostolos per illam manus impositionem, non ipsum Sacramentum, sed rem dumtaxat Sacramenti dedisse, ii nostro quidem iudicio, rem catholi-cam, quam hic adversus Novatores propugnandam habemus, multum in-firmant, quam ullo Scripturæ testimonio confirmare possunt.

Probatur 2. ex constanti Ecclesiæ utriusque Græcæ, & Latinæ traditione.

Ex Latinis jam superius, ubi de veritate seu existentia Sacramenti Con-firmationis, laudavimus.

Pro secundo sæculo S. Irenæum L. 4. c. 75. Tertullianum L. de Baptif-mo c. 7. & L. de Resurrectione carnis c. 8.

Pro tertio, S. Cyprianum Epist. 73. ad Jubajanum.

Pro quarto, Concilium Eliberitanum Can. 38.

Pro quinto. S. Hieronymum Dial. adversus Luciferianos, S. Augustinum L. 15. de Trinitate c. 26. L. 3. de Baptismo c. 16. S. Hilarium Hom. de Pen-tecoste, quæ vulgo sibi nomine Eusebii Emiffeni cum cæteris laudari solet, ubi

ubi ait; *Quod nunc in confirmandis Neophytis manus impositio tribuit singulis, hoc tunc Spiritus sancti descensio in credentium populo donavit universis.*

Bibl. PP.
Tom. 6. p.
649.

Pro sexto sæculo, S. Gregorium in suo Sacramentario, ubi describit ritum administrandi Sacramentum Confirmationis: *Elevata, inquit, Pontifex manu supra capita omnium, dicit &c.*

Pro septimo. Concilium Hispalense, verba supra descripsimus.

Pro octavo, Ordinem Romanum qui eadem fere præscribit, iisdemque verbis ac Sacramentarium S. Gregorii.

Pro nono, Auctores, qui de rebus & Officiis Ecclesiasticis scripsere, Vvalafridum Strabonem Lib. de rebus Ecclesiasticis cap. 26. Amalarium Fortunatum Lib. 1. de Officiis Ecclesiasticis c. 27. Rabanum Maurum L. de institutione Clericorum c. 30. Alcuinum Lib. de Ecclesiasticis Officiis cap. de Sabbato sancto, & Epist. ad Oduinum Præsbyterum, quos secuti sunt alii bene multi usque ad Petrum Lombardum, qui scribens in c. 6. Epist. ad Hebr. ait: *Nisi quis credat quod per manus impositionem detur Spiritus sanctus ad remissionem & corroboracionem, non est fundatus.*

Pro sæculo decimo sexto, Concilium Senonense an. 1528. in Decretis fidei num. 10. ubi ait Christum Sacramentum Confirmationis instituisse, *cum parvulis manum imponeret; & Apostolos illud promulgasse, cum ad Samaritanas miserunt Petrum & Joannem, a quibus illi (licet a Philippo Diacono antea baptizati) per impositionem manuum Spiritum sanctum acciperent.* Concilium Moguntinum an. 1549. Concilium Rhemense an. 1583. Narbonense an. 1609. in quibus dicitur, post Baptismum Spiritum sanctum dari per impositionem manuum Episcoporum. Coloniense an. 1536. part. 7. cap. 8. *Omnes Fideles, inquit, per manus impositionem Episcoporum, Spiritum sanctum post Baptismum accipere debent, ut pleni Christiani inveniantur.*

T. 13. Conc.
p. 452. D.

Ex Græcis vero testes habemus,

Tertio sæculo, Firmilianum Epist. ad S. Cyprianum inter Cyprianicas 75. Dionysium Alexandrinum apud Euseb. Lib. 7. c. 2. ubi de controversia inter Cyprianum ac Stephanum ait: *Quæstio non modica tunc temporis mota est, an debeant, qui ex quavis hæresi convertuntur, Baptismate repurgari; cum priscus mos esset, sola oratione erga illos cum impositione manuum uti.*

Quarto sæculo, Concilium generale I. Nicænum Can. 8. S. Chrysostomum in cap. 19. Actorum, & in cap. 6. Epistolæ ad Hebræos: verba supra relata sunt.

Quinto sæculo, Theodoretum, qui in eundem Scripturæ locum scribit, *baptizatos per manum sacerdotalem accipere Spiritum sanctum.*

Eodem sæculo Gennadium apud Oecumenium, ubi ait, *merito ipsos primum adhortantes, ut a mortiferis operibus resipiscant; resipiscentes autem in Deum credant, credentes vero baptizentur, baptizati autem seipsos subjiciant impositioni manuum ad participationem spiritus.*

Tom. 3. p.
418. D.

Sexto sæculo, Eulogium Alexandrinum L. 2. contra Novatianum apud Photium in Bibliotheca n. 280. ubi sic loquitur: *Deinde progressionem facta, dignos reddi adventu Spiritus sancti, qui per impositionem manuum Apostolorum fiebat.*

Pap. 1906.
num. 20.

Nono sæculo, Photium apud Oecumenium, ubi Confirmationem explicat per manus impositionem.

Undecimo sæculo, Oecumenium scribentem in cap. 6. Epist. ad Hebr. *Vocans quidem, ait, principium Baptisma, & manuum impositionem ac signaculum, quæ in eo sunt.*

Tom. 2. p.
353. D.

Bibl. PP. Duodecimo sæculo, Simeonem Thessal. Lib. de Templo, ubi sic loquitur : *Per manuum impositionem & insuflationem unguenti gratia impartitur*. Et L. de septem Sacramentis fere a principio operis : *A Philippo*, inquit, *baptizati, tanquam qui solum Baptisma suscepissent*; Petro ac Joanne imponentibus manus, Spiritum sanctum accipiebant : quod sane hoc Sacramentum est ; siquidem manus impositio unguentum præbebat, ut & in Apostolis factum est, ac per ipsos multis aliis.

Bibl. PP. Denique sæculo decimo tertio, Nicetam a patria dictum Choniatum L. Thesauri orthodoxæ fidei c. 36. in refutatione hæresis 35. ait, *manuum impositionem solam divini Spiritus accessum suggerere, atque in Apostolis tam efficacem fuisse, ut palam Spiritus sanctus descenderet*.

T. 11. Conc. pag. 966. Eodem sæculo, Michaellem Paleologum & Episcopos Orientales in Epistola ad Gregorium X. relata in Conc. Lugdun. II. an. 1274. ubi testantur ratum esse Sacramentum Confirmationis, quod per impositionem manuum Episcopi conferunt. *Aliud est*, inquit, *Sacramentum Confirmationis quod per impositionem manuum Episcopi conferunt chrismando renatos*. Quæ verba sunt Clementis IV. in ea fidei professione quam anno 1627. miserat ad eundem Imperatorem Græcorum, apud Raynaldum Tom. 14. Hanc vero Ecclesiæ Romanæ fidem, ut & in aliis capitibus in eadem Epistola expressis, profitentur ac promittunt Græci se religiose observaturos, postulata solummodo licentia retinendi eos Ecclesiæ suæ ritus, qui cum exposita fide non pugnant.

Ex illis igitur Ecclesiæ utriusque momentis ac conspirante doctrina, pro certo tenendum manus impositionem esse partialem materiam essentialem Sacramenti Confirmationis a Christo Domino institutam.

Solvuntur Objectiones.

Obicies 1. auctoritatem eorum, qui asserunt loco manuum impositionis, quæ olim dabatur, jam suffectam esse chrismatis unctionem : unde manifeste sequitur, manuum impositionem non amplius esse materiam essentialem Sacramenti Confirmationis. Ita porro sentiunt

T. 13. Conc. pag. 536. Eugenius IV. S. Pontifex in Decreto seu Institutione Armenis data. *Secundum*, inquit, *Sacramentum est Confirmatio, cujus materia est chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiæ ; & balsamo, quod odorem significat bonæ famæ, per Episcopum benedicto*. Post laudatum locum ex Actibus Apostolorum c. 8. sic pergit : *Loco autem illius manus impositionis, datur in Ecclesia Confirmatio*.

Decret. p. 279. In eundem sensum adduci potest Concil. Trid. Sess. 7. Can. 2. ubi solius chrismatis mentionem facit. *Si quis dixerit, injurios esse Spiritu sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt, anathema sit*.

T. 11. Conc. pag. 676. Innocentius III. c. *Cum venisset*. De sacra unctione, scribit, *per frontis chrismationem designari manus impositionem Apostolorum*.

Innocentius vero IV. ait illam manus impositionem repræsentari *per frontis chrismationem seu Confirmationem*.

Synodus Moguntina ann. 1549. c. 18. Rectoribus Ecclesiarum injungit, ut *diligenter populum instruant, cur hoc Sacramentum ab initio sola manuum impositione exhibitum, mox sub ipsis temporibus Apostolorum ex eorumdem traditione adhibita chrismatis unctione cæperit conferri*. Quo loco manifeste supponit Concilium, manus impositionem, qua usi sunt primitus Apostoli, mutatam subinde fuisse, ejusque loco subrogatam chrismatis unctionem. An

porro

porro mutari posset illa manus impositio, si essentialis ac necessaria foret ad substantiam Sacramenti?

Adde & orthodoxam confessionem Ecclesiæ Orientalis an. 1662. a Nestorio Jerosolymitano, & quatuor Sedibus Apostolicis approbatam, cujus in quæstione 104. hæc leguntur: *Hæc vero unguenti inunctio, aut potius hæc unctionis ejus efficacia, ævo Apostolorum per impositionem manuum fiebat, dicente ita Scriptura Actor. 8. vers. 7. Tunc imponebant illis manus, & accipiebant Spiritum sanctum. Postmodum in unctione unguenti fieri cæpit, teste Dionysio Areopagita Eccles. Hierarch. cap. 2. & 4.*

Martene
de antiq.
Eccles. ri-
tus Td. 1.
p. 244.

Resp. 1. nec Eugenium, nec Concilium Tridentinum circa præsentem controversiam quidquam definiisse. Cum enim S. Pontifex in citato Decreto assignat unctionem pro materia Confirmationis, non excludit manus impositionem; quomodo cum assignat instrumentorum porrectionem pro materia Sacramenti Ordinis, impositionem manuum pariter non excludit, quam constat in utraque Ecclesia semper adhibitam fuisse tanquam hujus Sacramenti essentialem materiam.

2. Cum dixit Eugenius, loco impositionis manuum, quæ ab Apostolis usurpabatur, dari in Ecclesia Confirmationem, sensus non est, ait Bellarminus L. 2. de Sacramento Confirmationis c. 9. *chrisma esse loco impositionis manuum, quasi Apostoli non usi fuerint chrismate, & nos non utamur impositione manus: sed sensus est: idipsum, quod Apostoli faciebant, cum dicebantur imponere manus, facere nunc Episcopos; cum dicuntur confirmare, vel chrismare. Distinguitur enim in his locis, non ritus a ritu, sed modus loquendi a modo loquendi, & personæ a personis; & denique illa particularis impositio manuum, ab ista, quæ modo est: siquidem tunc communiter dicebatur hoc Sacramentum impositio manus, nunc dicitur communiter Confirmatio: denique illa erat efficacior, quia cum effectu interno dabat etiam externum, & cum gratia gratum faciente dabat etiam dona gratis data linguarum & miraculorum &c. Hac ergo ratione dici potest, id quod nunc fit, esse loco ejus, quod tunc fiebat, licet sit idem quoad substantiam.*

Tom. 3. p.
145. col. 1.
B.

Resp. Bellarmini confirmatur tum ex laudato Innocentio III. qui ait, *per frontis chrismationem manus impositionem designari, quæ alio nomine dicitur Confirmatio*, non igitur alia res est, sed tantum aliud nomen: tum ex Concilio Senonensi ann. 1528. in Decreto de Sacramento Confirmationis, ubi dicitur: *Nec obscurius quidem Christus Sacramentum Confirmationis instituit, cum parvulis manum imponeret. Quod & ab Apostolis legimus promulgatum, cum ad Samaritas miserunt Petrum & Joannem: Unde & tunc impositionis manuum, nunc Confirmationis appellatum est Sacramentum.*

Decret. p.
279.

T. 14. Con.
p. 452. D

Ad Synodum Moguntinam dico, nos ipsi ultro subscribere qua parte asserit unctionem chrismatis ab Apostolica traditione dimanasse: cum vero addit; primitus solam manus impositionem sine unctione adhibitam fuisse ab Apostolis, cum Spiritus sanctus visibiliter super confirmatos appareret, sequuta est Synodus illa sententiam quorundam Scholasticorum, qui existimant Apostolos per dispensationem sola manuum impositione Sacramentum Confirmationis administrasse, sicut multi existimarunt eos pari dispensatione in solo Christi nomine Baptisma contulisse.

Quæ laudata est orthodoxa fidei confessio Græcorum ann. 1662. & unctio, quam Græci adhibent, non excludunt manus impositionem, saltem eam, quæ cum unctione chrismatis conjuncta est, sicut mox exponemus.

Objicies 2. Græci hodierni, imo nec veteres, manus impositionem in ad-
mini-

ministracione Confirmationis unquam adhibuere. Fatetur id Goarius in Notis ad Euchologium Græcorum p. 366. col. 2. agnoscit etenim eos Theologos, qui solam manus impositionem pro materia essentiali hujus Sacramenti admittunt, consequenter agnoscere debere nullum esse apud Græcos Sacramentum Confirmationis, cum apud ipsos non manus impositione, sed sola unctione chrismatis conferatur. *Si nudam*, inquit n. 28. *& aridam manuum impositionem capitis obumbrativam Sacramenti hujus veram & germanam contendant esse materiam, cum nullam hujusmodi in Euchologiis antiquis, aut recentibus Manuscriptis, aut editis, reperire detur, Græcos ex consequenti Confirmationis signum non habere, nec etiam ab antiquo penes se habuisse, affirmant necesse erit.* Et reipsa Sirmondus Antirrhético 2. p. 51. Guidonis Carmelitæ nomine id affirmat. Atqui tamen falsissimum istud est: semper quippe Græci validum habuere, & etiamnum habent Sacramentum Confirmationis; nec Latini ullam unquam circa caput istud litem cum illis habuere, quoties tentata fuit, vel inita cum illis unio. Multis id testimoniis confirmata loco mox citato Goarius.

Resp. itaque nego antecedens. Et quidem pro antiqua Ecclesia Græca testantur Scriptores, quos in confirmationem Conclusionis nostræ mox laudavimus: usurparunt illi haud dubie manus impositionem separatam ac distinctam ab unctione chrismatis. De recentioribus vero Græcis paulo major videtur esse difficultas. Goarius quidem in eorum Ritualibus nullam deprehendit manus impositionem separatam ac distinctam: attamen pag. 355. istam refert Orationem: *Ipse Domine, Rex omnium benigne, signaculum doni sancti & omnipotentis & adorandi tui Spiritus, & sanctis Corporis & pretiosi Sanguinis Christi tui communionem ei largire, in sanctitate tua custodi illum, in vera fide confirma &c.* Quæ quidem Oratio manifeste pertinet ad Sacramentum Confirmationis; ea quippe recitata, statim baptizatus sancto unguento ungitur in fronte sub hac forma: *Signaculum doni Spiritus sancti, & communio Corporis ac Sanguinis Christi ei conceditur.* Porro ex S. Augustino Lib. 3. de Baptismo cap. 16. *Quid est manus impositio, nisi orari super hominem?* Illa igitur Oratio supponit vel includit aliquam manus impositionem. Deinde vero, esto concedamus apud Græcos recentiores nullam adhiberi manus impositionem tempore vel natura distinctam ab unctione, quam Goarius appellat manus impositionem *capitis obumbrativam*: at saltem in ipsamet unctione, quæ manu fit, quædam includitur manus impositio, eam repræsentans quam Apostoli usurpavere, de qua quæstione speciatim mox dicturi sumus.

Objicies 3. Multi ex veteribus Scriptoribus Sacramentum Confirmationis per solam unctionem chrismatis designant. Ita Cornelius apud Eusebium Lib. 6. cap. 43. Concilium Laodicenum can. 48. S. Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi 3. mystagogica, S. Gregorius Nazianzenus Oratione in sanctum Lavacrum, S. Gregorius Nyssenus Oratione in Baptismum Christi, S. Chrysostomus Hom. 1. in Epist. ad Romanos, Theodoretus in caput primum Canticorum &c.

Resp. multos etiam ex Ss. Patribus solam interdum manus impositionem appellare, sine unctione; nec inde tamen licet inferre, eos chrismatis unctionem excludere. Ita pariter, qui unctionem solam designant, manus impositionem non excludunt: pro data scilicet occasione, aut alterutram, aut utramque denotant. Frequentius quidem posteriores Scriptores per un-

T. m. 9. p.
117. E.

ctio-

tionem seu chrisma Sacramentum istud designant, quam per impositionem manuum; quia per unctionem expressius, quam per impositionem manus effectus hujus Sacramenti significatur.

Objic. 4. Duplex distingui potest in Confirmatione manus impositio: una prævia, quæ ab unctione tempore, ac natura separatur & sejungitur, cum nempe Episcopus extendens manus versus confirmandos, Orationem fundit, qua Spiritum sanctum advocat; altera, qua Episcopus baptizatos sacro chrismate ungit in fronte. Atque neutra dici potest materia essentialis Confirmationis. Non prima: tum quia paulo longius dissita est, ac separatur ab unctione; tum quia multi Episcopi solent ad unctionem chrismatis admittere eos, qui absentes aderant, cum Episcopus manus extendit seu imposuit, invocans Spiritum sanctum. Non secunda: nihil quippe absurdus, ac ridiculum magis videtur Sirmondo Antirrhético 2. p. 39. & 58. quam unctionem idcirco appellare manus impositionem, quia fit per manum. 1. quia Veteres nomine impositionis manuum intelligunt specialem ac distinctam actionem, quam vocant *capitis adumbrationem, manus extensionem, elevationem, expansionem*. 2. quia hac ipsa ratione pariter dici posset unctionem verticalem in Baptismo, & extremam infirmorum, esse manus impositionem, quia utraque fit per manum. At, inquit Sirmondus, *ridiculum somnium est dicere, ungendo manum imponi, & manus impositionem in unctione ipsa inesse*.

Gravissima est, non dissimulandum, ista objectio, maxime propter Græcos posteriores, apud quos, cum nulla sit impositio manus confirmatoria distincta ab unctione chrismatis, alterutrum concludere necesse est: vel illam impositionem manus ab unctione indistinctam sufficere, quod irridet Sirmondus; vel solam chrismatis unctionem pertinere ad materiam essentialem Confirmationis, abrogata veteri & Apostolica manus impositione; quod Scripturæ, Apostolorum, & Ecclesiæ praxi non minus adversatur, quam evidenti rationi: materia quippe Sacramenti, ut & Sacramentum ipsum, constans, ac perpetua esse debet in Religione, nec obnoxia mutationi.

Resp. itaque 1. quantum ad latinum Confirmationis ritum, appositam non esse, nec urgere objectionem, quia distincta, ac separata in eo fit manus impositio cum adjuncta Oratione, quando nempe Episcopus extendit manus versus confirmandos, & orat; nec ulla ratio cogit, ut manus impositionem confundamus cum actione Episcopi chrismate ungentis frontem. Non quia prior manus impositio paulo dissita sit, ac sejuncta ab unctione: duæ quippe illæ partes moraliter uniuntur ad idem efficiendum Sacramentum, nec prius istud operatur, quam perfectum, ac completum fuerit. Nonne Sacramentalis absolutio longo interdum temporis intervallo distat a declaratione seu confessione peccatorum Sacerdoti facta? An minus propterea efficax est Pœnitentiæ Sacramentum? Nec urget quod ajunt, nonnullos Episcopos solere ad unctionem chrismatis eos admittere non qui aderant, cum initio ritus Episcopus manus versus confirmandos extendit, seu expandit; si ita est, quod ignoramus, abusus est corrigendus. In Sacramentis quippe administrandis & percipiendis nihil plane eorum, quæ observat & mandat Ecclesia, omitti debent; maxime quando, nulla prælucente Ecclesiæ definitione, dubia est, ac controversa inter Theologos Sacramenti alicujus materia vel forma: nisi enim hoc pendente dubio totum id observes, de quo dubitatur, periculum est ne irritum, ac nullum sit Sacramentum.

Resp.

Resp. 2. quantum ad Græcos posteriores, tria reponi posse: primum, apud illos Sacramentum Confirmationis sola unctione chrismatis cum adjuncta forma: *Signaculum doni Spiritus Sancti &c.* perfici, pro data scilicet a Christo Domino Ecclesiæ libertate, vel utramque partem, vel alterutram pro temporis opportunitate usurpandi. Commoda profecto sententia, & utroque ritu conciliando aptissima, si firmis niteretur fundamentis. Secundum, Græcos simul cum Oratione paulo ante relata, specialem habere manus impositionem ab unctione distinctam. Verum, teste Goario, reclamant omnes eorum tum veteres, tum recentiores Libri Rituales, in quibus de illa manuum impositione altum est silentium. Tertium denique, manus impositionem, quæ pars est essentialis hujus Sacramenti, distinctam & separatam non esse ab unctione chrismatis, quæ recte impositio manus dicitur, quia manu fit. Quæ opinio, tametsi ridicula videatur Sirmondo, multos nihilominus in Schola patronos habet post Bellarminum, Petrum Aurelium, & alios.

De manus
impositio-
ne distin-
cta vel
conjuncta
cum un-
ctione.
Primis
sæculis
distincta
fuit.

Tom. 9.
p. 117. B.

P. 831. E.
P. 2. B.

ibid. c. 8.

Itaque multi graves Theologi existimant, primis temporibus manus impositionem confirmatoriam distinctam, & separatam quidem fuisse ab unctione chrismatis, subinde vero cum illa conjunctam, & copulatam.

Priorem partem his momentis probant.

I. In usu, & praxi tum Scripturæ, tum veterum Scriptorum, manus impositio singularis ritus ac cœremonia est, seu specialis actio, qua Sacerdos aut alius quilibet Superior divinam in aliquem potentiam ac virtutem invocatur, ei benedicit, ac bene precatur. *Quid enim aliud est manus impositio*, ait S. Aug. l. 3. de Baptismo c. 16. *quam oratio supra hominem?* In usu frequentissimo fuit ritus ille impositionis manuum apud Judæos, apud quos qui majores erant, & aliqua pollebant singulari Dei gratia, inferioribus manus imponendo benedicebant, Gen. 48. v. 14. A Judæis ad nos fluxit ritus imponendi manus. Matth. 19. v. 13. Christus pueris, ut eis benediceret, manus imposuit. Act. 8. v. 19. Apostoli baptizatis manum imposuere, ut acciperent Spiritum Sanctum. Ad Titum 4. v. 14. & c. 5. v. 22. sacri ministri eodem ritu inaugurantur; qui certe specialis erat ab alia qualibet actione distinctus, & dicebatur simpliciter manus impositio seu extensio, elevatio.

II. Eodem plane sensu a Veteribus usurpatur, sive cum in electione ministrorum suffragii signum erat: quo sensu Conc. Laodicenum Can. 5. ait, *electiones debere fieri per impositionem manus*, interprete Balzamone. Unde Zonaras ad Canonem primum Apostolorum, ait, *ipsum suffragium vocatum esse chirotoniam*, hoc est, *manus impositionem*; quo sensu aliquando ab Auctoribus profanis sumebatur: sive cum adhibeatur ut ministri sacri inaugurarentur, & consecrarentur; ita idem Zonaras loco mox citato: sive cum erat signum orationis qua divina gratia in aliquem invocabatur; quo sensu sumitur S. Aug. jam laudato, & a Zonara ad Canonem 117. Conc. Carthaginensis; sive cum simplicem benedictionem significabat, ut in Conc. generali Nicæno I. Can. 19. sive denique cum ad materiam Sacramenti Confirmationis assumebatur. Quapropter Veteres de illa, & de unctione separatim, ac tanquam de duabus distinctis actionibus loquuntur. Ita Tertullianus Lib. de Baptismo c. 7. postquam dixit: *Exinde egressi de lavacro, perungimur benedicta unctione*; postea de novo veluti ritu loquens ait: *Dehinc manus imponitur &c.* Manus ergo impositio distincta erat, & tempore, & natura ab unctione. Et Lib. de Resurrectione carnis c. 8. distinctim etiam utrumque exponit, ac manus impositionem vocat adumbrationem.

Caro,

Caro, inquit, ungitur ut anima consecratur. Caro signatur, ut anima muniat. Caro manus impositione adumbratur, ut anima spiritu illuminetur. P. 330. B.

S. Cyprianus postquam Epist. 73. dixit: *Per nostram orationem, & manus impositionem Spiritum Sanctum consequuntur.* Epist. 70. ait: *Ungi quoque necesse est eum, qui baptizatus sit &c.* P. 124. Pag. 127.

Adde ex Veteribus antea citatis, cum & veritatem, & materiam Sacramenti exponebamus, eos omnes, qui vel de sola unctione, vel de sola manus impositione, vel de utraque separatim, & distinctim loquuntur; qui omnes clare significant se de duobus ritibus, seu duabus actionibus separatis ac distinctis sermonem habere.

Manifeste ac disertissime istud patet ex S. Gregorio, tum Epist. 67. l. II. alias 61. ubi loquens de vario ritu, quo Hæretici ad Ecclesiam redeuntes recipiebantur, opponit manus impositionem, per quam Occidens, unctioni chrismatis, per quam Oriens eos recipit. Tum in suo Sacramentario, ubi describens ritum administrandi Sacramentum Confirmationis, ait: *Episcopus elevata manu super capita omnium, dicit: Omnipotens sempiterne Deus &c.* Idem iisdem fere verbis repetit Ordo Romanus cap. de Sabbato Sancto. Pontifex, inquit, *veniens ad infantes, tenente Archidiacono chrisma, involutis scapulis, & brachiis ex panno lineo, elevata, & imposita manu supra caput omnium, det orationem super eos, cum invocatione septiformis Spiritus Sancti gratiæ.* Oratione expleta, interrogantibus Diaconibus nomina singulorum, Pontifex tincto pollice in chrisma, faciat crucem in frontibus singulorum, ita dicendo: *Confirmo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Idem plane reperias in Pontificali Romano, ubi certe cæcus sit oportet, qui non videat manus impositionem esse ritum, & actionem distinctam ab unctione; igitur valde probabile est, primis temporibus manus impositionem fuisse distinctam, & tempore, & natura ab unctione. Tom. 2. p. 1267. B. Tom. 2. p. 73. E. Biblio. PP. Tom. 13. p. 697. col. 1.

Secunda pars, nempe duas illas actiones olim distinctas, & separatas in unam subinde coaluisse; adeoque illam manus impositionem præviam unctioni, quæ initio ritus Sacramenti Confirmationis peragitur, esse dumtaxat cæremoniam accidentalem, non essentialem materiam.

Probant 1. ex Græcis saltem posterioribus, qui, fatente ipsomet Goario in notis ad Euchologium pag. 366. non habent illam capitis adumbrativam, ut loquitur, manus impositionem, & tamen verum retinent Confirmationis Sacramentum. Ergo dicendum est, vel solam unctionem apud illos esse materiam essentialem huius Sacramenti, vel in illa includi ac confundi manus impositionem. Et vero in eorum Rituali nulla fit mentio impositionis manus, sed unius dumtaxat unctionis pag. 336. & 371.

Probatur 2. auctoritate Scriptorum Ecclesiasticorum ab octavo præsertim sæculo, qui unctionem fieri per manus impositionem Episcoporum declarant. Ita

Beda in Psalm. 26. *Illam unctio, inquit, quæ per manus impositionem fit ab Episcopo, vulgo Confirmatio dicitur.* T. 8. p. 558. v. 70.

Carolus Magnus Capitularium c. 18. *Ne quis, inquit, a Coepiscopis per manus impositionem consignari vel confirmari unquam velit.*

Amalarius l. I. de Officiis c. 27. *Ut ab Episcopis solis, inquit, innungatur per manus impositionem, ab Apostolis assumptum est.* Bibl. PP. Tom. 14. p. 959. E.

Haymo Homil. in feriam 2. Paschæ. *Ecclesia, inquit, ungit baptizatos, dum per impositionem manus Spiritus Septiformis invocatur.*

Raba-

Tom. 6. Rabanus Maurus l. 1. de Institutione Clericorum c. 28. refert ex Sylvestro S. Pontifice, ad solum Episcopum pertinere, ut baptizatum per manus impositionem cum ipso chrismate consignet.

p. 9. H. Ratramnus Corbejenfis l. 4. contra oppositam Græcorum c. 7. Donum, inquit, Spiritus Sancti tribuitur per impositionem manuum, quando frontes baptizatorum chrismate sancto liniuntur ab Episcopis.

Dachery spicil. Hugo Victorinus l. 1. de Sacramento fidei c. 10. Sancta Ecclesia, inquit, prius in aqua mundatur baptismatis, & sic unctione chrismatis insignitur per manus Pontificis.

Tom. 2. p. 142. Rupertus l. 5. de divinis Officiis c. 17. Jam, inquit, non soli Pontifices, & Reges, sed & omnis Ecclesia unctione chrismatis per manus impositionem consecratur, quod solis Episcopis debetur, ut consignent, & Spiritum Sanctum tradant.

T. 2 p. 805 col. 1. Adde, omnes fere recentiores Scholasticos post Bellarminum in hanc conspirare sententiam: ut enim concilient, qua ratione impositio manus, per quam Apostoli tradiderunt Spiritum Sanctum, reperiat in nostro Confirmationis Sacramento, affirmant eam in ipsa unctione chrismatis, quæ per actionem manus perficitur, includi, ac contineri.

Juvat hic Bellarmini verba referre l. 2. de Sacramento Confirmationis c. 2. Objicienti Kemnitio rejectam a nobis manus impositionem, ejusque in locum unctionem substitutam fuisse, respondet id falsum esse. Bis enim, ait, Episcopus manus imponit confirmandis, ut ex Pontificali Romano intelligi potest: semel cum super eos manus extendit, atque orat; & rursus cum signat in fronte, atque ungit: ipsa enim unctio, & signatio cum manu fiat, manus impositio rectissime dicitur, ut docet Hugo l. 2. de Sacramentis part. 7. c. 2. Unde etiam Marci 7. cum postulassent quidam, ut Dominus manus imponeret lunatico; ille id fecit: nam digito tetigit linguam, & aures ejus. Idem repetit c. 9. Alia solutio est, inquit, quæ mihi longe probabilior videtur, Thomæ Waldensis Tom. 2. de Sacramentis cap. 113. & Hugonis de S. Victore Lib. 2. de Sacramentis part. 7. c. 2. qui dicunt idem esse unctionem chrismatis, & manus impositionem: qui enim inungit, manus imponit; & idcirco utrumque significari; etiamsi alterum tantum exprimi videatur.

Ibidem p. 144. E. Ex dictis hætenus facile solvuntur, quæ in quarta objectionem opponit Sirmondus.

Ad primum fatemur, quod mox probatum est, primis temporibus manus impositionem confirmatoriam tempore separatam ac distinctam fuisse ab unctione chrismatis; subinde vero utramque actionem in unam coaluisse demonstrant laudati Scriptores VII. VIII. & IX. sæculi, quæ duo non satis distinxisse videtur Sirmondus.

Ad secundum: ridiculum quidem videtur Sirmondo, unctionem chrismatis ideo appellare manus impositionem, quia fit per manum; alias, & unctio verticalis in Baptismo, & extrema infirmorum unctio, pariter dici posset manus impositio, quia utraque fit per manum.

Verum non tam absonum ac ridiculum visum illud fuit Ruperto, qui l. 5. de divinis Officiis c. 16. sic ait: Sylvester Papa constituit, ut baptizatum liniat Præbyter chrismate, propter occasionem transitus mortis, ne propter absentiam Episcopi, & difficultatem eum consequendi, sine manus impositione baptizati migrent.

Hugo Victorinus l. 2. de Sacrament. part. 7. c. 3. ait pariter: Sylvester Papa constituit, ut baptizatum Præbyter in vertice chrismate liniat, propter occasionem

nem transitus mortis: ne forte propter absentiam Episcopi, & difficultatem eum consequendi, sine manus impositione baptizatum ab hac migrare contingeret. En unctio verticalis in Baptismo, quæ manus impositio appellatur a Ruperto & Hugone, atque in periculo mortis imaginem quamdam gerit impositionis manuum Episcopalis. Fatendum nihilominus, non ita usu pervulgatam, ac receptam istam loquendi formam. Quid ita? quia manus impositio nunquam habita fuit pro materia vel cœremoniæ, qua, qui baptizatur, in vertice ungitur; vel extremæ infirmorum unctionis. Atque ut libere dicam, quod sentio, hoc unum ab opinione Sirmondi nos revo- cat, quod vix cum illa stare, ac defendi possit veritas Sacramenti Confir- mationis apud Græcos posteriores, quos certum est, nullam habere ma- nus impositionem confirmatoriam distinctam ab unctione chrismatis: unde sequitur, quod jam diximus, aut nullum esse apud Græcos hodiernos Con- firmationis Sacramentum, quod falsum est; aut illud sola unctione chris- matis, exclusa manus impositione, perfici, quod cum Scriptura, Aposto- lorum, ac Ecclesiæ praxi, ac traditione conciliari non potest.

Quæres, an de fide sit, utramque manus impositionem, sive eam, quæ prævia est unctioni, sive aliam, quæ ipsi conjuncta est, ad essentiam Con- firmationis pertinere.

Resp. silente hîc Ecclesia, & fidem ipsam quoque silere. Utramque revera manus impositionem apud nos in usu esse constat ex Ordine, ac Pontificali Ro- mano; utramque rite observandam esse, postulat religio, securitas, ac reve- rentia Sacramenti. An vero utraque essentialis Sacramento, dubium est, ac controversum. Negare videtur Concilium Bituricense an. 1584. titulo de Con- firmationis Sacramento can. 3. ubi nullam aliam in administratione hujus Sa- cramenti formulam præscribit, præter istam: *Consigno te signo crucis, & con- firmo te chrismate salutis, in nomine Patris &c.* Affirmare econtra videtur tum Conc. Colonien- se an. 1536. c. 8. tum Moguntinum an. 1549. c. 17. & 18. ubi docet 1. *Sacramentum Confirmationis ex institutione Christi & Apostolorum praxi, Ecclesiæ relictum esse.* 2. *inde Ecclesiam Catholicam Spiritum sanctum per manus Episcoporum fidelibus tradendi normam accepisse.* 3. *hoc Sacramen- tum ab initio sola manuum impositione exhibitum fuisse.* 4. *sub ipsis temporibus Apostolorum, ex eorum traditione, adhibita chrismatis unctione cœpisse con- ferri.* Requirit Concilium Moguntinum eam manuum impositionem quam Apostoli usurparunt: atqui hoc ipsum Concilium docet, Apostolos sola ma- nuum impositione confirmasse. Tum denique Conc. Rhemen- se an. 1583. c. de Confirmatione, ubi ait effectum hujus Sacramenti, *nonnisi per impositio- nem manuum Episcopi conferri nulla chrismatis injecta mentione.*

Nos affirmanti sententiæ, tanquam Antiquorum menti magis confor- mi, ultro adhæremus, ac manus impositionem, quæ initio ritus ab Epi- scopo fit, & tempore distincta est ab unctione, ad substantiam Sacramen- ti Confirmationis pertinere arbitramur.

Probatur secunda pars Conclusionis, nempe unctionem chrismatis essentialem esse Sacramenti Confirmationis materiam.

Probatur ex constanti, ac perpetua Ecclesiæ, ac Ss. Patrum traditione ab ipsis Apostolis ad nos usque derivata. Merito S. Augustinus Lib. 4. de Ba- ptismo c. 24. ait: *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed sem- per retentum est, nonnisi Apostolica auctoritate traditum rectissime creditur.*

Tournely de Baptis. & Confir. Tom. VII.

P

Cum

Tom. 15.
Concil. p.
1088.

Tom. 14.
Concil. p.
553.
Ibid. pag.
676. &
677.

Tom. 15.
Concil. p.
189.

Cum supra probavimus veritatem seu existentiam Sacramenti Confirmationis, nonnulla laudata fuere testimonia quæ unctionis necessariæ mentionem faciunt, eique virtutem tribuunt conferendi Spiritum sanctum. Ita S. Irenæus, Tertullianus, S. Cyprianus, Cornelius S. Pontifex, Concilium Laodicenum, Concilium Arausicanum I. S. Cyrillus Jerosolymitanus, S. Ambrosius, S. Augustinus, Innocentius I. Gregorius. Verba superius jam relata consule, ne sæpius eadem repetamus. Narrat Eusebius Hist. L. 3. capite 23. ex Clemente Alexandrino, historiam juvenis cuiusdam, quem S. Joannes Episcopo commendaverat, a quo juvenis ille baptizatus est, & signaculo Christi communitus. Signaculum porro illud ipsum est unctionis, seu Confirmationis Sacramentum. Tempore igitur Apostolorum unctio illa confirmatoria in usu erat.

His addi possunt

- Biblioth.* S. Pacianus tum Epist. 1. ubi Confirmationem appellat *chrisma*, sicut
pp. To. 4. Baptisma lavacrum. Tum serm. de Baptismo, ubi ait *chrismate superin-*
p. 307 A fundi Spiritum sanctum.
Ibid. p. 8. Theodoretus L. 1. in Cantica, ubi ait, eos, qui initiantur (sacro Baptisma-
37. A. te) *veluti signo*, ac nota quadam regia spiritalis unguenti *chrismate* inundos,
Tom. 1. p. sub ea visibili unguenti specie invisibilem sanctissimi Spiritus gratiam suscipere.
1002. B. S. Leo Serm. de Nativitate Domini: *Renati*, inquit, *per aquam & Spi-*
To. 1. p. ritum sanctum, accepistis *chrisma salutis*, & *signaculum vite eterne*.
156. Gregorius Turonensis L. 2. Hist. c. 31. de Clodoveo Rege scribens, Rex,
P. 84. B. inquit, *omnipotentem Deum in Trinitate confessus*, baptizatus est in nomi-
ne Patris & Filii & Spiritus sancti, delibutusque sacro *chrismate* cum
signaculo crucis Christi.
Tom. 5. Synodus Hispalensis an. 656. c. 7. *Præbyteris*, inquit, *non licet nec chris-*
Conc. pag. ma conficere, nec *chrismate* frontes baptizatorum signare.
166. B. Superfluum videtur plura congerere ad rem claram, & usu hodierno
 Ecclesiæ tam certam & constantem demonstrandam: quapropter & De-
 cretum Eugenii, & Synodus Tridentina Sess. 7. Can. 2. unius dumtaxat
 chrismatis mentionem hic faciunt.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Altum est de unctione chrismatis silentium, cum Scriptura memorat datum ab Apostolis Sacramentum Confirmationis, Act. 8. & 19.

Varia est, pro sententiarum varietate circa materiam essentialem Confirmationis, ad istud argumentum responsio.

Respondent 1. nonnulli, unctionis confirmatoriæ fieri mentionem secundæ Corinth. 1. v. 21. & 22. *Qui autem*, ait Apostolus, *confirmat nos vobiscum in Christo*, & *qui unxit nos Deus*, & *qui signavit nos*, & *dedit pignus Spiritus in cordibus nostris*. Quem textum de Confirmatione interpretantur S. Ambrosius L. de his, qui initiantur c. 7. S. Chrysostomus, & Theodoretus in hunc locum, & S. Hilarius. Adducunt præterea & locum ex c. 2. v. 27. primæ Epistolæ S. Joannis, ubi dicitur: *Et vos unctionem, quam accepistis ab eo, maneat in vobis*; quæ verba de Sacramento Confirmationis exponit S. Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi mystagogica 3. & S. Augustinus in hunc locum.

Respondent 2. alii cum Sirmondo, unctionem illam, de qua Apostolus, non externam esse, sed internam, per diffusam in cordibus Spiritus sancti gra-

gratiam. Responsioni favet Synodus Moguntina paulo ante laudata, quæ asserit, Apostolos per solam manus impositionem Spiritum sanctum dedisse.

Respondent 3. alii, argumentum illud negativum ex silentio Scripturæ, nullius esse ponderis, cum alia positiva suppetunt ex constanti Ecclesiæ praxi, ac traditione, quæ altera est fidei nostræ regula: certum quippe est, multa Christum & Apostolos fecisse, quæ in Libris sacris exarata non sunt, teste S. Joan. c. 20. v. 30. Et vero multa credimus & observavimus in ipsa Sacramentorum administratione, quæ in Scripturis diserte, ac clare expressa non legimus, v. g. inter baptizandum verba ista esse pronuntianda: *Baptizo te in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti*, infantes baptizandos esse; ratum esse Baptismum ab Hæreticis datum, quæ, ut alia bene multa sola Traditione ad nos pervenerunt. Idem quoque iudicandum de unctione ab Apostolis usurpata, quamquam de illa sileat sacer Contextus; silendo enim eam non excludit; eo fere modo quo cum eadem Scriptura refert baptizatum a Philippo Eunuchum, postquam professus fuit *se credere Filium Dei esse Jesum Christum*; alia necessaria, quæ taceret, non excludit, sed supponit. *In eo quod ait: Baptizavit eum Philippus*, inquit S. Aug. L. de fide & operibus c. 9. *intelligi voluit impleta omnia, quæ licet taceantur in Scripturis gratia brevitatis, tamen serie traditionis scimus implenda.*

Tom. 6 p.
172. E.

Respondent 4. alii, Apostolos sola manus impositione dedisse Sacramentum Confirmationis, pro libertate sibi a Christo concessa, ut vel manus impositionem, vel unctionem, vel utramque simul pro materia Confirmationis adhiberent, cum alterutra sufficiens sit hujus Sacramenti materia. Ita Synodus Moguntina an. 1549. c. 18. Estius, & alii.

Instabis 1. Si Ecclesiæ Traditio tam constans, ac certa foret pro unctione confirmatoria, ac nos contendimus, de fide esset unctionem illam ad substantiam Sacramenti pertinere, nec cuiquam fas esset obloqui; atqui tamen multi sunt inter Theologos, qui salva fide, volunt unctionem chrismatis integrantem dumtaxat, ipsam vero manuum impositionem solam essentialem esse materiam Sacramenti Confirmationis. Ita Petrus Aureolus, Sirmondus, Sambovius antea citati.

Resp. vulgo quidem consentire inter se Theologos, ex Traditione Ecclesiæ perpetua necessariam esse unctionem in Confirmatione; sed non consentire de gradu, seu specie necessitatis, quæ ex eadem Traditione colligi potest: alii enim necessitatem essentialem seu Sacramenti putant se in Traditione deprehendere, alii vero necessitatem dumtaxat usus & præcepti Ecclesiastici, ad integritatem quidem, sed non ad substantiam Sacramenti; circa quam controversiam Ecclesia nihil hætenus pronuntiavit, sive in Florentino, sive in Tridentino Concilio. Non in Florentino: in Decreto quippe dicitur tantum, unctionem chrismatis esse materiam Confirmationis; sed non exprimitur, an sit essentialis, an integrans: nemo vero ignorat, quæcumque de materia vel forma Sacramentorum eo in Decreto præscribuntur, non pertinere ad essentiam vel substantiam eorum, aut saltem non esse fide certa & definita. V. g. quando ait, unctionem debere fieri ex balsamo; materiam Sacramenti ordinis esse porrectionem instrumentorum: an inde merito concludi potest, ea pertinere ad substantiam illorum Sacramentorum, aut saltem istud de fide certum, ac definitum esse? minime profecto. Nihil pariter definitum habemus in Concilio Tridentino Sess. 7. Can. 2. Eo quippe Canone damnantur dumtaxat Novatores, qui affirmant eos esse Spi-

ritui sancto injurios, qui chrismati vim aliquam spirituales adscribunt: an autem chrisma illud sit necessarium necessitate Sacramenti, minime decernit Synodus, cui semper solemne istud fuit, ne controversias in Scholis agitatae dirimeret, ac definiret. In præsenti igitur quæstione, salva fide, sua unicuique relinquitur sentiendi libertas.

Instabis 2. Etsi tota Traditio doceat aquam in calice Eucharistico miscendam esse vino, non tamen bene concluditur illam esse necessariam necessitate Sacramenti; ergo idem de unctione confirmatoria sentiendum.

Qui unctionem illam docent necessariam tantum esse ad integritatem Sacramenti, paritatem ultro admittunt.

Alii vero respondent, disparitatem in eo esse, quod ea ipsa Traditio, quæ docet, aquam esse vino Eucharistico miscendam, docet etiam eam non esse necessariam necessitate Sacramenti, sed tantum præcepti; siquidem ratam & validam habet Eucharistiam in solo vino consecratam: e contra Traditio docet unctionem & adhibendam, & necessariam esse ad substantiam Sacramenti, cum ipsi virtutem tribuat conferendi Spiritum sanctum.

Instabis denique: Ss. Patres non raro meris Sacramentorum cœremoniis effectum spirituales adscribunt. Sic Tertullianus L. de Baptismo c. 7. & S. Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi mystagogica 2. unctioni baptismali multam vim tribuunt. Non igitur censi debet unctio necessaria & essentialis materia Confirmationis, eo quod Ss. Patres virtutem aliquam spirituales ipsi attribuant. Resp. nego conseq. & parit. Disparitas est, quia constanter & conceptis verbis Ss. Patres affirmant, per unctionem confirmatoriam, tanquam per verum Sacramentum, Spiritum sanctum conferri. Consule loca superius citata. Uctioni vero baptismali hoc unum tribuunt, ut sit nota regiæ, ac sacerdotalis dignitatis, in qua virtutem aliquam spirituales agnoscunt quidem; at non ex opere operato, sed ex opere tantum operantis.

De Ca-
none A-
rausica-
no.

Objicies 2. cum Sirmondo famosum canonem secundum Concilii Arausici an. 441. quo declaratur unctionem necessariam & essentialem non esse in Sacramento Confirmationis. Gravis circa hujus canonis & textum & sensum controversia exarsit ann. 1631. inter Sirmondum insignem e Societate Jesu Theologum, & Petrum Aurelium, seu Sancyranum Abbatem. Controversiæ occasionem dedit Censura sacræ Facultatis Parisiensis, quæ inter plures alias istam propositionem notaverat: *Confirmatio Episcopalis, post institutam presbyteralem chrismationem Baptismi, non est tam necessaria, quam fuit antea*. Hanc confirmare auctoritate Concilii Arausici I. cum tentasset sub e mentito nomine *Hermanni Loemelii*, unus e Societate Jesu Theologus; Aurelius in *Vindiciis Censuræ Sorbonicæ adversus spongiam Loemelii*, falsitatem propositionis aggressus, de canone illo Arausicano prolixè disputare cœpit, tum de textu, an particula negativa non legenda foret, ut contendit Sirmondus; an delenda, ut placet Aurelio: tum de sensu ipso, seu explicatione canonis.

Lectio
Sirmon-
di.

Tom. 2.
Conc. pag.
1447.

Textus canonis, juxta lectionem Sirmondi, iste est: *Nullus ministrorum, qui baptizandi recipit officium, sine chrismate usquam debere progredi, quia inter nos placuit semel chrismari. De eo autem, qui in Baptismate; quacumque necessitate faciente non chrismatus fuerit, in Confirmatione Sacerdos commonebitur. Nam inter quoslibet chrismatis ipsius non nisi una benedictio est: non ut præjudicans quidquam, sed ut non necessaria habeatur repetita chrismatio.*

Aurelius vero detracta particula non, sic legit postremam canonis par-

partem: Nam inter nos chrismatis ipsius nonnisi una benedictio est: ut non præjudicans quidquam, sed ut necessaria habeatur chrismatio repetita.

Lectio
Aurelii.

Uterque vero, tum Sirmondus, tum Aurelius, lectionem suam, quæ vel supponit vel detrahit particulam *non*, confirmat auctoritate Codicum manuscriptorum, vel editionum Conciliorum.

Sirmondus utroque Antirrhético laudat Codices, Tilianum, Lugdunensem, Rhemensem, Victorinum, editionem antiquam Coloniensem, vetera Isidori Exemplaria, in quibus legitur particula *non*.

Aurelius econtra opponebat vulgatas omnes, & antiquas Conciliorum editiones, quæ omnes particulam negativam non continent, tres Merlinianas, duplicem Binianam, Surianam, Crabbianam duplicem, quæ ad marginem rejicit particulam negativam *non*. Gratianum *De Consecratione*, dist. 4. c. *Nallus*. Porro Auctores illarum editionum procul dubio suos Codices habuerunt ac consuluerunt.

Hac porro supposita textus ac lectionis varietate & dissonantia, textus ex sensu, non sensus ex textu æstimari debet: atque æquitas, & ratio postulat, ut ille sensus alteri præferatur, qui ad mores, & disciplinam ætatis Concilii Arausici, hoc est quinti sæculi, magis accedere, & accommodatus esse videtur. Quis autem ille est? An qui Sirmondi? An qui Aurelii; en quæstio.

Sensus igitur ac mens Sirmondi hæc est, unicam, eamque frontis chrismationem in Baptismo fieri debere; ac consequenter prohibere Concilium, ne minister baptizaturus sine chrismate progrediatur. Quod si casu aliquo contigerit baptizatum chrismate inunctum non fuisse, de hoc monendum Episcopum a quo chrismetur, quia chrismatis una est benedictio, si ve in baptismo si ve in Confirmatione: ita ut si quis in Baptismo chrismatus fuerit, necesse non sit eum iterum ab Episcopo chrismari, *non præjudicans quidquam*, id est nullum inde damnum percipiens, *quia necessaria non habetur repetita chrismatio*; sed satis est, si per manus impositionem Episcopalem recipiat Spiritum Sanctum. Ex qua Sirmondi sententia hæc sequuntur, quæ ille ultro concedit ac fatetur. 1. unctionem verticis in Baptismo nondum ætate Concilii Arausici in usu fuisse apud Gallos, sed solam frontis unctionem. 2. frontis unctionem non pertinere ad essentiam Sacramenti Confirmationis, quod una manuum impositione essentialiter perficitur. 3. illam unctionem frontis nequidem fuisse Confirmationis cœremoniam, sed tantum Baptismi, quam idcirco minister Baptismi ordinarius, Præbyter, Diaconus, ex Officio conferebat. 4. ætate Concilii Arausici, quæ secunda est ex tribus quas distinguit Sirmondus, unctionem, & re, & tempore separatam fuisse ab impositione manus.

Sensus &
expositio
Sirmondi.

Verum multa hic Sirmondus gratis supponit, quæ prorsus falsa videntur.

I. Supponit unctionem verticis in Baptismo quinto sæculo Gallis ignotam fuisse. Atqui tamen Concilium Vasense II. ann. 442. can. 3. mandat ut Præbyteri per singula territoria a suis propriis Episcopis per annos singulos chrisma petant, appropinquante solemnitatem Paschali Optimum enim est, ut ipse suscipiat, qui in tradendo usus est. Porro non in fronte, sed in vertice unctio hæc peragebatur.

T. 3. Conc.
p. 1447.

II. Supponit unicam esse unctionem, eamque frontis, quæ a ministris Baptismi ordinariis solita esset dispensari; at id falsum, & repugnat tum Decreto Sylvestri, quod in Pontificali refertur, tum Decreto Innocentii I. quo

T. 1. Conc.
p. 1246.

paucis ante Concilium Arausicanum annis statuerat : ut *Præbyteris*, seu *extra Episcopam*, seu *præsentem Episcopo baptizent*, *chrismate baptizatos ungere liceat*, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum ; non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis, cum tradunt Spiritum sanctum.

III. Supponit omissam in Baptismum verticalem unctionem suppleri non debere, quia necessaria non est repetita chrismatio. Atqui manifeste id repugnat communi Ecclesiæ disciplinæ, quæ semper voluit omissas ex necessitate Baptismi cœremonias supplendas esse. Illustre nobis exemplum suppeditat Cornelius S. Pontifex in Epist. ad Fabium Antiochenum. Novatianum reprehendit, eo quod liberatus a morbo, propter quem in lecto baptizatus fuerat, reliqua non perceperat, quæ juxta Ecclesiasticam regulam percipi debent ; neque ab Episcopis consignatus fuisset. Apud Euseb. L. 6. Hist. c. 43.

IV. Falso prorsus supponit Sirmondus, ætate Conc. Arausicani Sacramentum Confirmationis sola manuum impositione sine ulla unctione collatum fuisse, immo charitatis unctionem nequidem Confirmationis cœremoniam fuisse, sed tantum Baptismi, atque tunc temporis unctionem, & re, & tempore sejunctam fuisse ab impositione manus Episcoporum. His omnibus aperte repugnant, quæ paulo ante relata sunt testimonia ex S. Irenæo, Tertulliano, S. Cypriano Cornelio S. Pontifice, Conc. Laodicensi, quibus certo constat unctionem simul, & manus impositionem, adhibitam fuisse in administratione Sacramenti Confirmationis.

Hactenus de sensu seu explicatione Sirmondi : Aurelius autem detracta particula negante *non*, agnoscit unctionem frontis omnino necessariam ac essentialem esse Sacramento Confirmationis. In duobus dumtaxat a communi sententia recedit. 1. Afferit unctionis verticalis in Baptismo usum in Galliis non fuisse, ante Synodum Arausicanam an. 441. Verum illius meminit Innoc. I. an. 416. verba mox relata sunt, & S. Hieron. ætate sua Præbyteris ac Diaconis præceptam fuisse testatur in Dial. adversus Luciferianos an. circiter 392. Hanc instituisse creditur Sylvester S. P. sub initio sæculi quarti. 2. Afferat Aurelius, Episcopos nusquam solitos fuisse baptizatos ungere in vertice : quod si antequam consignent in fronte, non verint omissam verticis unctionem, eam ipsi non suppleant, sed remittunt ad Præbyteros, ab iis supplendam. Verum quis in animum suum facile induxerit ; Episcopos, dum solemniter baptizabant, unctionem illam verticalem aut omisisse aut conferre per se non potuisse ? quasi majus quidquam foret cœremoniam perficere, quam Baptismum ipsum.

Ex canone igitur Arausicano expungenda particula *non*, qua expuncta, sensus canonis apertus est, facilis, ac cohærens cum disciplina hujus temporis ; atque objectio proposita nulla est ; immo canon ille conclusioni nostræ pondus, & auctoritatem addit.

Objicies 3. Materia Sacramenti essentialis eadem esse debet specie in utraque Ecclesia : sed unctio, quam Græci adhibent, specie differt ab unctione Latinorum. Græci quippe chrisma suum componunt ex diversis herbis fragrantibus, ut legere est apud Goarium, cum olei, & vini quantitate non modica, iisque omnibus simul concoctis : Latini vero ex oleo, & balsamo, iisque non decoctis.

Resp. Græcorum chrisma substantia non differre a chrismate Latinorum : immixtio enim diversorum aromatum naturam olei non immutat, in quo uno tota salva est unctionis materia essentialis ac necessaria.

Quæ

Quæres 1. quonam præcise tempore incœperit usus chrismatis in Sacramento Confirmationis.

Resp. 1. plane improbandam esse opinionem tum Alexandri Alensis, qui chrisma institutum fuisse existimat a Concilio Meldensi octavo sæculo; tum Joannis de Bacone, qui originem illam refert ad Concilium quoddam Aurelianense initio sexti sæculi: namque vel ipso secundo, tertio, quarto, & subsequentibus sæculis: apud Irenæum, Tertullianum, Cyprianum Cornelium &c. Chrismatis mentionem factam legimus, per quam baptizatis Spiritus Sanctus conferebatur.

Resp. 2. usum Chrismatis ab Apostolis ipsis inductum fuisse: ea quippe, quæ Ecclesia in administratione Sacramentorum constanter usurpat, quorum origo ac initium consignari certo non potest, ex Traditione Apostolica descendere necesse est. Ita S. Aug. antea laudatus L. 4. de Baptismo c. 24. An vero Apostoli inter confirmandum chrismate usi fuerint, non consentiunt Theologi. Affirmant nonnulli, negant alii: tum propter silentium Scripturæ, tum propter multitudinem eorum, quibus Apostoli manus imponebant, ut acciperent Spiritum Sanctum, quos omnes inungere difficile admodum & operosum tunc temporis fuisset; tum denique quia potuerunt illi, Christo permittente pro temporis necessitate, solam usurpare manus impositionem, injuncta tamen successoribus lege, ut chrismate deinceps uterentur,

Quæres 2. qua parte corporis fieri debeat unctio confirmatoria.

Resp. in fronte. Innocentius I. in Epist. ad Decentium c. 3. duplicem distinguit unctionem, quæ ad Baptismum pertinet, & fit a Præbyteris; alteram in fronte, quæ confirmatoria dicitur, solis Episcopis reservata: *T. 2. Com. p. 1146 C*
Nam, ait S. Pontifex: Præbyteris, seu extra Episcopum, seu præsentem Episcopo baptizent, chrismate baptizatos ungere licet; sed quod ab Episcopo fuerit consecratum: non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis, cum tradunt Spiritum Sanctum. Unctio porro baptismalis, de qua Innocentius, verticalis est, quæ nempe fit in vertice capitis, ut vulgo interpretantur Theologi. Scilicet omnes Christiani, ait Innoc. III. De sacra unctione cap. 1. unguntur bis ante baptismum oleo benedicto, primum in pectore, deinde inter scapulas; & bis post Baptismum, scilicet chrismate sancto, primum in vertice, demum in fronte.

Antiquissimum esse in Ecclesia unctionis confirmatoriæ usum in fronte *P. 410. D.*
 patet ex Tertulliano L. 3. c. Marc. c. 22. ubi *signaculum frontium* inter Ecclesiarum Sacramenta recenset. Et Lib. de Præscript. cap. 40. ait *dæmonem*, ad imitationem ritus Christianorum, *signare etiam in fronte militum* *P. 216. D.*
suos. Patet ex can. 7. Concilii secundi œcumenici, quo injungitur, sancto chrismate frontem ungendam esse. Ex S. Cyrillo Jerosolymitano Catech. 3. mystag. Chrismate Christi, ait, frons & alii sensus corporis tui symbolice inunguntur. Patet denique, ut alia plura mittamus, ex Sacramentario S. Gregorii: Pontifex, inquit, tincto pollice in chrismate, facit crucem in fronte unius, similiter per omnes sigillatim. *P. 235. B.*
T. 3. pag. 74. A.

Istud vero discriminis est inter utramque Ecclesiam, Græcam, & Latinam; circa unctionem confirmatoriam, quod Latini eam dumtaxat adhibent in fronte; Græci vero inungant, non tantum frontem, sed oculos & nares, & os, & aures, & pectus, aliqui etiam & manus, & pedes. Sola autem unctio frontis essentialis est.

Quæres cur unctio confirmatoria fiat in fronte.

Resp. cum S. Aug. in Ps. 141. n. 9. *Quia in fronte erubescitur* (verba sunt

Tom. 4. p.
1583. E.

sunt S. Doctoris, ille qui dixit: Qui me erubuerit coram hominibus, erubescam eum coram Patre meo, qui in Cœlis est: ipsam (Crucis) ignominiam quodammodo, quam Pagani derident, in loco pudoris nostri constituit.

S. Th. 3. p. q. 72. art. 9. in corp. varias rationes, quibus Veteres utuntur, complexus est: Dicendum, inquit, quod in Sacramento homo accipit Spiritum Sanctum ad robur spiritualis pugnae, ut fortiter, etiam inter adversarios fidei, Christi fidem confiteatur. Unde convenienter signatur chrismate signo crucis in fronte, propter duo, primo quidem, quia insignitur signo crucis, sicut miles signo ducis, quod quidem debet esse evidens, & manifestum. Inter omnia autem loca corporis humani, maxime frons manifesta est, quæ quasi nunquam obtegatur, & ideo linitur confirmatus chrismate in fronte, ut manifeste demonstret se esse Christianum: sicut & Apostoli post acceptum Spiritum Sanctum se manifestaverunt, quia prius in cœnaculo latebant. Secundo, quia aliquis impeditur a libera confessione nominis Christi propter duo, scilicet propter timorem, & propter verecundiam. Utriusque autem horum signum maxime manifestatur in fronte, propter duo, scilicet propter propinquitatem imaginationis, & propter hoc, quod spiritus a corde directe ad frontem ascendunt: unde verecundati erubescunt, timentes autem pallescunt. Et ideo in fronte signatur chrismate, ut neque propter timorem, neque propter erubescentiam nomen Christi confiteri prætermittat.

S. Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi 3. mystagogica, exponit pariter, cur non tantum frons, sed & aliæ nonnullæ corporis partes sacro chrismate liniantur: Frons, inquit, & alii sensus corporis tui symbolice inunguntur; & corpus equidem isto visibili unguento perungitur, anima vero sancto vivificoque Spiritu Sanctificatur. Ac primum quidem fronti illinitur, ut eum abstergat a vobis pudorem, quem primus homo transgressor perpetuo circumferebat; simulque efficiat, ut possitis vultu non velato gloriam Dei intueri, Deinde vero aures unguuntur, ut ad audiendum divina mysteria aures accipiat. Postea nares, ut divinum recipientes unguentum dicatis: Christi gratus est odor Deo in his, qui salvantur. Tum vero & pectus inungitur, ut induti thoracem justitiæ, fortiter adversus insultus diaboli consistatis. Ut enim Salvator post Baptismum, & Spiritus Sancti adventum egressus in prælium devicit adversarium; sic & vos post sacrum Baptismum, & chrisma mysticum, induti armis sancti Spiritus adversus oppositam vobis potestatem consistitis. & preliamini, dicentes: Omnia possum in eo, qui me confortat, Christo.

Quæres 3. an necesse sit unctionem ad modum seu figuram Crucis administrari, & qua necessitate; an præcepti tantum, an etiam Sacramenti.

Resp. 1. certum esse in utraque Ecclesia unctionem confirmatoriam in forma Crucis ministrari. Patet ex Ordine, & Pontificali Romano, & S. Aug. in Psal. 141. & ex S. Thom. 3. p. q. 72. art. 9. & c. & certe vix ulla est Ecclesiastica cœremonia, quæ absque signo Crucis perficiatur: Quod signum ait S. Aug. Tract. 118. in Joan. nisi adhibeatur, sive in frontibus credentium, sive ipsi aquæ, ex qua regenerantur, sive oleo, quo chrismate unguuntur, sive sacrificio, quo aluntur, nihil eorum rite perficitur.

To. 3. p. 2.
p. 80. E.

Resp. 2. discordes esse Theologos, an hæc figura Crucis ad essentiam ritus, seu Sacramenti Confirmationis pertineat. Negat Cardinalis Aureolus L. 4. Sent. dist. 1. q. 1. Econtra D. Thomas 3. p. q. 72. art. 4. S. Bonaventura in 4. dist. 7. ar. 1. q. 1. ad 3. & 4. Alexander Alensis 4. par. q. 9. membr. 2. parag. 2. videntur existimare signum illud Crucis pertinere ad substantiam Sacramenti. Ratio est, quia hæc Crucis figura continetur in formula

mula ipsa seu significatione hujus Sacramenti, qua sublata, formula hæc seu significatio vera non esset. Quid enim significat? non debere hominem baptizatum crucem Christi erubescere, imo aperta fronte eam constanter & intrepide profiteri. *Quia vero in fronte erubescitur*, ait S. Augustinus jam citatus in Psal. 141. *ille qui dixit: Qui me erubuerit coram hominibus, erubescam eum coram Patre meo, qui in Cœlis est: ipsam crucis ignominiam quodam modo, & quam pagani derident, in loco pudoris nostri constituit*. Et S. Th. mox citatus: *Ideo*, inquit, *in fronte signatur chrismate, ut neque propter timorem, neque propter erubescentiam nomen Christi confiteri prætermittat*. Et Eugenius in Decreto toties laudato: *Ideo*, inquit, *in fronte, ubi verecundiæ sedes est, confirmandus inungitur, ne Christi nomen confiteri erubescat, & præcipue crucem ejus, qui Judæis est scandalum, Gentibus autem stultitia, secundum Apostolum; propter quod signo crucis signatur*.

Tom. 13.
Conc. pag.
536. D.

De confectiōe, consecratione, & applicatione chrismatis.

Opiniones Scholasticorum.

Non moror hic, nec Hæreticorum blasphemiam, qui chrismatis unctionem & consecrationem, magicam excantationem, per summam impietatem appellant; nec Græcorum schismaticorum calumniam, qua nono sæculo Latinos traducebant, quasi chrisma conficerent ex aqua fluminis: quam calumniam propulsarunt Nicolaus I. Epistola 70. ad Episcopos Galliæ, & Ratramus L. 4. c. 7. Operis quod occasione istius Epistolæ, jussu Episcoporum Galliæ, adversus Grecos edidit. Nostorum dumtaxat Scholasticorum circa propositum articulum varias exhibeo sententias.

Sunt qui volunt balsamum necessarium esse necessitate Sacramenti. Ita Ægidius Coninck, Gamachæus, Ysambertus 3. p. S. Thomæ ad qu. 72.

Sunt econtra qui necessarium tantum dicunt ex præcepto & usu Ecclesiæ. Ita Cajetanus in 3. partem S. Th. q. 72. art. 2. Scotus in 4. dist. 7. art. 2. Estius in 4. dist. 4. paragr. 8.

Pariter circa benedictionem chrismatis factam ab Episcopo dissentiunt. Aliqui putant eam ad substantiam Sacramenti pertinere, ut Coninck, Ysambertus; alii volunt eam dumtaxat esse necessariam ex præcepto, non quidem divino, sed Ecclesiastico. Ita Paludanus in 4. dist. 7. qu. 4. art. 1. Cajetanus loco citato art. 3. Dicunt alii stare Sacramentum absque omni prævia chrismatis consecratione, quam opinionem Estius tribuit Francisco a Victoria, & Emmanueli Sa. Ista vero sententia non videtur alia esse, quam secunda mox dicta.

Denique circa ipsam applicationem chrismatis in signum Crucis, adhuc discordes sunt, ut jam observavimus. Aliqui videntur æstimare modum illum chrismandi per signum Crucis, necessarium esse necessitate Sacramenti, ut Soto in 4. dist. 7. art. 4. Alii vero negant, ut Aureolus. Aliqui putant esse de necessitate Sacramenti, quod unctio fiat in fronte, ut Gregorius de Valentia; Franciscus vero de Victoria id negat. His ita præmissis, Articulum hunc nonnullis interrogationibus, ac responsis absolvemus.

Quæres itaque 1. quid sit chrisma.

Resp. juxta vim nominis idem esse ac unguentum, derivatur enim a verbo *χρίω*, *ungo*. Unde Innocentius I. in Epistola ad Decentium, materiam un-

unctionis infirmorum, quæ solo constat oleo absque balsamo, chrisma nominat. In usu autem Ecclesiastico, chrisma significat aliquem unguenti speciem ex oleo, & aliis quibusdam odoriferis conflata, ad materiam Sacramenti Confirmationis destinata, necessariam seu ex præcepto, seu ex natura ipsius Sacramenti.

Quæres 2. ex quibus constet chrisma apud Græcos.

Resp. Græcos præter oleum, & balsamum, triginta quinque genera aromatum seu herbarum fragrantis odoris admiscere, una cum vini non exigua quantitate, de qua mixtione legi possunt Haberti Vabrensis Episcopi, & Goarii notæ ad hunc Euchologii locum.

Quæres 3. ex quibus conficiatur chrisma apud nos.

Resp. confici ex oleo, quod nitorem conscientie; & ex balsamo, quod odorem bonæ famæ significat, ait Eugenius in Decreto. Ita S. Gregorius in suo Sacramentario, & omnes Libri Rituales, & Auctores, qui de divinis Officiis scripsere. S. Th. 3. p. q. 72. ad 3. docet oleum illud debere exprimi ex olivis, neque sufficere oleum nucum, amygdalorum, aut aliud simile; quia solum oleum ex olivis expressum vere & proprie oleum dicitur.

Quæres 4. an balsamum sit necessarium in Confirmationis materia, necessitate Sacramenti.

Resp. negative. 1. quia Veteres sæpissime solius olei mentionem faciunt ver. gr. Tertullianus, Cyprianus, Concilium Laodicenum, Ambrosius, Augustinus. 2. quia chrisma, de quo tam frequenter Veteres, sæpe simplex oleum significat, ut patet ex Innocentio I. qui oleum infirmorum appellat chrisma. 3. quia ita docet Innocentius III. cap. *Pastoralis*. De *Sacramentis non iterandis*, ubi consultus an iteranda foret confirmatio solo oleo collata, absque balsamo, respondet *nihil esse iterandum, sed caute supplendum id, quod incaute fuerat omissum*. Atqui si nullum fuisset Sacramentum absque balsamo, non tantum supplendum fuisset, quod defuerat, sed etiam omnino iterandum, cum parte essentiali caruisset. 4. denique, quia non magis admixtio hæc balsami videtur pertinere ad substantiam Sacramenti, quam admixtio triginta quinque specierum aromatum apud Græcos: atqui ista procul dubio non est essentialis: ergo &c.

Et certe Christus, qui voluit Sacramenta prompta & facilia esse salutis nostræ subsidia, voluit consequenter ea rebus facilibus, & obviis constare: atque Hæreticis, cum ad nos redeunt, vix suaderi poterit Confirmationem verum esse Sacramentum (in quo tamen uno insistendum est) si ab illis obtinere volueris, balsami, & aliorum aromatum mixtionem ad essentiam hujus Sacramenti pertinere.

Neque contrarium definivit Eugenius in suo Decreto: tum quia tantum ait chrisma debere confici ex oleo & balsamo, non explicando nec statuendo an balsamum necessarium sit necessitate Sacramenti, an vero præcepti, & usus Ecclesiastici: tum quia neminem latet, quæcumque eo in Decreto præscribuntur circa materiam aut formam Sacramentorum, non esse ad substantiam Sacramentorum necessaria; v. g. aquam debere vino calicis Eucharistici misceri: id quidem verum est, sed an pertinet ad essentialem materiam calicis Eucharistici: minime. Similiter agendo de verbis consecrationis, refert Eugenius ea omnia, quæ in Ecclesia Latina proferri solent, quæ tamen omnia, & singula verba non sunt absolute necessaria ad essentiam consecrationis.

Quæres 5. an antiqua sit illa balsami cum oleo Confirmationis mixtura.

Resp. illius apud Latinos mentionem non occurrere ante sextum sæculum, quo floruit S. Gregorius Magnus, qui in suo Sacramentario mixtionem hanc commendat, sicut & Gregorius Turonensis Lib. 4. de Gloria Martyrum, & alii subsequentes Scriptores.

Neque est, quod opponas 1. Epistolam Fabiani S. Pontificis tertio sæculo, in qua docet mixtionem hanc a Christo esse institutam.

Namque quis vel leviter eruditus jam ignorat, Epistolas Ss. Pontificum ante Siricium, si quædam exceperis fragmenta a Veteribus relata, suppositicias esse & adulterinas, quæ continent res a moribus & disciplina ætatis, in qua scriptæ supponuntur, omnino alienas?

Neque est 2. quod dicas, quarto desinente sæculo, idolorum Sacerdotem, cum ad votum Juliani apostatæ solita incantamenta peragere non posset, existimaretque se alicujus Christiani præsentia cohiberi, Imperatori dixisse: *Require, Imperator sacratissime, quis adest ablatus, balsamo unctus; & abscedat.* Quo sermone commotus Julianus dixit: *Quis est hic numinibus nostris contrarius, ac Religionis Christianæ socius, qui frontem chrismatis inscriptione signatam ferat?* Ita refert Gregorius Turonensis L. 1. de Gloria Martyrum c. 41. Quarto igitur sæculo balsamum usurpabatur a Christianis in Sacramento Confirmationis.

Greg. Turon. p. 768. A.

Non est, inquam, quod hoc opponas. Namque Gregorius Turonensis pro more ætate sua recepto, sacerdotem illum idolorum loquentem induxit, adeoque unctionis & balsmi mentionem facit, quia, qua vivebat ætate, hoc est sexto sæculo, balsamum oleo Confirmationis admiscebatur. Et certe Prudentius, ex quo historiam illam hausit Gregorius, de solo chrismate loquitur, nulla de balsamo injecta mentione.

Neque dicas 3. S. Cyprianum in Sermone de unctione, illius balsami meminisse: namque compertum est apud omnes, Sermonem hunc non esse S. Cypriani, sed Arnoldi Bonæ vallis, vel alterius Cypriano longe recentioris.

Resp. 2. apud Græcos veteres altum quoque esse silentium de mixtione balsami & aliorum aromatum in oleo Confirmationis. Sanctus quidem Justinus Dial. cum Tryphone pag. 313. mixtionis hujus meminit, sed eo loci de Sacramento Confirmationis ne cogitat quidem, ut legenti patebit. S. pariter Dionysius, seu quisquis Auctor est Libri de Ecclesiastica Hierarchia cap. 4. de illa mixtione loquitur: verum ex hoc ipso probant eruditi, Librum hunc non esse Dionysii Areopagitæ, sed Auctoris longe posterioris, utpote qui contineat ritus ætate Dionysii incognitos. Unde de illa mixtione tacent Ss. Basilus, Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi quarta mystagogica, quæ tota est de chrismatis expositione, S. Chrysostomus, Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus &c.

Quæres 6. an necessaria sit chrismatis benedictio per Episcopum facta; & an valeret chrisma per simplicem Sacerdotem benedictum.

Resp. ad primum, benedictionem chrismatis factam ab Episcopo, & necessariam esse, & antiquam, quia Veteres sive Latini sive Græci illam exigunt & commendant. Ita Tertull. L. de Baptismo, ubi *benedictam* appellat *unctionem* S. Cyprianus Epist. 70. ubi ait, *oleum in altari sanctificari*; Optatus L. 2. p. 802. B. 7. Innocentius I. Epistola ad Decentium, S. Aug. Tract. 118. in Joan. *Quid est, inquit, quod omnes noverunt, Signum Christi, nisi crux Christi? Quod signum nisi adhibeatur sive frontibus credentium, sive ipsi aquæ, ex qua regenerantur,*

Tom. 3. p. 2. p. 802. B.

rantur, sive oleo, quo chrismate unguuntur, sive sacrificio, quo aluntur, nihil eorum rite perficitur. Idem præcipit Eugenius IV. in Decreto. Græci pariter hanc benedictionem chrismatis commendant; S. Cyrillus Catechesi 3. S. Basilius Lib. de Spiritu Sancto c. 27. & omnes eorum Libri Rituales.

Resp. ad secundum, consecrationem seu benedictionem chrismatis necessariam non esse necessitate Sacramenti, quia talis necessitatis nullum satis firmum ex Traditione proferri potest argumentum. Et vero licet aqua baptismalis debeat prius ex usu Ecclesiæ consecrari, & benedici, valida tamen est materia Baptismi sine tali consecratione. Neque usus Ecclesiæ contrarium evincit: namque ex ipso usu ac Traditione Ecclesiæ certum est, aquam in calice Eucharistico miscendam esse; neque tamen hæc mixtio pertinet ad essentiam consecrationis calicis.

Resp. ad tertium, chrisma per simplicem Sacerdotem consecratum non valere, si prohibeat Ecclesia; accedente vero ejus licentia, valere, quia consecratio hæc juris est damtaxat Ecclesiastici, non divini.

Prior responsionis pars probatur ex l. 7. Capitularium Caroli Magni c. 329. ubi chrisma confectum a Corepiscopis declaratur non esse pro Sacramento habendum, quia Corepiscopi non sunt veri Episcopi. Idem colligitur ex Concilio Catthaginensi II. & III. & Innocentio I.

Tom. 2.
p. 1226. D.

Posterior pars probatur ex Conc. Toletano I. can. 20. ubi sic legimus: *Quamvis pene ubique custodiatur, ut absque Episcopo chrisma nemo conficiat, tamen quia in aliquibus locis vel Provinciis Præsbyteri dicuntur chrisma conficere, placuit ex hac die nullum alium nisi Episcopum chrisma conficere.* Quo loco Concilium non declarat irritam consecrationem chrismatis factam a Præsbytero ante prohibitionem; neque ad jus divinum recurrit, sed ad usum, & consuetudinem Ecclesiæ.

Quæres 7. qui sint ritus præcipui consecrationis chrismatis.

Resp. 1. prioribus sæculis licitum fuisse Episcopis omni die chrisma conficere, ut colligitur ex Concilio Toletano I. can. 20. postea vero unicam huic consecrationi faciendæ diem assignavit Ecclesia, nempe feriam quintam majoris hebdomadæ, ut constat ex usu Ecclesiæ hodierno.

Resp. 2. in consecratione chrismatis istos præsertim ritus observari.

I. Funduntur preces, juxta istud Apostoli 1. ad Timoth. 4. v. 6. *Omnis creatura Dei :: sanctificatur per verbum Dei, & orationem.*

II. Fit signum crucis super oleum, & balsamum; sine illo enim nihil posse consecrari docent S. Chrysostomus Hom. 4. in Matth. & S. August. Serm. 181. de tempore & Tract. 118. in Joan.

III. Episcopus halat aliquoties super ampullam chrismatis, quam cœremoniā immerito sugillant Novatores, quasi quid superstitiosum contineret: est enim sancta, & antiqua apud S. Gregorium in Sacramentario, & in Ordine Romano; & significat, ait Amalarius l. 1. c. 12. *ipsum Spiritum Sanctum, qui per Confirmationem confertur.*

IV. Chrisma confectum salutatur ab Episcopo & Præsbyteris in hunc modum: *Ave sanctum chrisma.* Antiqua pariter est hæc salutatio, cujus mentio fit in Ordine Romano, & apud Amalarium. Neque est quod Novatores salutationem hanc tanquam veram adorationem idololatricam traducant; siquidem non absoluta est, neque ad ipsum chrisma in se physice spectatum refertur; sed ad Christum, cujus symbolum est, ad quem directe ac primario obsequium istud tendit. Neque vero inusitatum est apud Veteres, in signum lætitiæ, & gratula-

tulationis res sensu destitutas salutare. Sic B. Andreas videns Crucem ait: *Salve Crux*. Sic Fortunatus salutat diem festum Resurrectionis, *Salve*, inquit, *festus dies, toto venerabilis ævo*. Sic sancta Paula salutavit Bethleem, cum eam primo vidit, referente S. Hieronymo, Epistola de ejus obitu.

V. Denique, Præbyteri Parochiarum a proprio Episcopo, non a viciniore, sacrum chrisma quotannis petere tenebantur. Ita colligitur ex Conc. Liptinensi, ex Vasensican. 3. & Antissiodorensican. 6. Quod autem superest veteris chrismatis, ex usu & praxi Ecclesiæ comburi debet. Severe autem cautum est, ne quid Episcopi a Præbyteris exigant aut accipiant pro balsamo emendo ad conficiendum chrisma. Ita in Conc. Cabillonensi II. can. 16. Aquisgranensi II. can. 5. Meldensican. 45. Barcinonesi cap. 2. Toletano XI. cap. 8.

ARTICULUS QUARTUS.

De forma Sacramenti Confirmationis.

Certum est apud omnes, formam Sacramenti Confirmationis positam esse in verbis quæ pronuntiat Episcopus, dum illud administrat. *Accedit verbum ad elementum*, ait S. August. *Et fit Sacramentum*. Non omnes autem consentiunt in illis verbis assignandis. Episcopus dum manus imponit, seu extendit versus confirmandos, orat, ut invocet Spiritum sanctum; Oratio autem illa his verbis concepta refertur in Pontificali Romano: *Omnipotens sempiterne Deus, qui regenerare dignatus es hos famulos tuos ex aqua & Spiritu sancto; quique dedisti eis remissionem omnium peccatorum; emitte in eos septiformem Spiritum tuum sanctum paraclitum de cælis*. In Sacramentario S. Gregorii p. 72. & Ordine Romano hæc adduntur: *Spiritum sapientiæ & intellectus, Spiritum consilii, & fortitudinis, Spiritum scientiæ & pietatis: adimple eos spiritu timoris tui, & consigna eos signo crucis in vitam propitiatus eternam. Per Dominum nostrum Jesum Christum &c.* Qua expleta Oratione, Pontifex tincto in chrismate pollice, efformat in fronte signum Crucis, dicens: *Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis; in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti*.

Forma
Confir-
mationis
apud La-
tinos.

Apud Græcos hunc ritum confirmandi refert Goarius in Euchologio pag. 355. 2. col. *Dominum precemur. Benedictus es Domine Deus omnipotens .. qui & nunc recens illuminatum servum tuum per aquam & Spiritum, peccatorum sponte atque etiam indeliberate commissorum remissione ei concessa, regenerare voluisti: ipse, Domine Rex omnium benigne, signaculum doni sancti & omnipotentis & adorandi tui Spiritus, & sancti corporis & prætiosi sanguinis Christi tui communionem ei largire. In sanctitate tua custodi illum, in vera fide confirma, a maligno, & omnibus ejus astutiis erue &c.* qua Oratione terminata, baptizatum sancto unguento ungit, Crucis signum faciens in fronte, & in oculis, & in naribus, & in utraque aure, & in pedibus dicens: *Signaculum doni Spiritus sancti*. Manifestum est ex isto utriusque Ecclesiæ ritu administrandi Sacramenti Confirmationis, eandem prorsus esse quoad sensum utroque Confirmationis formam: hoc unum discrimen est, quod apud Latinos Oratio immediate juncta sit cum impositione seu extensione manuum; apud Græcos vero nulla legatur manus impositio separata & sejuncta ab unctione.

Forma
Confir-
mationis
apud
Græcos.

Goarius
ibid. pag.
356.

Controversia igitur movetur inter Theologos, quibus in verbis posita sit essentialis, ac necessaria forma Confirmationis. An illa Oratione quam Episcopus manus extendens pronuntiat; an in verbis, quæ profert dum

fron-

frontem baptizati chrismate inungit; an in Oratione simul & illis verbis, ita ut ex duplici forma partiali & inadæquata una exsurgat totalis & adæquata; sicut ex duplici materia inadæquata & partiali, manus scilicet impositione, & unctione, unam totalem componi diximus. Circam quam controversiam Novatores errant, nostri vero Theologi, salva & integra fide, in varias opiniones abeunt.

Error Novatorum.

Novatores Lutherani & Calvinistæ circa formam Sacramenti Confirmationis errant, ac nobis turpiter imponunt.

I. Ex Lutheranis Kemnitius in 4. p. examinis Conc. Trid. formam istam, *Signo te signo crucis &c.* explodit, ac sugillat tanquam novam, ac recentem, cujus nulla mentio nec in Scripturis, nec in antiquis Scriptoribus; quæ tota conficta videtur a nescio quo ex istis Ambrosii verbis in Libro de iis, qui initiantur c. 7. *Serva quod accepisti, signavit te Deus Pater, confirmavit te Christus Dominus.*

R. 573.

Calvinus L. 4. Inst. c. 19. parag. 5. Peragitur, ait, Confirmatio hac verborum formula: *Consigno te signo crucis &c.* Pulchre hæc omnia, & venuste, sed ubi Dei verbum, quod Spiritus sancti præsentiam hic promittat? Ne jota quidem obtendere possunt. Unde ergo nos certiores facient chrisma suum vas esse Spiritus sancti? Videmus oleum, crassum scilicet & pinguem liquorem, præterea nihil. Accedat, inquit S. Augustinus, verbum ad elementum, & fiet Sacramentum. Hoc, inquam, verbum proferat, si quicquam nos intueri in oleo, volunt aliud, quam oleum.

Idem sentit Dallæus L. 1. de Confirmat. cap. 2. Forma hæc, inquit, *Signo te signo crucis &c.* ab Evangelica majestate, gravitate atque genio tantum distat, quam cælum a terra.

Marcus Antonius de Dominis insignis apostata Lib. 5. de Republ. Christiana cap. 5. num. 44. probat orationem non posse esse formam Sacramenti, quia oratio impetrat gratiam ex opere, quod ajunt, operantis; at formæ Sacramentorum eam conferunt ex opere operato.

II. Novatores, ut facilius simplicioribus illudant, ac fucum faciant, nobis imponunt, ac fingunt formam Sacramenti Confirmationis apud nos nullatenus in oratione positam esse, sed in solis istis verbis: *Signo te signo crucis &c.* idque nostris tam ex fide certum, ac exploratum esse, ut ea salva nemini liceat aliter sentire, ac docere; at imponunt, ut mox patebit.

Opiniones Scholæ.

Nostri vero Scholastici constanter quidem docent, aliquam esse Sacramenti Confirmationis essentialem & necessariam formam; sed in ea assignanda non una est eorum opinio.

Qui pro materia essentiali Confirmationis solam assignant unctionem, in qua manus impositionem confundunt, ii pro forma essentiali adæquata ista dumtaxat agnoscunt verba: *Signo te signo crucis, & confirma te chrismate salutis, in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti*: vel ista apud Græcos, *Signaculum dant Spiritus sancti*. Ita S. Th. 3. p. q. 72. art. 3. Estius in 4. dist. 7. parag. 10. Bellarm. L. 2. de Sacram. Confirm. c. 10. Maldonatus Tract. de Confirm. qu. 2. ubi ait formam istam semper in usu fuisse, cujus origo seu initium reperiri non potest, & alii fere omnes quæ veteres, quæ recentiores Scholastici, manus vero impositionem unctionis præviam, meram dicunt esse cœremoniam.

Inter

Inter istos vero Theologos nonnulli sunt, qui post Bellarminum, ajunt in verbis mox citatis tacitam includi orationem, quamquam verba hæc: *Signo te confirmo te*, absoluta sint; atque ita conciliant & Scripturam & Veteres, qui formam Sacramenti Confirmationis in oratione, qua invocatur Spiritus sanctus, collocare videntur. Ita Petrus Aurelius in Orthodoxy adversus Sirmondi Antirrheticum 2. in c. 7. pag. 568. Rursus litigant inter se de necessitate exprimendi nomen Patris & Filii & Spiritus sancti in forma adducta. Sunt qui cum Armacano seu Richardo Radulpho Archiepiscopo Armacano, qui obiit an. 1359. Lib. 9. adversus Armenos c. 12. & Soto in 4. dist. 7. art. 4. putant id ad substantiam Sacramenti pertinere; quam opinionem tutiorem quidem, licet oppositam probabilem, judicat Estius. Alii negant invocationem hanc Trinitatis pertinere ad substantiam formæ Confirmationis. Sunt qui existimant necessarium esse exprimere actum personæ confirmantis, & personæ confirmatæ; atque propter defectum hujus expressionis suspectam habent formam Græcorum. Ita Ysambertus ad 3. par. q. 72. dist. 4. art. 3. Sunt denique, qui existimant esse de fide formam Confirmationis esse positam in verbis adductis. Ita Suar. in 3. par. S. Th. qu. 72. art. 4. disp. 33. sect. 5.

II. Qui contendunt solam impositionem manus esse materiam essentialem & necessariam Confirmationis, & unctionem esse partem dumtaxat integrantem, ii formam ejusdem essentialem reponunt in ea Oratione, quam Pontifex dum manum extendit versus confirmandos, fundit ad invocandum Spiritum sanctum: ista vero verba: *Signo te, confirmo te* &c. quæ dixit Pontifex, dum frontes singulorum inungit, ad integritatem solummodo accidentalem Sacramenti, & ad majorem effectus ipsius significationem pertinere contendunt. Ita Sirmondus, Sambovius, Morinus, qui L. 8. de Pœnit. cap. 16. num. 5. putat antiquitus in Confirmationis administratione solam orationem in usu fuisse; postea vero, ab annis nongentis, visum fuisse in chrismatis unctione aliquid pronuntiare.

III. Qui existimant & manus impositionem, quæ initio ritus administrationis Confirmationis fit, & unctionem, esse partes essentielles, sed inadæquatas hujus Sacramenti, ii quoque volunt & orationem, quæ impositioni manus; & ista verba: *Signo te, confirmo te* &c. quæ unctioni respondent, formam esse partialem essentialem, atque ex utraque tum materia, tum forma exurgere perfectum & integrum essentialiter Sacramentum Confirmationis.

IV. Sunt qui de forma Confirmationis idem sentiunt, quod de materia: Christum nempe in genere dumtaxat, non in specie, ac sigillatim designasse materiam & formam Sacramenti Confirmationis, relicta Ecclesiæ suæ libertate quam vellet pro temporum opportunitate aptiorem eligere ac usurpare; eaque libertate Ecclesiam usam fuisse, cum manus impositionem & orationem, exemplo Apostolorum, adhibuit pro materia & forma Confirmationis, usque ad septimum vel octavum sæculum, quo unctio chrismatis pro materia, & verba ista: *Signo te, confirmo te* &c. pro forma introducta fuerunt. Jam observavimus commodam fore, ac Theologorum dissidiis circa rem præsentem componendis aptissimam istam sententiam: verum hoc habet difficile, tum quod non satis firmis nixa videatur fundamentis, tum quod substantiam Sacramentorum, in quam Ecclesia nullam potestatem habet, variis mutationibus obnoxiam faciat.

Ex illa porro sententiarum varietate, ac discrepantia facile intelligitur præ-

Præsens
contro-
versia ad
fide non
pertinet.

præsentem quæstionem ad fidem non pertinere, quæ nullo in Concilio generali definita legitur.

Non in Tridentino, in quo materiæ vel formæ Sacramento Confirmationis essentialis, nulla prorsus mentio.

Tom. 13.
Conc. p.
536. A.

Non in Florentino. In Decreto quidem Eugenii seu Instructione Armenis data, dicitur: *Secundum Sacramentum est Confirmatio: cujus materia est chrisma &c. forma autem est, Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti.* Verum 1. Non definit nec determinat Eugenius, an sit materia & forma essentialis, an tantum integrans, an necessaria necessitate tantum usus, ac præcepti, an vero Sacramenti. 2. Fatentur omnes fere Theologi, sicut jam observavimus, nonnulla eo in Decreto contineri circa materiam Confirmationis, circa balsamum, ejusque compositionem, sicut & circa materiam sacræ Ordinationis, quæ ad fidem non pertinent, sed ad Scholæ controversiam. 3. Decretum illud vim definitionis seu decreti totius Concilii Florentini non habere; editum quippe fuit Decretum illud Florentiæ, iam dissoluto Concilio, quod pro unione Latinorum & Græcorum celebratum fuerat. Armeni quippe, quos Eugenius de fide, ac doctrina Latinorum instruit, Florentiam non appulerunt, nisi post absolutam & subscriptam Synodum; ac Decretum Eugenii post discessum Græcorum, anno nempe 1439. decimo Kal. Decemb. editum fuit. Quapropter cum sub finem illius dicitur: *Datum Florentiæ in publica Sessione synodali solemniter in Ecclesia majori celebrata: de solis dumtaxat Occidentalibus Episcopis intelligi istud debet, qui Florentiæ, Præsede Eugenio, congregati fere annis duobus remanserunt.* Nonnulli quidem inter nostros existimant, dictam formulam: *Signo te, confirma te*, pertinere ad fidem, ut Scotus in 4. dist. 7. art. 1. Dominicus Soto in 4. dist. unica art. 4. Gregorius de Valentia Tom. 4. disp. 5. q. 1. pun. 1. Verum fidei nostræ doctrina, non ex privatorum placitis, sed ex publicis Ecclesiæ decretis, ac definitionibus æstimari debet. His præmissis sit

C O N C L U S I O.

Oratio quæ præcedit unctionem, & verba, quæ illam comitantur, sunt; tum apud Græcos, tum apud Latinos, adæquata & totalis forma Sacramenti Confirmationis.

Oratio
est forma
Confirm-
ationis.

Prima pars, quæ orationem spectat, evidenter probatur.

I. Ex Scriptura & ipso usu Apostolorum. Act. 8. *Oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum sanctum. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.* Habes hic simul & materiam, manus impositionem; & formam Confirmationis, orationem: erat igitur deprecatoria Confirmationis forma. Sicut enim S. Thomas ex his S. Jacobi verbis: *Orent super eum &c. & oratio fidei salvabit infirmum*, recte concludit, formam unctionis extremæ deprecatoriam esse; ita ex citatis verbis Act. 8. recte concludimus, formam Confirmationis in oratione invocante Spiritum sanctum positam esse.

II. Ex usu, ac constanti, & perpetua Ecclesiæ praxi idem colligitur, ejus testes sunt.

P. 226. A. Tertullianus L. de Baptismo cap. 8. *Dehinc manus imponitur, per benedictionem advocans & invitans Spiritum sanctum.*

S. Cyprianus Epist. 73. ad Jubajanum: *Qui in Ecclesia baptizantur, inquit,*

quit: *Præpositus Ecclesiæ afferuntur, ut per nostram orationem, ac manus impositionem Spiritum sanctum consequantur.*

P. 124.

S. Ambrosius l. 3. de Sacramentis c. 2. postquam differuit de Baptismo, & unctione, quæ in eo fit: *Sequitur, ait, signaculum quod audistis hodie legi, quia post fontem superest ut perfectio fiat, quando ad invocationem Spiritus sanctus infunditur. Invocatio porro hæc, quid est, nisi Oratio? & perfectio, quid, nisi Confirmatio? per quam baptizatus perficitur seu roboratur ad fidem intrepide profitendam.*

Tom. 2.

p. 363.

S. Hieronymus Dial. adversus Luciferianos c. 4. *An nescis (verba sunt Luciferiani) Ecclesiarum hunc esse morem, ut baptizatis postea manus imponatur, & ita invocetur Spiritus sanctus? Exigis ubi scriptum sit? in actibus Apostolorum. Etiam si Scripturæ auctoritas non subesset, totius Orbis in hanc partem consensus instar præcepti obtineret.*

To. 4. p. 2.

p. 294.

S. August. l. 15. de Trinitate c. 26. *Quomodo, ait, Deus non est, qui dat Spiritum sanctum? Imo quantus Deus est, qui dat Deum! Neque enim aliquis Discipulorum ejus dedit Spiritum sanctum. Orabant quippe ut veniret in eos, quibus manum imponebant, non ipsi eum dabant. Quem morem in suis Præpositis etiam nunc servat Ecclesia Nos accipere quidem hoc donum possumus pro modulo nostro, effundere autem super alios non utique possumus; sed ut hoc fiat, Deum invocamus.*

Tom. 9. p.

999. A.

ibid. F.

Denique S. Leo Epist. 129. al. 69. c. 7. *Qui Baptismum, inquit, ab Hæreticis acceperunt ... sola invocatione Spiritus sancti per impositionem manuum confirmandi sunt.* Ab ampliori enumeratione testimoniorum ex Ss. Patribus, Summis Pontificibus & Conciliis hic supersedeo, quod ea jam non semel a nobis laudata fuerint, sive cum de natura, sive cum de materia Sacramenti Confirmationis differuimus.

Tom. 1. p.

688.

3. Orationem in Confirmatione semper usurpatam fuisse, fidem certam faciunt omnes fere Libri Rituales, Pontificales, Sacramentarii, quorum magnum numerum repræsentant Menardus in Notis ad Sacramentarium S. Gregorii, Goarius in Notis ad Euchologium Græcorum, Pater Martene, T. 1. de antiquis Ecclesiæ ritibus p. 249. & sequentibus. Initio hujus Articuli Orationem retulimus, qua utuntur Latini & Græci: eadem fere est in aliis Ritualibus, saltem quoad substantiam & sensum. Imo in Sacramentario S. Gregorii quod Romæ inter ipsius Opera editum fuit, nihil prorsus continetur præter Orationem, quæ incipit ab his verbis: *Omnipotens sempiterne Deus, qui regenerare dignatus es hos famulos tuos.* Ita nec aliud, inquit Morinus l. 8. de Pœnit. c. 16. n. 5. a Pamelio editum; nec illud antiquissimum Corbejensis Bibliothecæ a Menardo nuper donatum; nec aliud S. Eligii, cujus idem Menardus mentionem facit ibidem; nec præterea aliorum Turonense antiquissimum Romanum.

Pag. 102.

Sacram. S.
Greg. Bi-
blioth. PP.

Vetus Ordo Romanus ab Amalario relatus l. 1. de Ecclesiasticis Officiis c. 27. in fine, præter Orationem nihil habet nisi hæc verba: *In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Dicit Romanus Libellus, de quo sæpe commemoravimus, ait Amalarius, Oratione expleta facit crucem cum pollice ex chrismate in singulorum frontibus; ita dicendo: In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Pax tibi. Et cum spiritu tuo.*

Tom. 4. p.

959.

Adde & Pontificale Anglicanum quod ante annos 800. exaratum fuit, & in Ecclesia Rothomagensi asservatur, in quo etiam legitur Oratio invocans Spiritum sanctum supra eos, qui confirmantur. Menardus ib.

Secunda vero Conclusionis pars, quæ spectat formam unctioni chrismatis res-
Tournely de Baptis. & Confir. Tom. VII.

Q

pon-

Verba
unctioni
conjun-
cta forma
sunt Con-
firmatio-
nis. Apud
Latinos.

pondentem, apud Latinos istam: *Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine &c.* apud Græcos vero: *Signaculum doni Spiritus sancti.* Probatur pro ritu Latinorum, iis veteribus monumentis quæ proferunt Morinus L. 8. de Pœnit. c. 16. n. 5. & Menardus in Notis ad Sacramentarium S. Gregorii p. 102. P. Martene Tom. 1. de antiquis Ecclesiæ ritibus L. 1. pag. 243. 249. & sequentibus usque ad p. 265.

In Ordine Romano edito ita præscribitur: *Pontifex post Orationem ait: Confirmo te in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Respondetur, Amen. Pax tecum. Respondetur: Et cum spiritu tuo.* Ordo Romanus manuscriptus isto antiquior aliquid addit: *Confirmo te, inquit, & consigno te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Pax tecum. Et cum spiritu tuo.*

Antiquissimum Sacramentarium Tolosanum & præcedenti cœtaneum, formulam a prædictis paulo diversam exhibet in Officio sabbati sancti: *Post hæc, inquit, Pontifex facit crucem de chrismate cum pollice in singulorum frontibus, dicendo: Signat te Deus sigillo fidei suæ in consignatione fidei, in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Amen. Dicit iterum: Pax tibi; & respondetur: Et cum spiritu tuo.*

In Notis
Sacram. S.
Gregorii p.
102.

Menardus duos antiquos manuscriptos Codices refert, qui formam prioribus quam similem tradunt: *Confirmo te, & signo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Pax tecum. Et cum spiritu tuo.*

Turonensis Ecclesiæ Pontificale recentius vix ante quadringentos annos scriptum, hanc longiorem formam exhibet: *Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti, ut replearis eodem Spiritu sancto, & habeas vitam æternam. Amen.* Eadem plane formam continet Pontificale aliud Tolosanum eadem ætate, vel inferiore scriptum.

Ecclesiæ Rothomagensis Codex præcedente annis circiter centum vetustior, hanc docet formam: *Consigno te signo crucis, & confirmo chrismate salutis, in nomine &c.*

In Bibliotheca Collegii Foxensis extat Ritualis Liber inscriptus: *Ordo Romanæ Ecclesiæ observari solitus tempore Innocentii III. & aliorum Pontificum scriptio ejus completa est an. 1365.* In eo hæc refertur forma: *Oratione completa, faciat crucem in fronte singulorum cum pollice de chrismate, ita dicendo: Joannes, vel quovis alio nomine, Signo te signo crucis. Pax tecum. Et cum spiritu tuo.*

In omnium antiquissimo Petaviano Codice, quem loco mox indicato n. 5. citat Morinus in Officio Sabbati sancti legitur: *Postea signat eos in fronte de chrismate dicens: Signum Christi in vitam æternam. Amen.*

In Ediçto Constantini, quod etsi spurium, attamen antiquum, Silvester, dicitur Constantinum hac forma confirmasse: *Signet te Deus sigillo fidei, in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti in consignatione fidei.*

Guillelmus Altissiodorensis, ubi de Confirmatione tractat, scribit hanc esse illius formam: *Confirmo te signo crucis, & chrismate salutis, in nomine &c.*

Apud Guillelmum Parisiensem L. de Sacramentis ita legitur: *Consigno te, & confirmo te.*

Tom. 4.
p. 198.

Alexander Alensis 4. parte Summæ q. 9. membro 1. *Hujus, inquit, Sacramenti secundum consuetudines diversarum Ecclesiarum diversæ sunt formæ verborum; habet enim quedam Ecclesia hanc formam: Confirmo te signo crucis & chrismate sanctificationis, in nomine &c. Alia est ista: Confirmo & consigno te signo crucis & chrismate sanctificationis, in nomine &c.*

Quas-

Quasdam Ecclesias secunda hac forma uti testantur præterea Durandus in 4. dist. 7. Paludanus ibid. qu. 1. art. 3. Sotus ibid. quæst. unica. Albertus Magnus scribit nonnullas uti hac forma: *Confirmo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis*; sed generaliore esse: *Consigno te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis*.

Quamquam autem in variis illis formulis discriminis nonnihil sit quantum ad verba, sensus tamen idem est, & ad verba Apostoli expressus videtur 2. Corinth. 1. v. 21. *Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, & qui unxit nos Deus, & qui signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris*. Non recens igitur, & ad arbitrium efficta videtur ista Confirmationis forma, quæ unctioni respondet: *Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis*: ad quam formulam Bellarminus putat allusisse S. Ambrosium, cum L. de initiandis c. 7. ait: *Signavit te Deus Pater, confirmavit te Christus Dominus, & dedit pignus Spiritus in corde tuo*. Verum quidquid sit de consilio Ambrosii verbis mox citatis, jamdiu dictam formulam apud nos obtinere, ac retinendam esse certissime constat.

Istam vero Confirmationis apud Græcos formulam: *Signaculum donationis vel doni Spiritus sancti*, usu antiquo receptam, imo & plane necessariam esse, qua omissa, nullum foret apud ipsos Sacramentum Confirmationis, ostendit Goarius in Notis ad Euchologium, p. 368. & 369. Ad hanc formam allusisse videntur Amphilocheus, aut quisquis auctor est vitæ S. Basilii, Concilium I. Constantinopolitanum OEcumenicum can. 7. *Eos signantes dicimus, Signaculum doni Spiritus sancti*. (Agitur hic de modo, quo Hæretici ad Ecclesiam redeuntes recipiendi erant) Beatus Asterius Amaseæ Episcopus desinente tertio sæculo, in Sermone de Prodigio, quem Photius suæ Bibliothecæ inferuit: *Datur, aiebat, Prodigio post stolam, & annulus, signum intelligibilis confirmationis Spiritus sancti*. S. Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi 18. circa finem, de Confirmatione sic loquitur: *Quomodo signaculum vobis datum est Spiritus sancti?*

Apud
Græcos.

Tom. 2.
Conc. p.
952. B.

P. 1499.
P. 225.
A. B.

Aptissimam illam formam esse probat Bellarminus post S. Th. 3. p. qu. 72. art. 4. quia ea forma maxime apta & conveniens videtur, quæ aperte explicat & causam principalem, nempe Ss. Trinitatem; & causam ministerialem, Episcopum; & effectum ipsum Sacramenti, gratiam scilicet roborantem.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Forma Confirmationis est deprecatoria. *Orabant pro eis ut acciperent Spiritum sanctum*. Act. 8. Atqui verba ista: *Signo te signo crucis, confirmo te chrismate salutis*, indicativa sunt, non deprecatoria: ergo &c.

Resp. 1. Cum duplex sit partialis forma Confirmationis respondens duplici partiali materiæ, nihil obstat, quin forma respondens impositioni manuum, sit deprecativa; forma vero respondens unctioni sit indicativa. Quamobrem distingui potest major propositio: forma partialis Confirmationis respondens impositioni manuum, est deprecativa, concedo: forma totalis & adæquata, nego.

Resp. 2. Sacramentorum formas, quantumvis indicative exterius enuntiantur, sensu tamen, ac re ipsa deprecatorias esse; unde a Ss. Patribus vocantur preces mysticæ. Quo sensu dixit S. Augustinus L. 3. de Baptismo c. 16. *ipsam manus impositionem esse orationem super hominem*. Et Lib. 15. de Trinitate cap. 26. ait, *nullum Discipulorum Christi dedisse Spiritum sanctum, sed*

Tom. 9. p.
117.

Tom. 8.
p. 999.

orasse ut veniret in eos, quibus manus imponebat. Ratio est, quia homo Sacramentorum minister dumtaxat est; os & manum præbet, Deus autem virtutem. *Hic est, qui baptizat.* Joan. 1. v. 33. *Numquid in nomine Pauli baptizati estis?* aiebat Apostolus primæ Cor. 1. v. 13. *Sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei,* primæ Cor. 4. v. 1. In ipsa igitur Sacramentorum forma etiam absoluta & indicativa, tacita semper oratio includitur, qua minister divinam opem invocat.

Objicies 2. Forma Sacramenti a Christo debet institui, nec tot mutationibus esse obnoxia: atqui talis non est ista forma: *Signo te signo crucis* &c. cujus institutionis nulla mentio in Scriptura, varietas autem, inconstantia & mutatio multiplex, vel ipso referente Alensi antea citato.

Resp. dist. maj. Forma Sacramenti debet a Christo institui, quoad substantiam, speciem, & sensum, concedo; quoad singula verba, nego. Istud enim Ecclesiæ libertati reliquit, ut verba effectui Sacramentorum significando idonea seligeret. Dist. pariter propositionem istam, forma Sacramenti constans esse debet, nec obnoxia mutationi, quæ sensum corrumpat, concedo: quæ sensum integrum servet, nego. Porro varietas illa & mutatio in verbis, quæ unctionem confirmatoriam comitantur, sensum formæ non adulterant, sed integrum retinent, ac servant, ut legenti facile videbitur.

Objicies 3. Istorum verborum: *Consigno te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis*, altum est in Scripturis, & tota retro antiquitate usque ad octavum sæculum, silentium. In Sacramentario S. Gregorii, ubi exponitur ritus Confirmationis cap. de Sabbato sancto, hoc tantum legitur: *Pontifex tincto pollice in chrismate, facit crucem in fronte unius; similiter per omnes singillatim: quibus expletis jussi incipiunt in Ecclesia Litaniam.* De chrismate quidem hic mentio fit, sed de forma, quæ comitetur unctionem, nulla mentio.

Amalarius L. de Officiis c. 27. circa finem sic loquitur: *Dicit Romanus Libellus, de quo sæpe commemoravimus, Oratione expleta, facit crucem cum pollice ex chrismate in singulorum frontibus, ita dicendo: In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Pax tibi. Et cum spiritu tuo.* Alia Ritualia citat Sambovius p. 277. Pontificale vetus Ecclesiæ Remensis, quod in Abbatia S. Theodorigi extat; aliud Anglicanum ante an. 800. exaratum, & in Rothomagensi Ecclesia servatum. Eadem a Morino laudata & opposita fuisse, paulo ante vidimus.

Resp. 1. Ex silentio Scripturæ nihil concludi posse: quippe non omnia refert; & quæ omittit, non excludit. Vide quæ antea respondimus ad simile argumentum negativum contra unctionem chrismatis.

2. In nonnullis quidem Ritualibus, ac Pontificalibus nulla fit mentio istorum verborum: *Consigno te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis*: at multo plures sunt Libri Rituales & Pontificales qui mentionem hanc faciant, quam qui omittant. In nonnullis Liturgiis quas repræsentat P. Mabillonius, omittitur forma consecrationis; & P. Martene L. 1. de antiquis Ecclesiæ ritibus cap. 2. art. 3. non dissimulat in plerisque antiquissimis Ritualibus manuscriptis ab annis octingentis & nongentis exaratis, ubi describitur ritus Confirmationis, nullam fieri mentionem impositionis manuum, sed solius & nudæ Orationis, quæ incipit ab his verbis: *Omnipotens sempiterne Deus, qui regenerare dignatus es* &c. imo in aliquibus Codicibus formam Baptismi desiderari. An inde merito concludi posset, nec manus impositionem, nec formam Baptismi apud Veteres in usu fuisse? absit. Idem plane judicandum

dum de forma Confirmationis : idem quippe Scriptor addit , in omnibus Pontificalibus Libris, quos ingenti numero evolvit , in quibus habetur ordo Confirmationis separatim ab ordine Baptismi descriptus , in omnibus , inquam , illis Libris, unctionem sub certa verborum formula faciendam describi. Quamvis autem quædam sit in verbis diversitas , sufficit eundem esse sensum , quoad substantiam , & significationem effectus sacramentalis.

Duplex autem proferri potest hujus silentii in veteribus Scriptoribus causa , & ratio.

Prima , quia sæpissime contingit , ea quæ vulgata , magis sunt ac usu communi trita prætermitti ; quia scilicet propter usum quotidianum , & vivam traditionem ignorari non possunt : unde cum primum scripto tradita leguntur , nova non videntur , nec quemquam movent , quibus omnes sunt assueti ; quorum tamen originem antiquam , & apostolicam esse (maxime ubi de Sacramentis agitur) docet Augustinus jam superius laudatus l. 4. de Baptismo c. 24. *Quod , inquit , universa tenet Ecclesia , nec Conciliis institutum , sed semper retentum est , nonnisi Apostolica auctoritate traditum rectissime creditur .* Tom. 9. p. 140.

Altera ratio petitur ex lege silentii , de non evulgandis fidei nostræ mysteriis , ne forte Gentilium , & Judæorum irrisioni , & profanationi objicerentur . Quanta fuerit in præsentī negotio Innocentii I. religio , testatur ejus Epistola ad Decentium c. 3. ubi postquam de unctione in Confirmatione adhibenda differuit , sic tandem concludit : *Verba autem dicere non possum , ne magis prodere videar , quam ad consultationem respondere .* T. 2. Conc. p. 1246. D. Et c. 8. de Sacramento Extremæ Unctionis : *Reliqua vero , quæ scribi fas non erat ; cum adfueris , interrogati , poterimus edicere .* Ibid. p. 1248. B.

Objicies 4. Oratio quam recitat Pontifex ante unctionem , non videtur pertinere ad essentialē formam Confirmationis . 1. Quia in Euchologio, quod refert P. Martene Tom. 1. l. 1. de Ritibus pag. 227. sic legitur : *Benedictus es Domine Deus &c. Et Oratione hac finita , ornatu Baptismatis exiit Patriarcha , & assumit eum , qui Missis inservit , tum vadit ad S. Petrum , Cantore dicente : Quotquot in Christo baptizati estis : unguento sancto baptizatos ungit , faciens signum crucis in fronte , oculis , naribus , ore , & duabus auribus , dicens : Signaculum doni Spiritus Sancti .* Porro si Oratio prævia essentialis foret Confirmationi , & non tantum præparatoria , ut quid in uno Templo illa funderetur , & in altero fieret unctio ? 2. Idem P. Martene ibidem p. 229. exhibet ex Euchologio ritum baptizandi , & confirmandi puerum morti proximum ; & juxta quem , post Orationem qua precatur Sacerdos infanti : *Gratiam redemptionis ei largiri , adducitur , & confestim oleum in aquam mittit , deinde puerum baptizat , dicens : Baptizatur servus Dei . Et continuo induit illum , & sacro ungit chrismate dicens : Signaculum doni &c. Et post hæc , juxta ordinem , girat illum cantans : Quotquot in Christo baptizati estis , ut supra , & fit demissio .* Ex quibus patet Orationem , *Benedictus es Domine Deus omnipotens* , spectatam non fuisse ut essentialē a Græcis , utpote quæ omittatur , ubi periculum mortis urget.

Resp. hæc duo parum momenti ac ponderis habere , nec urgere .

Non primum . Namque licet Oratio in una Ecclesia pronuntietur , & in altera fiat unctio , una tamen est moralis actio ad unum , & idem Sacramentum perficiendum , sicut jam observatum a nobis fuit .

Non secundum . Quamvis enim in illo Euchologio non legatur Oratio ad unctionem prævia , quæ forte ex alio Rituali repetenda erat , nonne

248 DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

dici potest Orationem quam tunc Sacerdos fundit, cum baptizat & ungit, supplere, propter instans mortis periculum, alteram præviam Orationem? Adde quod hujusce Ritualis tanta non videtur esse auctoritas, ut tot momenti, quæ adduximus, præponderare possit.

Objicies denique cum Spalatensi: Sacramentum ex nobis producit gratiam ex opere operato: atqui oratio eam non producit nisi ex opere operantis: ergo oratio non est pars essentialis Sacramenti Confirmationis.

Resp. dist. min. Oratio non producit gratiam ex opere operato, sed ex opere operantis, extra Sacramentum, quando scilicet oratio non est pars Sacramenti, concedo: in Sacramento, & quando est pars Sacramenti a Christo Domino instituta, ab Apostolis, & tota Ecclesia usurpata, nego. Oratio porro in Sacramento Confirmationis est pars essentialis Sacramenti a Christo Domino instituta, ab Apostolis, totaque Ecclesia semper usurpata.

Q U Æ S T I O S E C U N D A.

De necessitate Sacramenti Confirmationis.

DUobus modis considerari potest Confirmationis necessitas, vel per ordinem ad effectus, quos producit, vel per ordinem ad Fideles, qui ejus præcepto adstringuntur; atque inde duæ suboriuntur quæstiones hic expendendæ.

Prima, utrum Confirmatio ita sit necessaria ad consequendam gratiam in fide roborantem, ut suppleri non possit per unctionem verticalem, quæ fit in Baptismo.

Secunda, quæ sit necessitas Sacram. Confirmationis respectu Fidelium, an absoluta, & medii, ut dicitur; an tantum præcepti divini vel Ecclesiastici.

A R T I C U L U S P R I M U S.

Utrum Sacramentum Confirmationis suppleri possit per unctionem verticalem Baptismi.

DALLÆUS lib. 3. de Confirmatione cap. 14. ut ostendat Scriptores noni sæculi non distinxisse Confirmationem a Baptismo, ait constanter eos docere, Sacramentum Confirmationis perfecte suppleri posse in casu necessitatis, per unctionem verticalem Baptismi.

Sunt quidem inter Recentiores, qui cum Sirmondo existimant, unctionem confirmatoriam omissam aliquando fuisse propter unctionem verticis baptismalem, quia juxta illos, necessaria non erat *repetita chrismatio*; verum non docent illi, unctionem verticis supplevisse, seu locum aliquando tenuisse Sacramenti Confirmationis. Itaque sit

C O N C L U S I O.

Unctio verticis in Baptismo usurpata supplere non potest Sacramentum Confirmationis.

Probatur 1. ex usu, & praxi Ecclesiæ perpetua, quæ & unctionem verticis adhibuit in Baptismo, & Sacramentum Confirmationis postea ad-

nistrat-

nistravit. Constat ille usus, tum ex Ss. Patribus, qui utriusque mentionem faciunt; tum ex omnibus Libris Ritualibus ac Pontificalibus, in quibus uterque distinctus ritus præscribitur. Unctionis verticalis mentionem faciunt Damasus in vita Sylvestri. Innocentius I. Epist. 1. c. 3. S. Ambrosius l. 3. de Sacramentis c. 1. S. Hieronymus Dial. contra Luciferianos, S. Cyrillus Jerosolymitanus Cathechesi prima mystagogica, S. Gregorius in Sacramentario, Ordo Romanus, & alii. Idem vero Ss. Patres efficaciam & necessitatem Sacramenti Confirmationis probant ad obtinendam gratiam roborantem, & confortantem, ut constat ex eorum testimoniis supra relatis; igitur non existimant, Sacramentum Confirmationis suppleri per unctionem verticalem Baptismi.

Probatur 2. Quia quod est institutionis humanæ, non potest supplere Sacramentum, quod a Christo institutum est: atqui unctio verticis in Baptismo institutionis est humanæ seu Ecclesiasticæ, Sacramentum vero Confirmationis a Christo institutum est: ergo &c.

Dices 1. Scriptores noni sæculi imprimis VValafridus Strabo L. de rebus Ecclesiasticis c. 26. & Rabanus Lib. de Institutione Clericorum c. 28. docent unctionem verticis institutam fuisse a Sylvestro propter *transitum mortis*, idest ut in periculo mortis suppleret unctionem confirmatoriam.

Quin duodecimo sæculo Hugo Victorinus l. 2. de Sacramentis part. 7. c. 3. & S. Thomas decimo tertio sæculo 3. par. q. 71. art. 3. ad 4. idem docere videntur.

Resp. nos supra, solvendo objectiones Dallæi adversus probationem ex Traditione pro veritate seu existentia Sacramenti Confirmationis, in responsione ad quartam objectionem, diluisse istud momentum ex Scriptoribus noni sæculi propositum. Consule, quæ ibi diximus.

Ad Hugonem, dico eum nihil aliud eo loci docere, nisi tantam esse Sacramenti Confirmationis necessitatem, ut unctio baptismalis, quodam modo, idest, valde imperfecte in casu necessitatis, ad illud repræsentandum fuerit instituta.

S. Thomas docet quidem unctioni verticali aliquem spiritalem effectum annexum esse, sicut & aliis Sacramentalibus, idest cœremoniis Sacramentorum; at nusquam docuit hunc effectum produci ex ipso opere operato, atque per eum Sacramenti Confirmationis effectum suppleri.

Dices 2. Qui uncti sunt in vertice, sunt perfecte Christiani, teste Rabano l. 1. c. 28. ergo unctio illa supplet effectum Sacramenti Confirmationis.

Resp. dist. ant. Sunt perfecte Christiani, quantum ad gratiam regenerantem in Baptismo perceptam, concedo: quantum ad gratiam roborantem necessariam ad superandas tentationes contra fidem, nego. Id certe volunt Ss. Patres, cum ajunt. 1. non accepto Confirmationis signaculo Spiritum Sanctum non dari: ita Cornelius S. Pontifex. 2. per hoc signaculum Christianos consummari, & perfici: ita S. Cyprianus Epist. 73. 3. in Confirmatione dari plenitudinem Spiritus Sancti: ita S. Thomas 3. part. q. 72. art. 1.

A R T I C U L U S II.

Quæ sit necessitas Sacramenti Confirmationis respectu Fidelium.

NOvatores Lutherani & Calvinistæ sugillant necessitatem Confirmationis, eamque tanquam Spiritui Sancto injuriosam traducunt,

quasi ipse iners, & ignavus foret in Baptismo, neque sufficiens vires subministraret ad superandas omnes contra fidem tentationes. Hos damnat Concilium Tridentinum Sess. 7. can. 2.

Omnes Catholici consentiunt necessariam esse Confirmationem, non quidem absolute, & necessitate, ut ajunt, medii, sed ex præcepto tum divino, tum Ecclesiastico: quamquam sunt aliqui, qui referente Suarez in 3. p. q. 72. art. 12. disp. 38. sectione 1. putant nullo præcepto divino aut Ecclesiastico sub pœna peccati mortalis teneri hominem baptizatum ad percipiendum Confirmationis Sacramentum, modo nullus sit contemptus; si enim adesset, reus homo fieret peccati mortalis. Ita de Valentia, Dominicus Soto, & Coninck de Sacramentis q. 72. art. 9. dubio 1. Itaque sit

P R I M A C O N C L U S I O.

Sacramentum Confirmationis non est simpliciter, & absolute necessarium, seu, ut dicitur, necessitate medii ad salutem.

Probatur: Quia sine illo potest salus obtineri per solum Baptisma. Patet

T. 1. Conc.
p. 978. E.

Ex Concilio Eliberitano can. 77. ubi dicitur: *Si quis Diaconus regens plebem, sine Episcopo vel Præsbytero aliquos baptizaverit, eos Episcopus per benedictionem perficere debet. Quod si ante de sæculo recesserint, sub fide, qua quis credidit, poterit esse justus.*

T. 4. p. 2.
p. 295.

Ex S. Hieronymo Dial. adversus Luciferianos. *Multis, inquit, in locis idem factitatum reperimus, ad honorem potius Sacerdotii, quam ad necessitatem legis. Alioqui ad Episcopi tantum imprecationem Spiritus S. defluit, lugendi sunt qui in lectulis, aut in Castellis, aut in remotioribus locis per Præsbyteros & Diaconos baptizati antea dormierunt, quam ab Episcopis inviserentur.*

Bibl. PP.
Tom. 6.
p. 649. D.

Ex Hilario Arelateni Hom. de Pentecoste: *Continuo transiturus, inquit, sufficiunt regenerationis beneficia: victuris autem necessaria sunt confirmationis auxilia.*

Ratio est aperta, quia ex dictis ubi de Baptismo, omnia peccata perfecte delentur per Baptismum; igitur homo baptizatus, in quo nihil damnationis remanet, sine Confirmationis Sacramento potest vitam æternam assequi.

Dices: Necessarium est necessitate medii, ut homo sit perfectus, & consummatus Christianus: sed in doctrina Ss. Patrum hoc habetur per Sacramentum Confirmationis.

Resp. dist. maj. perfectus Christianus per Baptismum, ea scilicet perfectione, quæ regenerationem, & perfectam involvit justificationem, concedo: perfectus Christianus per Sacramentum Confirmationis, perfectione scilicet accidentali, quæ sit ad robur, & augmentum gratiæ: nego.

Instabis: Necessè est necessitate medii, ut homo superet tentationes contra fidem: sed gratia destinata ad superandas illas tentationes datur per Sacramentum Confirmationis: ergo istud Sacramentum est necessarium medii necessitate.

Resp. dist. min. Gratia secundum augmentum, & robur considerata datur per Confirmationem, ad facilius, & promptius superandas tentationes contra fidem, concedo: gratia secundum se simpliciter considerata, cum qua potest absolute homo tentationes illas superare: nego. Baptismi enim gratia absolute, atque ex se ad hoc sufficere potest: quia tamen Christus eum in finem Sacramentum Confirmationis instituit, ut esset medium

Ordinarium quo gratia roborans necessaria confertur, ideo necessarium est ex præcepto tum divino tum Ecclesiastico, non vero absoluta necessitate, ad salutem. Dicit quoque posset, id quod necessarium est necessitate præcepti divini, fieri quoque necessarium necessitate medii, quando præceptum urget, quod si non observatur, reus homo fit mortis æternæ: sed talis necessitas, ut alias observavimus, improprie dicitur medii; proprie enim illud dicitur necessarium necessitate medii, quod continet, & confert eum gratiæ gradum, qui per se necessarius est ad salutem: porro talis non est gratia, quæ datur per Sacramentum Confirmationis, quæ gratiam baptismalem supponit ad salutem ex sese sufficientem.

SECUNDA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis necessarium est Fidelibus adultis in re vel in voto, necessitate præcepti divini, & Ecclesiastici.

Probatur prima pars, quia tenetur quilibet Christianus ad eam perfectionem contendere, quæ necessaria est ut securitati suæ consulat, & pericula adversus fidem constanter superet. *Adversarius enim vester diabolus*, ait S. Petrus primæ Epist. c. 5. v. 8. *tanquam leo rugiens circuit, querens quem devoret: cui resistite fortes in fide*. Et Ephes. 6. v. 11. *Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli*. Atqui ad hoc necessarium est Sacramentum Confirmationis, ut constet ex Ss. Patribus antea citatis, qui ajunt sine illo non dari Spiritum S. hominem non perfici, non consummari, non habere plenitudinem gratiæ. Unde S. Thomas 3. p. q. 72. art. 1. ad 3. docet Sacramentum hoc *cooperari ad perfectionem salutis*, & hoc modo esse de necessitate salutis: & artic. 8. ad 4. infert Sacramentum hoc *moribundis conferri debere, ut in Resurrectione perfecti appareant*.

Probatur secunda pars auctoritate Conciliorum & Ss. Patrum, qui passim necessitate Confirmationis ex usu, & consuetudine seu præcepto Ecclesiæ commendant. Ita Conc. Eliberitanum can. 38. Conc. Laodicenum can. 48. Conc. Parisiense VI. c. 33. Senonense an. 1524. Remense anni 1533. S. Cyprian. Ep. 71. *Ne cesse est ungi eum, qui baptizatus sit*. S. Hieron. Dial. adversus Luciferianos, S. Greg. Magnus L. 12. Epist. 31. Jonas Aurelianensis L. 1. c. 7. Petrus Damianus Serm. 1. in Dedicatione Ecclesiæ, & alii bene multi, quorum verba in re facili, & obvia exscribere superfluum videtur. Hinc merito damnata est ab Academia Parisiensi an. 1631. cujusdam Auctoris sub nomine Danielis a Jesu hæc propositio: *Chrismate uncti in Baptismo, licet ab Episcopo non confirmati, perfecti sunt Christiani in sensu Patrum*. Quæ propositio, ait Censura, *falsa est, temeraria, contra sensum unanimum Patrum; & in contemptum Confirmationis, & in errorem inducens*.

TERCIA CONCLUSIO.

Præceptum divinum suscipiendi Sacramentum Confirmationis maxime obligat vel tempore persecutionis contra fidem, vel quando instant graves circa Religionem tentationes, vel in præsentis mortis periculo.

Probatur ex fine, ad quem institutum a Christo fuit Sacramentum Confirmationis, nempe ad præmuniendo Fideles contra omnes tentationes adversus fidem, ejusque impugnatores superandos per firmam, & constantem christianæ Religionis professionem. Tum igitur maxime urget hujus Sacra-

Sacramenti percipiendi mandatum, cum instant illæ tentationes, ac fidei nostræ hostes arte, dolo, minis, suppliciis vel præmiis Fideles a fide sua dejicere conantur. Obligat etiam istud præceptum in articulo mortis, quo tenetur quilibet, quantum potest, ad perfectionem christianam aspirare, totisque viribus contendere: per Sacramentum autem Confirmationis homo perficitur, & consummatur in fide christiana, ut docent SS. Patres.

Q U A R T A C O N C L U S I O.

Præceptum Ecclesiasticum percipiendi Sacramentum Confirmationis obligat, cum baptizatus pervenit ad annos discretionis, & eo præsertim tempore, quo præsens est ac paratus Episcopus illud administrare, nullamque baptizatus habet legitimam causam differendi illius perceptionem.

Probatur ex Canonibus secunda Conclusionem indicatis, præsertim vero Senonesi. *Confirmationem, inquit, omnes Christiani tam viri quam mulieres, usum rationis habentes, obligantur suscipere, aut saltem non contemnere. Contemni autem dicitur, quando Episcopus est præsens paratus dare, & persona hoc sciens negligit.* Inde eadem mox dicta Censura Sorbonica merito istam propositionem conficit: *Omnes Theologi dicunt Confirmationem non præcipi, nisi cum commode haberi potest; vel (ut alii dicunt) commodissime; quando sine ullo vel minimo prorsus incommodo.*

Quæres 1. utrum parentes filios, domini servos suos teneantur vi præcepti Ecclesiastici adducere confirmandos ad Episcopum.

Resp. affirmative, quia parentes filiorum, & domini servorum suorum salutis curam gerere tenentur: ergo invigilare debent, ut omnia pietatis christianæ officia, quantum eorum patitur conditio, adimpleant, adeoque & ipsum percipiant Confirmationis Sacramentum.

Quæres 2. an sint ad Tonsuram Clericalem admittendi, qui confirmati non sunt.

T. 14. Conc. Resp. negative. Ita Concil. Trident. sess. 23. c. 4. de Reform. Prima, **p. 866. F.** inquit, *Tonsura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint.* Si tamen ea omissa, fuerint Tonsura initiati, non sunt irregulares; quia nullo jure, nullo Canone pœna hæc imposita legitur: odia autem restringenda sunt, & favores ampliandi.

Ex his satis intelligitur, Episcopos teneri ex officio Sacramentum Confirmationis, cujus ministri sunt ordinarii, suis conferre, aut providere, ut conferatur; reciproca enim obligatio est, tum in Episcopo ut conferat, tum in baptizato, ut istud Sacramentum percipiat.

Q U Æ S T I O T E R T I A.

De causis seu auctore, ministro, & subjecto Sacramenti Confirmationis.

A R T I C U L U S P R I M U S.

De auctore Sacramenti Confirmationis: an, & quando fuerit a Christo institutum.

DUO exhibet titulus hujus Articuli. Primum, an Christus Sacramentum Confirmationis instituerit. Secundum, quandonam illud instituerit.

Opiniones Scholæ.

Missio Novatorum nostrorum errore, qui Confirmationem nostram ex numero Sacramentorum expungunt, ac consequenter negant, Christum illius auctorem esse, Scholastici in varias abeunt sententias, tum circa institutionem, tum circa tempus institutionis.

Circa primum, S. Th. 3. p. q. 72. art. 1. ad 1. tres recenset opiniones.

Prima est eorum, qui docent Sacramentum hoc neque a Christo, neque ab Apostolis institutum fuisse, sed ab Ecclesia.

Ita Alexander Alensis, quem non semel eam in rem laudavimus, p. 4. q. 24. memb. 1. ubi ait institutum ab Ecclesia in Concilio Meldensi an. 845. Magistrum sequitur S. Bonavent. in 4. dist. 7. art. 1. q. 1. & 2. ubi docet institutum hoc Sacramentum a primis temporibus Apostolorum: nonnulli dicunt in Concilio Aurelianensi.

Hanc Alensis opinionem falsam & hæreticam esse post tot Ecclesiæ declarationes, pronuntiat Gregorius de Valentia Tom. 4. in S. Thom. dist. 5. qu. 1. part. 1. sed non videtur ille satis attendisse ad mentem Alensis, & aliorum: cum enim negant illi Sacramentum Confirmationis a Christo institutum fuisse; de immediata institutione intelligi possunt, non de mediata: expresse quippe asserit Alensis: *Spiritus Sancti instinctu institutum esse hoc Sacramentum, a quo virtutem omnem suam accipit*: quibus certe verbis innuit se loqui tantum de institutione immediata, cum negat illud a Christo Domino institutum fuisse. Quamquam autem vera sit eorum sententia, qui docent Christum immediatum esse omnium Sacramentorum parentem, & auctorem, non tamen est de fide, etiam post Concilium Tridentinum, ut in Tractatu de Sacramentis in genere ostendimus, multo minus ætate Alensis, & S. Bonaventuræ, quorum iste obiit an. 1274. ille 1245. Hinc est, quod S. Thomas citato loco modeste, ut solet, hanc opinionem refellens, eam ut erroneam aut hæreticam non traducit.

Cardinalis de Vitriaco Hist. Occidentalis c. 37. ait Sacramentum istud institutum esse partim ab Apostolis, quantum ad manus impositionem, partim ab Ecclesia, quantum ad unctionem chrismatis.

Ad hanc sententiam accedunt, quotquot existimant Christum nonnullorum Sacramentorum materiam, & formam in genere tantum determinasse, facta Ecclesiæ potestate determinandi in specie singularem materiam, & formam: multos hujus opinionis patronos appellat Morinus l. 8. de Pœnitentia c. 17. atque inde concludunt, Apostolos modo impositione manus, modo unctione usos fuisse pro materia Confirmationis, pro libertate sibi a Christo concessa.

Secunda opinio eorum est, referente S. Thoma, qui dicunt hoc Sacramentum fuisse ab Apostolis institutum.

Tertia denique eorum, qui contendunt illud, perinde ac cœtera novæ Legis Sacramenta, fuisse a Christo Domino institutum.

Circa secundum, nempe tempus institutionis, longe major est opinionum varietas. Sunt, qui volunt institutum Confirmationis Sacramentum, cum Christus Matth. 19. manus imposuit infantibus. Ita Patres Concilii Senonensis an. 1528. Alii in nocte Cœnæ: ac maxime nituntur hi Auctores testimonio Fabiani S. Pontificis Epist. 2. c. 1. Ita Suarez in 3. p. q. 72. disp. 32. sect. 2.

T. 2. p. 79.
col. 1. C.

sect. 2. Alii dicunt promissione, non exhibitione, fuisse institutum, quando nempe promisit Christus se daturum Spiritum Sanctum. Ita S. Thom. 3. p. q. 72. art. 1. ad 1. *Verum*, ut recte arguit Estius in 4. dist. 7. parag. 4. *si propterea Sacramentum hoc instituit Christus promittendo, quia promisit Discipulis Spiritum Sanctum; igitur & exhibendo, quia ipse Spiritum Sanctum, quem promiserat, mittendo exhibuit.* Alii dicunt institutum post Resurrectionem, cum Apostolis dedit Christus Spiritum Sanctum, Joan. 20. Ita sentire videtur Scotus in 4. dist. 7. q. 1. ad primam objectionem. Alii denique institutum affirmant in die Pentecostes, cum primum Apostoli fuerunt confirmati. Ex ista autem sententiarum varietate satis apparet, valde incertum, & obscurum esse tempus institutionis Sacramenti Confirmationis. Itaque sit

C O N C L U S I O.

Christus immediate per se instituit Sacramentum Confirmationis; quo præcise tempore, plane incertum est.

Prima pars probatur. Tum quia solus Christus potuit Confirmationem instituere tanquam verum Sacramentum, quia nempe solus habuit potestatem excellentiæ, ad quam pertinet Sacramentorum institutio; solus etiam potuit gratiam infallibiliter annectere signis sensibilibus. Tum quia probavimus in Tractatu de Sacramentis in genere q. 3. art. 1. conclusione 2. Christum immediatum esse omnium nostrorum Sacramentorum auctorem. Consule, si vacat, quæ ibi adducta sunt momenta.

Et vero jam supra observavimus, opinionem Alensis plane improbabilem esse: tum quia Catholicis eripit efficax ex Scripturis argumentum, ad revincendos nostros Novatores, qui negant Confirmationem esse verum, & proprie dictum Sacramentum; siquidem, juxta opinionem hanc, nulla in Scripturis extat hujus Sacramenti institutio, nulla mentio: tum quia in Concilio Meldensi, in quo putat ille fuisse institutam Confirmationem, nulla plane fit mentio hujus institutionis. Duo enim tantum extant Canones de isto Sacramento, scilicet quadragesimus quintus, & quadragesimus sextus: in priori statuitur, ut Episcopi nihil a Præbyteris accipiant pro chrismatis confectione in posteriori, ut singulis annis feria quinta Cœnæ Domini novum accipiant: quid vero inde colligi possit pro institutione Confirmationis in hoc Concilio facta, facile non est intelligere. Tum denique quia tot extant illustria, & certissima apud veteres Scriptores, ante tempus quo celebratum est illud Concilium Meldense, pro Confirmationis Sacramento testimonia, ut mirum videri debeat, viros aliunde doctos, & perspicaces, aut ea non legisse, aut adeo non satis attentos fuisse.

Secunda pars probatur, quia id plane incertum haberi debet, quod neque ex Scripturis neque ex Traditione certo potest colligi: atqui quo tempore præcise institutum sit Confirmationis Sacramentum neque ex Scripturis, neque ex Traditione colligi certo potest; siquidem nulla hujusce determinati temporis mentio apud Veteres occurrit: neque etiam ex communi Theologorum sententia, cum tanta sit inter eos ea de re opinionum varietas.

Quod enim nonnulli laudant ex Epistola Fabiani, nullius plane momenti est apud eruditos, qui Epistolam hanc, ut & alias Decretales Ss. Pontificum ante Siricium, inter supposititia, & apocrypha Opera rejiciunt.

ARTICULUS SECUNDUS.

De ministro Sacramenti Confirmationis.

DUplex hic minister distinguitur : unus ordinarius ex officio, alter extraordinarius ex dispensatione. Minister ordinarius Confirmationis plenam, ac completam habet, vi sui Ordinis seu characteris, Sacramentum illud valide conferendi potestatem, quæ nulla superiori auctoritate impediri potest : talis est solus Episcopus. Minister vero extraordinarius, simplex nempe Præbyter, virtute quidem sui Ordinis inchoatam & incompletam habet potestatem; sed quæ, ut valide exerceatur, perfici, ac compleri debet per legitimam dispensationem eo fere modo quo potestas absolvendi a peccatis, quæ Sacerdoti dum ordinatur, conceditur, incompleta & ligata est, nec exerceri valide potest (extra casum extremæ necessitatis) nisi accedet jurisdictio ab Episcopo concessa.

De utroque ministro Confirmationis hic controversia movetur de ordinario quidem cum Hæreticis, de extraordinario autem cum Scholæ Theologis.

Minister ordinarius Confirmationis.

De ministro Confirmationis ordinario ita statuit Conc. Trid. sess. 7. can. 3. *Si quis dixerit, sanctæ Confirmationis ordinarium ministerium non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem Sacerdotem, anathema sit.*

Adversus hanc Ecclesiæ fidem, ac doctrinam errarunt

Quinto sæculo nonnulli Præbyteri in Ecclesia Eugubina, qui id sibi Tom. 14. juris assumpserunt, ut Sacramentum istud quasi propria & ordinaria potestate conferrent. Audaciam hanc repressit Innocentius I. in Epistola ad Conc. p. 779 D. Decentium Episcopum c. 3.

Labente sexto sæculo, Ecclesiæ Calaritanæ Præbyteri, jus idem usurparunt. Id eos insurrexit Gregorius Magnus, data ad Januarium Epistola n. 9.

Sæculo septimo, Agapius in Hispania Cordubensis Episcopus, frequenter Præbyteris facultatem administrandi Sacramenti Confirmationis concessisse legitur. Abusum hunc repressit Conc. Hispalense II. c. 7. anno 619.

Sæculo nono, Græci schismatici, duce Photio Patriarcha Constantino-politano, contenderunt jus ordinarium confirmandi baptizatos, non ad solos Episcopos, sed etiam ad simplices Præbyteros pertinere. Errorem non tulit nec dissimulavit Nicolaus I. Summus Pontifex, atque Bulgaros a Photianis Præbyteris confirmatos, iterum jussit confirmari. Præteritam injuriam impatienter tulit Photius, atque scripta ad omnes Orientis Episcopos Epistola de Nicolao graviter expostulat. *Unde venit, inquit, hæc lex, & quanam legis conditor? Apostolorum ne unus aliquis, an vero Petrus? Num etiam aliqua ex Synodis? Sed ubi & quando congregata est hujusmodi Synodus? Et quorum calculis confirmata?* ut nempe solis Episcopis reservetur jus ordinarium administrandi Confirmationem. Photii doctrinam adoptarunt Græci schismatici, quos inter Joannes Nathanael Præbyter & magnus Oeconomus Cretensis, qui obiit sub initium sæculi decimi septimi: contendit ille consecrationem quidem chrismatis a solis Episcopis perfici posse, simplices vero Præbyteros jure ordinario unctionem conferre. Non omnes tamen Græci schismatici ita sentiunt, siquidem Simeon Thessalonicensis in L. de Sacramentis, chrismatis consecrationem & unctionem solis Episcopis tribuit; Matthæus vero Bla-

ro Blaſtrius in ſuo *Nomocanone*, negat Chorepiſcopos, quamvis multis præ ſimplicibus Præſbyteris ornati fuerint privilegiis, Spiritum ſanctum baptizatis dare poſſe; & Gabriel Philadelphiensis in Tract. de Sacramentis, quærens quibuſnam proprie conſeſſum fuerit officium diſpenſandi Confirmationem, ſic reſpondet: *Videtur mihi merito Pontificibus antecedenter hoc datum eſſe, quibus & ſolis hoc licet conſicere ſecundum ſextum Canonem Concilii Carthaginiensis. Eccleſia vero Orientalis non tantum Pontificibus, ſed etiam per ipſos Præſbyteris poſt ſacram Baptiſmatis ceremoniam benigne annuit, atque concedit citra ullam culpam unctionem chriſmatis.*

Eodem nono ſæculo, nonnulli Chorepiſcopi quaſi proprium ſibi aſſumpſerunt confirmandi officium. Hos compoſcivit Synodus Pariſienſis VI. an. 829.

Posterioribus ſæculis, Valdenſes, Vvicleſitæ, Huſſitæ, Lutherani, Calviniſtæ, invidioſe Eccleſiæ Catholicæ expoſtulant, quod ſolis Episcopis noſtri Sacramenti adminiſtrationem reſervet. Fundamentum erroris iſtud eſt, Episcopum a Sacerdote nihil diſſerre quoad poteſtatem ſacramentalem.

Richardus Radulphus, vulgo dictus Archiepiſcopus Armachanus, qui obiit anno 1359. L. II. c. 4. *adverſus errores Armenorum*, docet munus & officium confirmandi commune eſſe Episcopis, & Præſbyteris, ſi poteſtas Ordinis attendatur: nihilominus illud Eccleſiaſtica lege Episcopis reſervatum fuiſſe, quam reſervationem ille approbat, adeo ut exiſtinet peccare, graviterque puniendos eſſe Præſbyteros, qui Episcopis invitis confirmant, tamenſi valida ſit, virtute Ordinis, ab ipſis collata Confirmatio: quam Radulphus diſſentientiam videntur non improbare Scotus in 4. diſt. 7. q. 1. ad 3. Gabriel in 4. diſt. 7. q. unica col. 3. Durandus in 4. diſt. 7. q. 4. n. 9. ubi ſic loquitur: *Suppoſito quod Confirmatio ſit verum Sacramentum a Chriſto inſtitutum, & miniſter ejus ſit omnis Sacerdos quantum eſt ex inſtitutione, licet ex prohibitione Eccleſiæ reſervata ſit ejus collatio ſolum Episcopis; tunc facile eſt dicere, quod ex commiſſione Pape ſimplex Sacerdos poſſit confirmare, cui tamenliceret, ſi non eſſet prohibitio Eccleſiæ. Commiſſio autem Pape, ſi eam faceret ſimplici Sacerdoti, tolleretur prohibitio quantum ad illum, cui fieret commiſſio. Si tamen Sacerdos ſine tali commiſſione confirmaret, verum Sacramentum eſſet, ſed ipſe peccaret, quia gradus Episcopalis non eſſet de neceſſitate Sacramenti, ſed de neceſſitate præcepti.* Hæc Durandus. Opinionem hanc ab errore Vvicleſi diſtinguit Arcudius L. 2. c. 10. in eo quod Vvicleſſus jure communi, ac proprio, & poteſtatem & licentiam conferendæ Confirmationis Præſbyteris non minus, quam Episcopis competere diceret.

C O N C L U S I O.

Solus Episcopus inſtitutione divina ordinarius eſt Sacramenti Confirmationis miniſter.

Probat ex c. 8. Apoſtolorum, ubi reſertur Petrum & Joannem miſſos fuiſſe Samariam, ut iis, qui a Philippo baptizati fuerant, manus impoſuerent, ac traderent Spiritum ſanctum. Quare autem Philippus manuſeis non impoſuit? Quare Spiritum ſanctum non dedit? quia Episcopus non erat, ſed tantum Diaconus. Hoc Apoſtolorum exemplo edocta Eccleſia, ſolis Episcopis, Apoſtolorum in Episcopali dignitate, ac gradu ſucceſſoribus, jus ordinarium Confirmationis conferendæ reſervavit, quod quidem perpetua, & nuſquam interrupta demonſtrat Eccleſiæ praxis, ac Traditio.

Primo ex Conciliis,

Eliberitano Can. 38. quo jubet baptizatos a Laicis aut Diaconis duci ad Episcopum, ut per impositionem manuum & benedictionem eos perficiat. Idem repetit Can. 77. Episcopus, ait Canon, eos per benedictionem perficere debet.

Tom. 1.
Conc. p.
974.

Arelatenſi III. an. 455. quo ſancitum eſt, ut Monachi Lirinenses, ſi Neophyti fuerint, nonniſi ab Episcopo Forojuliensi confirmentur. Hispalenſi II. an. 619. in quo inter illa, quæ Præſbyteris non licent, recenſetur diſpenſatio Confirmationis. Quædam, inquit Concilium, novellis, & Eccleſiaſticis regulis ſibi prohibita noverint, ſicut Præſbyterorum & Diaconorum, ac virginum conſecratio; ſicut conſtitutio altaris, benedictio vel unctio; ſiquidem nec licere eis Eccleſiam vel altaria conſecrare, nec per manus impositionem fidelibus baptizatis, vel Converſis ab hæreſi Paracletum Spiritum dare, nec chrifma conſficere, nec chrifmate baptizatorum frontem ſignare.

Tom. 4.
Conc. p.
1024.
Tom. 5.
Conc. p.
1666. B.

Nec te moveat quod novellis & Eccleſiaſticis regulis iſta prohibita dicat Concilium: per novellas quippe regulas, non novas ſeu recenter inductas intelligit; alias Ordinatio ſeu conſecratio Præſbyterorum, novo dumtaxat jure ſolis Episcopis reſervata dici poſſet, quod abſurdiſſimum foret. Novellas igitur regulas appellat, quia in novo Testamento a Chriſto præſcriptæ ſunt: facta ſcilicet alluſione ad Legem veterem, in qua ſoli Summo Sacerdoti licitum erat altare erigere, conſecrare &c. Hunc eſſe Concilii ſenſum patet ex ſerie citati Canonis, in quo comprimitur Agapius Episcopus Cordubensis, qui cum a ſæculari militia ſtatim ad Sacerdotium fuiſſet aſſumptus, Diſciplinæ Eccleſiaſticæ non ſatis peritus frequenter Præſbyteros deſtinabat altaribus erigendis, & Baſilicis conſecrandis. Id autem vetat Synodus, ac confirmat ex veteri Testamento. In divinis Litteris, ait, præcipiente Domino, ſolus Moyses in tabernaculo Dei erexit altare, ſolus ipſe unxit; utique quia ſummus Sacerdos Dei erat. Ideoque id quod tantum facere principibus ſacerdotum juſſum eſt, quorum typum Moyses & Aaron tenuerunt, Præſbyteri, qui filiorum Aaron geſtant figuram, accipere non præſumant. Nam quamvis cum Episcopis plurima illis miniſteriorum communis ſit diſpenſatio, quædam novellis & Eccleſiaſticis regulis ſibi prohibita noverint. Novellas igitur regulas appellat Synodus eas, quæ in novo Testamento a Chriſto Domino præſcriptæ ſunt. Eccleſiaſticas etiam dicit, quia institutioni, ac præcepto divino, etiam Eccleſiæ lex, ac præceptum accedit: eadem quippe res utroque jure, divino & Eccleſiaſtico, neceſſaria eſſe poteſt, ſicut in præſenti negotio contingit.

Ibid. A.

Parienſi VI. an. 829. L. 1. c. 27. ubi Chorepiscopis prohibet, ne deinceps per impositionem manuum donum Spiritus ſancti tradere præſumant. Rationem reddit, quia Chorepiscopi exemplum & formam tenent ſeptuaginta Diſcipulorum, quorum nullus legitur donum Spiritus ſancti per manus impositionem dediffe, quia iſtud ſolis Apoſtolis eorum ſucceſſoribus reſervatum eſt, quod probat ex c. 8. & 19. Actuum Apoſtolorum.

Tom. 7.
Conc. p.
1617.

Tridentino denique Seſſ. 7. can. 3. Si quis dixerit, ſanctæ Confirmationis ordinarium miniſtrum, non eſſe ſolum Episcopum, ſed quemvis ſimplicem ſacerdotem, anathema ſit. Novatores Lutheranos & Calvinistas directe ferit iſte Canon, intacta prorsus quæſtione de miniſtro extraordinario, an ſimplici Sacerdoti committi poſſit hujus Sacramenti adminiſtratio, vel non. Erroris radicem excidit Concilium, cum docet Episcopos Præſbyteris ſuperiores eſſe, Seſſ. 23. can. 7. Si quis dixerit, Episcopos non eſſe Præſbyteris ſuperiores, vel non habere poteſtatem confirmandi & ordinandi; vel eam, quam habent, illis eſſe cum Præſbyteris communem, anathema ſit. Eadem Seſſ. cap. 4.

Tom. 14.
Conc. p.
779.

Ibid. p.
864. C.
Ibid. p.
863. B.

Sacro-

Sacrosancta Synodus declarat, præter cæteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in locum Apostolorum successerunt, ad hunc hierarchicum ordinem præcipue pertinere; & positos, ut Apostolus ait, a Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei, eosque Præbyteris superiores esse, ac Sacramentum Confirmationis conferre, ministros Ecclesiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui inferioris ordinis nullam habent.

Euseb. Secundo, ex Ss. Pontificibus.

Hist. p. Cornelio in Epistola ad Fabium Antiochenum apud Euseb. Lib. 6. cap. 244. D. 43. ubi reprehendit Novatum, quod post perceptum in lecto Baptismum, ab Episcopo consignatus non sit.

Tom. 2. Innocentio I. in Epistola ad Decentium c. 3. *De consignandis infantibus manifestum est*, inquit, *non ab alio quam ab Episcopis fieri licere. Nam Præbyteri, licet sint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent? Hæc autem solis Pontificibus deberi, ut vel consignent, vel paracletum Spiritum tradant, non solum consuetudo Ecclesiastica demonstrat, verum & illa lectio Actuum Apostolorum quæ asserit Petrum & Joannem esse directos, qui jam baptizatis tradarent Spiritum sanctum. Nam Præbyteris, seu extra Episcopum, seu præsentem Episcopo baptizent; chrismate baptizatos ungere licet, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum; non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur Episcopis cum tradunt Spiritum sanctum.*

Tom. 2. S. Leone Epist. 88. ubi loquens de officiis Chorepiscoporum ait, *ipsis non licere nec erigere altaria, nec per impositionem manuum fidelibus baptizatis; aut ab hæresi conversis paracletum Spiritum dare, nec chrismate baptizatorum frontes signare, quia hæc solis Episcopis conveniunt.*

Tom. 2. S. Greg. Magno L. 4. Epist. 9. alias L. 3. Epist. 9. ad Januarium, Episcopi inquit, baptizatos infantes signare his in frontibus chrismate non presumant: sed Præbyteri baptizandos ungant in pectore, ut Episcopi postmodum ungere debeant in fronte. In antiquis editionibus sic habetur: *Præbyteri baptizatos infantes signare sacro in frontibus chrismate non presumant &c.* Vide notam edit. novæ in hunc locum.

His Summis Pontificibus eos adijunge qui ex professo Photii, & aliorum Græcorum Ichismaticorum, qui ordinarium, & ex veteri consuetudine, ut dicebat Photius, Confirmationis ministerium simplici Præbytero tribuebant errorem, ac temeritatem represserunt.

Nicolaus I. jussit iterum confirmari quos Græci Præbyteri confirmaverant. Ita colligimus ex Epistola Photii ad omnes Orientis Episcopos, ubi de hoc Nicolai facto acerbè conqueritur. Factum istud narratur in VIII. Synodo Oecumenica in Epistola Synodali ad Adrianum directæ.

Edit. Baluz. T. 1. Innocentius III. qui sedere cœpit an. 1199. eundem Græcorum abusum ætate sua damnavit. In sua enim ad Lucium apud Constantinopolim Legatum Epistola sic loquitur: *Pervenit ad audientiam nostram, quod quidam simplices Sacerdotes apud Constantinopolim ea Sacramenta præsumant fidelibus exhibere, quæ ab Apostolorum tempore rite fuerunt solis Pontificibus reservata, ut est Sacramentum Confirmationis, quod chrismando renatos soli debent Episcopi per manus impositionem conferre; ad excusandas excusationes in peccatis & sui erroris fomentum solam consuetudinem prætendentes, cum diuturnitas temporis peccata non minuat sed augmentet. Discretionis tuæ mandamus, quatenus omnibus Latinis Præbyteris apud Constantinopolim constitutis districtè prohibeas, ne talia de cætero sua temeritate præsumat, quæ licet non sint a fidelibus contemnenda, tutius tamen est ea sine periculo ex necessitate, quæ legem non habet, omittere, quam ut ab his, quibus ea conferre non*

*non licet, ex temeritate, quæ lege damnatur, non sine gravi periculo inani-
ter conferantur; cum umbra quædam ostendatur in opere, veritas autem
non subeat in effectu.*

Gregorius IX. qui sedere cœpit ann. 1227. eandem Græcorum consue- Decret. 87. c. 4.
tudinem reprobatur in Epistola ad Barensem Episcopum, in qua de verbo
ad verbum repetit & confirmat Decretum Innoc. III. Refertur hæc Epi-
stola L. 1. Decretalium, titulo *De consuetudine*.

Innoc. IV. qui sedere cœpit ann. 1243. consultus de ritibus Græcorum, in E- Tom. 11. Conc. pag. 613. B.
pistola ad Ottonem Cardinalem Tusculanum Legatum suum in Regno Cypri,
de Confirmatione sic respondet: *Soli Episcopi consignent chrismate in frontibus
baptizatos: quia hujus unctio non debet nisi per Episcopos exhiberi; quoniam
soli Apostoli, quorum vices gerunt Episcopi, per manus impositionem, quam Con-
firmatio vel frontis chrismatio repræsentat, Spiritum sanctum tribuisse leguntur.*

Denique Clemens VIII. qui sedere cœpit ann. 1592. in Constitutione,
quam edidit pro instructione Græcorum, vult iterari sub conditione Sacra-
mentum Confirmationis, quando probabiliter dubitari potest, an fuerit ab
Episcopo datum. Unde Marcus Ephesiorum Episcopus, qui unioni Latinæ
Ecclesiæ cum Græca in Concilio Florentino sancitæ subscribere recusavit,
in Epistola encyclica ad omnes Orbis Christianos data, testatur sua ætate Vid. T. 13. Con. pag. 790.
Latinos solitos fuisse, iterum eos confirmare, qui a Græcis dumtaxat Præs-
byteris fuerant confirmati.

Accedit & Ecclesia nostra Gallicana, quæ Græcorum abusum improba-
vit, atque Ratramno Monacho Corbejensi provinciam demandavit refel-
lendi calumnias Græcorum; quod ille perfecit quatuor Libris, qui extant
in Spicilegio Dacheriano Tom. 2. L. 4. c. 7. Observat, Græcos Latinis ob-
jecisse, *quod eorum Præsbyteri frontes baptizatorum chrismate non liniant:* Spicil. T. 2. p. 141.
*quod objectum, inquit Ratramnus, sicut & reliqua, magis levitate, quam
ratione propositum est, siquidem Ecclesiæ suæ consuetudinem sequentes, ista
proponunt, non aliquam divinæ legis auctoritatem.* Ostendit deinde Ra-
tramnus ex Actis Apostolorum, ad solos Episcopos pertinere per unctio-
nem frontis Spiritum sanctum conferre.

Tertio ex Ss. Patribus: nonnullos ex veteribus appellasse sufficiet. Pag. 124.

S. Cyprianus Epist. 73. ait, *eos, qui in Ecclesia baptizantur, Præpositis* Ibid. 146.
Ecclesiæ offerri, ut Spiritum sanctum consequantur.

Firmilianus in sua ad S. Cyprianum Epistola ait, *maiores natu, (id est
Episcopos, qui in Ecclesia præsident) manus imponendi & ordinandi pos-
sidere potestatem.*

S. Hieronymus adversus Luciferianos ait, *hanc esse Ecclesiarum consue-* To. 4. p. 2. p. 295.
tudinem, ut Episcopi excurrant ad eos, qui in minoribus urbibus sunt ba-
pizati, ut eis manus imponent. Ed. Com. p. 580. C.

S. Chrysostomus Hom. 18. in c. 8. Actuum Apostolorum: *Hoc erat, in-*
quit, in Apostolis singulare (nempe Spiritum sanctum dare per impositio-
nem manuum) unde & præcipuos, & non alios videmus hoc facere.

Denique S. Aug. L. 15. de Trinit. c. 26. *Neque enim, inquit, aliquis* Tom. 8. p. 999. A.
discipulorum ejus dedit Spiritum sanctum. Orabant quippe, ut veniret in
eos, quibus manus imponebant, non ipsi eum dabant: quem morem in suis
Præpositis etiam nunc servat Ecclesia.

Si rationem hîc quæseris, cur solis Episcopis datum sit jus administran-
di Confirmationem, non aliam dabimus, quam Christi voluntatem nobis
in Scriptura & Traditione declaratam: cujus quidem congruentem cau-

sam afferunt Theologi, quod homo baptizatus per Sacramentum Confirmationis perficitur, ac consummatur; cum autem Episcopatus sit Ordo *perficientium*, ad Episcopos spectat fideles perficere. *Constitutum illud est*, ait S. Hieron. *ad honorem Sacerdotii, potius quam ad legem necessitatis*.

Solvuntur Objectiones.

Objic. 1. Ananias Episcopus non erat, sed unus dumtaxat ex Discipulis, Act. 9. v. 10. atqui ibidem v. 17. missus est ad Saulum, seu Paulum, cui *manus imposuit, ut impleretur Spiritu sancto*.

Resp. dist. maj. manus imposuit, ut visum ei restitueret, & ad Spiritum sanctum in Baptismo percipiendum præpararet, concedo: manus imposuit, ut conferret Sacramentum Confirmationis, nego. Nondum quippe baptizatus erat Paulus, quomodo igitur eum Ananias confirmasset? Solutio manifesta est ex sacro Contextu v. 17. & 18. *Abiit Ananias, & introivit in domum: & imponens ei manus, dixit; Saule frater, Dominus misit me Jesus, qui apparuit tibi in via, qua veniebat, ut videas, & implearis Spiritu sancto. Et confestim ceciderunt ab oculis ejus tanquam squamæ, & visum recepit: & surgens baptizatus est*.

Instabis: qui potest majus, potest & minus: atqui potuit Ananias, possunt & simplices Sacerdotes Baptismum conferre qui necessitate, ac dignitate præstantior est Confirmatione.

Resp. nego ant. In rebus hujusmodi sola audienda est voluntas Christi instituentis, & Ecclesiæ obsequentis traditio: porro ex utraque certissimum est, solum Episcopum a Christo institutum esse ordinarium Confirmationis ministrum. Quod si valeret ratio in objectione proposita, etiam laici, qui baptizant, possent & confirmare: immo simplices Præsbyteri, qui ordinarii sunt Baptismatis ministri, possent & alios Præsbyteros creare, seu ordinare &c. at nihil absurdius.

T. 2. par.
2. p. 803.

Ibid. pag.
294. &
seq.

Objic. 2. auctoritatem S. Hieron. duplici in loco. 1. Epist. 101. alias 85: ad Evangelium. *Quid, inquit, facit excepta ordinatione Episcopus, quod non faciat Præsbyter?* 2. Dialog. adversus Luciferianos plura scribit, ex quibus inferri potest, Episcopum nonnisi ab humana & Ecclesiastica auctoritate habere, ut ordinarius sit Confirmationis minister. 1. Jus illud repetit a consuetudine Ecclesiarum. *An nescis*, ait Luciferianus alloquens Orthodoxum: *Ecclesiarum hunc esse morem, ut baptizatis postea manus imponantur? ... Non abnuo*; ait Orthodoxus, *hanc esse Ecclesiæ consuetudinem*. 2. Fatetur hanc esse Ecclesiæ legem: *Sed quale est, inquit, ut leges Ecclesiæ ad hæresim transferas?* Ait multis in locis id factitatum: *Multis in locis, inquit, idem factitatum reperimus*. 4. Addit id *ad honorem potius Sacerdotii factum, quam ad legem necessitatis*. 5. denique, quia, inquit, *si ad Episcopi tantum imprecationem Spiritus sanctus defluit, lugendi sunt, qui in remotioribus locis per Præsbyteros baptizati, ante dormierunt, quam ab Episcopis inviserentur*.

Resp. ad 1. ex Epist. 101. Hieronymum non asserere nihil prorsus facere Episcopum, quod Præsbyter non faciat; agnoscit enim manifeste in Dial. adversus Luciferianos, Episcopum manus imponere, consignare, ac dare Spiritum sanctum, quod non facit Præsbyter: Episcopus pariter Præsbyteros creat seu ordinat, non ita Præsbyter. Mens igitur Hieronymi est, excepta Ordinatione, nihil fere Episcopos facere, quod non faciant

faciant & Præsbyteri ; & ipsa multa isti faciunt , quæ cum Episcopis communia ipsis sunt ; baptizant ; absolvunt a peccatis ; Christi Corpus consecrant , nihilominus hæc omnia , Hieronymi ætate , præsentē Episcopo , nonnisi de ipsius licentia & concessione perficere poterant .

Ad secundum ex Dial. adversus Luciferianos , falso supponit Dallæus , cujus est hæc objectio , mentem Hieronymi esse , Episcopos ex sola Ecclesiastica regula & institutione ordinarios esse Confirmationis dispensatores . *Disce* , inquit loco citato , *hanc observationem ex ea auctoritate descendere ; quod post ascensum Domini Spiritus sanctus ad Apostolos descendit* . Divinæ autem institutioni , & humanam seu Ecclesiasticam regulam addit S. Doctor ; sicut præcepto divino de percipienda Confirmatione & Eucharistia accedit & præceptum Ecclesiæ , quæ Sponsi sui Christi voluntati semper obsequitur : nihil autem vetat rem eandem jure divino simul & Ecclesiastico necessariam esse , quo uno observato in fumos abijt tota Dallæi objectio ; & aperta est ad 1. & 2. responsio . Ad 3. *multis in locis id factitatum quidem* , ait Hieronymus , *non in omnibus* . At per multos , vel omnes intelligit ; vel tacite carpit nonnullorum ætatis suæ Episcoporum negligentiam , qui ad remotiora loca baptizatis manus imposituri non excurrebant . Ad 4. duplex est interpretatio , una Baronii , ad an. Christi 594. n. 15. altera Bellarmini de Confirm. c. 12. Baronius istorum Hieronymi verborum : *ad honorem potius Sacerdotii , quam ad legem necessitatis* , hunc sensum reddit : Cum potestas essentialis ministrandi Confirmationem ad solum Episcopum non pertineat , sed Præsbyteris etiam committi possit : *ad honorem potius Sacerdotii Episcopis reservata est , quam ad legem necessitatis* , quia absolute a Præsbyteris dispensari Confirmatio potest ; nec essentialē est huic Sacramento , ut ab Episcopo conferatur . Bellarminus vero hæc verba : *quam ad legem necessitatis* , non refert ad legem ministrandi Confirmationem , sed ad legem consequendæ salutis , ut sensus sit : Solis Episcopis reservata est potestas ordinaria confirmandi : *ad honorem Sacerdotii potius quam ad legem necessitatis* , quia nempe Sacramentum hoc absolute ad salutem necessarium non est , quem sensum aperte innuunt verba , quæ sequuntur apud Hieronymum : *Si ad Episcopi tantum imprecationem Spiritus sanctus defluit , lugendi sunt qui in remotioribus locis per Præsbyteros baptizati , ante dormierunt , quam ab Episcopis inviserentur* . Duplici ergo de causa solus Episcopus institutus est ordinarius Confirmationis minister , tum ut major dignitati Episcopali honos conciliaretur ; tum ut declararetur Sacramentum istud absolute , seu necessitate mediæ necessarium non esse ad salutem . Unde S. Joannes Chrysostomus Hom. 18. in c. 8. Act. Apost. quærens quare Philippus Samaritanis , quos baptizaverat , Spiritum sanctum non dedisset , duas affert causas , & rationes : nempe quia Philippus Apostolos honorare voluit , & quia ipse non acceperat facultatem dandi Spiritum sanctum .

Ed. Com-
mel. pag.
580.

Aliam responsionem , quæ ad mentem Baronii accedit , proponit idem Bellarminus loc. cit. *Dici potest* , inquit , *loqui Hieronymum de lege , quæ sumatur ex natura rei , ut sensus sit ; id esse tributum solis Episcopis , non ob legis necessitatem : idest , non quod id necessario requirat natura rei , quasi alter fieri non posset ; sed quia voluit Dominus hac re honorare Episcopalem dignitatem* .

Tom. 3. p.
149. B. C.

Objic. 3. Conc. Regiense ann. 439. can. 5. Sacerdoti licentiam tribuit consecrandi virginem , & neophytum confirmandi , en verba : *Visum est , omni Præsbytero per familias , per agros , per privatas domos , pro desiderio*

Tom. 3.
Con. pag.
1247.

fidelium, facultatem benedictionis aperire ... in Ecclesia quoque, in qua ordinatus fuerit, consecrandi virginem, sicut confirmandi neophytum, jus habebit.

Tom. 5.
Conc. pag.
1605. D.

Et Conc. Barcinonense II. can. 2. statuit, ut cum chrisma Præsbyteris diæcesanis datur pro neophytis confirmandis, nihil pro liquoris pretio accipiat. Supponit igitur Concilium, licitum esse Præsbyteris confirmare neophytos chrismate, quod ab Episcopo consecratum fuit.

Resp. ad Conc. Regiense, non unum & eundem esse Sacerdotem, cui in prima Canonis parte datur facultas *benedicendi*, & in posteriori parte, *consecrandi virginem, & neophytum confirmandi*: siquidem in ista posteriori parte agitur de Armentario Episcopo deposito, cui una permittitur Parochia, in qua consecrare virginem, & neophytum consignare possit, non tamen extra istam Parochiam; immo nec in illa istud ei conceditur, si præsens adfuerit Episcopus. Cum vero Armentarius Episcopali charactere donatus esset, potuit legitime deputari ad confirmandos neophytos Parochiæ, cui præpositus fuerat.

Ad Conc. Barcin. Non aliud decernit, quam ut a Præsbyteris nihil exigatur pro chrismate, quod ab Episcopo percipiunt, & quo neophyti confirmantur; non quidem a Præsbytero (neque enim id Concilium asserit) sed ab Episcopo: quamquam non desunt inter nostros, qui verbo, *confirmandis*, eo in Canone intelligunt unctionem baptismalem verticis, quæ latiori quodam sensu confirmatio dici potest. Ita Vvalafridus Strabo: quo sensu verbum idem adaptatur & Eucharistiæ, & cœremoniæ, per quam olim Hæretici ad Ecclesiam redeuntes recipiebantur, sicut ex dicendis paulo post manifestum erit.

Objic. 4. Synodum II. Carthaginensem an. 390. & tertiam item Carthaginensem ann. 397. quibus chrismatis confectio Præsbyteris prohibetur: Ergo, concludit Dallæus, antea licita ipsis erat: quidni & usus hujus chrismationis?

Resp. nihil hac objectione levius proferri posse, ex qua hoc unum extundi potest, nonnullos simplices Præsbyteros confectioem chrismatis sibi aliquando arrogasse, quorum temeritatem repressit utraque laudata Carthaginensis Synodus. Qua vero machina inde cum Dallæo concludi possit, aut illam chrismatis confectioem, ante prohibitionem, illis Præsbyteris permissam, ac licitam fuisse; aut illos eo chrismate usos, ut impune baptizatos confirmarent, fatemur non satis nos intelligere.

Objic. 5. Ex Pontificali Damasi in vita Sylvestri, Sylvester istud Episcopis privilegium concessit, ut baptizatum consignent *propter hæreticam suasionem*, excepto casu periculi mortis, quo potestas fit Præsbyteris consignandi infantes, *propter occasionem*, inquit, *transitus mortis*. Porro, ait Dallæus, si Sylvester hoc privilegium Episcopis indulgit, ut baptizatos consignent; ergo ante Decretum istud Præsbyteris cum Episcopo communis fuit potestas baptizatos consignandi.

Resp. nego ant. Liber quippe ille Damasi eruditæ suppositionis, ac falsitatis merito suspectus videtur: recentior est, quam ut fidem certam faciat. Baronius & Bellarminus scriptum ajunt ab Anastasio Bibliothecario, qui anno 858. vel etiam paulo serius scripsit. Alii Anastasio antiquiorem putant, quia laudatur a Vvalafrido Lib. de exordiis & incrementis rerum Ecclesiast. c. 26. & ab Amalario L. 1. de Officiis Ecclesiast. cap. 27. & a Rabano L. 1. de Institution. Clericorum. Vvalafridus autem vivere desiit anno 849. Amalarius vero scribebat anno 830. & Rabanus anno 810. Præterea verisimile non videtur, Sylvestrum initio quarti sæculi jus illud seu privilegium administrandæ Confirmationis Episcopis primum contulisse, cujus originem ex

Aposto-

Apostolorum exemplo ac traditione repetunt, Cyprianus, Firmilianus, Innocentius primus, Hieronymus, Ambrosius, Chrylostomus, Augustinus, & alii, quos antea laudavimus.

Objices 6. can. 1. Synodi I. Arausicanæ an. 441. quo decernitur: *Hæreticos in mortis discrimine positos, si desit Episcopus a Præbyteris cum chrismate & benedictione consignari, si ii Catholici esse desiderant.* Et can. Conc. Epaonenfis, ad an. 517. *Præbyteros propter salutem animarum, quam in cunctis optamus, desperatis & decumbentibus hæreticis, si conversionem subitam petant, chrismate permittimus subvenire. Quod omnes conversuri, si sani sunt, ab Episcopo noverint expetendum.* Inde concludit Dallæus, Præbyteris licitem fuisse conversos ab hæresi in mortis periculo chrismate ungere, multo magis neophytos.

T. 3. Conc.
pag. 1417.
T. 4. Conc.
pag. 1579.

Resp. 1. incertum plane esse, utrum illa unctio seu chrismatio, per quam Hæretici ad Ecclesiam redeuntes olim recipiebantur, verum fuerit Sacramentum Confirmationis; an mera cœremonia, cujus ritus valde affinis erat ritui Confirmationis: de qua controversia paulo post dicturi sumus.

Resp. 2. hoc unum ad summum inde concludere posse Dallæum, in casu necessitatis simplices Præbyteros delegatos fuisse ministros Confirmationis extraordinarios, quod quidem fieri posse mox ostendemus.

Objic. 7. Venerabilem Bedam in Pl. 26. ad hæc tituli verba: *Priusquam liniatur David &c. Sciendum est, inquit, quod illa unctio, quæ per manus impositionem ab Episcopis, quasi alia a duobus prædictis (olei nimirum & chrismatis, quarum prior Baptismum præcedit, posterior subsequitur) & vulgo Confirmatio dicitur, eadem est cum secunda, (nempe verticali) propter arrogantiam tamen non concessa est singulis Sacerdotibus, sicut & multa alia.* Ergo, concludit Dallæus, frontis unctio, quæ Confirmatio dicitur, reipsa eadem est cum unctione verticis: attamen propter arrogantiam Præbyterorum, istis prohibita fuit, & solis Episcopis reservata.

Tom. 8. p.
558. n. 70.

Suspiciantur nonnulli, textum hunc Bedæ corruptum esse ac mutilum, cujus prior pars sensum obscurum & imperfectum exhibet; sed quidquid sit,

Resp. Bedam triplicem eo loci distinguere unctionem: unam, quæ fit ante Baptismum, qua illuminamur oleo Catechumenorum: alteram, qua neophyti post Baptismum unguntur in vertice; tertiam, quæ fit in Cœlo: *Recte, inquit, in titulo dictum est: Priusquam liniatur: quia videlicet vox est perfectæ animæ desiderantis veram unctionem, quæ in fine in nobis perficietur.* Nunc autem in Sacramento olei, & chrismatis ungimur, per quod Sacramentum quiddam mirum, & ineffabile, quod in fine futuri sumus, significatur &c. Et paulo post: *Potest quoque, ait, si cui libuerit, illuminatio ad primam tantum unctionem, in qua simpliciter abrenunciamus satanæ, referri; salus vero ad secundam, in qua magis firmamur, quia & nomen Christi in ea profiteamur, & ab eo nomen accipimus,* quibus certe verbis distincte Beda exprimit verum Confirmationis Sacramentum. Cum igitur verbis in objectione relatis ait unctionem, quæ per manuum impositionem fit ab Episcopo, eadem esse cum secunda, quæ fit in vertice, intelligendum est, eadem esse, tum ratione materiæ, tum ratione significationis, quia utraque & oleo constat, & gratiam christianismi significat, non vero eandem naturam & effectum; unctio enim baptismalis in vertice pura est cœremonia, unctio vero frontis verum Sacramentum, quod gratiam ex se, seu ex opere operato producit. Ad primam abrenuntiatio satanæ, ad secundam salus pertinet. Primam admini-

lb. n. 20.

lb. n. 60.

strant Præsbyteri; alteram soli Episcopi, non Præsbyteri, ne forte isti arrogantiùs superbirent, & Episcopis se coæquales esse jactarent, si eodem cum ipsis ordinario jure confirmandi neophytos donati fuissent.

Objic. 8. Ambrosiastrum Comment. in c. 4. ad Ephes. ubi ait apud Ægyptum Præsbyteros consignare, si præsens non fuerit Episcopus.

Resp. hujusce Scriptoris nomine, quem Luciferianum fuisse ajunt, parum Catholicos moveri, cum nullum ille testem proferat, vadem nullum facti quod narrat. Esto apud Ægyptios Præsbyteri consignent: dubium est 1. an consignatio hæc seu unctio verum fuerit Confirmationis Sacramentum: an mera cœremonia, 2. quo jure consignaverint; an ordinario, an ex delegatione tantum; si ordinario; an mos ille approbatus fuerit, vel improbat: si ex delegatione; a quo facta illa fuerit, an a privatis Episcopis, vel a Romano Pontifice. Hæc omnia in suspensio relinquit Dallæus: nihil igitur certi ex testimonio tam incerto ac dubio concludere ille potest.

Objic. 9. Græci Præsbyteri non tantum ex delegata, & extraordinaria, sed etiam propria, & ordinaria potestate dispensant Sacramentum Confirmationis, non tantum a tempore inducti schismatis per Photium, sed etiam ante: ipse siquidem Photius in Epistola ad omnes Orientales Episcopos, Nicolaum dure exagitat, eo quod jussisset iterum confirmari, quos Græci Præsbyteri in Bulgaria confirmaverant; contenditque hanc esse Ecclesiæ suæ omni memoria superiorem consuetudinem: immo ad jus ipsum primævum recurrens, quærit unde venerit ista lex, quod soli Episcopi confirmant? Quis illius auctor? Quis Apostolorum? An Petrus? An ex Synodis aliqua? Sed ubi & quando habita, & quorumnam confirmata sententiis? Non licet, inquit, Sacerdoti baptizatos oleo signare? Certe tum nec baptizare. Atqui tamen valet apud Græcos etiamnum datum a Præsbyteris jure ordinario Sacramentum Confirmationis.

Inde est, quod Nicolaus I. Græcos non damnat simpliciter ob istam præcise causam, quod confirmassent; sed tum quod in regione id sibi assumpsissent, in qua nullum jus habebant, nempe in Bulgaria, quæ subjecta non erat Patriarchæ Constantinopolitano: tum quod propter inductum schisma suspensi essent ab omni Ordinum suorum exercitio. Ita factum Nicolai explicat Adrianus II. S. P. in Epistola ad Ignatium verum ac legitimum Patriarcham Constantinopolitanum, quo adhuc vivente Photius Sedem hanc vi ac dolo invaserat. Refertur hujus Epistolæ fragmentum in VIII. Synodo Oecumenica. *Quod si dicas, inquit Adrianus alloquens Ignatium, prius a nobis Constantinopolitanæ Dioceseos Præsbyteros in ea regione (Bulgarorum) sacrificare prohibitos, haud inficias imus: Erant Photiani, illiusque symmistæ, quibus non solum in Bulgarorum Provincia, sed ubique Gentium sacerdotali munere interdiximus, interdiximusque.*

T. 8. Conc.
p. 1386. A.

Inde quoque est, quod Innocentius III. antea citatus, solis Præsbyteris Latinis Constantinopoli commorantibus prohibuerit, ne Confirmationis Sacramentum ministrare attentarent.

Resp. errare inter Græcos, quotquot existimant simplices Præsbyteros institutione divina ordinarios esse Sacramenti Confirmationis ministros. Id quidem contendisse videtur Photius schismatis auctor, qui ad veterem Ecclesiæ suæ consuetudinem provocat, nullamque contrariam legem esse in Scripturis aut Traditione tam confidenter supponit. Sed quam facilis ac proclivis est a schismate ad hæresim lapsus! quam istud omnibus Novatoribus familiare, & errores suos præsidio Scripturæ ac Ss. PP. confirmare, & Ca-

tholicos onerare mendaciis! Nonne Photius ipse in citata Epistola multa manifeste falsa Latinis imponit? V. g. eos *abominari nuptias, quia Præsbyteros sortiri conjuges prohibent; chrisma ex aqua fluminis conficere; agnum in Pascha more Judæorum super altare pariter cum dominico corpore benedicere, & offerre &c.* Verum quid aliud reportavit Photius? nisi quod a Romanis Pontificibus constanter damnatus, ac prescriptus fuit; ac iterata Confirmatio a suis Præsbyteris sine legitima dispensatione collata.

Reipsa vetus est in Ecclesia Græca consuetudo, quæ etiamnum obtinet, ut nempe simplices Sacerdotes statim post Baptismum confirmant; neque legimus Ecclesiam in Conc. Florentino nullum, & irritum declarasse istud Sacramentum. Unde necesse est inferre, quod ex Goario jam observavimus, Romanam Ecclesiam tacito saltem consensu approbasse, ut Græci Præsbyteri ex delegata, & extraordinaria auctoritate ministri sint Sacramenti Confirmationis.

Ad factum Nicolai I. resp. merito improbatum ab eo fuisse, quod a Sacerdotibus Græcis gestum fuerat in Bulgaria. 1. quia illi Photiani Sacerdotes in eodem, cum duce suo Photio, errore versabantur; nempe simplices Præsbyteros, jure ordinario non ex dispensatione, ministros esse Confirmationis. 2. quia jus illud usurpaverant in ea regione Bulgarorum, in quam nullam auctoritatem habebant. 3. quia etsi supponeretur, cum illis ante inductum schisma dispensatum fuisse, ut confirmarent, ab illa tamen gratia exciderant, tum vitio schismatis, tum pœna excommunicationis, qua percussi fuerant a Nicolao I. Adrianus autem II. S. Pontifex una aut altera adducta ratione, alias non censetur negare & excludere.

Ad Constitutionem Innoc. III. dico revera illum Latinis dumtaxat Præsbyteris Constantinopoli commorantibus prohibuisse administrationem Sacramenti Confirmationis, quia nulla ipsis concessa fuerat dispensatio, atque postulabat ratio & æquitas, ut moribus Ecclesiæ suæ Latinæ viverent, consuetudinem vero Græcorum, tametsi dispensatione aliqua suffultam, non sequerentur.

Minister extraordinarius Confirmationis.

Quæritur utrum simplex Præsbyter possit ex delegatione, tanquam extraordinarius minister, Sacramentum Confirmationis valide conferre. Circa quæstionem hanc duplex generatim est Scholæ opinio, negans una, affirmans altera.

Negant Robertus Pullus Cardinalis p. 5. Sententiarum c. 23. Hugo Victorinus L. 2. de Sacram. p. 7. c. 2. Altissiodorensis L. 4. c. 3. Durandus in 4. dist. 7. q. 3. & 4. Gabriel in 4. dist. 7. ar. 2. concl. 3. Inter recentiores Estius in 4. dist. 7. §. 21. 22. Aurelius in Anæretico p. 453. & in Orthodoxo p. 531. Sambovius Tract. de Sacramento Confirmationis &c. Inter istos Scriptores sunt, qui cum Durando existimant contrariam opinionem non solum falsam, sed etiam fidei, ac Ecclesiæ periculosam esse.

Affirmant vero Jacobus a Vitriaco Cardinalis Serm. in Vigilia Pentecostes, Alensis p. 4. q. 9. membr. 5. ar. 1. S. Th. 3. p. q. 72. ar. 11. ad 1. Suarez, Bellarminus de Valentia T. 4. disp. 5. q. 2. punct. 1. ubi contendit opinionem istam post Concilium Florentinum ad fidem pertinere, Sylvius, & alii inter recentiores bene multi, quorum sententia in Scholis communior jam videtur. Divisi tamen sunt in varias partes: sunt enim, qui volunt ab uno solo S. Pontifice posse ministerium illud Præsbyteris committi; alii etiam ab Episcopis in suis Diocesis; alii non tantum Præsbyteris, sed &

Diaconis provinciam hanc demandari posse existimant, alii denique putant, etiam absque ulla dispensatione posse simplices Præsbyteros valide, tametsi non licite, Sacramentum Confirmationis ministrare. Rem istam in Concilio Florentino definitam asserunt nonnulli, de illa multum in Conc. Trid. disputatum narrat Card. Pallavicinus L. 9. Hist. Conc. Trid. c. 7.

Utrum Ecclesia in Conciliis Florentino, vel Tridentino, quidquam definerit circa ministrum extraordinarium Confirmationis.

Affirmant Baronius, Gregorius de Valentia &c. propter auctoritatem vel Concilii Florentini, vel Tridentini, vel utriusque.

Conc. Flor. Tom. 13. Conc. pag. 536. In Concilio Florentino, seu Decreto Eugenii ad instruendos Armenos dicitur: *Confirmationis ordinarius minister est Episcopus. Et paucis interjectis: Legitur tamen aliquando per Sedis Apostolicæ dispensationem exceptionabili & urgente admodum causa, simplicem Sacerdotem chrismate per Episcopum confecto, hoc administrasse Confirmationis Sacramentum.*

Conc. Tr. T. 14. Conc. pag. 779. In Conc. vero Trid. Sess. 7. Can. 3. sic definitur: *Si quis dixerit, Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem Sacerdotem, anathema sit.*

Verum, neque Florentinum, neque Tridentinum Concilio quidquid hic velut fide certum definivit.

Non Florentinum, seu S. Pontifex Eugenius in Decreto seu Instructione Armenorum.

I. Quia, qui dicit Episcopum esse ministrum ordinarium Confirmationis, non continuo definit simplicem Præsbyterum esse posse ministrum extraordinarium. Prius, quia certum est, Concilium definivit; de altero, quia incertum, silet: esto istud subobscurè insinuet, aperte tamen non declarat; neque unum ex alio necessario sequitur. Quemadmodum, cum ait Eugenium Episcopum ordinarium esse consecrationis, qua Præsbyteri, & Diaconi ordinantur, ministrum: an rectè inferes, ex mente ipsius simplicem Sacerdotem esse hujus consecrationis ministrum extraordinarium? Sic locuti sunt utriusque Concilii Patres, ait Estius in 4. dist. 7. §. 22. ad 2. quod quæstionem inter doctores controversam definire nollet: quomodo & locuti sunt de ministro Sacramento Ordinis, propter controversiam de minoribus Ordinibus.

II. Rectè observat alia in occasione Bellarminus L. de Confirmatione c. 9. in responsione ad primam Kemnitii objectionem, *non omnia quæ habentur in Decretis, aut Conciliis ad fidem pertinere, sed solum ea, quæ definiuntur.* Quod autem spectat ministrum extraordinarium Confirmationis, hic non definitur, sed obiter tantum inuitur.

III. Multa eo in Decreto dicit Eugenius circa materiam Confirmationis, consecrationem chrismatis ex balsamo; item circa porrectionem instrumentorum, quam velut essentialē sacræ Ordinationis materiam assignat, quæ tamen gravissimorum Theologorum iudicio ad fidem non pertinent, sed ad meram Scholæ disputationem; circa quam sequutus est Eugenius Armenos instruens, quam probabiliorē putabat Scholasticorum sententiam.

IV. Jam superius, ubi de forma Sacramenti Confirmationis, observatum a nobis fuit, Decretum illud Eugenii, post dissolutam Synodum ac Græcorum discessum, latum fuisse, non a tota Synodo. Quapropter cum sub finem Hujus Synodi, Decretum illud datum dicitur: *Florentiæ in publica Sessione Synodali solemniter in Ecclesia majori celebrata: de solis dumtaxat Occidentalibus Episcopis intelligi istud debet, qui Florentiæ, præ-*

fide

fide Eugenio congregati, tribus fere annis remanserunt. Quod quidem non eo animo dicimus, ut quidquam detractum velimus hujus Decreti auctoritati, absit: sed ut intelligas quæcumque in eo continentur, a toto Concilio, tanquam ad fidem pertinentia, definita non fuisse.

V. Observat Estius in 4. dist. 7. paragr. 22. ad 2. *Concilium non affirmare id aliquando factum esse, (nam revera, inquit, factum esse probari non potest) sed id legi vel in decreto Gratiani, vel apud Scholasticos Doctores, qui factum Gregorii juxta suam opinionem sunt interpretati, eamque ob causam se addidisse ordinarium, quod ita opinantibus præjudicare nollet.* Fallitur, nostro quidem judicio, Estius, cum ait, probari non posse aliquando reipsa dispensatum a Summis Pontificibus cum Præbyteris, ut Sacramentum Confirmationis ministrarent: contrarium mox patebit.

Quantum vero ad Conc. Trid. certum est rem inter Scholasticos controversam, pro more suo definire noluisse, ut ulli opinioni præjudicium inferret: declaravit quidem, tanquam fidei caput, solum Episcopum ministrum esse ordinarium Sacramenti Confirmationis, nulla prorsus facta mentione ministri extraordinarii. Vide Pallavicinum Hist. Conc. Tridentini lib. 9. cap. 7. Præsens igitur controversia una ex iis est, quæ salva fide in utramque partem agitari possunt. Itaque sit

C O N C L U S I O.

Possunt simplices Præbyteri, ex delegata auctoritate seu dispensatione, administrare Sacramentum Confirmationis.

Probatur 1. auctoritate Eugenii S. Pontificis in Decreto seu instructione Armenorum, quod si non a toto Florentino Concilio, saltem ab omnibus Latinis adhuc Florentiæ, post Græcorum discessum, congregatis, probatum fuit. Qua de causa Cardinalis a Monte Præses Conc. Trid. in Congregatione generali die 26. Apr. an. 1547. Episcopo Clodiensi, qui contendebat Bullam unionis Jacobitarum idcirco non pertinere ad Conc. Florent. quia dissolutum jam fuerat an. 1439. cum tamen Bulla illa data esset ann. 1441. dixit, hallucinari, eos qui putant finem impositum fuisse Concilio, quando unio Græcorum facta est; cum illud per tres ferme annos ab unione facta duraverit, Occidentalibus cum Eugenio Florentiæ remanentibus. Ita referunt Spondanus ad ann. 1439. n. 18. & Pallavicinus Hist. Conc. Trid. l. 6. c. 11. Sua igitur firma stat huic Decreto auctoritas, ac debetur reverentia; tametsi ex certa fidei lege non teneantur Theologi, ea omnia sequi, quæ circa materiam, & formam nonnullorum Sacramentorum in eo continentur.

Concilium igitur, seu Eugenius, postquam eo in Decreto dixit: *solum Episcopum ordinarium esse Confirmationis ministrum*, statim addit: *Legitur tamen aliquando per Apostolicæ Sedis dispensationem ex rationabili, & urgente admodum causa, simplicem Sacerdotem, chrismate per Episcopum confecto hoc administrasse Confirmationis Sacramentum.*

Exempla illa dispensationum non refert quidem S. Pontifex, sed supponit, eaque approbare censendus est, cum ait eas *ex rationabili, & urgente admodum causa* concessas fuisse: neque dubitandi locus est, quin Occidentales Episcopi exempla illa sedulo, & accurate perpenderint. Præcipua hinc referenda.

Vim non faciemus in testimonio Ambrosiastri, seu Hilarii Diaconi assentis, apud Ægyptum, ac per totam Alexandriam Præbyteros, absente Epi-

Pag. 29.
col. 1. A.

Episcopo, consignare; plus enim ex illo atque aliis hujuscemodi testimoniis, quæ Dallæus objicit, efficeretur, quam permittat Catholica doctrina: nempe simplices Præbyteros, non tantum ex delegatione, sed proprio & ordinario jure ministros esse Confirmationis.

T. 3. Conc.
pag. 1447.

I. Igitur licentiam administrandæ Confirmationis in casu necessitatis concessisse videtur Concilium Arausicanum I. ann. 441. can. 1. *Hæreticos, inquit, in mortis discrimine positos, si Catholici esse desiderant, si desit Episcopus, a Præbyteris cum chrismate & benedictione consignare placuit.*

T. 4. Conc.
pag. 2378

Idem & placuit Concilio Epaonensi anno 517. c. 16. *Præbyteros, inquit, propter salutem animarum, quam in cunctis optamus, desperatis decumbentibus hæreticis, si conversionem subitam petant, chrismate permittimus subvenire. Quod omnes conversuri, si fani sunt, ab Episcopo noverint expetendum.*

Non ignoramus ex nostris multos existimare, his in Canonibus designari meram cœremoniam, per quam olim redeuntes ab hæresi in Ecclesia recipiebantur, non autem verum Sacramentum Confirmationis: alias, inquit, sæpius iteratum fuisse Sacramentum illud, dicendum foret.

Tom. 10
Conc. pag.
585.

Verum, multos aliter sentire fatendum est, imprimis doctissimum & Illustrissimum Petrum de Marca in notis ad Concilium Claromontanum anni 1095. Neque sequitur, sæpius iteratum fuisse istud Sacramentum: namque verisimile prorsus est, illos Hæreticos, de quibus mox laudati canones, verum apud suos Confirmationis Sacramentum, sive ex errore, sive ex negligentia, non percepisse.

Tom. 2. p.
619. B.
Ibid. pag.
705.

II. Cum S. Gregorius Magnus anno 593. Epistola 9. Lib. 4. Præbyteris Calatitanis prohibuisset, *ne baptizatos infantes signare in fronte chrismate præsumerent, sed eos ungerent in pectore, ut Episcopi postmodum ungerent in fronte* anno proxime sequenti cum accepisset hac sua prohibitionem multos offensos & scandalizatos fuisse, Epistola 26. respondet: *Et nos quidem secundum usum veterem Ecclesiæ nostræ fecimus; sed si omnino hac de re aliqui contristantur, ubi Episcopi desunt, ut Præbyteri etiam in frontibus baptizatos chrismate ungere debeant concedimus.* Aliqui juxta editionem Parisiensem anni 1533. legunt *baptizandos*, non *baptizatos*: unde inferunt loqui S. Gregorium de unctione ante Baptismum, seu verticis, quam illi Præbyteri contra usum Ecclesiæ Romanæ in fronte faciebant; non vero de unctione confirmatoria, quæ Baptismum sequitur. Verum evanescit penitus hæc observatio, si Epistola illa 26. per quam S. Pontifex licentiam restituit, quam prius abstulerat, conferatur cum Epistola 9. in qua certum est mentionem fieri de unctione facienda *baptizatis, non baptizandis.*

Ad istud S. Gregorii exemplum respondebant nonnulli, ætate ipsa S. Thomæ, ipsomet referente in 4. dist. 7. qu. 3. art. quæstiunc. 3. in corp. sanctum Gregorium non dedisse facultatem conferendi Sacramentum Confirmationis, *sed aliquid sacramentale, simile illi Sacramento: sicut alicui porrigitur panis benedictus loco Eucharistiæ: idest S. Pontificem non Sacramentum, sed meram cœremoniam, administrandi licentiam indulsisse: quam solutionem sequuti sunt Adrianus VI. in 4. dist. 7. art. 3. Petrus de Marca dissertatione ad canonem 28. Concilii Claromontani ann. 1095. Licet enim doctissimus auctor existimet, ex gravi causa posse simplicem Sacerdotem ex dispensatione Sacramentum Confirmationis conferre; negat tamen ex eo loco, id est facto Gregorii Magni, confici istud posse. Assentitur Estius in 4. dist. 7. paragr. 22.*

Verum

Verum responsio hæc grãtis ficta videtur . 1. Quia id concessit S. Gregorius per Epistolam 26. quod negaverat per Epistolam 9. atqui per Epistolam 9. conceptis verbis prohibuerat , *ne Præsbyteri baptizatos infantes signare sacro chrismate in frontibus præsumant , sed eos ungant in pectore , ut Episcopi postmodum ungere debeant in fronte* , quæ sane unctio frontis verum erat Confirmationis Sacramentum ; neque enim aliter apud Veteres solebat designari . 2. Si de una dumtaxat cœremonia quæstio fuisset , quare illam in absentia dumtaxat Episcopi Præsbyteris S. Gregorius permisisset ? An non jure ordinario Præsbyteri omnes Baptismi cœremonias observabant ? Unde tanta Calaritanorum offensio , scandalum tantum , si de una cœremonia dumtaxat actum fuisset ?

ibid. pag. 689.

At , inquit I. Si de verò Confirmationis Sacramento egisset S. Gregorius , illud haud dubie , quod sine legitima licentia & auctoritate contulerant Præsbyteri Calaritani , nullum & irritum declarasset , iterumque eos jussisset confirmari , quod factitatum a Gregorio non legimus .

Obiectio.

II. Cur S. Pontifex unum opponit Ecclesiæ suæ Romanæ usum , non verò institutionem Christi , quæ longe majoris ponderis , ac momenti fuisset ?

Resp. ad primum , ex œconomia & prudenti dispensatione sic egisse S. Gregorium , ne Calaritanos gravius adhuc offenderet ac perturbaret . Quin & conjici non immerito potest , supposuisse Pontificem , ex consensu saltem tacito Ecclesiæ Romanæ , datam Calaritanis Confirmationis administrandæ facultatem ; unde judicavit necesse non esse , ut juberet eos iterum confirmari . Reipsa quidem facultatem hanc revocaverat ipsemet Gregorius : at re maturius expensa , brevi , anno nempe sequenti eam restituit , non improbatis iis , quæ ab illis Præsbyteris gesta fuerant .

Ad secundum : institutionem quidem Christi non opponit Gregorius , at nec etiam negat ; imo hunc Ecclesiæ suæ usum , quem objicit , supponit haud dubie in ea divina Christi institutione subnixum esse .

III. Vel Græci non habent verum Confirmationis Sacramentum , quod plane absurdum & falsum esse demonstrant Goarius , Arcudius , & alii ; quia revera Latini , cum de unione restituenda quæstio fuit , nusquam ipsis objecere nullum esse apud illos Sacramentum Confirmationis : vel fatendum est posse simplices Sacerdotes , ex dispensatione Ecclesiæ , Sacramentum hoc administrare ; certum enim est Græcos Præsbyteros illud dispensare . Qui ergo paulo ante laudati fuere Ss. Pontifices , improbaverunt quidem Græcorum abusum , qui videbantur duce Photio sibi arrogare ordinarium hujus Sacramenti administrandi jus & officium : at tandem , tacito saltem consensu & lapsu temporis , permiserunt eos in antiquo suo usu permanere . Rem ita explicat Goarius in suis notis ad Euchologium Græcorum . *Quæstio est , inquit , solvenda , utrum solus Episcopus Sacramenti Confirmationis sit minister ? Satis sit , pergit ille , nobis difficultatem abrumperè , & nodum præscindere vel iclu levi . Cum puerorum & adultorum confusa plebs , non amplius solemnibus Paschatis , Pentecostes , & Theophaniorum festis sacro Baptismatis fonte lustraretur ab Episcopis , cum individua comes ex antiquo instituto chrismatis consignatio seu perfectio & manus ejus ultima haberetur , ne forsan pueri morte immatura prærepti , sancti illius mysterii fierent exortes , ita consentientibus primo totius Orientis Episcopis , Sacerdotes confirmandi officium vel arrogarunt , vel sibi concessum ad hunc usque diem retinuerunt . Ita Goarius , qui in hanc rem laudat ibid. testimonium Gabrielis Philadelphiensis Episcopi .*

P. 367.

Et

Tom. 13. Et vero novimus ex Historia Concilii Florentini, inter quæstiones undecim, quæ Græcis post unionem a Latinis propositiæ sunt, istam fuisse :
 Conc. pag. 323. D. *Quare Pontifices non inungunt sacro chrismate, sed Sacerdotes, cum hoc Pontificibus sit datum?* Cui quæstioni Mytilinensis Præsul Græcorum nomine satisfecit : sic enim legimus post undecim illas quæstiones, *Hec a Latinis objecta Mytilinensis Præsul legitime & canonice omnia dissolvit, præterquam duo, scilicet separationem matrimonii, & creationem Patriarchæ extra Constantinopolim.* Ignoramus quidem præcise, quid ad propositam quæstionem responderit dictus Præsul; sed legitime & canonice ab illo solutam esse, generatim saltem discimus ex historica Concilii narratione.

Quin Gregorius Protosyncellus, qui adfuit Concilio Florentino tanquam Legatus Patriarchæ Alexandrini, & qui postea creatus est Patriarcha Constantinopolitanus, scribens adversus Epistolam Marci Ephesini testatur ritum Græcorum probatum fuisse a Patribus Concilii Florentini. Sic enim
 Ibid. pag. 790. A. loquitur : *Verum Latini etiam nostros consignabant, & chrismatos appellabant. Sed hæc non fuisse ex æquo & bono facta constat ex eo, quod in nostra unione nihil habuerunt, quod nobis objicerent; sed cum essemus orthodoxi, habiti sumus ab orthodoxis orthodoxi.*

Probatum denique ex multis SS. Pontificum Diplomatum, in quibus confirmandi licentia simplicibus Præbyteris concessa est. Arcudius L. 2. de Confirmatione c. 15. ait se accepisse a Patre Fonseca Societatis Jesu, eum Diplomate Pontificio facultatem accepisse Christianis Brasiliensis conferendi Sacramentum Confirmationis : idem pariter plurimis Franciscanis concessum fuisse testatur Vadingus in Annalibus Fratrum Minorum, affertque eam in rem diploma Joannis XXI. quod confirmatur Diplomate Nicolai IV. ad an. 1447. Diploma Eugenii IV. ad annum 1444. Diploma Leonis X. concessum duobus Confessariis Caroli V. Diploma Urbani V. quæ omnia authentico Diplomate confirmavit Adrianus VI. quod in Cœnobio Franciscanorum Hispali asservatur. Quamquam idem Adrianus in Scriptis suis Theologicis, antequam ad supremum Pontificatum assumeretur, docuisset, non posse simplices Præbyteros, etiam ex dispensatione, Sacramentum illud administrare. Vide Pallavicinum Lib. 9. Hist. Conc. Trident. c. 7. n. 12.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Summos Pontifices, Nicolaum I. Innocentium III. Gregorium IX. Innocentium IV. Clementem VIII. qui omnes tanquam pravam & abusivam damnarunt consuetudinem Græcorum Præbyterorum, qui Sacramentum Confirmationis communiter apud suos administrant. Imo nullum ac irritum sic collatum censuit Sacramentum Nicolaus I. jussitque iterum confirmari eos, qui a Præbyteris Photianis confirmati jam fuerant; idem ut saltem sub conditione fieret, jussit Clemens VIII. Verba summorum illorum Pontificum paulo ante relata sunt, ubi de ordinario Confirmationis ministro : ea consule. Porro si posset simplex Præbyter ex delegatione saltem ministrare istud Sacramentum, ea non accedente, illicite quidem at valide saltem Sacramentum istud perficeret; quemadmodum valide corpus Christi consecrat Sacerdos, tametsi illicite, cum a functione sui Ordinis suspensus est. Ergo non debuisset Nicolaus I. irritam declarare Confirmationem a Præbyteris Græcis collatam : eam autem declarando nullam, manifeste significat non posse simplices Præbyteros ad id munus ullo pacto deputari.

Resp.

Resp. His Summorum Pontificum Decretis, præsertim Nicolai I. directe, ac primario impeti errorem Photii, qui ut antea vidimus, contendebat nullo Scripturæ testimonio, nullave lege constare solos Episcopos ordinarios esse Confirmationis ministros; atque officium illud pari jure commune esse tum Episcopis, tum Præbyteris: quo errore supposito, nullaque præeunte publica Ecclesiæ dispensatione, merito Nicolaus I. judicavit nullam esse Confirmationem, quam Græci Præbyteri tanquam proprio & ordinario jure dispensabant; maxime in ea regione, in qua nihil auctoritatis, ac jurisdictionis habebant Græci. Nec urget, quod addit obiectio: licet enim inchoatam & incompletam potestatem habeat simplex Præbyter, ut aptus & capax esse possit Confirmationis minister; ligata nihilominus illa est, nec libera, plena, & completa; donec accedat legitima dispensatio. Si quæras unde istud? respondeo, ex institutione Christi, quam ex Traditione, ac usu Ecclesiæ certam & exploratam habemus. Exemplum autem Eucharistiæ hic aptum non videtur: habet quippe Sacerdos, vi suæ Ordinationis, plenam & completam potestatem, ut valide corpus Christi perficiat; quamquam illicite, si spretis Ecclesiæ legibus, ac censuris, vel cum alicujus alterius peccati mortalis conscientia, illud ministerium exercuerit.

Ad Inocentium vero III. dico 1. eum Latinis dumtaxat Præbyteris, qui Constantinopoli tunc versabantur, ac Græcorum sequebantur consuetudinem, interdiceret ne confirment, non vero Græcis. Patet istud ex verbis Innocentii III. in Epistola ad Lucium Legatum suum, qualem habemus in Editione Balusiana. *Dilectioni tuæ mandamus, inquit, quatenus omnibus Latinis Præbyteris apud Constantinopolim constitutis districte prohibeas, ne talia de cætero sua temeritate præsumant &c.* Et vero Latinis dispensatum non fuerat, ac Ecclesiæ suæ Latinæ ritum observare illi tenebantur. Dico 2. Pontifices Innocentio II. posteriores, qui usum Græcorum improbarunt, aut non satis attendisse, aut forsan ignorasse dispensationem concessam ipsis fuisse a Gregorio Magno, ut Confirmationem tanquam extraordinarii ministri dispensarent. Clemens vero VIII. dubitans an Græci, qui in quibusdam Italiæ partibus versabantur, legitimam, ac sufficientem dispensationem & licentiam percepissent, sub conditione jubet eos iterum confirmari, qui confirmati ab illis fuerant.

Objicies 2. Potestas confirmandi Episcopo convenit, vel ratione Ordinis, vel ratione Jurisdictionis, vel utriusque simul. Si ratione Ordinis, nulli alteri quam Episcopo concedi valide potest; sicut concedi non potest Diacono, v. g. potestas consecrandi Eucharistiam, & absolvendi a peccatis. Quare? quia quæ sunt essentialiter annexa Ordini alicui, non possunt nisi iis concedi, qui eo Ordine seu caractere instructi sunt. Si ratione Jurisdictionis, sequitur 1. Episcopum electum & non consecratum, posse Sacramentum Confirmationis administrare, quia ipse Ordinem habet Præbyteralem, & jurisdictionem Episcopalem. 2. invalidam fore Confirmationem, quam Episcopus extraneis, in quos nullam habet jurisdictionem, conferret. 3. posse Episcopum in sua Diœcesi, virtute jurisdictionis qua fruitur, licentiam confirmandi concedere, non tantum Præbyteris, sed etiam Diaconis, Subdiaconis, Clericis, in quos jurisdictionem suam exercere potest. Atqui hæc omnia falsa & absurda sunt. Si ratione utriusque, tum Ordinis, tum Jurisdictionis, utriusque mox exposita incommoda recurrunt.

Idem plane objici potest, ut efficias non posse simplicem Sacerdotem, etiam

etiam ex dispensatione, valide Sacramentum istud administrare. Namque vel illa potestas valide confirmandi essentialiter pendet a charactere sacerdotali, vel non pendet. Si prius: ergo etiam sine dispensatione valide confirmaret simplex Sacerdos, quamquam non licite: quemadmodum valide Eucharistiam perficit, quamquam illicite, Sacerdos suspensus & excommunicatus. Si posterius: ergo Diacono & Subdiacono concedi similiter poterit licentia valide confirmandi. En angustiae & incommoda sententiae, quam propugnamus.

Resp. Miram esse nostrorum Scholasticorum in eo dissolvendo nodo industriam & fecunditatem. Verum iis omnibus tricis & argutiis hic praetermissis, uno verbo sic dissolvi objectio potest, nempe ex institutione Christi habere Episcopum ut sit ordinarius; simplicem vero Praesbyterum, ut esse possit extraordinarius Confirmationis minister. Haerere hic merito possemus; neque enim in factis hujusmodi alia quaerenda ratio, quam Christi voluntas nobis per Ecclesiam declarata.

Si tamen pro more Scholae aliquid amplius volueris.

Dicam 1. Esse in Episcopo ratione Ordinis, ordinariam, plenam, & completam facultatem administrandi jure ordinario Sacramentum Confirmationis: unde sequitur eam validam non esse ab Episcopo electo, & non consecrato; e contra validam esse datam ab eodem extraneis, in quos nullam habet jurisdictionem. An vero possit Episcopus in sua Diocesi cum Praesbyteris, vel Diaconis aut Subdiaconis dispensare ut confirment, dubitare nonnulli videntur: quia, inquiunt, id potest sua in Diocesi Episcopus, quod potest Summus Pontifex in tota Ecclesia, nisi obstat lex aut reservatio contraria. Verum longe verisimilior est aliorum negans opinio, propter hanc ipsam contrariam legem, ac reservationem: quia nempe usus, ac consuetudo Ecclesiae non Episcopis privatis, sed solis Summis Pontificibus jus reservat dispensandi cum simplicibus Praesbyteris, ut confirment, quando gravis aliqua ratio & urgens necessitas postulat.

Dicam 2. Simplicem Praesbyterum, ratione sui Ordinis, habere quidem radicalem, inchoatam, & incompletam potestatem confirmandi, sed ligatam & impeditam, quae nonnisi per legitimam dispensationem libera, completa, & expedita evadere potest: eo fere modo quo licet Sacerdos in Ordinatione sua recipiat potestatem absolvendi a peccatis, ea tamen uti valide non potest, nisi accedente jurisdictione, quam ipsi Episcopus concedit. Frustra objicitur, Sacerdotem vi suae Ordinationis posse valide consecrare Eucharistiam, licet per suspensionem vel excommunicationem prohibeatur. Namque, ut jam dictum est in responsione ad primam objectionem, Sacerdos ille vi suae Ordinationis, plenam, ac completam habet potestatem valide perficiendi Eucharistiam; non vero plenam & completam, ut valide confirmet independentem a licentia seu legitima dispensatione.

Non pigebit hic exscribere responsionem Bellarmini ad propositam difficultatem, unde Conclusio nostra lucis plurimum mutuabitur. Lib. 2. de Confirm. c. 12. sic ait: *Respondeo, confirmare esse actum Ordinis, & cum Ordinem esse etiam in Praesbytero, saltem inchoatum & imperfectum. Observandum est enim, characterem Episcopalem, sive sit alius a Praesbyterali, sive idem extensor & major, esse potestatem absolutam, & perfectam, & independentem conferendi Sacramenti Confirmationis & Ordinis, & ideo non solum posse Episcopum sine alia dispensatione confirmare & ordinare, sed etiam non posse impediri ab ulla superiori potestate, quia*
revera

verè Sacramenta ista conferat, si velit, licet peccet, si id faciat, prohibente Summo Pontifice: characterem autem Præsbyteralem esse quidem potestatem absolutam, perfectam, & independentem, quoad Sacramenta Baptismi & Eucharistiæ; esse autem potestatem inchoatam, imperfectam & dependentem a voluntate Superioris, quoad Sacramentum Confirmationis. Quocirca nisi perficiatur per dispensationem Superioris ea potestas, Præsbyter confirmando nihil ageret: at si perficiatur, jam ex ipso suo characterem confirmabit: id quod minus mirum videbitur, si cogitemus characterem non esse physicam aliquam potentiam, quæ physice aliquid operetur, (tunc enim difficile esset intelligere quomodo posset perfici per dispensationem Pontificiam) sed esse signum divini cujusdam pacti, quo Deus concurrit ad effectum Sacramentalem producendum cum eo qui habet characterem, & non cum aliis: facile enim est intelligere, unum characterem esse signum pacti absoluti, alium autem esse signum pacti conditionati. Haftenus Bellarminus.

Objicies 3. Non potest Summus Pontifex, imo nec Ecclesia universa, conferre Diaconis licentiam consecrandi Eucharistiam, & absolvendi a peccatis; ergo nec simplici Præsbytero potestatem administrandi Confirmationem.

Resp. nego paritatem. Disparitas est, quia potestas consecrandi Eucharistiam & absolvendi a peccatis, essentialiter pendet a characterem sacerdotali; quapropter Diaconis communicari illa non potest, in quibus ne inchoata quidem & incompleta inest ad hæc sacerdotalia munia valide obeunda potestas: econtra vero habent simplices Sacerdotes, ratione sui Ordinis, inchoatam saltem & incompletam facultatem administrandæ Confirmationis, quæ, accedente legitima dispensatione, perficitur & completur.

A R T I C U L U S I I I.

De subjecto Sacramenti Confirmationis.

Quæres 1. quodnam sit idoneum hujus Sacramenti subjectum.

Resp. Esse omnem hominem baptizatum. Tum quia Ecclesia Latina per duodecim sæcula etiam infantibus Confirmationem administravit simul cum Baptismo; qui mos adhuc apud Græcos observatur. Ratio est, quia, inquit S. Th. hic art. 8. ad 2. *etiam in puerili ætate homo potest consequi perfectionem spiritualis ætatis*; & inde est, inquit, *quod multi in puerili ætate, propter robur Spiritus sancti perceptum, usque ad sanguinem fortiter certaverunt pro Christo*. Tum quia Baptismus aditum aperit ad omnia Christi Sacramenta.

Quæres 2. an fuerit aliquando baptizatis denegata Confirmatio.

Resp. affirmative; sic enim colligitur ex can. 39. Concilii Eliberitani. *Tom. 1. Gentiles, inquit, si infirmitate desideraverint sibi manum imponi, si fuerit Conc. p. eorum ex aliqua parte honesta vita, placuit eis manus imponi, & fieri 975. A. Christianos*. Ergo si non fuisset eorum vita omni ex parte probata, denegata ipsis fuisset Confirmatio, quæ ibi designatur per manus impositionem, ait doctissimus & illustrissimus Albaspinæus.

Quæres 3. Qua ætate percipi debeat Sacramentum Confirmationis.

Resp. Si spectetur institutio Christi, omnem ætatem huic Sacramento idoneam esse, si vero jus attendatur Ecclesiasticum, varia fuit disciplina. Olim, ut mox dictum est, infantibus simul cum Baptismo dabatur: nunc variis Conciliorum canonibus statutum est, ut pueris, postquam discretionis annos attigerint, id est, pro septimum ætatis annum, administretur. Ita Synodus

Tom. 2. p.
124. D.

nodus Lingonensis an. 1404. Senonensis 1524. Parisiensis 1557. Conventus Melodunensis an. 1599. Bituricensis an. 1584. Aquensis an. 1585. Mediolanensis I. sub S. Carolo an. 1565. Sunt tamen, qui ad duodecimum usque ætatis annum expectandum esse volunt; cuius utriusque disciplinæ meminit Catechismus Romanus par. 2. de Sacramento Confirmationis nu. 15. qua in re quisque Ecclesiæ in qua vivit, usum & morem sequi debet, juxta istud S. Ambrosii, quod S. Augustinus oraculi loco habuit, *Ad quam forte Ecclesiam veneris, ejus morem serva, si cuiquam non vis esse scandalo, nec quemquam tibi.* Unde ipse S. Augustinus Epist. 54. alias 118. ad Januarium. *Quod, inquit, neque contra fidem, neque contra bonos mores esse convincitur, indifferenter est habendum, & propter eorum, inter quos vivitur societatem, servandum est.*

Tom. 7.
Conc. p.
1612. A.

Quæres 4. an nusquam licitum sit prævenire septimum ætatis annum. Resp. Maxime licere & expedire, quando urget mortis periculum. Ita S. Thomas 3. part. q. 72. art. 8. ad 4. quam doctrinam hausit in Concilio Parisiensi VI. in cuius Libro 1. cap. 33. dicitur: *Sicut a duobus temporibus, Pascha videlicet & Pentecoste, Baptismus; ita etiam Spiritus sanctus per impositionem manus Fidelibus tradatur, exceptis infirmis, & morte periclitantibus.* Ita quoque Hugo Victorinus Lib. 2. de Sacramentis parte 7. c. 3.

Quæres 5. Quæ requirantur dispositiones ad percipiendum Sacramentum Confirmationis.

Resp. Aliquas requiri ex parte corporis & animæ.

I. Ex parte corporis. Duodecim prioribus Ecclesiæ sæculis Sacramentum hoc nonnisi jejunis dabatur; sæculo undecimo Gratianus *De Consecratione* dist. 5. & duodecimo Magister Sententiarum mentionem faciunt istius consuetudinis. Post duodecimum sæculum etiam non jejunis data est Confirmatio, ut testatur S. Th. part. 3. q. 73. art. 12. ad 2. Laudabilis tamen est ea consuetudo, & quantum fieri potest, observanda, ut si Confirmatio mane admittretur, & a jejunis detur, & a jejunis percipiatur. Ita Catechismus Romanus. 2. Requiritur ut frontem apertam & nitidam habeant, qui confirmandi sunt. Ita Concilium Aquense an. 1575. ut quisque vittam seu fasciolam linteam habeat, qua frons sacro chrismate illita, contegatur. Hanc tegendæ confirmatorum frontis consuetudinem perantiquam esse testantur Ordo Romanus, & Amalarius L. de divinis Officiis. 3. Requiritur ut mares, tam ii, qui confirmandi sunt, quam qui confirmandi patrini dantur, veste simplici, & ad modestiam composita accedant: ita fœminæ sint sine fuce & pigmento, non immoderato capitis corporisve ornatu decoratæ.

AA. 1.
v. 14.]

II. Ex parte animæ, requiritur 1. ut confiteantur sacramentaliter, si gravium peccatorum conscii sunt. Ita statuit Concilium Aurelianense, quod laudat Gratianus *De Consecratione* dist. 5. & Concilium Rothomagense an. 1581. & Burdigalense an. 1583. Requiritur 2. ut bonis operibus, ac pietatis officiis, præsertim oratione & secessu, ad recipiendum Spiritum sanctum sese disponant: & Apostolos imitentur, de quibus dicitur: *Erant permanentes in oratione.*

Q U Æ S T I O Q U A R T A.

De effectibus Sacramenti Confirmationis.

DUplex distinguitur hujus Sacramenti effectus; gratia nempe roborans & confortans, ac character. De utroque hic differendum.

ARTI-

ARTICULUS PRIMUS.

De gratia, quæ per Sacramentum Confirmationis confertur.

Catholicorum communis ac trita sententia est, per Sacramentum Confirmationis gratiam sanctificantem conferri, quæ dicitur gratia perficiens, roborans, & confortans ad fidem intrepide profitendam, & superandas omnes, quæ contra illam insurgunt, dæmonis, ac mundi tentationes.

Doctrinam hanc irrident Novatores Lutherani, & Calvinistæ, ac contendunt 1. Apostolos per manus impositionem contulisse dumtaxat gratias gratis datas seu chrismata Spiritus Sancti, non gratiam ipsam sanctificantem. 2. Post tempora Apostolorum, quibus necessaria non fuerunt amplius ea conspicua dona *ad fidem confirmandam, & primordia Ecclesiæ dilatanda*: Confirmationem nihil fuisse aliud quam Catechesim, in qua Christiani fidei suæ rationem coram Ecclesia reddebant. 3. denique, Confirmationem nostram meram jam esse, eamque plane otiosam, omnisque effectus spiritualis expertem cœremoniam, imo Baptismo injuriosam, & contumeliosam, quæ illius virtuti detrahit, quasi gratia baptismalis ex se perfecta non foret, atque per nostram Confirmationem perfici ac consummari deberet, ut homo baptizatus fidei defendendæ ac profitendæ idoneus esse possit: *Dicunt isti Unctores*, ait inverecunde Calvinus L. 4. Inst. c. 19. n. 8. *Spiritum Sanctum in Baptismo ad innocentiam dari; in Confirmatione, ad gratiæ augmentum. In Baptismo nos regenerari ad vitam; in Confirmatione nos ad pugnam instrui; & ideo nihil eos pudet, ut negent Baptismum rite sine Confirmatione perfici posse ... Hæc Satanae doctrina est, quæ promissiones Baptismi proprias a Baptismo abscissas alio derivat & transfert. Verum more suo nos proterve calumniatur Heresiarcha. Neque enim dicimus: Baptismum rite sine Confirmatione perfici non posse; sed hoc unum, per Confirmationem novam gratiam, aut novum gratiæ gradum ad robur & firmitatem fide baptizatis accedere: habet enim quodlibet Sacramentum suam propriam gratiam, quæ sacramentalis dicitur, ad proprium suum effectum destinata: Per Baptismum, ait Eugenius S. Pontifex in Decreto *spiritualiter renascimur; per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide; renati autem & roborati nutrimur divina Eucharistiæ alimonia. Quod si per peccatum incurrimus ægritudinem animæ, per pœnitentiam spiritualiter sanamur &c.**

pag. 533.

T13. Conc.
pag. 534. E.

Inde nata inter Theologos controversia, quid sit gratia illa sacramentalis: an essentialiter distincta a gratia sanctificante habituali, quæ per Sacramentum confertur; an tantum jus addat ad obtinenda, cum opus est, auxilia gratiæ necessaria ad proprios uniuscujusque Sacramenti effectus consequendos; an novus dumtaxat ejusdem gratiæ gradus, novaque intensio seu perfectio, de qua quæstione diximus, ubi de Sacramentis in genere, ad Quæstionem quartam p. 225. & seq. Eadem hic recurrit quæstio circa gratiam Confirmationis, an essentia differat a baptismali, an tantum gradum. S. Th. 3. p. q. 72. art. 7. ad 3. quæstionem solvit his verbis: *Dicendum quod gratia sacramentalis addit super gratiam gratum facientem communiter sumptam, aliquid effectivum specialis effectus, ad quod ordinatur Sacramentum. Si ergo consideretur gratia in hoc Sacramento collata, quantum ad id, quod est commune, sic per hoc Sacramentum non confertur aliqua alia gratia, quam per Baptismum, sed quæ prius inerat, augetur. Si autem consideretur quantum ad illud speciale quod superadditur, sic non est ejusdem speciei cum ipsa. Idem S. Doct. eadem p. q. 62. ar. 2.*

Tournely de Baptis. & Confir. Tom. VII.

S

tria

tria distinguit in effectibus Sacramentorum; gratiam sanctificantem, virtutes & dona; & gratiam sacramentalem, seu quoddam divinum auxilium ad finem Sacramenti consequendum: *Et sicut, inquit, ab essentia anime fluunt ejus potentiae, ita a gratia fluunt quaedam perfectiones ad potentias anime, quae dicuntur virtutes, & dona, quibus potentiae perficiuntur in ordine ad suos actus.* Si fides intellectum perficit ad credendum, charitas voluntatem ad amandum &c.

Rursus observa, gratiam, quae per Sacramenta confertur, vel primam esse, quae justificat; vel secundam, quae adeptam justitiam auget, ac perficit. His praemissis sit

PRIMA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis confert sanctificantem gratiam, non quidem primam, saltem per se, sed secundam.

Probatur prima pars. Quia istud omnibus Sacramentis commune est, ut sanctificantem conferant gratiam iis omnibus, qui eo, quo par est, pietatis ac religionis sensu ea percipiunt. Vide, quae eam in rem diximus, ubi de Sacramentis in genere.

Secunda pars non minus certa & evidens est. Quia Confirmatio ex se instituta non est ad remissionem culpae, sed ad augmentum & firmitatem justitiae; neque est, ut ajunt Sacramentum mortuorum, sed Sacramentum viventium. Unde concludit S. Th. 3. p. q. 72. ar. 7. ad 2. illam dandam non esse iis, qui non habent gratiam, sive per Baptismum, sive per Pœnitentiam.

SECUNDA CONCLUSIO.

Gratia propria Sacramenti Confirmationis, est gratia roboris ac virtutis ad fidem intrepide ac fortiter propugnandam, & superandas, quae adversus eam insurgunt, daemonis, ac mundi tentationes.

Communis est ista Traditionis Ecclesiae doctrina; quae ad nos usque serie non interrupta defluxit: unde a Scriptoribus Ecclesiasticis dicitur gratia roboris, virtutis, perfectionis, consummationis, seu augmenti spiritualis: ad discrimen gratiae baptismalis, quae est spiritualis infantiae, propria scilicet infantium, de quibus S. Petrus Epistolae primae c. 2. v. 2. *Sicut modo geniti infantes, rationabiles sine dolo lac concupiscite, ut in eo crescatis in salutem.* Ex ip-

Tom. 1. p. 975. & 978. so nomine (Confirmationis) apparet, ait S. Thom. 3. p. q. 72. ar. 7. ad 2. hoc Sacramentum dari ad confirmandum, quod prius invenerit. Ita Veteres.

Patres Concilii Eliberitani Can. 38. & 77. gratiam hanc perficientem appellant, non quod perfecta sit, aut quidquam desit illi, quae in Baptismo datur; absit hunc esse Catholicorum sensum: sed quod novus gratiae gradus accedit homini baptizato, ad robur, & firmitatem justitiae jam adeptae, Tom. 2. p. 363. E. asserit S. Ambr. L. 3. de Sacramentis c. 2. *Post fontem, inquit, superest ut perfectio fiat, quando ad invocationem Sacerdotis Spiritus Sanctus infunditur.*

S. Cyprianus gratiam consummantem, appellat, Epist. 73. *Ut, inquit, per nostram orationem ac manus impositionem Spiritum Sanctum consequantur, & signaculo Dominico consummentur.* Pag. 124.

Tertullianus, gratiam munientem L. de Resurrectione Carnis cap. 8. P. 330. B. *Caro ungitur, ut anima consecratur; caro signatur, ut & anima muniatur.* Et L. de Praescriptionibus cap. 26. loquens de Romana Ecclesia: *Fideles,*

P. 215. B. *inquit, aqua signat, sancto Spiritu vestit, Eucharistia pascit.* Alii vulgo gratiam roborantem ac confortantem dicunt. Ita imprimis: S. Cy-

S. Cyrill. Jerosol. Catech. 3. mystagogica : Ut enim Salvator, inquit, post Baptismum, & Spiritus Sancti adventum egressus in praelium, devicit adversarium; sic & vos post sacrum Baptisma, & chrisma mysticum, induiti armis Spiritus Sancti adversus oppositam vobis potestatem preliamini, dicentes: Omnia possum in eo, qui me confortat, Christo. Huius sancti Chrismatis dono accepto, merito appellamini Christiani, veram efficientes appellationem in ipsa regeneratione; ante enim quam hæc gratia vobis donata esset, non eratis proprie degni eo nomine, sed pergentes eo usque progressi estis, ut efficeremini Ch.

P. 236. G.

Eucherius Lugdunensis Hom. de Pentecoste: Forte, inquit, cogitat sibi aliquis: Quid mihi prodest post mysterium Baptismatis, ministerium confirmantis? Attendat charitas vestra: Sic enim exigit militaris ordo, ut cum Imperator quemcumque in militum receperit numerum, non solum signet receptum, sed etiam armis competentibus instruat pugnaturum. Ita in baptizato benedictio illa, munitio est... Et postea: Ergo Spiritus Sanctus, qui super aquas Baptismi salutifero descendit illapsu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præstet ad gratiam; & quia in hoc mundo tota ætate victuris inter invisibiles hostes & pericula gradiendum est, in Baptismo regeneramur ad vitam, post Baptismum confirmamur ad pugnam; in Baptismo abluimur, post Baptismum roboramur. Ac sic continuo transituris sufficiunt regenerationi beneficia, victuris autem necessaria sunt Confirmationis auxilia.

Bibl. PP.
Tom. 6. p.
649. G.

Solvuntur Objectiones.

Obje. 1. cum Kemnitio in examine Conc. Trid. Gratia quam Sacramento Confirmationis tribuimus, injuriam & contumeliam infert gratiæ baptismali, quasi vires ista non præberet pares, & idoneas ad fidem intrepide propugnandam adversus omnes dæmonis, ac tyrannorum insultus; quasi sine Confirmatione rite perfici Baptismus non posset. Ad quid enim tot interrogationes quibus baptizandus pullatur, an credat in Deum Patrem &c. an renuntiet diabolo, & pompis ejus, nisi supponeretur conferri per Baptismum Spiritum Sanctum ad pugnam cum diabolo?

Resp. nego ant. Cujus probatio mera est Kemnitii ignorantia vel malitia. Nemo quippe nostrum negavit unquam, in Baptismo gratiam dari ad fidem propugnandam; nemo dixit unquam, Baptismum sine Confirmatione rite non perfici, quasi aut nullus foret, aut ipsi ad proprium effectum assequendum quidquam deesset: sed contendimus gratiæ baptismali novam & uberiorem addi per Sacramentum Confirmationis, per quam recto sensu gratia baptismalis perfici ac compleri dici potest. Nonne ipsimet Lutherani, & Calvinistæ ista duo simul fatentur, & Baptismi gratiam per Eucharistiam augeri & perfici, & Baptismum sine Eucharistia rite perfici? Cur igitur ægre fuerunt nos idem de Confirmatione affirmare?

At, inquires, ita confunditur utriusque Sacramenti effectus. Minime: effectus quippe proprius Baptismi, est gratia regenerans; Confirmationis, roborans & confortans; sicut Eucharistiæ, nutrens. Gratia baptismalis est, sine qua nemo salvus esse potest; non ita gratia Confirmationis, quæ tantum integrans est: illa est gratia infantis spiritualis: Quasi modo geniti infantes, hæc quasi virilis ætatis: Sicut Baptismus, ait S. Th. 3. p. q. 72. art. 5. in corp. est quedam spiritualis regeneratio in vitam christianam, ita etiam Confirmatio est, quoddam spirituale argumentum promovens hominem in spiritualem ætatem perfectam. Manifestum est autem ex similitudine corporalis vitæ, quod alia est actio hominis statim nati; & alia actio, quæ

competit ei, cum ad perfectam aetatem pervenerit &c. Et in resp. ad 1. *Pugna spiritualis*, ait, contra hostes invisibiles, omnibus competit: sed contra hostes visibiles, id est contra persecutores fidei pugnare, nomen Christi publicæ confitendo, est confirmatorum, qui jam sunt perfecti spiritualiter ad virilem aetatem, secundum quod dicitur primæ Joann. 2. *Scribo vobis, juvenes, quoniam fortes estis, & verbum Dei in vobis manet, & vicistis malignum.* Et ideo character Confirmationis est signum distinctivum, non Infidelium a Fidelibus; sed spiritualiter provektorum, ab his, quibus dicitur: *Sicut modo geniti infantes.*

Objicies 2. Cum Calvino L. 4. Inst. c. 19. nu. 8. ea Scripturæ testimonia, quæ Baptismo vim efficacem ad justitiam, & pugnam contra fidei hostes tribuunt. Rom. 6. v. 4. ubi asseritur, eos omnes qui baptizati sunt in Christo Jesu, in morte ipsius baptizatos esse & consепultos cum illo per Baptismum, ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Quid est instrui ad pugnam, ait, Calvinus, nisi hoc? Galat. 3. v. 27. *Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis;* utique cum suis donis, inquit Calvinus. Addit & hunc canonem Milevitanum: *Qui dicit Baptismum in remissionem peccatorum dari tantum, & non ad adiutorium futuræ gratiæ, anathema sit.*

Resp. Calvinum aera verberare. Quis enim nostrum hæc negat? nemo certe. An gratia Baptismi excludit gratiam Confirmationis? An si hæc alteram perficit, idcirco injuriosa ipsi dicenda? Nonne, ut jam observatum est, agnoscunt Calvinistæ gratiam Baptismi per Eucharisticam alimoniam quodammodo compleri ac perfici? An idcirco virtuti & efficacæ Baptismi detrahatur? neutiquam. Ergo nec gratia, quæ Confirmationis propria est, quidquam detrahit, imo potius auget gratiam Baptismatis. Canon Milevitanus hic certe ad rem non est; oppugnat enim eos, qui omnem Baptismi virtutem in sola peccatorum remissione collocabant, exclusis interioris gratiæ auxiliis. An ita Catholici? absit.

Objicies 3. cum Dallæo Lib. 1. de Confirmatione c. 2. S. Cyprianum, qui vim efficacem ad pugnandum contra hostes fidei; Eucharistiæ tribuit, non Confirmationi, Epist. 54. ad Cornelium: *Quomodo docemus, inquit, aut provocamus eos in confessione nominis Christi sanguinem suum fundere, si eis militaturis Christi sanguinem denegamus; aut quomodo ad martyrii poculum idoneos facimus, si non eos prius ad bibendum in Ecclesia poculum Domini jure communicationis admittimus? ... Idoneus esse non potest ad martyrium, qui ab Ecclesia non armatur ad prælium; & mens deficit, quam non recepta Eucharistia erigit, & accendit.*

Resp. 1. Neminem ex nostris usquam dubitasse, quin digna Eucharistiæ perceptio vires & robur adderet baptizato, & confirmato, ad fidem coram tyranis generoso ac intrepido animo profitendam; atque distorte admodum inferretur, inutilem & otiosam esse Confirmationem. Annon ipsemet Dallæus vim eandem tribuit Baptismo, & Eucharistiæ? neque tamen inutilem alterutrius virtutem affirmat. Quidni ergo idem licebit Catholicis, cum vim eandem, velut propriam Sacramento Confirmationis attribuunt?

Resp. 2. S. Cyprianum loco citato non excludere virtutem Baptismi, & Confirmationis ad ferendum martyrium; sed agit dumtaxat S. Doctor de lapsis in persecutione, quibus post deperditam gratiam Baptismi, & Confirmationis, unum superest Pœnitentiæ, & Eucharistiæ subsidium, quod deperditas vires recuperare possint ad mortem pro Christo fortiter sustinendam.

ARTICULUS SECUNDUS.

De charactere quem imprimit Confirmatio, & de ritu, quo redeuntes ab hæresi olim recipiebantur: an verum esset Confirmationis Sacramentum.

Errores & opiniones.

IN Tractatu de Sacramentis in genere, diximus Novatores Lutheranos & Calvinistas irridere characterem illum quem, Orthodoxi per tria Sacramenta imprimi contendunt.

Dallæus L. 1. c. 3. de Confirmatione, reponit istam fidei propositionem inter somnia Catholicorum. Adversus errorem hunc Concilium Tridentinum Sess. 7. nonum edidit canonem his verbis conceptum: *Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spiritale & indelebile, unde ea iterari non possunt, anathema sit.* Tom. 14. Conc. pag. 777. C.

Nono sæculo nonnulli ex plebe homines ad Sacramentum Confirmationis accedere sæpius deprehensi sunt, quos repressit Synodus Cabillonensis II. an. 813.

Arcudius L. 2. de Confirmatione c. 18. & seq. narrat quosdam ex Græcis recentioribus existimare Confirmationem iterari posse.

Inter Veteres, qui contendebant nulla & irrita esse Sacramenta ab Hæreticis data, quales erant Cyprianus cum suis Africanis, & Firmilianus cum suis Orientalibus, ii cum redeuntes ab hæresi baptizabant, Baptismum proprie non iterabant, quem nullum judicabant. Quippe, ait S. Gregorius Magnus L. 14. Epist. 27. alias L. 12. Epist. 32. *non iteratur, quod ostenditur non rite peractum.* Sed primum legitime illos baptizabant. Tom. 2. p. 1279. D.

Verum, præcipuum dubium, ac momentum quod proponi solet contra veram & communem inter Orthodoxos doctrinam de charactere per Confirmationem impresso, quo fit ut non possit iterari, petitur ex veteri ritu per quem redeuntes Hæretici in Ecclesiam recipiebantur, per impositionem scilicet manus, & unctionem. De vario illo ritu sic loquitur S. Gregorius L. 11. Epist. 67. alias L. 9. Epist. 61. *Ab antiqua, inquit, Patrum traditione didicimus, ut quilibet, qui apud hæresim in Trinitatis nomine baptizantur, cum ad sanctam Ecclesiam redeunt, aut unctione chrismatis, aut impositione manus, aut sola professione fidei ad sinum matris Ecclesiæ revocentur. Unde Arianos per impositionem manus Occidens, per unctionem vero sancti chrismatis ad ingressum sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Oriens reformat. Monophysitas vero, & alios ex sola vera confessione recipit.* Græci vero simul cum unctione chrismatis verba hæc adjungunt: *Signaculum doni spiritus sancti*, in quibus positam esse apud ipsos Sacramenti Confirmationis formam, supra ostendimus. Inde gravis inter Theologos controversia, an nempe ritus ille, per quem conversi ab hæresi recipiebantur, fuerit verum Confirmationis Sacramentum. Ibid. pag. 1167. B.

Sunt qui cum Sirmondo in secundo Antirrhethico c. 5. & Illustrissimo Petro de Marca in notis ad Concilium Claromontanum, affirmare videntur. Tom. 10. Concil. p. 585.

Alii vero distinguunt inter Hæreticos, eos nempe, qui fuerant baptizati in hæresi, & eos, qui baptizati in Ecclesia, per apostasiam in hæresim subinde deflexerant: istos, cum ad Ecclesiam redibant, receptos dicunt per impositionem manus in pœnitentiam; illos vero per Confirmationis Sacramentum, quod tamen idcirco proprie iteratum dici debere negant, quia nempe

pe arbitrantur apud Hæreticos vere & valide non conferri Sacramentum Confirmationis, ob defectum scilicet conditionis ab Ecclesia appositæ, qua non observata, nullum habent ab Hæreticis collatum Sacramentum: conditio vero illa hæc est, ut fidelis sit & orthodoxus Sacramenti minister; eo fere modo, quo Ecclesia nullum declaravit & irritum, Matrimonium sine præsentia Parochi & testium contractum. Ita Maldonatus de Confirmatione q. 2. in fine, Morinus L. 9. de pœnitentia c. 11. Goarius in Euchologio p. 888.

Alii denique volunt, quoslibet Hæreticos (modo antea confirmati fuissent) receptos esse per manus impositionem & unctionem pure cœremonialem, quæ dicebatur in Spiritum sanctum, quia gratiam Spiritus sancti quasi suspensam & sopitam propter hæresim, excitabat per reditum ad Ecclesiam. His præmissis, sit

PRIMA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis characterem imprimit, unde iterari non potest.

Probatur 1. ex cap. 6. Epistolæ ad Hebr. 6. v. 1. ubi sic loquitur Apostolus: *Non rursus jacentes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, & fidei ad Deum, Baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum.* Quo loco per manus impositionem designari ab Apostolo Confirmationem, censent Interpretes Græci, Chrysostomus, Theodoretus, Oecumenius, Theophilactus, quorum verba exscribit Arcudius L. 2. de Confirmatione c. 23. unde Estius ad hunc locum addit, *magno consensu interpretes Græcos, & Latinos locum hunc exponere de Sacramento Confirmationis.* Subjungit autem ibid. Apost. v. 4. *impossibile esse eos, qui semel illuminati sunt, gustaverunt etiam donum cœleste, & participes facti sunt Spiritus sancti, & prolapsi sunt, rursus renovari ad pœnitentiam;* quorum verborum hunc esse sensum iidem referunt Interpretes, nempe: fieri nulla ratione posse, ut homo per Baptismum illuminatus, manuum impositione consignatus, & Spiritus sancti factus particeps, si lapsus fuerit & in peccatorum profundum demersus, iterum Baptismo, & ea, quæ Baptismum antecedit pœnitentia, purgetur ac renovetur, aut denuo manuum impositione accepta, Spiritus sancti fiat particeps. Lege S. Chrysostomum in hunc locum.

Probatur 2. ex Ss. Patribus, tum iis qui Christianos Confirmatione signari tanquam milites, dixere, quales sunt Tertullianus L. de Præscriptionibus, Cornelius S. Pontifex in Epistola ad Fabrium Antiochenum, S. Cyprianus Epist. 73. Innocentius I. Epist. ad Decentium, S. Leo Ser. 4. de Nativitate: porro signum illud deleri non potest, quod in transfugis etiam, ac desertoribus conservatur. Tum iis qui disertius affirmant, non posse Sacramentum Confirmationis iterari. Ita S. Augustinus disputans adversus Donatistas, qui contendebant nullum esse apud Hæreticos Baptismum, quia nullum quoque est Sacramentum Confirmationis, eo quod dixit Scriptura Psalmo 140. *Oleum peccatoris non impinguat caput tuum,* ostendit valere apud Hæreticos & Baptismum & Confirmationem, neque iterari debere, quia nempe Sacramenti virtus efficacia non ex privata ministri conditione petitur, sed ex meritis Christi. Quod si repeti propterea debent Sacramenta quæ ab Hæreticis dantur, quia non est apud illos gratia Spiritus sancti, pariter repeti debent, quæ a raptoribus, adulteris, homicidis ministri conferuntur, quia nec illi quoque possident Spiritum sanctum: & tamen neque Cyprianus ipse, neque Donatistæ rejecerunt tanquam

quam nulla & irrita Sacramenta per malos ministros administrata. Igitur, concludit sanctus Doctor, nec Baptismus, nec Confirmatio ab Hæreticis data iteranda est. Verba S. Doctoris alias in Tractatu de Sacramentis in genere fusius retulimus.

S. Gregorius Magnus L. 14. Epist. 17. sic loquitur: *Hoc vos rite tenere debetis, quod ab antecessoribus nostris traditum accepimus; id est, ut quoties tam de Baptismo aliquorum vel Confirmatione, quam de Ecclesiarum consecratione dubitatio habetur ... utrum baptizati, vel confirmati, siue Ecclesie consecrate sint, ut baptizentur tales, confirmentur, atque Ecclesie canonice dedificentur, ne talis dubitatio ruina Fidelibus fiat: quoniam non monstratur iteratum, quod non certis indiciis ostenditur rite peractum.* Tom. 2. p. 1279. G.

Concilium Toletanum VIII. ann. 653. cap. 7. *Sanctum, inquit, chrisma collatum, & altaris honor avelli nequeunt.* Tom. 6. Conc. pag. 406. B.

Gregorius II. Epist. 13. ad Bonifacium an. 726. *De homine, inquit, qui a Pontifice confirmatus fuit, denuo illi talis reiteratio prohibenda est.* Ibid. pag. 144. A.

Concilium Cabillonense II. an. 813. can. 27. *Dictum est nobis, inquit, quod quidam de plebe bis aut ter ab Episcopis, ignorantibus iisdem Episcopis, confirmentur. Unde nobis visum est, eandem Confirmationem, sicut nec Baptismum, iterari minime debere.* T. 7. Conc. p. 1274. A.

His adde Canonem Concilii Tridentini initio citatum.

Dices: Confirmatio est impositio manuum in Spiritum sanctum, Act. 8. Atqui manus impositio iterari sæpius potest, iudice S. Aug. L. 3. de Baptismo contra Donatistas c. 16. *Manus impositio, inquit, non sicut Baptismus repeti non potest. Quid est enim aliud, nisi oratio super hominem? Oratio autem iterari sæpius & potest, & debet.* Tom. 9. p. 117. B.

Resp. dist. min. Manus impositio cœremonialis, ac reconciliatoria, quæ fit extra Sacramentum Confirmationis, & Ordinis, iterari sæpius potest, concedo: manus impositio confirmatoria, nego. Manus igitur impositio aliquando sacramentalis est, seu pars Sacramenti, quæ orationem tanquam formam saltem partialem adjunctam habet; & hæc, sicut oratio ipsa iterari non potest, aliquando vero est cœremonialis. De ista posteriori loquitur S. Augustinus citato c. 16. & maxime c. 23. L. 5. ejusdem Operis, ubi ait: *Manus impositio, si non adhiberetur ab hæresi venienti, tanquam extra omnem culpam esse judicaretur: propter charitatis autem copulationem, quod est maximum donum Spiritus sancti, sine quo non valent ad salutem quæcumque alia sancta in homine fuerint, manus Hæreticis correctis imponitur.* Manus autem impositio confirmatoria distinguitur ab oratione, velut materia a forma; & re ipsa Act. 8. utraque distinguitur: *Imponebant manus, orabant, ut acciperent Spiritum sanctum.* Oratio igitur simpliciter ut oratio, iterari sæpius potest: at oratio quæ forma est Sacramenti quod non iteratur, nec iterari quoque potest. Ibid. pag. 157. C. D.

SECUNDA CONCLUSIO.

Ritus quo Hæretici conversi recipiebantur in Ecclesiam, non erat verum & proprium Sacramentum Confirmationis, sed mera dumtaxat cœremonia institutionis Ecclesiasticæ.

Probat: Quia duplicis Ordinis Hæretici generatim distingui possunt. 1. ii qui in Ecclesia baptizati ad hæresim postea defecerant. 2. ii qui in hæresi fuerunt baptizati. Atqui nulli ex ipsis cum ad Ecclesiam redierunt, recepti sunt per Sacramentum Confirmationis.

Non Hæretici in Ecclesia baptizati, in qua etiā Confirmationem perceperant.

P. 119.

Patet 1. ex S. Cypriano Ep. 71. ad Quintum, ubi approbat Stephani consuetudinem, baptizatos in Ecclesia Hæreticos, ubi ad eam se recipiunt, admittentis per *impositionem manuum in pœnitentiam*. Quod nos quoque, inquit, *hodie observamus, ut quos constet hic baptizatos esse, & a nobis ad Hæreticos transisse, si postmodum peccato suo cognito & errore digesto, ad veritatem & matricem redeant, satis sit in pœnitentiam manum imponere, ut quia ovis fuerat, hanc ovem ab alienatam & errabundam in ovile suum Pastor recipiat.* Idem repetit in Ep. 74. ad Pompejum in fine.

P. 133.

Tom. 1.

Concil. p.

973. E.

Patet 2. ex Concilio Eliberitano c. 22. ubi sic statuit: *Si quis de catholica Ecclesia ad hæresim transitum fecerit, rursusque (ad Ecclesiam) recurrerit, placuit huic non esse negandam pœnitentiam, eo quod cognoverit peccatum suum. Qui etiam decem annis pœnitentiam agat, cui post decem annos communio præstari debet.* Unius pœnitentiæ mentio fit in isto canone, non iteratæ Confirmationis.

Tom. 9. p.

113. B.

Patet 3. ex S. Aug. L. 3. de Baptismo c. 11. sic loquitur: *Cyprianus cum ceteris statuit, ut si ab hæresibus redirent ad Ecclesiam, quicumque fuerant in ea baptizati, non jam per Baptismum, sed per pœnitentiam reciperentur.*

Neque etiam Hæretici baptizati extra Ecclesiam recepti sunt per Sacramentum Confirmationis, in Ecclesia Romana, Africana, Orientali, & Gallicana.

Apud Cy-

pr. p. 129.

Non in Ecclesia Romana, teste S. Stephano S. Pontifice, qui solenne istud emisit Decretum in famosa de Baptismo Hæreticorum controversia: *Si quis ergo, inquit, a quacunque hæresi venerit ad nos, nihil innovetur nisi quod traditum est, ut manus illi imponatur in pœnitentiam.* De omnibus indiscriminatim loquitur Hæreticis, sive qui in Ecclesia, sive qui extra Ecclesiam fuerant baptizati; atque immerito S. Cyprianus Decretum istud restrinxit ad eos, qui fuerant in Ecclesia baptizati. Stephani Decretum approbarunt subsequentes Pontifices, teste S. Hieronymo Dial. adversus Luciferianos, Julius, Malchius, Sylvester.

T. 4. p. 2 p.

304.

Unde idem S. Hieronymus eodem Dialogo testatur, & multis probat constantem esse Ecclesiæ usum, Hæreticos ad Ecclesiam redeuntes recipere per pœnitentiam; & hoc ipsum ostendere conatur ex Apocalypsi. Numquid, inquit, (Angelus) dixit: *Rebaptizentur, qui in fide Nicolaitarum sunt baptizati, vel imponantur eis manus, qui eo tempore apud Pergamēnos crediderunt? Quin potius, Age, inquit, pœnitentiam.*

Tom. 2.

Concil. p.

1269.

Adde Innocentium I. qui in Epistola 18. dicit: *Arianos baptizatos in hæresi suscipi in Ecclesia per manus impositionem sub imagine pœnitentiæ: quibus verbis opponit eorum pœnitentiam, gravi & luctuosæ pœnitentiæ apostatarum.*

Tom. 9. p.

117. B.

Ibid. pag.

157. C. D.

Non aliter recepti sunt in Ecclesia Africana, teste S. Augustino, qui L. 3. de Baptismo loquens de illa manus impositione, qua recipiebantur Hæretici, quam S. Cyprianus sine Baptismo prodesse negabat, satis significat illam reconciliatoriam dumtaxat fuisse, non confirmatoriam: *Manus autem impositio, inquit, non sicut Baptismus, repeti non potest. Quid enim est aliud, nisi oratio super hominem? Et L. 5. c. 23. Manus autem impositio, si non adhiberetur ab hæresi venienti, tanquam extra omnem culpam esse judicaretur: propter charitatis autem copulationem, quod est maximum donum Spiritus sancti, sine quo non valent ad salutem quæcumque alia sancta in homine fuerint, manus Hæreticis correctis imponitur.*

Idem S. Doctor disputans contra Donatistas, ostendit a paritate Con-

firma-

firmationis quæ apud Hæreticos valida est, ratum quoque esse apud eos Baptismum; atque præcipuum eorum evertit fundamentum, nempe idcirco nullum esse apud eos Sacramentum Confirmationis & Baptismatis, quia nullus esse potest eorum Sacramentorum apud Hæreticos effectus: hoc, inquam, palmare fundamentum evertit exemplo malorum, & iniquorum ministrorum; qui certe non habent Spiritum Sanctum, quem tamen per Sacramenta, quæ cæteris administrant, eos tradere fateri coguntur Donatistæ, qui non rebaptizant baptizatos ab adulteris, homicidis, & raptoribus ministris. Ipsum vero Confirmationis Sacramentum valere apud Hæreticos, multis in locis demonstrat: duo tantum seligo testimonia, unum ex l. 2. contra Litteras Petiliani c. 104. ubi Petiliano abutenti his Psalmi 132. verbis: *Sicut unguentum in capite*, ut ostenderet nullum esse Confirmationis Sacramentum apud Hæreticos, sic loquitur S. Doctor: *In hoc unguento Sacramentum chrismatis vultis interpretari, quod quidem in genere visibilium signaculorum sacrosanctum est, sicut ipse Baptismus: sed potest esse & in hominibus pessimis, in operibus carnis vitam consumentibus, & Regnum Cælorum non possessuris; & ideo nec ad barbam Aaron, nec ad oram vestimenti ejus, nec ad ullam contextionem vestis sacerdotalis pertinentibus.* Et postea: *Discerne ergo visibile Sacramentum quod esse, & in bonis, & in malis potest, illis ad præmium, illis ad judicium, ab invisibili unctione charitatis, quæ propria bonorum est.* Alterum testimonium petitur ex Sermone 267. alias 5. ubi respondens Donatistis abutentibus verbis Psalmi 140. v. 5. *Oleum autem peccatoris non impinguat caput tuum*, sic loquitur: *Ergo oleum tuum est? Si tuum est, nolo. Si tuum est, malum est. Si autem Dei est, & per te malum, bonum est. Cænum non inquinat Solis radium, & tu inquinat Dei oleum?*

Ibid.
p. 293. B.

Ibid. F.

Tom. 5.
p. 108. E.

Ejusdem Ecclesiæ testis est Optatus Milevitanus in Africa Episcopus. Libro enim 7. increpans Parmenianum, quod dixisset Catholicos esse muscas morituras, quæ sacrum oleum corrumpere. Numquid, inquit, nos exterminamus oleum vestrum, ut merito nos muscas morituras appelletis? Quod vestrum est, apud vos est, & si a vobis ad nos aliquis transitum fecerit, sic a nobis servatur, quomodo a vobis dimittitur. Quomodo dicitis, quia nos sumus muscæ morituræ suavitatem olei corrumpentes, cum post vos nihil tale facimus? Et postea: *Si nos exterminaremus a vobis confectum oleum, merito nos muscas morituras appellare possetis: sed dum quod a vobis unctum est, tale servamus, quale suscipimus, muscæ morituræ esse non possumus.* Quibus certe verbis significat Optatus, in Ecclesia Africana ratum fuisse Sacramentum Confirmationis ab Hæreticis collatum.

P. 106. n. 4.

P. 107.

Eundem fuisse usum in Ecclesia Orientali probatur ex Concilio generali l. Nicæno can. 8. quo jubet Novatianos redeuntes ad Ecclesiam recipi per manus impositionem, haud dubie confirmatoriam, quia, teste Theodoro l. 3. hæreticarum fabularum, *Novatiani iis, qui ab ipsis tinguntur, sacrum chrisma non præbent.* Quocirca, inquit, etiam qui ex hac hæresi corpori Ecclesiæ junguntur; laudatissimi Patres inungi præceperunt. Porro si commune istud fuisset omnibus Hæreticis, ut nullum haberent Confirmationis Sacramentum, quod proinde ipsis ad Ecclesiam redeuntibus necesse fuisset administrari, quare de solis Novatianis id statuisset Conc. Nicænum? Igitur id singulare fuit Novatianis, ut reciperentur per Sacramentum Confirmationis, quia illud apud suos non perceperant.

T. 2. Conc.
p. 31. E.

Tom. 4.
p. 336. A.

Denique in Ecclesia Gallicana sexto ineunte sæculo, eundem usum obtinuisse

Bibl. PP.
Tom. 9.
p. 574. H.

nuisse testatur Alcimus Avitus Episcopus Viennensis. A Stephano Lugdunensi interrogatus quo ritu quidam Donatista in Ecclesiam admitti deberet, sic respondet Epist. 24. *Manus impositionem persone, de qua scribitis, adhibete. : quam constat, si revera in supradicti schismatis professione versata est, cum ministerio Baptismatis etiam chrismate consignatam.*

Ex quo testimonio Aviti tria colliges. Primum, Donatistas suis administrasse cum Baptismo Sacramentum Confirmationis. Secundum, manuum impositionem, quam vult illi Donatistæ concedendam, non esse verum Confirmationis Sacramentum, utpote cui opponit chrismationem jam simul cum Baptismo perceptam: fuit igitur manus impositio in pœnitentiam. Tertium denique, idcirco Sacramentum Confirmationis huic Donatistæ redeunti ad Ecclesiam dandum non esse, quia eo jam donatus fuerat apud suos, quod semel rite concessum, iterari non potest.

Probatur denique Conclusio rationibus Theologicis.

Prima est, quia nulla proferri potest satis firma ratio, cur Ecclesia ratum habuerit Baptismum datum ab Hæreticis, & rejecerit Sacramentum Confirmationis: par enim est ex utraque parte ratio, & quibus omnino momenti usus est S. August. adversus S. Cyprianum, & Donatistas, ut evinceret ratum esse ac validum apud Hæreticos Baptismum, iisdem probatur valere quoque apud ipsos Sacramentum Confirmationis. Consule illas S. Doctoris rationes alias a nobis expositas.

Secunda est: Si Ecclesia catholica tempore Stephani aut S. Aug. in ea fuisset sententia Confirmationem datam ab Hæreticis nullam esse, adeoque iterandam, invictum habuissent argumentum, tum Cyprianus adversus Stephanum, tum Donatistæ adversus Augustinum, ostendendo nempe eandem esse rationem Baptismi, & Confirmationis, neque satis intelligitur quid huic argumento reponere potuissent aut Stephanus aut Augustinus. Atqui tamen non legimus eo unquam argumento usos fuisse, aut Cyprianum, contra Stephanum, aut Donatistas contra S. Augustinum.

Tom. 8.

p. 89. C.

Tertia ratio est, quia manus impositio confirmatoria est in Spiritum S. tanquam causa per se; Sacramenta enim novæ Legis ex se, & opere operato, ut dicitur, producunt gratiam; atqui manus impositio reconciliatoria, per quam recipiebantur Hæretici conversi, per se non conferebat Spiritum S., quia illa manus impositio eodem modo operatur in his, qui ab hæresi ad Ecclesiam convertuntur, quo depositio fictionis in iis, qui ficto animo ad Baptismum accesserunt, & postmodum per sinceram pœnitentiam convertuntur: atqui in istis fictionis depositio non est causa per se gratiæ baptismalis, quam recipiunt, sed tantum causa per accidens, quæ obicem removeret. Ita docet S. Aug. l. 1. de Baptismo c. 12. ubi comparando baptizatum in hæresi cum eo, qui ficto animo Baptismum in Ecclesia recipit, ita loquitur: *Sicut enim in illo qui fictus accesserat, fit, ut non denuo baptizetur, sed ipsa pia correctione, & veraci confessione purgetur, quod non posset sine Baptismo, ut quod ante datum est, tunc valere incipiat ad salutem, cum illa fictio veraci confessione recesserit: sic etiam iste, qui Baptisma Christi, quod non amiserunt qui se separaverunt, inimicus charitatis & pacis Christi in aliqua hæresi aut schismate accepit, quo sacrilego scelere peccata ejus non dimittebantur; cum se corripuit & ad Ecclesie societatem unitatemque venerit, non iterum baptizandus est; quia ipsa ei reconciliatione ac pace præstatur, ut ad remissionem peccatorum ejus in unitate jam prodesse incipiat Sacramentum, quod acceptum in schismate prodesse non poterat.* Quam S. Doct. sententiam

tiam sic expressit S. Th. 3. p. q. 69. art. 10 ad 2. *Fictio*, inquit, non removetur per Baptismum, sed per pœnitentiam subsequentem; qua remota Baptismus aufert culpam, & reatum omnium peccatorum præcedentium Baptismum. Et sic ad Baptismi effectum consequendum concurrit Baptismus, & pœnitentia, sed Baptismus sicut causa per se agens, pœnitentia vero sicut causa per accidens, idest removens prohibens.

Solvuntur Objectiones.

Objic. 1. S. Cyprianus, & Firmilianus cum suis in celebri causa rebaptizationis, tanquam rem certam supponunt, Hæreticos recipiendos esse per Baptismum, & Confirmationem, atque Stephanum revera illos recepisse per impositionem manus confirmatoriam, ad accipiendum scilicet Spiritum Sanctum: quin ex hac ipsa Stephani praxi, tanquam ex re concessa, validum, & ad hominem, ut dicitur, contorquent adversus illum argumentum, nempe: Si nulla est apud Hæreticos manus impositio confirmatoria, & idcirco Stephanus redeunt ab hæresi per eam recipit, nullus quoque est apud Hæreticos Baptismus; par enim est utriusque Sacramenti ratio. Duo hæc manifesta sunt ex S. Cypriano.

Primum, debere Hæreticos per Baptismum, & Confirmationem recipi cum ad Ecclesiam redeunt, probat in Epist. ad Stephanum n. 72. ubi ait, *Hæreticos & Schismaticos profanæ aquæ labe maculatos, quando ad Ecclesiam venerint baptizari oportere, eo quod parum sit eis manum imponere ad recipiendum Spiritum S. nisi & recipiant Ecclesiæ Baptismum. Tunc enim demum, inquit plane sanctificari, & esse filii Dei possunt; si Sacramento utroque nascentur.* Similia habet in Epistola ad Jubajanum: iisdem plane verbis utitur in Synodo Africana Nemefianus a Thubunis. Igitur in mente S. Cypriani, & illorum, quorum ibi sententiam refert, manus impositio qua Hæretici ad Ecclesiam redeunt recipiebantur, erat confirmatoria in Spiritum S. præter illam autem volebat Cyprianus, necessarium esse Baptismum, ut utroque Sacramento, inquit illi renascerentur. Per utrumque autem Sacramentum nihil aliud proculdubio intelligere potuit, quam Baptismum, & Confirmationem.

Secundum, nempe Cyprianum & Firmilianum ex illa Stephani praxi recipientis Hæreticos per manus impositionem confirmatoriam, tanquam ex re concessa, adversus ipsum disputasse, ut ostenderent, eos quoque recipi debere per Baptismum, patet 1. ex Epist. S. Cypriani ad Pompejum n. 74. ubi sic arguit adversus Stephanum: *Si idcirco apud Hæreticos Ecclesia non est, quia una est, & dividi non potest: si ideo illic Spiritus non est, quia unus est, & esse apud profanos, & extraneos non potest; utique & Baptisma, quod in eadem unitate consistit, esse apud Hæreticos non potest, quia separari neque ab Ecclesia, neque a Spiritu Sancto potest. Aut si effectum Baptismi majestati nominis tribuunt, ut qui in nomine J. C. ubicumque, & quandocumque baptizantur, innovati & sanctificati judicentur, cur non ejusdem Christi nomine illic, & manus baptizatis imponitur ad accipiendum Spiritum Sanctum? cur eadem ejusdem majestas nominis non prævalet in manus impositione, quam valuisse contendunt in Baptismatis sanctificatione? Nam si potest quis extra Ecclesiam natus templum Dei fieri, cur non possit super templum, & Spiritus Sanctus infundi?* En argumentum ad hominem quod S. Cyprianus adversus Stephanum contorquebat, ductum ex ipsius praxi, qua baptizatos in hæresi recipiebat per manus impositionem in Spiritum S. hoc est, per Confirmationem. Igitur non tantum in sua, sed in Stephani etiam sententia, ex qua argumentatur, supponit S. Cyprianus olim Hæreticos receptos fuisse per Sacramentum Confirmationis.

26. p 146. Eodem fere modo arguit Firmilianus Epist. 75. inter Cyprianicas : *Quoniam, inquit, Stephanus, & qui illi consentiunt, contendunt dimissionem peccatorum, & secundam nativitatem in Hæreticorum Baptisma posse procedere, apud quos etiam ipsi confitentur Spiritum Sanctum non esse, considerent, & intelligant, spiritalem nativitatem sine Spiritu esse non posse.*

Resp. Concedimus quidem existimasse S. Cyprianum Hæreticos redeuntes recipi debere, & per Baptismum, & per impositionem manus confirmatoriam; in eo quippe versabatur errore, nullum ac plane irritum esse Sacramentum in hæresi datum, & acceptum: sed negamus hanc fuisse sententiam, aut Stephani, aut aliorum, contra quos disputat S. Cyprianus; neque hanc ipsis affingi a S. Martyre colligi potest ex verbis ipsius.

In citatis ad Stephanum, & Jubajanum Epistolis, nondum Cyprianus impugnat sententiam Stephani, quam nondum noverat, sed improbat consuetudinem quorundam Africanorum, qui baptizatos ab Hæreticis recipiebant per solam manus impositionem, ac contendit non sufficere hanc manus impositionem; sed opus esse conferri Baptismum simul, & manus impositionem, quam quidem ipse confirmatoriam esse debere judicabat, licet illi Africani, contra quos agit, nonnisi reconciliatoriam adhiberent.

In Epistola vero ad Pompejum disputat contra Stephanum, & quidem argumento ad hominem ducto ex praxi ipsius circa Hæreticos ad Ecclesiam redeuntes recipiendos. Istos Stephanus, non per Baptismum, ut contendebat Cyprianus, sed per *impositionem manuum in pœnitentiam* ad accipiendum Spiritum Sanctum, admittebat; quo uno facto fatebatur S. Pontifex, illos Hæreticos Spiritum Sanctum non accepisse cum in hæresi baptizati fuerunt: unde inferebat Cyprianus, nullum fuisse hunc eorum Baptismum, utpote qui caruit Spiritu Sancto, & consequenter iterandum esse. Istud quippe erat erroris Cypriani fundamentum, nullum esse quoad substantiam Sacramentum, quod suo privatur effectu; fatebatur autem Stephanus, Baptismum in hæresi datum suo effectu privari, hoc est non dare Spiritum Sanctum, & eam ob causam redeuntes ab hæresi per manus impositionem admittebat, ut eum reciperent; inde directe concludebat in sua erronea opinione S. Cyprianus, nullum quoque fuisse, adeoque de novo conferendum ipsis Baptismum: qua in disputatione, ut clarum est, quæstio non erat, an impositio manuum Stephani verum esset, vel non, Confirmationis Sacramentum; sed unum hoc scopo Cypriani sufficebat, Stephanum agnoscere Hæreticos illos in hæresi baptizatos Spiritum Sanctum non percepisse: ergo inferebat Cyprianus, rebaptizandi sunt. Erat istud totius controversiæ caput præcipuum.

Ad locum igitur ex Epistola ad Stephanum ubi ait: *Hæreticos utroque Sacramento debere renasci.*

Resp. S. Doctorem loqui vel in propria sua sententia, quam fatemur talem fuisse, ut voluerit Hæreticis conferri debere Baptismum, & Confirmationem; vel in sententia Africanorum, quos impugnat, & per *utrumque Sacramentum* non intelligit Confirmationem, & Baptismum, sed utramque Baptismi partem, nempe & Sacramentum exterius, & gratiam interiorem, sine qua nullum est, in mente S. Cypriani, Sacramentum: vel nomen Sacramenti in latiori significatione usurpavit, si illud manus impositioni reconciliatoriæ, qua Stephanus recipiebat Hæreticos, adaptavit.

Ad testimonium vero ex Epist. ad Pompejum, ubi arguit ex praxi Stephani, & videtur supponere in mente ipsius nullam esse apud Hæreticos Confir-

mationem. Dico 1. si hoc supposuit S. Doctor, deceptus fuit & æstu disputationis longius abreptus. Dico 2. si hoc supposuit, id factum esse ex falsa, qua laborabat opinione, nullum esse Sacramentum, ubi nullus est ipsius effectus; ex quo inferebat, in mente quoque Stephani nullam esse Confirmationem apud Hæreticos, apud quos Spiritum Sanctum non dari ipse fatebatur. Dico 3. & quidem ad mentem S. Cypriani aptius, eum tantum supposuisse, quod verum erat & concedebat Stephanus, nempe Hæreticos Spiritum Sanctum non accepisse; unde concludebat Cyprianus, falso nixus principio, eos non tantum per manus impositionem in Spiritum Sanctum recipiendos esse, sed etiam per Baptismum. Fundamentum vero erroris S. Cypriani fuisse, quod non satis distingueret inter Sacramentum & ejus effectum, atque nullum esse Sacramentum contenderet, cum nullus est ipsius effectus, ostendit S. Aug. L. 3. de Baptismo c. 10. & L. 7. c. 1. ubi sic loquitur: *Nec ob aliud illis temporibus visum est quibusdam etiam egregiis viris Antistibus Christi, inter quos præcipue beatus Cyprianus eminebat, non esse posse apud Hæreticos vel Schismaticos Baptismum Christi, nisi quia non distinguebatur Sacramentum ab effectu, vel usu Sacramenti. Et quia ejus effectus atque usus in liberatione a peccatis, & cordis rectitudine apud Hæreticos non inveniebatur, ipsum quoque Sacramentum non illic esse putabatur.*

Tom. 9. p.
161. A. B.

Inst. 1. Sacramentum, & effectus illius nec sunt, nec in usu communi ac recepto Ecclesiæ, duodici possunt Sacramenta, sed unum: atqui tamen S. Cyprianus, citata ad Stephanum Epistola, ait necesse esse ut Hæretici redeuntes *utroque Sacramento renascuntur*: ergo per utrumque Sacramentum non intelligit Baptismum, & Spiritum S. sed Baptismum, & manus impositionem confirmatoriam.

Confirmatur: Quia utrumque intelligit Sacramentum, de quo disputabat cum Stephano: at disputabat de Baptismo, & Confirmatione: ergo per utrumque Sacramentum intelligit Baptismum, & Confirmationem.

Resp. re ipsa in usu communi & recepto Ecclesiæ, Sacramentum, & effectum ipsius non duo esse, nec dici posse Sacramenta; sed mirum videri non debet S. Cyprianum ab usu communi, & recepto more loquendi Ecclesiæ recessisse, qui ab ejus fide ac doctrina recesserat circa veritatem Baptismi ab Hæreticis dati: Sacramentum, & ejus effectum duo quasi Sacramenta esse voluit, quia nullum esse Sacramentum sine effectu contendebat. Quod autem per utrumque Sacramentum intellexerit aquam Baptismi, & Spiritum sanctum, manifeste patet ex Ep. 73. ubi sic loquitur: *Ideo, inquit, baptizari eos oportet qui de hæresi ad Ecclesiam veniunt, ut qui legitimo & vero atque unico S. Ecclesiæ Baptismo ad Regnum Dei regeneratione divina præparantur, Sacramento utroque nascentur, quia scriptum est: nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto non potest introire in Regnum Cælorum.* Eandem rationem eidem Scripturæ testimonio subnixam adducit in Synodo Carthaginensi Nemefianus a Thubunis.

Pag. 127.

Quod si contendas, per utrumque Sacramentum intellexisse S. Cyprianum Baptismum, & manus impositionem per quam Stephanus Hæreticos redeuntes ad Ecclesiam recipiebat, dicemus Cyprianum latiori sensu nomen Sacramenti usurpasse, quando manus impositioni reconciliatoriae illud adaptavit.

Ad confirmationem neg. min. Disputabat enim præsertim S. Cyprianus de Baptismo ejusque effectu, & contendebat nullum esse apud Hæreticos Baptismum, quia nullus est ipsius effectus; in quo certe errabat ille. Fatebatur, quidem Stephanus, apud Hæreticos non esse Spiritum Sanctum, unde redeuntibus ad Ecclesiam manus imponebat, ut illum acciperent: sed inde inferre, sicut inferrebat Cyprianus, nullum esse revera quoad substantiam apud Hæreticos

Ba-

Baptismi Sacramentum, errorerat. Igitur per utrumque Sacramentum, de quo disputat S. Martyr, intelligit Baptismum, & Spiritum sanctum, qui a Sacramento inseparabilis esse debet, ut illud ratum, ac validum habeatur.

P. 124.

Inst. 2. Manus impositio, per quam Stephanus redeuntes ad Ecclesiam Hæreticos recipiebat, ea ipsa erat cujus mentio fit c. 8. Actuum Apostolorum, ubi Petrus & Joannes leguntur manus imposuisse Samaritanis a Philippo baptizatis: sed hæc erat verum Sacramentum Confirmationis edictis: ergo &c. Major constat ex Epist. 73. S. Cypriani ubi sic loquitur: *Quod autem dicunt quidam de iis, qui in Samaria baptizati fuerant, advententibus Apostolis Petro & Joanne, tantum super eos manum impositam esse, ut acciperent Spiritum sanctum, rebaptizatos tamen non esse: locum illum, frater charissime, ad præsentem causam videmus non pertinere &c.*

Resp. nego maj. Neque enim Stephanus istud exemplum ex Actibus Apostolorum ductum proferebat; sed alii quidam ignoti, qui sane male omnino arguebant, ut observat S. Augustinus Lib. 3. contra Donatistas c. 1. exemplum istud proferendo, quod ad rem appositum non erat.

Instabis 3. Manus impositio in Spiritum sanctum est verum Confirmationis Sacramentum: atqui illa manus impositio, qua Stephanus Hæreticos recipiebat, erat in Spiritum sanctum: ergo &c.

Resp. dist. maj. Manus impositio quæ per se tanquam vera causa producit Spiritum sanctum, est Sacramentum Confirmationis, concedo: quæ tantum illum producit ratione alterius, nempe pœnitentiæ adjunctæ, per quam scilicet Hæreticus charitatem habere incipit, ac remoto obice gratiam Baptismi consequitur, nego. Porro talis est manus illa impositio reconciliatoria. Solutio patet ex tertia ratione Theologica inter probationes Conclusionis adducta.

Objicies 2. Ecclesia Occidentalis Hæreticos recepit per eam manus impositionem, quæ fit ab Episcopo, & per quam datur septiformis Spiritus: sed illa est verum Confirmationis Sacramentum.

Major probatur nonnullis testimoniis.

Tom. 2. Conc. p. 1018. A. B.

I. Siricii S. Pontificis in Epistola ad Himerium Tarraconensem Episcopum c. 1. ubi vetat Arianos baptizari, quos, inquit, nos cum Novatianis aliisque Hæreticis, sicut est in Synodo constitutum, (nempe Arelatensi i. can. 8.) per invocationem solam septiformis Spiritus, Episcopalis manus impositione, Catholicorum conventui sociamus; quod etiam totus Oriens Occidensque custodit. Porro Novatiani qui verum non conferebant apud se Confirmationis Sacramentum, per illud cum ad Ecclesiam redibant, recipiebantur. Ergo, cum, teste Siricio, cœteri Hæretici eodem modo, quo Novatiani, reciperentur, dicendum est, eos per Sacramentum Confirmationis receptos fuisse.

Tom. 1. p. 717.

II. S. Leonis Epist. 135. alias 37. c. 2. ubi sic loquitur: *Quod ibi defuit, confertur, ut per Episcopalem manus impositionem virtutem Spiritus sancti consequantur.* Et Epist. ad Nicætam, quæ numero est 129. alias 79. c. 7. *Qui baptismum, inquit, ab Hæreticis acceperunt, cum baptizati antea non fuissent, sola invocatione Spiritus sancti per impositionem manuum confirmandi sunt, quia formam tantum Baptismi sine sanctificationis virtute sumpserunt.*

Ibid. p. 688.

Tom. 3. Conc. p. 1447. B. Tom. 4. Conc. p. 1013. B.

III. Idem videtur posse colligi ex Synodo Arausicana I. can. 1. ubi potestatem facit Præbyteris, Hæreticos in periculo mortis, si desint Episcopi, sacro chrismate consignandi. Quem canonem supra nos de Sacramento Confirmationis interpretati sumus, agendo de ministro Confirmationis extraordinario, sicut & canonem Concilii Epaonensis. Concilium quoque II. Arelatense c. 17. jubet Bonosiacos cum chrismate & manus impositione in Ecclesia recipi.

Resp.

Resp. nego min. Sacramentum enim Confirmationis est causa per se gratiæ, eamque ex opere operato producit: illa autem manus impositio reconciliatoria, causa est dumtaxat removens obicem, aut potius est signum, quod supponit jam per pœnitentiam, & sinceram conversionem cordis obicem remotum esse. Inde est, quod S. Greg. L. 11. Epist. 67. alias L. 9. Epist. 61. inhærens doctrinæ S. Aug. tribuit gratiam, quam in hæresi baptizati, & ab ea conversi recipiunt dum redeunt ad Ecclesiam, ipsi Baptismo, qui tunc, inquit, in illis vires emundationis accipit, cum vel illi per impositionem manus Spiritum Sanctum acceperint, vel isti per professionem veræ fidei sanctæ, & universalis Ecclesiæ visceribus fuerint uniti.

Tom. 2.
p. 1167.
B. C.

Ad primam probationem ex Siricio, manus illa impositio, qua Hæreticos reciendos esse jubet, est tantum cœremonialis, & reconciliatoria, non vero Sacramentum Confirmationis. 1. quia agit de Arianis, apud quos data Confirmatio nusquam irrita, & invalida judicata fuit. 2. quia non distinguit inter Hæreticos in Ecclesia, vel extra Ecclesiam baptizatos: at certum est ex dictis, Hæreticos baptizatos in Ecclesia, receptos dumtaxat fuisse per impositionem manus in pœnitentiam. 3. quia loquitur de illo ritu, quem totus Oriens, & Occidens custodiebat: atqui ritus ille communis non erat ratione impositionis manus, siquidem in Oriente, alii per unctionem, alii per solam fidei professionem admittebantur; in eo igitur consentit Occidens cum Oriente, quod baptizati in hæresi rursus non baptizentur, si in legitima forma tincti antea fuissent: atque in eo dumtaxat capite cœteros Hæreticos Novatianis comparat, quod non sint rebaptizandi. Alia porro ratio est de Confirmatione, quam apud se Novatianos non habuisse vulgo circumfertur, quamquam res non sit satis explorata, & certa.

Ad secundam ex S. Leone, eadem est responsio. Nec obstat quod S. Pontifex utatur verbo *confirmandi*; per illud quippe noluit designare hujus nominis verum Sacramentum, sed ritum dumtaxat, quo Hæretici Ecclesiæ reconciliantur, & in fide Catholica confirmantur. Et certe dicuntur Fideles ab Ordine Romano, Alcuino, Rabano, & aliis confirmari per Eucharistiam, neque tamen inde confundi debet Eucharistia cum Sacram. Confirmationis.

Ad tertiam ex Conciliis Arausicano, & Epaonensi, dico vel canones illos interpretandos esse cum multis, de mera cœremonia seu manus impositione & unctione reconciliatoria; vel si de Sacramento Confirmationis, ut antea insinuavimus, dicendum est Hæreticos illos, de quibus agit, antea confirmatos non fuisse, quos idcirco citati canones jubent in mortis periculo, & absentia Episcopi, a simplici Sacerdote confirmari. Concilium Arelatense agit de manus impositione, & unctione reconciliatoria.

Objic. 3. Ecclesia Orientalis Hæreticos redeunt ad Ecclesiam admittit per unctionem chrismatis, & ista verba: *Signaculum doni Spiritus Sancti*, in quibus materia, & forma Sacramenti Confirmationis consistit: ergo admittit eos per verum Confirmationis Sacramentum.

Antecedens probatur ex can. 7. I. Concilii generalis Constantinopolitani, in quo sic legimus: *Eos, qui recte fidei adjiciuntur. recipimus secundum subjectam hinc consequentiam, & consuetudinem. Arianos quidem & Macedonios, & Sabbatianos, & Novatianos. & Thefferadecatitas, & Appollinarios recipimus, dantes quidem libellos, & omnem hæresim anathematizantes. signatos, sive unctos primum sancto chrismate, & frontem, & oculos, & nares, & os, & aures; & eos signantes dicimus, Signaculum doni Spiritus Sancti.*

T. 2. Conc.
p. 952. A.

Eundem ritum in recipiendis Hæreticis præscribit Synodus Trullana can. 95.

can. 95. & Methodius in Euchologio circa an. Christi 841. in quo etiam multæ referuntur Orationes, quibus invitatur Spiritus sanctus, ut velit gratiam suam illis ab hæresi conversis infundere; ex quibus sic arguitur: Ubi est eadem materia, eadem forma & idem effectus Sacramenti Confirmationis, haud dubie est idem Sacramentum: atqui in ritu quo Græca Ecclesia redeuntēs Hæreticos recipit est eadem materia, eadem forma, & idem effectus Sacramenti Confirmationis: ergo ritus ille continet verum Sacramentum Confirmationis.

Arcudius L. 2. de Confirmatione c. 18. respondet canonem Constantinopolitanum agere dumtaxat de illis Hæreticis, qui apud suos Sacramentum Confirmationis non perceperant, quales erant Novatiani, Theodoro teste: quos proinde redeuntēs per illud Sacramentum recipi jubet; Canonem autem Methodii nullius esse auctoritatis pronunciat, utpote qui editus sit versus an. 1240. a Methodio quodam schismatico. Vide Goarium in Euchol. p. 876. ubi integrum refert Methodii Decretum.

Verum probabilis quidem esse posset Arcudii responsio, si in laudato Canone mentio dumtaxat fieret Novatianorum; sed cum alii multi nominentur Hæretici, quos nullus veterum Scriptorum dicit rejecisse Sacramentum Confirmationis, certe ad aliam responsionem confugiendum est.

Resp. itaque, ritum hunc apud Græcos solemnem verum non esse Sacramentum Confirmationis, sed cœremoniam dumtaxat; quamquam enim eadem materia & forma videatur esse, quæ in Sacramento Confirmationis, non tamen est idem effectus, nec idem modus, quo datur Spiritus sanctus in Confirmatione & in illa reconciliatoria cœremonia. 1. non est idem effectus: namque in Confirmatione datur Spiritus sanctus ad robur, ut intrepide fides Christiana adversus omnes ejus impugnatores defendatur; in illo vero ritu datur Spiritus sanctus ad remissionem peccati hæreseos, ad pacem cum Ecclesia conciliandam, ad fidem firmitus conservandam: in hunc finem minister unctionem adhibet, & verba citata pronuntiat. 2. non est idem modus operandi in illo ritu, qui in Confirmatione: namque Confirmatio per se & ex opere operato gratiam confert; ritus autem ille, seu cœremonia, ex opere operantis, ratione scilicet pœnitentiæ & sinceræ cordis conversionis.

Ex sola autem vel materia, vel forma Sacramenti, quam Græci nonnunquam adhibent variis in casibus, colligi non debet eos verum usurpare, ac celebrare Sacramentum. V. g. materiam & formam unctionis extremæ usurpant in ungendis sanis; nec tamen pro vero Sacramento, sed pro mera cœremonia hunc ritum habent. Ita testatur Goarius contra Arcudium, qui severa nimis, ac præcipiti censura ritus illos quasi totidem sacrilegia proscribit: quamquam negandum non sit, his ritibus abusus aliquando fuisse nonnullos Græcos; quin & inter Latinos nonnulli oleo extremæ unctionis sanos etiam unxisse leguntur. Ita colligitur ex Sacramentario S. Gregorii juxta Codicem Remensem, quem laudat Menardus notarum pag. 67. in quo hæc verba legimus: *Benedicit oleum pro infirmis, & pro populo.*

Hinc facile solvitur argumentum sic. Distinguenda major propositio: Ibi est idem Sacramentum, ubi est idem effectus, eodem modo productus, concedo: si non sit nec idem effectus, nec idem operandi modus, nego. Porro in ritu, quo Hæretici recipiebantur, erat quidem eadem materia & forma, sed non erat nec idem effectus, nec idem operandi modus.

Objic. 4. Ss. Patres & Ss. Pontifices discrimen hoc statuunt inter Hæreticos in Ecclesia, & extra Ecclesiam baptizatos: quod priores recipiunt per

per manus impositionem in pœnitentiam ; alios vero simpliciter per manus impositionem in Spiritum sanctum : sed ista manus impositio in Spiritum sanctum , quatenus opponitur impositioni manuum in pœnitentiam , alia esse non potest quam confirmatoria .

Major certa est ex S. Cypriano Ep. 71. ex S. Aug. L. 2. contra Cresconium c. 16. ex Innoc. I. Epistolæ 2 v. c. 4. & 5. ubi sic loquitur : *Nostræ vero lex est Ecclesiæ , venientibus ab Hæreticis , qui tamen illic baptizati sunt , per manus impositionem laicam tantum tribuere communionem , nec ex his aliquem in Clericatus honorem vel exiguum subrogare . At vero hi qui a Catholica fide ad hæresim transferunt , quos non aliter oportet nisi per pœnitentiam suscipi , apud vos non solum pœnitentiam non agunt , verum etiam honore cumulantur . Et postea : Si quis , inquit , de Catholica ad hæresim transiens , aut fidelis ab apostasia revertens & resipiscens redire voluerit , numquid eadem ratione poterit ad Clerum admitti , cujus commissum nonnisi longa pœnitentia potest aboleri ?*

T. 2. Conc.
p. 1274. B.

16 p. 1275.
B. C.

Denique idem patet ex Vigilio Epistola 2. ad Euthereum . De his qui semel in Ecclesia baptizati ad Arianos confugientes denuo baptizati erant , sic decernit : *Quorum tamen reconciliatio non per illam manus impositionem , quæ per invocationem sancti Spiritus fit , operatur , sed per illam qua pœnitentiæ fructus acquiritur , & sanctæ communionis restitutio perficitur .*

T. 5. Conc.
p. 312. E.

Resp. nego min. manus enim illa impositio in Spiritum sanctum , per quam recipiebantur Hæretici extra Ecclesiam baptizati , & quæ opponitur manuum impositioni in pœnitentiam , per quam admittebantur alii Hæretici in Ecclesia baptizati , non erat vere confirmatoria , sed erat manus impositio in pœnitentiam leviolem , & mitiorem , seu potius in imagine & umbra pœnitentiæ ; altera vero manus impositio erat in pœnitentiam graviolem . Ratio est , quia longe majori & graviore peccato se implicant , qui ab Ecclesia , in qua baptizati sunt , ad hæresim deficiunt , quam qui in hæresi nati & educati , in ea baptizantur : unde gravior illis , quam istis inungi debet Pœnitentia , quia , ut loquitur S. Aug. L. 2. contra Cresconium c. 16. *faciliore venia quod nondum habuerunt , accipiunt , quam si habuissent , & tamen deseruissent . Et hoc discernitur apud nos , ut aliter recipiantur qui Catholicam reliquerunt , aliter qui ad illam primitus veniunt . Illos enim amplius gravat desertionis crimen . Porro facilior illa venia qua baptizati extra Ecclesiam recipiebantur , non posita erat in eo quod per Confirmationem reciperentur , sed quod longe mitior foret eorum pœnitentia , atque illius imago melius diceretur . Ut enim ratiocinatur idem S. Aug. L. 5. de Baptismo c. 23. *Manus impositio si non adhiberetur ab hæresi venienti , tanquam extra omnem culpam esse judicaretur : propter charitatis autem copulationem , quod est maximum donum Spiritus sancti manus hæreticis correctis imponitur .**

T. 9. pag.
419. A. B.

16 p. 157.
C. D.

Eadem est responsio ad Innocentium I. Opponit enim ibi manus impositionem in Spiritum sanctum , tanquam leviolem pœnitentiam , alteri longe graviore , per quam scilicet apostatæ recipiebantur . Sic enim seipsum exponit S. Pontifex in Ep. 18. c. 3. *Arianos præterea , cæterasque ejusmodi pestes , quia eorum laicos conversos ad Dominum sub imagine pœnitentiæ ac sancti Spiritus sanctificatione per manus impositionem suscipimus , non videtur , Clericos eorum cum Sacerdoti aut ministerii cujuscumque suscipi debere dignitate . Porro illa manus impositio sub imagine pœnitentiæ non est confirmatoria .*

T. 2. Conc.
p. 1269. D.

Neque est , quod dicas , apostatas sæpius in Ecclesia receptos summa facilitate , & nulla ferre imposita pœnitentia : ita de Cerdone testatur S. Irenæus L. 3. c. 4. de Marcione , Tertull. L. de Præscriptionibus ; de quibusdam Novatianis , S. Cor-

S. Cornelius apud S. Cyprianum Epistola 46. de Natali, quem discipuli Theodori Coriarii seduxerunt, Eusebius L. 5. c. ultimo &c. Non est, inquam, quod istud opponas: namque ob certas prudentiæ & œconomix causas mitius aliquando egit Ecclesia cum aliquibus apostatis, qui vel seducti fuerant metu & violentia, vel maximi doloris signa demonstrabant, vel denique poterant multos exemplo suo ad gremium Ecclesiæ adducere: sed casus illi singulares generalem regulam confirmant, nedum infringunt.

Tom. 9. p.
117. B.

Objicies denique S. Augustinum Lib. 3. de Baptismo c. 16. ubi ait: *Manus autem impositio non sicut Baptismus repeti non potest. Quid est enim aliud, quam oratio super hominem?* At illa manus impositio de qua loquitur, est *confirmatoria*; ea ipsa scilicet, in mente S. Doctoris, per quam Apostoli Act. 8. visibiliter Spiritum sanctum conferebant.

16 p. 116. F.

Resp. nego min. Ibi quippe sanctus Doctor agit generatim de manus impositione, tum confirmatoria, tum reconciliatoria. Primam negat posse repeti, ut constat ex testimoniis S. hujus Doctoris antea relatis: alteram vero repeti posse contendit. Institutum quippe ac scopus S. Doctoris eo loci postulabat, ut de utraque illa manus impositione loqueretur: vult enim probare Spiritum sanctum inhabitantem, seu charitatem, quæ justificat in una sola Catholica Ecclesia haberi posse. Hoc ut assequatur, solvit 1. Objectionem ductam ex eo quod Spiritus sanctus visibiliter nunc, sicut olim, Fidelibus per impositionem manus non concedatur; docetque id tantum necessarium fuisse ad *commendationem rudis fidei*, & *Ecclesiæ primordia dilatanda*. 2. aliud scivit argumentum, nempe impositionem manus reconciliatoriam, per quam peccatum hæresis dimittitur, repeti non posse, perinde ac Baptismum: ac proinde impossibilem esse reconciliationem cum Ecclesia: respondet, illam manus impositionem alterius conditionis esse Baptismo, hunc repeti quidem non posse, illam vero posse; quia manus impositio est oratio supra hominem, oratio autem repeti sæpius potest.

Ex quibus facile intelligitur, in mente S. Doctoris, secundam illam manus impositionem, reconciliatoriam dumtaxat esse, seu meram cæremoniam, per quam redeunt ab hæresi aliquibus in locis recipiebantur.

QUÆSTIO V. ET ULTIMA.

De cærimoniis Sacramenti Confirmationis.

Nostri non est instituti singularum illarum cæremoniarum antiquitatem, significationem, vim ac efficaciam hic expendere, de quibus Libri Rituales: nobis satis erit summam eas delibasse quæ vel antecedunt, vel comitantur, vel sequuntur Confirmationem.

De cæremoniis quæ præcedunt Confirmationem.

Præter eas quæ pertinent ad consecrationem chrismatis, de quibus antea diximus,

Quæres 1. an sint adhibendi patrini in Confirmatione.

Resp. affirmative: antiqua enim est praxis illa, de qua mentio fit in Libro Sacramentorum S. Gregorii, & in Ordine Romano. Hujus consuetudinis rationem affert S. Thom. 3. part. qu. 72. art. 10. in corpore: quia scilicet debent recens baptizati habere, a quibus erudiantur in pugna spirituali.

Quæ-

Quæres 2. quinam in paternos eligi possint, & debeant.

Resp. eos tantum 1. qui sunt baptizati, & confirmati: quia qui nondum est Christianus per Baptismum, & perfectus Christianus per Confirmationem, idoneus non est, qui alios in fide christiana instruere, & ad pugnam informare possit. 2. S. Carolus exigit in patris ut ad minus annum decimum quartum attigerint, cum non censeantur ante istud tempus satis apti ad alios instruendos. 3. Excluduntur parentes illius qui confirmandus est, propter cognationem spirituales quam cum ipso essent alioqui contracturi. Ut enim ait Concilium Trid. Sess. 24. c. 2. de reformatione Matrimonii, *ea cognatio quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem & confirmatum, illiusque patrem & matrem, ac tenentem non egrediatur, omnibus inter alias personas hujus spiritualis cognationis omnino sublatis.*

Tom. 14.
Conc. pag.
878. A.

4. Id vult observari S. Carolus in V. Concilio Mediolanensi, ut ne fœminis mares, nec contra, maribus fœminæ, neque senioribus adolescentes, cum minime hoc per ætatem conveniat, compater in Confirmationis Sacramento adhibeantur, nisi id aliter necessitas postulet. Ritus quoque est antiquus, ut compater dextera suscipiat & teneat eum quem offert Episcopo confirmandum: si vero qui offertur, adultæ est ætatis, pedem suum super dexterum pedem compatris, qui ipsum offert, ponit; id quod non sine mysterii significatione fit. Lege ritum hunc veterem in Libro Sacramentorum S. Gregorii, & in Ordine Romano.

Tom. 15.
Conc. pag.
586. B.

Quæres 3. Quid præscribant Canones circa mutationem vel additionem nominis in Confirmatione.

Resp. si nomen turpe sit, vel ridiculum, vel indignum homine Christiano, mutari debere. Ita expresse Concilium V. Mediolanense, Aquense, an. 1585. Tolosanum an. 1590. quamquam nulla etiam exigente necessitate mutari nomen possit, vel aliud addi. Ita ferunt Constitutiones Odonis Parisiensis, & Decreta Synodalia Ecclesiæ Remensis.

Quæres 4. quid præscribant Canones circa ablutionem frontis.

Resp. Confirmandos teneri frontem mundare seu abluere, atque aperire, antequam se sistant coram Episcopo. Ita Synodus Rothomagensis an. 1581. Aquensis an. 1585. & Mediolanensis V.

Quæres 5. quid statuatur circa vestes confirmandi.

Resp. quando Confirmatio immediate post Baptismum conferebatur, confirmandos vestibus albis indui solitos fuisse, antequam offerrentur Episcopo. Ita Liber Sacramentorum S. Gregorii, Ordo Romanus, & antea S. Cyrillus Jerosolymitanus Catechesi 4. S. Ambrosius L. de Initiandis c. 7. S. Chrysostomus Homil. 118. Ex quo vero perceptio Confirmationis dilata fuit in aliud tempus, non alia habita est ratio vestium, nisi ut mundæ essent ac modestæ.

De Cæremoniis, quæ comitantur Confirmationem.

Quinque præsertim observari possunt, scilicet tempus quo administrari solet Confirmatio, locus, ordo, & situs, alapa, quæ ab Episcopo datur, pax & oratio supra confirmatos.

Tempus conferendi confirmationem olim idem fuit ac Baptismi: unde cum Baptismus solemniter soleret certis quibusdam diebus administrari, pariter & Confirmatio; de quibus diebus antea, uti de Baptismo, diximus. Postquam autem Confirmatio separatim a Baptismo fuit administrata; pro opportunitate Episcopi, frequentius tamen feriis Pentecostes & Quatuor temporum fuit admi-

administrata. Qua autem hora conferri debeat si quæras, sane quantum com-
mode fieri potest, hora tertia; quia hac ipsa hora Spiritus sanctus in Apo-
stolos lapsus est. Ita decernunt Conc. Mediolanense V. & Aquense an. 1585.

Locus administrationis hujus Sacramenti, idem olim fuit, qui & Baptis-
mi: primo, quolibet in loco; postea vero in Templis, tum Ecclesiæ Ca-
thedralis, tum etiam aliarum per quas Episcopus discurrere debet, ut sub
commissis Fidelibus hoc Sacramentum dispenset.

Tom. 15.
Conc. pag.
586. A.

Ordinem & situm hunc esse debere refert Ordo Romanus. Primo, mares
& postea feminas esse baptizandas & confirmandas; deinde Concilium Medio-
lanense V. statuit, *ut mares in Ecclesia primo a parte sua, feminae ab altera
sint; sicque separatim distincti, genibus flexis, manibus ante pectus junctis,
suo quisque ordine, pie & religiose orent: imprimisque ab omni strepitu, vo-
ciferatione, & inani confabulatione caveant, sed silentio sancto utantur.*

Alapam in maxilla confirmati leviter infligit Episcopus. Quando vero intro-
ductus sit ritus ille, plane incertum videtur; neque enim illius apud Veteres
mentio occurrit. Quem vero ob finem ritus ille sit institutus, varii varia re-
ferunt. Synodus Senonensis an. 1542. istam reddit, *ut ea percussione infantes
memoriam habeant se fuisse confirmatos; ne iterum confirmentur.* Catechis-
mus Romanus addit, *ut meminerit confirmatus se tanquam athletam paratum
esse oportere ad omnia adversa invicto animo pro Christi nomine ferenda.*

Pax vero, quæ datur confirmatis ab Episcopo, & oratio quam fundit super
illos, antiquæ sunt, quarum mentio fit in Ordine Romano & Auctore Libri
de divinis Officiis c. de Sabbato sancto, & ab Amalarico L. 1. c. 27. Ratio hujus
ritus est, ut intelligat confirmatus, inquit Catechismus Romanus, *se gratiæ
cælestis plenitudinem, & pacem, quæ exsuperat omnem sensum consecutum esse.*

De Ceremoniis, quæ sequuntur Confirmationem.

Duæ sunt præcipuæ: Prima, frons confirmati vitta lineæ seu fasciola debet
circumligari, tum ne chrisma facile defluat, tum ut significetur acceptam
gratiam diligenter esse conservandam. Ita mandant Ordo Romanus, Syno-
dus Trecensis an. 1400. Lingonensis an. 1404. Senonensis an. 1524. *Confirmandis,
inquit, vittas seu bandellos mundos, latos & longos secum habeant, quos post
Confirmationem per triduum die ac nocte deferant, ne chrisma possit ab eis tangi.*

Conc. ni-
J. Gal-
lia p. 93.
col. 1.

Secunda est depositio vittæ lineæ, & chrismatis absterfio. Deponebatur vit-
ta illa lineæ olim post septimum diem, quo frons chrismate sacro illita abster-
gebatur. Ita Ordo Romanus, Auctor de divinis Officiis, Hugo a S. Victore
L. 2. de Sacramentis part. 8. c. 7. Deinde deposita fuit post triduum; aliquando
etiam post biduum, vel etiam post horas 24. Usus tamen ejusmodi vittarum ta-
lis erat, ut in arbitrio Episcopi esset dispensare. Unde Conventus Melodunen-
sis ans 1579. ait: *Vitta lineæ ligentur confirmatorum frontes, quam triduo, quo
majori honore tractetur hoc Sacramentum, portare tenebuntur, nisi frontes,
præsentente Episcopo, eodem panno vel bombyce abstergenda curentur.* De abster-
fione ita Synodus Trecensis laudata: *Bandellos post triduum ad Ecclesiam de-
ferant, & confirmatus in fronte ubi chrismate fuerit linitus, sale & aqua la-
vetur; & aqua in loco mundo fundenda est, ubi nequeat conculcari pedibus.*

Atque hæc dicta sunt de Sacramento Confirmationis, in quibus, si quid
minus rectum & sanum nobis incautis excidisse deprehendatur, pro non
dicto, ac revocato habemus.

F I N I S.

Tournély, Honoré

Praelectiones Theologicae De Sacramentis Baptismi, Et Confirmationis

Venetiis 1755

4 Dogm. 561 b-6/8

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10351236-1